NORDHORDLAND TINGBOK

nr. 37

1728 - 1731

Del A

NHL T.b. nr. 37 1728-1731

1728: 1

O Gud Velsigne baade begyndelse og Ende!

Anno 1728 d/en 15 Novembris, er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Larsøn Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettes Mænd Erik Horvigen, Aamund Horvig Anders Sætre, Niels Brurraas, Mons Bougtved, Nils Fosmark, Mons Helle, Erik Fogstad, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger, Patenter og *høif (høi) øvrigheds Befalinger som fol/io 173 og 288 findis udi forrige Protocol extraherede - dernest blev tinglyst

1. Hans Olsøn, Ole Rasmusøn, Niels Flactvedt, Rasmus Johansøns udstedde Skiøde til Ole Hansøn Qvame paa 1 p/un/d 1 3?/7 merker S/mør 11 3/7 Kande Malt udi Qvame dat/erit 15 Nov/embris 1728.
2. H/er/r Giert Gieldmydens udstedde bøxelbrev til Simon Hansøn paa 1 p/un/d Korn og 6 Kander udi Gaarden Bresten, item leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 30 Julij 1728.
3. Gunder Elvig, Daniel Aalmaas, og Jan Eriks/øns udstedde Skiøde til Carl Eriksøn paa 12 merker S/mør 8 Kander Malt udi Teigland, selv arvet 6 merker S/mør 4 Kander Malt, nu udi Alt ejende 18 merker S/mør 12 Kander Malt udi Gaarden Teigland, dat/erit 15 Nov/embris 1728.
4. Byeskriver Hans Christian Gartners udstedde bøxelbrev til Hans Tollefsøn paa ½ løb Smør ½ t/ønne Malt udi Gaarden Blindem, dat/erit 7 Nov/embris 1728 uden reversen at anvise.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde var at bekomme, vare anammade blev foretaget med Sagerne - Og hafde da

1728: 1b

Sara Hønnekhens (Hønnechens) med Skriftlig Varsel indkaldet Marie salig Søren Kochis til at anhøre de udi indbemelte Stevnemaal anførte og indstevnte Vidner, dat/erit 2 7tembr/is (Septembris) 1728.

Paa Marie S/a/l/ig/ Søren Kochis Veigne møtte Claudius Emanuel Bart og indgav paa hendis Vegne hendis skriftlige forsæt af 15 Nov/embris som blev læst; dernest producerede hand det udi ....?....(?: ordet retta på/overskrive) paaberaabte tingsvidne erhvervet hos ByetingsRetten d/en 10 Maj 1728, endnu Møtte foranførte paa Grete Daamnichens Veigne og producerede hendis skriftlige Indleg af 15 Nov/embris 1728 som blev læst: Citantinden møtte og producerede Kongens hende allernaadigste bevilgede beneficium

(beneficums/beneficarius) Paupertatis af dato Fredensborgs Slot d/en 26 Maj 1728 som blev læst: dernest producerede hon Raadstue Rettens ergangne Kiendelse af 11 Decembr/is 1727 som blev læst: dernest producerede Citantinden en fra Raadstuen given *Kieldelse (Kiendelse) 29 Julij 1728 som og blev læst: Alle Vidner møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag. Citantinden producerede dernest hendis Qvæstioner, som hon til Vidnerne hafde at fremføre: for Vidnerne blev da Eden oplæst, betydet og forklaret, samt tilholdet deris Sandhed at udsige; og først fremstod

Lars Lars/øn Melkeraaen som edelig udsagde: efter for ham for Bytinget aflagde Vidnisbyrd at saaledis forholder sig som da passerit Var: og end tilsvarede efter tilspørgelse at da det haardeste accordering skeede, var allene Nils Kochis moder hos og da blev indraabt en Svaager *at (af?) Mari Koch som contracten skrev, men det skeede allene i Marie Kochis Nafn og var begge contracter lige skrevne; og da de accorderede i Morjanen(?) (Norjanen?) med Nils Koch løselig om et huus, blev den accord da de Kom til hands Moder af ingen Værdie og blev da accorden i Moderens Nafn sluttet, ei hørende af Moderen at Sønnen skulle tilhøre huuset, ei heller af ham saavit hand nu Kand erindre; dog bar hand tvifl om hvem huuset skulle tilhøre: forklarede ellers at de skulle Krøke Svillerne vare alle Venner tilstæde, og raadde Nils Koch den tid gandske lidet; som maatte lade Moderen og de andre Venner raade: thi ei at Kunde erindre at have hørt for 4 ½ Aar siden at dette huus skulle tilhøre Nils Koch som hand skulle bygge, saavit hand Kand erindre; men det at Være Moderens; ei heller at have hørt efter Citantindens Spørsmaal at Pengene af ham men af Moderen og i hendis Nafn blev betalt. Videre siger begge Parter sig ei at have at qvæstionere Vidnet til:

Dernest blev fremkaldet Lars Anders/øn Melkeraaen som edelig udsagde: at have Været med da de accorderede og *Var (da?) Contracten blev sluttet blev den sluttet i Moderens Nafn, omendskiønt Nils Koch talte med dem om en biugning, som ei af moderen blev foranstaltet, ei selv ardbeidende paa huuset, men første Penger at Være oppebærget af Nils Kochis Moder og med hende contracten som for er sagt med Nils Kochis \mener/ Moder sluttet; hvilken contract de nu hafde ei med sig, men nu at Være bortKommen og Var deris og hendis som in dupplo var indrettet paa Ustemplet papiir; ved saa ikke enten ardbeidet skeede for Moderen eller Sønnen, saasom de tilholt sig den som med dem accorderit hafde: Videre sagde Parterne ei sig at have at tilspørge Vidnet til.

Jørgen Watne fremstod dernest og Edelig udsagde: ei at Vide hvem Melkeraae Mendene hafde tinget Ardbeidet med, men hand ardbeidede for dagsløn og ei vidende hvem de hafde Accorderit med; ei heller er vidende hvem som betalte Pengerne

1728: 2

saasom hand fik sine Penger af Lars Melkeraaen; ei heller at Være vidende om Contracten eller hvem huuset skulle tilhøre, saasom hand ardbeidede hvor hand fik dagsløn og ei videre er omvidende.

Parterne bleve tilspuurte om de noget Videre hafde at qvæstionere parterne eller vidnerne, ? hvortil de svarede nej:

Citantinden begierede beskreven hvis (det som) for Retten passerit er, som blev consenterit.

Dernest fremstillede sig for Retten Iver Magnes/øn Brurraas, som hafde erlanget deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Brev af dato Friderichsborgs Slot d/en 9 Aug/usti 1728 paa at maa egte Ane Olsdatter Qvame, omendskiønt de skal Være hin anden udi Andet og 3die led beslegtede; og begierede at hands tvende indkaldede Vidner Nils Brurraas og Magne Sætre maatte aflegge deris edelige forklaring om deris Slegtskab; hvilke og for Retten møtte og et efter andet edelig og enstemmig udsagde at Iver Magnesøns Moder Moder Brite

Bresten og Ane Olsdatters Moder Rangele Tollefsdatter Qvame vare Sødskende, og saaledis disse tvende Iver Magnesøn og Ane Olsdatter hin anden udi 2det og 3die leed beslegtede; og hin anden ei nermere paa en eller anden leed beslegtede eller besvogrede; disse Vidners edelige depositioner begierede Citanten under Rettens forseigling beskreven, som Retten consenterede.

Dernest blev ved fogeden Lem fredlyst Madame Nilsche Marie Giellmydens ejende Skoug og Engesletter til Gaarden Øfre Eide for en hvers Mands uloulige handtering under lovens haarde Straf.

Siden blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almuis Skatter, for Almuen oplæst og af Vedkommende, efterdi ingen indsigelse derimod blev giort forseiglet, saa og forfattet Odels Mandtallet for selvejerne og af dette Skibbredis Laugret, forseiglet.

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1729 Retten skulle betiene, nemblig 5 g/am/l/e som tilforne hafde aflagt deris Laugretteseed, Nils Helle, Mons Olsnæs, Ole Kirke Brudvig, Stephen Toft og Gregorius Toft og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettised Ole Morvig, Ole Olsnæs, Ole Telvig, hvilke først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed hvor nest de til Rettens Betiening skal Vorde antagelige.

Derefter blev proponerit for Almuen de samme ordinaire qvæstioner som Aarlig indfalder, hvorudi dette Aar ingen anden forandring var skeed uden dette at Johannes Store Tuenæs var dømt til 3de 10 lod Sølv til Kongen.

Endelig foreholt fogeden Almuen Kongens dem Allernaadigste giorte tilbud og tilspuurte dem; om Nogen eller Nogle af dem Kongens beholdne Anpart Korn tiende vilde forpagte for de Aaringer 1729 1730 og 1731; da blev af Almuen svaret

1728: 2b

at de Allerunderdanigst takkede Kongen for sin store hederlige Naade, men som de ikke derpaa hafde nogen forstandz at omgaaes med, kunde de sig ikke dermed befatte; dette deris Svar begierede fogeden under Rettens forseigling beskreven, som Retten consenterede.

Og som ingen flere Sager her til paakiendelse vare indstevnte blev Retten denne sinde efter 3de gangers paaraabelse, ophævet.

Anno 1728 d/en 17 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Heggernæs, Christopher Wigebøe, Gunder Toskem, Siur Kiergaard, Ole Røsland, Anders Nere Tvedt, Rasmus Toskem, Hans Landsvig med mere tingsøgende Almue;

Hvorda, efter at Retten udi hans Maj/este/ts høje Navn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de

allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger som fol/io 173 og 182 udi forrige Protocol findis extraherede; dernest blev tinglyst

1. Hans Jørgensøn Breders udstedde Odels Løsnings Ret til alt det Gods Salig Raadmand Veiner udi Nordhordlehn har soldt og tillige hands odelsløsnings Ret til samme gods, dat/erit Bergen d/en 12 Octobr/is 1728.
2. Bodel Salig Jonas Heltis udstedde Skiøde til Rasmus Helt paa Nore Sæle og underliggende Lundøen \ 5 p/un/d fisk / sampt laxevaagen, som giver aarlig 1 rdrs afgift, ligesaa Nøtenæs skyldende med bøxel 1Vog 2 p/un/d fisk og en halv t/ønne Malt med underliggende Laxevaag, dat/erit Bergen d/en 24 Julij 1728.
3. Mette salig Jørgen Christensøns udstedde Bøxelbrev til Thore Knudsøn paa 1 p/un/d Smør udi Øfre Kleppe, uden reversen at anvise, sam[me] Bøxelseddel dat/erit 5 Nov/embris 1728.
4. Jomfru Ane Margrete Lilienschiolds udstedde bøxelbrev til Lasse Nilsøn paa Niels Lassesøns Brug udi Tielstad, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit Herløe gaard d/en 24 Octobr/is 1728.

Petter Johannesøn paa Karen Jacobsdatters Veigne, der haver været trolovet med Erik Binierlov, fremstillede sig for Retten og begierede at hendis tvende indkaldede Vidner Harmen Vingaard og Svend Svensøn boende i Store *Sangdvigen nest ved Citantinden, at giøre deris forklaring om hendis tilhold og forhold, medens *hende (hendis) trolovede haver vært borte og at ingen

1728: 3

Breve eller tidende fra ham siden den tid er indkommen; hvorover hon har Været foraarsaget at have udtaget Consistorii Stevning til Skilsmisse Dom af 10 Nov/embris 1728 som for Retten blev anvist og Møtte Vidnerne og forklarede hertil lovlig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag; for hvem Eden blev oplæst betydet og forklaret sampt tilholdet sin Sandhed at udsige og først fremkaldet

Hermand Vingaard som edelig udsagde: at for 2 Aar siden vare kommen der at boe og ei nu eller tilforne hørt andet end ermelte Karen Jacobsdatter har ført et Christsømmeligt Levnet med alle; ei at Være Vidende at imidlertid skal have faaet nogle brever af sin forhen trolovede Erik Binierlov, siden hand bortreiste; hvor langt tid det er siden kunde hand ei vist sige.

Det Andet Vidne Svend Svensøn forklarede edelig at have boet nest ved hende nu udi 8tte Aar, forklarede edelig og enstemmig som forrige, og at det er nu over 15 Aar siden hon blev trolovet med ham.

Piter Johansøn paa Citantindens Veigne begierede af Retten forseiglet til tingsvidnis erholdelse hvad passerit er, som Retten bevilgede.

Niels Knagenhielms udstedde bøxelbrev til Joen Rasmusøn paa 1 p/un/d Smør 8 Kander Maltis Landskyld udi Berland uden reversen at anvise dat/erit 27 Apr/ilis 1728.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne, og hafde da

Rasmus Helt med skriftlig Varsel af 23 Octobr/is 1728 ladet stevne sine Leilendinger paa Nore Sæle og til arrestens fuldførelse:

Paa g/amme/l Ole Nordre Sæles Veigne møtte Halvor Toskem og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse, og at hands fader vilde bygge selv;

Rasmus Helt producerede original forretningen ved Rettens Middel giort af 15 Maj 1727; item Arresten af 9 Sept/embris 1728 som for Retten blev læst; Nok producerede S/igneu/r Helt reigning paa Videre giorte og ham paatvungne Processis bekostninger med arrest og andet af dato Bergen d/en 15 Nov/embris 1728.

Begge Parter bleve Videre tilspuurte om de noget Videre i Sagen hafde at indgive, hvortil de Svarede nej:

Da blev for Ret dømt og Afsagt.

Sagens beskaffendhed bestaar herudi at S/igneu/r Rasmus Helt til sin Gaards conservation, er foraarsaget at lade holde en rigtig Huuse besigtelse paa Gaarden Nore Sæle og iblant andre Leilendingerne er g/amme/l Ole Halversøn(s) huuser, hvilken besigtelse og Aabods taxation er holdet paa Gaarden Nore Sæle ved Rettens Middel d/en 15 Maj 1727, efter hvilken

1728: 3b

forretning 27 rdr 1 mark \10 skilling/ er paalagt paa Ole Halversøns huuser, og samme tid ved Rettens Kiendelse paalagt at have det ferdiggiort inden S/anc/t Hans tider Aar 1728; alt dette er ikke af dend indstevnte efterkommet; thi er Citanten Mons/ieu/r Helt bleven foraarsaget at giøre En lovligt arrest paa den indstevntis ejendele d/en 9 Sept/embris 1728, hvorda efter arrestens Specification er funden effecter til 27 rdr 1 mark 10 s/killing; da, som Leilendingen Ole Halvorsøn ei har efterlevet Rettens Kiendelse ved besigtelsen eller ladet sig Gaardepartens huusers reparation angaa, men nødsaget Citanten til denne Rettergang, saa bør ej allene Ole Halvorsøn at betale Citanten den da paalagde Aabod 27 rdr 1 mark 10 s/killing men end ogsaa de idømte Omkostninger paa sin part 2 rdr 1 mark 11 s/killing, sampt arrestens forvoldte omkostning 7 rdr 6 s/killing og denne Processis omkostning 1 rdr 3 merker tilsammen 38 rdr 11 (skilling) inden 15 dager under Nam efter Loven og saaledis stadfæstis tillige herved den af Citanten giorte arrest og givis prioritet udi de arresterede effecter efter specificationen; og videre reservation til fuldkommen betaling skeer.

Fogeden Lem efter Rettens Kiendelse af 1726 d/en 22 Nov/embris hafde indstevnt Johannes Selvig og huustrue, som da blev tildømt for modvillighed i at Vidne hver 20 lod sølv, samme at betale efterdi de ei har Rettet for sig og nu boer i Herløe Schibbrede paa Øfre Kleppe til fornyelsis Dom samme med Processens Omkostning at betale.

Dend indstevnte møtte for Retten og svarede herfore loulig at Være stevnt sagde sig nu ei at have at betale Bøderne med;

Fogeden paastod fornyelsis dom med Processens til datum anvente Omkostning.

Afsagt.

Johannes Selvig tillige med huustrue Brite som d/en 22 Nov/embris 1726 ere tildømte for motvillighed i at vidne hver 20 lod sølv og samme Penger ei nu haver betalt; da itereris samme den tid givne Dom ligesom den for ordlydende var indført og tildømmes endnu Johannes Selvig og Koene en hver for sig at bøde de *de idømte Bøder hver 20 lod Sølv med 1 rdr udi Processens til datum anvente Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Hans Alvem, Niels Alvem, Jacob Alvem,Rasmus Alvem, Mons Alvem haver ladet stevne Nils og Joen Heggøen for deris Merkisgierder som ere incuerede enten ved dem eller deris folk;

Joen og Niels Heggøen møtte for Retten og tilstode at være loulig stevnt for denne Sag, og fragik ei at have nedrevet noget merkis gaard enten ved dem eller deris og ikke skulde heller bevise at det er nogen Merkisgaard hvor de nu omtaler og omtvister og har boet der paa

Gaarden 28 Aar og deris forfæder langt før de Vare fødde; thi begierede de Sagen til Aastæden henviist og efterseet.
Fogeden reserverede sin Sag til sin tid at indgive sin paastand.

1728: 4

Afsagt.

Denne Sag som dependerer af Ejendoms trætte imellem tvende separate Jorder og separate ejere, henvisis til Aastæden; hvilket naar skeer, skal kiendis hvis lov og Ret er.

Anders Kold haver ladet stevne Baar *Kollevags (Kollevaags) *tvende Sønner Johannes, Daniel, Jacob og Chlemmet efter forrige tiltale;
Alle de indstevnte møtte for Retten og tilstode louligen at Være stevnte for denne Sag: og fragik gandske Sigtelsen, men hvad af dem oppebaaret er, ham igien ved Vahrer at Være betalt; ei efter Rettens spørsmaal at have bekommet Bøger af ham ei heller begiert dem;
Lensmanden paastod Dom for den omtvistede Betaling tillige med Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Som de indstevnte alle nu for Retten møder og gandske benegter Sigtelsen, saa forlanger Retten til nest holdende ting nermere opliusning i Sagen før endelig dom afsigis da og uden videre ophold skal Kiendis hvis Ret er.

Ane Knudsdatter haver ladet stevne Peder Erdal for 1 t/ønne Korn ham af hænde forstrakt enten for Korn igien eller dertil Penger, og erstatte hende denne forvoldte Processis Bekostning;
Peder Erdal møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og Sigtelsen; men at Være forligt med hende om 4 merker for den t/ønne og dette at Være skeed for 18 Aar siden;
Citantinden paastod dom til betaling med Processens Omkostnings erstatning;

Afsagt.

Efterdi Retten fornemmer af dend indstevntis Peder Erdals egen tilstaaelse at Være skyldig Citantinden Ane Knudsdatter for 1 t/ønne Korns forstrekning for 18 Aar siden, hvorom Citantinden paastaar 1 rdr, men den indstevnte ei vil give mere end 4 merker som hand siger sig at Være; omendskiønt, ubevist accorderit om og gandske af den indstevnte benegtis; saa finder Retten dette billigt, at Peder Erdal inden 15 dager enten bør levere Citantinden 1 t/ønne forsvarlig Korn eller derfore saa mange Penger som den nu Kand Kiøbis for, efterdi hand ei tilforne har betalt den og erstatte hænde desforuden udi denne Processis til datum anvente Omkostning 2 merker 8 s/killing under lige adfærd efter Loven.

Dernest blev foretaget examinationen over Marinernes oppebaarne Pengers tilbagegivelse som de for meget af Admiral Rosenpalm har oppebaaret og 1. Anders Jansøn som formeget skal have oppebaaret 1 rdr 78 s/killing hvilken er død ugift og efter advarsel af Lensmanden Anders Tvedten for Retten giort, hands fader Jan Hetlevig ei har vildet møde. 2. Daniel Iversøn søgis ligeledis for 1 rdr 78 s/killing, loulig tilsagt ved Lensmanden og ei har vildet møde. 3. Eschild Nilsøn møtte ei heller efter tilsigelse. 4. Ole Olsøn paa hands Veigne møtte husbonden Chlemmet Hougland og svarede naar de andre betaler, skal hand med. 5. Iver Knudsøn skal Være Tore Knudsøn efter beretning som møtte for Retten og tilstode at

1728: 4b

have faaet Pengerne, men ei hafde dem nu med sig. 6. Daniel Andersøn møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne, i hvorvel Lensmanden tilstod allene at have tilsagt ham. 7. Nils Madsen er i Kiøbenhafn og paa Holmen til tieniste. 8. Simen Stephensøn møtte ikke heller, dog Varslet Ved Lensmanden. 9. Simen Joensøn ei heller møtte eller haver andet efter Almuens beretning, end at ærnære sig tryglen. 10. Anders Larsøn møtte og forklarede at have faaet 2 rdr og decourterit paa 4 merker 8 s/killing udi hands bekomne Klæder, og udi Kiøbenhafn at have faaet 9 merker, og ei videre. Fogeden erindrer ham nu om betaling, men hand sagde sig ei at have Penger. 11. Anders Knudsøn møtte ikke, som nu tiener paa Hambre i Glesvær, omendskiønt hand Var tilsagt at møde ved Vincents Tostensvig og flere som ei vare tilstæde. 12. Ole Monsøn møtte ikke heller som dog ved forrige Var tilsagt. 13. Joen Olsøn møtte ikke heller som dog ved Skafferen Arne Bragstad *ved (var) tilsagt. 14. Jacob Olsøn møtte ikke heller. 15. Lasse Nilsøn møtte ikke, men Nils Alvem forklarede paa hands Veigne at hand hafde forklaret at naar de andre betalte, saa skulle hand med erlegge 1 rdr 78 s/killing. 16. Nils Monsøn er udi Kiøbenhafn efter Almuens beretning. 17. Nils Rasmusøn nu boende i Nore Sæle søgis Ogsaa for 1 rdr 78 s/killing møtte ikke eller nogen paa hands Veigne. 18. Halvor Olsøn ei heller møtte nu tilholdende og boende paa Helle i Radøe Schibbrede. 19. Lars Rasmusøn møtte ikke heller som nu er huusmand paa Toschem. 20. Halvor Gundersøn berettis at Være i Kiøbenhafn. 21. Rasmus Olsøn boende paa Huusebøe ei heller møtte. 22. Jacob Rasmusøn tilholdende paa Bratshoug møtte ikke heller; 23. Jørgen Axelsen møtte ikke, men hands fader Axel Aasebøe vilde betale for ham de søgende 1 rdr 78 s/killing. 24. Nils Magnesøn tienende paa Stien lovede betaling efter Skafferen Arne Bragstads Sigende. 25. Ole Knudsøn nu boende i Søre Sæle møtte ikke. 26. Erik Mikkelsøn møtte ikke men hands broder Vincents lovede betaling for ham. 27. Ole Chlem/m/ets/øn lovede betaling. 28. Henrik Hansøn lovede ogsaa betaling. 29. Ole Olsøn berettis at Være i Kiøbenhafn. 30. Jacob Magnes/øn lovede Betaling. 31. Christen Pedersøn nu tienende i Hatten møtte ikke. 32. Anders Jacobs/øn møtte ikke nu boende paa Rafnanger. 33. Ole Monsøn nu boende paa Fosse møtte ikke heller men efter Lensmandens sigende lovede betaling. 34. Johannes Halvorsøn tienende paa Sagstad, lovede ogsaa betaling. 35. Mikkel Hans/øn tienende paa Stein lovede betaling. 36. Aadne Nilsøn boende i Allenfits Schibbrede paa Hielmetvedt, efter Skaffernis beretning har lovet betaling. 37. Ole Olsøn tienende Peder Hofmand, vilde ei betale. 38. Mons Nilsøn tienende Rasmus Helt, møtte ei selv, men som hands huusbond møtte for Retten, forbød fogeden ham \ei/ at levere ham saa meget som søgis 1 rdr 78 s/killing, indtil betaling skeer. 39. Mons Olsøn boende i Sandvigen, møtte ikke. 40. Paal Nilsøn lovede Betaling. 41. Anders Nilsøn berettis at Være i Kiøbenhafn. 42. Rasmus Olsøn Waage var forskreven skal Være Ole Magnesøn Wiig og skal restere 3 rdr 2 merker møtte ikke eller nogen som svarede paa hands Veigne, nu tiænende Jacob i Tofte.

Fogeden tilspuurte Lensmanden om hand ikke har faaet ordre af ham til at incassere disse Penger og om det ikke er af dem ble-

1728: 5

ven negtet ? hvortil hand svarede jo og berettede baade ved sig selv og andre at have ladet enhver tilsige; hvad nu for Retten var passerit begierede fogeden in dupplo extract af, som Retten consenterede.

Derefter blev forfattet restantzen paa dette Skibbredis Almuis Skatter for Retten oplæst og forseiglet, saa og Odels Mandtallet forfattet og forseiglet; item Almuens svar om tiendens forpagtning udi Nordhordlehn for de Aaringer 1729, 1730 og 1731 som af forrige at de sig

dermed intet befattede; saa ogsaa falt Almuens Svar til de Aarlige qvæstioner angaaende det aarlige og sædvanlige tingsvidne at indtet saadant her er faldet;

Endelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1729 Retten skulle betiene, nemblig 5 gamble Jon Kraachaas, Johannes Hetlevig, Anders Ramnanger, Johannes Kaallevaag, og Chlemmet Hougland, og 3de Unge som *Pørst (først) for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed Peder Erdal, Anders Andfinsøn Nere Kleppe, Ole Anders/øn Søre Hougland.

Anno 1728 d/en 18 Novembris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Allenfits Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Lars Fosse, Knud Soltvedt, Knud Fosse, for Rasmus Tvedten Aamund Haannisdal, Knud Simensøn Fosse, Ole Pedersøn Tvedten, Jacob Tvedten Lars Oxe med mere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger og Anordninger sampt høi øfrigheds befalinger som fol/io 173 og 286 findis extraherede - dernest blev publicerit.

1. General Toldforvalter Johan Garmands udstedde bøxelbrev til Christian Stephensøn paa 2 p/un/d S/mør 4 Kander Malt udi Schare, uden reversen at Anvise dat/erit Bergen d/en 15 Nov/embris 1728.
2. Ditoes udstedde Bøxelbrev til Børge Ellufsøn Mundal paa ½ løb S/mør ½ t/ønne Malt udi Søre Monstad, uden reversen at anvise, dat/erit 26 Julij 1728.
3. Biscop Marcus Mullers udstedde Bøxelbrev til Knud Aamundsøn paa 18 merker S/mør 15 Kander Malt udi Erstad, dat/erit 10 Apr/ilis 1728.

D/en 19 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev oplæst

4. Halvor Fischesætters udstedde Skiøde til Magne Villumsøn paa 2 p/un/d S/mør 1 ½ Kande Malt, end faaet af sin Svaager Gudmund udi samme gaard Isdal 4 merker S/mør 3 Kander Malt og selv arvet 2 merker S/mør ½ Kande Malt saa hand nu er ejende 8 merker S/mør *6 (5?) Kander Malt i Isdal dat/erit 19 Nov/embris 1728.

1728: 5b

5. Nils Hielmetved, Brite Monsdatter, Halvor Fischesætter, Joen Aase, Mikkel Moldeklef og Magne Villumsøns oprettede contract angaaende Gudmunds Borgelsens (Gudmund Børgesens) Midler for livis ophold at tilhøre Magne Villumsøn dat/erit 18 Nov/embris 1728.

Derefter blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almue for Retten oplæst og af Retten forseiglet, saa og forfattet Odels Mandtallet over selvejerne og for Retten oplæst, sampt forseiglet; item blev givet Svar af dette Skibbredis Almue paa fogedens tilspørgelse angaaende tiendens forpagtning for de Aaringer 1729 1730 1731, som af forrige Schibbreder, sampt tillige paa det almindelige Tingsted ere givet Svar at intet noget saadant dette Aar 1728 her er faldet;

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1729 Retten skulle betiene, nemblig 5 g/am/l/e/ som tilforne har aflagt deris Laugrettesed Mons Sellevold, Ole Sellevold, Anders Smørdal, Sæbiørn Fæste, Ole Titland og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed Gudmund Hannisdal, Johannes Siurset, og Arne Elsaas hvorefter de til Rettens Betiening skal vorde antagelige.

Anno 1728 d/en 21 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Radøe Schibbredis Almue udi BrudeKnappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Nils Sæbøe, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Joen Solem, Ole Toule, Borge Solem, Gregus Yttre Sæbøe, Rognald Sletten, Siur Sletten, Knud Manger, Nils Lunde med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først tinglyst, alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høi øfrigheds Befalinger, som fol/io 173 og 288 findis extraherede - dernest blev tinglyst

1. Simen Magnesøns udstedde Bøxelbrev til Anders Simens/øn paa 9 ¾ merker S/mør 5/12 faar Udi Sæbøe, dat/erit 21 Nov/embris 1728.
2. S/igneu/r Knud Gielmeidens udstedde Bøxelbrev til Peder Lassesøn paa Nils Eriks/øn Nesbøes brug 1 løb Smør, dat/erit 13 Maj 1728.
3. Lene Munthes udstedde bøxelbrev til Elias Gienspart paa en Grund udi Mangers Vaagen under Præstegaardens udmark dat/erit 20 Apr/ilis 1728.
4. Major Storms udstedde Bøxelbrev til Rasmus Knuds/øn paa 18 merker Smør 1 ½ Mæle Malt udi Noranger, uden reversen at anvise, dat/erit Grafdal d/en 5 Januarij 1729.
5. Biscop Marcus Mullers udstedde Bøxelbrev til Christian Monsøn paa 15 merker S/mør 9 Kander Malt udi Soltvedt, uden reversen at anvise dat/erit 29 Apr/ilis 1728.

1728: 6

Dernest fremstillede sig for Retten Nils Gulacks/øn Monstad og begierede at hands tvende indkaldede Vidner Iver Lie og Knud Schare edelig maatte afhøres hvor nær hand paa huustruis Veigne er beslegtet til Siri Olsdatter og om flere Arvinger nu levende paa hendis side findis: hvilke tvende Mænd for Retten møtte og tilstode loulig at Være kaldede til at Vidne i denne Sag og først fremkaldet

Iver Lie som edelig udsagde: at Nils Gulaksøn Monstads Koene Ane Olsdatter er afdøde Siri Olsdatter(s) Rette Søster og ei udi 40 Aar ved at flere Arvinger nu lever til Siri Olsdatter end Ane Olsdatter.

Knud Schare fremstod dernest og edelig udsagde: enstemmig som forrige;

Citanten begierede hvis (det som) for Retten passerit er under Rettens forseigling beskreven til tingsvidners erholdelse, som Retten consenterede.

Dernest blev tinglyst Mathias Kots udgivne Panteforskrivelse til Johanne Giertsdatter paa 40 rdr hvorfore er pantsat hans ejende og beboende huuser i Bøvaagen, dat/erit Bergen d/en 8 Novembr/is 1728.

D/en 23 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne; og hafde da

Bøigdelensmanden Nils Sæbøe ladet indkalde Paal Sylte for fortilig sammenleje og Barneavling med sin huustru Kiste Monsdatter til deris Egte bøders erleggelse efter loven;
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse; forklarede at have haft Bryllup efter ..helgen(?) (ca. 10/2) og avlet Barn med sin huustrue 14 dager for S/anc/te Hans tider.
Fogeden paastod dom efter Loven til EgteBøders erleggelse.

Afsagt.

Som af den indstevntis forklaring fornemmis at hand(s) huustrue \16 Uger/ siden Copulationen haver fød Barn, saa tilfindis Citanten Paal Sylte at betale for sig og huustrue egte Bøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Ole Olsvold stevner Brite Hansdatter Solem fordi hon skal have slaget hands Søn Halvor Olsøn 12 aar g/amme/l til strafs lidelse efter loven; til denne Sag at afbevise har hand indkaldet Vidner Elling Solem, Børge Solem, Nils Olsøn Nore Tiore samme at afbevise.
Paa den indstevntis Veigen møtte faderen Hans Solem og hands datter Brite Hansdatter, som tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag og til at anhøre Vidnernis forklaringer. Dend indstevnte efter tilspørgelse fragik Sigtelsen.
Vidnerne møtte alle og tilstode loulig for denne Sag at Vidne udi at Være indkaldede: for hvem Eden blev oplæst

1728: 6b

betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandhed at udsige, efterdi Citanten det paastod: og først fremkaldet
Elling Solem som efter Edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at i Kornskaarre saa hand af en houg et stykke fra ham at hond første gang slog ham med sin haand omkring hovedet, og anden *gik (gang?) gik paa ham med Knæerne ei blivende Var at den anden slog igien, hørte at de skieldede sammen men ei kand erindre ordene som passerte imellem, saasom hand var et stykke derfra at hand ei kunde hør det; og blev var at Nils Olsøn tillige med ham et stykke derfra saae det: og efter spørsmaal svarede Vist at vide det at det var Ole Olsvolds Søn hon slog.
Børge Solem blev dernest fremkaldet og edelig udsagde: at lit for Halvor Olsøn kom til ham paa Solem, gik Christi lit ud paa en houg som er Brites moder, Guten gik Vejen og da hand kom saa nær begynte Christi at skielde paa hand, ordene Kand hand ei erindre siden hand stod et stykke der fra og skar paa sin Ager, og jo nermere den forurettede Kom, jo mere skieldede de paa ham men ordene Kand hand ikke som før er melt erindre; kom saa gaaende til deponenten og var der en liden stund og udrettede sit ærende og da hand gik af fra deponenten begynte Moderen og datteren at deele eller skielde paa ham, og svarde ord og andet, som ont Var paa begge sider, hvis ord hand ei Kand erindre men fornam nok at det var af onde, da gik Brite Handsdatter op paa Marken og den forurettede paa anden side af Vejen og som Vejen blev skiult i Hougen og blev ei Var at hon Brite Handsdatter Slog hand og raabte da Elling til ham at Brite Handsdatter slog ham, nemblig Halvor Olsøn, men deponenten saa det ikke; og dette itererte (gjentok) Elling igien, men deponenten gik ei fra sit Ardbeide.
Nils Olsøn 20 aar ei søgt Herrens Bord, forklarede dernest edelig: at Være lang Vei derfra og gik med tung børre og hørte at der blev lovet, enten det Var af dend indstevntis Moder eller datter, Kand hand ikke Vist sige, at de skulle gaa op og slaa Halvor Olsøn, da gik deponenten først med sin børre og blev Var at Brite Hansdatter Var at ligge over ham med

Knæerne og Knudde ham af Vred huu og dissede sig op og ned paa ham med Knæerne, og ei videre ved af at sige:
Ole Olsvold blev tilspuurt hvad hands paastand Var i Sagen og paa-

1728: 7

stod at de bør tage ham til hand Kunde fise igien; og Vilde selv Klæde ham.
Den indstevntis fader sagde sig at Være god for baade *af (at) føde og Klæde ham efterdi hand intet fattis; men Vilde ei have med ham at bestille siden hand frygter for stor ondskab:
Fogeden tilspuurte Laugrettet om denne indstevnte har ei ArveMidler, men er hos sine forældre. Fogeden paastod at det dog ikke maatte aldelis Gaa uden straf, men at hon maatte ansees til 3 a 4 rdr strafbøder og hvis efterdags hon skulle befindis udi saadan adfærd hon da maatte nyde hvis (det som) paafølge Kunde.

Afsagt.

For denne Ret er vel ført tvende Vidner, at Brite Hansdatter skal, dog paa ulige maader, tracterit imod Christendoms pligt Halvor Olsøn og oprindelse til dette skal Være ord, hvorom Vidnerne ei noget har udsagt; Nu haver, efter Almuens forklaring Brite Hansdatter ingen ArveMidler, men er under fader og Moders Værge, hvoraf hon noget kand til Bøder erlegge; en fader og Moder ei heller er pligtig at bøde for uskikkelige Børn, som udi deris daarlighed ere uskyldige; saa dog, paa det et Umyndigt, ei derfore skal have frihed at synde eller begaa hvad uskikkeligt, er, saa finder Retten billig at Brite Hansdatter for uskikkelighed udi Umyndig Aar, begaaet forseelse bør give til de fattige 6 lod Sølv, som af Kongl/ig Maj/este/ts foged indkrævis og til nødlidende distribueris; og betale Citantens fader udi denne til dato anvente Processis bekostning 1 rdr; alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven; dog skeer dennesinde til Brite Hansdatter denne advarsel, at saa fremt hon efterdags skulle befindis at øve saadan uskikkelighed, efterdi hon nu er vidende, at saadant er strafværdigt, saa bør hon selv derfore at lide om hon det end skulle optiene, eller paa andre Maader straffis, at hon Kand ved sin egen sig paaførte Skade, lære sin Christendoms pligt imod sin Næste.

Ole Olsvold haver ladet stevne Christi Solem fordi hon skulle have ønsket at have fæstet om halsen paa Halvor Olsøn

1728: 7b

og hafde ham paa Vaagen; skulle de see hvad de skulle giøre ved ham, til Vidne derom Ole Qvame og Mons Hole, alt til strafs lidelse efter Loven.
Paa den indstevntis Veigne møtte Hans Solem og tilstod herfore Loulig at Være stevnt; og kunde nu ei Vinter dag gaa fra sit huus;
Citanten begierede sine Vidners afhørelse for Retten, som og møtte og tilstode Loulig at Være stevnt for denne Sag til at Vidne udi dend;
Og bleve saa parterne saaledis foreenede med hin anden at hver huusbond skulle *holde (tilholde?) baade sin huustrue og Børn, sampt tienere, at en hver af dem skulle leve fredelige og skikkelige eller hver som efterdags derudi befindis skyldige at nyde Lovens haarde straf uden modsigelse og huusbondere at straffis som de der ikke holder Christendoms øvelse udi deris huus.

Gudmund Vettaas haver ladet stevne Knud Vettaas for resterende Løn og Klæder til betaling og Processens Omkostning; udi Løn 2 rdr 3 merker og Omkostninger á parte.

Knud Vettaas møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; fragik Sigtelsen gandske; og at have *giort (givet?) ved hands tiltrædelse i tienisten 8 merker og *giort (givet?) ham Klæder for og tient ham i 2de Aar og faat Klæder, men ei giort lige for Løn; thi for hand ei givet ham Løn;

Citanten tilstod ei at have den tid laant ham mere end de 8 merker, at have tient ham i 2 Aar, og ei faat mere end 2de Aars Klæder; og ei pengerne igien som laant Var 8 merker, hvilket og den indstevnte tilstod ham; og da hand tiente hos Christian Sture fik hand i Løn 4 merker førend hand Kom til Citanten; tilstod at have vært da hand Kom til Citanten 19 Aar; og ei faaet Løn hos ham, som Citanten og tilstod ei at have udgivet. Citanten blev tilspuurt om hand Kand bevise at Christian Sture har givet ham før end hand kom fra tienisten , hans 4 merker aarlig; hvilken endnu er levende og dog ei tilstæde, hvis Citanten blev paalagt til neste ting at afbevise, da Retten skal Kiende hvis Ret er.

Dernest blev foretaget examinationen over Marinernis af H/er/r Admiral Rosenpalm, udgivende at igiengive, og først examinerit (1.) Hans Magnesøn boende paa Heluland, tilstod at have bekommet Pengerne af H/er/r Admiralen og nu Var tilsagt af fogeden at betale dem, men nu ei haver dem; 2. Bottil Halversøn boende paa Berrefiord i Allenfits Schibbrede og Giorde samme forklaring som forrige, beklagende deris Uformuendhed ei at Kunde betale dem; 3. Mons Jensøn bor i Allenfits Schibbrede paa Haaland, giorde samme forklaring

1728: 8

som forrige. 4. Elling Knudsøn tienende Børge Solem forklarede som forrige. 5. Erik Olsøn boende paa Storem(?) i Radøe Schibbrede giorde samme forklaring som forrige. 6. Jacob Arnes/øn boende paa Indre Sæbøe giorde samme forklaring. 7. Anders Johansøn boende paa Hougland svarede som forrige. 8. Anders Mikkelsøn er i Kiøbenhafn. 9. Ole Torgiers/øn boende paa Waxtiol, svarede som de forrige. 10. Knud Christensøn forklaris nu at boe i Bergen Bye men ei endnu har vært at finde eller det vist kand Være Vidende. 11. Jacob Mathisøn boende paa Hogstad svarede som de først(e) at have faaet Pengerne men klagede sig over Vanmagten at betale. 12. Aamund Haldorsøn boende paa Cartvedt (Kartvedt), svarede som forrige. 13. Lars Knudsøn tienende faderen Knud Lars/øn *Boende, svarede som forrige. 14. Torbiørn Jonsøn boende paa Yttre Morchen, svarede som forrige. 15. Gunder Rasmusøn nu boende paa Nore Solem i Radøe Schibbrede møtte ikke. 16. Rasmus Andersøn nu boende paa Søre Solem gandske udfattig efter Almuens sigende og ei ejende saa megit som søgis; svarede ellers som forrige, dog formeente hand at blive fri for denne Søgning. 17. Ole Johansøn boende MangersNæs, tilstaar at have faaet Pengerne og i øfrige svarede som første. 18. Johannes Knuds/øn tienende Christopher Garman, svarede som forrige. 19. Gutorm Johansøn boende paa Grindem svarede som forrige og angav sin store fattigdom; 20. Mons Knuds/øn boer paa Helleland, svarede som de første. 21. Paal Jonsøn boende paa Grindem svarede som forrige. 22. Lars Nils/øn Waagenæs, svarede som forrige. 23. Ole Olsøn boende paa Waagenæs, svarede som forrige. 24. Joen Mikkelsøn møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne, men de andre siger at det er med ham som med dem. 25. Ole Monsøn boende paa Qvalem svarede som forrige. 26. Mons Mons/øn forklarede de at Være i Kiøbenhafn. 27. Rasmus Nils/øn boende paa Helle svarede som forrige men beklagede sin store fattigdom. 28. Mons Olsøn fød paa Qvalem er i Kiøbenhafn. 29. Paal Monsøn boende paa Sylte svarede som forrige. 30. Johannes Monsøn

1728: 8b

boende paa Willanger giorde samme forklaring som forrige. 31. Ole Olsøn boende paa Udsylte giør sam/m/e forklaring som forrige. 32. Mons Gudmunds/øn berettis at være død i Kiøbenhafn. 33. Hans Nils/øn er nu i Kiøbenhafn efter de andris forklaring. 34. Nils Nils/øn forklaris at Være fød paa Giære og nu skal tiene i Bergen og hvis (det som) de andre overgaar forklarede faderen Nils Giære ogsaa at maatte udgive. 35. Rasmus Mons/øn fød paa Soltved, boende paa Sylte nu død siden sin hiemkomst og alt holt Skifte efter hand. 36. Siver Mathisen svarede som forrige at faar lide med dem; 37. Iver Ols/øn nu boende paa Villanger, svarede hvad andre gaar over faar hand lide med. 38. Mikkel Ols/øn ingen ved Vist hvor hand nu er og skal være i meget slet tilstand og saa got som tiggende. 39. Rasmus Rasmus/øn tienende Laugmand Knagenhielm, fød paa Nodtved, møtte ikke ei heller nogen som svarede paa hands Veigne. 40. Hans Olsøn, er nu udi Kiøbenhafn og fød paa Olsvold. 41. Erik Arnes/øn fød paa Yttre Sæbøe, nu i Kiøbenhafn. 42. Hans Nils/øn nu boende paa Miøs, svarede ellers som forrige og beklagede sin uformuendhed. 43. Gunder Nils/øn død i Kiøbenhafn paa Qvæsthuuset efter hands broders Rasmus Nils/øns forklaring, 2den dag Paaske i fior. 44. Stephen Knuds/øn fød paa Vaagenæs, nu i Kiøbenhafn. 45. Sivert Mikkelsøn fød paa Boge nu i Kiøbenhafn efter de andris beretning. 46. Anders Knuds/øn fød paa Halland, ogsaa berettis at Være i Kiøbenhafn. 47. Jens Iversøn fød paa Solem, berettes ogsaa at Være i Kiøbenhafn. 48. Rasmus Knuds/øn fød Myching, berettis at Være død i Kiøbenhafn. 49. Christen Rasmus/øn berettis at Være død i Kiøbenhafn. 50. Mons Olsøn nu boende i Qvalem svarer som forrige at have bekommet dem og om det bliver Kongens allernaadigste Villie faar de det betale,

Dog formeente alle Jordemænd, at Kongen bar den særdelis faderlige Maade for dem, at de som Lejede tienere og andre hiemme til at dyrke deris Jorder, af Lands faderlig Mildhed herfore bleve forskaanede:

Hvad ellers for Retten passerit er begie-

1728: 9

rer fogeden extract in dupplo af som Retten bevilgede:

Fogeden udi anledning af det giorte Anteignelse for afgangne Søren Glads allerunderdanigst giorte antegnelser fra det Høiloflige Cammer Collegio fra 1706 til 1710 inclusive, hafde idsige foged Jens Lem for Retten indkaldet Anders Ascheland, som udi bemelte Aaringer skulle være tilfunden at bøde for fortilig sammenleje med sin huustrue 3 rdr 2 merker 4 s/killing, at hand samme Bøders afbetaling vilde afbevise eller dem nu betale,

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod samme Penger at have til afgangne foged Glad betalt og derpaa kunde ei fremvise nogen betaling, men vilde med Ed forklare at have betalt samme Penger;

Fogeden forlangede et udtog af Protocolen under Rettens haand over denne hans udsigende, som Retten biefalte.

Ligeledis i samme allerunderdanigste anteignelse af det HøiKongl/ig Rente Cammer over Søren Glads anteignelser paa hands allerunderdanigst indgivne Regenskaber, haver fogeden ladet indkalde Mons Giære som i samme Aaringer fra 1706 til 1710 inclusive skal Være dømt at betale for Jordskuf 10 rdr efter deris opførsel; hvorom Lensmanden Niels Sæbøe paa den indstevntis Veigne, som nu er sengeliggende, giør paa hands Veigne og efter hands til ham giorte forklaring at hand med Saligheds Ed vil bekræfte samme Penger som hand idømt blev til fogeden Glad at Være betalt, men ei derfore fik qvittering;

Fogeden begierede udtaag under Rettens haand af hvis passerit, som Retten bevilgede.

Derefter blev restantsen forfattet over dette Skibbredis Almuis Skatter, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet, efterdi ingen indsigelse derimod er giort; ligeledis forholdet sig med Odelsmandtallet over Selvejerne for Retten oplæst og forseiglet.

Angaaende tiendens forpagtning for de Aaringer 1729, 1730 og 1731, svarede Almuen ei sig dermed at Kunde befatte.

Endelig blev forfattet det Almindelige tingsvidne angaaende forandring paa Skatte matriculen og Jordebogen ved aftag eller paaleg dette Aar, item om Kongens egne beholdne Gods som det Aar 1727 og ei noget forbyttet; item om StrandVrag, Sauger, huusmænd, Pebbersvenne, Arveløs gods, 6te- og tiendePenge for arvs afførsel eller nogen Slags Boeslod item 60 eller 3de 40 lod Sølvs bøder, Slagsmaal eller andre deslige store Strafbøder det Aar 1728 er falden, item for-

1728: 9b

holds penge paa Kongens eget beholdne Gods item første Bøxel er forfalden dette Aar ? hvortil de svarede alle, at dette Aar intet noget saadant i dette Skibbrede er forefalden.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1729 Retten skulle betiene, nemblig 5 g/am/l/e/ som tilforne for Retten haver aflagt deris Laugretteseed, Nils Instebøe, Johannes Qvisten, Erik Søre Wettaas, Lasse Houcheland, Nils Olsvold, og 3de unge, som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed, G/amme/l Ole Instebøe, Unge Ole Instebøe, Gudmund Strøm/m/e hvorefter de til Rettens Betiening skal Vorde antagelige.

Anno 1728 d/en 25 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilestrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Mikkel Berraas og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Niels Niøten, Jacob Førland, Mons Austrem, Peder Aarraas, Ole Aarraas, Peder Hopland, Gudmund Lyren, Mikkel Hopland, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger, Placater og høi øfrigheds Befalinger som fol/io 271 og 288 udi forrige Protocol findis extraherede - dernest blev publicerit

1. Biscop Marcus Mullers udstedde Bøxelbrev til Rasmus Olsøn paa ½ løb S/mør ½ t/ønne Malt udi Hope, uden reversen at anvise, dat/erit 27 Aug/usti 1728.
2. Colben Olsøn og Johannes Frechaugs udstedde Skiøde til Knud Anders/øn udi Gaarden Fieldanger 2 p/un/d 8 merker Smør 7/9 huud, siger Syv Niendele huud dat/erit Kilstrømmen d/en 25 Novembr/is 1728.
3. Iver Qvinge, Mathis Holmaas, Baste Totland, og Halvor Baarsøn Fonnebustis udstedde Skiøde til Nils Olsøn Famestad paa 13 ½ merker Smør 6 Kander Malt og 1/8 faar udi *Fonnebust, selv arvet ligesaa meget Ved sin Koene og nu ejende 1 p/un/d 3 merker S/mør 12 Kander malt ¼ faar udi *Famestad, dat/erit 25 Nov/embris 1728.

D/en 26 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme, var anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens

1728: 10

Mikkel Knudsøn er indstevnt efter forrige tiltale og Rettens forrige Kiendelse af 6 Julij 1728, hvor hand da blev paalagt at producere Præstens attest;

Paa den indstevntis Veigne møtte Knud Nilsøn Syslak, som intet hafde at svare i Sagen.

Stevnevidnerne Ole og Arne Bruvold afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.

Fogeden paastod at efterdi hand ei har fuldbyrdet den seeniste ergangne Rettens interlocutorium, hand da maa tilfindis at betale efter Stevnemaaletz indhold.

Afsagt.

Denne Sags tildragelighed reiser sig deraf, at Mikkel Knudsøn først besvangrer sin trolovede og da bliver tilfunden at bøde egtebøder for sig og hende 3 rdr 2 merker 4 s/killing, dog med paaleg at hand sit egteskabs sluttelige Baand skulle fuldbyrde; dette uagtet prolongerer hands sin Copulations tid saa lenge at hand imedens besvangrer hende anden gang førend Copulationen er skeed, af denne Aarsag har Kongl/ig Maj/este/ts foged Indkaldt ham atter igien til at bøde; da Retten forelegger ham d/en 6 Julij 1728 at producere Sognepræstens Velærværdige H/er/r Nils Schiøttis attest, om sin Copulations tid og Barnets daab; desuagtet, honorerer Mikkel Knudsøn ei Rettens given Kiendelse, men udebliver og indtet svarer til Sagen; da som hand lever Rettens Kiendelse overhørig og ikke nu som tilfunden Var, producerer de reqvisita, som benødigis i Sagen, og ham var forelagt at producere, finder Retten billig at hand for sig og huustrue bør bøde efter Citantens først formerede Stevnemaal egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing for sig og hænde inden 15 dager under Nam efter Loven.

Lensmanden Mikkel Berraas haver ladet paa Hans Hougis veigne stevne Knud Hougis Koene Ingeborg Andersdatter fordi hon skal have staaelet Spige Veed Søndersaxet udi hands Kiøre Gielde, til Vidne derom Kari Olsdatter HougsMyhr og Marrite Olsdatter Syslak, alt til strafs lidelse efter Loven.

Hverken dend indstevnte for Sagen Ingeborg Andersdatter møtte ei heller Vidnerne;

Stevnevidnerne Ole og Arne Bruvold afhiemblede Edelig at have stevnt baade Ingeborg Andersdatter for Sagen og De foranførte Vidner til Vidne i Sagen med mere end fiorten dagis Varsel.

Lensman-

1728: 10b

den paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte og at Vidnerne under Straf maatte foreleggis at møde og aflegge deris Vidne i Sagen.

Afsagt.

Ingeborg Andersdatter som nu, efter Stevnevidnernis edelige aflagde depositioner befindis loulig stevnt og ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis Laudag til neste ting at møde og svare for sig uden dom efter Citantens Stevnemaal skal Vorde afsagt; Iligemaade paalegger Retten de tvende udeblivende Vidner Marrite Olsdatter og Kari Olsdatter, som nu befindis loulige stevnte til at Vidne i Sagen og ei møder, til neste ting igien efter loulig given

Varsel enhver for sig at møde under 20 lod Sølvs bøder for hver udeblivende, paa det Sagen Kand bringis til endskab.

Mons Hansøn Østrem haver ladet stevne Gietmund, Mikkel og Chlemmet Hopland, fordi de skal have haft ham afsidis udi udMarken og slaget ham, til Vidne derom Peder og Gudmund Hopland, alt til strafs lidelse efter Loven.

Dend indstevnte Gietmund Hopland, Mikkel Hopland og Chlemmet Hopland møtte og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag; item til at anhøre Vidnernis forklaring.

Vidnerne møtte ogsaa og tilstode at Være loulig stevnte til at Vidne i denne Sag.

De indstevnte efter tilspørgelse fragik gandske Sigtelsen: hvorpaa Citanten begierede Vidnernis afhørelse; for hvem eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet

Peder Hopland som edelig udsagde: ei det allerringiste om Citantens søgning og Sigtelse at Være Vidende eller noget af det sigtede at have seet; ei heller videre at Være Vidende om Sagen.

Dernest fremkaldet Gudmund Hopland som edelig udsagde: vel at have seet disse 3de Mænd at have staaet og talet med Citanten, men aldrig seet nogen Ugierning eller ond gierning af dem øvet imod Citanten.

Citanten blev tilspuurt om hand hafde flere Vidner i Sagen som dette kunde afbevise ? hvortil hand svarede nej: men Citanten paastod at hands Sigtelse aldelis saa skulle forholde sig, hvorom hand dog ei haver beviis;

Thi blev for Retten dømt og

Afsagt.

1728: 11

For denne Ret Søger Citanten Mons Hansøn Østrem Gietmund Mikkel og Chlemmet Hopland fordi de skal have udi udmarken ilde udførmet ham med hug, slag og haardgreb og derpaa indkaldet 2de Vidner Peder og Gudmund Hopland som samme skulle afbevise; hvilke og edelig for Retten ere vorde afhørte og forklarer slet indtet derom at Være Vidende eller fornummet; da nu Retten tilspørger Citanten Mons Hansøn om hand flere Vidnisbyrd udi denne Sag haver som de indstevnte det sigtende kunde overbevise, svarer hand nej: thi Kand Retten ikke andet, end i Mangel af Vidnisbyrd og bevis i denne Sag, frikiende de Indstevnte Gietmund, Mikkel og Chlemmet Hopland for Citantens Mons Hansøn Østrems Sigtelse i denne Sag og saaledis ophævis tillige Processens bekostning paa begge sider.

Lensmanden haver ladet stevne Joen UdKielen for fortilig sammenleje med sin Huustrue Tora Hansdatter til egtebøder efter Loven.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; men at Være Soldat under H/er/r Major Kraftis compagnie i Sogn; og at Være Copulerit af H/er/r Anders Daae i fior høst noget efter Michaeli tider og hands huustrue at Være kom/m/en i Barselseng Nye KyndelsMisse; thi begierede fogeden at Retten vilde paalegge ham at producere sit Egteskabs bevis til Vaaren og attest fra dette Steds Præst hvad tid Barnet Var døbt til Videre Rettens Kiendelse i Sagen.

Afsagt.

Efter fogedens paastand foreleggis Joen UdKielen til nest holdende ting at bevise med SognePræstens attest som ham har copulerit, hvad tid deris Copulation er skeed, saa og med dette steds SognePræstis Attest hvad tid deris Avlede Barn er døbt, da videre skal Kiendis hvis louligt er; og i fald dend indstevnte lever Rettens Kiendelse overhørig, gaar Dom i Sagen efter Citantens giørende paastand.

Knud i Tongen haver ladet stevne Jacob Qvalvaagen fordi hand udi Lars Monsøn Indre Lyrens huus skal have talt og skieldet alle indbyggere paa Værsland for Tyve, saadant at afbevise: til Vidne derom Lars Monsøn Indre Lyren og hands huustrue Siri Gud-

1728: 11b

mundsdatter og Christian Monsøn Grind.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ei heller nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Ole og Arne Brudvold afhiemblede edelig at have stevnt ham for *dette sag og til dette ting og talte med ham selv og til at anhøre de nu indkaldede Vidner med mere end fiorten dagis Varsel.

Vidnerne møtte alle for Retten og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag: for hvem eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet:

Lars Lyren; som edelig udsagde at hand {og} deponenten tillige med Christian Grind sadde i deponentens Stue og drak engang drikke, da kom Jacob Qvalvaag ind gaaende og spuurte efter en Kniv som hand skulle have lagt efter sig, da sagde Christian til deponenten naar de drager ud til fiske skal de faa min Stue og Skraa til at bierge eder udi, da sagde deponenten, meeget got, du giør som dine forældre sagde deponenten, hvorpaa Christian sagde: Gud har givet os meget velsignelse i mange Aar paa steden og vi vil gierne giøre dem got som udkommer, omendskiønt alle ikke farer Vel af sted, da sagde Jacob Qvalvaagen de ere tyve og Skielmere alle paa Værslandet, eller Fædie Landit, og svarede i deris tale dette, hvorpaa Christian sagde, hvad siger du, Jacob svarede indtet; og siden igientog dette, de ere tyve og skielmere sagde hand til Christian allesammen paa Værslandet uden du: Videre ei at afvide: end nu forklaret er.

Siri Gudmundsdatter fremstod dernest og edelig udsagde: at Jacob Qvalvaag sagde at de alle paa Værslandet vare tyve og skielmere undtagen Christian Grind og var hon samme tid i Stuen med sin Mand og Christian Grind da dette passerede, ei hørende efter Rettens tilspørgelse at nogen tiltalte Jacob Qvalvaagen førend hand dette talede.

Fogeden forlangede Christian Grinds forklaring med i denne Sag; efterdi herunder verserer Kongens interresse; hvorpaa Christian Grind fremstod og edelig udsagde: eenstemmig som første Vidne:

Afsagt.

Jacob Qvalvaag foreleggis til neste ting at møde og svare for sig, sampt at bevise sit udsi-

1728: 12

gende og erklære sig imod disse allerrede førte Vidnisbyrd, da videre skal Kiendis hvis Louligt er.

Fogeden haver ladet stevne Halvor Eriksøn Kaland efter forrige tiltale for resterende Landskyld og Jordedrottelig Rettighed til Salig Svanenhielms Stervbod frae 1713 til 1722 inclusive 8 rdr 3merker, samme at betale med Processens Omkostnings erstatning.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ei heller nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Jacob Hundven og Arne Brudvold afhiemblede edelig at have givet ham over 4 (7?) Ugers Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham i hands iboende huus i *Landvigen (Sandvigen?) hos Jon i Møllen;

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting.

Afsagt.

Halvor Eriksøn foreleggis Laudag til neste ting at møde og svare til Sagen efter loulig igien given Stevnemaal, thi ellers gaar dom efter Citantens paastand.

Dito haver ladet stevne *Arne (Knud?) Smørdal efter forrige tiltale og Laugdags foreleggelse af 6 Julij 1728, foregivende dend indstevnte at have faaet Arnes Koene til egte og selv boet der i 8tte Aar, ei nu havende enten Bøxelseddel eller Bog, siden det afgik i Branden da Gaarden afgik; tilstod ei at have betalt udi 8tte Aar, dette inclusive det ringiste til ejeren; efter hands formand at Være holdet Skifte og deeling, men ei den tid at have tilstrekket til Gielden, ei vidende om hon hands Koene har fragaaet Arv og Gield: og er nu udi en meget slet og elendig fattigdom, saasom hands faa effecter er allene bort gaaet til huusernis opbyggelse; saasom hand uden at nyde ringiste hielp af ejeren opsat 1 Stue paa 6 al/en indenNovis, et Ildhuus paa 5 al/en indenNovis og et Ildhuus 4 skal Være Madbue 4 al/en, sampt en floer paa 10 al/en indenNovis: hvilket hand formode Ejeren succurerede ham udi med nogen Lindring.

Afsagt.

Vel finder Retten indtet noget bevisligt indsigende imod Sigtelsen og gielden enten med qvitteringer eller Arv og Gields fragaaelse førend denne indstevnte Knud Smørdal med sin nu havende huustrue er kommen i egteskab; hvorfore nok søgningen disvere for ham bliver rig-

1728: 12b

tig som Citanten søger 25 rdr 2 merker hvilket hand og bør betale under Nam; men som Gaarden siden hands tiltrædelse ved ulykkelig Ildebrand er afgaaet hvilket hand selv uden ringiste at have nødt af ejeren baade med timmer og Ardbeidsløn haver forskaffet; saa skulle Retten forestille Ejeren i henseende til denne nødlidendis fattigdom, om hand ikke af Barmhiertighed og tildeels Lov vil lade Noget afKorte for ardbeidslønnen til de opsatte huuser, saasom dennesinde intet noget derom kand endelig Dømmis, saasom ejeren derfore ikke dennesinde er stevnet.

Dito haver ladet stevne Ole Olsøn Wiig efter forrige tiltale af 6 Julij 1728 og rettens Kiendelse: foregivende at nu have indkaldet det ene Vidne Johannes Børrilde til at Vidne i Sagen, det andet Var paa Byevejen som er Ole Hølleland;

Johannes Børilde forklarede at have Været ham (Været hos? ham) 1726 efter Nye Aar og ingen flere end hand selv: og saaledis intet videre Beviis end nu angivet er.

Thi finder Retten Søgningen saaledis at Være at hand per rest bliver skyldig 5 rdr 3 merker 8 s/killing; og derpaa til fogeden strax betalt 2 rdr, rester saa endnu 3 rdr 3 merker 8 s/killing; hvorpaa fogeden paastod Dom til betaling.

Afsagt.

Vel vil Ole Olsøn Vig nu boende paa Houge foregive at have loulig det ene Aar opsagt sin Jord til sin Jorddrot; og derpaa har vildet føre Vidner, men Naar Retten examinerer dem, er saadant alt skeed efter den tid Loven omtaler; thi Kand Retten ei andet end tilfinde ham at betale de endnu resterende 3 rdr 3 merker 8 s/killing inden 15 dager under Nam.

Dito stevnet Ingebrigt Veddefield efter forrige tiltale for 11 rdr 73 s/killing, men som siden stevnemaalets udgivende hand endnu har betalt 9 rdr efter fogedens tilstaaelse, saa bliver hand endnu til rest 2 rdr 4 merker 9 s/killing hvorpaa fogeden paastod Dom til Betaling.

Afsagt.

Ingebrigt Veddefield som endnu befindis at Være skyldig til salig Svanenhielms Stervbod 2 rdr 4 merker 9 s/killing, tilfindis samme at betale til salig Svanenhielms Stervbod med 2 merker 8 s/killing udi Processens til datum anvente Omkostning inden 15 dager under Nam.

1728: 13

Dito haver ladet stevne Joen Selgelie for resterende Landskylder og 3dietager fra 1712 til 1722 (1723?) aars udgang 28 rdr 2 merker 8 s/killing, sam/m/e at betale og Processens Omkostning at erstatte;

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Jacob Hundven og Arne Bruvold afhiemblede edelig at have givet ham for denne Sag 7 Ugers Varsell og talte med ham selv.

Fogeden erindrede Retten at det maatte udi acten indlemmis at hand stedse har givet ordre til at stevne denne Joen Rasmusøn, men ei er bleven opspuurt hvor hand sig opholdt førend nu og derfore nu paastod laudags foreleggelse for den indstevnte, som Retten consenterede og paalagde til neste ting at skee; thi ellers afsigis Dom efter Stevnemaalet.

Dito Lensmand Mikkel Berraas haver ladet stevne Margrete Olsdatter fød Sønden for Bergen udi H/er/r Juchum Alandts(?) Præstegield, men siden tilholdende i Bergen og nu frugtsommelig her ud paa Landet paa en Gaard Ulvøen kommen, er stevnt til at nafngive sin Barnefader efterdi hon her tenker at ligge i Barselseng paa Gaarden Ulføen, og til sine Bøders erleggelse efter Loven;

Dend indstevnte møtte og gav tilkiende at hendis Barnefader er Joen Arnes/øn ...gene(?), af Klevalds Schibbrede; hvilken hon siger at have lovet sig Ægteskab og at Være begiert til Ægte hos Ole ArdbeidsMand boende ved Vasker-Elven: og blev saa tilspuurt, efterdi ingen egteskabs beviis nu forskaffis, hvis forsikkring hon hafde for Bøderne i fald ei ægteskabet afbliver ? hvortil hon indtet positive svarede:

Thi blev Sagen udsat til neste ting, for at see og erfare om nogen Sandhed var angaaende Ægteskabet, før endelig dom skal afsigis.

Lucas Olsøn haver ladet stevne Mons Onæs efter forrige tiltale.

Mons Onæs møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag. Mons Onæs begierede at Lucas Steen maatte komme for Retten og ved ed forklare at hand selv vil beboe Gaarden; og om saa endelig skulle fravige Gaarden henstillede hand for Retten at hand maatte faa sine udlagde Bøxelpenger igien og erstatning for meliorationen paa huus, Ager og Eng efter Sorenskriverens og Uvillige Mænds Kiendelse og skiønsomhed.

Paa Citantens Veigne møtte Lensmanden Mikkel Berraas og indgav hands skriftlige forsæt eller attest fra Raadstueskriveren i Bergen af 11 Martj 1728.

1728: 13b

Foruden dette blev og Mons Onæs sin paastand at efterdi hand nu trengis fra sin Jord, da i fald Citanten hands ejer skulle ikkun paa nogen tid Vilde beboe Gaarden og den siden til andre bortbøxle, hand da maatte vorde den nermeste eller hands den at nyde for Loulig Bøxel.

Afsagt.

Lovens 3de Bogs 13 Capit/ul 1ste art/icul forklarer tydelig at en Jorddrot er nermest til at beboe sin Jord hand ejer, naar hand er boeslids, og huusvild og det skeer ikke en anden til fortrengsel og kand sande det med sin ed at hand dend des aarsage selv vil beboe. Nu beviser

Vel Lucas Steen med Raadstueskriverens Attest, at have opsagt sit Borgerskab, men ei endnu for Retten har afbeviist enten at være huusvild eller Boetslids, saasom hand er ejende baade huus og hiem i Bergen og saaledis ikke endnu beviist sig at være huusvild eller Boeslids; ei heller med sin Ed \for Retten forklaret at hand den selv vil beboe/; og forinden det skeer at hand Gaarden af dessens Aarsage vil beboe, kand ei endelig Dom i Sagen afsigis.

Dito har ladet stevne Rasmus Wabu for resterende Landskylder og 3dietager efter forrige tiltale;
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Ole og Arne Bruvold afhiemblede edelig at have stevnt ham med i dag 3 Ugis Varsel for denne Sag og talte med ham selv.
Lensmanden paa Citantens Veigne paastod Dom til Betaling med Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Rasmus Wabu som først befindis loulig stevnt og nu ei møder eller lader svare til Sagen efter given Lavdags foreleggelse, tilfindis at betale Citanten Lucas Steen de ham søgende Landskylder efter indgivende Specification 7 rdr, sampt at betale 4 merker udi Processens til Datum anvente Omkostning tilsammen 7 rdr 4 merker alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Kari Knudsdatter haver ladet stevne Lars Evindsøn Dyrnæs, paa hendis datters Veigne Helge Larsdatter for resterende Løn og Klæder for ½ Aar, samme at betale og Processens Omkostning at erstatte.
Den indstevnte møtte for Retten og tilstod Stev-

1728: 14

nemaalets loulige forkyndelse og indgav sit skriftlige forsæt:
Citantinden blev tilspuurt om saaledis sig forholder med Pigen, som Moderen angav at Være nogle og tive Aar, som nu tiener Martinus Rongevær; Citantinden blev tilspuurt hvad hon skulle have i løn ? svaret ei at være accorderit med ham om løn, men fik tilforne 5 merker i løn; men ei have faaet i løn af et eller andet Slag.

Afsagt.

Retten forlanger Helge Larsdatter selv Persohnlig for Retten til nermere examination baade imod dend indstevntis indgivende og hvad videre Retten begge Parter haver at qvæstionere til Sagens egentlige opliusning, da Kiendt skal Vorde hvis Louligt er.

Jacob Toftinge har ladet stevne Christopher Qvalvaag efter forrige tiltale og Laudags foreleggelse af 6 Julij 1728.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne efter 3de gangers paaraabelse;
Stevnevidnerne Lensmanden Mikkel Berraas og Peder Hundven afhiemblede edelig at have givet ham over 14 dagis Varsel for denne Sag og talte med hands Huustrue.
Lensmanden paa Citantens Veigne paastod Dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Christopher Qvalvaag, som først befindis Loulig stevnt og nu efter Lavdags foreleggelse ei møder eller lader svare i Sagen, tilfindis at betale Citanten Jacob Toftinge de ham søgende 1 rdr 2 merker 8 s/killing med 2 merker 8 s/killing udi Processens til datum anvente Omkostning inden 15 dager under nam efter Loven.

Lensmanden Mikkel Berraas har ladet stevne Christopher Qvalvaag for resterende tinghold 2 merker 8 s/killing samme at betale og Processens Omkostning erstatte.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne; ei heller Stevnevidner uden dend som for Sagen selv Var;
Thi henvisis Sagen til Loulig Stevnemaal.

Derefter blev foretaget med examinationen over Marinerne som hafde oppebaaret af Velbaarne H/er/r Admiral Rosenpalm Penger, samme at tilbagelevere: hvilke efter fogedens ordre til Lensmanden skal efter hands sigende Være loulig

1728: 14b

sagt baade til forklaring og Pengernis tilbagegivelse, det Lensmanden sagde sig altid med Ed at Være *Christendige: og blev da først 1. Ole Tollefsøn paaraabt som er fød paa Lyren og nu efter Almuens beretning er i Kiøbenhafn ved Holmens Ardbeide. 2. Joen Joens/øn nu boende paa Udlyren møtte ikke, men Lensmanden sagde at de for ham har beklaget deris slette tilstand, og om det Var Kongens allernaadigste villie det endelig skulle betalis, kunde de ikke der imod sige men med Kongens allernaadigste Villie maatte være allerunderdanigst fornøjet. 3. Mikkel Jacobs/øn forklarer de at skal være Niclas Jacobs/øn nu værende hos faderen Jacob Førland, hand(s) fader svarede som først. 4. Rasmus Monsøn nu boende paa Solem efter Almuens beretning gandske Svag og udfattig møtte ikke. 5. Nils Mikkelsøn boende paa Austrem, hands svar efter Lensmandens sigende som første. 6. Rasmus Olsøn, skal Være Erik Olsøn boende paa Østrem samme svar som første men gandske udfattig. 7. Lars Andersøn ude til Kiøbenhafn efter Almuens beretning. 8. Rasmus Evindsøn boende paa Oxnæs hands Svar som første. 9. Knud Lars/øn boende paa Lille Hopland gandske fattig og svarede som forrige. 10. Christen Villums/øn tienende i Fedie hos Joen i Waagen, hands svar som forrige. 17. Besse Monsøn boende paa Fondnæs blev svaret ved Lensmanden for ham som forrige. 12. Mikkel Olsøn boende paa Fondnæs lod svare som forrige. 13. Ole Knuds/øn boende paa Fondnæs lod svare som forrige. 14. Iver Nils/øn boende paa Synnevaag lod svare som forrige. 15. Knud Olsøn boende paa Hope lod svare som forrige. 16. Nils Olsøn skal Være Nils Jonsøn boende nu paa Niøten lod svare som forrige. 17. Iver Thommes/øn boende nu paa Fedie paa Huse lod svare som forrige. 18. Ole Mikkelsøn tienende nu i Dyrnæs gandske elendig og Arm og møtte ikke. 19. Johannes Halvorsøn boende paa Kaardal lod svare som forrige. 20. Mons Halstensøn boende paa Kaalaas gandske udfattig og Arm møtte ikke. 21. Ole Pedersøn hos sin fader paa Rembnor lod svare som forrige. 22. Lars Nilsøn tienende paa Sundsbøe lod

1728: 15

svare som forrige. 23. Knud Monsøn boende paa Hope lod svare som forrige. 24. Anders Sæbiørnsøn Værende hos faderen paa Tvibernæs og selvejer lod svare som forrige. 25. Peder Christensøn fød paa Austrem, er ei at finde, men sigis at Være paa udenlands fravand. 26. Ole Aamundsøn, Sundsbøe fød paa, berettis at Være i Kiøbenhafn ved Holmens Ardbeid.

Dernest blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almue for Almuen oplæst og af Retten, efterdi ingen indsigelse imod blev giort, forseiglet; saa og forfattet odelsmandtallet over selvejerne for Retten oplæst og af Retten forseiglet;

Til den proposition som fogeden Lem, udi Anledning af høiKongl/ig Cammer Collegii ordre andgaaende tiendens forpagtning af sin beholdne tiende udi Nordhordlehn for de Aaringer 1729, 1730, og 1731 om nogen af Almuen den vilde forpagte da vilde Kongen af sær Kongl/ig Naade dem det forunde ? hvortil de svarede, at de sig der med ei vilde befatte, men takkede for Kongl/ig Naade.

Det Almindelige tingsvidne angaaende som aarlig tagis, derom svarede Almuen at intet noget saadant i dette Skibbrede forefalden er dette Aar 1728.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1729 Retten skulle betiene, nemblig 5 g/am/l/e/ som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed Anders Østrem, Mons Magnesøn Østrem, Mons Lerøen, Ole Jacobsøn Rembnor, Joen Rembnor og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge Laugretteseed Thommes Koursøen, Erik Børilde, Knud Rise, hvorefter de til Rettens Betiening skal vorde antagelige.

Og som efter paaraabelse ei flere Sager dennesinde til paakiendelse vare indstevnte blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1728 d/en 29 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Gaarden Frøsetter, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Hendriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugret-

1728: 15b

tesmænd, Ole Dale, Johannes Slengesol, Claus Dale, Ole Siurs/øn Byrknæs, Anders Hofsøen (Holsøen?), Nils Slire, Hans Joensøn Dale, og Joen Nærdal med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 273 og 280 findis extraherede - dernest blev tinglyst

1. Giertrud de Finis udstedde Bøxelbrev til Rasmus Joensøn Sande paa ½ pund Smør, dat/erit 29 Nov/embris 1728.

D/en 30 dito blev Retten igien sat med foranførte hvorda, efterat Skatterne Saavit dennesinde Var At bekomme Var anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe ladet stevne Klokkeren til Evenvigs Kirke Christopher Andersøn til at anhøre efterskrevne Vidner, Hans Ladvig, Anders Ladvig, Laasse Aasen og Hans Peders/øn nu tienende i Evenvig og dernest at lide dom til strafs lidelse efter Loven.

Christopher Andersøn møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnt for Sagen og til at anhøre Vidnisbyrdene, men ei faaet Copie af Stevnemaalet før nyelig.

Vidnerne møtte alle og tilstode louligen at Være stevnte til *af (at) aflegge deris Vidne i denne Sag.

Dend indstevnte blev tilspuurt om hand har talt de ord som hand sigtis for ? svarede at spørge efter angiveren; hvortil hand svarede Vidnerne: og begierede at Vidnerne maatte

afhøris for Retten; for hvem og eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet
Hans Ladvig: som efterat de andre vare udviist medens hand vidnede, edelig udsagde: at d/en 25 Junij dette Aar udi Anders Ladvigs huus var Anders Ladvig H/er/r Mathias Stabel og Klokkeren Christopher Andersøn talte Klokkeren Christopher Andersøn om Lensmanden Peder Henriksbøe at hand Nemblig Peder Henriksbøe at hand skulle have talt om Christopher ikke som en ærlig Mand men som en skielm, og bød Klokkeren dem tage prov paa hvis passerit er; Retten tilspur-

1728: 16

te Vidnet, om nogen ord eller discurs om Lensmanden Peder Henriksbøe skeede forud førend dette Svar eller tale af Klokkeren skeed ? hvortil hand svarede at ei kunde mindis om, saasom hand allene blev skut til Vidne om de førte ord; og ei videre udi Sagen at Være efter tilspørgelse Vidende: Videre efter tilspørgelse af Citanten skulle dette kommen deraf at Klokkeren sagde sig at huusene udi Evenvig var for dyrt taxerit, saavit hand kand erindre:
Christopher Andersøn sagde sig ei at have at tilspørge dette Vidne noget,, men vilde have sig sin qvæstion til samptlige reserverit;
Anders Ladvig blev dernest fremkaldet og edelig udsagde: om tid og stæd som forrige udi deponentens eget huus, kom Christopher ind og sad hand og forrige Vidne og snakkede med H/er/r Stabel da kom Klokkeren Christopher Andersøn ind og snakkede noget til Præsten enten det Var Ungdomen eller andet kand hand nu ikke erindre, da sagde Klokkeren at ald den Uvenskab som er kom/m/en mellem Gryten og ham er Peder Henriksbøe og det har hand giort som en Uagtendis Mand og som en skielm og bad Dem selv legge prov derpaa;
Christopher Andersøn tilstod at have talt disse ord i hastighed imod Lensmanden Peder Henriksbøe; og Anledningen dertil at Være fordi hand talte med Peder Henriksbøe at Evenvigs Enkis tilhørende huuser vare altfor dyre Vurderit om de skulle fløttis derfra.
Lasse Aasen blev dernest fremkaldet, som edelig udsagde: at i Ladvig i Anders Ladvigs huus dagen efter S/anc/t/e Hans tid, hvem flere inde Var uden H/er/r Mathis og om Præstens H/er/r Blomgreens dreng alle tider og stedse Var inde kand hand ei vide; men Klokkeren Christopher Andersøn Var inde, da sagde Klokkeren den Uvenskab som er imellem mig og eder paa Gryten har Peder Henriksbøe giort, og det har hand nemblig Peder Henriksbøe giort som en skielm og Tyv den Bomseraker, og derimod sagde Præsten til Klokkeren hvor kand i tale saadanne ord om Manden som er fraværende, jeg ligger ikke noe hamd(?) paa ham førend hand har

1728: 16b

giort sig Reen(?) deel(?) fra, videre passerede ikke enten af Klokkeren eller andre: Klokkeren sagde sig at fragaa at have talt bommeraker, men de andre ord at tilstaa: Videre sagde deponenten sig ei at Kunde erindre.
Hans Pedersøn det 4de Vidne blev dernest indkaldet, som edelig udsagde: at da hand kom i Stuen sad Lasse Aasen der, H/er/r Mathis og Klokkeren Var der og inde, da sagde H/er/r Mathis til første Vidne eller forrige Vidne, Lasse Aasen, det er ikke smugt at tale saa en fraværende Mand, ? Klokkeren sagde hand er den samme; videre tilspuurte H/er/r Stabel deponenten om hand ikke har tient paa Henriksbøe og Om hand har hørt noget saadant om Peder Henriksbøe ? svaret nej, men alt got; og sagde Klokkeren end, efter deponentens sigende, om de vil tage 2, 3 a 4 Vidner, saa er dog Peder Henriksbøe dend samme.
Retten tilspuurte Klokkeren hvad anledning hand har til at beskylde Citanten for dette ? svaret, at hand har holdet ham mistenkt for at hand har beføiet ham og idet at hand har lovet

en tiener, som Peder Henriksbøe har betaget ham End forklarede Klokkeren at de skulle have haft fiske sammen og da de skulle have ført fisken hiem blev Klokkeren givet Sild af Ole Undertuun og Peder Henriksbøe prætenderede leje af sin *Bad (Baad) hos sine folk; hvilket Peder Henriksbøe fragik gandske og lovede det saaledis at afbevise, som anderledis skulle befindis: hvilke at anhøre som nu indstevnte ere nemblig Ole Undertun og Reinart Lund ei vare kaldede til at anhøre; item hands egen tiener Claus Olsøn Berge, hvortil Lensmanden ei heller var stevnt til at anhøre: og end begierede at flere Vidner maatte afhøris til neste ting.

Afsagt.

Som Peder Henriksbøe ei er loulig stevnt til at anhøre \de af Christopher Andersøn indstefnte/ Ole Undertun, Reinart Lund og sin egen tiener Claus Olsøn Berge, sampt Klokkeren Christopher Andersøn end og

1728: 17

beraaber sig paa Videre at overbevise Lensmanden Peder Henriksbøe, end og det som en frondmuschu(?), saa tilladis ham saadant til neste ting at giøre uden videre indvending da efter loulig omgang ved Stevnemaal skal handlis hvis forsvarligt er.

Arne Rasmusøn Øfre Østgulen har ladet stevne Ole Hougsdalen for at betale ham tilbagers igien de af ham oppebaarne for Kongelige Skatter 4 rdr, samme at betale og denne Processis Omkostning erstatte; efterdi de er hos ham udexseqverede.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod at have oppebaaret disse søgende 4 rdr af ham i Kongl/ige Skatter; ei have leverit dem og at samme Penger ere siden exeqverede Af ham; men som Citanten siger at ham nu af den indstevnte søgis for et dette som ham tilforne af dend indstevnte er givet 2 rdr, saa vilde Citanten give ham dem igien, men resten og exeqver Pengerne at vilde have igien og udi exeqver Penge at have betalt 3 merker. Ole Hougsdalen sagde sig at Være Retten undergiven og derhen henstillede det.

Afsagt.

Som Ole Hougsdal nu er eftergivet de tilforne Citanten givende 2 rdr som udi de oppebaarne 4 rdr er decourterit og samme 2 rdr endnu staar til rest med sine exeqver penge saa tilfinder Retten Ole Hougsdal at betale Citanten de resterende 2 rdr sampt exeqver Penge 3 merker og udi Processens til Datum anvente Omkostning 2 merker 8 s/killing tilsammen 2 rdr 5 merker 8 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Niels Kiellingvold haver ladet stevne Ole Hougsdal oppebaarne af ham paa Kongens Veigne udi Skatter 3 rdr 2 merker, og erstatte ham derforuden denne Processis forvoldte Omkostning.

Ole Hougsdal svarede ei at have oppebaaret mere end 2 rdr;

Citanten foregav derpaa at have Vidner Skafferen Anders Glosvig og Torkield

1728: 17b

Kiellevold; af hvilke nu ei flere møtte end Anders Glosvig:

Ole Hougsdal møtte og forklarede ei at Være stevnt til at Anhøre Vidner i Sagen, saa og det andet udeblivende Vidne ei stevnt;

Thi henvisis Sagen til Loulig Stevnemaal, da Videre skal Kiendis hvis louligt er.

Fogeden havde ladet stevne Joen Thommes/øns Enke paa Myhre for resterende Rettighed til S/a/l/ig/ Svanenhielms Stervboed;

Dend indstevnte møtte ikke efter paaraabelse, ei heller nogen paa hendis Veigne:

Lensmanden Peder Henriksbøe og Anders Glosvik afhiemblede edelig at have givet hende mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende selv.
Fogeden paastod Lavdags foreleggelse til neste ting.

Afsagt.

Brite Myhre foreleggis \Laudag/ til neste ting efter lovlig given Varsel at møde og svare for sig; thi ellers gaaes dom efter Citantens Stevnemaal og giørende paastand i Sagen.

Dito haver ladet stevne Cannelles Myhre efter forrige tiltale.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hands Veigne.
Forrige Stevnevidner afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting;
Siden møtte for ham Reinart Lund og begierede paa dend indstevntis Veigne tid til Betaling.
Fogeden tillod denne tid, som Retten consenterede.

Brite Rasmusdatter haver ladet stevne Joen Joensøn Grimstad efter forrige tiltale og det ene udeblivende Vidne Knud Stembøe;
Dend indstevnte møtte og svarede Loulig at Være stevnt for denne Sag; og Vidnet tilstod det sam/m/e; som edelig udsagde: ei Det have seet selv creaturet, men have hørt af andre at det skulle Være usikker eller ikke forsvarligt, ei at have seet om det fattedis foer eller hørt det, at det skulle fattis;
Lensmanden paastod paa dend indstevntis Veigne, at hendes arvede Koe ikke kunde gaa bort for indtet: men hende maatte skee Vedderlaug for samme creatur.

Afsagt.

Denne Sags tildragelighed reiser sig deraf, at Brite Rasmusdatter haver til Leje indsat

1728: 18

1 Koe til Joen Joensøn Grimstad, og deraf ei *prætenderterer (prætenderer) Leje med 12 s/killing; den som qvæget haver anammet, har paa-anket qvægets ufuldkommendhed; det ei er beviist at Qvæget er for hunger forkommet, den Lejede ogsaa har giort betids advarsel derom; thi finder Retten Sagen af den beskaffendhed at dessens aarsage Citantinden bør miste den halve deel af Koens Værdi og Joen Joensøn bør refundere hende den halve deel, saa de i denne Sag bør staa og taale lige Skade med hin anden at de 9 merker Citantinden betalis og halve omkostning 1 mark 4 s/killing; alt at udredis inden 15 dager under nam efter Loven.

Dernest blev tinglyst

Fogeden Jens Lems udstedde bøxelbrev til Niels Simensøn paa ½ løb Smør udi Molde, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 14 Apr/ilis 1728.

Mathias Røsselers udstedde bøxelbrev til Lars Jørgens/øn paa 1 p/un/d S/mør ¼ t/ønne Malt udi Solem, uden reversen at anvise, dat/erit 5 Febr/uarij 1728.

Thommes Midzels udstedde Bøxelbrev til Mons Halsteensøn paa ½ løb S/mør udi Kalhofde uden reversen at anvise dat/erit 24 Junij 1727.

Torbor S/a/l/ig/ Lars Johansøns udstedde bøxelbrev til Erik Iversøn paa 18 merker S/mør udi Egemøe, uden reversen at anvise dat/erit 29 Octobr/is 1726.

Dernest blev foretaget examinationen over Marinerne som hafde oppebaaret Penge af Admiralen og Capitain Ferris og først examinerit 1. Otte Joensøn Brandanger, til Lensmanden betalt 1 rdr 2 merker 7 s/killing som Lensmanden Lover med flere naar indkom/m/er til fogeden at levere. 2. Jens Pedersøn nu boende paa Sellevaag beklagede sin fattigdom og lovede at betale, saa snart hand kunde bekom/m/e det til Lensmanden. 3. Mathis Hansøn boende nu paa Bremnæs for ham svarede Rasmus Bremnæs at det skulle blive betalt; 4. Rasmus Monsøn svarede som forrige og betalte strax til Lensmanden som var strikte befalet det at anamme og incassere. 5. Mikkel Rasmusøn bodde paa Brimnæs død; og Enken gik igien. Pengerne hans blev betalt til Lensmanden. 6. Sivert Joensøn boende paa Glavær betalte og for Retten sine Penger til Lensmanden 1 rdr 2 merker 7 s/killing.

1728: 18b

7. Claus Christophersøn tienende paa Blomholmen, leverte og for Retten til Lensmanden sine Penger 1 rdr 2 merker 7 s/killing. 8. Hans Iversøn død i Bergen vidis ei hvad tilstand der var efter ham endnu. 9. Lars Olsøn nu boende paa Vatnøen, betalte til Lensmanden for Retten sine Penger. 10. Isak Aslaks/øn skal være Aslak Aslaksøn nu boende paa Store Wadsøen betalte og for Retten til Lensmanden sine Penger 1 rdr 2 merker 7 s/killing. 11. Paal Andersøn er i Kiøbenhafn efter Almuens beretning og var død paa Stembøe. 12. Mikkel Batsersøn død paa Indre Mittun, er og i Kiøbenhafn; 13. Østen Gregoriussøn betalte till Lensmanden sine Penger 8 merker 7 s/killing. 14. Ole Evindsøn død paa Byrknæs, nu i Kiøbenhafn. 15. Ole Gregoriussøn Lille Qværnøen, betalte til Lensmanden sine 1 rdr 2 merker 7 s/killing. 16. Østen Ellingsøn død paa Lille Nordal betalte til Lensmanden sine 8 merker 7 s/killing. 17. Erik Albertsøn død paa Svardal betalte til Lensmanden sine Penger 8 merker 7 s/killing. 18. Hans Anbiørnsøn død paa Virchisdal er i Kiøbenhafn. 19. Lars Paalsøn boende paa Monstad ei til stæde. 20. Nils Hansøn boende paa Bransdalen betalte til Lensmanden de søgende 8 merker 7 s/killing. 21. Knud Josepsøn boende paa Grinden (Grindem) død paa Westeviig betalte til Lensmanden sine 8 merker 7 s/killing. 22. Mons Olsøn død paa Høvig og der boende betalte sine Penger til Lensmanden 8 merker 7 s/killing. 23. Erik Eriksøn død i Søre Høvig nu tienende paa Risnæs var ei tilstæde men paa Byevejen med Jagt. 24. Anders Olsøn død paa Steene, betalte sine Penger til Lensmanden 8 merker 7 s/killing. 25. Hans Olsøn Sande betalte til Lensmanden sine Penger 8 merker 7 s/killing. 26. Samson Johansøn død paa Stembøe i Gulens Schibbrede paa Marin Legderne nu boende paa Raache i Sogns fogederie, ei tilstæde, eller nogen paa hands Veigne;

Siden fremkom Jens Peders/øn Sællevaag No. 2 og betalte sine 8 merker 7 s/killing. Saa og betalte No. 3 Mathias Hansøn 8 merker 7 s/killing til Lensmanden.

Derefter blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almue, for Retten oplæst og som ingen ind-

1728: 19

sigelse derimod blev giort, af Retten forseiglet, ligeledis forfattet odelsMandtallet over Selvejerne for Retten oplæst og af Retten forseiglet.

Siden blev proponerit af fogeden for Almuen om nogen af dem vilde forpagte Kongens beholdne Anpart tiender udi Nordhordlehn, de da nu for Retten skulle angive dem ? derpaa

blev svaret af dem alle, at de ikke sig dermed vilde som ukyndige i saadanne Sager befatte; men allerunderdanigst takkede Kongen for sit Naadige tilbud.

Det almindelige tingsVidne angaaende de, da svarede Almuen, at indtet af dette noget i dette Aar var at finde.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1729 Retten skulle betiene, nemblig 5 gamble, som forhen haver aflagt deris Laugrettes eed Jens Nedre Østgulen, Lars Øfre Opdal, Nils Kieldbiue, Ole Ottesøn Byrknæs, Ysten Byrknæs, og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige Hans Qværssøen, Rasmus Baarøen, Hans Birkeland.

Og som ingen flere Sager efter paaraabelse til denne tid vare indstefnte, blev Retten dennesinde ophævet.

1728
- - - - - - - - - - - - - - - -
1729

(1729: 19)

Anno 1729 d/en 24 Januarij er holdet Aasteds Ret igien paa Gaarden Solem, nærværende foranførte sædVanlige Laugrett,
Hvorda møtte Procurator Furstenberg paa Citantens Hans høiærværdighed Biscoppens Veigne og producerede skriftlig Stevnemaal i Sagen, og paa S/igneu/r Ove Holms veigne Claudius Emanuel Barth, som og producerede Skriftlig Stevnemaal, hvilket, et efter andet blev oplæst, og først Biscop Mullers som hovetCitants; siden det andet; begge parter tilstode loulig Varsel at Være given i Sagen, men de hiemblere møtte ikke, nemblig Henrich Mejer Albertsøn og Hans Jørgensøn, ikke heller Stevnevidner som deris Afhiemling kunde forklare;
Dernest producerede Mons/ieu/r Barths Søn paa sin faders Veigne hands for sin Principal Ove Holm opsatte og indleverede Indleg af 24 Janu-

1729: 19b

arij 1729, som blev læst;
Furstenberg paa hans høiærværdighed Biscoppens Veigne sagde, at hand ikke skulle paatvifle at Biscoppen har faaet loulig Varsel af Ove Holm til at møde i dag for denne Ret; men Comparenten kand dog ikke tage til Gienmæle imod den Rettergang som Ove Holms udstedde Stevnemaal intenderer, efterdi deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigst har dispenserit ved sin allernaadigst udgivne Commissions befaling at denne Sag for en Commissions Ret skal afhandlis og paakiendis, hvilket ogsaa er bemelte Holm forlengst bleven bekiendt giort af de allernaadigst udnefnte Commissarier; denne Ret haver ellers forhen givet en Kiendelse; henviist Sagen til Commissionen til hvilken Kiendelse sampt den allernaadigst udgangne Commissions Befaling Comparenten sig refererede og protesterede imod videre Rettergang her for denne Aastæds Ret; men var begierende et louligt og behørigt tingsvidne beskreven efter hvis passerit er;

Afsagt.

Tilforne er for denne Ret Sagen i allerunderdanigst følge af det første allernaadigst udgivne Commissorium til paakiendelse henvist til Commissorierne og som deris Maj/este/ts siden den tid \end/ allernaadigst haver bevilget Citanten hans høiærværdighed H/er/r Biscop Muller et annet Commissorium, hvoraf communication S/igneu/r Ove Holm er meddelt, saa bliver denne Sags endelige paakiendelse henvist til Commissorierne og skal Citanten Velædle H/er/r Biscop Muller, saa snart skee kand givis dette Tingsvidne beskreven; til videre Sagens forfarelse for Commissarierne, Og bevilges saa Citanten dette forlangede Tingsvidne under Rettens forseigling beskreven.

1729: 20

Anno 1729 d/en 5 Martij er holdet Almindeligt Vaar restantz Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Gaarden Frosetter, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts fogeds befuldmægtig tiener Peder Bejer udi hands lovlige forfald, Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Lars Opdal, Hans Birkeland, Ysten Birchnæs, Rasmus Baarøen, Hans Qversøen, Ole Ottesøn Byrknæs, Jens Ostgulen, Nils Kielbiu,

Hvorda, efterat deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger vare tinglyste blev først oplæst.

1. Deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste forordning angaaende en Brandstyrs udskrivning af Danmark og Norge for de Aaringer 1729, 1730 og 1731, dat/erit Kiøbenhafn d/en 21 Decembr/is 1728.
2. Allernaadigst Placat angaaende Handelen paa Findmarken dat/erit Kiøbenhafn d/en 8 Decembr/is 1728.
3. Allernaadigst forordning om Skatternis paabud i Norge for de Aaringer 1729 dat/erit Kiøbenhafn d/en 10 Novembr/is 1728.
4. H/er/r Stiftamptmand Benzon og H/er/r Justits Raad Ole Schieldrups Patent angaaende endeel gods som i Nordlandene skall selgis dat/erit Trundhiem d/en 18 Decembr/is 1728.
5. Kongl/ig Allernaadigst udgangne Patent angaaende om højeste Ret i Danmark for Aar 1729 dat/erit Kiøbenhafn d/en 15 Octobr/is 1728.
6. Kongl/ig Allernaadigst udgangne Placat angaaende de folk og familier som siden d/en 21 Octobr/is 1728 fra Kiøbenhafn er *er ud dragne og sammesteds paa Landet nedsat, at Være fri for Consumption- folke og familie Skat, desligeste og de som opholde sig udi Kiøbstæderne for folkeskatten, dat/erit Kiøbenhafn d/en 1 Decembr/is 1728.
7. Velbaarne Stiftbefalingsmand Benzon og H/er/r Justits Raad og Amptmand Schieldrups patent, angaaende Irgens Godsis bortselgning dat/erit Trundhiem d/en 18 Decembr/is 1728.
8. Kongl/ig allernaadigst Placat, angaaende handelen paa Findmarken dat/erit Kiøbenhafn d/en 8 Decembr/is 1728.
9. Kongl/ig ordre angaaende *angaaende 6te og 10 penge som forhen af fremmede Midlers indførsel er taget nu skal Være ophævet, dat/erit Bergen d/en 14 Januarij 1728.

1729: 20b

10. Stiftbefalingsmandens ordre angaaende en fra Bahuuslehn udi Sverrig Bortrømt Ole Refvem, som skal have bedraget endeel Reisholdere at maa paagribis hvor hand findis, daterit Bergen d/en 19 Nov/embris 1728.

11. Kongl/ig Allernaadigst placat under Rente Cammerets Seigl angaaende hvad Certificatser der(?) skal følge de fra Altona Kommende Vahrer, dat/erit Rente-Cammeret d/en 11 Decembr/is 1728.
12. H/er/r General Major Tuchsen og H/er/r Commerce Raad Schiøttis patent angaaende den som haver Kiøbt Kongens Gods inden 6 Uger at indfinde sig med Pengerne under execution, dat/erit Bergen d/en 24 Januarij 1729.
13. Stiftbefalingsmandens og Biscoppens udstedde Capitels Taxt for Aar 1728 dat/erit Bergen d/en 20 Nov/embris 1728.
14. Kongl/ig Allernaadigst Placat angaaende Tobaks Spinderiet, sampt Sæbesyderierne, papiir *fabrigrerne og Salt Verkerne i Norge, dat/erit Kiøbenhafn d/en 1 Decembr/is 1728.
15. H/er/r Florents Blomgreens udstedde Panteforskrivelse (til) Hans høiærværdighed H/er/r Biscop Muller paa 600 rdr hvorfore er pantsat hans Naadens Aar dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1729.
16. Sorenskriver de Finis udgangne Proclama af 22 Februarij 1729 angaaende S/igneu/r Vidings debitorer og Creditorer.
17. H/er/r Florents Blomgreens udstedde Bøxelbrev til Østen Ellingsøn paa 1 p/un/d Smør udi Store Nordal dat/erit 3 Martj 1729.
18. Nils Knagenhielms udstedde Bøxelbrev til Tosten Bottelsøn Hovland paa 1 p/un/d 3 merker Smør udi Byrknæs, daterit Hopsgaard d/en 8 Apr/ilis 1728.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde var at bekom/m/e vare anammede, blev foretaget med Sagerne; og hafde da

Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe ladet stevne Klokkeren Christopher Andersøn efter forrige tiltale;
Christopher Andersøn svarede som før, at hand formeente at fordi Peder Henriksbøe, som dog af ham ikkun foregivet er, men ei beviist, hafde forlokket en dreng fra ham som hafde tilsagt ham sin tieniste, ladet uddeele den sed som ham var givet, for baadeleje; som ei heller er bevist, og af hastighed skulle have udtalt dette, det ham da bør

1729: 21

nogenledis pardoneris; Og som Retten tilspuurte ham med om hand har beviis over sin beskyldning Citanten tillagt ? svaret ej andet end det som før er omtalt; hvilket Lensmanden gandske fragik saa at passerit; og derpaa indgav Peder Henriksbøe sit skriftlige Indleg af 4 Martj 1729 som blev læst; og tilstode Parterne ei videre paa begge sider at have at indgive.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Sagen bestaar herudi, at Klokkeren Christopher Andersøn af hastig ubetenksomhed, efter hands egen tilstaaelse, har udførmet Lensmanden Peder Henriksbøe, hvilket forrige Rettis dag er beviist giort med de da førte Vidner; denne beskyldning er skeed af Klokkeren Christopher Andersøn udi Citantens Peder Henriksbøes fraværelse som ikke har givet ham allerringiste Aarsage dertil, enten med ord eller anden mellemhavende discours, hvoraf et hastig Svar paa en tiltale kunde Været skeed, ikke heller, er noget saadant Citanten for Retten bleven overbeviist; thi finder Retten Sagen af denne beskaffendhed, at *at Christopher Andersøn for hands hastige ubesindighed imod Citanten Peder Hendriksbøe ubeviislig udttalt, bør bøde til Bergen Manufactuurhuus 6 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven; foruden at de hastige og ubeviislige af Christopher Andersøn udtalte ord, ei bør komme Peder Henriksbøe eller nogen af hands paa allerringiste \forkleinelse/ og ærlige og gode Nafn og Rygtis forkleinelse i nogen maade, men være som døde og Utalte; udi

Processens Omkostning betaler Christopher Andersøn end ogsaa Citanten Peder Henriksbøe til dato 2 rdr, alt at udredis og betalis under lige adfærd efter Loven.

Lensmanden Peder Henriksbøe haver ladet stevne Ole Undertuun fordi hand og hans dreng Jens Hansøn udi Henriksbøes Mark har revet Næver, Citanten Uadspuurt og derforuden hugget otte birker udi Henriksbøes Skoug, alt til strafs lidelse efter Lover.
Ole Undertuun møtte for Retten og forklarede, at have

1729: 21b

tient den tid Hans Undertuun og blev Viist af Jens Hansøn der at flekke og hugge, og ei viste andet, end hand tilhørte det; tilstod ellers at have hugget de 8tte Birker til Keiper; derimod sagde den indstefnte at Peder Henriksbøes børn skal have udi deris Mark taget vedderlaug, hvilken Lensmanden gandske fragik ei hands børn skall overbeviisis hvortil den indstevnte sagde sig til Sommer-Tinget at skal beviisis.

Afsagt.

Siden den indstevnte paastaar at have hugget udi egen tilhørende Mark, og efter anvist merke saa henvisis denne Sags tvistighed til Aastæden, hvor baade i hovetsagen og om gierningen skal blive Kiendt.

Hans Olsøn Sande haver ladet stevne Salamon KiettelsViig og Joen Mikkelsøn Sande og Sara Vikingevaag, som skal have anmodet Salamon Kiettelsvig og Joen Sande at de skulle fare til Hans Olsøn og anmode ham at tilbage levere en Kagge med specerie Anders i Strømmen tilhørende; Vidnerne derom Aamund Sande og Gietmund Sande om de passerede Ord imellem ham og Salamon Kiettelsvig og Joen Mikkelsøn;
Ingen StevneVidner møtte, ej heller nogen af Parterne;
Thi henviser Retten Sagen til loulig Stevnemaal.

G/amme/l Nils Nordgulen haver ladet stevne forrige Lensmand Ole Hougsdal fordi hand haver oppebaaret af ham 3 rdr 2 merker udi Kongl/ig Skatter og ei er kommen ham til gode; til Vidne derom Anders Glosvig og Torkild Kiellevold;
Hvilke Vidner for Retten møtte og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag at Vidne udi, for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet
Anders Glosvig: som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: ej derom at Være vidende; men Penger blev leverit, ei vidende hvor meget; det andet Vidne forklarede Edelig som forrige og eenstemmig; og fragik da Lensmanden det

1729: 22

samme ei at have oppebaaret mere Af ham end 2 rdr og for de 2 rdr er ham regenskab.
Citanten blev tilspuurt om hand flere Vidnisbyrd hafde som dette Kunde afbevise, svaret nej.

Afsagt.

Efterdi Citanten Nils Nordgulen ei kand overbevise Ole Hougsdalen det sigtende, Ole Hougsdalen ogsaa sigtelsen fragaar, saa viger Ole Hougsdal, udi mangel af beviis Sagesløs i denne Sag for Citanten Nils Norgulens Sigtelse, Processens Omkostning ophævis paa begge sider.

SognePræsten til KorsKirken i Bergen H/er/r Jens Mariager lader stevne Daniel Rechnæs for 2de Aars resterende Landskylder for 1727 og 1728 penge 9 merker og erstatte Processens forvoldte Omkostning.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Sigtelsen og begierede dilation til neste ting og lovede inden Sommertinget det resterende, som Retten consenterede.

Dito haver ladet stevne Ole Løvig for resterende Landskyld for 1728 4 merker 8 s/killing og erstatte Processens omkostning.
Anders Rambiør møtte paa hands Veigne og lovede betaling inden Sommertinget; og stillede Caution Anders Rambiør for Pengerne; og dilaterede Retten ham da til den tid.

Joen Thommes/øn Myhris Enke er stevnt af fogeden paa S/a/l/ig/ Svanenhielms Veigne eller hands Stervboes for resterende Landskylder;
Dend indstevnte som gaar liggefærdig møtte for Retten og sagde at der ei var mere efter hendis Mand end 4 rdr og de samme har Erik Myhre oppebaaret, og møtte paa hands Veigne Reinert Lund som tilstod paa hands Veigne at have oppebaaret disse 4 rdr.
Afsagt.
Som den indstevnte intet er ejende mere end de 4 rdr Erik Myhre paa Skiftet leverit, som sam/m/e tilstaar at have anammet, saa tilfindis Erik Myhre at betale til S/a/l/ig/ Svanenhielms Stervboed de af Enken Brite Larsdatter oppebaarne 4 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven.

Cornelius Myhre er stevnt efter forrige tiltale for resterende Landskylder til H/er/r Svanenhielms Stervboed;
Den indstevnte møtte med Bøxelbrev og Bog og befantis at have bøxlet d/en 9 Decembr/is 1720 18 merker Smør, saa skyldig til 1728 aars udgang 6 rdr 3 merker, derpaa betalt til fru Svanenhielm efter en qvittering uden dag og datum 1 rdr og d/en 28 Sept/embris 1726 til fogeden 2 rdr 1 mark giør

1729: 22b

tilsammen 3 rdr 1 mark, bliver saa skyldig til 1728 Aars udgang 3 rdr 3 merker; hvilke hand tilfindis at betale til S/a/l/ig/ Svanenhielms Stervbod inden 15 dager under Nam med 2 merker 8 s/killing udi Processens til datum anvendte Omkostning.

Dernest fremstillede Sig for Retten Siur Olsøn Molland, som ansøger Kongen om Allernaadigst permission og tilladelse at maa egte Brite Olsdatter Hosteland og begierede at deris tvende indkaldede Vidner Ole Olsøn Hosteland og Siur Monsøn Hosteland maatte giøre deris Edelige forklaring om samme Slegtskab; hvilke begge Vidner for Retten møtte og edelig og enstemmig udsagde, at Siurs Olsøn Mollands fader Ole Molland og Brite Olsdatters Moderfaders Moder Siri Hosteland Vare Sødskende og saaledis hin anden udi andet og fierde leed beslegtede,
Disse Vidnisbyrdenis udsigende begierede Citanten under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Dernest blev oplæst restantsen for forleden Aars Skatter i dette Schibbrede, saa og hvis enhver paa dette Aars termin skyldig Kand Være og af Retten forseiglet
Og som ingen flere Sager dennesinde til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1729 d/en 7 Martij er holdet Almindeligt Vaar restantz Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilstrømmen, nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lems fraværelse og Loulige forfald ved Svaghed, hands befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Mikkel Berraas og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Jacobsøn Rembnor, Joen Rembnor, Anders Østrem, Mons Lerøen, Mons Magnes/øn Østrem, Erik Børilde, Thommes Koursøen, og Knud Rise, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og allmuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger som fol/io 20 findis extraherede.

1729: 23

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

S/igneu/r Lucas Olsøn Steen ladet stevne Mons Onæs efter Rettens foreleggelse af 26 Nov/embris 1728 og efter forrige tiltale;
Mons Onæs møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag. Lucas Olsøn Steen møtte ogsaa og producerede sit skriftlige Indleg af dat/o 7 Martj 1729 som blev læst; dernest et beviis paa hans huusis afstaaelse af dato Bergen d/en 12 Januarij 1729 som og blev læst; Mons Onæs blev tilspuurt om hand fra denne Processis begyndelse er loulig opsagt ? hvortil hand svarede ja: og da at have svaret ei at vil fravige før Lov og Dom frasiger ham derfra; ligeledis tilstaaet at Være budet bøxelen tilbudet; men ei af dem Nafngivet den tid de enpræsenterede ham summen; og giorde saa S/igneu/r Lucas Steen sin Ed for Retten efter Rettens forrige Kiendelse at hand selv vil beboe og bruge sin gaard og ingen anden eller Ved anden; Mons Onæs formenede at siden det nu lider saa lenge paa aaret Ved hand ei andet end hand Vilde og burde beboe dette Aar; og Videre hafde de ei paa begge sider at invende.

Afsagt.

Sagens tildragelighed reiser sig heraf at fordum Borger og Indvaaner i Bergen Lucas Olsøn Steen, OdelsMand til Gaarden Onæs, er foraarsaget at frafløtte Bergen og til sin Odelsgaard Onæs, Mons Onæs tilforne bøxlet; samme Citant haver baade loulig opsagt sit Borgerskab, er Boedslids og ved eed for Retten persohnlig har forklaret selv at vil beboe den; opsagt ved Processens Begyndelse sin Leilending Mons Onæs i rette tid efter Loven, som ei heller af den indstevnte Kand fragaaes; dog formener Mons Onæs, at efterdi hand ei nu i Aar igien under den/n/e Proces er opsagt, hand samme Gaard bør beboe dette Aar, og end ydermere har paastaaet forrige Rettis dag at bøxelen som af ham udlagt er, den hand nu nafngiver at Være 24 rdr bør sig tilbage leveris, som ei tilforne er summerisk nafngiven, men vel tilbuden udlagt bøxel; foruden dette har hand paastaaet, at ham bør betalis hvis Melioration hand mere, end loven ham befaller, *saa (som) samme Gaard haver anvendt, baade paa Jord, Agerteig, huus og hiem, hvorom til denne Tid ei nogen besigtelse er tagen, eller grandskning; Saa, i henseende

1729: 23b

til Lovens 3de Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul, der allernaadigst tillader at Odelsmand og Jordrot er nermest til at beboe og besidde den Jord hand ejer naar hand selv er Boedlids, hvilket nu for Retten er beviist; ingen heller Kand Disputere at hand jo til hele gaarden er bøxelraadig, end sige halve, Kand Retten ei biefalde Mons Onæssis paastand i dette, at hand nu i aar ei er opsagt, naar hand tilforne ved Sagens og Processens Begyndelse loulig er bleven opsagt, at hand jo bør fravige til denne *Var (Vaar) 1729 hands bøxlede Gaardepart udi Gaarden Oenæs for Citanten Lucas Olsøn Steen, imod hands udlagde derfore Bøxels tilbagegivelse 24 rdr; foruden dette bør ogsaa Citanten Lucas Olsøn Steen betale Mons Onæs hvis aabod hand Videre end hannem ved Loven er paalagt, paa sin bøxlede Gaardepart udi Onæs kand have anvendt, alt efter Rettens og Meddoms Mænds sigelse efter foregaaende besigtelse om Mons Onæs trøster sig dertil; Processens Omkostning ophævis paa begge sider.

Knud i Tongen haver ladet stevne Jacob Qvalvaag efter forrige tiltale, paa samptlige Fedie bebyggeris Vegne og egne, undtagen Christian i Grind, for skieldsord, alt til strafs lidelse efter loven.

Jacob Qvalvaagen møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for sam/m/e Sag og tilstod ei noget herom at Være vidende og at det er skeed i drukkenskab; ei det allerringiste om nogen af dem at Være Vidende.

Citanten med de øfrige Mænd paastod dom directe efter Loven saasom ingen mellemhandling vilde finde gehør hos dem efter Rettens forestillelse og anmodning til forligelse og Barmhiertighed.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Naar Jacob Qvalvaag efter Loven skulle straffis for denne hands ugrundede udsigende, saa burde hands ære være forbrut, men som Citanterne siden af Christen *Medlidendendhed, ei søgte hands æris gandske forkleinelse, men at haardelig paa pungen

1729: 24

kunde straffis, saa finder og Retten billig at Jacob Qvalvaag, andre til afskrek bør bøde til Bergens Manufactuur-huus 10 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; foruden dette bør Jacob Qvalvaagen her for Retten offentlig for alle Fædies opsiddere afbede sin store forseelse imod dem og ærklære dem med de ord Retten ham foreskriver, foruden dette mortificerer og Retten de af Jacob Qvalvaagen ubevislige, ugrundede og usandfærdige udtalte expressioner imod Citanterne Fædies bebyggere, saa at de skal være som døde og u-talte, og ei komme dem eller deris til allerringiste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte og betale Citanterne paa Fedie end ogsaa udi den/n/e Processis til Datum anvente omkostning 2 rdr; alt at udredis og betalis under lige adfærd efter Loven; med denne advarsel derfor af Retten at Jacob Qvalvaagen seer sig for efterdags ei at impertionere (vera uforskamma mot) noget menniske med allerringiste ærrørige ord, saafremt hand haver sin ære Kiær - Og ærklærede saa alle nærværende for ærlige folk, afbad sin forseelse og takkede dem for deris Christelige Medlidendhed; lovede aldrig at igienkomme med saadan ubesindighed.

*Lensmanden Knud Tongen haver ladet stevne Rasmus Huuse Iver Huuse, Niels Kopper fordi de skal have optaget deris Garn udi Hof Vaagen (Hox?/Hex? Vaagen); til Vidne derom *til Vidne derom* Ole Ophougen og Joen Stuberg.

Ingen af de indstevnte møtte for Retten.

Denne Sag henvisis til Aastæden.

Dito haver ladet stevne Rasmus Huse som haver fundet 1 Kiste paa Havet og den opbrut og dølget; alt til strafs lidelse efter Loven;

Den indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Ole Ophougen og Christian Holmen afhiemblede edelig at have stevnt ham for denne Sag med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hands Koene Magdeli;
Citanten paastod Lavdags foreleggelse for den indstevnte til neste Ting.

Afsagt.

Rasmus Huuse foreleggis Lavdag til neste ting at møde og svare til Sagen, saafremt ei Dom efter Citantens Stevnemaal skal Vorde afsagt.

1729: 24b

Dito haver ladet stevne Rasmus Huuse som haver mist 4re Kander tiære ham *fraastaalet af Lars Borilde og siden taget dem igien fra ham og taget penger til 5(?) merker 14 s/killing; alt til Strafs lidelse efter Loven.
Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne, de forrige Vidner afhiemblede edelig som før og forelagt Laudag.

Lensmanden Mikkel Berraas havde ladet stevne Margrete Olsdatter, tilholdende paa Lyren efter forrige tiltale.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hændis Veigne.
Stevnevidnerne Lensmanden Mikkel Bærraas og Arne Bruvold afhiemblede edelig at have stevnt hænde med i dag 14 dagis Varsel og talte med hænde selv.
Lensmanden paastod Dom efter Loven.

Afsagt.

Retten haver forelagt til høstetinget Margrete Olsdatter at bevise det hændis da nafngivne *fader (barnefader), hende vilde ægte; hvilket hon ikke til denne tid har efterkommet, da som hand ei er uden Rigs, men faa Mile herfra, saa kand saadan prolongation ei anseis men Margrete Olsdatter tilfindis at betale sine Lejermaals Bøder med 6 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven.

Joen UdKielen stevnt efter forrige tiltale og efter Rettens foreleggelse den 26 Nov/embris 1728.
Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne.
Stevnevidnerne Mons Bache og Mons Monsløb afhiemblede edelig at have stevnt ham med i dag 14 dagis Varsel og talte med hands huustrue.
Lensmanden paastod Dom efter Loven.

Afsagt.

Joen UdKielen foreleggis nu engang for alle uden videre exception eller undskyldning at holde sig den Kiendelse efterretlig som d/en 26 Nov/embris 1728 given er, thi ellers givis Dom efter Citantens giørende paastand.

Jan Villumsøn Stodesund haver ladet stevne Knud Fiellanger for 5 t/ønner Sild hand for 1 ½ (aar?) siden har bekommet haver og

1729: 25

lovet ham for tønden 1 rdr og derfore belovet Penger eller Vahrer som herEfter Markets Gang kunde gaae; samme at betale og erstatte denne Processis forvoldte Omkostning;
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hands Veigne;

StevneVidnerne Ole Øjorden og Rasmus Øjorden afhiemblede edelig at have stevnt ham for denne Sag med mere end 14 dagis Varsel og talte med hands Koene;
Citanten forklarede ham at være budet 3de tylter Vidmuer(?) som hand begierer 10 merker t/ylten og ei derfore Kand betalis eller er værd og at Være skieldet paa sin ære hvorfore hand end har ladet stevne ham, som Stevnevidnerne og forklarede.

Afsagt.

Knud Fiellanger foreleggis Lavdag til neste ting at møde og svare til Sagen; thi ellers gaaes Dom efter Citantens giørende paastand.

Magne Mycheltuun haver ladet stevne Ole Berge at hand skal have sagt om ham at hand skulle have taget nogle Bord, som Citanten skal Være tiltenkt, ham tilsøgt af tvende Mikkel Selgelie og Anders Berge.
Dend indstevnte møtte for Retten og fragik gandske Sigtelsen, ei heller At have talt det om nogen,
Vidnerne møtte ikke. Ole Bruvold og Jacob Hundven afhiemblede edelig at have stevnt dem med i dag 14 dagis Varsel til at Vidne i denne Sag.
Citanten paastod foreleggelse for Vidnerne i Sagen.

Afsagt.

De udeblivende Vidner Mikkel Selgelie og Anders Berge som befindis loulig stevnte til at Vidne i denne Sag og ei møder, foreleggis til neste ting at møde deris edelige forklaring at udsige, en hver under 20 lod Sølvs bøder.

Dernest blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almuis forrige Aars Skatter, saa og hvad en hver paa dette aar har betalt og af Retten forseiglet.

Anno 1729 d/en 9 Martij er holdet Almindeligt Vaar Restants Skatte og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue paa BrudeKnappen, Nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts fogeds loulige forfald, hand(s) beskikked befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Niels Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Erik Kaalaas, Nils

1729: 25b

Sletten, Niels Olsvold, Lasse Houcheland, Erik Vettaas, Ole Instebøe, Ole Johansøn Instebøe, Gudmund Strømme, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger, Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger og Patenter som fol/io 20 findis extraherede - dernest blev tinglyst
(1.) H/er/r Vice Biscop og Stiftsproust Peter Matthias Tanches udstedde Bøxelbrev til Lars Knuds/øn paa 1 p/un/d Smør 12 Kander Malt udi Olsvold, uden reversen at anvise, dat/erit 16 Decembr/is 1728.
2. H/er/r Hans Christian Gartners udstedde Bøxelbrev til Magne Botels/øn Wildanger paa 10 merker Smørs Leje dat/erit Bergen d/en 9 Decembr/is 1728.
3. H/er/r Wice Biscop og Stiftsproust H/er/r Peder Mathias Tanche, Mag/ister Caspar Rømmer og H/er/r Niels Schiøttis udstedde Skiøde til ærværdige H/er/r Christen Kraag med dessens tilliggende Gods og andre Pertinentier, alt efter Kirkestolens udviis, hvorfore er betalt 164 rdr dat/erit 1 Decembr/is 1728.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekom/m/e vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden Nils Sæbøe ladet stevne Ole Olsvolds Koene Kisti, fordi fra hænde skal være taget et Lagen med Magt som muelig fra En anden maa Være staalen og hendis Mand tillige med;
Dend indstevnte foregav ei herom at Være vidende, men at have glemt et Lagen efter sig i Kirken, som andre tilførte hænde som hon hafde bedet spørge derefter; og ei videre er vidende,
Thi er herved intet at giøre.

H/er/r Jens Mariager haver ladet stevne sine Leilendinger Otte Mortensøn Wettaas for resterende Landskylder for 1727 og 1728 af ½ løb S/mør ½ t/ønne 4 rdr 1 mark 8 s/killing og 3dietage for 1728 5 merker tilsammen 5 rdr 8 s/killing, Knud Olsøn ligeledis for resterende Landskyld og 3dietage for 1727 og 1728 og 3dietage for 1727 tilsam/m/en 5 rdr 8 s/killing, og Hans *Olsøn for 1728 resterende Landskyld 2 rdr 12 s/killing, alt at betale med Processens Omkostnings erstatning.
Hans Vættaas møtte paa Ottis Veigne og producerede hans Bog, hvorudi siden findis afskreven d/en 5 Martj 1729 at Være siden stevnemaalets udviis betalt 2 rdr 12 s/killing, saa hand nu rester saa endnu 2 rdr 5 merker 12 s/killing. Knud Olsøn møtte og tilstod sigtelsen og søgningen at Være skyldig ham de søgende 5 rdr 8 s/killing. Hans

1729: 26

*Børgesøns bog blev og anviist og befunden at den indstevnte er rigtig skyldig de søgende 2 rdr 12 s/killing, fierdepenge endnu ubereignet;
Jens Møinichen paa Citantens veigne paastod dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

*Ole Vettaas som endnu befindis at være skyldig sin Jorddrot Velærværdige H/er/r Jens Mariager 2 rdr 5 merker 12 s/killing, saa og Knud Olsøn som er skyldig at betale 5 rdr 8 s/killing, og Hans Olsøn?/Børgesøn? (Farsnamnet retta på/overskrive) som er skyldig 2 rdr 12 s/killing tilfindis enhver for sig at betale det søgende inden 15 dager under Nam efter Loven og betale tilsammen udi denne Processis forvolte Omkostning 1 rdr under lige adfærd efter Loven.

Dito ladet stevne Johannes Hans/øn Sætre for resterende Landskyld for 1728 af ½ løb S/mør 9 Kander malt 1 rdr 3 s/killing; item alle opsiddere Gudmund, Johannes, Ole Jacobs/øn og Knud Anders/øn for resterende ardbeids penge aarlig 40 s/killing, udi Mange Aar; derom tilstod nu Johannes Hansøn Sætre at Være skyldig landskylden hand søgis for 1 rdr 3 s/killing og hvad Ardbeids pengerne angaar da siger de sig aldrig at have betalt dem eller søgt dem før nu; men Vel derom talt; hvorpaa Retten efterspuurte deris bøxelseddeler og befantis af en bøxelseddel af 1689 d/en 2 Martj udgivet at paa ¼ part staar indfest (indført?) 10 s/killing i ardbeids penge foruden Jordskylden af da Værende beneficerede ejer S/a/l/ig/ Mag/ister Ole Storm udgivet. Item 3de af H/er/r Anders Bing udgivet d/en 28 Octobr/is 1720 hvorudi ogsaa Ardbeids penge paa ¼ part staar anført 10 s/killing, og henstillede saa begge parter Sagen til Rettens paaskiøn.

Afsagt.

Hvad det søgende angaar hos Johannes Hansøn Sætre som er Landskyld for 1728 1 rdr 3 s/killing tilfindis Johannes Hans/øn at betale ham Citanten Velærværdige H/er/r Jens Mariager inden 15 dager med 2 merker udi Processens til datum anvente Omkostning under adfærd efter loven; den anden post angaaende de 40 s/killing ardbeids penge Citanten søger samptlige leilendinger og opsiddere paa Gaarden Sætre her af Jordskyld tilsammen brugende 1 løb S/mør 36 (30?) Kander Malt; da Kand Retten ei mere tilfinde dem at betale Aarlig end ifølge af Lovens 3de Bogs 14 Capit/ul 23 articul af løben 1 mark, som giør af denne gaard efter reductionen 1 ½ løb og er 1 mark 8 s/killing, som bliver 6 s/killing til Mands af hver fierdepartis brug og for videre Ardbeds pengis svarelse at Være aarlig forskaanet; fra hands tiltrædelsis tid til Pastoratet i KorsKirken haver de dette til Citanten H/er/r Mariager at betale under Nam efter Loven.

1729: 26b

Enken paa Manger Lene S/a/l/ig/ Wittis haver ladet stevne Erik Kaalaas for en Koe og fire Aars Leje af den sampt 6 Vaager Korn og 8 s/killing hos ham selv, hvorpaa er betalt 4 rdr 2 merker ved Anders Askeland.

Erik Kaalaas forklarede at Være accorderit med ham om 14 merker for Koen og 2 merker for 6 Vaager Korn for 2 merker og derpaa betalt de 4 rdr 2 merker.

Men H/er/r Kraag paa Citantindens Veigne paastod at i det ringiste med 4 merker bør den til erstattis og derforuden betalis de 8 s/killing resterende tiende helst efterdi at Lejen paa 3de Aar er resterende, for opyngning nok Kand passerer.

Afsagt.

Efterdi af den salig Mands Mag/ister Wittis bog findis *af (at) Erik Kaalaas rester 3de Aars Leje af en Koe, som hand siger sig at have betalt med 14 merker; saa Kand Retten ikke finde andet, end efter Citantens H/er/r Christen Kraags paastand, blig(?) (nemblig?), at naar der ikkun er betalt for Koen 14 merker og rester 3de aars Leje dend da i det ringiste bør betalis til Mag/ister Wittis Stervboed *end (med?) 4 merker, saa at Koen kand være i det ringiste betalt med 3 rdr; saa og bør hand betale de paa tienden resterende 8 s/killing; tilsammen 4 merker 8 s/killing inden 15 dager under Nam; og ophævis saa videre Processis Omkostning i denne Sag.

Johannes Tolleshoug har ladet stevne Ole Qvame fordi hand har udskieldet ham i Vrede for en Carnali hund til Vidne derom Mikkel Tolleshoug, Nils Qvame; alt til strafs lidelse efter Loven.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne, efter paaraabelse, af Stevnevidnerne møtte ikkun Hans Vettaas og ei det andet stevnevidne;

Thi henvisis Sagen til loulig Stevnemaal;

Gudmund Vettaas har ladet stevne Knud Vettaas efter forrige tiltale af 23 Nov/embris 1728.

Citanten hafde ikke endnu de paaberaabte Vidner Christian Sture og Nils Sture, nærværende;

Afsagt.

Retten itererer den samme Kiendelse som (ved?) forrige Ret blev givet at Christian og Nils Stures edelige forklaring om hvis (det som) de haver givet ham i Løn; da skal Kiendis hvis louligt er.

Derefter blev forfattet restantzen paa forleden Aars Skatter saa og dette Aars første termin og for Almuen oplæst og som ingen indsigelse derimod blev giort, blev den af Retten forseiglet.

Anno 1729 d/en 10 Martij er holdet Almindeligt Vaar- restantz- Skatte og Sage-Ting med Allenfits Schibbredis Almue paa Tingstædet Qvame, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts fogeds fuldmægtig tiener Peder Bejer udi

1729: 27

fogedens loulige forfald, Bøigdelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mons Sellevold, Ole Sellevold, Ole Titland, Anders Smørdal, Sæbiøn Feste, Aadne Elsaas, Gudmund Haannisdal, Johannes Siursetter, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først Tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, høiøfrigheds Patenter og Befalinger, sampt andre Circulaire Breve som fol/io 20 findis extraherede - dernest blev tinglyst

1. Lars Melkeraaen og Lars Ichelands udstedde bøxelbrev til Anders Arnes/øn paa ½ løb Smør ½ t/ønne Malt udi Søre *Aaase (Aase) uden reversen at anvise, dat/erit 6 Martj 1729.
2. Rasmus Ingebrigtsens udstedde bøxelbrev til Johannes Svenchesen paa 18 merker S/mør og ¼ t/ønne Malt udi Schaar, uden reversen at anvise dat/erit 7 Martj 1729.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sager og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden Elluf Mundal ladet stevne Anders Olsøn Levestad og Ane Andersdatter Sem efter forrige tiltale, item indkaldet et af hendis Vidner Lars *Lars Fyllingen eller Echanger efter *efter Rettens Kiendelse af 9 Julij 1728.

Anders Olsøn Levestad møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse saa og møtte paa Ane Andersdatters Veigne Mons Qvame og forklarede at hon vedbliver sin forrige bekiendelse \og paastaar hands Ed/ - hand nemblig Anders Ols/øn indgav sit skriftlige forsæt som en Procurator i Bergen ved Nafn Daldof har skrevet for ham af 10 Martij 1729 som blev læst; Og blev saa Eden for ham *ham oplæst, betydet og forklaret, sampt advaret, saafremt hand ei viste sig gandske fri for omgiengelse med hænde, ei saa lettelig at sværge: hvortil hand svarede at hand det med en God Samvittighed baade Vil og Kand giøre og derpaa for Retten aflagde sin Ed for Retten at hand aldrig har haft nogen legemlig omgiengelse med dette Menneske Ane Andersdatter.

*Fogedens paastod ved *ved hans fuldmægtig straf efter loven,

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Sagens tildragelighed reiser sig heraf *af (at) Ane Andersdatter, som er kommen i Barselseng, udlegger

1729: 27b

til Barnefader en UngKarl Anders Olsøn Levestad, hvilken ikke allene gandske benegter sigtelsen, men og saa følgelig Loven ærbyder sig med Ed at forklare det hand aldrig hafver haft omgiengelse legemlig med hænde, langt mindre at Være hændis Barnefader; denne \...?.../ Ed ....leterer(?) den sigtende; og som Anders Olsøn for Retten nu hafver aflagt sin corporlige Ed det hand ei nogensinde haver haft legemlig omgiengelse med Ane

Andersdatter, hon og hannem saadant \øvet og foregivet/ samqvem ei heller har kundet overbeviise, saa frikiendis Anders Olsøn for Ane Andersdatters sigtelse i denne Sag \eller Bøders erleggelse/ og Ane Andersdatter tilfindis at betale sine Lejermaals bøder med 6 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; og efterdi Anders Olsøn ei haver taget contra stevning i Sagen eller af nogen paa andet stevnt *en (end?) bøderne dennesinde, saa bliver og ei videre udi Sagen dømt end allene derom og naar paa det andet particulair bliver stevnt, skal og endelig derpaa blive Kiendt, hvis Lov og Ret medfører.

Fogeden haver ladet stevne Jacob Olsøn Totland som skal have taget Christian Søre Mongstads hest og redet den en halv Miil uden ejermandens Villie;
Christian Søre Mongstad møtte for Retten sigende sig at have faaet betaling for hesten og med hands Villie skeed, og aldrig for nogen sig derom Kiæret, men at det er skeed med hands Villie og tilladelse, det samme sagde den indstevnte.

Afsagt.

Siden Christian Søre Monstad for Retten forklarer at hvad som skeed er er skeed ved hands minde og derfore faaet sin rigtige betaling, aldrig at have kiæret derpaa eller nogensinde Klaget derom, dend indstevnte Jacob Ols/øn ogsaa tilstaar at have haft permission dertil som ei af ejermanden fragaais, saa bliver Jacob Ols/øn Totland sagisløs for denne sigtelse.

Knud Fiskesetter(s) Kari efter forrige tiltale for resterende Rettighed til H/er/r Svanenhielms Stervboed; hvilken henskyder sig under Krigs Retten efterdi hændis Mand Var og er under Gvarnisonen, hvor og Sagen til paakiendelse henvist.

Mons Knuds/øn Hopland er stevnt for At skal have slaget Niels Hoplandsvaagen og Koenen; til Vidne derom Johannes Olsøn Mychisvold, og andre som nu ei nafngivis;
Mons Knudsøn Hopland møtte ikke ej heller nogen paa hands

1729: 28

veigne;
Nils i HoplandsVaagen møtte for Retten og erbød sig med Ed at bekræfte at hverken hand eller hands huustrue nogensinde er bleven saaledis begiegnet af Mons Hopland sin dag(?); til med er hand Mons Hopland en Vandfør Mand, som aldrig Kunde giøre saadant og undredis over hvor sligt Kunde indberettis;
Johannes Olsøn Mychisvold møtte ikke, som ogsaa efter Almuens forklaring skal Være et barn;
Thi henvisis denne Sag (til?) bedre *undsersøgning end nu er.

Børge Sellevold tillige med Koene Barbro ere stevnte fordi de skal have taget en Vedder paa fieldet, hiembragt Kiødet og røget det, saa og smeltet talgen og haft det uangivet i sit huus i Mange Uger;
Paa den indstevntis veigne møtte Børgis Koene som forklarede, at have taget et halvt opædet af Udyr best af Marken, som hendis Naboer sagde laaeg der, og tenkte samme at have Været sit; fant intet Merke derpaa, men ei aabenbarede det for sine Grander; Men at Mikkel Fosse var den første som fant det og raabte ned til dem og derpaa gik hon op og tenkte at det Var sit, da det dog laaeg mere end halv opædet af fugler.
Det samme forklarede Mons Sellevold at Mikkel raabte til dem fra Fosse og *Rafne floug et* saa de nok af der at Være hvor Mikkel sagde det døde og halvopædede best at ligge.

Afsagt.

Barbro Sellevold, som mere af *stor er* (sto?) enfoldighed end ondskab haver hiembaaret af Marken af udyr dræbt, Og halvt opædet best, dog uden at sige sine Naboer end sige anvise dem det; omendskiøndt hon samme halv opætte best har holt for sit, pardoneris denne gang med at give til de fattige for denne hændis ueftertenksomhed 1 mark, som Kongl/ig Maj/este/ts foget indkræver og til de nødlidende distribueris, paa det andre hvad findis ei efterdags det skal fordølge, naar de ei Kand bevise det at Være dem selv tilhørende.

Kiste Monsdatter er stevnt for begangne Lejermaal og nafngive hvem hændis barnefader er, alt til bøders erleggelse efter Loven,
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod at Være besvangret af Ole Joensøn Selgeli tienende Mikkel Berraas; og allerrede at *at Være kommen i barselseng med en Søn;
Peder Bejer paastod dom til hændis Bøder efter Loven.

1729: 28b

Afsagt.

Kiste Monsdatter som tilstaar sin forseelse at have beganget Lejermaal med nu navngivne for Retten Ole tienende Mikkel Berraas, tilfindis at betale sine lejermaals Bøder med 17 (12?) lod
Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven, alt i allerunderdanigste følge at Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul Bydende.

Arne Hielmetvet haver ladet stevne Halvor Fiskesætter at tilbage give sig sin udlagde Bøxel af den Gaard Halvor Fiskesætter kiøbte og Citanten før beboede;
Baste Isdal møtte paa sin Søns Veigne og begierede opsettelse til neste Ting, da hand vilde give sit positive Svar til Citantens Sigtelse.

Afsagt.

Halvor Fiskesætter givis Dilation til neste ting at møde efter Loulig given Varsel og svare til Sagen; thi hvilke hand udebliver og loulig bliver stevnt og ei svarer til Sagen, gaaes Dom efter Citantens giørende paastand.

Sluttelig blev forfattet restantsen for dette Skibbredis Almue for forleden Aar, oplæst, og forseiglet, saa og forfattet restantsen paa dette Aars for dette Aars første termin og af Retten forseiglet.

Anno 1729 d/en 11 Martij er holdet almindeligt Vaar- restantz Skatte og Sage Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Gaarden Frechaug, nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts fogeds lovlige forfald hands befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøidelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Anders Rafnanger, Jan Kraagaas, Chlemmet Hougland, Johannes Kollevaag Ole Hougland, Johannes Hetleviig, Anders Anfindsen Kleppe og Peder Erdal,

Hvorda, efterat Retten udi hans Majestets høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 20 findis extraherede - dernest blev tinglyst.

1. H/er/r Justits Raad og Amptmand de Finis udstedde Skiøde til Henrik Mejerhoft paa Søre Sælle skyldende aarlig 2 p/un/d fisk og ½ t/ønne malt, Sture 3 Vaager fisk 1 faar,

Davanger 12 merker Smør 1 Vaag fisk med Bøxel hvorfore er betalt 400 rdr, dat/erit Stavanger d/en 14 Febr/uarij 1729.

2. S/igneu/r Henrik Mejerhofts transport til Velbyrdige Jomfru Anne Margrete Lilienschiold paa samme sollte gaarde af H/er/r Justits Raad og Amptmand de Fine hvorfore igien er betalt 400 rdr, dat/erit Bergen d/en 8 Martij 1729.

1729: 29

3. H/er/r Vice Biscop Peter Mathias Tanche, Mag/ister Rømmer og H/er/r Niels Schiøttis udstedde Skiøde til S/igneu/r Hans Christian Gartner paa Herløe Kirke med dessens Pertinentier dat/erit Bergen d/en 1 Decembr/is 1728.
4. S/igneu/r Hans Christian Gartners udstedde Transport til S/igneu/r Johan Lausen paa Herløe Kirke med sine Inoventorier dat/erit Bergen d/en 3 Januarij 1729.
5. Jomfru Ane Margrete Lilienschiolds udstedde Pante forskrivelse til S/igneu/r Johan Lausen paa 150 rdr, hvorfore er pantsat Alvøen 2 Vaager 1 p/un/d fisk og 1 faar dat/erit Bergen d/en 30 Aprilis 1727.
6. Jomfru Ane Margrete Lilienschiolds udstedde Pante forskrivelse til S/igneu/r Johan Lausen paa 500 rdr, hvorfore er pantsat Sture, Sæle og Davanger sampt hendis løsøre paa Herløe Gaard, dat/erit Bergen d/en 9 Martj 1729.
7. Landsdommer og Laugmand Nils Knagenhielms udstedde bøxelbrev til Ole Anders/øn paa ½ løb Smør ½ huud udi Fosse, dat/erit 23 Octobris 1728 uden reversen at anvise.
8. Laugmand Kochis og S/igneu/r Peder Lems udstedde Voldgivne Sag Angaaende Kaallevaag og Tvedt og dessens herligheder, dat/erit 8 Aug/usti 1694.
9. Bendix Ernst Maniks udstedde Skiøde tillige med Arvingerne paa Gaarden Wigebøe af Skyld ½ løb Smør ½ t/ønne Malt, til Ole Olsøn hvorfore er betalt 71 rdr 2 merker, dat/erit 5 Januarij 1729.
10. Ditoes udstedde Skiøde med samptlige Arvingers consents paa Gaarden Iden af skyld 1 ½ løb Smør ½ t/ønne Malt, med sit inventarium hvorfore er betalt 427 rdr, dat/erit Bergen d/en 5 Januarj 1729.
11. Jomfru Ane Margrete Lilienschiolds udstedde Bøxelseddel til Christen Peders/øn paa Johannes Hattens brug udi Hatten som ei stod Specificerit, item leilendingens revers af 26 Decembris 1728.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne, og hafde da

Nils Ingebrigtsøn Myrtvedt ladet stevne Anders Ols/øn og Anders Bastesøn \og Kone Herbor/ og Mons Rosetter fordi hand har indsat hans øg og Gutorm Rosetter som var med Brite Halversdatter, Aaggete Monsdatter forklarede Citanten ei at have stevnt som stevnevidnet angav, til Vidne Nils Siurdal, Børge Myrtvedt, Nils Biøndal;

Af de indstevnte møtte ikke Anders Olsøn Rosetter, Anders Bastes/øn ej heller hans Koene Herbor, ej heller Mons Rosetter, Gutorm Røsetter møtte, af Vidnerne møtte Nils Siurdal, Borge Myrtvedt, og Niels Biørndal;

Stevnevidnerne Arne Bragstad afhiemblede edelig at have stevnt Anders Ols/øn Røsetter, Anders Bastesøn

1729: 29b

og Koene Herborg Røesetter, Mons Røsetter og Vare de alle stevnte med mere end fiorten dagis Varsel alle udi deris egne paahøer undtagen Anders Bastes/øn og Koenen som var stevnt udi Anders Ols/øn ....(?) udi deris eget huus;

Citanten begierede at hands indstevnte Vidner maatte edelig afhøris - hvilke og tilstæde Vare og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag; for hvem eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige:

Anders Tveten paa de indstevntis Veigne formeente, efterdi de ei møtte, at ingen Vidnisbyrd mod dem maatte afhøris, hvilket Retten ei kunde amplectere, saasom Stevnevidnerne forklarede at dem dertil var givet loulig Varsel; for Vidnerne blev da eden oplæst, betydet og forklaret og først tilholdet

Nils Siurdal sin Sandhed under ed at udsige: at det første hand hørte paa var dette, at Herborg Røesetter tog Olle Myrtvet tvert over sin Arm, sigende, du Ole Myrtvedt og Mærre, begge til ...(?) for(?) (hos?) Storesaate(?); Men da Anders Røsetter og Andre kom .....(?) den ved hand indtet, men hvad de ord angik som om forbandelsen skulle være skeed, af Nils Myrtvedt, derom forklarede deponenten at have Været med Borge Myrtvedt og skulle spørge om de passerede ord, da svarede Mons Rosetters Koene intet her som hørt og intet her som sagt, ej heller drevet(?) paa hvad er sagt, og sagde Anders Ols/øn Røsetter at skulle vedstaae at Boemererne(?) hafde ....(?) fordi Anders Bastes/øn hafde Mist Souen at intet skulle trivis for dem; og sagde da Anders Bastes/øn at dersom Vessen(?) hafde saa bandet, var det bedre hand aldrig gik til Guds bord end dette skulle være passerit.

Dernest fremkaldet Børge Myrtvedt som edelig og enstemmig udsagde, ei andet at have hørt uden om det som skulle Være ført til Rosetter af det umyndige Barn og det Svar som Mons Rosetters Koene hafde svaret paa(?) (ham?).

Nils Biøndal fremstod dernest og Edelig udsagde: edelig og enstemmig om Anders Bastesøn Rosetters Koene som første Vidne og ei videre at være vidende.

Citanten begierede at ham i denne Sag maatte Vederfaris hvis Ret er.

Afsagt.

Anders Olsøn og Anders Bastes/øn Rosetter med Koene saa og flere udeblivende, som nu ei møder, foreleggis til nestholdende ting, efter loulig given Varsel at Møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom efter Citantens giørende paastand skal Vorde afsagt.

1729: 30

Anders Kold haver ladet stevne sine Creditorer paa Kaallevaag angaaende Baar Jacobs/øn Kallevaags Arvinger for resterende Søgning 18 rdr 3 merker 4 s/killing efter Rettens forrige Kiendelse:

De indstevnte møtte for Retten og tilstode at Være loulig stevnt for denne Sag.

Lensmanden paa Citantens Veigne producerede hovetbogen af hvilken bog befantis *af (at) d/en 9 Febr/uarij 1709 efter rigtig afreigning giort skulle Baar Jacobs/øn Kaallevaag være skyldig 22 rdr 4 merker 8 s/killing og d/en 30 Novembris bekommet 1 t/ønne *Mat (Malt?) for 2 rdr 4 merker. Derpaa skal d/en 27 Sept/embris 1720 Være betalt 8 rdr og d/en 29 Octobr/is 1722 (1712?) 4 rdr, samme tid skal Baar Kaallevaag have bekommet 1 Vaag hamp for 2 rdr 2 merker 12 s/killing efter denne Regnings Slutning føris an at 1708 d/en 12 Decembr/is da skal Baars sine Sønner Være skyldig for 1 t/ønne Malt 2 rdr, Daniel og Johannes Baars/ønner for 2 merker humble 1 rdr 1 mark 8 s/killing, og Johannes Baars/øn ..n(?) ....(?) merker ..(?) 2 rdr 8 s/killing.

Derpaa forklarede Baars Sønner at have leveret ham i Vahrer og ostrer 3 rdr 2 merker og saaledis betalt ham fire Mark mere end de søgis for; men som en deel blade udi samme Bog vare forseiglede og igiennemsyede, saa at debet og credit ei Kunde observeris, saa blev

Citantens fuldmegtig den tilbage leverit til en fuldkommen aabning udi Retten at extraderis saafremt Citanten vilde benødige (benøttige?) sig deraf og videre at replicere imod de indstevntis sigtelse.

Brite Næsse og Mikkel Næsse er stevnt for øvet skields ord Marie bebudelsis dag 1727 efter forrige tiltale og lavdags foreleggelse af 10 Martj 1728 under 2 rdr strafs bøder.
Ingen af de indstevnte møtte ej heller nogen paa deris Veigne.
Lensmanden Anders Tvedten og Johannes Aadland afhiemblede edelig at have stevnt dem (med) mere end 14 dagis Varsel og talte med Christian Næssis dreng i Brite Næssis boepæl og (i) Christian Næssis drengs *Gutors (Gutorms) Simens/øns paahør paa Gaarden Næsse med mere end 14 dagis Varsel.
Lensmanden paastod dom efter interlocutorium.

Afsagt.

Brite Næsse som nu igien findis loulig stevnt og ei møder eller lader svare til Sagen og ei efterlever det forrige givne interlocutorium, tilfindis at betale de da tillagde 2 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; og tilfindis endnu Brite Næsse og Mikkel Næsse at møde til neste ting og svare til Sagen saafremt enhver af dem, naar de bliver loulig stevnt, ei vil bøde 4 rdr.

1729: 30b

Lensmanden har ladet stevne Peder Olsøn Bragstad for begangne Lejermaal med Ane Chlemmetsdatter Rogn, anden gang med hende, dog ej ved ham, alt til sine Bøders erleggelse efter loven.
Peder Olsøn møtte for Retten og tilstod Sigtelsen.
Lensmanden tilstod paa hendis Veigne efter hendis tilstaaelse at samme er skeed og derpaa tilstod dom efter Loven.

Afsagt.

Som de indstevnte tilstaar og lader tilstaa Sigtelsen saa tilfindis Peder Olsøn for sit første Begangne horerie og Barneavling med Ane Chlemmetsdatter at bøde 24 lod Sølv inden 15 dager under nam efter Loven og Ane Chlemmetsdatter for dette sit andet begangne horerie at betale 12 lod Sølv under samme adfærd, dog tilholdis hænde, at tage sig Vahre for 3de Gang saafremt hon agter at undgaa Lovens haarde Straf.

Dernest blev tinglyst Nils Heggøens udstedde bøxelbrev til Anders Nils/øn paa 16 merker fisk udi Heggøen dat/erit 11 Martj 1729.

Kongl/ig Maj/este/ts foged \hafde ladet stevne/ Anders Tvedten, Mikkel Valle, Anders Hopland, Anders Røsetter, Niels Erstad, Iver Hopland og Anders Neretvedt, at nyde fornyelsis dom som d/en 31 Julij 1724 blev afsagt, nemblig resterende grundelejer for deris paa Holme Grund staaende Nøster, saa og erstatte denne Processis Omkostning.
Lensmanden Anders Tveten møtte, Mikkel Valle Møtte, Anders Hopland ikke, og Lensmanden Anders Tveten paa Anders Røsetters Vegne, Nils Erstad møtte, Iver Hopland møtte ikke, Anders Nedre Tvedt møtte.
Stevnevidnerne Arne Bragstad og Johannes Aadland afhiemblede Edelig at have stevnt dem med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med dem selv.
De indstevnte møtte og producerede først Lensmanden Anders Tveten sin qvittering af 28 Nov/embris 1728 for de 3de Aar 1721, 1722 og 1723 at have betalt, *at (alt?) under Thomes Cremmeties haand; Mikkel Valle forklarede at have leverit til Lensmanden Anders Tvedten

for sine 12 Aar 5 merker og rester 1 mark som Lensmanden tilstod; for Anders Hopland blev producerit qvittering af Thomes Cremetie for 2de Aar 1722 og 1723 at have betalt aarlig 1 mark er 2 merker. Anders Røsetter tilstod betalingen for de søgende Aaringer. Nils Erstad tilstod at have betalt alt sammen; Iver Hopland producerede sin qvittering at have betalt 10 Aars Grundeleje af et halft Nøst aarlig 8 s/killing er 5 merker dat/erit d/en 19 Januarj 1715. Anders Neretvedt tilstod at have leverit paa de 12 Aars betalinger til Anders Tveten 3 merker - som Anders

1729: 31

Tvedten og tilstod at have bekommet og videre var ei dennesinde paastevnt,
Thi forlangede Retten, at Dommen maatte Anvisis som gangen Var til Videre paakiendelse, med sin particulaire og omstendelige demonstration om Søgningen.

Lensmanden Anders Tvedten haver ladet stevne opsidderne paa Yttre Bragstad Arne Olsøn, Lars Anders/øn, Anders Anders/øn Anders Anbiørns/øn fordi de ei vil betale ham den sædvanlige tiende efter tiende Bogen, men henskyder sig til Matriculen.
Arne Bragstad paa egne og de samptlige indstevntis Veigne møtte og svarede at de andre tillige med ham at de bør nyde Matriculen got af og hvad de har betalt videre den fra 1727 til denne tid bør betalis tilbage;
Retten tilspuurte Citanten hvad hand søger af hele gaarden hvortil hand henviste sin tiende Bog paa 22 t/ønner og Smaatiende 18 s/killing;
Da som Matriculen ei var tilstæde saa vil denne dispute forblive til Matriculen fremvisis til paakiendelse.

Sluttelig blev restantzen for de forbigangne Aaringer 1728 oplæst og forseiglet, saa og restantsen paa dette Aars første termin og af Retten forseiglet.

Anno 1729 d/en 14 Martij er holdet Almindeligt Vaar, restants Skatte- og Sage-Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Hornæs, Nærværende Kongl/ig Maj/este/ts fogeds befuldmægtig tiener Peder Bejer udi hands lovlige forfald ved Svaghed, Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Paal Schiold, Nils Houge, Ole Lone, Nils Houcheland, Lars Næsse, Ole Sandal, Nils Øfstuus og Lars Bontvedt, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger, Andordninger og Patenter, sampt høi øfrigheds befalinger og foranstaltninger som fol/io 20 findis extraherede - dernest blev tinglyst
(1.) S/igneu/r Henrik Henriks/øns udstedde Bøxelbrev til Nils Salamons/øn paa ½ løb 3 merker Smør udi Giellestad, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 6 Nov/embris 1728.
2. Lector Bornemands udstedde Bøxelbrev til Tore Jacobs/øn Nedre Bratland paa 2 p/un/d 18 merker Smør i Bratland, item leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 24 Apr/ilis 1728.
3. Barbro Torsdatter, Ole Rasmus/øn Dyngeland, deris udstedde Skiøde til Tore Olsøn paa 20 2/25 merker Smør 6 18/25 Kande malt udi Lone selv arvet 8 22/25 merker S/mør *18, saa hand nu udi Alt er ejende 2 p/un/d 8 22/25 merker S/mør 18 24/25 Kande Malt dat/erit Bergen d/en 13 Decembr/is 1728.

1729: 31b

4. Assessor Wilhelm Hanssens udstedde Bøxelbrev til Ole Nils/øn paa 12 3/26 merker S/mør og 35/312 huud udi Smørraas dat/erit 27 Octobr/is 1728, item Leilendingens revers af samme dato.

Dernest blev foretaget Sagerne og hafde da

Nils Olsøn Rosmand paa Milde ladet stevne Hans Jonsøn for Vehrstelig øved huug og slag paa ham over hands Arm med en treske tust og skiegge Ræv, sampt haardedrag, alt til strafs lidelse efter Loven, item Ole Peders/øn til Veddermæle, og begge til strafs lidelse efter Loven.

Ingen af de indstevnte møtte ei heller nogen paa hands Veigne;

Stevnevidnerne Ole Mittun og Hans Hornæs afhiemblede edelig at have stevnt dem med i dag 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med Hans, men den anden Var ei hiemme thi forkyndede de Stevnemaalet for Hans paa begges Veigne.

Citanten møtte for Retten og producerede Balbereren Just Diderik Grosis attest af 26 Febr/uarij 1729 som blev læst, item producerit en qvittering paa Medicamenter og reisis omkostning paa 5 rdr, foruden couren; Citanten paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting.

Afsagt.

Hans Joens/øn og Ole Peders/øn, begge nu tienende paa Milde, foreleggis Laudag til nestholdende ting at møde og svare for sig, saasom de nu ere stevnte; thi ellers gaais dom, efter Citantens giørende paastand, saafremt de findis loulig igien stevnt i Sagen og da ei møder og svarer for sig.

Dernest blev tinglyst Hermand Morritz og Johan Berents Stiæcheie (Stiæchoe?) deris panteforskrivelse til S/igneu/r Henrik Mejer Albertsen paa 300 rdr hvorfore er pantsat til et Special underpant Hermand Morrits iboende og tilhørende huuser bestaaende paa Møllendal med Mølle og Mølles bygning, sampt Nøster og hands tilhørende Odelsfri herlige Grunder med ald dessens dependenser og prioritetz Ret i Damme af diger, Elv, Vand og Vandløb og Johan Berents Stichie hands det overskydende og af hands tilhørede og iboende huusis og Grunds Værdi dat/erit Møllendal d/en 11 Martij 1729.

Dernest fremstillede sig ved Retten Ole Larsøn Flesland, Niels Larsøn Sletten, Halvor Larsøn Søre Echerhofde brødre til Iver Larsøn boende i Bergen og der bordtdød ved Nøstet under Syndnæs, saaog Iver Lars/øn *afdøde (det er Iver som er død) Broder søn Mons Goutesøn Boende paa Flesland, Marrite Larsdatter, Iver Larsøn Brodersøns datter, item Nils Ols/øn og Eli Olsdatter Iver Larsøns Brodersøns Børn, Ole Larsøn ...gene(?)

1729: 32

Børn, item Iver Lars/øns Søsterbørn S/a/l/ig/ Ane Larsdatters Sletten, *naflig Mons Hansøn, Marrite Hansdatter og Brite Hansdatter og begierede at deris indkaldede Vidner Hans Magnes/øn og Ole Magnesøn Giellestad, begge ærlige Vaanhafte Mænd udi Schiolds Schibbrede, maatte edelig forklare om deris slegtskab til afdøde Iver Larsøn; hvilke begge Mænd for Retten møtte og edelig og enstemmig udsagde, at Ole Larsøn Sletten, Nils Larsøn Sletten og Halvor Larsøn Søre Echerhofde, ere afdøde Iver Lars/øns fulde brødre til fader og Moder; Mons Goutesøn Boende paa Flesland, er Iver Lars/øns Brodersøn til fader og Moder;

Nils Olsøn og Eli Olsdatter, ere afdøde Iver Larsøns fulde brødre Børn; Mons Hansøn Marrite Hansdatter og Brite Hansdatter, ere afdøde Iver Lars/øns fulde Søster børn, og ei flere arvinger efter ham end *Gote (Goute?) og Simen Lars/ønner hvis fader Var Lars Larsøn boende i Bergen hvilken Lars Larsøn ogsaa Var fuldbroder til Iver Larsøn;
Citanterne begierede hvis (det som) for Retten var passerit beskreven til tingsvidnis erholdelse, Afsagt, det begierte tingsvidne bevilgis Citanterne under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse.

Dernest fremstillede sig for Retten efter fogedens indkaldelse Lensmanden Ole Totland, Rasmus Hornæs og Simon Mittun som af ham vare beordrede til at opteigne hos egtegift Mand Siur Espeland, som hafde forseet sig udi sit egteskab med Synneve Joensdatter, hans Boe; hvilke Mænd for Retten edelig udsagde, ei det allerringiste hos ham at have fundet til opteignelse og nogen skillings Værdi, saasom hand bode paa en *forplagtings (forpagtnings) og ei bøxlede Gaard; og mere er skyldig til Jordeejern end hand nogensinde betaler; dette deris edelige Svar, begierede fogeden under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse, som retten consenterede.

Foruden dette tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen om nogen af dem vilde behage at forpagte Kongens Anpart Korntiende udi Nordhordlehn for de Aaringer 1729, 1730 og 1732 ? saasom Kongen allernaadigst helst vilde unde Almuen det; hvortil de svarede, at de allerunderdanigst takkede for Kongens Naade, men kunde sig dermed ei befatte.

1729: 32b

Anno 1729 d/en 16 Martij er holdet Almindeligt Vaar- restants Skatte og Sage-Ting med Sartor Schibbredis Almue udi Buchen, nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts fogeds S/igneu/r Jens Lems lovlige forfald hands beskikkede befuldmægtig tiener Peder Bejer Bøigdelensmanden Simen Schoge og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Bache, Ole Landraa, Peder Olsøn Echerhofde, Mons Golten, Rasmus Bielkerøen, Ingebrigt Bielkerøen og Vincents Hambre, sampt Iver Landraa med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, Patenter og høiøfrigheds befalinger som fol/io 20 findis extraherede - dernest blev tinglyst.
1. H/er/r Nichles(?) Hessis udstedde revers til Peder Endres/øn Hambre paa 35 rdr dat/erit Børnæsvaagen d/en 25 Nov/embris 1728.

Og blev saa foretaget med Sagerne efter Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede og hafde da

Søren Jørgens/øn Fuus med skriftlig Stevnemaal af 1729 ladet stevne S/igneu/r Henrik Magnus og endeel Lodser Mons og Thommes Varøen, Aamund og Erik Hommelsund, Mons og Søren Golten og Peder Kleppe som blev læst.
De indstefnte Lodser møtte og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag; Mons/ieu/r Henrik Magnus møtte ogsaa og tog til Gienmælhe. Jens Ørbech møtte paa Citantens Veigne og producerede det holte forhør i Glesvær med Lodsernis forklaring dat/erit 31 Maj 1728. Item Citantens indgivne indleg af 15 Martij 1729, som blev læst.

Mons/ieu/r Magnusøn svarede: at saa Vit som sigtis selv, da er hands Svar paa dend beskikkelse som udviser at Sagen ei ham er vedkommende for sin egen Persohn, men hand møder her for at forsvare eller tale for de eenfoldige Lodser, med reservation om hands giørende paastand paa de af Søren Fuus ham ibragte Reisers Omkostninger og tidspilde; og tilspuurte da Mons/ieu/r Magus/øn Lubbert Kiødmejer, efterdi hand foregiver sig at have Været Skipper paa dette fartøj, om hand da, følgelig den Kongl/ig Allernaadigste forordning haver ladet sig af Skipper Laugshuuset i Bergen examinere til at antagis dygtig for til at føre noget Skib ? hvortil hand svarede: at Være antaget af sin Reder men ei af Skipper Laugshuus, saasom det

1729: 33

ei den tid efter, hans sigende, skal være set eller begynt. End tilspuurt om hand ikke har holt journal paa Skibet om hvorledis Skibet er ført og hvad Veir og Vind og Seilads den dag blev holdt ? hvortil hand svarede at de som farer øster paa langs Landet saadant ei bruger, men hands tingsvidne udviser det; End tilspuurt om hand samme Reise hafde Styrmand med sig ? hvortil hand svarede: ei andet Gud i himmelen; End tilspuurt hvor hand har falt og først fik Land ? svaret Norden for Texle; og efter hands gisning skulle dagen da Være Klokken 1 á 2, End tilspuurt om hand Kastede bie efter Lods ? svaret ja: Videre forklarede S/igneu/r Henrik Magnus at her er nu for Retten 3de Mennisker Peder Kleppe af *Bache sund* (Bakkesund/Nautøen i Austevoll), Nils Halversøn Kleppe og Erik Larsøn, som erbyder sig Ed, at forklare, det de haver rod efter ham, men hand ei har Mindret sine segl eller Kastet bie; Henrik Magnus tilspuurte Lubbert Kiødmejer om hand da hand søgte Landet har da brugt den forsigtighed med at Lodde, holde sit Anker Klar og brugt Søemands Ret ? hvortil hand svarede: ei at have brugt *Lod (Lods?) før hand kom paa 22 favner og ladet gaa sine tvende Ankere løs og fik ej Anker Grund; Men Lodserne forklarede at der Var og er ikkun 8tte favner og god Sandgrund; Mons/ieu/r Magnus tilspuurte ham om det og er forklaret af hands folk at de har loddet; hvortil hand svarede: at tingsvidnet udviser det;

Mons/ieu/r Henrik Magnus begierede paa Lodsernis Veigne \tid til/ Contrastevning i Sagen og copie af hvis (det som) for Retten passerit er for videre at tage sine Messeuses (budskap?) ved Sagen.

Mons/ieu/r Orbech begierede at Skipperen maatte tagis til edelig forklaring angaaende Seiladsen den dag da hand passerede Korsfiorden.

Afsagt.

Sagen givis Rum indtil S/igneu/r Henrik Magnus Kand faa udvirket Contrastevning i Sagen, og tilladis ham copie af hvis (det som) for Retten passerit er til Videre og slutteligere Paastand i Sagen alt til endelig paakiendelse; dog og Skipperen Lubbert Kiødmejer tillige bør producere sin paa Skibet holte journal over sin seilads cours og andet; da og videre skal handlis og afhøris baade med Skipper og andet som forsvarlig eragtis Kand.

Dernest blev foretaget examinationen over Marinerne, som hafde oppebærget Penger af Velbaarne H/er/r Admiral Rosenpalm udi Sartor Schibbrede; (1.) Jens Thommes/øn først som søgis

1729: 33b

for 1 rdr 6 s/killing som blev betalt for Retten til Lensmanden; (2.) Hans Anfindsøn møtte ikke tilholdende paa Glæsnæs møtte ikke: og ei nogen svaret for ham; (3.) Ole Johansøn forklarede de at Være i Kiøbenhafn, (4.) Tørres Knuds/øn møtte for Retten og betalte for Retten til Lensmanden, (5.) Ole Joensøn død paa Trellevig fordult for øfrighedens hands

død, selv skiftet og Moderen Giertrud Trellevig og Johannes Trellevig som haver hands Søster deelit hans efterladenskab imellem sig. 6. Johannes Olsøn møtte og leverede sine Penger 9 merker 12 s/killing til Lensmanden. 7. Ole Olsøn tilholdende hos sin fader Ole Nortoft møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne. 8. Aamund Eriks/øn Hambre nyelig død og boede paa Hambre ei endnu holdet skifte. 9. Hans Ols/øn boende i Nortoften møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne som svarede for ham. 10. Mikkel Mons/øn tilholdende paa Nore Schoge elendig udfattig og huusmand efter Laugrettets forklaring. 11. Thommes Lasses/øn nu boende paa Ystvedt møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne som svarede for ham og søgis for 1 rdr 5 s/killing; siden tilstod Lensmanden at have faaet hans Penger. 12. Peder *Perders/øn betalte for Retten til Lensmanden. 13. Johannes Torgiers/øn ogsaa betalt til Lensmanden 1 rdr 5 s/killing. 14. Paal Hans/øn betalte ogsaa til Lensmanden 1 rdr 5 s/killing. 15. Ole Peders/øn ogsaa betalte til Lensmanden 1 rdr 5 s/killing. 16. Engel Anders/øn ogsaa betalte til Lensmanden 1 rdr 5 s/killing. 17. Mikkel Larsøn betalte ogsaa 1 rdr 5 s/killing. 18. Villum Torkields/øn ogsaa betalte 1 rdr 5 s/killing. 19. Hans Nils/øn betalte sine 1 rdr 5 s/killing. 20. Lars Hans/øn betalte sine 1 rdr 5 s/killing. 21. Lars Joensøn betalte sine 1 rdr 5 s/killing. (22.) Peder Rasmus/øn betalte 1 rdr 5 s/killing. 23. Rasmus Ols/øn betalte sine 1 rdr 5 s/killing. 24. Rasmus Olsøn Waage søgis for 3 rdr 2 merker, og betalte 2 rdr til Lensmanden rester 1 rdr 2 merker. 25. Mons Mikkelsen betalte 1 rdr 5 s/killing. 26. Joen Nils/øn betalte sine 1 rdr 5 s/killing. 27. Daniel Hans/øn ogsaa betalt sine 1 rdr 5 s/killing. 28. Nils Nils/øn boende paa Ulvesetter møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne. 29. Mikkel Nils/øn betalte til Lensmanden 1 rdr 5 s/killing. 30. Mikkel Olsøn er i Kiøbenhafn efter Almuens beretning.

Heraf begierede fogeden Copii som Retten consenterede.

1729: 34

Fogeden lod proponere for dette Schibbredis Almue Kongens allernaadigste Villie angaaende tiendens forpagtning udi Nordhordlehn for de Aaringer 1729, 1730 og 1731, men ingen Vilde sig dermed befatte; og dog takkede for Kongens dem beteede Naade.

Sluttelig blev restantsen for forleden Aars Skatter forfattet, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet; saa og restantsen paa dette aars første termin og af Retten forseiglet.

Anno 1729 d/en 19 Martij er holdet Almindeligt Vaar- Restants- Skatte og Sage-Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lems loulige forfald ved hands Svaghed, hands befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Peder Larsøn Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Gregorius Toft, Mons Olsnæs, Ole Kirke-Brudvig, Stephen Toft, Nils Helle, Ole *Molvig (Morvig), Ole Telvig, Ole Olsnæs, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 20 findis extraherede - dernest blev publicerit:

1. Hans Bangs under Notarii haand videmerit, stillede Caution for S/igneu/r Pontus von der Lippe, som er bleven forpagter over Consumptionen i Bergen, familie og folkeskat sampt copulations Penger for de aaringer 1729 1730 og 1731 aarlig den summa deraf *af (at)

udrede 18224 rdr 36 s/killing courant, og derfore stillet til Caution 1000 rdr, dat/erit Bergen d/en 21 Decembr/is 1728.

2. Arnoldi de Finis udstedde Patent eller Proclama, angaaende S/a/l/ig/ Jacob Widings debitorer og Creditorer at udfinde sig paa gaarden Eidsvaag 6 Maaneder efter dette Proclamais loulige dio..gation(?) dat/erit Bergen d/en 22 Febr/uarij 1729.

3. Rasmus Anders/øns afKald til Mons Bougtvedt for hands Søsters Ingeborg *Boetvedts Arv, dat/erit Bergen d/en 21 9vembr/is 1728.

4. Biscop Petter Mathias Tanches udstedde bøxelbrev til Gregorius Johans/øn paa 18 merker Smør 6 Kander Malt, tilforne ligesaameget bøxlet, dat/erit Bergen d/en 23 Decembris 1728.

5. H/er/r Christen Kraags udstedde Bøxelbrev til Johannes Magnes/øn paa 18 merker Smør ¼ huud og ¼ faar udi Arne, dat/erit Qvalvogsnæsset d/en 21 Sept/embris 1728 uden reversen at anvise eller lade publicere.

1729: 34b

6. Karen Lungaards paa egne og datters Veigne Arv og Gields tinglysNing efter hændis Mand afdøde Jacob Widing dat/erit 8 Martj 1729.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde vare oppebaarne, vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da.

Fogeden Lem ladet stevne Hans Ulvesetters huustrue for fortilig sammenleje med sin Mand Hans Jensøns til egtebøders erleggelse for sin deel efter Loven;

Ingen af de indstevnte møtte efter 3de gangers paaraabelse ei heller nogen paa deris Veigne;

Stevnevidnerne af dem møtte ikkun Jon Falkanger og Lodvig Horvigen(?) ikke; thi blev Sagen henvist til Loulig Stevnemaal.

Dito haver ladet stevne Ole Telvigens Koene, som ikke vilde tillade hændis dreng Lars Soldat at befordre tingbrever og Kongl/ig ordres, som skulle til neste Lensmand Anders Tvedten, alt til strafs lidelse for overhørighed.

Dend indstevntis Mand Ole Telvigen møtte for Retten og forklarede ej noget derom at være vidende, ei heller at den paaberaabte Soldat var den tid hos dem til tieniste: Men at brevet var kommen til Tore Telvigen og at samme Tid falt saa haart Vejr, at de ei Kunde komme om fiorden med Brevet, hvilket de vilde beviise, Men som ingen paa fogedens Veigne var tilstæde som herimod Kunde giøre nogen indsigelse, blev denne Sag udsat til Sommertinget, indtil fogedens paastand derom med opliuslighed videre Kunde giøris.

Stephen Blindem haver ladet stevne Niels Bresten og Ole Brestenlien fordi de toge bord fra dem som de efter accord hafde ført hiem for Tingskriver Hans Christian Gartner og ført dem til Blindems Elven imod deris Villie og ført dem oven for Vandet dem u-afvidende: da de Dog selv vilde have fremskaffet dem og Var samme Bord 11 t/ylter og skulle have for hver tylt 12 s/killing for opbæring og hiemførsel, samme dem tilføjede imod deris Villie langt mindre sige .....(?) (Ordet retta på/overskrive) giorde indpas at restituere med processens til datum anvente omkostning: hvilke Penger de haver anammet paa hans Veigne og optaget og ei dem derfore er betalt deris.

Ole *Bresten møtte paa egne og Nils *Brestenliens Vegne og tilstod lovlig at Være stevnt for denne Sag: og forklarede at de vare befalte at opføre de Bord som hiemkomne Vare: og have faaet Penge for opførselen, men ei for hiemførselen:

Retten tilspuurte ham om de hafde tiltalt disse søgende, at de vilde opføre disse søgende hiemførte Bord, førend de toge sig dette ardbeide dette for, ? svaret nej: og siden tilstod Citanterne at de hafde faaet af dem onde

1729: 35

ord dertil fordi de protesterede imod deris handling og medfart imod dem. Citanterne svarede, at naar noget hafde efter deris accord veret bortkommet, hafde de maatt svare der til og ingen anden og om alle Bord hafde været bortKommet, maatte Citanterne have svaret der for og ikke andre; og forklare Citanterne at Være hiemkommen Loverdags Natten til Søndagen hiemkommen med bordene og om Søndagen gik de til Kirken, Mandags Morgenen vare de fremkomne med deris heste for at Kiøre deris bord op og da hafde disse indstevnte alt ført dem op; af denne Aarsag søger de deris skadesløse betaling, saasom dette baade paa urete tid og imod deris Villie og Videnskab, sampt imod deris accord skeed er;

Afsagt.

Sagen udsettis til Sommertinget indtil \Niels/ *Brestenlien Kom/m/er til Veddermæhle, da og videre skal Kiendis hvis lov og Ret medfører.

Joen Falkanger haver ladet stevne Daniel og Rasmus Aalmaas for Modvillighed i at giøre dem den dem tilsagde fløtning fordi de hafde holdt sig frie for fløtning, dersom de ei fik Penger for sam/m/e fløtning, men som samme fløtning for samme skyds med 4 merker til Mands af fogeden og Sorenskriveren blev betalt, saa formoder hand end betaling for samme motvillighed og erstattning for denne Processis Omkostnings erstatning og har nu ikkun fløttet engang i 3de Aar.

Ingen af de indstevnte møtte ei heller mere end et stevnevidne; thi blev Sagen henvist til Lovlig Stevnemaal.

Johan Reutzer haver ladet stevne Knud Christensøn logerende i Store Sandvigen *for (hos?) Christian Christophers/øn for Skieldsord overfaldet hans Pige Pernille Larsdatter da hon Var i hans lovlige ærende alt med skriftlig Varsel af 18 Febr/uarij 1729 som blev læst.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne ej heller Vidnerne Ane og Christence Christophersdøttre til vare stevnte til at Vidne i Sagen.

Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsøn, Johannes Olsøn afhiemblede edelig at have stevnt Knud Christiansøn for denne Sag og til dette ting med 4re Ugers Varsel og talte med ham selv, item indkaldet de tvende Vidner Ane og Christence Christophersdøttre til at Vidne i denne Sag.

Petter Johannes/øn paastod laudags foreleggelse for de indstevnte, item at Vidnerne maatte under Ed foreleggis deris edelige depositioner i denne Sag at aflegge.

Afsagt.

Knud Christiansøn som dennesinde, efter Stevnevidnernis

1729: 35b

Edelige aflagde depositier findis loulig stevnt og ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis til neste ting igien at møde og svare for sig; og de nu nafngivne Vidnisbyrder Ane og Christence Christophersdøttre som nu befindis loulig stevnte og ei møder deris edelige depositioner i denne Sag at aflegge foreleggis en hver for sig til neste ting igien, efter loulig given Varsel at møde og deris edelige depositioner at aflegge under 20 lod Sølvs bøder for hver udeblivende, da og videre i hovetsagen skal blive kiendt hvis Lov og Ret medfører.

Dito Johan Reutzer haver ladet stevne Christian Christophersøn med skriftlig Varsel af 18 Febr/uarij 1729 som blev læst.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne Efter paaraabelse:

De forrige Stevnevidne Johannes Ingebrigts/øn og Johannes Ols/øn afhiemblede edelig at have stevnt ham med i dag 4re Ugers Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med Christian selv.

Paa Citantens Veigne indgav Petter Johannes/øn Johan Reusers skriftlige Reigning af 19 Martij 1729 som blev læst hvorudi hand endnu skulle Komme tilgode for forstrakte hamp 22 rdr: og dernest paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte.

Afsagt.

Christian Christophersen som nu befindis Loulig stevnt og ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis Laudag til neste Ting at møde og svare for sig, saa fremt ei dom efter Stevnemaalet skal Vorde afsagt.

Jukkum Mejer haver ladet stevne Friderich Henchel med skriftlig Varsel af 1 Martj 1729 som blev læst:

Johannes Ingebrigtsøn leverte paa Juchum Mejers Veigne hans skriftlige forsæt af 19 Martj 1729 som blev læst: Paa Friderich Henchels veigne blev leverit hans brev i Retten og derudi hands indleg af 18 Martij 1729 som og blev læst.

Afsagt.

Citanten foreleggis at producere de udi hands indleg paaberaabte bevisligheder og tilladis den indstevnte Friderich Henchel tid til neste Ting at faa udvirket contrastevning i Sagen da og videre hvis Lov og ret medfører skal vorde Kiendt og afsagt naar ellers loulig omgang med Stevnemaal havis.

1729: 36

Sluttelig blev forfattet restantsen over forleden Aars Skatter og dette Aars første termin, for Retten oplæst og af Retten forseiglet.

Anno 1729 d/en 21 Martij er holdet Almindeligt Vaar- Restantz Skatte og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts fogeds befuldmægtig tiener Peder Bejer udi hans loulige forfald, Bøigdelensmanden Johannes Øfste Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mons Ascheland, Siur Rivenæs, Einer Rivenæs, Anders Vefletved, Aad Weaa, Anders Houge, Ole Watle, Nils Aasem, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiendte advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger, og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 20 findis extraherede - dernest blev tinglyst.

1. Ole Larsøn Weflis udstedde Skiøde til Nils Mons/øn Ascheland og Brite Olsdatter paa ½ løb 4 merker Smør udi Søre Wefle, dat/erit 4 Martij 1729.
2. Kari Johansdatter med sin Lauværge Ole Hannedals udstedde Skiøde til Mons Magnes/øn paa 12 merker Smør, siger 12 merker Smør udi Gaarden Søre Wefle, dat/erit Horvigen d/en 21 Martij 1729.

3. Halvor Næsse og Elling Houge formyndere for Lars Hallands Børn, deris udstedde bøxelseddel til Johannes Mikkels/øn paa 2 p/un/d 6 merker Smør udi Halland, dat/erit Horvigen d/en 21 Martj 1729.
4. Johannes Johans/øn Nore *Wæstis(?) (Wæflis?) udgivne revers til H/er/r Giert Gielmyden paa sit bøxlende brug udi Birkeland af skyld ½ løb S/mør 2 Mæler Malt, dat/erit 24 Maj 1727.
5. Hans Joens/øn Qvames udstedde revers til dito paa 18 merker S/mør og 1 Vaag Næver tilbøxlet sig i Qvame (Kvamme i Arne sk.r., Stamnes sokn), dat/erit 28 Apr/ilis 1724.
6. Mons Mons/øn Indre-Brudvigs revers til dito paa sit tilbøxlede Brug udi Lodtvedt (Løtveit i Arne sk.r., Bruvik sokn), af skyld ½ løb S/mør dat/erit 26 Apr/ilis 1724.
7. Siur Siurs/øn Rivenæs sin revers og Afstaaelse paa sit halve qværnehuus paa Watle grund staaende til Byeskriver Gartner, dat/erit Bergen d/en 17 Martij 1729.
8. Tosten Jens/øn og Ole Jens/øn Watles tilstaaelse til Byeskriver Gartner angaaende deris Ubillige tilladelse til Siur Rivenæs og det der udi fulte forlig dat/erit Bergen d/en 30 Decembris 1728.

1729: 36b

9. General Toldforvalter Garmands udstedde Bøxelbrev til Ole Nils/øn paa 18 merker S/mør 12 Kander Malt udi Gaarden Blom, dat/erit 14 Januarij 1729 uden reversen at anvise.
10. Ditoes udstedde Bøxelbrev til Johannes Eriks/øn paa ¼ deel løb S/mør og ¼ t/ønne Malt udi Blom, dat/erit uden reversen at anvise dat/erit Bøxelseddelen d/en 24 Febr/uarij 1729.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at anamme, vare oppebaarne, blev foretaget med Sagerne, og hafde da

Nils Joensøn Heggebøe ladet stevne Gulak Gierstad efter forrige *aftale (tiltale?/afskedigelse?) af 13 Nov/embris 1728, sampt det udeblivende Vidne Aaggete Solbierg.

Gulak Gierstad møtte for Retten og tilstode at Være tilladet af fogeden Lem at til sig tage 2de Mænd, Simen Gierstad og Ole Solbierg, som samme Vidne skulle afhøre; hvilke og for Retten møtte og forklarede at have Været hos hænde i Aftis, men ei tilkaldet Nils Heggebøe til at afhøre eller anhøre dette Vidnis udsigelse og dog vilde Være fornøjet med hvad Vidnet for dem kunde afsagt, for hvem Eden blev oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet, det de ei andet nu skulle forklare, end samme Vidne for dem udsagt under Ed haver; og først fremkaldet

Simen Gierstad: som er den indstævntis SøsterMand; hvorimod Citanten dog ingen indsigelse hafde at giøre; og Vidnet derpaa aflagde sin Ed det hand skulle forklare sin Sandhed paa hvis (det som) Aaggete Solbierg for ham under Ed forklaret haver og hverken fratage eller tillegge noget; som forklarede at imellem Nils Heggebøe og Gulak Gierstad passerede nogle ord, og yppedis Skieldsmaal imellem dem, men ei kunde sige anledning og Aarsag Om ophav der til: eller Erindre hvis ord der passerede imellem dem; og som Retten tilspuurte ham hvoraf Vidnet Kunde sige at de hafde skieldsord imellem sig ? svarede Vidnet; at Aggete Solbierg forklarede at Nils Heggebøe gik frem paa Gulvet, ei talende Noget til Gulak Gierstad, kom Gulak Gierstad og frem, og sagde om jeg nu skulle Kalde dokker baade skielmere og tyveri gievild hvad vilde de giøre af mig siden de seer mig Være overstadig drukken, ei nefnede nogen paa Nafn; men sagde Gulak Gierstad Videre, om i haver hug til at slaaes saa skal i have ikke Brite Solbierg for eder, men uden ei Nafngav nogen med Nafn;

Ole Solbierg fremstod dernest og edelig som forrige paa samme Maade uden

1729: 37

angik(?) (andet) udsagde: At have hørt af Aaggete Solbierg at imellem Gulak Gierstad og Citanten skulle være passerit Vredagtige ord, men ophav og andet dertil Kunde hand ei sige som forrige Vidne og i øfrige som forrige Vidne og at Vidnet derpaa for dem aflagde sin ed som første Vidnet forklaret haver,

Og som ingen af Parterne hafde videre at sige i Sagen paa nogen af siderne, blev tilspuurt Citanten om hands endelige paastand i Sagen: som henstillede sin Sag til Rettens Kiendelse.

Dend indstevnte undskyldede sig med Uvidendhed om alt hvis passerit er.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Citanten Nils Heggebøe haver ladet for Retten indkalde Gulak Gierstad for imod ham udsagde ærrørige ord; hvorom Vidnerne Knud og Johannes Solbierg efter acternis udvis haver efter Citantens indkaldelse udsagt deris forklaring, som protocollen fol/io 23 og udviser; Imod dette undskylder sig dend indstevnte Gulak Gierstad, at hand derom ei er vidende saadant af ham skulle Være passerit, saasom hand var drukken; hvor om tildeels Vidnerne og haver forklaret; Men som saasom Ugrundet udsigende ei er skeed paa de Stæder som Lovens 6te Bog 21 Capit/ul 1 art/icul omtaler, men udi en ærlig om just ikke ædru forsamling, saa finder Retten Sagen af den beskaffendhed, at Gulak Gierstad, for saadan hands *uforsigtigtige sampt uforstandige uden Raisons og billighed, sampt nogen bevislig adgang udsagde ord, og løs ubevislig tale imod Citanten Nils Heggebøe, bør bøde til Bergens Manufactuurhuus 6 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven og betale Citanten Nils Heggebøe udi denne til Datum anvente Omkostning 1 rdr 3 merker under lige adfærd efter Loven; foruden dette bør ei de af Gulak Gierstad, ubevislige, usandfærdige uden grund imod Citanten Nils Heggebøe udtalte ord, komme Citanten Niels Heggebøe, eller nogen af hans til Allerringiste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og Rygte, men Være som døde og aldeelis Utalt; hvilke ogsaa herved af Retten gandske mortificeris og annulleris.

Erik Trengereid paa huustruis Veigne haver ladet stevne Aamund Græve efter forrige tiltale og Rettens forrige Afskedigelse af 13 Nov/embris 1728.

Aamund Græve møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og producerede et Skiftebrev af 26 Aug/usti 1728. Citanten møtte og

1729: 37b

*og producerede hand(s) skriftlige *Reigling (Reigning) af 21 Martj 1729.

Dend indstevnte møtte for Retten og fragik gandske Sigtelsen og at alting dem var leverit og hvis anderledis skulle ham loulig overbevisis vilde hand gierne betale det, og siden den tid er holdet 3de Skifter og ei at Være ham mere pligtig end 4 merker 5 s/killing for Berge eller og Vedderlaug i Brudvig. Og Var for disse Søgninger ei den allerringiste bevis af Citanten.

Afsagt.

Sagen bestaar herudi at Erik Trengereid paa sin huustruis Veigne og Ingeborg Trengereid hans huustrue søger Aamund Græve for en Afgift resterende for 28 Aar af endeel Jordegodz 11 rdr 4 merker 7 ½ s/killing efter hands opførsel; denne Reigning tilstaaes ingenlunde af dend indstevnte; og dog erbyder sig til at betale alt hvis (det som) hand loulig kand bevisis at Være skyldig; hvorom ei for Retten og tilforne ei allerringiste er beviist; dend indstevnte aldrig har været hændis formynder, men en anden Ma/n/d ved Nafn Borge Hannesdal; saa denne indstevnte ei det aller ringiste har med ham at giøre uden for en liden deel uden en

gaard Berge, hvorom hand erbyder rigtighed for udleeging af 26 Aug/usti 1728 4 merker 5 s/killing; eller og gods imod gods; Paa samme Skifte er ei heller mere end nu nogen bevislighed fremskaffet; formynderen aldrig søgt, Ingeborg Trengereid siden den tid holdt Skifte, aldrig det anvist, siden igien gift og nu efter 28 til 30 Aar paa de Urette prætenderer;
Thi Kand Retten ei udfinde andet, end Ingeborg Trengereid enten bør lade sig nøje Med de 4 merker 5 s/killing, som dog udi dette paa hændis Skifte bør Komme til lige deeling imellem hænde og børnene, eller og med (imod?) dend indstevntis forklaring tage gods imod godz og det tillige ogsaa at kom/m/e til lige deeling imellem hende og hændis Arvinger og saaledis processens omkostning paa begge sider til datum at ophævis.

Lars Vaage haver ladet stevne Anders Houge for 1 T/ønne Sild at betale for en BondeKarl og erstatte denne Processis Omkostning.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hands Veigne; dog kom siden frem Anders Houge og forklarede at ei derom at Være Vidende.
Men som Citanten ved skrivelse af 14 Martij 1729 ei forklarer nogen Nafn til Persohnen som silden skulle have anammet, saa paastaar Retten, at hand bør

1729: 38

producere hands Regenskabs bog til neste ting for at confrontere med hands Søgning, da videre skal Kiendis hvis Lov og Ret er, saasom søgningen concernerer en afdød Mand.

Knud Vikno haver ladet stevne Haldor Vikno for uskikkelig medfart med hands Skoug siden Rettens Middel haver Været der og imod den der afsagde Dom; Haldor Vikne haver igien ladet stevne sine tienere Joen og Lars Nilsønner, som samme skal have giort til at tilstaa eller fragaae om de denne Gierning har giort med hands eller efter hands tilladelse; alt til strafs lidelse efter Loven.
Dend indstevnte Haldor møtte og tilstod loulig herfore at Være stevnt, men udi gierningen gandske uskyldig: begge tienerne møtte og tilstode loulig at Være stevnte for Sagen og tilstode at have med deris liaaes beskadiget for Citanten 47 træer af hatletræer, og det paa egen haand uden nogen tilskyndelse af nogen, men af Børnagtighed af foregivende: og efter tilspørgelse ei af nogen enten huusbond eller andre dertil Være tilskyndet.
Citanten henstillede Sagen til Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Retten finder at Lovens 3de Bogs 21 Capit/ul 2 art/icul befaller at naar nogen huusbond giver sin tiener fuldmagt, skal hand om hand uden der for gaae svare til Skaden og søge opreisning igien (hos?) tieneren, hvoraf, uforgribelig følger at om en skulkaktig eller uartig tiener noget usømmeligt begaae, imod huusbondens Videnskab, hand da selv bør repondere derfor; og som den skade da, som Citanten Knud Wikne er tilføjet paa hans Skoug ei er skeed af den indstevnte Haldor Vikno eller efter hands befaling, men af hands tvende Uartige tienere Joen og Lars Nilssønner, som allerrede ere komne til dend alder at de haver søgt herrens bord og den ene af *den (dem) 20 Aar og den anden 19 Aar, saa bør saadan deris imod Citanten Knud Vikne øvede ondskab ved Skouge Ruin, ei kom/m/e denne sinde Haldor Vikne til Skade, men de indstevnte hands tienere Lars og Joen, som tilstaar for Retten dette uden nogen tilskyndelse selv at have giort, det Citanten at erstatte om de ikke mindelig derom Kand foreenis, da efter Sorenskriveren og Sex Mænds sigelse, som Kongl/ig Maj/este/ts foged opnefner; og Kand

1729: 38b

Retten ikke finde deris undskyldning gyldig, med foregivende Barnagtighed, naar de til saadan Alder er Kommen som de for Retten angivet haver; efterdi de i højere poster for øvet ondskab bør straffis, men de endog bør betale Citanten Knud Vikne denne ham til datum foraarsagede Processis bekostning med 3 merker inden 15 dager under nam; Haldor Vikno tilholdis ogsaa herefter dags saaledis at overholde sine tienere med huusbonds Ret, at ingen ondskab af dem begaaes, saafremt hand ei vil anseeis som en medvidere i deris Adfærd, for at forekomme ald Uenighed og bygge ham eenighed saafremt hand ei vil lide den straf som seeniste afsagde paa Aastæden Dom, omformælder.

Sluttelig blev restantsen for dette Aars Skatter forfattet af første termin, saa og af forleden Aars restantse, for Almuen oplæst, og af Retten forseiglet.

Anno 1729 d/en 24 Martij er holdet Almindeligt Vaar- Restantz- Skatte og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Hoshofde, nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lems loulige forfald hand(s) beskikkede befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Niels Hannistvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Arne Rosland, Johannes Heldal, Erik Rosland, Mons Hougstvedt, Ole Bysem, Ole Grønnaas, Erik Rosland, Adskild Heldal med mere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var satt og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrighed(s) udgaaende ordres Patenter og befalinger, som fol/io 20 findis extraherede.

Dernest fremstillede sig for Retten Johannes Nilsøn Ladvig, som hafde erlanget Kongl/ig allernaadigst tilladelse at maa egte Ane Andersdatter, omendskiønt Ane Andersdatter til hands forrige huustrue Kari Andersdatter skal Være hin anden udi andet og 3die led beslegtede,

1729: 39

og begierede at hands tvende indkaldede Lars LilleJord, og Ole Tvedten edelig maatte afhøris om samme Slegtskab hvilke og begge for Retten møtte og et efter andet edelig og enstemmig udsgde: at Ane Andersdatter Næsses faderfader Johannes Lille Jord, og Kari Andersdatter(s) fader Anders Ladvig vare sødskende, og saaledis Ane Andersdatter og Kari Andersdatter hin anden udi andet og 3die leed beslegtede;
Citanten begierede hvis for Retten passerit er, beskreven til Tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Dernest blev tinglyst
(1.) Mons Johansøn Wahres contract med Aschild Andersøn angaaende Gaarden Herland, baade odels Retten for halve deelen og at lade sig udløse til halve deelen dat/erit 24de Martij 1729.
2. Ole Hougstvedts udstedde Skiøde til Haldor Bysem paa 1 p/un/d 7 ¼ merker Smør 6 5/7 Kande Malt udi Hougstvedt, dat/erit 24 Martj 1729.
3. Brite Monsdatter med hendis Laugværge Nils Hannistvedt, Knud Tossen (Tøssen) og Johannes Hustrulies udstedde bøxelbrev til Lars Knuds/øn paa 18 merker Smør udi Elvigebotten dat/erit 24 Martj 1729 uden reversen at anvise.

4. Halvor Nore Bysems udstedde bøxelbrev til Josep Olsøn paa 1 p/un/d 7 ¼ merker Smør og 6 5/7 Kande Malt udi Hougstvedt, item reversen, begge dat/erit Hoshofde d/en 24 Martj 1729.
5. Dernest blev publicerit Anders Tvedtens udstedde Skiøde til Velbaarne H/er/r Oberste du Wahl paa en grafsted udi Hammers Kirke dat/erit Hammers Præstegaard d/en 9 Januarij 1729.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at anamme vare oppebaarne, blev foretaget Sagerne, og som ingen Kongens *en (end) Almuens og hafde da

Johannes Bysem ladet stevne Knud Bysem, fordi hand skal have ladet forhugge hans ham tilbøxlede Skoug paa gaarden Bysem, sampt lejet udslotterne bort, og noget slaaet selv, til sig taget et Nøst som ham Var lovet ved Gaardens tilbøxling *en (end), et Sætter boe og Sætterhave, en Sengested som af Stuen er borttaget og dog Var Muur og Naglefast, item 100 stour som Citanten tilhørte tiltaget til sig og dem afhugget og brugt andre i stæden eller skaffet, samme ham at repondere, item taget Grinderne af Bøegarden; og truet ham fordi hand derfore har stevnt ham, at skal æreløs fra tinget, og derom At have Vidner Lensmanden Niels Hannistvedt og Ole Tvedten til Vidne.
Dend indstevnte Møtte for Retten og tilstod at Være stevnt for alting undtagen for Grinderne at Være taget af Bøegarden og at have

1729: 39b

truet ham for at gaa æreløs fra tinget;
Stevnevidnerne Anders Johans/øn Hannistvedt og Ole Tvedten *af Afhiemblede forlig at have stevnt Knud Bysem med i gaar 14 dagis Varsel at have stevnt ham for alt hvis (det som) Citanten angivet haver, undtagen Ledet i Gierdsgaarden og at have truet ham for at gaa æreløs af Tinget;
Dend indstevnte Knud Bysem møtte for Retten og fragik at have forhugget nogen Skoug Citantens tilbøxlede part angaaende *? Til andet svarede, at have tilladt Elling Bysem det med Citantens Koenis tilladelse, forespørgelse og forevidende paa det Elling Bysem Kunde hielpe Citanten igien udi hands Svaghed med ardbeid, som ogsaa efter hands foregivende skal Være skeed; til 3die svarede: ei at have forbudet ham det; Om Sengestædet svart at have taget fremstøtterne bort. Om Stourerne forklarede den indstevnte At have laant ham sine stour til sin hielp og da hand saa Citantens Korn lide ilde, bar hand dem op og lavede til og stourede hands eget Korn med som nu søger ham og erbyder ham endnu stour igien om hand dermed synes sig fornermet. Om Grindene svaret ej noget at have giort førend i høst efterat alting indvindet er.
Citanten forklarede at skal bevise at dend indstevnte har baade hugget mere end hand bør sampt bortsolt; item at skal bevise det forlov til *slette (slaatte?) er skeed uden hands Huustruis Videnskab; skal og bevise at Nøstet er bleven ham forbudet hvilket Knud og tilstod saasom det er et g/amme/l/t/ Steen nøst; og ei lovet ham det medens hand lever, mens naar hand er død Kunde hver have det; Citanten sagde sig om Stouren ej at Være vidende og det at Være skeed imod hands samtykke: men at Stour og Steng tillige med hesjebrug skulle tilhøre Citanten imod en Vaag Korns erleggelse til den indstevnte; hvortil Knud svarede ei at have sagt andet end det sagte Kunde Være Værd 1 Vaag Korn om hand da Vilde give ham det. Citanten lovede at skulle beviise det til neste ting *? Elling Bysem, Ole Bysem, Ole Noraas, Lensmanden Nils Hannestvedt, Ole Tvedten; hvilke ham blev tilladt til neste ting at føre til Videre Sagens expedition.

Dito haver ladet stevne Arne Rosland, Ole Nordaas, fordi Arne Rosland har kiøbt en færringsbaad af hands Moder, som hand siunis sig nermest at Være at Kiøbe; item om en hest som Arne og hand har haft sammen og har soldt hesten ham Uvitterligt og ei har faaet alle Penger; item stevnt Ole Nordaas fordi de haver tilsammen en Aattringsbaad og Kand ei blive forligt derom fordi den er forhøit sat samme at bør løse af Citanten for ringere Vurdering; særdelis siden Ole

1729: 40

har nødt den efter Vurdering paa Skiftet, og hand gierne ville ligge Penge derfor;
Arne Rosland tilstod at Være loulig stevnt for Baaden men ei for hesten; Ole Nordaas møtte ogsaa og tilstod loulig at Være stevnt for Sagen; Stevnevidnerne afhiemblede ei at have stevnt for Hesten. Arne Rosland svarede at have kiøbt baaden af Citantens Moder; og gav for Baaden 15 merker 8 s/killing. Ole Nordaas forklarede at enten vil have Penger eller give Penger for Penger og ejer halveparten i Baaden indløst for 7 rdr og nu vil have for halvedelen uden seigl 10 rdr.
Dend indstevnte blev tilspuurt om \ham af/ Citanten blev tilbudet halve Løsning ? svaret nej; item forklarede Citanten at hand og broderen ei Kand forligis om en Øg de haver sammen; fordi hands Broder hafde formeente ham at Kiøre med ham; og dette forklarede dend indstevnte at Være skeed fordi Citanten foer for ubeskeedentlig af med den, som et Ungt best paa andet Aar; forklarede ellers at Være slaget af sin Broder paa en Søndag: hvilket dend indstevnte gandske fragik; og derom sagde Citanten sig at have Vidne Adskild Rosland, som for Retten møtte og fragik det;
Videre sagde Parterne sig ei dennesinde at have at fremføre.
Da blev afskeediget.
Den første Post Citanten søger Arne Rosland for at have afkiøbt sin Moder en Baad uden hands samtykke; hvortil hand holder sig nermere berettiget, da er det en Sag som Retten aldrig endnu har læst lov om; thi lover tillader Enke at selge løsøre uden Arvingenis tilspørgelse hvorpaa ingen odels Ret er, saa falder Citantens paastand i denne Sag af sig selv og Arne Rosland beholder hvis (det som) *hans (hand) kiøbt og betalt haver; den anden post angaaende hesten, som Stevnevidnerne ei har paastevnt paa, hvilken til nyt stevnemaal tagis; den 3die post angaaende Baaden hvorudi Ole Nordaas med Citanten er fellis ejer hver for halve parten, da udviser Lovens 5te Bogs 3 Capit/ul 51 art/icul hvorledis der med skal forholdis; og bør Citanten enten tage Penger eller give Penger for hvis *tilbedet (tilbudet?) er; den 4de Post angaaende fellis øg med sin Broder Ole Nordaas; da naar Citanten anderledis derom beviser end nu for Retten forklaret er, skal derom Vorde Kiendt hvis Lov og ret medfører, imidlertid ophævis Processens bekostning paa begge sider.

1729: 40b

Dernest blev Almuen tilspuurt om de vilde efter Kongl/ig Allernaadigst tilbydelse forpagte Kongens Anpart Korntiende udi Nordhordlehn for de Aaringer 1729, 1730 og 1731, da Kongen af særdeelis Naade helst vilde unde dem det ? hvortil de svarede, det de allerunderdanigst takkede for Kongens store Naade, men Kunde sig der med ei befatte.

Sluttelig blev forfattet restantsen saavel over forleden Aars Skatter, som dette Aars første termin, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet; og som ingen flere Sager dennesinde til paakiendelse er indstevnt, blev retten dennesinde ophævet.

Anno 1729 d/en 26 Martij er holdet Almindeligt Vaar- restantz Skatte og Sage-Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Eide, Nærværende Kongl/ig Maj/este/ts fogeds fuldmægtig tiener Peder Bejer udi hands loulige forfald, Bøigdelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Eide, Anders Totland, Knud Eide, Borge Eidsnæs, Anders *Inde Eide, Salamon Echnæs, Lars Echnæs, Ifver Echnæs, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høi øfrigheds Befalinger, som fol/io 20 findis extraherede - dernest blev tinglyst

Barbro Eidsnæs med sin Lauværge Salamon Echnæs og Lars Indre Echnæs og Ole Esems udstedde Bøxelbrev til Ole Thommes/øn paa 18 merker S/mør 12 Kander Malt udi Eidsnæs, dat/erit 26 Martj 1729.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Joen Jordal efter forrige *tiltaletale ladet stevne *Joen Jordal* efter forrige tiltale, item Vidnet Ane Houge som af ham blev *nafgivet; Joen Jordal hafde med Contrastevning indstevnt Ole Jordal og Koene at bevise ham eller Koene at have taget efter deris sigtelse høi fra dem; og forrige Vidnerne Johannes Jordal og Knud Jordal og blev saa først fremkaldet
Ane Houge; som tilstæde Var og tilstod loulig at Være stevnt til at vidne i denne Sag: for hvem eden blev oplæst, betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandhed at udsige - som da edelig udsagde, at have ardbeidet hos Jon Jordal en dag, slog til Middags og rakede siden og siden fulte udi en hus høet: gik saa i løen,

1729: 41

og Var Jon for (hos) hænde; og da begynte de at riste høet op i Toften og gik siden og ragte med den indstevnte og Koenen i et udgierde og *og sædede de saa siden tvende Saater og slog saa til Mørket kom, og var saa dagen Kald og ei videre ved hvis skeed er; og Var ei andris høe end dend indstevntis som de den dag ardbeidede paa; og hverken før eller siden at have Været i den indstevntis lade; dog undrede hon sig paa at det beste høe ei var baaret i Løen og svarede da dend indstevnte hende, at have fundet det i øfre *stieen;
Dend indstevnte begierede for Retten at dersom Citanten Kunde giøre sin Ed paa at enten hand eller huustrue haver taget høe Af hands Lade, vil hand gierne udstaae Lovens strafv - og derpaa aflagde Ole Jordal at enten Joen Jordal eller hands Koene og ingen anden har taget hans høe.
Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.
Vel haver Citanten Ole Jordal ladet for denne Ret indkalde Joen Jordal for imod ham Øvede uret udi hands Lade; denne sigtelse er og af Citanten bleven overbevist, aldeelis, men Joen Jordal mere af Uforstandighed end Lovens og forordningen rette mening, haver paastaaet af Citanten Eed om beskyldningen, da hand vilde lide hvis Loven medfører; hvilken Ed Retten ei den paastevnte har paalagt; og som den indstevnte Ole Jordal, efter dend indstevntis paastand, dog imod Rettens foreleggelse haver giort, at enten Joen Jordal eller huustrue skal

have Defounderit (ærekrenket?) ham udi hans Lade; saa bær dog Retten en sig ederlig Consideration for denne Sag, i hvor vel Retten med ald betenksomhed haver advart Citanten ei Lettelig i saadan dubieus (tvilsom, uviss) sag sin Ed at aflegge, helst efterdi samme Ed til største præjudice af dend indstevnte er æsket;

Thi dømmer Retten for Ret, at Joen Jordal denne sinde bør betale Citanten Ole Jordal denne Processis til datum anvente Omkostning med 1 rdr 5 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven, og som ingen Special forklaring paa Skaden er skeed, bør Joen Jordal dennesinde give til de fattige 2 lod Sølv, alt at udredis og betalis under lige adfærd *under (efter) Loven.

1729: 41b

Derefter blev restantzen for dette Skibbredis Almue forfattet for forleden Aar og dette Aars første termin og af Retten forseiglet;

Om Kongstiendens forpagtning for de Aaringer 1729 1730 og 1731 blev svaret her som paa forrige tingsteder, og som ingen flere Sager til paakiendelse vare indstevnte dennesinde blev Retten her ophævet.

Anno 1729 d/en 4 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue paa Tingstædet Schogsvaag, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Simen Schoge og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Arne Schoge for Iver Landraae Vincents Hambre, Ole Landraae, Peder Echerhofde, Mons Golten, Rasmus Bielkerøen, Ingebrigt Bielkerøen, og Ole Schoge for Anders Bache,

Hvorda efterat Tinget udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først tinglyst

1. Deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Placat anlangende forbud paa fremmed tørfiskis indførsel udi Danmark og Norge dat/erit Fredensborgs Slot d/en 23 Martij 1729.
2. Kongl/ig Allernaadigste resolution at Soldaterne ere fri for Egtebøders erleggelse dat/erit Christiania d/en 22 Januarj 1729.
3. Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Wilhelm ....(?) von der Ostens udstedde ordre af 6 Maj 1729 til fogeden Lem og Sorenskriver de Fine at revidere alle Bønders Bøger hvad de 1711 til fogeden Glad og Peder Jensen Kand have betalt.
4. Fogeden Ruis Brev til fogeden Lem angaaende en delinqvendt Hans Poulsen Myhren at eftersøge, som af arresten har deserterit, dat/erit Fure d/en 7 Maj 1729.
5. Ingebrigt Sollesvigens udstedde Skiøde paa egne og Kari Vincentsdatters Veigne udstedde Skiøde til Christopher Jacobs/øn paa 8 ½ merker fisk udi Landraae, selv arvet 8 ½ merker fisk, tilsammen nu ejende 17 merker fisk, dat/erit Schoge 4 Julij 1729.
6. Erik á Møinichens udstedde bøxelbrev til Anders Knuds/øn paa 11 (17?) merker Smør udi Hambre uden reversen at anvise, dat/erit 17 Junj 1729.
7. Ole Mikkels/øn Windenæssis udstedde Bøxelbrev til Iver Jacobs/øn paa 2 p/un/d fiskis Leje udi Windenæs, dat/erit 4 Julj 1729 item leilendingens derpaa fulte revers.

1729: 42

D/en 5 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte Laugrettesmænd, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme,vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Fogeden Lem ladet indstevne Mathias Larsøn Sechingstad, en egtegift Mand som haver sin levende huustrue Christi Halgiersdatter, for begangne udi sit egteskab første Lejermaal med Marrite Monsdatter og hænde til Veddermæle, sampt begge til strafs lidelse efter Loven.
Lensmanden møtte for dend indstevnte Mathias Sechingstad og efter ordre fra ham tilstod hands forseelse at Være fader til Marrite Monsdatters avlede Barn og Marrite Monsdatter møtte selv for Retten og tilstod at ingen anden er hændis fødde Barns fader end ermelte Mathias Sechingstad, hvorpaa de begge haver udstaaet Kirkens disciplin;
Fogeden paastod dom til strafs lidelse efter Loven;

Afsagt.

Mathias Larsøn som ved Lensmanden Simen Schoge lader tilstaae sin forseelse, at have udi sit egteskab medens hand haver levende Huustrue besvangret Marrite Monsdatter, og Marrite Monsdatter som selv persohnlig for Retten tilstaar at Være besvangret af Egte gift Mand Mathias Sechingstad, og begge derpaa og derfor at have udstaaet Kirkens disciplin ved aabenbare Skriftemaal; da tilfindis Mathias Larsøn Sechingstad for dette hands udi sit egteskab begangne første forseelse med horerie og barneavling med ermelte Marrite Monsdatter i allerunderdanigste følge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 25 art/icul at straffis yderlig paa sin formue og Marrite Monsdatter i følge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul at bøde 12 lod sølv inden 15 dager under Nam efter Loven.

Mons Varøen og Enken Rangele Warøen haver ladet stevne Thommes Nilsøn Warøen, som efter Ejeren Anders Bachis tilladelse haver indtrengt sig paa deris bøxlende Gaard Warøen som huusmand, der dem til fortrengsel holder qvæg og forjager deris Creature med hinder af smaat og qvæg sampt tilegner sig den Ret af Landet, Og Jorden som dem er tilbøxlet, samme at fravige og erstatte denne Processis bekostning.

1729: 42b

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod herfore loulig at Være stevnt; og at Være tilladt af Enken at beboe der som hon fragik; men at Jordrotten senere Anders Bache har givet ham Lov at boe der; Retten tilspuurte ham hvem der ham given ham Lov til at holde Creaturer, ? svarte Anders Bache og det paa 2de beest og store høfder; End tilspuurt hvem der haver givet ham lov med hand at forjage Opsiddernis Creaturer ? dertil vilde excusere sig, men fant ingen solid raisons at frembringe; hvad Torvskierringen er *angaar, deraf tilstaar hand at have giort det af sin egen begierlighed og ei nogen andens tilladelse enten af Ejer eller Leilending og andre maader større fortrængsel som Citanterne nu ei ville nefne.

Afsagt.

Denne Sag, som dependerer af besigtelse Siun og grandskning, hvorved Retten øjensiunlig maa tage alting i øjesiun, henvisis til Aastæden, hvorhen, naar Parterne Retten Kalder, med 6 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged opnefnte Mænd, skal Videre vorde Kiendt hvis Lov og Ret medfører Parterne imellem.

Mons/ieu/r Ørbech paa Søren Fuusis Veigne møtte for Retten, og gav tilkiende at have ladet stevne Lodserne efter forrige tiltale, item S/igneu/r Henrik Magnus, som begge ei vare loulig stevnte nu og begierede Copie af forrige Rettis afskeedigelse, sampt at S/igneu/r Magnus nu engang for alle maatte foreleggis til nestholdende ting at indkomme med sin

Contrastevnemaal, eller da Sagen til endelighed at fuldbringis, hand gav ellers tilkiende at Skipperen Lubbert Kiøtmejer (Kiødmejer) nu ei heller var tilstæde.

Afsagt.

Den af Mons/ieu/r Ørbech forlangende copie af Rettens forrige Afskeedigelse bevilgis hand beskreven til Vedkommendis efterRetning at forskynde dem til hvilken tid Mons/ieu/r Henrich Andreas Magnus paa Lodsernis Veigne vilde indkomme med sin Contrastevning, i Sagen som hand haver paaberaabt

1729: 43

sig, og hvis hand dermed udebliver, expederis Sagen til endelig dom efter hvis (det som) allerrede passerit er.

Sluttelig blev restantzen for dette Aars tvende terminer forfattet og forseiglet, saa og forfattet forseiglingen over den anbefallede revision over Bønder med Bøger paa Glads og Peder Jensøns oppebørseler: saavit dennesinde Var at bekomme,

Og som ingen flere Sager efter paaraabelse dennesinde vare indstevnte blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1729 d/en 6 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Grimstad, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Paal Schiold Nils *Hougge, Nils Øfstuus Nils Houcheland, Lars Næsse, Ole Sandal, Ole Lone og Lars Bontvedt,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret er først tinglyst alle de forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 41 findis extraherede - dernest blev tinglyst

(1.) Edel Thommesdatter afgangne Steds Hauptmand Jacob Philips udstedde Skiøde til H/er/r General tolforvalter Garman paa 1 løb 15 ¾ merker S/mør 3 Mæler 1 5/7 Kande Malt udi gaarden Øfstuus, dat/erit Bergen d/en 17 Sept/embris 1728.

2. Capitain Uldrich Friderich Lillienschiolds odelsløsnings Ret og Pengemangel til alt det Gods som hands fader Moder Velbyrdige nu salig frue Else Lillienschiold enten Kand have solt eller endnu er til overs, dat/erit Bergen d/en 6te Maj 1729.

Og efterat Skatterne saavit denne sinde Vare betalte Vare Anammede blev siden foretaget med Sagerne og hafde da:

Kongl/ig Maj/este/ts foged ladet stevne Gregorius Johansøn for begangne Lejermaal (med) Ingeborg Johansdatter till Bøders erleggelse efter Loven.

Gregorius Johansøn møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Ole Lone og Nils Houcheland afhiemblede med ed og opragte fingre at have stevnt dem med i Mandags var 8te dagers Varsel.

Ingeborg Johansdatter møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og til dette ting og tilstode at have stevnt hende med nu i Mandags Var 8te dagers Varsel og talte med hende selv;

Thi henvisis Sagen

1729: 43b

til Loulig Stevnemaal.

Afsagt.

Formedelst udi denne Sag ei er given den lovlige Varsel som Loven dicterer da henvisis den til lovlig Stevnemaal.

H/er/r Stedshauptmand Knud *Gieldmeidendendendel(?) haver ladet Stevne H/er/r Friderich Holberg til at anhøre endel Vidner af 22 Junij 1729 som blev oplæst.

Paa H/er/r Stadhauptmand Gieldmeidens Veigne *Veigne Møtte Mons/ieu/r .....(?) og begierede at Stevnemaalets lovlige forkyndelse for Vedkommende parter maatte observeris hvorpaa Retten tilkalte(?) de indstevnte Nils Houkeland og Ole Lone, som forklarede at have stevnt dem nu *nu i Mandags Var 8te dagers Varsel, som dog alligeVel sig i Retten sig godvillig indstillede; Ellers befantis Stevningen for H/er/r Mag/ister Friderich Holberg med de be.....(?) ....(?) Mends til Bytinget deris paaskrift med Varsel for....(?), i det øfrige begierede Citantens fuldmegtig Storm at de tilstedeværende Vidner maatte blive afhørt, forestillende Retten at de alle vare dødelige og om saa ikke ei skeede kunde hands principals Tarv og Ret des...st.edeles(?) mueligens blive for ..tet(?), udi hvilket hands .....(?) vilde forvalte Rettens biefald. Thi omendskiøndt at det ikke ...(?) var Comparentens principal ubevist ...(?) .....(?) .....(?) ere hands Contrapart udi Sagen H/er/r Mag/ister Holberg var ...(?) paarørrende(?) eller i det ....(?) udi Svaagerskabet, saa dog alligevel tviflede ikke comparentens principal paa tillige med Comparenten selv at jo Dommeren ikke mindre af Parterne, end forsvarligt eragtede, end Comparenten paa sin principals Veigne at paastaae, ..(?) .....(?) hand ..ltsammen(?) hand lenge tilforn .....(?) har været erkyndiget og derfore gandske gierne og ...(?) .....(?) underkastede sig Rettens Kiendelse og begierede Vidnerne som Edsorne(?) afhørte.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 19 Capit/ul 1 art/icul siger *udtrykkeligligen at naar .....(?) siger sig fornermet at Være paa Jord, Ager, og Eng, Skougeskifte

1729: 44

og Gaardens Bygning Græsning i fiellet etc med videre, som ikke kand Kiendis paa førend besigtelse Siun og Grandskning skeer, da skal saadant henvises til Aasteden hvortil Contra parten som disse indstevnte Vidnisbyrd nu dennesinde lovlig Varsel er given ei andet Kand bevidne end det som derpaa .....(?) ....viste(?), saa bør og samme Vidnisbyrd der indkaldis deris Edelig deposition at aflegge og deris Anvisning der efter at giøre, da og Videre skal Kiendis hvis Lov og Ret medfører.

Ellers begierede Storm .....(?) ...(?) .....(?) en copie till efterretning - hvilket Retten .....(?) denegerede(?) ham.

Anno 1729 d/en 8 Julij er holdet Almindeligt Skatte og Sage-Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Tingstedet Frechaug nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Rasmus Hougland, for Anders Kleppe, Johannes Kaallevaag, Anders

Ramnanger, Peder Erdal, Ole Anders/øn Hougland, Johannes Hetlevig, *Jaan Kraagaas, Chlemmet Hougland, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de Brever og forordninger som fol/io 43 findis extraherede - dernest blev tinglyst.

1. Anders Bastesøn Røsetters udstedde Caution for Anders Anders/øn Tvedten som haver forpagtet Kongens Anpart tiende udi Nordhordlehn for 500 rdr, derfore at være ansvarlig Kongen for hans tilkort Kommelse, dat/erit Røsetter d/en 15 Aprilis 1729.
2. Velbyrdige Capitain Uldrich Friderich Lillienschiolds udstedde Odelsløsningsret og Penge Mangel for alt det Gods hands fader Moder Velbyrdige frue Else Lillienschiold Kand have solt eller end nu ubetalt dat/erit 6 Maj 1729.
3. Jomfru Marie Frimands udstedde Bøxelbrev til Jørgen Axelsen for 1 p/un/d 3 merker Smør udi Aasebøe dat/erit 23 Julij 1729 uden reversen at anvise.
4. Lensmanden Anders Tvedtens ærklærings skrift til Capitain Friderich Amandus TorMøllen dat/erit 10 Martj 1729.

1729: 44b

5. H/er/r Svend Scheens udstedde Skiøde til Lensmand Anders Andersøn Tvedten paa Gaarden Walle af Skyld 1 løb Smør ½ t/ønne Malt dat/erit Horvigen d/en 27 Sept/embris 1729.
6. *Lansdommer (Lands-) og Laugmand Knagenhielms udstedde Bøxelbrev til Nils Olsøn Kraagaas paa 18 merker fiskis Landskyld udi Hetlevig dat/erit 22 Decembr/is 1728.
7. Venche S/a/l/ig/ Juchum von de Lippis udstedde bøxelbrev til Ole Gregoriussøn paa ¼ part udi Foldesøe af skyld 12 merker S/mør 12 Kander Malt og 4 ½ merker fisk, dat/erit 25 Martij 1729.
8. Appollene S/a/l/ig/ Otto Edvardsøns udstedde bøxelbrev til *til Ole Ottesøn Nesse paa 18 merker Smør udi Schiellanger, daterit Wallestrand d/en 14 Januarij 1729.
9. Vincents Tostensvigs udstedde Bøxelbrev til Mons Knuds/øn paa 1 p/un/d 1 ½ merker fisk udi Wig, dat/erit 8 Julij 1729.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekom/m/e vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Lensmanden efter forrige tiltale ladet stevne Brite Næsse og Mikkel Næsse efter forrige tiltale.

Mikkel Næsse møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnte; men Brite Næsse møtte ikke endnu; ei heller nogen paa hændis Veigne,

Stevnevidnerne Haaver Mæland og Johan/n/es Aadland afhiemblede edelig at have stevnt hende med i dag 14 dagis Varsel og talte med Brites datter Marrite i hændis Moders Boe;

Fogeden paastod at hon efter forrige interlocutorii Kiendelse maatte paaleggis at blive straffet for sin opsedsighed og end paaleggis under mere Straf til neste ting igien at møde.

Afsagt.

Siden Brite Næsse dennesinde ei er given fulde 14 dagis Varsel, saa tilleggis hon endnu engang for alle til neste ting igien at møde efter loulig given Varsel under forbemelte 4 rdr strafbøder at svare til Sagen og Sigtelsen, da og endelig i hovetSagen efter videre examination, skal vorde Kiendt og Afsagt;

Efter forrige tiltale er indstevnt Lensmanden Anders Tvedten, Mikkel Valle, Anders Hopland, Anders Røsetter, Niels Erstad, Iver Hopland, *at (og?) Anders Nedre Tvedt efter forrige tiltale, til fornyelsis Dom som gangen er d/en 30 Julij 1724 angaaende en deel paa hands Grund staaende Nøster:

1729: 45

Af de indstevnte møtte Lensmanden Anders Tvedten og hafde betalt for 3 Aar 3 merker Rester 1 mark, som hand erbyder sig villig at betale; Mikkel Valle med flere har aflagt sit Svar efter forrige indførsel. Fogeden paastod at efterdi Nils Erstad dennesinde ei er tilstæde, som sin qvittering kand anvise saa paastod hand dom over de tilstædeværende. Iver Hopland lovede tillige med Lensmanden at betale begge deris resterende 1 mark. Mikkel Valle lovede ogsaa sin betaling som hand resterer med 1 mark. Anders Røsetter tilstaar og villig at vil betale sin rest. Anders Nedre Tved, tilstod og at betale sin resterende 1 mark. Anders Hopland har betalt 1 mark for sine 2 Aar og hands formands Arvinger er ei stevnt for Resten og ....(?) Valle har og betalt sine 16 s/killing og saaledis paaleggis hand at fremvise qvittering for det *sigende (søgende?) til neste ting, da og videre skal *Kiedis (Kiendis) hvis louligt er.

Lensmanden Anders Tvedten haver ladet stevne Mikkel Gudmunds/øn \Rasmus Aamundsøn/ Knud Mikkels/øn Tosken med skriftlig Varsel af 23 Junij 1729 som blev læst.
Ingen af de indstevnte møtte for Retten, hverken for Sagen Sigtende, eller Vidner.
Stevnevidnerne *Adne (Aadne) Bragstad afhiemblede Edelig at have givet dem med i morgen Kommende først 14 dagis Varsel; thi henvisis Sagen til loulig Stevnemaal.

Lensmanden har ladet stevne opsidderne paa Yttre Bragstad Arne og Lars, Anders Anders/øn og Anders Anbiørnsøn efter forrige tiltale og Rettens forrige afskeedigelse;
Arne og Lars møtte paa egne og de fraværendis Veigne og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse. Lensmanden producerede det g/am/l/e/ Charteqve af 16 Decemb/ris 1667 af indhold, hvoraf befindis at gaarden Bragstad at give tiende af hele Gaarden med 2 t/ønner Korn;
Lensmanden paastod Dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning,
Arne Bragstad paastod refusion for hvad hand mere har betalt paa egne og deris Vegne som indstevnte ere.

Afsagt.

Saa vit Retten finder opliusning af det producerede ældgamle Charteqve, saa findis deraf at Gaarden Yttre Bragstad aarlig bør give i tiende til alle 3de parter 2 t/ønner Korn; dette tilfindis de efterdags ogsaa at betale, og Videre understaar

1729: 45b

sig Retten dem ei at tilfinde til ansvar i hvad den øfrige Paastand Arne Bragstad paa egne og de andris Veigne paastaar, derom kand Retten ei noget Kiende førend Contrastevning i Sagen tagis, imidlertid ophævis Processens Omkostning til denne tid i denne Sag.

Derefter blev restantsen forfattet baade over forleden Aars Skatter og dette Aar, sampt taget beskreven hvis forrettet er ved revisionen efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand von de Ostens ordre angaaende Glads Sager:
Og som ingen flere Sager med loulig Stevnemaal Vare indkaldede blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1729 d/en 11 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Allenfits Schibbredis Almue paa Tingstædet Qvame, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mons Sællevold, Ole Sællevold, Ole Titland, Anders Smørdal, Sæbiørn Fæste, Gudmund Haannisdal, Johannes Siurset og Aarne Elsaas med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høi Øfrigheds Befalinger som fol/io 43 og 44 findis extraherede - dernest blev tinglyst

1. Capitain Uldrich Friderich Lillienschiolds udstedde odelsløsningsRet og Pengemangel, til alt det gods som hans fader Moder Velbyrdige frue Else Lillienschiold enten Kunde have solt eller endnu tilhøre og ei solt Være, dat/erit 6 Maj 1729.
2. Johan Garmands *ustedde Bøxelbrev til Christen Joens/øn Watne paa ½ løb 4 merker Smør i Watne, uden Leilendingens revers at udvise, dat/erit 8 Decembr/is 1728.
3. *Ase (Aase) S/a/l/ig/ Jens Kiers med sin lauvægis Sorenskriver de Fines samtykke udstedde Skiøde til Velærværdige H/er/r Nils Skiøtte paa hændis udi Alvestrømmen staaende huuser, efter een imellem dem sluttet Contract af 3 Decembr/is 1728, for 200 rdr hvorfore er betalt 140 rdr saasom lauvægen, H/er/r Sorenskriver de Fine, har

1729: 46

ladet sine prioriterede tinglyste 60 Rdr bestaae, og nu derpaa ikkun er betalt 140 rdr dat/erit Alvestrømmen d/en 2 Maj 1729.

4. Abel Fæstis udstædde Skiøde til Ole Gulaksøn paa 18 merker Smør og 12 Kander malt udi Nore Fæste, dat/erit 11 Julij 1729.
5. Joen Aase og Aadne Giervigens udstedde Skiøde til Lars Andersøn Søre Icheland paa 9 merker Smør og 6 Kander Malt udi *udi Søre Aase, dat/erit 11 Julij 1729.
6. Ditoes udgivne Skiøde til Lars Andersøn Melkeraaen paa 9 merker Smør 6 Kander Malt udi Søre Aase, dat/erit 11 Julj 1729.
7. Anders Blindems udstedde Skiøde og Afstaaelse til sin fader Ole Isdal og Svaager Peder Landsvig, sampt Søster Brite Olsdatter paa Gaarden Isdal, dat/erit 11 Julj 1729.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde var at anamme vare oppebaarne, blev foretaget med Sagerne: og hafde da

Bøigdelensmanden Elluf Mundal ladet stevne Ane Andersdatter Sem for *inslig (mislig?) Barnefaders angivelse, at lide straf, og derforuden med tryg Sandhed den rette Barnefader at bekiendtgiøre.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ei heller nogen paa hændis Veigne.

Stevnevidnerne Ole Halstensdal, og Mikkel Siurset afhiemblede edelig at have stevnt hænde med nu i løverdags Var 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med hænde selv.

Fogeden paastod lavdags foreleggelse for den indstevnte til neste Ting; som Retten consenterede.

Ole Joensøn tienende Lensmanden Mikkel Berraas er stevnt for begangne Lejermaal (med) Kisti Monsdatter Toftinge, til sine Bøders erleggelse efter Loven.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og til dette ting; svarede: ei at kiendis med at Være hændis Barns fader, dog ei at Kunde sige at Være hændis Barns fader, saasom hand hafde haft omgiengelse med hænde nye Jonsokke bild og hon at Være kommen i Barselseng 8te dager efter Nye Kyndelsmisse; foregivende derhos at ham skal af hænde været tilkiendegivet, at hændis Barnefader skal Være Stephen Nilsøn Hundven og var ei flere Vidner den tid tilstæde end hand allene, da dette af hænde for ham, efter hands Sigende, skal Være aabenbaret.

1729: 46b

Fogeden, i henseende, at hand nu for Retten tilstaar at have haft legemlig omgiengelse med hænde, maatte tilfindis at bøde sine Bøder, og den anden Sag til anden paatale at Være henviist.

Afsagt.

Ole Joensøn som nu for Retten ei kand fragaae at have haft legemlig omgiengelse med Kiste Monsdatter Toftinge som nu alt er kommen i Barselseng, eller bevislig giøre nogen anden Barnefader end ham, som hon og efter hands tilstaaelse er udi Skriftemaalet navngivet, tilfindis at betale sine Bøder i følge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul med 24 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven, og tilholdis Ole Joensøn sin anden sigelse og beskyldelse inden neste ting at afbevise, eller derfore ansees Videre efter Loven.

Fogeden i følge af Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand von der Ostens ham tillagde høje ordres under 23 Maj 1729 maa Anders Povelsen Sem, der er beskyldet for at have værit med udi haand gierning, da det af Corporal Arne Sem, imod Knud Kinæs, forøvede Clammerie passerede indkaldis at lide Dom alt efter Vidners forklaring som over hannem inden Bergens Byeting ere førte, og nu for denne Ret igien skal Vorde producerit.
Anders *Paasen (Paalsen) Sem møtte for Retten og tilstod loulig herfor at Være stevnt; og først tilspuurt om hand gik i Compagnie og Selskab med Arne Sem ? svaret nej: end tilspuurt om hand har været med da Arne Sem kom i Baaden til denne ihielslagne og faldne Mand ? svaret nej: End tilspuurt Naar hand indkom i Baaden ? svaret nogensinde: men kom gaaende en liden stund med andre hands grander Mons og Store Nils Sem, Syndst i gaarden Ved Muuren saavit hand kand Vide Jonas Heltis gaard kaldet; og *tenke (tenkte) at gaa af Vejen som de andre, og saa at Corporalen var overVunden af Knud Kinæs og derfore gik ned for at afstyre og tog Knud med Vaatten paa sin haand i helsen til at afstyre talende til Knud Kinæs og bad ham holde fred og derpaa slap hand dend indstevnte ham og gik sin gang og var af Baaden før Knud Kinæs blev hugget; Videre af ham ei at Være giort, langt mindre tengt at giøre noget til ende; end allene at afstyre.
Fogeden producerede baade

1729: 47

Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand von de Ostens ham givne skriftlige ordre af 23 Maj 1729 saa og det producerede tingsvidne sluttet d/en 21 Martj 1729 og derefter paastod dom i Sagen.

Afsagt.

Sagen optagis til i Morgen Klokken 9 da endelig dom skal Vorde afsagt.

Arne Hielmetvedt haver ladet stevne Halvor *Hielmetvedt efter forrige tiltale angaaende Bøxels tilbagegivelse 2 rdr.
Skafferen Børge Hilland og begierede opsettelse til neste ting, da hand Videre skal svare for sig.

Afsagt.

Halvor *Fischesetter foreleggis engang for alle at møde til nest holdende Ting udi *Arne Schibbrede og svare for sig udi denne Sag; thi ellers Vorder Dom gaaen efter Citantens giørende paastand.

D/en 12 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte Laugrett, da Dommen blev afsagt imellem Anders Sem og Knud Kidenæs: at os *samplige for denne Ret indkalder Anders Paalsen Sem /: af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Wilhelm August von der Ostens ham givne Høi-respective ordre af 23 Maj 1729 :/ som den der er beskyldet at have været med udi haandgierning, udi det af Corporal Arne Sem mod Knud Kidenæs øvede Klammerie, hvorover dødsfald er skeed; og derhos producerer fogeden et, for Byetinget i Bergen over Anders Paalsen Sem erhvervet Tingsvidne; hvorefter hand paastaar Dom; Af hvilket Tingsvidne, ingen Vidner beskylder Anders Paalsen Sem, at have lagt haand paa Knud Kidenæs til det onde, men de tvende Vidner Rasmus og Zander Helt forklarer at Anders Paalsen Sem, da hand kom til Corporalen og Knud Kidenæs, tog Knud Kidenæs i Nakken, som da Var *Mester af Arne Sem, og i det samme hugger Arne Sem med blek (blot?) Kaarde til Knud Kidenæs; og som denne Ret tilspørger Anders Sem med hvad intention hand tog fat paa Knud Kidenæs ? svarer hand:

1729: 47b

allene for at skille dem fra hin anden: dend faldne Mand Knud Kidenæs, aldrig medens hand levede klagede over Anders Paalsen Sem, men allene over Corporal Arne Sem; Saa kand denne Ret ikke ansee Anders Paalsen Sem i denne Sag for nogen drabsmand, men ham derfore aldeelis frikiender; dog efterdi hand u-agtsom i at skille Arne Sem og Knud Kidenæs, ei har observerit, saa Vel Arne Sem som Knud Kidenæs, bør Anders Paalsen Sem give til de fattige her udi Gieldet 4 rdr, og dem udi Kirkeblok i Lensmandens og begge Medhielpernis Nærværelse indlegge.

Dernest blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almue, oplæst og forseiglet, saa og forseiglet den revision som efter Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand von der Ostens Høirespective befaling er skeed efter Bøndernis Bøger angaaende Søren Glad og Peder Jensøn og af Retten forseiglet:
Og som ingen flere Sager til Paakiendelse var indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1729 d/en 13 Julij er holdet Almindeligt Som/m/er Skatte og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Larsøn Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Brudvig, Aamund Horvig, Ole Morvig, Ole Olsnæs, Ole Telvig, Nils Helle, Mons Olsnæs, Gregorius Toft med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Navn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger og Anordninger som fol/io 43 og 44 findis extraherede: dernest blev publicerit:

1. Doctor Jacobus Woldenbergs udstedde Panteforskrivelse til Kongen for 65 rdr hvorfore er pantsat Mælingen af skyld 2 løber S/mør ½ t/ønne Malt, dat/erit Bergen d/en 30 Maj 1729.

1729: 48

2. Ligeledis tinglyst Capitain Uldrich Friderich Lillienschiolds udstedde odelsløsning og Penge Mangel til alt det Gods som Velbyrdige frue Else Lillienschiold enten kand have solt eller end nu er i behold, dat/erit 6 Maj 1729.
3. Johan Omsens udstedde Bøxelbrev til Thommes Colbiørnsøn paa ½ løb Smør ½ t/ønne Malt udi Søre Toppe, dat/erit Bergen d/en 9 Junij 1729.
4. Brite Sem, Johannes Olsøn Tuenæs, Anders Olsøn Hamersland Daniel Olsøn Sem, Baste Olsøn Yttre Arne og Jens Nils/øn Tuenæsis udstedde Skiøde til Mons Mons/øn Sem, paa 9 merker Smør 1/8 huud 1 ½ Kande Malt udi Sem, selv arvet 2 merker S/mør 1/36 huud og 1/3 K/ande Malt, saa hand nu i alt er ejende 11 merker S/mør 11/72 huud 1 5/6 Kande Malt dat/erit Horvigen d/en 29 Martj 1729.
5. Byeskriver Hans Christian Gartners udstedde bøxelbrev til Iver Magnes/øn paa 18 merker Smør og ¼ t/ønne Malt udi Qvame, dat/erit Bergen d/en 15 Aprilis 1729 hvorfore er betalt bøxelen 3 rdr 4 merker.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

S/igneu/r Johan Reutzer ladet (stevne) Knud Christiansøn efter forrige tiltale og Laudags foreleggelse, sampt de udeblivende Vidner Ane og Christence Christophersdatter efter Rettens forrige Kiendelse at møde under 20 lod Sølvs Bøder hver, og som derpaa dennesinde ei er loulig stevnt saa maatte med Sagen udsettis til loulig Stevnemaal.

Dito haver ladet stevne Christian Christophersøn efter forrige tiltale og Laudags foreleggelse angaaende de søgende 22 rdr for forstrakte hamp.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsøn og Johannes Olsøn Afhiemblede edelig at have stevnt ham med i Gaar fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.

Citanten paastod Dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Christian Christophersøn som først findis lovlig stevnt for denne Sag og efter lavdags foreleggelse ei møder eller lader svare til Sagen

1729: 48b

tilfindis at betale Citanten S/igneu/r Johan Reusers de ham søgende 22 rdr med 9 merker udi Processens til datum anvente Omkostning inden 15 dager Under Nam efter Loven.

Friderich Henchel haver ladet med Contra stevning indkalde Jukkum Mejer af 28 Junij 1729 som blev læst:

Af Johannes Ingebrigtsøn blev producerit Brev fra Jukkum Mejer som Retten ei imod tog efterdi det Var paa slet papiir, men det ham tilbage leverede:

Friderich Henchel tillige med hands frende Jukkum Juel møtte og gav tilkiende at hand siden seeniste Rettis dag, har fra fogeden Lem tagen beskreven en gienpart af den Seqvestrations forretning som af Jukkum Mejer i denne Sag er paastevnt saavelsom ogsaa copie under H/er/r Byeskriver Gartners haand verificerit af den forskrivelse som Christian Christophersøn ved bemelte Seqvestration for Henchel har udgiven, af begge deele producerede hand Copier og derhos anviste originalerne til conference; Af begge deele kunde Retten fornemme at Henchel saaledis den tid hafde Rettet for sig, at ikke allene Seqvestration i sig selv, men og dends Videre forfølgning var bleven ophævet: til den ende ogsaa Jukkum Mejers fuldmægtig, efterdi Christian Christophersøn ved sin forskrivelse havde træd i Henchels sted, som Selvskyldner, samme tid hafde extraderit Henchel Mejers prætentions Reigning med paateignet qvittering, hvilken qvitterede Reigning Henchel nu ogsaa lod Retten anvise, sagde derhos, at hand om alt dette var kommen i erfaring og eftertanche siden at Sagen her seenist gang for Retten var anhængig giort; efter saadan beskaffendhed formeente da Henchel at Jukkum Mejer har været gandske ubeføjet til at paaføre ham denne Proces og at reise videre Rettergang imod ham angaaende denne Sag, hvorfore hand efter sin Contrastevning paastod at ikke allene Mejers Rettergang og begyndte Proces som uloulig bliver afviist, mend

1729: 49

end og at Mejer bliver forpligtet og tilfundet at betale ham noget tilstrekkeligt for dend ham uskyldig paaførte Processis bekostning og derom vilde hand Rettens endelige Dom ydmygst afvarte. Reigningen er dat/erit d/en 20 Decembr/is 1728 og af Mejers huustrue qvitterit.

Afsagt.

Denne Sags tildragelighed reiser sig deraf at Jukkum Mejer først lader ved Rettens Middel Seqvestrere hos Friderich Henchel efter en til ham *have prætentions Reigning 28 Rdr 5 merker 7 s/killing da denne Seqvestration bliver giort treder Christian Christophersøn i Caution for samme Seqvestrerede summa 28 rdr 5 merker 7 s/killing; og saa snart den Caution er udstæd, qvitterer Jukkum Mejers Koene Friderich Henchel for det søgende; og ei videre forfølgning i rette tider med Seqvistrationen giør; siden igien begynder Jukkum Mejer, imod sin qvittering, Friderich Henchel med nyt Stevnemaal, Friderich Henchel derimod nødis til med contrastevning at maintinere sig; da som Retten finder Mejer(s) qvittering af huustrue paa hands veigne udgivet for den heele summa, saa kand ei denne Ret see Jukkum Mejer beføjet tvende gange at actionere en Mand for en Søgning, naar andend hands qvittering derimod findis, men aldeelis frikiender Friderich Henchel for Jukkum Mejers søgning i denne Sag; og reserveris end Friderich Henchel hvad videre prætention hand til Jukkum Mejer kand have for sin Cour, hand derfore for sit Værneting at søge; og ophævis saa Processens Videre Omkostninger i denne Sag paa begge sider for denne Ret.

Hans Bang har ladet stevne Christian Christophersøn for resterende 23 rdr 3 merker 4 s/killing til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsøn og Johannes Olsøn afhiemblede Edelig at have stevnt ham med i gaar 14 dagis Varsel og talte med ham selv.

Mons/ieu/r Henchel producerede paa Citantens Veigne hands reigning af dato Store Sandvigs Mølle af 12 Julij

1729: 49b

1729 og begierede Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting;

Afsagt.

Christian Christophersøn som nu befindis Loulig stevnt foreleggis Laudag til neste ting at møde og svare for sig, thi ellers gaar Dom efter Citantens giørende paastand.

D/en 14 dito blev Retten igien sat med foranførte. hvorda .....(?) blev foretaget med Sagerne og havde da

Fogeden Lem haver ladet stevne Ole Telvigens Koene efter forrige tiltale. Fogeden forklarede at Pigen som tiente Ole Telvigen kom til ham med brevet og ei vilde føre det frem; Men Ole Telvigen paa huustruis Veigne forklarede at Tore Telvigen gav den ordre ud og ei hands Koene; hvilken Tore ogsaa Var indstevnt, som og møtte og fragik at have Pigen ordre derom; saa og Var indstevnt Pigen Kari og Mari til at forklare deris sigende derom. Ellers Svarede Tore at de Vare loulige stevnte og derfore dem forelagt Laudag til neste ting.

Bøigdelensmanden haver ladet stevne Hans Ulvesetters huustrue for fortilig sammenleje med sin Mand Hans Jensøn alt til Egte bøders erleggelse paa hændis Part.

Stevnevidnerne Joen Falchanger og Mons Telvigen afhiemblede Edelig at have stevnt hende med i dag 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hænde selv.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte som Retten consenterede.

Dito haver ladet stevne Marrite Nilsdatter, som er *be besvangret af en Ægtegift Mand af Wosse fogderi hvilken forseelse af ham nu vist er beganget 4de gang om ei mere, bortrømt, hænde indstevnt til Bøders erleggelse efter Loven.

Nils Helle møtte paa sin datters Veigne og tilstod Sigtelsen og at denne forseelse af hands datter er begaaet første gang.

Fogeden paastod Dom over hænde til Bøders erleggelse efter Loven; og som Erik Træfald dependerer af et andet Sagefalds rettighed, det da ham ei vedkommer; faderen Nils Helle betalte strax paa datterens Veigne hendis Bøder 6 Rdr, saa ei videre dom over hænde Kunde afsigis.

Stephen Blindem haver ladet stevne Ole og Nils Brestenlien;

De indstevnte møtte for Retten og tilstode Stevnemaalets loulige forkyndelse og producerede Ole en attest af Byetingskriver Gartner udgiven d/en 6 Julij 1729 Som blev læst; Stephen

1729: 50

Blindem svarede at have ført en Løverdags aften Bordene hiem og da aften paakom, maatte hand hvile, gik saa til Brestenlien og laae der til om Morgenen, gik de til Kirken og gik saa Morgenen tilig derefter om Mandags Morgenen og da hafde Nils Brestenlien og Ole ladet op bære nogle af deris bord som de hiemførde og lod deris egne Bord, som de hiemførde, ligge efter; hvilket hand Kunde bevise med Ole Johansøn, og Haldor Ardbeids mænd til Vidne derom, hvilket Retten tillod dem til neste ting at faa afhørte.

Abraham Andersøn Selvigen haver ladet stevne Østen Selvigen fordi de tvende Gange har drevet forsetlig vis deris smaler paa hands Bøe; og som de dreve dem af deris Bøe igien, bad Østens Koene Aaggete dem med haarde ord Og skiendsel drage en slem Vej: og som hand

blev tilspuurt om hand Vilde staa ved disse uskikkelige udtalte ord, spente Ysten Selvigen Citantens Pige Gunnele Eriksdatter saa hon drev efter Marken, til Vidne derom Ole Øfreide og Ole Selvigen; alt til strafs lidelse for de indstevnte efter Loven.

Ysten Selvigen møtte ikke, mend Nils Brurraas paa hands Veigne, som undskyldede ham med Svaghed, efter sigelse til ham; Stevnevidnerne Joen Falchanger og Mons Telvigen afhiemblede at have stevnt ham med nu i Mandags Var 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og til at anhøre Vidnerne og talte med hands Koene.

Vidnerne møtte og tilstode Louligen at Være stevnte til at aflegge deris Vidner i denne Sag, for hvem Eden ogsaa blev af Lovbogen oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet

Ole Øfre Eide, som edelig udsagde: at den første gang de jagede Smalen paa Bøen var det Østens datter, saa gik Koenen til Abraham og jagede Creaturerne til bagers igien og anden gangen jagede Ystens Koene Aaggete Smalerne igien paa Abrahams Bøe, saa gik Abrahams pige og jagede dem af igien og med samme tøsen gik, raabte Aaggete Østens Koene til Pigen at hon skulle drage Nord igien og kaldede Abraham og Huustrue for Laugføre Pak, og da Pigen kom paa Ageren til dem, hvor deponenten og stod og ardbeidede, skiød hon til Vidne, saa gik hon op ad igien til Østen for at tilspørge ham om de vilde staa ved deris ord, da tilstod Østen *Østen en* derefter tillige med Konen at have spent hænde over ende, men deponenten sagde sig ei selv at have seet det;

Ole Selvigen fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt at Aaggete; Østens Koene skiendede Abraham og Koene for Laugfære pak og saa at *Østens spente Citantens Pige ud for Agerreenen og siden om Aftenen tilstod det samme for dem at

1729: 50b

have spent hende Ud for Agerreenen.

Citanten paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting.

Afsagt.

Østen Selvigen som nu befindis loulig stevnt og ei møder, foreleggis Laudag til neste ting tillige med huustrue Aaggete at møde og svare til Sagen og Sigtelsen; thi ellers gaaes Dom efter Citantens giørende paastand.

Sluttelig blev restantsen forfattet over dette Skibbredis Almuis Skatter og af Retten forseiglet, saa og forfattet revisionen over Bøndernis Bøger saavit denne sinde var at udfinde, hvis til fogeden S/a/l/ig/ Glad 1711 betalt Var og af Retten forseiglet.

Og som ingen flere Sager efter paaraabelse dennesinde vare til paakiendelse, indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1729 d/en 15 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhorlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Johannes Øfste Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Aasem, Ole Watle, Anders Houge, Mons Ascheland, Aad Weaa, Siur Rivenæs, Anders Vefletvedt, og Einer Rivenæs med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Navn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de

Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt Høiøfrigheds befalinger som fol/io 43 og 44 findis extraherede - dernest blev tinglyst:
(1.) H/er/r Giert Gielmydens udstedde Bøxelbrev til Mons Johansøn paa 1 p/un/d 2 18/99 merker S/mør 13 9/99 K/ande M/alt udi Schaar, item Leilendingens derpaa fullte revers dat/erit 5 Julij 1729.
2. Ditoes udgivne bøxelseddel nemblig fru Josina Maria Schønebols til Knud Monsøn paa 1 p/un/d 7(?) merker Smør udi Søre Wesetter, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 18 Maj 1729.

Og efterat Skatterne saa vit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først:

Sergiant Ole Vefle ladet stevne Johannes Gierstad for Skieldsmaal til vidne derom Simen Gierstad og Ole Grøve, alt til strafs lidelse efter Loven for saadan hands uskikkelige Adfærd, hvorom hand, saasnart Vidnerne ere afhørte, vil giøre sin endelige i rettesettelse.
Johannes Gierstad

1729: 51

møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; sagde sig ei at kunde erindre det allerringeste at have talt eller sagt; Citanten møtte for Retten og paastod Vidnisbyrdenis afhørelse; Vidnerne Simen Gierstad og Ole Græve møtte for Retten og tilstode louligen for at være vidne, at være indkaldede: for hvem Eden blev oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet
Simen Gierstad som edelig udsagde: at 3die dag Paaske udi Johannes Gierstads egen stue hvor det andet Vidne med flere samme tid var nærværende, saa og Citanten og dend indstevnte, fornam deponenten at Johannes blev Vred paa Sergianten og Sergianten gav ham gode ord, da sagde Johannes til Sergianten, som *frarradde (fraraadde) ham ei at bande, holt *muden (munden) paa dig din Knægt, hvad giver jeg om dig, saa reiste Sergianten op og gik ud en Lang stund, kom saa ind igien og satte Johan/n/es sin Broder Helge nu imellem ham og sig, enda Var Johannes lige ond og Sergianten reiste op igien og end nu gik ud sigende til Johannes, hvor kommer det til at du er saa Vred paa mig ? jeg har nu viget dig tvende gange og endnu er du lige ond, da sagde Johannes til Sergianten, har du rømt for mig ? ja sagde Sergianten, derpaa sagde Johannes det Løgst du som en Tyv.
Det andet Vidne Ole Grove fremstod dernest og edelig udsagde: først at have hørt at Johannes skieldede Sergianten først for en Knegt og siden løgste ham for en Tyv;
Citanten forlangede ei dend indstevntis ære, men allene en tilstrekkelig ærklæring og mortification paa de uskikkelige ord.
Men som fogeden henstillede Sagen til Rettens Kiendelse
Blev af os samptlige denne Dom vorde afsagt.
Den berømmelige Christendoms Kierlighed som Citanten Sergianten Ole Vefle har udviist imod sin Contrapart Johannes Gierstad, at hand ei søger hands ære, da den anden samme hafde forbrut om hand den efterstræbet hafde efter de reene Vidnisbyrders forklaringer, er høiligst at laudere; og som hand for sin part

1729: 51b

ei andet paastaar; end en tilstrekkelig ærklæring af dend indstevnte og mortification paa de Ubesindige og ubevislige udtalte ord; saa bør Johannes Gierstad for Retten her offentlig afbede hos Sergiant Ole Wæfle de imod ham ubevislige udtalte expressioner; med disse ord,

Jeg Johannes Gierstad afbeder hos Eder Sergiant Ole Wæfle min store ubesindighed, til hvilken jeg \ei/ har haft allerringiste føje, langt mindre kand beskylde eller tillegge, men ærklærer Eder Sergiant Ole Wæfle for Retten her, at jeg ei andet om Eder eller nogen af eders ved at sige, tale eller tale kand eller bør end alt hvad ærligt, berømmeligt, Christeligt og sømmeligt er, takkende eder for eders i dag imod mig beviste Kierlighed og godhed at i haver eftergivet mig min store uforstandighed; foruden dette mortificerer Retten disse af Johannes Gierstad ubesindige udtalte ord, at de ei bør komme ham eller hands til allerringeste forkleinelse paa ærlige gode Navn og rygte men være som døde og utalte; og betaler Johannes Gierstad Citanten Sergiant Ole Væfle end ogsaa denne Processis til datum anvendte Omkostning med 1 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; dog som Kongens interresse herunder verserer, saa tildømmes Johannes Gierstad dennesinde at give til Kongen 3 rdr inden 15 dager under Nam, med denne alvorlige advarsel, efterdags at leve fredferdig og temme sin Mund, saafremt hand ei vil lide, naar saadant ham videre overbevisis Lovens haardeste Straf.

Og efterkom saa Johannes for Retten Rettens Kiendelse med de expressioner og ord som derudi staar indførte og dem for Retten op læste og derpaa afbaad for Sergianten sin forseelse.

1729: 52

Erik Houge haver ladet stevne Magne Græve tilforne boende paa Houge fordi hand havde flakt Næver af hands skoug og derpaa vilde det afføre, hvorpaa hand haver giort arrest og stevnet arrest til Videre forfølgning nu med stevnemaal proseqveur, saa og for hand haver bort ført Aargevedfiøler af Løen som vare Naglefaste;

Magne Græve møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag, forklarede at Næveren er liggende der og ei af ham bortført og noget af det selv kiøbt; Aargeveden forklarede hand ei at Være naglet, men bunden med en Vidie og vil hand endnu have den kand hand faa den.

Citanten paastod Dom i Sagen efter Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Lovens 3de Bogs 14 Capit/ul 35 art/icul tillader en Leilending medens hand bruger og beboer sin Jord at flaa saa meget Næver at selge, som hand behøver at Kiøbe nødtørftig Salt for til sit huus; hvad nu Kand bevisis efter tvende Uvillige Mænds taxation mere at være taget end det Kand beløbe sig til, bør tilhøre Citanten Erik Houge; hvilket Citanten bør søge fogedens assistence om til opnefnelse; resten at tilhøre Magne Græve; og saaledis ophævis videre processens Omkostning i denne Sag, efterdi her ingen Vis taxt paa noget af dem settis og forsaa vit confirmeris den udstedde af Citanten arrest i Sagen.

Dernest fremstillede sig for Retten Johannes Monsøn og begierede at hands tvende indkaldede Vidner Mons Ascheland *og Vatle* edelig maatte afhøris hvornær hand(s) trolovede fæstemøe Giertrud Johansdatter er beslegtiget til hands forrige huustrue Anne Tørrisdatter, saasom hand allerunderdanigst *søgen (søger) Kongen om tilladelse derudi; hvilke Vidner begge for Retten møtte og et efter andet edelig og enstemmig udsagde, at Ane Tørrisdatters Moder Giertrud Arne og Giertrud Johansdatters faderfader Johannes Øfste Mielde vare Sødskende og saaledis Giertrud Johansdatter med Citantens

1729: 52b

forrige afdøde Huustrue Ane Tørrisdatter hin anden udi andet og 3die leed beslegtede; disse Vidnisbyrders Edelige aflagde forklaringer begierede Citanten under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse.

Afsagt.

Det begierte tingsvidne bevilgis Citanten under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse.

Sluttelig blev restantsen for dette Skibbredis Almue forfattet, og forseiglet, saa og revisionen over Bøndernis Bøger, saavit dennesinde kunde udfindis til Glad at Være betalt og af Retten forseiglet,

Og som ingen flere Sager til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1729 d/en 18 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Eide, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Iver Echnæs, Lars Echnæs, Salamon Echnæs, Borge Eidsnæs, Ole Yttre Eide, Anders Totland, Knud Yttre Eide, Anders Indre Eide med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 43 og 44 findis extraherede.

Og efterat deris høiædle Velbaarendheds ordre til fogeden af Sorenskriveren angaaende at examinere de gamble Bøger fra 1711, var oplæst, tilspuurte fogeden Lensmanden om hand ei hafde *tilkiendegigivet dem denne ordres ? hvortil hand svarede: orderen er dem rigtig bekiendt, men eendeel, vilde ikke fremføre den, andre undskyldede sig ei at have dem, og hvad videre der under kand Være at Observere, finder Retten vel hvad intention de haver; saasom maaskee en deel frygter for noget at Være skyldig eller qvittering bortkommen.

1729: 53

Ellers producerede Magne Esem et saakaldet pante forskrivelse af Nils Hansøn Farristvedt udgivet til Madame Brunchorst paa 6 Kiør samme forskrivelse ikkun paa 6 s/killings papir udgivet, hvilken Retten ei vilde tinglyse saasom den ikkun Var paa 6 s/killing papir; desligeste Knud Kraassens panteforskrivelse til dito paa 5 Kiør ogsaa paa 6 s/killings papir d/en 1 dat/erit d/en 15 Martj 1729 den sidste dat/erit 14 Apr/ilis 1729.

Dernest blev tinglyst Brite Monsdatter med sin Lauværge Iver Eidnæssis(?) og til Vitterlighed Mons Lie, Mons Heggertvedt og Ole *Kasaasis Skiøde til Anders Olsøn Høland paa alt sit gods som hon nu ejer og ejendis Vorder for Livis føde dat/erit 18 Julij 1729.

Sluttelig blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Skatter og forseiglet, saa og forfattet efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Wilhelm August von der Ostens Høi respective Befaling den revision over Bøndernis Bøger udi dette Schibbrede paa hvis til

S/a/l/ig/ Glad 1711 betalt er, for saa vit ei af de, for os, producerede Bøger har kundet udfinde.

Og som ingen Sager enten Kongens eller Almuens til paakiendelse vare ind stevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1729 d/en 20 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Hoshofde nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Nils Hannistvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Arne Rosland, Askild Heldal, Johannes Heldal, Ole Grønnaas, Ole Bysem, Mons Hougstvedt, Erik Rosland, Erik Johannes/øn Rosland, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt Høiøfrigheds befalinger som fol/io 43 og 44 findis extraherede.

Dernest fremstillede sig for Retten Opsidderne paa Gaarden Lille-Jord i Haasanger Schibbrede og Nordhordlehns fogederie i Bergen Stift Nafnlig Lars Tørres/øn som bruger 18 merker Smør og Ole Iversøn som ligeledis bruger 18 merker Smør tilsammen ½ løb Smør og begierede at deris tvende indkaldede Vidner Ole Eide og Anders Egemoe, tvende

1729: 53b

ærlige Boesatte Mænd her udi Skibbredet, Edelig maa afhøris om den Ulykkelige Vaade Ild som d/en 20 Junij 1729 lagde deris paaboende Gaards huuser i Aske, undtagen floer og Lade med et lidet faarehuus som igien staar; sampt andre deris fattige ejendeler af huusgeraad, og mistede de ved denne ulykkelige Ildebrand 2de Borrestuer, 2de timmerBuer, 2de Ildhuus og 1 liden stue med skiøkke og 1 smalefloer, sampt Klæve til Stuen og Klæve til Buen; og aflagde derpaa Vidnerne deris Ed at alting disverre sig saaledis forholder som forklaret er, og at de afbrente huuse meestendeel vare nye og alle Velconditionerede; det de disverre med egne øjne har seet hvorover disse tvende Mænd med huustruer og Børn ere satte udi yderste Armod.

Citanterne begierede hvis (det som) for Retten passerit er, under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse.

Afsagt.

Det begierte tingsvidne bevilgis Citanterne under Rettens forseigling beskreven, til Tingsvidnis erholdelse.

Og efterat Skatterne saavit denne sinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden Nils Hannistvedt ladet stevne Aad Bastesøn for fortilig sammenleje med sin huustrue til Egtebøders erleggelse efter Loven.

Aad Bastes/øn møtte ikke, ei heller nogen paa hands Veigne,

StevneVidnerne Ole Tvedten og Anders Bærnes afhiemblede Edelig at have stevnt ham med i gaar 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte som Retten consenterede og paalagde ham til neste ting at møde efter loulig given Varsel og svare for sig, thi ellers gaar Dom i Sagen efter Citantens giørende paastand.

Lensmand Nils Hannestvedt har ladet stevne Vemmund Sandalen for ulovlig Skovhugster udi Øfre Kleppes Marke sampt Kold brenderie uden hands tilladelse,

1729: 54

til strafs lidelse efter Loven.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne,
De forrige Stevnevidner Ole Tvedten og Anders Bærnes afhiemblede edelig at have stevnt ham med i gaar 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv.
Citanten paastod Laudags foreleggelse for dend indstevnte.

Afsagt.

Dend indstevnte foreleggis Laudag til neste ting at møde og svare for sig, thi ellers gaar dom efter Citantens giørende paastand.

Sluttelig blev forfattet restantsen paa dette Skibbredis Skatter, og forseiglet, saa og forseiglet den revision som efter høiøfrigheds befaling blev holdt over Bøndernis Bøger, saavit dennesinde kunde udfindis.
Og som ingen flere Sager til paakiendelse dennesinde vare paastevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1729 d/en 22 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Radøe Schibbredis Almue paa Gaarden Ascheland, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Nils Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Johannes Qvisten, Lasse Houcheland, Nils Olsvold, Gudmund Strømme, Ole Johans/øn Instebøe, Ole Nils/øn Instebøe Erik Wettaas, Niels Instebøe, med flere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Navn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste *udgange patenter og høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 43 og 44 findis extraherede - dernest blev tinglyst.
(1.) H/er/r Major Andreas Storms udgivne Panteforskrivelse til Velbaarne frue Ædel Holberg paa 80 rdr hvorfore er pantsat Nedre Tiore ½ løb S/mør ½ t/ønne Malt, Øfre Solem ½ løb S/mør ¼ t/ønne M/alt Tolleshoug ½ løb S/mør ¼ t/ønne M/alt Hougstad 18 merker S/mør ½ t/ønne Malt ½ faar, Sæbdal 1 p/un/d S/mør 8 Kander Malt, Sørlie 18 merker S/mør 1 ¼ Mæle Malt, Ulvatten ½ løb Smør ½ t/ønne Malt, Niødtvedt 1 løb S/mør 1 ¼ t/ønne M/alt Nedre Tvedt ½ løb S/mør ¼ t/ønne M/alt Helleland 1 løb S/mør 1 ¼ t/ønne Malt Øfre Vaagenæs ½ løb S/mør 1 t/ønne Malt, Miøs ¾ løb S/mør 21 Kander Malt og Nordanger 1 løb S/mør 1 ½ t/ønne Malt, dat/erit Grafdals gaard d/en 17 Apr/ilis 1725.
(2.) Vice Biscop og StiftsProust H/er/r Petter Mathias Tanches udstedde Skiøde tillige med Mag/ister Caspar Rømmer og H/er/r Niels Schiøtte paa Mangers hovetKirke, med tilliggende Jordegods, Inventarium med Videre dat/erit Bergen d/en 1 Decembr/is 1728.

1729: 54b

3. H/er/r Leutenant Smittis odelsløsningsRet og Penge Mangel til efterskrevne Gods udi Radøe Schibbrede beliggende nemblig Indre Helle og Nedre Waagenæs, daterit Bergen d/en 12 Julij 1729.
4. Madame Lene Munthe S/a/l/ig/ Mag/ister Hans Wittes udstedde Bøxelbrev til Halvor Nils/øn Udsylte paa 8 merker S/mør 10 5/8 Kande Malt udi Udsylte, dat/erit 4 Nov/embris 1728.
5. Peder Joensøn Jensbergs udstedde Bøxelbrev til Hans Monsøn paa 9 merker S/mør og 6 Kander Malt udi Lille-Tvedt, dat/erit Bergen d/en 25 Apr/ilis 1729.

D/en 23 dito blev Retten igien sat med foranførte hvorda efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da.

Bøigdelensmanden Nils Sæbøe ladet stevne Ole Johans/øn og Ole Nils/øn Instebøe for Skieldsord efter forrige tiltale sampt *Vidnerde Nils Eriks/øn Instebøe og Mons Giære;
De indstevnte møtte og tilstode louligen at Være stevnte for denne Sag, men Vidnerne ikke; dog møtte Vidnerne og forklarede ei at Være stevnte;
Thi henvisis Sagen til Videre loulig Stevnemaal.

Dito haver ladet stevne Huusmand Knud Haaland og Anders Haaland for Slagsmaal til Strafs lidelse efter Loven.
Begge de ind stevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnt for denne Sag og aldrig slagis nogen Tid, og ei heller nogen af dem saadant skulle overbevisis, ei heller Vidner i denne Sag;
Thi frikiendte Retten dem aldelis.

Mons Giære indkaldis at beviise det hand udi Aaret 1710 idømte Bøder for begangne Jordskuff have betalt eller da igien at lide Dom til Betaling.
Mons Giære møtte for Retten og tilstod louligen at Være stevnt for denne Sag og tilstod at have betalt disse idømte Bøder først til S/a/l/ig/ Søren Glad i Bergen 4 rdr, og derfore soldt en Koe; og siden laant af Thommes Birkeland 3 rdr og betalt dem i Hans Foubis(?) Boe 3 rdr, og betalte siden til ham i Alvestrømmen 2 rdr, og da lovet qvittering for fulde Bøder, men strax derefter døde Søren Glad og fik ei qvittering; Efter denne hands forklaring tilspuurte fogeden ham om hand ikke hafde qvittering eller Vidner; hvortil hand svarede, at hand

1729: 55

gierne baade Vil og Kand med God Samvittighed forklare at hand som før er melt har betalt disse Penger, og ei det allerringiste paa disse idømte Bøder skyldig er;
Fogeden Lem begierede hvis for Retten passerit er beskreven til Tingsvidnis erholdelse for at insinuere det høilovlige Cammer Collegio til Videre Naadigste foranstaltning,

Afsagt.

Det begierte tingsvidne bevilgis Citanten under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse.

Johannes Tolleshoug har ladet stevne Ole Qvame for Skieldmaal til Vidne derom Mikkel Tolleshoug og Nils Qvame, alt til Strafs lidelse efter Loven.
De indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte undtagen det ene Vidne Nils Qvame som ei møtte; ei heller Stevnevidner som kand afhiemble.

Det tilstædeværende Vidne Mikkel Tolleshoug blev Eden forelæst betydet og forklaret sampt tilholdet sin Sandhed at udsige, som, efter Edens afleggelse om sin sandfærdige forklaring udsagde: at have gaaet ud og ind og *tabt (tappet) drikke og ei hørt oprindelsen til dette og da skede Hasselering imellem dem og den ene sagde til den anden jeg har en stor soug (sau?) og du en liden, vi vil bytte, den ene sagde da igien jeg har en gammel Kone og du en Ung, om jeg bytter med dig bliver jeg Vicehielper uden du Johannes bytter Koene med mig og alt dette skeede af lystighed; og sagde da Ole \til/ Johannes bande den som mest har givet Lensmanden af mig og dig og da vare de meget drukne, da svarede Johannes, saadan snak duer ikke, du haver siddet paa mig i ald dag, lad mig blive med fred, da sagde Ole, hvad siger du, dievelen skal *Pare (fare?) i dig din Canallie hund, tog stagen op og sagde at den skulle falde eller fare i ham; dog forklarede Vidnet at Ole Qvame var overstadig drukken; og Var Lensmanden tilstæde sigende, ikke saa min Broder, vakker ere vi samlet sammen, Vakkert vil vi skilles ad;

Dend indstevnte forklarede ei noget om alt dette at Være Vidende og Gierne Vilde forbede hans forseelse, hvormed de bleve forligte.

Afsagt.

Siden Parterne forligte sig med hin anden for Retten for denne Sag og den indstevnte afbad sin forseelse hos ham, saa confirmerer Retten samme imellem dem giorte forliig, dog at den indstevnte Ole

1729: 55b

Qvame betaler Citanten denne processis til datum Anvente Omkostning med 2 merker 8 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven; skulle den indstevnte Ole Qvame efterdags findis enten imod Citanten eller andre at øve nogen usømmelighed, da skal hand foruden de rette Bøder som Loven dicterer, endogsaa forud give til de fattige 4 rdr.

Hvad ord som Ole Qvame har udtalt, bør ei Komme Citanten Johannes Tolleshoug eller nogen af hans til allerringiste forkleinelse, paa ærlige gode Nafn og Rygte, men være som døde og Utalte og derfore af Retten gandske Mortificeris.

Sluttelig blev forfattet restantsen over dette Schibbredis Almuis Skatter, af Retten forseiglet, saasom ingen indsigelse imod oplæsningen er skeed, saa og forfattet revisionen over Bøndernis Bøger, for saa vit for os producerit Var, paa hvis (det som) til S/a/l/ig/ Glad for 1711 betalt er funden og af Retten forseiglet,

Og som ingen flere Sager til paakiendelse efter paaraabelse, vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1729 d/en 25 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilstrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Mikkel Berraas og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Jacobs/øn Rembnor, Mons Magnes/øn Østrem, Mons Lerøen, Anders Østrem, Joen Rembnor, Thommes Kaarsøen, Erik Børilde, Knud Rise med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst, alle de allernaadigste udgangne forordninger, Anordninger og høiøfrigheds Befalinger som fol/io 43 og 44 findis extraherede - dernest blev tinglyst

(1.) Leutenant Esaias Smidts odelsløsnings Ret og Penge Mangel til Hodneland;
(2.) H/er/r Niels Schiøttis udstedde Bøxelbrev til Josep Jons/øn (Jens/øn) Brekke paa ½ Vog fisk 1 Mæle Korn sampt et Laxevarpe med Leilen-

1729: 56

dingens derhos fulte revers, begge dat/erit d/en 19 Martj 1729.
3. Assessor Wilhelm Hanssens udstedde bøxelbrev til Ole Bertel/søn paa 18 merker S/mør ¼ t/ønne Malt og 6 merker fisk udi Kaarvigen dat/erit 17 Apr/ilis 1729, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit samme datum.
4. Velærværdige Proust H/er/r Otte Findes udstedde Bøxelbrev til Joen Mikkelsøn paa 1 p/un/d 6 merker S/mør udi Rise dat/erit Bergen d/en 25 Maj 1729 item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit samme datum.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og havde da

Bøigdelensmanden Mikkel Berraas ladet indstevne Joen UdKielens Koene for fortilig Sammenleje med sin huustrue, efter Rettens forrige Kiendelse af 26 Nov/embris 1728 og 7 Martij 1729 til egtebøders erleggelse paa hændis Part efter Loven.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod ei at have forskaffet de paaberaabte attester, men formeente at hon med ham bør Være fri for disse bøder.
Fogeden paastod dom efter Loven for hændis Part, saasom hand ei seer forordningen at deliberere hænde for sin deel.

Afsagt.

Retten ittererer endnu engang til overflødde ergangne Kiendelser og paalegger Citanten de exegerede atteste til inden høstetinget at forskaffe til videre og endeligere paakiendelse efter Loven.

Madame Danchertsøn har ladet stevne Erik Olsøn Østrem for resterende 3 rdr 1 mark for forstrakte Vahrer til Betaling og Processens Omkostnings erstatning.
Dend indstevnte møtte ikke efter 3de ganger paaraabelse ei heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Mons Magnesøn Østrem og Arne Brudvold afhiemblede edelig at have givet ham for denne Sag og til dette ting mere end fiorten dagis Varsel og talte med ham selv.
Paa Citantens Veigne møtte Jens Møiniken og indgav hendis Regning af 23 Julij 1729 saa og paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte.

Afsagt.

Erik Olsøn som nu befindis loulig stevnt og ei møder, foreleggis laudag til neste ting igien, efter loulig given Varsel at møde og svare for sig, thi ellers givis Dom, efter Citantindens giørende paastand.

Mikkel Berraas haver ladet stevne Mons Lerøen for-

1729: 56b

di hand skal have indbrut paa hans Ager paa en hellig dag til Vidne derom Mikkel og Peder Hopland.
Dend indstevnte møtte og svarede med sin Grande derom at Være forligt og ei har passerit som skeed er.

Det ene Vidne Peder Hopland møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag at Vidne: og edelig udsagde: ei at have seet at den indstevnte brød ind paa sin Naboe, men blev Var nogle torver, hvorom de bleve forligte og ei videre. Det andet Vidne møtte ikke;
Thi blev Sagen udsat til det andet Vidne fremkommer.

Jacob Qvalvaagen har ladet stevne Ditlef Bersvigen for skyld 2 merker 4 s/killing til Betaling og Processens Omkostnings erstatning.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne:
Stevnevidnerne Iver Træland og Arne Bruvold afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette ting.
Paa Citantens Veigne møtte Lensmanden og paastod Lavdags foreleggelse som Retten consenterede.

Lensmanden Mikkel Berraas haver ladet stevne Tollef Regeraas og Ole Alfsøn Tvedte fordi de ei har vildet bære budstikken til tinge, men forsømt tingvillien.
De indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa deris Veigne;
Stevnevidnerne Arne Bruvold og Iver Træland afhiemblede edelig at have stevnt dem med i dag 14 dagis Varsel for denne Sag og talte med Ole selv og Tollefs Koene;
Citanten paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte til neste Ting; som Retten consenterede.

Dernest blev tinglyst Velbaarne frue Josina Maria Macodi S/a/l/ig/ *Sconbinacht Schønnebøls (Schoutbynacht = laveste admiralsgrad) udstedde Skiøde til Hans Mikkelsen *Gieldelie (Selgeli? i Lindås sk.r.) paa 1 løb 1 p/un/d Smør 1 t/ønne Korn udi Konglevold, dat/erit Rhøen(?) (Alvøen?) d/en 1 Decembr/is 1728.

Sluttelig blev forfattet restantsen over dette Schibbredis Almue og forseiglet, saa og den revision som skeede over Bøndernis Bøger for saa vit nu var at udfinde,
Og som ingen flere Sager efter paaraabelse dennesinde vare indstevnte til paakiendelse, blev Retten dennesinde her ophævet.

1729: 57

Anno 1729 d/en 28 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Gaarden Frøsetter, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Kielbiu, Jens Ostgulen, Ole Ottes/øn Birknæs, Hans Qversøen, Rasmus Baarøen Østen Birknæs, Hans Birkeland, Lars Oppedal, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efter at Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt Høiøfrigheds Befalinger som *som fol/io 43 og 44 findis extraherede. - dernest blev publicerit
(1.) Ester Buschis udstedde Skiøde til Nils Rasmusen Lille Slire paa 1 løb 1 mark S/mør udi *Ranvbierg (Rambjørg), hvorfore er betalt 84 rdr, dat/erit 9 Apr/ilis 1729.
2. Lars Strømmis udstedde Panteforskrivelse til Mathias Petsche paa 22 rdr 3 merker, hvorfore er pantsat hands tilkiøbte Part udi Gaarden Strømme, dat/erit 12 Apr/ilis 1729.

3. Brynnild Eilert lod opbyde inden tinge sin odels Jord Aanneland af skyld 1 p/un/d 9 merker S/mør til Kiøbs for en hver, saa vel opsidder, som fremmede, som mest bydende og begierede samme i Protocollen indført.
4. H/er/r Christen Kraags udstedde bøxelbrev til Joen Gietmundsøn paa 18 merker S/mør 1 Mæle Malt udi Risnæs, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 24 Januarij 1729.
5. Ingeborg S/a/l/ig/ Lars Pedersøn lod tilkiendegive at hon foraarsagedis til, formedelst hændis Mands dødelige frafald, og slette tilstand, disverre for hænde, at fragaa Arv og Gield.

Hans Sande haver ladet stevne Salamon Kiettelsvig og Joen Sande som vare udskikkede fra Sara Wichingevaag Efter hændis ordre, at tilsige ham at levere tilbagers fra sig en Kagge med Specerie som fra en Mand ved Nafn Anders Strømmen af ham skulle Være

1729: 57b

staalet, til at anhøre Vidner derom Aamund Sande og Gietmund Sande.
Brynnild Eilers Møtte paa hustruis Veigne, item Salamon Kiettilsvig og Joen Sande, som tilstode Loulig at Være stevnte for denne Sag; tilstod at Være udskikket af Sara Vikkingevaag om dette sigende; ligeledis tilstod Joen Mikkelsøn at Være udsent fra Sara Wichingevaag om at advare Hans Sande herom, at føre den Kagge tilbagers med Specerie, som Anders Strømmen har mist, om hand har taget den.
Citanten Paastod Vidnernis afhørelse;
Vidnerne Gietmund Sande og Aamund Sande møtte for Retten og tilstode Loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag; for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet,
Aamund Sande, som efter Edens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at Salamon efter Sara Vichingevaags sigende til ham skulle forhøre hos Hans Olsøn Sande om den Kagge som borte blev for Anders Strømmen, og da skulle Hans Olsøn Sande om hand hafde hand bringe hand ud til Manden som Mist, nemblig Anders Strømmen; Men som Retten tilspuurte ham om Salamon skulle have sagt at den Var staalen fra Citanten, svaret ei anderledis at have høret end forklaret er.
Gietmund Sande forklarede dernest Edelig: og eenstemmig som forrige:
Dog forklarede Vidnerne at Salamon var drukken da dette passerede og skeede dette anden dag Juul afvigte Aar.
Fogeden begierede at Som hand formedelst hands Svaghed ikke kunde bivaaene nestleden Vaarting og desformedelst ei har været bevuust om denne tvistighed, hand da forlanger en Gienpart af hvad som passerit er, for Deraf at udfinde hvad som til hands Kongl/ig Maj/este/ts intresse Kand observeris, *at (alt) til videre paatale og Stevnemaals udstedelse.
Afsagt.
Fogeden Lem bevilgis den forlangende copie

1729: 58

af denne Sags acter for at observere Kongl/ige intrader og med stevnemaal videre samme Sag til neste ting at proseqvere, da og endelig skal Vorde Kiendt hvis lov og Ret medfører.

Eschel Lohmand har ladet stevne Lars Biørnsøn Norgulen for ham skyldige Penger 5 rdr 1 mark 8 s/killing samme at betale med Processens Omkostnings erstatning.
Lars Biørns/øn møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og fragik Sigtelsen: ei at have faaet mere af hans nu havende Koene end 1 t/ønne Byg for 11 merker og 1 t/ønne havreKorn for 8 eller 9 merker og ½ t/ønne Malt for 1 rdr;

Lensmanden Peder Hendriksbøe producerede for Retten dend indstevntis egen udgivne *haands af 19 Maj 1728 udgivet paa samme summa 5 rdr 1 mark 8 s/killing; men den indstevnte forklarede, at sam/m/e revers af ham er underteignet, men ei for ham oplæst eller hørt den, før nu; da den dog staar underskrevet af 2de Mænd til Vitterlighed Hans Ottes/øn og Siver Johans/øn Næsse; hvilke Mænd hand dog tilstode at Være hoes.

Afsagt.

Siden den indstevnte for Retten tilstaar ei at have Vist af den summa som nu søgis eller for ham at Være oplæst saa høit at Være, men dog tilstaar at samme Mænd at have Været overværende; saa vil samme Mænd indkaldis til neste ting deris underskrift at bevidne da videre skal Kiendis hvis lov og Ret medfører - og bør og samme tid produceris den holdte Kiøbmands bog til nermere conference.

Jukkum Smidt haver ladet stevne Bertel Rasmusøn Grinde for resterende Penger for forstrakte Vahrer 3 rdr til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og Sigtelsen.

Lensmanden paa Citantens Veigne paastod Dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning alt efter Stevnemaalets udviis.

1729: 58b

Afsagt.

Bertel Grinde som for Retten tilstaar at Være Citanten skyldig de søgende 3 rdr, tilfindis sam/m/e at betale Citanten Juchum Smidt inden 15 dager under Nam efter Loven og betale herforuden denne Processis til datum anvendte Omkostnings med 48 s/killing under lige adfærd efter Loven.

Sluttelig blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almuis Skatter og af Retten forseiglet, saa og forseiglet revisionen over dette Skibbredis Bøger hvis til Glad betalt var, saavit af os kunde udfindis af de for Retten producerede Bøger.

Anno 1729 d/en 2 Augusti er efter høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals Resolution af 3 Junij 1729 given paa Velærværdige H/er/r *Pastor Edvarsen Mejer* reqvisition af 14 Maj 1729 holdet besigtelse paa Præstegaarden Manger, med 6 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd, Bøigdelensmanden Elluf Mundal, Børge Grødtvedt, Ole Giervig, Halver Mitgaard, Aschild Hougsdal, Aadne Giervig;

Til hvilken besigtelse Var indkaldet Enken Madame Ane Wittes og paa Almuens Veigne efterskrevne Mænd Lensmanden Nils Sæbøe, Aamund Storem, Erik Kaalaas, Mikkel Qvalem, Johannes Qvisten, Johannes Hougland, Villum Grindem, Ole Landsvig, Hans Landsvig, Halvor Toskem, hvorefter blev oplæst Stiftbefalingsmandens Resolution Efterat Enken Madame Witte hafde tilstaaet loulig at Være Varslet til forretningen, ligesaa tilstod Almuens Mændene at Være Varslet, og producerede saa H/er/r Mejer d/en forrige holte forretning af 5 Sept/embris 1725, hvorefter Vi begave os at besigtige Præste gaardens egentlige tilhørende huuser, og

1. Den store stue paa Nordveste side af gaarden staaende rød Malet med tvende fag Vinduer i til Gaarden ungefær 11 al/en lang 10 á 11 al/en breed uden skorsteen og Kakkelovn

1729: 59

fattis indvendig 2de ny Vindue poster til 3de Vinduer i vil Kaaste med Vinduer som vil giøris nye Rammer om og nu anseet for at indsettis med 2de fak Vinduer og opstander mit udi alt vil det Kaaste 5 rdr; til Bordtag paa Nore siden 4re t/ylter á 2 merker t/ylten 1 rdr 2 merker ardbeidsløn 4 merker; til gavelen og \Bordtag paa/ Nordre side 9 t/ylter bord á 2 merker t/ylten - 3 rdr; ardbeidsløn dertil 9 merker til taget paa dette huus og nest staaende paa østre side 16 Kipper Næver á 2 merker Kippet 5 rdr 2 merker, en Spær 10 al/en og et spærrelag at skiøde 7 al/en med ardbeidsløn og disse materialier sampt tvende Render for 8 merker og 3de torveld 5 merker ardbeidsløn til dette 4 rdr 3 merker hertil - 23 rdr 3 merker. Nok 1 12 al/en rende 4 merker og at indsette 3 merker - tilsammen 24 rdr 4 merker.

2. Stue østen for Med 2de fag, Gulvet forsvarligt med Vinduer, fattis til Loft 2 t/ylter Bord á 2 merker 4 merker ardbeidsløn 2 merker tag, Bordtag og Render med torveld er tilforne i forrige huus Ka.....st(?) gaar saa hertil 1 rdr.

3. Portstuen 9 ½ al/en lang 8 al/en bred med 3de par Vinduer udi, item Loftet No: 4 oven paa 8te al/en breed med 2de Enkelte Vinduer udi, fattis

4 torveld 12 s/killing st/ykket 0 rdr 3 merker 0 sk.
12 Krooger á 1 s/killing st/ykket0 - 0 - 12 -
Till taget 10 Kipper Næver á 2 merker st/ykket3 - 2 - 0 -
Til Bordtaget 11 t/ylter bord á 2 merker t/ylten3 - 4 - 0 -
Ardbeidsløn1 - 5 - 0 -
1 Renne0 - 4 - 0 -
3de Vinduer med Karmer at indsette1 - 3 - 0 -
Nok vare i stuen 3de dobbelte Vinduer
udi et fak at indsette med fakket2 - 3 - 0 -
Ardbeidsløn hertil3 - 0 - 0 -
---
17 - 0 - 12 -

4. Et Kammer Vesten for den store Stue tilforne Sengebod Kaldet 9 al/en lang 7 al/en bred dog uden Kakkelovn, item et Kammer 3 al/en breed og 9 al/en langt, fattedis neden til udi Vinduerne 7 Ruder á 3 s/killing st/ykket0 - 1 - 5 -
Til taget 10 Kipper Næver á 2 merker Kippet3 - 2 - 0 -
2de torveld0 - 2 - 0 -
1 renne0 - 2 - 0 -
8 t/ylter bord á 2 merker t/ylten2 - 4 - 0 -
1 t/ylt til pannelleverk0 - 2 - 0 -
Torveld Kroker 6 s/killing0 - 0 - 6 -
2de Vinduer med Karmer at indsette0 - 4 - 0 -
Taget at settis beent med skruer0 - 3 - 0 -
---
8 - 2 - 11 -

1729: 59b

Lateris8 - 2 - 0 -
Ardbeidsløn til alt dette3 - 0 - 0 -
Til Gulv i stuen 2 t/ylter bord med ardbeidsløn0 - 9 - 0 -
---
12 - 5 - 11 -

6. Et Stav Ildhuus med hosføjede Skiøkke begge med bordtag. Ildhuuset 12 al/en lang og 10 al/en breed Skiøkken 12 al/en lang 5 al/en breed, fattis

8 Kipper Næver á 2 merker Kippet2 - 4 - 0 -
Udi torveld0 - 2 - 0 -
5 t/ylter bord á 2 merker t/ylten1 - 4 - 0 -
½ t/ylt Spær0 - 2 - 0 -
Torveld Kroker 6 s/killing0 - 0 - 6 -
Udi renner0 - 2 - 0 -
Ardbeidsløn i alt3 - 2 - 0 -
---
8 - 4 - 6 -

7. Laden 16 al/en breed 39 al/en lang, fattis Syv torveld 4 merker 20 Kipper Næver 6 rdr 4 merker 21 torvelds Kroker á 1 s/killing st/ykket - 1 mark 5 s/killing ardbeidsløn 4 rdr tilsammen 11 rdr 3 merker 5 s/killing til Loven at igienskaffe 2 rdr 13 - 3 - 5 -
8. Hestestalden kand ei ringere forbedris naar det gamble endnu nøttis end med 8 rdr.
9. Huus til høns, giæs og Sviin Kand forbedris in alles med 4 merker danske.
10. Smalefloer af timmer 8 al/en lang og bred med lem oven paa til høe, den at reparere vil tilgaa 2 rdr.
11. 1 Timmernøst i Mangers Vaagen staaende Kand ei ringere med torveld, bordtag og Næver forbedris end 8 rdr.
12. 1 Torvhuus Nordst i Marken af Standerverk og Bordtag opsat fattis 6 Kipper Næver á 2 merker Kippet 2 rdr, bordtag ½ T/ylt 1 mark tvende torveld 1 mark 8 s/killing, solestykke paa 6 al/en 8 s/killing 3de sømdrejler 4 s/killing st/ykket 6 øfsekroker 6 s/killing, Ardbedsløn 1 rdr 2 merker tilsammen 4 rdr 2 s/killing;
13. Qværnehuus forsvarligt, dog uden qværneredskab og qværnesteener.
14. 1 lidet Lammehuus af ingen Værdi 1 favn langt.
15. En drengeboe af ingen Værdi mere skadelig for de andre huus *en (end) nøttig og Casserit.

Dernest blev foretaget med de huuser som Almuen af gammel tid her haver vedligeholdet at besigtige, og forklarede af Almuen til denne besigtelse indkaldede Mænd, som forhæn staar anførte, at de haver alltid været Vant aarlig engang om Aaret at give

1729: 60

til Mands 6 s/killing og det leverede i Skriftestolen, og aldrig har de mere Været Vant at give og aldrig mere Krævet, men undertiden af Kierlighed desforuden reist (vist) deris Præst haanden med noget til hielp, hvortil de dog ei vil forbindis og ei heller vil glemme deris forrige skik; da Retten tilspør dem hvorledis de giver disse ommelte 6 s/killing, svarer de, at give dem engang om aaret i Skriftestolen og begyndelsen skeer i fasten naar de søger Herrens Bord først i det Aar: Retten tilspuurte dem om disse penger ei har hensigt i steden for offermæle ? svaret nej: men at der er skeed en forliig som for dem er sagt derom i Bielchis Tid; derom sagde Enken sig efter tilspørgelse ved Lensmanden, saa at Være; og blev saa først besigtiget

(1.) 1 Vaaning bestaaende af Kiøkken, Stue og Kammer og Skorsteen i Kiøkkenet \uden (med?) Kakkelovn/ 4 t/ylter bord á 2 merker t/ylten 1 rdr 2 merker Ardbeidsløn 4 merker, 4re *Tolveld (Torveld) á 1 mark st/ykket 4 merker 1 par render 1 rdr til Næver 14 Kipper Næver á 2 merker Kippet 4 rdr 4 merker 12 øpseKroker 12 s/killing, 1 stykke Nye Svild under Sengekammeret med at indsette 4 merker, 3de linger(?) *af (at) forfærdige 2 merker; Vindueposter med Karmene at forskaffe sampt Vinduer til Kiøkken og 3de til spisKammeret agted(?) sine Rammer og Poster 6 rdr. Ardbeidslønnen hertil 4 rdr tilsammen denne Vaanings omkostning 19 rdr 2 merker 12 s/killing.

2. Borrestuen 12 al/en lang og Breed med Skorsteen og Bagerovn udi: 8 Kipper Næver til taget 2 rdr 4 merker 2de torveld á 1 mark st/ykket 2 merker 1 Rende paa Søre siden 2 merker opseKroger 8 st/ykk 8 s/killing Tvende Vinduer i Borrestuen med rammerne og poster 1 rdr; tvende Nye bord i borstuen 1 rdr; til ardbeidlønnen 2 rdr tilsammen 7 rdr 2 merker 8 s/killing.

3. Koestalden 24 al/en lang 11 al/en breed 14 Kipper Næver4 rdr 4 merker 0 sk.

5 torveld á 12 al/en lang0 - 3 - 12 -
2(?) tylter Bord1 - 3 - 0 -
15 øpsekroker0 - 0 - 15 -
1 stok at indsette0 - 3 - 0 -
1 t/ylt Planker 12 al/en2 - 0 - 0 -
1 Sæstræ 12 al/en0 - 0 - 12 -
Paa det Nordste stykke af floren 5 Kipper Næver1 - 4 - 0 -
2de 10 al/en torveld0 - 1 - 4 -
1 tylt 10 al/en planker1 - 4 - 0 -
2de 10 al/en Veggestokker til at tage ud og settis ind0 - 4 - 0 -
1 t/ylt tillaaser1 - 0 - 0 -
2de sæstræ0 - 1 - 4 -
Ardbeidløn til alt dette foruden bordverket6 - 0 - 0 -
---
tilsammen 20 - 5 - 15 -
Nok 2 t/ylt bord1 - 0 - 0 -

1729: 60b

Summa paa heele Prestegaardens Aabod 138 - 2 - 7 -
Kiørsel og førsel til alt dette at faa frem vil tilgaae in alles 10 - 0 - 0 -
---
Summa summarum 148 - 2 - 7 -
Nok til Velæs 3 t/ylter med opleggen6 - 3 - 0 -
Stuben(?) ved dagligstuen at forfærdige2 - 0 - 0 -
Nok Arken at forbedre med Vinduet1 - 3 - 0 -
Nok at sette et stykke ind paa tvende Veggestokker i gangen0 - 4 - 0 -
100 EgeNagler0 - 0 - 10 -
Kielderen under Loftet ved Porten at forbedre med Steen
Kalk og Ardbeidsløn3 - 0 - 0 -
Udi Kiøkkenet og gangen 6 t/ylter bord2 - 0 - 0 -
Ardbeidsløn1 - 4 - 0 -
7 bielker 10 al/en1 - 1 - 0 -
Og til Kammerne at nedrive og opsette3 - 0 - 0 -
100 Spigere til 2 for 1 skilling0 - 3 - 2 -
500 spiger til bordardbeid1 - 0 - 12 -
---
171 - 0 - 15 -

H/er/r Pastor Mejer paastod at de huuser som tilforne ere lagt til Aabod ikke maatte fløttis fra Præstegaarden, men følge saa vit de kand strekke, til Andeel udi Aaboden; hvortil denne Ret svarede at hand ikke kunde dennesinde paakiende det, som ved en anden Ret allerrede er kiendt paa nemblig Skifte Retten og Vice Biscop og Stiftproust Tanche med sine medhavende assesorer; men dennesinde allene tilfinder Stervboden denne paalagde Aabod at betale;

Foruden dette Specificeris denne forretnings bekostning.
Sorenskriveren for sin reisis bekostning
til stæden paa egen bekostning1 - 0 - 0 -
Dagens fortæring paa reisen0 - 4 - 0 -
Dagens forretning3 - 0 - 0 -
Fogeden for at lade tilsige Mænden til
forretningen efter hans begier1 - 0 - 0 -
Reisen fra stæden enhver intet for saason H/er/r Pastor Mejer
den (dem?) selv forskaffede, men alle fortæring ...(?) dag0 - 4 - 0 -
Mændene for deris Umage hver 2 merker 8 s/killing2 - 3 - 0 -
---
8 - 5 - 0 -

1729: 61

Lat/eris8 - 5 - 0 -
Forseiglet papir0 - 1 - 8 -
Beskrivelsen0 - 4 - 0 -
---
9 - 4 - 8 -
Og som Mændene blev tilspuurt om de for denne paalagde aabod vilde paatage sig dette ardbeide, svarede de at naar de faar tid til at betinge alle materialier, skal det af dem skee.

Anno 1729 d/en 11 Augusti, er, efter Lars Bontvets begiering holdet aastæds Ret paa Gaarden Bundtvedt for at skille imellem en tvistighed imellem ham og Lunds opsiddere angaaende et stykke Mark eller udmark, med otte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged opnefnte Mænd, Knud Riple, Tore Lone, Niels Houge, Niels Houcheland, Lars Næsse, Lars Myrdal Marcus Borge, og Niels Borge,
Hvorda Lars Bontvedt hafde stevnt opsidderne paa Gaarden Lund, Baar og Ole, at de vil holde Markeskiel imellem sig og ham hvorvit hvers Merke er, hvortil Var kaldet Ejerne Mag/ister Widing, men \ei/ heller Widdings Koene for Lund varslet.
Lunds opsiddere opstod ved Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse.
Mons/ieu/r Ole Rømmer Storm producerede hands Allernaadigste bekomne Brev af dat/o Fredensborg d/en 25 Augusti 1727 at maa betiene alle Retter i Dannemark og Norge undtagen højeste Ret, for at herefter ingen dispute derom videre skulle skee og forlangede samme ham given Allernaadigste tilladelse af Retten paategnet, som og samme Rettis dag skeede: derefter sagde comparenten som møtte paa *Lars (Baar?) og Ole Lunds veigne at hand finder udi Lovens 1ste Bogs 4 Capit/ul 2 art/icul at Sagsøgeren skal stevne den som for Sagen er og andre Vedkommende; Nu finder Comparenten at vedkommende ere stevnt som ere Leilendingerne, men at den som Jordrot er for Baar og Ole Lund ikke er til i dag stevnt, men hand Kand troe at Citanten har vildet betiene sig af den Lovens art/icul som findis paa pag/ina 40 art/icul 30 hvorudi staar haver nogen Boepell i Riget, nemblig Jorddrot, og tretten er om Markeskiel, da givis hands bonde som paa Jorden boer en halv Maanets Varsel, herudinden kand comparenten tenke at hand

1729: 61b

som en eenfoldig Mand har taget feil, thi Comparentens Principalens Jordrot, som den ganske Laavret saavelsom alle Vitterligt er, er her beboende i Lavdømmet og inden Riget, og formeener da forbemelte Baar og Ole Lund at de bør af deris Contrapart nyde Lovens benificium, som findis for dennem udi Lovens 3 Bog 14 Capit/ul 29 art/icul: Thi der end mere er meldet med expresse ord, Leilending maa ikke enten med forligelse eller i andre Maader lade frakomme noget af den Jord og tilliggelse som dertil hører, men om nogen haver tiltale derpaa, skal hand lade sin Vedderpart eller Rettere sige sin Landdrot derom vide, som dertil expresse skal stevnis og som da Baar og Ole Lunds Jorddrot, som nu er Karen Lungaard, har nu ikke hertil denne med Skriftlig eller mundtlig Varsel være Kaldet, som og i følge af Loven bør være deris forsvar og fornemelig træde i Processen, uden hvis saa skeede, comparenten ikke paa deris Veigne kunde tage til gienmæle og derfore ydmygst paastod at dette muundtlige Varsel, blev af Retten afvist, saasom Jorddrotten ikke, i følge af den af Comparenten sidst alligerde Lovens artic/ul til denne Tid er indkaldet i Sagen, og med Rette saa vel fornemmeligst, som Leilendingerne, efter foregaaende Loulig Kald og Varsell bør tage til Gienmæle.

Afsagt.

Retten finder de indstevntis Procurators fuldmægtigers giorte paastand, saa plausibel, at den maa og bør imodtagis, saa denne sinde *indtil (indtet) med Sagens expedition kand, formedelst den uloulige Varsel foretagis førend Loulig Varsel til alle Vedkommende, saa vel Jorddrotten som Leilendinger skeer, da og videre skal Vorde Kiendt hvis Lov og Ret medfører.

Imidlertid vil dog Retten til efterretlighed, foretage sig at oversee alting, i fald til Vaaren, hvortil Retten udsettis, formeget

1729: 62

Snee skulle falde, at Retten da kunde have en idea om Sagen; omendskiønt da alting igien efter parternis tilkaldelse, skal skee nye besigtelse og eftersiun.

Anno 1729 d/en 19 Augusti, er efter Velbaarne H/er/r StykMajor Bærentfelt begier holdet Aastæds Ret paa Nobis Kroug udi Schiolds Schibbrede beliggende med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnævnte Mænd, Ole Hope, Arne Totland, Ole Sandal, Niels Øfstuus, Lars Næsse, Nils Houcheland, Jukkum Schaale Lars Myrdal, item var og tilstæde Bøigdelensmanden Ole Totland,

For at Kiende i en Sag, imellem ham og handskemageren i Bergen Mikkel Bucher reist er angaaende en demming H/er/r Major Bærentfelts tilhørende, som Mikkel Bucher skal have ladet opbryde og sig imod saa mange ergangne domme benøttige, alt til Videre strafs lidelse efter hands derom udstædde skriftlige Stevnemaal af 18 Julij 1729.

Paa ....(?) Buchers Veigne møtte Procurator Niels Daldorff og tilstod Stevnemaalets Loulige forkyndelse. Stevnevidnerne Johan Lytcheen og Rasmus Peders/øn afhiemblede edelig at have stevnt Mikkel Bucher lige efter deris paaskrift og talte med ham selv udi hands eget huus, og fant ham liggende paa Sengen, men ei ved enten hand da var siug eller ej, ligeledis forklarede de edelig at have stevnt Claus Herman Morrits med nu i onsdags Var 4re ugers Varsel og talte med ham selv udi hands eget huus; Vidnerne møtte alle og tilstode loulig at være stevnte til at Vidne i Sagen.

Mons/ieu/r Daldorff paa sin Principals veigne begierede det Citanten vilde behage at producere til Sagens opliusning den i Stevningen paaberaabende Høi Kongl/ig Oberhof

Rettens Dom eller afsigt, paa det hand derefter kunde vide sig at Rette, saasom det hidindtil har Været ham ubekiendt, hvad sam/m/e indeholder;
Preus for Citanten H/er/r Styk Major Bærentfelt, producerede den udi Velbemelte H/er/r Majorens Stevnemaal paaberaabte Oberhof Rettens Dom med den derpaa fulte af fogeden udi Nordhordlehns fogederie S/igneu/r Jens Lem forrettede

1729: 62b

og paa samme Dom beskreven given forretning: bemelte Preus fremlagde og Laugmandens Dom hvilken høit ermelte Oberhof Rettens Dom Confirmerer, endelig lagde Preus i Rette Sorenskriverens Dom som ikke af forbemelte alligerede Rett er frafalden men alle Dommene tillige med den giorde forretning ere aldeelis usvekkede; nu forlanger Preus i anledning af Sagen og den for Sagen udtagne Stevning at de Vidner som nu ere tilstæde maatte tagis i Ed og deris forklaring om Sagen at deponere og aflegge.
Mons/ieu/r Daldorf indstillede til Retten hvad herudi skee bør og reserverede sig hvis (det som) hand imod deris udsigende Kand have at benegte og udsige til sin vedbørende tid og Sted; hvorpaa Vidnerne blev fremkaldede Og for dem alle og først fremkaldet
Marcus Gundersen efterat de andre vare *Separede medens hand Vidnede og her paa Nobis Kroug, forklarede at Natten til en Sabbats dag og tid kand hand ei erindre og saavit hand erindrer var det efter S/anc/te Hans tid, blev hand Var at Vandet løb, Varskuede saa Majoren der om, og da hand Kom til bagers igien *hen (hen til?) Majoren gik hand op til diget og sette Vandet igien efter Majorens ordre til ham, ei saa hvem diget brød op, men fant diget i den stand at trompen var optrekket og Vandet løb og Var med ham den tid Ole paa Calfare da de demmede diget; og havde Majoren selv befalit ham at anmelde det for ham naar hand saa Vandet løbe: svarede ellers efter tilspørgelse at Være underConstabel ved Majorens Compagnie og forpagter paa Nobis Kroug, forklarede ellers at folk paa Møllen Mikkel Bucher tilhørende Var som ardbeidende og gik Mikkel Buches mølle og saa G/amme/l Mikkel Bucher selv der, og tilspuurte Mikkel Bucher hvorfore hand trekkede Vandet med sig havende Ole paa Calfare; hverken negtede eller tilstod at have trekket Vandet, men tilspuurte hvem som kunde bevise at hand hafde trekket Vandet, passerede saa intet Videre den tid, men hand og Ole gik hiem siden, men saa snart de satte det til

1729: 63

blev de Var Vandet løb igien og Vandet var optrekket, men hvem som giorde det ved hand ikke; efter denne gang sagde hand end 3de ganger at Være skeed; og ongefær 3 timers tid derefter enten det Var mere eller mindre Kand hand saa egentlig ei hugse blev hand Var Vandet igien løbe, gik saa op igien med Christian Olsen og Ole Nilsen, da fant de igien trompen at være optaget som de tilforne med en stor Spiger hafde sat fast, ei vidende hvem trompen optog gik saa ner igien og saa Møllen gik handskemageren Mikkel Bucher tilhørende og talte med Mons/ieu/r *Bukker (Bucher) den gamble selv og sagde at det ei var loulig at hand saa trekkede Vandet, svarede dem at hand meente det hand og kunde bruge Vandet, gik saa til Majoren igien og gav ham det tilkiende; ½ Jefndøger derefter malede de lige fort paa Buchers Mølle gik da op igien med de tvende foranførte navngivne Vidner og fornam diget at Være opbrut igien og var da trompen i Stykker, ei vidende hvem det giorde, saasom de ingen Mennisker deroppe saa eller paa Vejen; og 3die Reise var der oppe Var unge Bucher paa Calfarie som spuurte dem om Majoren ei havde andet at skaffe dem til at giøre end gaa saae og sagde end Videre at enten er de narrer som gaar eller den som dem udskikker; tilspørgende dem end videre hvorledis Majoren kand Vide det at Vandet løber, svarde hand at Majoren kand see det af eget Cammer, da spuurte Unge Bucher om Majoren

har saa god Kikkert at hand kand see det, sagde end Videre Bucher til dem at det Var bedre at Majoren passede paa Friderichs berg Vel, excercerede sine folk og klædde dem Vel, bedre hand gik paa sit Muut Cammer og passede paa sine Bøger end at stiæle Brød fra andre folk, forklarede Videre at g/amme/l Mikkel Bucher svarede dem 3die gang da de talede med ham, at det er Vel de har sat det til, det skal vel hands Lempe Være til: efterat det 3die gang med Torv og Steen af hand og de andre Var tilsat, saasom det paa anden maade ei kunde skee, og de saa Vandet løbe da Var saa meget deraf oprevet at Vandet til Møllens Nøtte kunde løbe, ei heller vidende hvem det giorde: efter tilspørgelse svarede ei vi-

1729: 63b

de at nogen nye Tromp at være giort siden den tid: Videre til spørsmaal svaret, at alle ganger dette Vand løb og diget Var brut, malede ingen uden Bucher.

Ole Torgiersen det andet Vidne boende paa Calfare forklarede at have blevet Var det 2 a 3 ganger løbe; og blev Var Herman Morritz Søn Claus Hermands/øn og unge Bucher at gaa op efter men hvor langt de gik ved hand ikke, en liden stund derefter blev hand Var Vandet Kom, men ei ved hvem der trekkede det, eller om flere folk der oppe Var, og blev Vandet mellemstunder tilsat men af hvem ved hand ikke; en Stund der efter *efter løb Vandet igien, ei blivende Var nogen imellemstunder at gaa der op, og imellemstunder blev hand Var Vandet løbe som var tilsat af Ole Nils/øn Marcus Gunders/øn og Ole Simens/øn Smedt, Christian Ols/øn og Var selv med samme tid da Spigeren blev islagen, som Ole Simensen i slog og skeede dette paa en dag efter første Vandløb, men da hand anden gang op kom til diget, var trompen optaget og fielene udslaget, ei vidende hvem samme giorde men medens Vandet neerkom blev det brugt af handskemageren, men hverken saa eller talte med ham nogen *side (sinde); ei vidende om Majoren benøttede samme tid samme Vand; efter videre qvæstion sagde sig ei have seet samme tid handskemagerens Søn i Møllen hands fader tilhørende; ei heller vidende nogen nye tromp siden den tid at Være giort, ei vidende om nogen har oprevet den nedlagde Steen og torv, mend Majoren lod siden optage noget til at Male sin Bark med.

Ole Nilsøn blev der nest indkaldet og forklarede at den første tid hand kom paa fieldet, Var Marcus Gundersen hos diget, hand og Ole Smed og Christian Olsøn at sette diget til og slog en stor Spiger igiennem Skiøttet og skeede dette paa en Søndag dette Aar Christi himmelfartsdag dette Aar, og gik de da af fieldet til handskemageren og Varskuede ham at Vandet Var tilsat, som da Var i sin Mølle og Malede, svarede dem samme tid at skulle

1729: 64

have sin Raad til at faa det op igien, sagde da Videre til ham at hand kunde Vel erindre sig den dom som i Møllen blev oplæst og hvad der passerede, svarede hand, har Majoren en Dom saa har hand og en Dom; saa tilspuurte G/amme/l Mikkel Bucher dem hvem af dem havde Været overværende da Dommen blev oplæst, svarede Marcus Gunders/øn og Christian Ols/øn at de Vare tilstæde og hørde den oplæsen andre Reisen de kom igien deponenten, Christian Ols/øn og Marcus Gunders/øn Klokken 12 om dagen og var dagen efter og kom til diget fant de Spigeren udtrekket, slaaet Skiøttet ind igien med Spigeren og friskiøttet enda heelt, 3de reisen de kom igien alle 3de nest foranførte sloge de skiøttet enda 3de reise igien med samme Spiger som i Skiøttet blev indsat tilforn som skeede samme dag; og fant de da trumpen \..?../, bladet bordte og satte de det saa til med torv og Steen; gik saa ned og Varskuede handskemageren igien og lod ham vide Vandet Var tilsat, da svarede handskemagerens Søn som nu for Retten er tilstæde, har Majoren ikke andet at bestille da er det best hand Gaar paa Friderichsberg og excercerer sine folk, passe paa dem og klæde dem

Vel, saa skal hand gaa i sin have passe paa sine Bøger og i sit Muuthol og see hvad der staar i og ikke stiæle Brødet fra de andre; imidlertid Var de oppe sidste gang og Vagte og blev dem tilsendt fra Majoren mad og drikke medens de vaagede paa fieldet, og gik da tamburen til handskemageren og bleve Vare medens de Vare der at Claus paa Calfare kom ridendis med sin ene hest og den anden vilde hand fare ned efter, sigende til dem, Vaagne op, her er tyver, imidlertid Vaagnede de op og spør ham hvad hand Vil der, svarede at lede efter sin hest som er inde hos de andre, red saa derifra til handskemagerens Mølle og fulte saa handskemage[ren] ham til sit huus paa Calfare; svarede at have ligget og Vaaget efter Majorens ordre; tilspurt af Retten om hand Ved hvem dette Vand har brugt, eller diget op brut; svarede at handskemageren har brugt Vandet og ingen an-

1729: 64b

[den] har giort det med digets opbrydelse end handskemageren; Vidne tilspuurt hvor af hand Ved det at handskemageren har giort det ? svaret fordi hands pige Var tet Ved diget paa fieldet den sidste gang det Var brut og saae ingen anden end hænde og fa.....(?) gik ned og Varskuede at de laag paa fieldet og blev saa ei Videre; Preus tilspuurte Vidnet om ikke (hand?) medens Vandet løb gik ned til Bucher og talte enten med Bucher eller Buschers Søn i Møllen og om ikke enten af dem tilstod at Vandet var trekket af dem eller efter hands ordre og ingen kunde Være ham der udi hinderlig ? hvortil hand svarede at Mikkel Bucher svarede dem, at har Majoren en Lov, har hand en, og Naar jeg vil have Vand har jeg raad til at trekke det, har de set det til, saa har jeg min raad at trekke det og dette passerede efter at deponenten havde Varskuet om demmingens tilsettelse; og hafde ikke Majoren den tid nogen nøtte selv af Vandet meden Bucher malede eller Stampede i Valkemøllen; tilstode efter tilspørgelse at Være under artiglerie Compagniet og lader sig bruge som en daglønner for Majoren - forklarede til Videre tilspørgelse ei at trompen er nye giort siden den Tid.
  Christian Olsøn blev dernest indkaldet: at da Majoren befalte dem at gaa paa fieldet, tillige med Ole Nilsen Sletten, Ole Simensen Smed, efter at hand Majoren fra sit Vindu blev Var Vandets løb og fornam diget at Være trekket, og da de kom der op fant de Marcus det første Vidne for sig som sat diget til medens de Være der, og da hand hafde sat det til, slog Ole *Simelsen en 2 s/killings spiger der udi og da de hafde sat det til gik de til Hanskemageren som udi hands Mølle Valkede, sigende til handskemageren, hvem har givet Eder lov til at trekke diget, da svarede handskemageren saa, jeg har selv givet mig lov, hvilket deponenten sagde de andre Vidner nærværende ogsaa hørte; da svarede handskemageren deponenten end Videre, har Majoren en Dom, saa har jeg ligesaad

1729: 65

da sagde deponenten til handskemageren i hørte Vel hvad fogeden læste op om diget af det som stod i Lougens Dom, og er det nu saa meget i ved det forklarede deponenten videre at have sagt til handskemageren, at vi har sat diget igien og hvis i herefter trekker det saa vil Majoren videre tale med eder, da svarede handskemageren saa, dersom jeg ikke trekker det, saa skal jeg have min Raad dertil; da deponenten med de andre anden gang kom op igien ongefær 3 timer imellem, da Var trompen sønderslagen, satte hand saa til igien og gik ned til handskemageren og da de kom ned til handskemageren igen gik handskemagerens Søn og drev paa Marken, sagde deponenten til hans Søn, hvem har givet Eder lov til at trekke diget ? da siger handskemagerens Søn hvem har sagt at jeg har tregt det ? da \svarede deponenten at/ Majoren har staaet i sit Vindue og seet det, og svarede Handskemagerens Søn, har Majoren saa gode briller at hand kand see hvad som paa fieldet passere, ? haver Majoren ikke *Majoren andet at lade sine folk have at bestille, det var bedre hand gik i sin have saa til

dem og i sit Muuthol og passede paa sine Bøger, gik paa FriderichsBerg at excercere sine folk og at klæde dem vel, hils Majoren fra mig sagde Videre handskemagerens Søn har Majoren ikke andet at flye sine folk at bestille end gaa fias æren, saa Var det en Nar som udskikkede og Narrer som gaar; forklarede efter videre tilspørgelse at ingen anden brugte Vandet end Mons/ieu/r Bucher til sin Valkemølle; Videre tilspuurt om ei Være under Majorens Compagnie, svaret ja.

Hvorpaa vi begave os udi Parternis og Vidnernis Nærværelse anviist og udi øjesiun taget, og giorde da Marcus Gundersøn os anviisning paa at hvad hand tilforne hafde Kaldet trompen rettere Kaldet skiøtte hvorom hand ikke bedre Viste, hvilket Var gandske borte, ligeledis hvorledis Var Kastet steen og torv for Skiøttetz Vandsudbringelse, friskøttet uagtet;

Daldorf paa S/igneu/r Samuel Buchers Veigne refererede sig til sine forhen anførte reservationer ved at

1729: 65b

benegte og imodsige Vidnernis forklaringer og ydermere protesterede imod deris Edfæstelse, ihenseende at Comparenten samme Vidner med Contrastevnemaal agtede at indkalde til yderligere examen og forklaring, formodende derfore at Sagen, i saa lang tid bliver forfløttet, hvorudinden comparenten, contrastevnemaal og Byetingsvidne, hvortil hand for Bergens Byetings Ret \agter at/ lade indkalde S/igneu/r Nicolai Oldell..(?), Henrik Korts, Gotfred Paulak (Paalak) med flere, saa og paa det comparenten kunde Erholde beskreven hvis (det som) i dag udi Retten er indgivet og passerit.

Ole Torgersøn giorde samme anvisning som forrige og at Grundskiøttet er det meent, som trumpen af dem er kaldet og staar for trompen.

Ole Nilsen og Christian Olsen giorde sam/m/e anvisning som forrige.

Preus formeente paa H/er/r Major Bærentfelts veigne at de afhørte Vidner, som og paa den forklaring de haver deponerit har og giort anvisning bør om deris forklaring tagis i Ed og vilde saa Comparenten formode, at de 3de første Vidner imod den fierde sidste hands og deris forklaring bliver Confronterit; skulle indstevnte Johan Samuel Bucher paa egne eller hands faders Veigne havet noget at indvende eller dennem saavit Sagens Opliusning angaar qvæstionere, da formeen Comparenten at det bør skee i denne tid og ikke hands formeening om deris udsigende, bør hindre deris forklaring med Ed at testificere, naar det er skeed, da agter Citanten at skride til Sagens Nermere procedeur, under hvilken og formedelst den forklaring, som allerrede er deponerit bleven, Citanten H/er/r Styk Major de Bærentfelts reserverer sig at indtale Vedbørlig Satisfaction for de expressioner som Vidnerne haver udsagt at Være falden af Mikkel Buchers

1729: 66

Mænd imod Velbemelte H/er/r Major Bærentfelts og hands Persohn, ikke dismindre i det at comparenten forventer at Vidnerne bliver antagen i Ed efter hands forhen giorte Paastand, saa i henseende til at Mikkel Bucher og Claus Hermandsen ikke nu møder eller lader svare for sig, da dennem dog til Sagen er given Loulig Varsel, saa maatte Comparenten for dennem erindre om Laudags foreleggelse, hvilken hand submitterede under Rettens gotfindende.

Daldorf refererede sig til sin forrige protest imod Vidnernis *Edferstelse (Edfestelse), indtil de deris yderligere forklaring efter Stevnemaalet haver aflagt; hvad sig ellers de af Mons/ieu/r Preus paaberaabte expressioner betreffer, saa beviiser det i rettelagde Hovetstevnemaal at paa saadanne ting ikke er stevnt, derfore vilde hand formode i sin paastand at nyde biefald.

Preus svarede: at det er i endeel formedelst Vidnernis udsigende allerrede bleven beviist og formedelst deris Edfæstelse Videre bliver bevist, ikke alleniste hvorledis Major de

Bærentfelts ejendom bliver angreben, mens end og hvorledis hands persohn under denne adfærd er bleven importunerit og derfore vil Comparenten paa Majorens Veigne, *paa Majorens veigne* udi det sidste sin paastand have reserverit og det ved loulig Søgning; men nu(?) (naar?) Majoren har ført sine Vidner, hvilke og om det som paastevnt er har aflagt forklaring, da skulle Majoren ikke andet Vente end at de af Retten bliver til Edelig stadfæstelse antagne, i det øvrige reserverede Comparenten hans Principals tarv saavel i hovetSagen som de deraf flydende tvistigheder.

Daldorf paa Mons/ieu/r Buchers Veigne benegtede ei .....(?) de Beskyldninger Vidnerne ham upaastevnt haver paasagt og i det øvrige refererede sig til sine forrige Protester imod Vidnernis Edfæstelse, indtil de efter Contrastevnemaals udvirkelse deris yder-

1729: 66b

ligere forklaring haver aflagt, derom Comparenten Rettens Kiendelse Var forlangende.

Preus sagde at den paaberaabelse Mons/ieu/r Daldorff giør om Contrastevning i denne Sag kand ikke hæmme den forklaring om stadfæstelse ved Ed som Loven i slig tilfælde urgere, thi nu ere Vidnerne tilstæde og skulle contraparten have dennem noget i denne Sag at qvæstionere da staar det hannem frit for, *allerhest hand til deris forklaring haver nøt Loulig Varsel i det øvrige agtede hand unødig at svare til det hvis S/igneu/r Daldorf haver ladet føre i Protocollen men ville have sig reserverit reservanda.

Daldorf underkastede sig Rettens Kiendelse.

Afsagt.

De i dag afhørte Vidner tilladis at giøre deris edelig forklaring om saavit de haver giort anvisning paa og om hovetSagen er paagieldende og paastevnt er; det andet henvisis som en a parte Søgning: imidlertid skal og den indstevnte Være tilladt disse om hovetSagen afhørte Vidner ved Contrastevning til nermere forklaring under samme aflagde Ed at indkalde;

Og derpaa aflagde Marcus Gundersen sin Ed det hand haver aflagt sin Sandhed om Møllens gang Vand og demming.

Ole Torgiers/øn giorde ligeledis sin Ed som forrige.

Ole Nils/øn giorde ligeledis sin forklaring som forrige.

Ligeledis Christian Olsen.

Derpaa blev sluttelig afsagt dennesinde.

Sagen udsettis igien til d/en 15 Decembr/is førstkommende, da de indstevnte Mons/ieu/r Bucher og Søn tillige med Claus Henriksøn haver at møde, af hvilke de tvende Mikkel Bucher og Claus Herman Morrits foreleggis Laudag til samme tid at møde og sig for Sagen at forsvare, og bevilgis imidlertid Mons/ieu/r Johan Samuel Bucher tid til Contrastev-

1729: 67

ning og de paaberaabte Vidners afhørelse, sampt foreleggis til samme tid at producere de tingsvidner hand for Byetings Retten agter at erhverve, at producere, alt til Videre opliuslighed i Sagen og til dends Videre expedition.

Anno 1729 d/en 14 Octobris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Grimstad, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Paal Schiold, Nils Houge, Niels Øfstuus, Niels Houcheland, Lars Næsse, Ole Sandal, Ole Lone, Lars Buntvedt med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn, var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst

1. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning om forfald med de assignationer som paa de Kongl/ige Casser udstædd dat/erit Fredensborg d/en 20 Julij 1729.
2. Velbaarne Stiftsbefalingsmand Wilhelm August von der Ostens tilladelse for Knud Atlesøn Berge om at søge *Amuen (Almuen) om hielpsomhed dat/erit 19 Aug/usti 1729.
3. H/er/r Giert Gielmydens udstedde Bøxelbrev til Mons Nils/øn Qvidsten paa ½ løb S/mør udi Schioldal, dat/erit 9 Octobr/is 1729, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit ut supra.
4. S/igneu/r Knud Gieldmydens udstedde Bøxelbrev til Erik Mons/øn paa ½ løb S/mør ½ t/ønne Malt udi Næsse, dat/erit Bergen d/en 11 Octobr/is 1729 item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit ut supra.
5. Elisa S/a/l/ig/ Bagges udstedde Bøxelbrev til Salamon Nilsøn paa 2 løber S/mør udi Øfre Natland dat/erit 22 Januarij 1729.
6. Lund og *Bontvedtvedts opsidderis forlig angaaende Jordeskifte, dat/erit 11 Aug/usti 1729.
7. Lector Bornemands udstedde Bøxelbrev til Paal Larsøn Scheje paa 1 løb 2 2/5 merker Smør og Malt udi Øfre Mittun, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 12 Octobr/is 1729.
8. Ditoes udstedde Bøxelbrev til Ole Larsøn paa 2 p/un/d S/mør 2/3 faar og 16 Kander Malt udi Scheje, dat/erit 9 Octobr/is 1729 item Leilendingens derpaa fulte revers.
9. Ditoes udstedde Bøxelbrev til Lars Nilsøn paa 2 p/un/d 6 merker Smør udi Nedre Tistad, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 8 Octobr/is 1729.
10. S/igneu/r Henrik Henriks/øns udstedde Bøxelbrev til Iver Asers/øn paa 9 merker S/mør udi Nordre Giellestad, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 12 Maj 1729.

1729: 67b

11. S/igneu/r Henrik Henriks/øns udstedde Bøxelbrev *till til Johannes Johans/øn paa 18 merker S/mør udi Nordre Giellestad, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 12 Maj 1729.
12. Capitain Volqvard Risbrichs udstedde Bøxelbrev til Lars Lars/øn paa halvdeelen udi Øfre Fyllingen, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 20 Apr/ilis 1729.

D/en 15de dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev tinglyst.

H/er/r Lector Bornemands udstedde Bøxelbrev til Mons Gregoriussen [paa] 18 merker Smør i Hetlevig, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 22 Decembr/is 1728.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde vare at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden Ole Totland ladet stevne Marrite Jacobsdatter og Hans Joensøn Liland for begangne Lejermaal sammen til Bøders erleggelse efter Loven, sampt formynderen Anders Mikkelsøn Liland, efterdi der sigis at den indstevnte skal Være afløben.

Dend indstevnte Marte Jacobsdatter og Hans Joensøn Liland møtte ikke, ei heller nogen paa deris Veigne;

Stevnevidnerne, Ole Mittun og Lars Aase, afhiemblede Edelig at have stevnt hænde paa Gaarden Nordaase med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte

med hænde selv - item forklarede ikkun at have givet Hans Joens/øn for denne Sag 14 dagis Varsel, Varselsmændene Ole Mittun og Lars Lønninge; og talte med Jens Lilands Koene;
Anders Mikkelsen er ei stevnt.
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte, som Retten consenterede.

Dito haver ladet stevne opsidderne paa Nordeide Peder, Vinciants, Aamund og Johannes fordi de haver imodtaget et fremmet qvindemenniske, som hos dem har ligget i Barselseng Johanne Kistine ved Nafn og sam/m/e har ladet fra sig Komme uden at give Øvrigheden det tilkiende; alt til Strafs lidelse efter Loven;
De indstevnte møtte og tilstode efter tilspørgelse at have imodtaget hænde 6 Uger for Mikkelsdag i deris huus og havet hænde der i 3 Uger og 3 dager, der fød Barn og samme ved Birkelands Kirke døbt, og har givet Lensmanden det tilkiende, som samme tilstod, og Lensmanden foregav at det ham blev tilkiendegivet af dem dagen efter hon var Kommen i Barselseng ved Kirken; da og dem blev forbudet, at de ei skulle lade hende passere

1729: 68

førend nermere ordres; Mændene foregiver dette at have Stiftsbefalingsmanden tilkiendegivet, som dem Efter deris sigende, skal have tilkiendegivet, det de maatte lade hænde gaae; Efter videre tilspørgelse, svarede: at hon havde navngivet til sin Barnefader, en ved Nafn Hans Christian, som skal Være en seiglende Mand; ei vidende videre nu hvor hon tilholder, men før skal have tilholdet ved VaskerElven i Bergen, ei vidende nu, enten hon i Bergen er eller ei, men tog vejen sør efter; hafde ellers efter deris sigende berettet at Være af god familie og slegt til en Hederlig Mand strax sønden for N: Hes:;
Fogeden paastod, at efterdi, de ikke disse indkaldede Mænd, havde ikke parerit den ordre som dem Var given, i at beholde samme Qvindemenniske hos sig indtil hon blev saa sterk at hon til ham Kunde føris, for at holde hænde i bevaring indtil Loulig examination kunde tagis, for at faa at Vide den rette sammenhæng, at Synd og ondskab, som end større, end mand nu kand vide, derunder kunde versere, rettelig burde straffis, de da, for saadan overhørighed maatte blive straffede og efter Lovens Bydende Mulcterede - Imidlertid forlangede fogeden tid til at faa samme menniske opspuurt og hvis det ei er giørligt, da at opsidderne paa Gaarden Nordeide derfore at svare, som allene ere aarsag til dessens hinder.

Afsagt.

Lovens 6te Bog 13 Capit/ul 30 articul siger udtrykkelig om Lætfærdige qvindfolk, som paa fremmede Stæder, hvor de ubekiendte ere, imod tiden at de skulle føde, sig begive, maa de, som dennem Huus laaner, ikke efter deris Barnefødsel lade fra sig komme, førend de det stædes Øfrighed haver tilkiendegivet, paa det nøiagtig kand erfaris hvo samme lætfærdige qvindfolk monne Være, hvo deris Barnefader er, sampt deslige Omstændigheder, som til Sagens Kiendskab og Opliusning udkrævis, saa fremt de ei derfore paa deris yderste formue vil straffis; Nu forklarer vel samme indstevnte opsiddere paa gaarden Nordeide, Peder, Vinciants Aamund og Johannes, dette at have Bøigdelensmanden Ole Totland tilkiendegivet, hvilken ei heller det nægter af dem ved Kirken at Være giort; de og ei heller kand fragaae, det de jo af ham, paa fogedens Veigne ere tilholte, samme Menniske saalenge at holde hos sig indtil førlighed hænde tillod at hon til fogeden kunde sændis til examination; dette haver de ei giort

1729: 68b

men ladet hænde u-examinerit passere, hvorover Retten ei kand faa Sagen examinerit med sine omstændigheder; thi finder Retten billig, at saa fremt opsidderne paa Gaarden Noreide

vil undgaa tiltale, de da yderligst stræber at faa sam/m/e Menniske opspuurt til Sagens nermere examination og endelig paakiendelse.

Oberste Leutenant Green haver ladet stevne Jukkum Schaale at lide executions Dom til at udlevere og betale hvad udi Stervboden efter hands huustrue d/en 5 Junij 1728 er til H/er/r Oberste Leutenant Green udlagt nemblig 6 rdr 3 merker - tillige med denne nu forvoldende Processis bekostning;

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de ganges paaraabelse, ei heller nogen paa hands Veigne;

Stevnevidnerne Lensmanden Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede Edelig at have stevnt ham med i onsdags Var 3 Ugis Varsel og talte med hands Søn og datter i hans huus;

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for dend indstevnte til neste ting.

Afsagt.

Jukkum Schaale som nu befindis Loulig stevnt og ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis Laudag til neste ting, efter given Varsel at møde og svare for sig, saafremt ei Dom, efter Citantens paastand, skal Vorde Afsagt.

Albert Tistad haver ladet stevne Lars Rasmus/øn Tistad og Koene Brite for utilbørlige imod ham udøste Skielden til Vidner derom Mons og Vincents Nere Tistad, Nils og Aadne Tistad, Arne Totland og Ole Johans/øn Smørraas, Lars Myrdal og Nils Øfstuus; alt til Strafs lidelse efter Loven og denne Processis bekostnings erstatning.

Lars Rasmus/øn møtte og tilstod herfore at Være stevnt og tog til gienmæle paa huustruis Veigne,

Alle Vidner møtte og tilstode loulig herfore at Være stevnte til at aflegge deris Vidne i Sagen - for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige og først fremkaldet

Mons Tistad, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd udsagde - at have hørt af Brite Lars Tistads Koene Kalde Albert Tistad for en æretyv, og skeede dette i fior

1729: 69

Vaar, og kom det deraf at Albert begierede at tale med Brite, da sagde Brite til ham, gaa til Præsten din æretyv - ei nogensinde at have hørt noget af *Rasmus (Albert?) som saadant uskikkelig tale angik at udsige;

Vincents Tistad forklarede dernest edelig: ligesom forrige eenstemmig;

Nils Tistad fremstod dernest og udsagde edelig: at have hørt af Brite, det hon skielde Albert for æretyv, Morrædere, skielm, og skeede dette i Vaar, og skielde hans Koene samme Tid for Taske og Sladder taske: ei hørte noget af Albert eller Koene derimod at tale enten før *er (eller) siden disse af Brite udøste skieldsord skeede, men Brite nu siden at have Kaldet Albert for en ond Aand som sviver i Luften;

Aadne Tistad forklarede dernest edelig som forrige:

Arne Totland forklarede dernest edelig: at være hentet af Albert fordi Lars ei vilde slaa Vejen; da bar i Skieldmaal og Kaldede da baade Lars og hans Koene Albert for Skurk og Skielm og passerede dette i Sommer i slaatten.

Retten tilspuurte Lars om hand Kand bevise Albert Over denne ham tillagde beskyldning svaret nej:

Ole Johans/øn Smørraas forklarede Edelig at have været med Arne og alting passerit som af Arne forklaret er:

Lars Myrdal forklarede Edelig: at have hørt *ind de stevnede* (de indstevnede) Lars og Brite, at de Kaldede Albert for Runk (Ruuk) og Skielm; men Albert skieldede ei igien.

Nils Øfstuus forklarede edelig: at skieldsordene saavit hand Kand erindre skeede af Brite, men ei vist kand erindre om Lars sagde samme Ord.
Albert Tistad henskiød sin Sag under Rettens Kiendelse.
Da blev af os samptlige dømt og Afsagt.
Saavit Retten af de førte Vidner erfarer, da er Albert Tistad med huustrue, uden given Aarsag høilig paa Gode Nafn og Rygte baade af Lars Rasmus/øn og Brite Tistad, *læderit; Retten haver ogsaa tilspuurt Lars Tistad om hand de usøm/m/elige imod Albert Tistad udøste ord, ham Kand overbevise, hvortil hand svarer nej; Citanten ingen endelig paastand i Sagen giør uden at henstille den til Rettens Kiendelse; da som Loven ei vil at nogen ærlig Mand paa ære og lempe maa udførmes eller ilde tiltales, og Citanten ei haver enten med ord eller andet anlediget disse indstevnte til nogen ondskab, saa

1729: 69b

finder Retten billig at Lars Rasmusøn Tistad for hands store Ubesindighed bør ærklære Albert Tistad inden Retten med disse ord det hand ei andet om ham eller hans er vidende end alt hvis ærligt og got er og derforuden bøde til de fattige 3 rdr og betale Citanten Albert Tistad i denne Processis til Datum anvente bekostning 1 rdr; foruden dette mortificerer Retten de af Lars Rasmusen ubevislige udtalte ord at de ei bør komme Citanten Albert Tistad eller nogen af hans til allerringiste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte, men være som døde og gandske *udtalte (utalte); Brite Tistad, som denne sinde ei møder *forlæleggis (foreleggis) Laudag til neste ting igien at møde og svare for sig, da og endelig Dom saavit hænde angaar, skall vorde afsagt - og giorde da Lars samme ærklæring til Albert Tistad og afbad forseelsen for Retten.

Nils Birkeland haver ladet stevne Nils Haaland for resterende til Citanten Penger, herrørende af hands formand Hans Haaland, hvorfore Citanten er skeed paa Skiftet udleg, men ei samme end nu bekom/m/et 4 rdr, alt til betaling og Processens Omkostnings erstatning.
Nils Haaland møtte og tilstod Stevnemaalet, men foregiver ei om skylden at Være vidende:
Retten spuurte om ei Skiftebrevet Var tilstæde ? svaret nej: thi fant Retten billig, at Skiftebrevet bør til neste Ting produceris til nermere eftersiun og opliusning i Sagen.

Derefter forfattede forpagteren Anders Tvedt sin restantse paa Kongens Anpart Korntiende i Schiolds Schibbrede beløbende sig til 14 rdr 8 s/killing som blev oplæst og af Retten forseiglet efterdi ingen indsigelse derimod blev giort.

Item blev oplæst forteignelsen paa Mølleskatten og forseiglet beløbende sig til 15 rdr.

Dernest forfattet odelsMandtallet, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet.

1729: 70

Derefter forfattet restantzen over dette Skibbredis Almues Skatter, oplæst for Retten og forseiglet;

Fogeden tilspuurte Almuen om nogen forandring ved Skatte Matriculen eller Jordebogen dette Aar enten ved aftag eller paaleg var skeed som ellers Allernaadigst var approberit ? hvortil de svarede nej: 2. Om Kongens eget benificerede gods ei er det samme som det Var 1717 og deraf ei noget siden den tid forbyttet; dertil blev svaret at derudi er ingen forandring

skeed, saavit dem vitterligt er. 3. Om noget Strandvrag dette Aar 1729 paa Schiolds Schibbredis Grunder eller af dessens Indbyggere paa Havet udi Søen eller ved Strandsiden funden er, som til fogeden er angivet eller leverit; hvortil de svarede eenstemmende at ei noget Vraggods til fogeden er angivet eller leverit. 4. Om her findis Sauger hvorpaa skiæris Bord som til Skat dette Aar kunde bereignis ? hvortil i ligemaade blev svaret nej. 5. Om nogle huusmænd eller Strandsiddere som bruger haandverker, Øltapperi eller andet deslige og dog ikke til nogen Kiøbsted ere Borgere, sig herudi Schibbredet opholder, hvortil blev svaret at aldeelis ingen saadanne udi dette gandske tinglaugs district er at finde. 6. Om der findis andre huusmænd som bruger haandvercher eller haver nogen anden Næring at leve af eller beboer deris egne huuser og derfore pro A/nn/o 1729 har skattet eller kunde Skatte hvortil blev svaret at ingen anden huusmænd end Bætlere og Tiggere boer herudi districtet. 7. Om her findis Pebbersvenne eller andre ledige Karle som hverken ere boesatte eller tiener udi Aars tieniste, eller dog nogle saadanne som bruger Kiøbmandskab med Heste eller Slagtefæe eller andre Vahrer ? derpaa gavis Svar: saadanne Persohner ved de ikke af at sige. 8. Om noget Arveløs gods eller forbrut Odelsgods eller Kiøbegods Hans Kongl/ig Maj/este/ts Aar 1729 er tilfalden, item 6te og 10de Penge for Arvs Afførsel eller noget slags Boes lod, ligeledis om dette Aar nogen 60 eller 3de 40 lod Sølv, Slagsmaal eller anden deslige store Stravbøder Hans Maj/este/ts er tilfalden ? hvortil de svarede: at af alt saadant er A/nn/o 1729 ei noget forfaldet.

Ligeledis tilspuurte fogeden Almuen i underdanigste følge af det HøiKongl/ig Rente Cammer formerede Anteignelser udi ernevnte *fogederier allerunder-

1729: 70b

danigste aflagde Regenskab for Aar 1726 om *den (dem) alle ikke gandske Vel er Vitterligt at det Aar 1726 ingen 60 eller 3de 40 lods Bøder, Slagsmaal eller andre deslige Strafbøder her udi Skibbredet hans Kongl/ig Maj/este/ts er tilfalden ? hvortil de gav til svar at de med Sandhed Kand bevidne at slige Bøder ei det Aar udi dette Skibbrede er falden.

Ligeledis tilspuurte fogeden i Anledning af *Canneret (Cammeret) giorte Anteignelser udi det allerunderdanigste aflagde Regenskab for 1726 Almuen og Laugrettet, om det ikke er vitterligt at 1725 og 1726 Gaarden Natland af Johan/n/es Brøger er ejet og beboet som skylder 1 løb S/mør ½ t/ønne Malt og 1 huud hvorpaa alle svarede: at det sig med Sandhed saaledis forholder.

Ligeledis blev tilspuurt om ikke Nils Steensvig No 82 sin fulde gaard 1 løb 12 merker S/mør og 1 t/ønne Korn det Aar 1726 brugte ? derpaa alle gav eenstemmig Svar, at de med Sandhed kand udsige og bekræfte at det sig med tryg Sandhed forholder som herbenefnt.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1730 Retten skulle betiene nemblig [6] gamble som tilforne haver aflagt deris Laugrettesed, Halvor Biøndal, Paal Byenæs, Torgier Birkeland, Lars Mellishoug Peder Henne, Johannes Gimmeland og 2de unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Ed Lars Flesland, og Ole Nils/øn Smørraas.

Anno 1729 d/en 17 Octobris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Sartor Schibbredis Almue paa Schogsvaag, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over

Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Simen Schoge og Laugrettet, Anders Bache, Vincents Hambre Ole Landraa, Peder *Echerfofde (Echerhofde), Mons Glesnæs, Rasmus og Ingebrigt Bielkerøen og Iver Landraa,

Hvorda efterat tinget udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 67 findis indført - dernest blev tinglyst.

(1.) Hans Jacobsøn Todis udstedde Skiøde til Christen Thommes/øn paa 2 p/un/d 6 merker fisk udi Lille Sangolt, dat/erit 16 Julij 1729.

2. Ditoes udgivne Skiøde til Hans Simensøn paa 1 p/un/d 3 merker fisk udi Lille Sangolt dat/erit 16 Julij 1729.

3. Ditoes udgivne Skiøde til Paal Hansøn paa 1 p/un/d 3 merker fisk i Lille Sangolten dat/erit 16 Julij 1729.

1729: 71

4. Mathias Rasmusens udstedde Skiøde til Niels Eriks/øn Laachøen paa ½ Vaag fisk i *Turøen (i Herdla sk.r.), dat/erit 28 Sept/embris 1729. (Sjå dok. nr. 1 under Herdla 20/10)

5. Lector Bornemands udstedde Bøxelbrev til Anders Nilsøn paa 2 ½ spand fisk i Arefiord, dat/erit 10 Octobr/is 1729.

6. Iver Tøssøens udstedde Bøxelbrev til Anders Nilsøn paa 1 p/un/d 6 merker fisk udi Aase, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 17 Octobr/is 1729.

7. Ole Hansøn Landraaes udstedde Bøxelbrev til Mons Knudsøn paa 6 merker fisk i Sollesvig, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 17 Octobr/is 1729.

8. Iver Rasmus/øn *Mitdsiøes (Misjø i Herdla sk.r.) udstedde Bøxelbrev til Lars Lars/øn paa 18 merker S/mør 6 Kander Malt i Tøssøen item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 17 Octobr/is 1729.

9. Anders Johansøn Spildes udstedde Bøxelbrev til Nils Lars/øn paa 18 merker fisk udi Hagenæs, dat/erit 17 Octobr/is 1729.

10. H/er/r Henrik á Møinichens udstedde revers til Madame Warberg paa 50 rdr for afKøbte huuser at betale Tvende...(?) .....(?) dat/erit 17 Octob/ris 1729.

11. Hans Hans/øn Algrøens udstedde Skiøde til Hans Hansøn paa 13 19/250 merker fisk udi gaarden Algrøen dat/erit 17 Octob/ris 1729.

12. Lars Johans/øn Vilse tillige med Aaggete Thommesdatters udgivne Skiøde til Mikkel Thommes/øn paa 11 ¼ merker fisk udi Skoge, daterit Schoge d/en 17 Octobr/is 1729.

D/en 18 dito er Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme Vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Mons/ieu/r Henrik Magnus med Skriftlig Stevnemaal af 5 Sept/embris 1729 ladet indkalde S/igneu/r Søren Fuus med flere:

Mons/ieu/r Frile møtte paa Søren Fuusis Vegne som en frende til ham og sagde at Fuus refererer sig til hvad hand forhen her i Retten har proponerit og paastaaet, og derefter vilde ervarte dom, hand gav ellers Retten tilkiende at Skipperen Lubbert Kiøtmejer ikke kunde ansees for en af de Skippere der fører Skibe og er pligtige at holde journalen men for en af de Skippere som fører Jegter, for hvilket hans førte fartøj ogsaa ved ToldCammeret er angiven og saadanne Skippere der fører saadanne fartøje og fare her langs landet øster paa plejer aldrig at holde journaler, hand har *eller ikke tenkt at skulle forhal den her saa langt Nord under Vallen i Søen og Retten finder Vel af det passerede at hand har Været fordreven, men

ikke desto mindre har hand dog Ventet at Lodserne skulle have giort deris pligt og kommen ham i møde i Søen, hvorved hand den ulempe som skeed er, kunde Være forekommet.
Storm møtte paa Lodsernis Veigne

1729: 71b

ved Glæsvær og Oldermanden for Lodserne S/igneu/r Henrik Magnus og replicerede paa Mons/ieu/r Friels tilførte, som sig her for Retten haver indstillet og paa Fusis Veigne taget til gienmæle, at om det tilsatte Skib eller fartøj skulle Være angivet paa ToldKammeret for en jagt, saa vilde deraf falde per Conseqvents at Jagter ikke behøvede lodser men vel Skibe, som allene i forordninger om Lods.V..net(?) dennem er befallet at see in salvo(?); at Skipperen Lubbert Kiøtmejer er kommen Norden for su.len (Sulen?) og er noget som hand sig selv maa tilskrive, thi comparenten, om fornøden giøris trøster sig til hannem at overbevise, at hand maaskee aldrig har haft nogen compas i Skibet, i det øfrige agtede comparenten dennesinde unødig v(?) i Sagen at svare; men som hand fornemmer at de udi Sagen paaberaabte 3de Vidner, som godvilligen havde lovet at møde for Retten, ikke end efter Buds skikkelse sig haver indfunden, saa udbad hand sig af Retten tid til neste ting for dennem ved loulig Stevnemaal at indkalde, da hand og tillige paa sin side vilde slutte Sagen.
Friel sagde at hand har møt for Fuus for saavit hand er Citant, men ikke som Storm meener for at tage til gienmæle imod Contrastevningen, som Storm endnu ikke har beviist for nogen af de indstevnte at være forkyndt, den conseqvence som Storm ellers vil giøre af det at fartøjet har Nafn af Jægt formeener Friel ikke at kunde komme i nogen consideration, thi ellers skulle deraf ogsaa følge at Lodserne ikke vare pligtige at tage imod et og andet af de Smaa aabne fartøjer som kommer fra Skotland og deslige Pladser og er ikke af større dregtighed end af 6 á 8 læsters dregtighed som iligemaade her ved Toldkammeret ikkun ansees for Jægter og at Storm Vil forevende at Skibet ikke skulle have haft Compas eller sette saadant i tvifl, da er derudi ikke min-

1729: 72

dre end intet, thi dersom de indenbords ikke hafde haft Compas kunde vedkommende ikke forklaret hvorledis Skibet laae an da det kom her til Vallen stikkende og blev forulykket.
Storm sagde at som hand seer Mons/ieu/r Frile her for Retten som en procurator paa Fuusis Veigne, fant hand sig anlediget i følge af Loven imod hannem at excipere som den der ikke paa Landet for nogen kunde gaa i rette, med mindre hand dertil enten haver Kongl/ig allernaadigst tilladelse eller og af Stiftbefalingsmanden beordret, hvad enten hand vilde paaskyde sig beslegtet eller besvaagret med hovetCitanten at Være, indstillede saa til Retten den post under den begierte Tid og ans....(?) til deris paaskøn og eragtning.
Friel formeente at Storms sidste *excepption var skeed for siddig (sildig?) saasom Storm efter hands formeening ved sit første Svar, allerrede havde accorderit ham at gaa i Rette for Fuus, hellers vilde Comparenten tiene Mons/ieu/r Storm derved at give ham tilkiende at hand med Fuus saa nær er beslegtet, at hand er i andre leed med Fuuses Koene og om det end ikke Var, at hand med Fuus var beslegtet, saa var hand dog i de tanker at loven ikke forbød ham eller en anden god ærlig Mand for hin anden at gaa i rette, helst efterdi hand ikke er procurator, men efterdi Mons/ieu/r Storm selv er Procurator saa formener hand at Loven forbyder Storm aldeelis at gaa i Rette og antagis paa landet, thi omendskiønt Storm kand have over alt ladet proclamere at have Kongl/ig bestalling for at gaa i Rette for alle Ober og under Retter i Danmark og Norge, saa formeene dog Fril at hans Maj/este/ts allernaadigst Brev ikke strekker sig lengere hen end allene for de Retter som loven tillader at procuratorer maa gaa i Rette for; thi hellers maatte Loven, efter Comparentens uforbegribelige

1729: 72b

Meening i den Post for Procurator Storm være ophævet; og om dette, hvad enten Storm skal admitteris eller ikke er Friel Rettens Kiendelse ydmygst begierende.

Storm sagde: at hand tilforne for Retten havde producerit den hannem Allernaadigst givne Kongl/ig tilladelse og den bekient giort Allernaadigst at Være tillat at procedere for alle Ober og Under Retter i Danmark og Norge, saavel i Kiøbstæderne som paa Landet, efter det Kongl/ig Allernaadigst Brevs lydende, hvilket hand og vilde formode, efter dends Slutning af nogen i nogen Maade nogen forfang skulle giøris, agtede videre unødig at svare men alleniste afvartede Rettens Kiendelse.

Lubbert Kiøtmejer møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ei heller nogen paa hands Veigne. Ingen heller af Vidnerne møtte ei heller nogen Stevnevidner som om Stevnemaalets lovlige forkyndelse kunde afhiemble:

Og protesterede Mons/ieu/r Friel imod ald udsettelse og paastod endelig Dom i Sagen.

Storm sagde at om Retten skulle behage at antage Mons/ieu/r Friel som enhver for Fuus i Sagen og andre vedkommende Contraparter i Sagen, hand da vilde formode ikke at blive med Retten overilet, allerhelst hand nu ikke kand skaffe tilstæde de mænd som Contrastevningen loulig Kunde afhiemble, derfore begierde endnu tid til neste ting.

Afsagt.

Siden denne sinde ingen Stevnevidner som Stevnemaalet efter Loven bør afhiemble, møder som om de udeblivende Parters loulige tilkaldelse kand afhiemble, udsettis med Sagen til førstkommende Vaarting efter Storms forlangende, da og bør dragis fuldkommen omsorg for loulig Kald og Varsel, at Retten

1729: 73

desformedelst ei skal opholdis med Sagens expedition; den anden Post angaaende begge Parters fuldmægtige dispute om at tractere for Parterne Sagen, hvorom de med hin Anden paa begge sider disputerer; da finder Retten at Loven ligesaa vel er Mons/ieu/r Friel biefaldelig til at procedere for sin slegt og frende, som Mons/ieu/r Storm Allernaadigst bevilgede Brev er for ham at procedere for gotfolk som ham baade i Byen og paa Landet begierer, og derfore enhver af dem bliver tilladet i denne Sag og for denne Ret deris Principalers og venners Sag at Maintinere.

Dernest blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almue *forfattet (oplæst) og forseiglet, sampt og odelsMandtallet og forseiglet, item blev oplæst tiende forpagterens restantse og forseiglet, siden ingen indsigelse derunder skeed, ligeledis blev forfattet det Almindelige tingsvidne som ved forrige *tingstet extraherit findis og af dem svaret som forrige - Ligeledis at ingen 60 lod Sølv og 3de 40 lod Sølv, med andre stor Bøder *ei (i) 1726 er falden i dette Skibbrede - Ligeledis at ingen Skat til fogeden af Qvalvaagen i Tæle og Schoge er betalt.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1730 Retten skal betiene, nemblig 5 gamble og 3 Unge, nafnlige: Orje Kousland, Grim Tæle, Villum Mittvedt, Ole Nordeide, Anders Vaage, og 3de Unge Mons Olsøn Lerøen, Ole Vindenæs og Nils Mitfielde.

Og som ingen flere Sager efter paaraabelse vare indstevnt, blev Retten her ophævet.

Anno 1729 d/en 20 Octobr/is er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Johannes Kaallevaag Rasmus Hougland, Ole Hougland, Anders Rafnanger, Peder Erdal, Johannes Hetlevig, Joen Kraakaas og Chlemmet Hougland, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod

1729: 73b

Retten og dends betiente Advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 67 findis extraherede - dernest blev tinglyst

(1.) Mathias Rasmusøns udstedde Skiøde til Nils Eriks/øn Laachøen paa ½ [Vaag] fisk udi Turøen med underliggende Laxevaager dat/erit Sollesvig d/en 28 Sept/embris 1729.

2. H/er/r General Toldforvalter Garmands udstedde Bøxelbrev til Niels Monsøn Heggernæs paa ¼ part udi LaxeVaagens Brug - Klouen kaldet, som tilhører under Telvigen (Tellevik? i Arne sk.r.), dat/erit Bergen d/en 17 Julij 1729.

3. Jacob Tostensens udgivne obligation til Mathias Rasmusøn paa 33 rdr 5 merker 14 hvorfore er pantsat endeel Løsøre, som udi samme Obligation findis Specificerit dat/erit *Tost d/en 1 Sept/embris 1729.

4. Johannes Frechaug, Ole Nils/øn og Mons Nils/øns Skiøde til Halsteen Johans/øn paa 18 merker Smør 1/6 faar med Bøxel udi gaarden Hesdal, dat/erit 20 Octobr/is 1729.

5. Anders Tvedtens udstedde bøxelbrev til Dirik Anders/øn paa et stykke Grund ved Holmen dat/erit 8 Octobris 1729.

6. Mette S/a/l/ig/ Jørgen Christensøns udstedde Bøxelbrev til Daniel Anders/øn paa 5 skillings brug udi Nedre Kleppe dat/erit 8 Octobr/is 1729.

7. Ditoes udstedde Bøxelbrev til Nils Pedersøn paa *paa 2 s/killing udi Øfre Kleppe, dat/erit 22 Maj 1728.

*7. Laugmand Knagenhielms udstedde Bøxelbrev til Askild Nils/øn paa 18 merker Smør og ½ Vaag fisk udi Davanger, dat/erit Hopsgaard d/en 17 Sept/embris 1729.

8. Ditoes Bøxelbrev til Jens Larsøn paa 15 merker S/mør og 18 merker fisk udi Kaallevaag, dat/erit 17 Octobr/is 1729.

9. Fogeden Lem lod efter Velbyrdige Lansdommer og Laugmand Knagenhielms begier fredlyse alle hands ejende Skouge paa Aschøen for ald hugster for fremmede, og at Leilendingerne ei videre maatte tillades end til huusfornødendhed.

Ædle Leutenant Esaias Smidt, lod tinglyse sin odelsRett til efterskrevne Gaarder Asch, Hanevig, Stie, Aasebøe, Echeland og Søre Aadland, og tillige sin Pengemangel tilkiendegivet.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

1729: 74

Anders Tvedten med Skriftlig Varsel ladet stevne Rasmus Aamundsøn Mikkel Gundersøn og Knud Mikkelsøn Toschøen af dat/o Tvedt d/en 23 Junij 1729 som blev læst.
Af de indstevnte Møtte Rasmus og Knud, som tilstode Loulig at Være stevnte men forlangede tid til neste ting at faa udvirket contrastevning i Sagen. Af Vidnerne møtte de tvende Gunder Jonæsen og Gunder Mikkelsen;
Gunder Jonæsøn møtte for Retten og forklarede ei at have givet forlov, Men saaledis svaret Lensmanden at naar hand eller hands folk kom og bad dem alle, da naar de vilde, saa kunde hand og tillade med paa et par fugel:
Gudmund Mikkelsen forklarede at have givet dem lov til et par Skud, men tienerne til Lensmanden svarede, faar de ikke lov, saa skulle de tage lov, men før hand talte med hafde de for under landet skut og at tienerne videre svarede dem da de ikke vilde give dem mere lov, faar de ikke, skal de ruinere landet.

Afsagt.

Efterdi de indstevnte udi denne dem sigtende Sag begierer tid til neste ting, at faa udvirket contrastevning i Sagen, saa tillades *dend (dem?) det, da efter videre examination i Sagen, skal vorde kient hvis Ret er.

Mons/ieu/r Niels Poust haver ladet stevne med Skriftlig Varsel ladet stevne Guri Iversdatter Strudshafn og hvis videre derudi er nefnet dat/erit d/en 19 Sept/embris 1729.
Anders Strudshafn møtte paa egne og huustruis Veigne og tilstod loulig at Være stevnte for denne Sag; og til at anhøre Vidnernis forklaring:
Af Vidnerne møtte Birgitte paa gaarden, som tilstod loulig at Være stevnt til at Vidne i denne Sag, som efter Edens afleggelse forklarede: at Guri biede paa Citantinden som skulle fare til Byen og Kom noget silde(?), og sagde Poustis Koene til at sige til Guri da Guri og deponenten talede: at *at hon ei skulle agte hende, sa sagde Poustis Koene til deponenten at hon ei skulle agte Guri, derpaa Guri sagde hvorfore maa hon ikke tale med mig sagde Guri, nei sagde Poustis Koene fordi du er (har) en Canali Mund paa dig, hvortil Guri igien sagde du skal være en Canali taske og hore indtil du bevuser mig det; derpaa siger Poustis Koene til Guri bær ....(?) mine Penger du er mig

1729: 74b

skyldig og min tønde du haver fra mig, dine Penger skalt du faa svarede Guri men det skal blive dig ald for tung tønde, Om jeg er Kient med fogeden hvorfore skal det saa sagde Poustis Koene, jeg er saa Vel Kient med fogeden som du omenskiønt jeg ei truer med ham, Men lad mig have min tønde sagde Poustis Koene; Guri svarede du skal ei faa den førend ejermanden kommer og gik saa deponentinden derfra og ei videre ved hvad passerit er;
Ellers blev indleverit et fra Ane Marie Vadbæk skriftlig forfattet Vidne, hvilket Retten tilbage leverede: at hon selv inden tinge skulle møde og oplæse det:
Anders Strudshafn begierede tid til contrastevning.

Afsagt.

Anders Strudshafn bevilgis tid til neste ting at faa udvirket contrastevning i Sagen;

Nils Myrtved har ladet stevne Gutorm Røsetter fordi hand haver indsat hands Hest og ladet sin egen gaa i hage igien.
Dend indstevnte forklarede at have ladet den indsette fordi hand indsatte den; og blev da sendt bud til ham at bestet Var indsat ½ time der efter, og blev saa Øgen \ei/ tilbage leverit før end de ville have betaling for Skaden; og gik Hesten ved Bøe garden og ei inde paa Bøen og er det 3de Lejemaal imellem dem, men ingen Gierdisgaard, eller hagaard, og vare de advarede om at holde deris hester fra deris Udmark; og Var hesten ustokket;

Afsagt.

Retten finder ikke at Gutorm Røsetter noget ulouformeligt haver handlet \med at indsette hesten/ Det Citanten er advaret at fra holde sine Creaturer fra hands udmark, samme er funden ustokket og ublokket, hvilket ikke er ret handlet af Citanten; ..(?) skall .ige(?) bør i følge af Loven, om ei Parterne paa anden maade kand skee forlig imellem

1729: 75

om deris Creaturers gang, enten Gierde mellem deris udmarker opsettis eller enhver tilholdis deris Hester med Stok at belegge, det de ei deris udmark forderver efterdags \og deris .... overstrippe/ og bliver den indstevnte befriet for Citantens tiltale dennesinde i denne Post.

Bøigdelensmanden efter ordre af fogeden haver ladet stevne Brite Næsse efter Rettens forrige Kiendelse af 8 Julij nest afVigt, som fol/io 44 findis anført.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen Paa hændis Veigne.

Fogeden paastod Dom efter forrige Kiendelse formedelst overhørighed i at Møde.

Johannes Aadland og Hover Mæland afhiemblede Stevnemaalets lovlige afsagte forkyndelse med mere en 14 dagis Varsel.

Retten haver den 8 Julij nest afvigte paalagt Brite Næsse at møde Og svare for sig i dend indstevnte Sag under 4 rdr Bøder; herudi haver hon levet Rettens Kiendelse overhørig og ei vil møde eller lade svare for sig; thi tilfinder Retten hænde den den tid paalagde straf nu med 4 rdr at betale inden 15 dager under Nam efter Loven.

Fogeden i underdanig anledning af det Høikonglige RenteCammer Collegi anteignelsis 7 Post angaaende Magne Aamundsøn Fosses udlagde Sølv 1 Sølvbelte Vurderit 7 rdr 1 Sølvsnor 1 rdr 2 merker 1 dito 1 rdr 1 mark 1 Sølvring 3 merker et Sølvspende 5 merker, havde ladet indkalde Magne Aamundsøn Fosse samme for Retten at fremføre, baade for at veje det, saa og at opbyde det om nogen mere derfore vilde give; og møtte Magne Aamundsøn Fosse og allene fremførte Beltet; som af sin Rem for Retten blev taget og vejet med rigtig Skaalevegt og befunden at Veje 12 lod og 3 qvintin, og derefter strax for Retten opbudet om nogen af Almuen derfore højere end 7 rdr vilde give, men som ingen højere derfore vilde give end det Vurderit Var, beholt samme Mand det, Magne Aamundsøn for de forrige udlagde 7 rdr, de tvende Sølvsnorer, Spendet og Ringen hafde hand ei med sig; thi Kunde af Retten ei videre dennesinde handlis.

Fogeden begierede hvis for Retten passerit Var under Rettens forseigling beskreven, som blev consenterit.

1729: 75b

Ligeledis havde fogeden Lem i underdanig følge af det høiKongl/ig RenteCammers giorte anteignelser ladet indkalde Mons Johansøn tillige med sin myndling Johannes Halversøn, som hafde at søge udi Magne Aamundsøn(s) Boe 15 rdr 42 s/killing, baade at producere deris original Skiftebrev af 1724 (1704?) d/en 6 Martij og derved at bevise dessens rigtighed og at gotgiøre at indbemelte Arvepart virkelig udi Boen har Været indestaaende og Magne Aamundsøn til Veddermæle;

Af de indstevnte møtte Myndlingen Johannes Halversøn forklarende ei andet beviis paa sin Arv at have end en ham given lodseddel paa slet Papiir; men som hand nu er over sine 28 Aar erbød hand sig for Retten med corporlig Ed at vilde tilstaa at samme hand(s) søgning er rigtig

og udi Magne Aamundsens Boe var inde, det samme ogsaa Magne Aamundsøn erbød sig, naar forlangis med saligheds Ed at bekræfte at det sig sandfærdig forholder.

Ligeledis havde fogeden indkaldet Ingeborg Hansdatter som hos *som hos* ermelte Magne Aamundsøn tiente og der fordrede 1 rdr 8o(?) s/killing, item Johannes Halversøn som ligeledis fordrede for tieniste løn 5 rdr 56 s/killing, samme deris Søgning at beviise; af hvilke Johannes Halversøn møtte og med Ed for Retten forklarede at sam/m/e af ham søgte udi Magne Aamunds/øns boe 5 rdr 56 s/killing rigtig Var og ham til den tid ubetalte; Ingeborg Hansdatter Var ei at finde udi dette fogederie eller Kand opspørgis hvor hon sig opholder; hvad for Retten passerit er begierede fogeden beskreven til tingsvidnis erholdelse som Retten consenterede.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1730 Retten skal betiene, nemblig 5 g/am/l/e/ som tilforne haver aflagt deris Laugrettesed, Gregorius Hougland, Mons Ols/øn Wig, Anders Lars/øn Toft, Nils Paalsøn Toft, Jacob Thommes/øn Rong og 3de Unge som først

1729: 76

for Laugmanden haver at aflegge sin Ed, Ole Ols/øn Frommerede, Ole Hans/øn Frommereide, Mikkel Magnes/øn Heggernæs, hvornest de til Rettens Betiening skal Vorde antagelige.

Deretter tilspuurte fogeden Almuen om dem var Vitterlig at Florvaags møllis huus er nedreven, saa der nu ingen Mølle er staaende ? hvortil de alle svarede jo at det sig sandfærdig forholder.

Siden blev taget det almindelige Tingsvidne som ved forrige Skibbrede og om dem svaret som forrige.

Sluttelig blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Skatter for Almuen oplæst og forseiglet, saa og forfattet Odelsmandtallet paa Selvejerne oplæst og forseiglet.

Og som ingen flere indfant sig som Sager havde til paakiendelse indstevnt, blev Retten her ophævet.

Del B

NHL T.b. nr. 37 1728-1731

(1729: 76)

A/nn/o 1729 d/en 24 Octobr/is er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Hosanger Skibredis Almue paa Gaarden Hannistvedt, nerværende Kongl/ig May/este/ts Foeged over Nordhordlehn og Waas S/igneu/r Jens Lem, BøygdeLensmanden Niels Hannistvedt, og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Arne Rosland, Stephen Heldall, Erik Røsland, Mons Hougstvet, Ole Bysem, Johannes Heldall, Ole Grønnaas, Siur Fieldskaal, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat retten udi hands May/este/ts høye Nafn Var sat, og Almuen till Fredelighed Ædruelighed og Ærbødighed imod retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger og høyøfrigheds befalinger, som fol/io 67 findis extraherede - dernest blef tinglyst

(1.) Jacob Larsøn Leraaes (Leiros) Skiøde till Johannes Olsen paa 1 pund Smør med bøxell udj Gaarden Leraae (Leiro i Stamnes sokn), dat/erit 24 Octobr/is 1729.

2. Niels Hannistveds udgifne bøxelbref till Vemmund Askildsen paa ½ løb Smør ½ faar udj Gaarden Vahre dat/erit 24 Octobr/is 1729.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede

Lod Opsidderne paa Gaarden Bærnæs, Niels Anders/øn Hans Hansen, Johannes Siurs/øn item opsidderne paa Kleppe Ole Peders/øn Anders Johans/øn Askild Jørgens/øn Knud Magnes/øn, saa og opsidderne paa Vestre Kleppe Joen Torres/øn, Magne Olsøn, Iver Anders/øn og Anders Ingebrigtsen lod for Retten tilkiendegive, at efterdi Nils Hannistvedt hafde af Madame Else Cathrine Wolptmand, uden dem samme gaard at have tilbudet, saa Vilde de have sig Kongens Allernaadigste forordning tilholden som siger at ingen Gaard maa selgis uden det Leilendingerne først tilbydes og derfore og paastaar at enhver af dem bør for samme af Lensmanden udlagde Penger nyde deris paaboende gaarder til Kiøbt og for dessens betaling.

1729: 76b

Knud Gieterim har ladet stevne Arne Rosland fordi hand har taget en bomme i Bergen Arne Geterim tilhørende, som fra ham er staalen og ved det hand har taget samme Bomme har hand ladet indføre Knud Geiterims Nafn derfor, ligesom Knud skulle have giort det Arne selv har forrettelig giort.

Arne Rosland tilstod at Være stevnt for denne Sag fragaaende ei at have taget nogen bomme i Bergen og begierede saadant bevist.

Knud Gieterim blev tilspuurt om hand har vidne paa at Arne Rosland har taget bommen fra *den (dem?) hvortil hand svarede Iver Flataas, og Nils Svennem; hvilke møtte og tilstode at være stevnte til at Vidne i denne Sag; for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet

Iver Flataas, som forklarede at have lagt op i Skudevigen, da talede Janneke til Knud Geterim som samme tid var med ham der inde, spitviis, i skal have tak Knud Geterim fordi i tog Stampen fra min Mand ved *Saknis (Sakris?) lonnen eller bryggen, men siden forklarede Vidnet at Koenen sagde, at Stampen blev taget fra en Koene, som skulle have taget den fra en Koene som Stampen skulle selge, hvortil Knud svarede dette ved jeg ei af, saa vit jeg har Vandret skal aldrig befindis at jeg har giort nogen nogen brek, skiød derpaa deponenten til Vidne om hvis (det som) passerit er, da sagde samme Koene, jo see her staar dit Nafn paa Veggen.

Nils Svennem fremstod dernest og Edelig udsagde: At have Været med Knud som bad ham følge sig i Skudevigen for at høre med samme Koene om hon vilde staa ved samme ord, og var da med Inde i huuset baade Manden og Koenen, som det tilstod, og Manden foregav at have Kiøbt denne Stamp af en Mand som drog til Findmarken for en Mark og som hand siuntis den falt dem for stoer, flide hand en Koene samme *Stampt at selge, som kom til nogle *ostre Mænd* (Menn fra Oster/Osterfjorden), og tiltog sig samme Stamp som de sagde

sig at Være Kient og gav intet der for og sagde samme Mand sig at *heed (hede) Knud Geterim.
Arne Rosland blev tilspuurt om hand nogen Stamp har taget ved torvet,

1729: 77

svaret nej: men at Stampen var Kiøbt for Penger, hvem af Kand hand ei sige: ellers blev Arne tilspuurt hvem der var med ham samme tid i Bergen ? svaret Knud Killand og Ole Rosland og Anders Svennem. Efter Videre tilspørgelse svaret at Stampen først var i Arnes huus; Arne begierede tid til at høre (føre) samme Vidner i Sagen til neste ting, som Retten consenterede.

Arne Rosland har ladet stevne Ole *Hosfode (Hoshofde) for Penger for nogen humble 8 merker som af Villum Eide til Ole Hoshofde for Citanten skulle leveris, og Manden som humblen soldte fik ei sine Penger, som til Ole Hoshofde af Citanten blev leverit. hvorfore Citanten nu af den selgende søgis, thi søger hand igien Ole Hoshofde for dessens betaling, som af ham er leverit Penger derfore og denne Processis bekostnings erstatning.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne. Af Stevnevidnerne møtte ikkun det ene,
Thi henvisis Sagen til Nytt Stevnemaal.

Erik Horvig har ladet stevne Knud Miøs til at bevise hvem som haver befalet ham til at gaa hen og frasige hands fader Siur *Fieldskal (Fieldskaal) fra Fieldskaal.
Knud Miøs møtte for Retten og tilstod herfore loulig at Være stevnt; forklarende at Askild Fieldskaal er kommen til ham og begierit af ham at hand vilde følge ham til Fieldschaal til at høre paa Siur og hands tale og var da Fuse Vadsel alt Kommen der og begierede da Askild af Siur at dersom hand vilde forliges med ham vilde hand fløtte til sin egen Jord og Siur svarede intet derpaa hverken fra eller til saavit hand Kand hugse, og skedde dette samme Aar Askild bøxlede:
Og begierede Erik tid til neste ting til at faa Askild indstevnt som Retten consenterede.

Ingeborg Aamundsdatter og Nils Aslaksøn ere stevnte for Lejermaals Bøder for begangne Barneavling;
Fogeden tilstod at Nils Aslaks/øn har betalt sine Bøder.
Ingeborg Aamundsdatter møtte ikke og Skafferen forklarede allene at have stevnt hende; thi henvisis Sagen til loulig Stevnemaal.

Peder Olsøn i Bergen haver ladet stevne Joen Walstrand og Stephen Lone for at fravige den odel som de har Kiøbt og solt ham tilhørende; samme at lade sig fraløse.
Joen Walstrand møtte men Stephen Lone ikke.
Peder Citant Vilde producere

1729: 77b

en Lodseddel uden haand paa slet papir, som ei blev imodtaget; item et original instrument af S/a/l/ig/ Hans Hans/øn udgivet d/en 25 Apr/ilis 1665 hvormed hand vilde bevise sin odels Ret;
Joen Wallestrand forklarede at have Kiøbt endel Kiøbe Gods og Stephen Lone og Ole Revem og siden odelsgodset, som alt er i et Skiøde.
Afsagt.

Loven taler udtrykkelig at dersom nogen holder sig til løsningsmand paa noget odelsgods, Da skal hand stevne dend som samme gods *posuderer (?: Det same som postulere = påstå, forutsette, stille opp uten bevis) for (før) Juul til *tokke tilsdag* (Norsk Hist. Leksikon: Toke-/Jordetirsdag = oftest 3dje tirsdag etter påske. Etter loven skulle odelssak stevnes til odelstomta denne dagen; stevningen skulle være forkynt før jul) paa den gaard der tvistis om og der føre sine odels Vidner; thi henvises den tvistighed til Aastæden; hvorhen, naar Retten Kaldis, skal vorde Kiendt hvis lou og Ret medfører.

Lensmanden Nils Hannistvedt haver ladet stevne Vemmund Sandalen efter forrige tiltale og laudags foreleggelse.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse; tilstod at have hugget og brent Koel (kol) der, men efter Leilendingenis tilladelse - alle fire paa Østre Kleppe; og have brent til 6 á 7 t/ønner.

Leilendingerne møtte og toge til Veddermæle Anders, Ole, Knud og Askild og tilstode at have givet ham lov der til og skeede deris Lov ved Rødberget hvor ingen tienlig eller duelig Skoug findis.

Citanten blev tilspuurt om mere er hugget end af dend indstevnte foregivis ? svaret nej, saasom hand intet saae det. Citanten blev ellers tilspuurt om Leilendingerne i andre Maader fornermer ham med ubillig Skoughugst ? svaret nej:

Lensmanden satte Sagen i Dom/m/erens hænder til paakiendelse.

Afsagt.

Loven bevilger en *Leilendingen udi 3de Bogs 14 Capit/ul 34 foruden anden hugster alt hvad hands til Jordens forbedring benødiges og halve Landskyld og i samme Bogs 37 art/icul bevilger hand en Leilending at give lov til 3de læs Ved og 2 læs Skav at hielpe sine trengende grander Med; da som Citanten Lensmanden Nils Hannestvedt ei Klager over sine Leilendinger i andre maader at handle ubillig, saa finder og Retten at de dennesinde ikke haver handlet uskikkelig i det de haver

1729: 78

tilladt dend indstevnte Vemmund Sandalen at hugge til Kaalerved saameget som til 6 á 7 t/ønner Kand bereignis og ingen videre forlov enten før eller siden af dem er skeed, eller videre hugster af den indstevnte er giort, thi viger baade Vemmund Sandalen og Gaardens opsiddere fri for Citantens tiltale i denne Sag.

Dernest blev forfattet restantsen paa dette Skibbredis Almue, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet, ligeledis odelsmandtallet forfattet og forseiglet efter at det var oplæst - saa og det almindelige tingsvidne forfattet og af disse svaret som forrige.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettet som tilstundende Aar 1730 Retten skulle betiene, Stephen Heldal, Anders Hoshofde, Adskild Fieldschaal, Jacob Rachnæs, Ole Haaland, og Johannes Hoshofde af de unge, Mons Fieldskaal, Elling Bysem hvilke først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed, da de siden til Rettens betiening skal Vorde antagelige, og som ingen fleere Sager for Retten dennesinde var indstevnte blev Retten her dennegang ophævet.

Anno 1729 d/en 25 Octobr/is er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Eide, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordleehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Iver Esem og edsorne

og tilforordnede Laugrettesmænd *Ivrer (Iver) Echnæs, Lars Echnæs Salamon Echnæs, Børge Eidsnæs, Ole Yttre Eide, Anders Totland Knud Yttre Eide, Anders Nils/øn Indre Eide med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høi øfrigheds Befalinger som fol/io 67 findis extraherede.

(1.) Stiftbefalingsmand Wilhelm August von der Ostens udstedde høi respective Resolution paa ærværdige H/er/r Nils Schiøttis andragende angaaende Kirkevejernis reparation under(?) ..d(?) pantning dat/erit 17 Aug/usti 1729.

2. Biscop Tanches advarsel til opsidderne paa Gaarden Rommerem ei at maa hugge mere end Loven tillader i deris Skouge dat/erit 18 Octobr/is 1729.

1729: 78b

Biscop Mullers udstedde Bøxelbrev til Anders Magnes/øn paa 1 p/un/d S/mør 8 Kander Malt og 1/3 faar udi Øfre Echanger dat/erit 20 Octobr/is 1729.

H/er/r Christen Kraags udstedde bøxelbrev til Ole Olsøn paa *paa 12 merker S/mør 8 Kander Malt udi Hølleland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 7 Apr/ilis 1729.

Nils Totlands udgivne Skiøde til Ole Andersøn paa ½ pund S/mør og 10 Kander Malt udi Totland, dat/erit 25 Octobr/is 1729.

Anders Totlands udgivne bøxelbrev til Ole Andersøn paa ½ pund S/mør 10 Kander Malt udi Totland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 25 Octobr/is 1729.

D/en 26 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Kongl/ig Maj/este/ts foget ladet stevne Styrch Høje for resterende Skatter til 1728 Aars udgang 4 rdr 4 merker 14 s/killing til betaling og Processens Omkostnings erstatning, sampt til arrestens Loulige fuldførelse.

Dend indstevnte møtte og tilstod sigtelsen.

Fogeden begierede Seqvistrationen maatte indføris, som var 1 Koe for 2 rdr 1 dito for 1 rdr 3 merker 1 Sou 2 merker 1 Vedder 2 merker, 2 Vaager Korn á 2 merker Vaagen 4 merker er 4 rdr 5 merker og derpaa paastod dom til betaling.

Afsagt.

Styrk Houe, som for Retten tilstaar at Være udi Kongl/ig Skatter skyldig fogeden 4 rdr 5 merker hvorfore er seqvestrerit 1 Koe for 2 rdr 1 dito for 1 rdr 3 merker 1 Sou 2 merker 1 Veder 2 merker og 2de Vaager Korn 4 merker tilfindis prioriterit i disse seqvestrerede Midler eller hvis videre hand ejer og betale dem inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito haver ladet stevne Jacob Klef for resterende Kongl/ig Skatter 3 rdr 2 merker 8 s/killing samme at betale under exsecution.

Jacob Klef møtte og tilstod sigtelsen.

Fogeden paastod Seqvestrationen confirmerit 1 Koe for 2 rdr 1 qvige 1 rdr og udi 1 sort dito 2 merker 8 s/killing.

Dend indstevnte blev tilspuurt om hand kunde skaffe caution for denne søgning inden Juul, som Var for 1728 3 rdr 2 merker 8 s/killing, hvortil Lensmanden Iver Esem stillede sig, og derfore blev kiendt at samme af den indstevnte skulle betalis eller at Cautionisten tilsvarer inden 15 dager Under Nam;

Peder Hofmand haver ladet stevne Jacob Klef for resterende Landskylder tilsammen 5 rdr 10 s/killing, item Ole Klef for resterende Landskylder 4 rdr 5 merker 14 s/killing samme at betale med processens Omkostnings erstatning.
Jacob Klef møtte og tilstod søgningen og sigtelsen; Ole Klef møtte ikke ei heller nogen paa hans

1729: 79

veigne.
Stevnevidnerne Magne Lie og Jacob Lie afhiemblede Edelig at have stevnt ham for denne Sag med mere end 14 dagis Varsel og talte med ham selv, dog møtte det ene Vidne Jacob Lie ikkun her.
Paa Citantens Veigne blev paastaaet Dom.

Afsagt.

Som Jacob Klef tilstaar sigtelsen, saa tilfindis hand at betale sin Jorddrot Peder Hofmand det søgende 5 rdr 10 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven. Ole Klefven som nu ei møder *er (men?) befindis loulig stevnt, vil loulig stevnis førend noget imod ham kand foretagis.

Mag/ister Ole Borneman har ladet stevne Johannes Iversøn Yttre Echnæs - 5 rdr 4 merker 5 s/killing, Johannes Anders/øn 2 rdr 2 merker 7 s/killing, Hans Baars/øn 4 merker 8 s/killing for resterende Landskylder til betaling og Processens Omkostnings erstatning.
Ingen af de indstevnte møtte ei heller nogen paa deris Veigne.
Stevnevidnerne Lensmanden Iver Esem og Magne Esem afhiemblede ei at have givet dem loulig Varsel, thi henvisis Sagen til Loulig Stevnemaal.

Derefter blev forfattet restantsen for dette Aars Skatter for Almuen oplæst og af Retten forseiglet, saa og forfattet odelsMandtallet paa selvejerne for dem oplæst og af Retten forseiglet, item blev proponerit for dette Skibbredis Almue det Almindelige tingsvidne angaaende de 9 Poster og af dem svaret som forrige, saa og proponerede fogeden i mangel af Regenskaberne for 1726 om nogen af Almuen kunde sige at det Aar 1726 nogle 3de 40 lod Sølv, 60 lod Sølv, eller deslige bøder er faldet ? hvortil de svarede Nej.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1730 Retten skulle betiene, Anders Biørge, Ole Esem, Niels Esem, Lars Øfre Echanger, Aamund Lie, Elling Lie, og 2de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettised Fuse Vadsil, Ole Nils/øn Øfre Echanger, hvorefter de til Rettens Betiening skal Vorde antagelige.

Og Endelig blev forfattet tiendeforpagterens restantse over Kongens Anpart Korntiende, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet, saasom ingen indsigelse derimod er bleven giort.

Anno 1729 d/en 11 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over

Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Larsen Arnetvedt og edsorne og

1729: 79b

tilforordnede Laugrettesmænd Ole Brudvig, Stephen Toft, Ole Morvig, Aamund Indre Horvig, Ole Telvig, Nils Helle, Mons Olsnæs og Gregus Toft med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høi øfrigheds Befalinger, som fol/io 67 findis extraherede - dernest tinglyst

(1.) Mag/ister Johan Widdings udstedde Arv og gields fragaaelse paa Abigael Widdings veigne dat/erit 10 Octobr/is 1729.

2. Esaias Smidt, Secunde Leutenant under Velbaarne H/er/r Oberste du Wals regiment, lod tinglyse sin odelsRet og PengeMangel til Gaarden Aasetvedt i Arne Schibbrede beliggende, nu H/er/r Commerce Raad Magnus Schiøtte tilhørende.

3. Niels Espels revers til Anders Tveten paa 18 merker S/mør og 9 Kander Malt udi Espel dat/erit 17 (11) Nov/embris 1729

4. Erik Arnetvedt, Markus Borge og Johannes Tuenæssis udstedde Bøxelbrev til Johannes Peders/øn paa 6 5/6 merker S/mør udi Garnes, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 11 Nov/embris 1729.

Og efterat Skatterne saavit Vare betalte, blev d/en 12 dito foretaget med Sagerne og hafde da

Byeskriver Gartner med skriftlig Varsel ladet stevne Hans Tollefsen Blindem og Erik Olsøn af 22 Sept/embris 1729 med flere interresserende som blev læst.

Citanten tilspuurte Hans Tollefsøn om hand kand fragaae denne sigtelse ? svaret nej: men tilstoed det for Retten saa at Være passerit som paastevnt er: Citanten forlangede ei videre Vidners førelse over ham efter tilstaaelse, det samme giorde hans Søn Erik Olsøn nu 16 Aar g/amme/l og derfore begierede Tingsvidne om hvis (det som) passerit er; som Retten consenterede.

Dito haver ladet stevne Johannes Larsøn Flactvedt med skriftlig Varsel af 22 Sept/embris 1729 med de derudi paaberaabte Vidner med Videre:

Dend indstevnte møtte og tilstode at Være loulig stevnt for denne sag, og at siuntis tilhørte ham efter leed.

Af Vidnerne møtte Ane Qvame, Iver Qvames huustrue Brite Olsdatter ligeledis, som begge hafde opforstret(?) denne omtvistede Kalv, ogsaa møtte Brite Pedersdatter og Kari Olsdatter Loftaas som nu tiener, saa og møtte Ole Olsøn Hougland,

1729: 80

og Mons Olsøn Hougland endnu umyndig, de andre møtte ikke for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige og først fremkaldet

Ane Qvame som udi Citantens tieniste, samme omtvistede Kalv haver paasat og edelig udsagde: at have tient paa Gaarden Hougland da denne omtvistede Kalv blev tilsat, og at samme Kalv som Johannes Flactvedt fra S/igneu/r Gartner har taget ere dend som hon da paasatte og var samme Kalv hvid og sort, sort bag paa siderne, frem paa Bogerne sort, og

gret(?) regede(?) Nase, sort paa Kieken; tilstaaende end efter videre tilspørgelse at denne Kalv, er den samme som hon forlod da hon gik af Gartners tieniste.
Det andet Vidne Brite Olsdatter, som sam/m/e Aar tiente med forrige Vidne forklarede edelig: og eenstemmig som forrige og at samme Kalv er hændis hosbond S/igneu/r Gartner tilhørende: var og med da de skulle søge efter en anden Kalv og da *falt (fant) de denne med som holt sig til forrige og da kom Johannes Larsøn og tog den med Magt derfra dem;
Brite Pedersdatter fremstod dernest og edelig udsagde: at have kommet efter Ane Qvame udi tieniste til Gartner og af Ane Qvame anammet qvæget tillige med denne omtvistede Kalv og Var samme Kalv hiemme udi 6 Uger hos hænde og udi hændis tilsiun førend hon Slap den uden for gaarden og Var da denne Kalv tillige med en anden 8tte dager i Marken, og da hon fik at vide at Johannes havde taget Kalven gik hon for at hænte den og den anden Kalv og fant den udi Flactvedts Mark, og Var Gartners, som gik i laug med en anden S/igneu/r Gartner tilhørende, udi sam/m/e Mark gaaende, som hon strax kiente sig med og talte saa med Johannes Flactvedt og Koene og sagde dem at denne Kalv var Gartners og da talede Johan/n/es og Koene ei meget derimod, gik saa anden gang tillige med Ane Qvame for disbedre at see sig for om det ikke var deris Kalv paa Hougland, da kiendte baade hon og forrige Ane Qvame Kalven, og da Vilde Johannes ei tillade dem at tage dend uden de vilde giøre deris Ed derpaa, saa toge de Kalven og Johannes kom derefter, hvis Mark det Var udi de vare komme, Kunde hon egentlig ei sige, og tog Kalven fra dem og Var med Johannes hans Koene og en pige

1729: 80b

og lede de saa Kalven efter sig.
Kari Olsdatter fremstod dernest og edelig udsagde: efter advarsel af Ole Hougens Koene at Kalven af Johannes Larsøn var taget, og i øfrige forklarede hon som forrige:
Niels Olsøn Hougen forklarede edelig at have seet Johannes Larsøn at tage en Kalv af floren som hand havde drevet i Ole Botnens floer, hvilken Kalv hand ei kiendte, men hands Koene sagde til ham at det Var Citantens og at de fik give det an for dem, videre ved hand ei af at sige: paa Spørsmaal svarede at hand ved at Gartner ejer Gaard og huuserne paa heele Gaarden og selv bruger helften af Gaarden:
Ole Ols/øn Hougland fremstod dernest og udsagde edelig: blev Var at Johannes Larsøn kom drivende med denne Kalv og fleere og siuntis da deponenten at det Var ligt til Gartners Kalv, som af Ole Botnens flor blev udtagit efterat den der af Johannes Lars/øn var ind dreven, raabte saa til Johannes Larsøn og spuurte ham om det var hans Kalv ? ja sagde Johannes ikke det jeg andet veed og i øfrige svarede som forrige Vidne til sidste Spørsmaal.
Mons Olsøn et lidet Umyndig Barn som hialp ham Johannes til at drive Kalven, forklarede uden Ed at have faaet for sin Umage 2 s/killing og da hand kom med Johannes hiem, sagde Johannes sin Koene, at hon tviflede paa at det Var deris Kalv, da blev Johannes Vred paa sin Koene derfore.
Dend indstevnte forklarede at hands Kalv var saaledis leeden eller af coleur som denne og en Kusse Kalv.
Citanten formeente at hand allerreede med de aflagde Vidnisbyrds edelige forklaring til fulde haver beviist sin Sag og Sigtelse efter Stevnemaalet over Johannes Larsøn Flactvedt, og som det befindis, at hand saa grovelig haver jaget, borttaget og bemestret sig en af Citantens Gaards Kalve og ikke undseet sig for Lovens 6te Bogs 15 Capit/ul 3, 20 og 22 art/icler thi paastod comparenten Dom efter Loven, ligesindende til excempel derfor gav tilkiende at Kalven var af beste sort her om Kring falder, til at paasette til gaardens drift og ikke mindre kand ansees end for 2 rdr; paa-

1729: 81

strider nest tilstrekkelig erstatning for processens bekostning.
Retten tilspuurte den indstevnte om Kalven er levende eller død ? Johannes Larsøn svarede: at den er levende og hos ham.
*Daniel (Johannes?) Flactvet foregav at have ogsaa indkaldet Vidner Daniel Flactvedt, Marrite Nilsdatter Birkeland, Ole Birkeland, at Vidne hvorledis hands Kalv Var dannet,
Byeskriver Gartner svarede: at omendskiøndt hand ei er kaldet til disse Vidner at anhøre, saa Vilde hand dog tage til Gienmæle; og giorde ei heller de forrige Vidner, som afhørte ere nogen indsigelse imod Varselen; og blev saa først fremkaldet
Daniel Flactvedt som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: ei at Kunde sige at denne omtvistede Kalv var Contra Citantens opføding, men at ligne hans, End tilspuurt om hand nogensinde har været tilkaldet til at see Johannes Larsøns Flactvedt(s) Kalv, førend den bortkom, ? svaret nej: men allene seet ham paa Bøen:
Ole Birkeland frenstod dernest og edelig udsagde: at Sex fremmede Kalver kom til deris Gare og da var ingen saadan Kalv af leet og Lyte som denne omendskiønt de vare paa Nore leeten af Bøen, og ei kand sige at denne Kalv tilhører Johannes Larsøn, \ei/ heller at det er hands opføding;
Marrite Nilsdatter fremstod dernest og edelig udsagde: ei at Kunde sige at det Var Johannes Larsøn tilhørende, eller hands opføding, men saae en Kalv af samme Leet, men ei Kand sige at denne Kalv, som nu tvistis om er Johannes Larsøn tilhørende.
Gartner tilspuurte Johannes Larsøn om ikke denne som hand nu haver, er den samme som hand af Houglands gaards fæhuus udtog ? svaret ja:
Retten tilspuurte Johannes *Hougland (Flactvedt?) om hand flere Vidner hafde eller andet at lade Indføre i Sagen ? svaret nej:
Gartner refererede sig til sin forrige Paastand og forlangede Dom - End blev Vidnerne tilspuurt alle 3de af Gartner om de Kiente hands Kalv ? svarede nej: men at dennis Leet *lignete (lignede) Johannes sin.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Byeskriver Gartner i henseende til fornemme Venner og got folkis intercession, vil efterlade Johannes Larsøn sin grove forseelse, med Vilkaar, at hand nogenle-

1729: 81b

dis til de fattige bliver anseet med Penge *Multe (Mulcte) og leverer straxen Kalven uskad tilbage, saavel som at hand erstatter Processens Omkostnings tilstrekkelig.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Sagen bestaar herudi at Johannes Larsøn Flactvedt haver indgaaet udi Citantens fæhuus og der udtaget en Citanten Hans Christian Gartner tilhørende Kalv; denne Kalv lader Citanten S/igneu/r Hans Christian Gartner Vidnefast affordre og med sam/m/e Vidner beviser at det er hands opfødning; og da hands folk samme Kalv skulle hiemføre, kommer Johannes Larsøn selv 3die og fratager samme Kalv fra hans tienere imod deris Villie; denne Gierning af Johannes Larsøn Flactvedt øvet fortiente en haard straf, dersom hovetCitanten S/igneu/r Hans Christian Gartner ei havde ladet sig persuadere til Barmhiertighed; da som ei allene af hovetCitanten S/igneu/r Gartner er beviist at denne omtvistede Kalv af Johannes Larsøn ham fratagen uloulig, er hands opfødning og ham tilhørende: Johannes Larsøn ei med sine førte Vidner har kundet bevise at den \var/ hands opfødning, men vel at de \førte Vidner/ siger, den ligner hands af coleur \omendskiønt de tilstaar ei at Kiende Citantens Kalv/ saa finder Retten billig efter hovetCitanten S/igneu/r Hans Christian Gartners sidste giorte Paastand, formedelst Venners intercession, at Johannes Larsøn Flactvedt, ved sine folk uskad lader hiemføre til

Citantens Gaard Hougland, den ham fratagne Kalv, uskad; eller derfore at betale 2 rdr, og bør hand nemblig Johannes Larsøn Flactvedt for denne hands uskikkelige Adfærd at give til de fattige 3 rdr og derforuden erstatte Citanten S/igneu/r Gartner denne ham paatvungne til Datum processis bekostning med 2 rdr, alt at udredis og betalis inden 15 dager under nam efter Loven.

1729: 82

S/igneu/r Hans Christian Gartner haver med skriftlig Stevnemaal (ladet) indkalde Johannes Monsøn Blindem og Stiffader Stephen Blindem, til Vidnisbyrd er indkaldet, Hans Blindem og Erik Olsøn sammesteds item Ole Olsøn Hougland og Nils Olsøn; til Veddermæhle Stephen Blindems Huustrue, samme Stevnemaal dat/erit d/en 22 Sept/embris 1729, som blev læst;

Johannes Monsøn møtte og tilstoed at Være loulig stevnt, det samme tilstod Stephen Blindem,

Hans Blindem og Erik Olsøn Vidner møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag; Daarte tienende Stephen Blindem møtte ikke; Ole Olsøn og Nils Ols/øn Hougland møtte ogsaa som Vidner;

Stephen Blindem tilstod ogsaa sin huustrues Stevnemaals loulige forkyndelse;

Johannes Monsøn var efter Præstens attest døbt d/en 23 Octobr/is 1715 og saaledis nu udi sit 15de Aar; og tilstod at have Været engang i Citantens Skou og taget Næver og hvis (det som) hand flekkede bar hand hiem og laae den ind udi Buen hos det andet hand engang tilforne hafde taget; end tilspuurt om hand denne Gierning giorde ved dagen ? svaret at have kommet hiem med det førend de lagde det;

Citanten begierede Vidnerne afhørte og fremstod dernest

Hans Blindem, som edelig udsagde: at have i denne Sommer seet Johannes Monsøn natte tider udi Houglands Mark at flække og have flækket Næver, som efter hands Siun kunde Været 1 p/un/d Næver eller 24 bismer Marker; Citanten tilspuurte deponenten om hand ikke har hørt af Stephen Blindem selv sagt og tilstaaet at hand nemblig Stephen Blindem, for nogle Aar har flakt Næver i Houglands tilhørende Skoug, og at Næveren laae udi hands Stue under Bordet bevaret, da comparenten nogle dage efter hand flækkede Næveren, vare i hands Stue ? hvortil hand svarede: at have hørt af Stephen Blindems Mund sige at da Citanten søgte efter sin Næver som af Citantens Skou Var flekket, sagde Stephen Blindem at Næveren laae under hands Bord, som deponenten ei Rettere kand erindre end jo Stephen sagde at Være flekket i Houglands Skoug ? hvilket Stephen fragik, men at det Var flekket udi hands egen Mark.

Det andet Vidne Erik Olsøn døbt d/en 19 Octobr/is 1714 efter Præstens attest nu over

1729: 82b

15 Aar, forklarede at have fundet Johannes Monsøn ved Qværnen og der nedlagde hand *sig (sin) sek og fulte dem og flakkede Næver i Houglands Mark, hvormeget kunde hand ei sige, dog skeede dette Natte tider:

Citanten forlangede ikke Niels og Oles forklaring; Citanten reserverede sig til neste ting at lade indkalde igien Daardi det ene Vidne som nu ei er tilstæde, ei heller Stevnevidner med flere som hand agter at høre (føre) og tilspuurte Stephen Blindem hvor hand giorde af den Næver som udi hand(s) Boe blev af Stifsønnen indbragt ? hvortil hand svarede intet positive.

Afsagt.

Citanten gives Rum til neste ting at faa indkaldet det nu udeblivende Vidne Daarte, som ei møder, sampt flere som Citanten agter nødig at føre.

Hans Bang haver ladet stevne Christian Christophersen efter forrige tiltale og laudags foreleggelse:
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne;
Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsen og Johannes Olsøn boesatte udi Store Sandvigen, afhiemblede Edelig at have stevnt med 3 Ugers Varsel, men ei fant ham men ei Var i hands iboende huus, eller talte med ham selv; men med hans Søster Ane udi BroderKoenens huus;
Princhel (Henchel?) indgav Citantens paastand af 11 Nov/embris 1729.

Afsagt.

Siden Christian Christophersøn haver fallerit og Rettens Middel allerrede sig Boen haver anmasset, saa i allerunderdanigst følge af den Allernaadigste udgangne forordning af dato Kiøbenhafns Slot d/en 28 Octobr/is 1702 d/en 2 art/icul henvisis Citanten S/igneu/r Hans Bang til Boen, hvor hand tillige med de andre Creditorer for sit Krav, saa Vit Boen kand og Vil tilstrekke, skal skee hvis Louligt er.

Gunder Fester haver med Skriftlig Stevnemaal af 28 Sept/embris 1729 ladet stevne Christian Christophersøn paa sin Svigerfader og egne Veigne.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne efter 3de gangis paaraabelse.
Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsen og Lars Ystensen afhiemblede Edelig at have stevnt ham for hans boepæl hvor hand sidst tilholde med

1729: 83

i gaar Var 6 Ugers Varsel og talte med Hartvig Bernhart som nu i samme huus tilholder og gik derifra til Christians Moderbroder Knud Knuds/øn og forkyndte Stevningen der og talte med Knud Knuds/øn og Koene;
Mons/ieu/r Henchel møtte paa Citantens Veigne og indgav hands Skriftlige Indleg af 11 Nov/embris 1729, sampt Seqvestrations Verket dat/erit d/en 27 (17) Sept/embris 1729, sampt en Obligation dat/erit d/en 22 Febr/uarij 1729.

Afsagt.

Den Allernaadigste udgangne forordning af 28 Octobr/is 1702 om debitorer som for Gield fallere, siger udi anden articul udtrykkelig at ingen arrest, beslag, eller anden forfølgningsmaade, hvorpaa ei Dom førend *falutten med *vigt falden er, ei maa nyde nogen særdelis prioritet, de andre Creditorer til Nakdeel; da, som Christian Christophersens Boe allerrede af Rettens Middel er antastet, som fallerit haver, kand den af Citanten giorte arrest ei førend for de andre Creditorer imod samme forordnings allernaadigste bydende, nyde nogen præference; men Søgningen henvisis til Boen, hvor Citanten paa Svigerfaders og egne Veigne, skal Vedderfaris hvis Ret er; dog befries Citanten for ald tilsvar for sin Arrestis giørelse i denne Sag.
Den indlagde Obligation af Christian Christophers/øn indgivet til S/igneu/r Gunder Fester paa 60 Rdr dat/erit 22 Febr/uarij 1729, blev Mons/ieu/r Henchel efter begier tilbageleverit.

Mons/ieu/r Abraham Forman haver med Skriftlig Varsel af 30 Sept/embris 1729 indkaldet Christian Christophersøn, som blev læst:
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne efter paaraabelse.
StevneVidnerne de forrige Johannes Ingebrigtsen og Lars Ystensen afhiemblede edelig at have Været med da dette Stevnemaal blev oplæst i Christian Christophersens forhen iboende

huus, saa og i Knud Knudsens huus for ham og Koene og det med i Gaar med 6 Ugers Varsel:

S/igneu/r Henchel paa Citantens Veigne indgav Citantens indleg af 11 Nov/embris 1729 item en revers af 26 Febr/uarij 1729 hvorpaa endnu rester 115 Rdr, saa og Seqvestrations forretningen af 12 Sept/embris 1729.

Afsagt.

Retten itererede forrige Kiendelse af lige beskaffendhed som forrige undtagen summen.

1729: 83b

Stephen Blindem har ladet stevne Ole og Niels Brestenlien efter forrige tiltale.

Gartner møtte og sagde: at det ham er som har antaget og ladet Stephen Blindem tillevere for nogle Aars tid siden endeel tylter Bord for at føre fra Byen og opskaffe til Hougland, samme Bord haver Stephen Blindem ført til Blindems Elven og der opslengt og forlat, saa at endeel af Bordene vare bortstaalne, hvorfore comparenten var Aarsaget, for at see sig præcaverit for yderligere skade, at begiere af de indstevnte det de Vilde opføre hannem Bordene, hvilket og skeede; og hafde Stephen Blindem ved saadan sin skadesløshed aarsaget at comparenten maatte holde og betale tvende Byens ArdbeidsMænd i tvende dage som ikke havde noget at ardbeide formedelst mangel af samme Bord, for hvilket alt Comparenten reserverer sin tiltale til ham og formeente ellers, at Stephen Blindem er ubeføjet at søge de indstevnte, men i fald hand haver nogen tiltale derudinden, da naar hand louligen stevner comparenten, saa skal hand og vide at forsvare sig.

Retten tilspuurte Citanten om hand hafde indstevnt de tvende Vidner Ole Johansøn og Haldor ArdbeidsMand; hvortil hand svarede nej: men hafde indkaldet et Vidne Besse Euchaas, som selv er interresserit med ham.

Afsagt.

Sagen bestaar herudi at Citanten er lejet af S/igneu/r Hans Christian Gartner til at hiemføre fra Byen til Blindems Elv een deel Bord og dem siden til Hougland at opføre; disse Bord bliver hiemført af ham til Blindems Elv og siden af Ole og Niels Brestenlien efter S/igneu/r Gartners begier til Hougland opført; nu søger Stephen Blindem Ole og Nils for sin Betaling, som af S/igneu/r Gartner efter hans sigelse af ham vare lejede til opførsel; disse Mænd har dog ei andet giort end ardbeidet for betaling som S/igneu/r Gartner tilstaar for Retten; og ei med Citanten Stephen Blindem haver været interresserede; thi Viger Ole og Nils Bresten fri for Citantens Søgning i denne Sag; og gives Stephen Blindem regres til S/igneu/r Gartner, som med sine har accorderit, sin Skadesløse betaling at udsøge som hand best ved og Kand.

1729: 84

Abraham Selvig har ladet stevne Jøsten Selvigen og huustrue Aaggete efter forrige tiltale til Doms lidelse.

Jøsten Selvig møtte paa egne og huustruis Veigne og vedtog Stevnemaalets loulige forkyndelse og tilspuurte ham om hand noget til befrielse har i Sagen ? hvortil hand svarede intet.

Citanten henstillede sin Sag under Rettens Skiøn og paastod Processens Omkostnings [erstatning] og nogenledis Straf at der ikke skulle dristis paa af andre.

Afsagt.

Af de udi denne Sag førte Vidner findis at Jøstens Koene Aaggete haver skieldet uden Aarsage Abraham Selvigs Koene for langfarepak, og Jøsten har spendet Pigen over ende;

denne deris Gierning fortiener billig straf; men deris fattigdom raaber Almuen paa; Saa Paa det ondskab ei aldeelis skal gaa ustraffet bør Jøsten og Koene for deris uskikkelige Adfærd bøde til Kongen 3 rdr; foruden dette bør ei de af Aaggete Selvig usømmelige udtalte ord Komme Citantens huustrue til allerringiste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte, men Være som døde og utalte; udi Processens Omkostning betaler end ogsaa Jøsten Selvig Abraham Selvig 1 rdr, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

H/er/r Giert Gieldmeiden haver ladet stevne Mons Olsnæs for resterende Landskylder og 3dietage 2 rdr 5 merker 1 ½ s/killing og at erstatte Processens bekostning skadisløes.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse, og forklarede at hand Aldrig har betalt dette tilforne som nu søgis; og som hands Bog blev efterseet, bruger hand efter Matriculen 1 p/un/d Smør 1 ½ Vaag Næver og et halvt stykke Bord, som giør aarlig Landskyld 1 rdr 3 merker 2 s/killing og saaledis bliver ham skyldig til 1728 aars udgang 2 rdr 5 merker 6 s/killing hvilke hand lovede at betale inden Paaske tider 1730; som Lensmanden paa Citantens Veigne imodtog;

Afsagt.

Siden Lensmanden, paa Citantens Veigne, Ærværdige H/er/r Gielmeiden, haver dilaterit dend indstevnte for denne Søgning 2 rdr 5 merker 6 s/killing at betale inden Paaske 1730; saa tilfindis dend indstevnte Mons Olsnæs, at betale Citanten H/er/r Giert Gielmeiden samme 2 rdr 5 merker 6 s/killing inden førstkommende Paaske 1730 med 2 merker 8 s/killing udi Processens omkost[ning.]

1729: 84b

under Nam efter Loven.

Niels Espel haver ladet stevne Aamund Mælingen for Skieldsord bestaaende af slemme expressioner saasom Tyv og huund, hvilket Nils Espels Søn \ Ole Nils/øn / skulle være, til Vidne derom Bent Mælingens Koene Brite og datter Brite Bentsdatter;
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne;
Stevnevidnerne Joen Falchanger og Ole Angeltvedt, afhiemblede at have stevnt ham for denne Sag og til dette ting med mere end fiorten dagis Varsel og talte med Aamunds Koene. Af Vidnerne møtte ingen; men forrige Stevnevidner afhiemblede edelig at have stevnt dem med mere end 14 dagis Varsel til at Vidne i denne Sag og talte med datteren Brite Bentsdatter;
Citanten begierede Laudags foreleggelse for de indstevnte og at Vidnerne maatte paaleggis under straf at møde til neste [ting].

Afsagt.

Aamund Mælinge foreleggis Laudag til nestholdende ting efter given Varsel at møde og svare til Sagen, saa og foreleggis Vidnerne Brite Bentis Koene og Brite Bentsdatter til neste ting at møde og deris edelige depositioner i Sagen at aflegge hver under 20 lod Sølvs Bøder.

Jøsten Selvigen haver ladet stevne Ole Selvigen fordi hand skieldet hans Koene for Skam, til Vidne i Sagen Abraham Selvig og Ole Øfre Eide;
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse men fragik Sigtelsen.
Af Vidnerne møtte Abraham Selvig, som tilstod at Være stevnt til at Vidne i Sagen; det andet Vidne Ole *Selvig (Øfre Eide) møtte ikke;

Stevnevidnerne Joen Falchanger og Ole Angeltvedt afhiemblede at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel til at Vidne i Sagen og talte med ham selv.
Citanten begierede Nærværende Vidnis afhørelse, og blev saa fremkaldet
Abraham Selvig som edelig udsagde: ei noget Skieldsord at have hørt af Ole Selvigen udsige imod Citantens huustrue.
Det andet udeblivende Vidne Ole Øfre Eide paalagt til neste ting at møde og sit Vidne at aflegge under 10 rdr strafbøder.

Torlef Stephensøn Flactved haver ladet stevne Daniel Stephens/øn Flactved fordi hand har beskyldet hans Koene

1729: 85

for at have taget en Penge Pung Af hans Lomme, alt til strafs lidelse efter Loven, til Vidne derom Anne Monsdatter og datteren Guri Danielsdatter og Ingeborg Johansdatter.
Daniel Flactvedt møtte og tilstod at Være loulig stevnt for Sagen dog fragaar sigtelsen;
Af Vidnerne møtte ingen; dog tilstod hendis Mand at de Vare louligen stevnte.
Citanten begierede At de udeblivende maatte paaleggis under straf at møde deris edelige Vidnisbyrd at udsige.

Afsagt.

Ane Monsdatter og Guri Danielsdatter Flactvet, som tilstaaes at Være loulig stevnte til at Vidne i Sagen og ei møder deris edelige depositioner i Sagen at aflegge, foreleggis til neste ting igien at møde efter loulig given Varsel, enhver under 20 lod Sølvs bøder som udebliver.

Dito ladet stevne Ane Monsdatter fordi hon haver udskieldet sig for en skalk (avskum, uærlig mann) til Vidne derom Ole Birkeland og Johannes Flactvedt, alt til strafs lidelse efter Loven.
Den indstevnte møtte ikke, men hændis Mand tilstod at hon var loulig stevnt;
Citanten begierede Vidnernis afhørelse og først fremkaldet
Ole Birkeland som edelig udsagde: at Tollef Stephensøn kom til dem paa Flactvedt da de tækkede og bad dem gaa med sig til Vidne for at spørge Daniel Flactved om hand Vilde staa ved de ord *om hand vilde staa ved de ord* at hands Koene skulle have taget en Penge Pung fra ham, da svarede Daniel: jeg har ei sagt dem det jeg har sagt, skal jeg staa veed og du skal ei rekke min tunge lengre end den er; og raabte Daniel paa sin Søn at bede Stifmoderen gaa ud, saa kom hon ud og sagde at da Torlefs Koene tiente paa Flactvedt hos Daniels fader, kom en Penge Pung af Daniels Posse og findis udi en Sponedunge siden og da skulle Torlefs Koene bede hende at hon skulle bære den ind og tie, og kom saa Daniels Koene ud og sagde at Torlef kom ind i hendis Mands Smie for en Skalk og gik ud igien for en Skalk, da svarede Daniel: du har været en Skalk.
Daniel Flactved tilstod at have skieldet Citanten for en Grande skalk.
Det andet Vidne Johannes Flactvedt udsagde edelig: som forrige eenstemmig og bad ham Videre nemblig Torlef at gaa i sit Syndehul.

Afsagt.

Ane Monsdatter foreleggis Laudag til neste ting at møde og svare i Sagen, sampt at ærklære sig imod de allerrede førte Vidner, da endelig skal Kiendis hvis Lov og Ret medfører.

1729: 85b

Daniel Stephensøn Flactvedt haver ladet stevne Torlef Flactved fordi hand har kommet i anden Mands huus og slaget og spendt ham, til Vidne derom Mons Lie sin Koene Christi Lie; og Ole Birkeland;

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevningens loulige forkyndelse, men aldeelis fragaar Sigtelsen;

Af Vidnerne møtte Ole Birkeland, som edelig udsagde: at have 1717 kom/m/en til Daniel Stephensøn som var Deponentens Legsmann for at anamme sine Penger, da laae Daniel paa Sengen med en blodig Klud og viste deponenten den, sigende sig samme at have faaet af Torlev Flactvedts ilde medfaring, som deponenten ei saa ringiste imod ham at have øvet.

Det andet Vidne Christi Lie møtte ikke, men hændis Mand Mons Lie som sagde, at hon ei Kand møde formedelst Svagheds skyld, men ei alderdom; thi blev hon forelagt til første ting at møde sin Sandhed at udsige:

Torlef Flactvet haver ladet stevne Daniel Johansøn Flactvedt for Skieldsmaal og hands dreng Niels Aamundsøn til Vidne i Sagen;

Dend indstevnte Daniel Johansøn tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse, men fragaar Sigtelsen.

Vidnet Nils Aamundsøn 17 Aar møtte og tilstod at Være loulig stevnt til at Vidne i Sagen;

Derimod haver Daniel Flactvedt ladet contrastevne Torlef Flactvedt for en *Merkesnal (Merkesnad) som hands formand til Vidne derom Daniel \ Stephens/øn / Flactvet og forrige Vidne; og først fremkaldet

Nils Aamundsøn som edelig udsagde: at Torlev kom til dem da de stod og gierde og spuurde dem om deris qvæg hafde Været udi hands Ager, da svarede hands huusbond Daniel Johansøn, det er ikke hver gang efterseet, naar dine Creaturer gaar paa min Bøe, da svarede Torlef: den Verste Mand skal regiere dig din løgner og kaldede ham for graasnyt og kaldede derpaa Daniel Johansøn Torlef igien for Turregnad; siden gik deponenten og hands huustrue hen i Marken og hente eene børrer (einebører) for at gierde Torlefs gierde for at forekomme Synd, da skeede dette som før er omvidnet, falt vel flere ord imellem dem, som deponenten sagde sig ei at kand erindre; og sagde Torlef end Videre til Daniel Johansøn, din forbandede Markesnad, du gaar som formanden din og snadder fram med Merkerne, du blir en Mand af det;

Det andet Vidne Daniel Stephensøn udsagde edelig: at

1729: 86

Torlef sagde til Daniel Johansøn du er en snad og gaar som formanden din og snadder frem ved Merket. End blev Vidnet tilspuurt om her passerede ingen ord tilforne førend dette passerede ? svarede: ei som hand kand erindre, uden Daniel Johansøn siuntis sig fornermet ved Gierdningen.

Afsagt.

For denne Ret søger Torlef Flactvedt Daniel Johans/øn fordi hand skal have udskieldet ham for en Turre gnad, og Daniel Flactvedt indstevner den anden igien fordi hand haver skieldet ham for en forbandet Marke snad; Daniel Johansøn overbeviises ei Sigtelsen, som hand og haver fragaaet, men Torlev overbevises med tvende enstemmige Vidner at have skieldet ham for Merkesnad, hvilket ord skal betyde saa meget, som at have slaaet over Merke; hvilke ord Retten finder usømmelige; thi bør Torlef Flactvedt for hands ubevislige Daniel Flactvedt tillagde beskyldning, bøde til Kongen 3 lod Sølv inden 15 dager under Nam og erstatte Daniel Johansøn denne ham tilføjede Processis bekostning med 2 merker 8 s/killing alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Daniel Johansøn haver ladet stevne Torlef Flactvedt fordi hand haver hugget udi hands Anpart Skou Osp til at Skave til sine Creaturer, Birk og andet, Citanten tilhørende, derfore at lide straf efter Loven.

Torlef møtte og tilstod at have hugget i sin egen Skouge teig og ei den indstevntis.

Afsagt.

Laven taler explicite at naar nogen beklager sig forurettet at Være paa Skoug, gierder, Markeskiel, Vandfald *et: (etc:) som ikke kand Kiendis paa, før end besigtelse siun og grandskning skeer; Saa henvises den/n/e Sags tvistighed til Astæden, hvor Vidnerne skal blive afhørte for tillige der at giøre Anvisning, til Rettens eftersiun, da og imellem Parterne, naar begieret bliver, skal kiendis hvis lou og Ret medfører.

Siri Monsdatter haver ladet stevne Helge Taqvam fordi hand haver slaget *ham (hon) til Vidne derom Ole Taqvam og Magdeli Taqvam.

Helge Taqvam møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag men fragik Sigtelsen.

Citantinden begierede sine Vidners afhørelse og

1729: 86b

først fremkaldet

Ole Taqvam som Edelig forklarede: at have staaet i Laden og tersket og da hand hørde Helge tale sagde saa staar i her og giæder mine Kiør, jeg skal giæde dem for Eder saa fanden ei skal giæde dem bedre og derpaa løbte hand efter Kiørene med en Kiep i haanden og medens hand løbte efter dem, slog hand dem nemblig Kiørene og tøsene stod og saa paa det, da svarede een af dem hvem det Var Kand deponenten ei sige, skam faa dig alt det du slaar Kiørene, dine ere ikke slagne omendskiønt de ofte gaar i Voris Udmark, da sagde Helge: jeg skal ei giøre nu som *for (før) at slaa besterne, jeg skal slaa noget paa folket med og skifte det imellem eder, løb saa op efter og slog Siri med en Stok over Skuldrene, men den indstevnte sagde at have slaget dem begge med et Slag; da svarede Siri, dette skal du have lige for, jeg skal stevne dig for denne Sag; Videre sagde deponenten ei at Vide.

Det andet Vidne holtis ufornøden at føris saasom dend indstevnte tilstod at have slaget Citantinden;

Fogeden begierede, at Sagen maatte udsettis indtil hand Kunde faa tid til Loulig Stevnemaal paa Kongens Veigne - som Retten consenterede.

Helge Taqvam haver ladet stevne Opsidderne paa Gaarden Taqvam Jens, Ole og Mons for at holde haagard og Gierdisgaard med ham, saa Vel paa hiemmebøen som udi udmarken.

De indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag og Vare Villige til at gierde tillige med ham, baade inden gierds og udengierds.

Afsagt.

Loven taler udtrykkelig at hvo der begierer Gierder at opsettis imellem gaarder, da skal enhver gierde som hand haver Jord til; da som de indstevnte ere Villige til at gierde baade hagaard og udmark, saa tilholdis de samme Gierder inden Korsmisse 1730 at have ferdige enhver efter sit brug og saa holde grandstevne for at see om deris gierder ere loulige, hvis da uloulige findis siden den tid og dem ei reparerer efter advarsel, betale den Skade som qvæget giør imellem hvis Gierde det indbryder.

Dernest blev forfattet restantsen for dette Skibbredis Al-

|729: 87

mue for Retten oplæst og som ingen indsigelse derimod blev giort af Retten forseiglet, saa og forfattet Odelsmandtallet over selvejerne, for Retten oplæst og forseiglet.
Saa og forfattet restantsen paa Grundeskatten og Engeslette Skatten i Store Sandvigen saa og Mølleskatten og forseiglet.
Item proponerit for Almuen de qvæstioner angaaende det Almindelige Tingsvidne og af disse svart som forrige.

Item tilspuurte fogeden Laugrettet om det Aar 1726 i dette Schibbrede Kongen Var tilfalden nogen 60 lod Sølv bøder, 3 førretyve lod Sølvs bøder, eller andre deslige Bøder ? hvortil de svarede nej.

Item blev forfattet Anders Tvedtens forfattede restantse for dette Schibbredis Almue paa Kongens Anpart tiende for Aar 1729 og forseiglet, saasom ingen indsigelse derimod er bleven giort.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1730 Retten skulle betiene, femb gamble Iver Teigland, Nils Ols/øn Espeli, Lars Angeltvedt Nils Knuds/øn Yttre Arne og Erik Arnetvedt og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed Ole Ols/øn Hougland, Johannes Mieldem, og Thommes Seim;

Og som ingen flere Sager til paakiendelse vare ind stevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1729 d/en 14 Novembris er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordleehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Johannes Øfste Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mons Ascheland, Siur Rivenæs, Anders Vefletvedt, Od Weaa, Anders Houge, Einer Rivenæs, Ole Watle, og Nils Aasem,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 67 findis extraherede -

1729: 87b

dernest blev tinglyst
(1.) Herman Henrik Feifs udstedde Bøxelbrev til Rasmus Rasmusøn paa 18 merker Smør 8tte Kander Malt og 4re Kander Korn udi Søre Weaa, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 12 Apr/ilis 1727.
2. Baste Audestads udgivne udstedde Bøxelbrev til Aadne Andersøn paa 1 p/un/d S/mør 15 Kander Malt udi Oudestad, uden reversen at anvise, dat/erit 13 Nov/embris 1729.
3. Johan Garmands udstedde Bøxelbrev til Ole Monsøn paa ½ løb S/mør 12 Kander Malt udi Rødland, uden reversen at anvise, dat/erit 20 Apr/ilis 1729.

Dernest fremstillede sig for Retten Mons Mortens/øn Weset, Johannes Mortensøn Tambour ved Gvarnisonen i Bergen, Mikkel Mortens/øn Indre Arne, Synneve Mortensdatter, Kari Mortensdatter Waxdal og begierede at deris tvende indkaldede Vidner Lensmanden udi

Mielde Schibbrede Johannes Øfste Mielde og Baste Oudestad boesat Mand i Mielde Schibbrede, maatte aflegge deris edelige depositioner om ikke disse foranførte ere rette Brødre og Søstre til afdøde Malene Mortensdatter, som boede i Sæle Sogn i Stadt Skibbrede, saa og om dem ikke er vitterlig, at deris fader Morten Sætterdal var rette Broder til Ingeborg Larsdatter, som døde paa Gaarden Sande i samme Præstegield;
Begge de indkaldede Vidner møtte for Retten og et efter andet edelig og eenstemmig udsagde, at afdøde Malene Mortensdatter er Citanternis Kiødelige Søster og afdøde Ingeborg Larsdatter er Citanternis fader Søster; hvorom de sagde sig meget vel at Være vidende.
Citanterne begierede hvis for Retten passerit, under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse som Retten consenterede.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde

Bøigdelensmanden Johannes Øfste Mielde ladet stevne Marrite Andersdatter for begangne Lejermaal med Soldat Siur Siurs/øn Tvedteraas en gift Mand, hvis forseelse paa begge sider, er første gang, alt til hændis Bøders erleggelse efter Loven.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hændis Veigne;
Stev-

1729: 88

neVidnerne Adskild Daltvedt og Anders (etternamn manglar) afhiemblede edelig at have givet hænde med nu i Løverdags Var fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette ting paa Gaarden Gierstad og talte med hænde selv.
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting.
Afsagt.
Marrite Andersdatter, som nu befindis loulig stevnt og ei møder foreleggis Laudag til neste ting, efter given Varsel at møde og svare for sig; thi ellers gaaes Dom efter Citantens paastand.

H/er/r General Toldforvalter haver ladet stevne H/er/r Søren Bergendal med skriftlig Varsel at indfrie een til ham udgiven revers for (paa) 50 rdr dat/erit 28 Octobr/is 1729.
Og som samme Stevnemaal ei var loulig forkyndt men fattedis en dag i Varselen, hvorimod den indstevnte med hans skriftlige paaskrift har exciperit, maatte Sagen henvisis til loulig Stevnemaal.

Erik Houge har ladet stevne Elling Houge og Halvor Næsse, formyndere for Lars Hallands Børn, at igiengive ham sin udlagde Bøxel, som hand for gaarden Halland udgivet haver, hvilken gaard hand har maat qvittere.
Formynderne møtte og tilstod Loulig at Være stevnte for Sagen og at skal bevise med Magne og Anders Houge, som hand haver ind stevnt til at forklare edelig, at gaarden af ham Citanten er til dem opsagt, hvorfore de maatte lade forsørge Gaarden som de best kunde og ei, drevet ham derfra.
De tvende indstevnte møtte for Retten og tilstod at Være loulig stevnte til at Vidne i denne Sag, for hvem Eden blev læst betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige og først fremkaldet
Magne Houge, som efter Edens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at Være begieret af Citanten Erik Houge at gaa med det andet Vidne op til Elling Houge formynder for de Umyndige Lars Hallands Børn 6 Uger for Juul og at hand(?) da Elling Houge skulle

drage omsorg for Jorden, saasom Erik Houge sagde sig ei at Kunde styre 2de Jorder, men ville fløtte til Houge.
Erik tilstaar deponentens forklaring.
Anders Houge fremstod dernest og edelig udsagde eenstemmig som forrige.
Erik Houge kunde ei beviise, at hand er frasagt gaarden, men han viste hand boede usikker.

1729: 88b

Parterne havde ei Videre efter tilspørgelse at fremføre, men henstillede Sagen under Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Loven taler at dersom nogen ved Odelsmand eller andre ejere bliver udsagt fra sin Gaard, som de selv kand nødis til at beboe uden trængsel, da skal den paaboende, som nødis til at affløtte nyde sin udlagde bøxel igien; naar ellers Gaardens huuser udi loulig stand findis, og andensteds taler Loven at naar nogen Leilending selv opsiger sin Jord, da nyder hand intet igien; nu beviser ikke hovetCitanten Erik Houge at formynderne de indstevnte ham haver frasagt sin bøxlede Part i Gaarden Halland, men de indstevnte dog Contra Citanten Elling Houge og Halvor Næsse beviser med de tvende edelige og enstemmige aflagde Vidnisbyrd, Magne og Anders Houge, deris edelige depositioner, at Erik Houge, den tid boende paa Halland selv haver frasagt sig sin tilbøxlede gaard Halland; thi Kand Retten ikke finde at Erik Halland nu boende paa Houge, haver mindste føje til at prætendere, efter saadanne Omstendigheder sin Bøxel igien, men aldeelis frikiender de indstevnte formyndere Elling Houge og Halvor Næsse for Citanten Erik Houges tiltale i denne Sag. Processens Omkostning ophævis paa begge sider.

Fabians Mæhle boende paa sit eget Odel Mæhle lader stevne Børge Borge fordi hand ei vil bytte hands gaard imod ham, hvorudi hand ejer 4 s/killing og *rester (resten) ejer hands Stifdatter som er 2 s/killing samme at frafløtte.
Dend indstevnte forklarede at have bøxlet sin Gaard til livis brug, Citanten at have solt 1/3 deel under ham uden at det har Været ham tilbuden, og 1/3 deel ejer Citanten intet;
Citanten blev tilspuurt om hand er boeslids ? svaret nej: men ejer sin egen paaboende gaardepart i Mæhle 2 p/un/d 2 ½ merker S/mør. Citanten formeener at efterdi hand vil give ham Jord igien hand da den indstevnte bør fravige Jorden.
Derimod dend indstevnte formeener, efterdi hand Citanten ei er boeslids eller huusvild, det ei imod loven bør skee

1729: 89

saasom det allene skeer ham til fortrengsel.

Afsagt.

Lovens 3 Bogs 13 Capit/ul 1ste art/icul siger udtrykkelig at Odelsmand og Jorddrot er nermest til at beboe den Jord hand ejer naar hand selv er Boeslids Mand eller huusvild, saa det ikke skeer den anden til fortrængsel; men nu befindis det at Citanten Fabians Mæle, hverken er boeslids eller huusvild, saasom hand efter tilstaaelse for Retten beboer sin egen Odelsgaard Mæhle af skyld 2 p/un/d 2 ½ merker Smør; saa kand Retten ikke fravige Lovens klare bydende, som forbyder ald fortrængsel, men dømmer for Ret, at dend indstevnte \Børge Borge/ efter saadan Sagens beskaffendhed, bør beboe sit bøxlede brug udi gaarden Borge, indtil Citantens Børn Kunde trenge til dend.

Dernest blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almue, for Retten oplæst og forseiglet, saa og forfattet Odelsmandtallet over Selvejerne, oplæst og forseiglet.
Item blev udsted tingsvidne paa at ingen 60 lod Sølvs Bøder, 3de 40 lod Sølv bøder eller deslige store Bøder udi dette Skibbrede Aar 1726 er falden, saa og det Almindelige tingsvidne her taget som ved forrige Skibbrede og af dem svaret som forrige.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1720 Retten skulle betiene, nemblig 5 gamle som tilforne haver aflagt deris Laugrettised Ole Eide, Thommes Reistad, Knud Vikne, Gutorm Hundhammer, Johannes Nilsøn Øfste Mielde og 3de Unge som først for Laugmanden efter Loven haver at aflegge deris Laugrettesed Knud Revem, Anders Sundland, Ole Johansøn Hartvedt, hvorefter de til Rettens betiening skal vorde antagelige.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse, efter paaraabelse, Vare indstevnt, blev Retten her dennesinde ophævet.

Anno 1729 d/en 16 Novenbris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Allenfits Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, værværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden

1729: 89b

Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd udi Allenfits Schibbrede Sæbiørn Fæste, Anders Smørdal, Aamund Haannisdal, Johannes Siurset, Arne Elsaas, Ole Sellevold, Ole Titland, Mons Sællevold med mere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Navn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger Anordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 67 findis extraherede - dernest blev tinglyst
(1.) Peder Hofmands udstedde Bøxelseddel til Hans Olsøn paa S/a/l/ig/ Haaver Monstads Brug, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 27 Sept/embris 1729.
2. Johan Garmands udstedde Bøxelseddel til Simon Monsøn paa ½ løb S/mør og ½ t/ønne Malt udi Monstad, dat/erit 6 Sept/embris 1729 uden reversen at anvise.
3. Ane Andersdatters udgivne bøxelbrev til Niels Olsøn paa 21 3/7 merker S/mør 5/7 qvarter Malt og 3/7 faar udi Nordre Icheland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 13 Nov/embris 1729.
4. Madame Abel á Møinichens udstedde Bøxelbrev til Ole Ivers/øn paa ½ løb S/mør 6 Kander Malt udi Kidenæs dat/erit 15 Nov/embris 1729.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden Elluf Mundal ladet stevne Ane Andersdatter Sem til at angive sin Barnefader eller derfore at lide straf efter Loven.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hendis Veigne;
Stevnevidnerne Aamund Haannisdal og Johannes Siurset afhiemblede at have givet hende ikkun 3 Ugers Varsel,
Thi henvisis Sagen til loulig Stevnemaal.

Ole Jonsøn er stevnt til at bevise Stephen Nils/øn at hand skal have haft omgiengelse med Kiste MonsDatter, som Citanten om ham haver bekiendt, samme at afbevise og Stephen Nilsøn haver med Contrastevning tilstevnt \Ole Joensøn/ sam/m/e at afbevise eller derfore straffis.
Ole Joensøn blev tilspuurt om hand Kand bevise sit sigende, svaret, at have hørt det af Kiste Monsdatter;
Kisti Monsdatter som til Veddermæle var stevnt og for Retten møtte, svaret nej.
Citanten blev tilspuurt om hand med Vidnere Kand bevise sit sigende; svaret med tid og stunder: Citanten blev tilspuurt om hand med Vidner kunde bevise samme sigtelse ? svaret Gudmund Lyren og hans Koene:
Stephen

1729: 90

Nilsøn fragik gandske Sigtelsen og at det sigtede er usant.
Afsagt.
De af Ole Joensøn nafngivne Vidner Gudmund Lyren og hans Koene bevilgis Citanten Ole Joensøn at faa tid til neste ting at faa afhørte, da videre skal kiendis hvis lov og Ret medfører.

Barbro Monsdatter haver ladet stevne sin tienistedreng Johannes Olsøn Mychisvold, fordi hand har slaget hænde udi sit ansigt blodig, ei vidner derom, men allene besigtelse Vidner Nils Valde og Peder Valle.
Johannes Olsøn møtte for Retten og fragik Sigtelsen aldeelis og paastod Vidners førelse, hvorudi ingen Vidner Var;
Thi blev hand frikiendt for denne Søgning.

Dito haver ladet stevne sin tieniste dreng Johannes Olsøn fordi hand skal have slaget hænde med en øx og omendskiønt ingen Vidner derom er, skal hand da have saadant tilstaaet dette for Jens Monstad og *Jens Monstad*.
Dend indstevnte tilstod at have slaget hænde med Skaftet af øxen og som om Aarsagen dertil blev spuurt kunde hand ei noget positive svare, men siden sagde det skeede fordi hand ei strax fik Mad som hand Kunde æde - dend indstevnte blev tilspuurt hvor gammel hand er ? svaret 13 a 14 Aar *?
Fogeden begierede tid til at forskaffe Præstens attest, som blev consenterit.

Lensmanden Anders Tvedten Kirkeejer til Hammers Kirke haver ladet stevne Ane salig Tollef Mundals Enke og salig Rasmus Lechnæs Enke nu gift, tillige med Rasmus Lechnæssis Søn og Arving Ole Lechnæs, som forrige Kirkeværgere til Hammers Kirke at svare efter Kongl/ig Skiøde og Kirkestoelen af 1723 3de Kiør som ham restede eller derfore svare;
Magne Mundal møtte paa sin Værmoders Veigne og svarede, at hon nu er Svag og Kand dennesinde ei svare til Sagen, men at leverants skal være skeed til fru Gran af Rasmus Lechnæs, hvorledes der er Kand hand ei sige.
Citanten producerede original Kirkestolen sluttet d/en 16 Martj 1723, da skulle Kirken have 25 Kiør, men en er død i Kalv boer, og i Kirkestolen udslettet saa nu fattis 24 Kiør, paa disse begierer Citanten Reigning hvor de ere;
Ole Lechnæs møtte ikke, men Lensmanden svarede paa hands Veigne *er (ei?) derom at Være Vidende og foruden dette producerede Citanten en Specification hvilken hand lod examinere; men de sam/m/e som til-

1729: 90b

stæde Vahre kunde ei derom sige.
De indstevnte efter tilspørgelse kunde ei svare til om dem som Kirkeværgere var leverit nogen qvittering af frue Gran for leverantser; hvortil de intet Kunde svare positive;
Rasmus Lechnæsis Koene Ingeborg Larsdatter sagde sig og herom ei at Være Vidende det allerringiste.

Afsagt.

Tollef Mundals Koene tillige med Ole Lechnæs foreleggis til neste ting persohnlig at møde og directe at svare til Sagen og Sigtelsen, da og skal Kiendis hvis Lov og Ret medfører.

Lensmanden Anders Tvedten haver ladet stevne efterskrevne huusmænd, som hand siden forklarede at have faaet fornøjelse for, for saavit dennesinde var stevnt paa.

Dito har ladet stevne efterskrevne som haver brugt Kirkens Klokker uden at betale dem Ole Aadderaas for sin Koene 4 merker, Ole Spurcheland for sin huustrue 4 merker, Christian Totland for sin huustrue 3 merker, Borge Ryland for sin huustrue 3 merker, Mons Knuds/øn Hopland for sin huustrue 1 mark 8 s/killing, Nils Aadderaas for et barn 1 mark, Ole Næsse for sin Stifsøn 1 mark 8 s/killing, samme at betale og Processens Omkostnings erstatning;
Ole Aadderaas møtte ikke, men ei vil møde saasom hand skal have et beviis for at Almuen har kiøbt Klokkerne, hvorend Citanten begierede beviis, som ei kunde forskaffis. Ole Spurcheland, møtte ikke, Christian Totland ei heller, Mons Knuds/øn Hopland ei heller, Peder Valle svarede for disse at de ei her vil møde efterdi tinget her staar og ei i Qvamsvaagen. Arne Elsaas møtte paa Nils Aadderaasis Veigne og svarede at ei blev ringet med Klokkerne. For Ole Næsse møtte ingen; Men for ham møtte *ligen Ole Lie som svarede paa hans Veigne at naar andre betaler skal hand betale.

Afsagt.

De Udeblivende Ole Aadderaas, Ole Spurcheland, Christian Totland Borge Ryland, og Mons Knuds/øn Hopland som befindis loulige stevnte og opponerer sig imod høiøfrigheds foranstaltning med tingernis berammelse, foreleggis Laudag til neste ting igien at møde hvor høiøfrighed behager det at ordinere og der svare til Sagen og Sigtelsen eller lide dom efter Citantens

1729: 91

paastand; Nils Aadderaas som fragaar sigtelsen og ei anderledis Overbevisis, vil enten til første ting igien sigtelsen at overbevises eller derom endelig skal Vorde Kiendt; Ole Næsse foreleggis ogsaa at møde til neste ting og svare til Sagen eller lide dom efter Citantens paastand.

Arne Kaaresøn haver ladet stevne Aamund Haannisdal for Skieldsord, til Vidne derom Iver Siurset og Erik Haannisdal, alt til strafs lidelse efter Loven.
Aamund Haannisdal møtte for Retten og fragik Sigtelsen.
Citanten begierede de indstevnte Vidners afhørelse, for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først udviist Erik Haannisdal medens det andet Vidne udsagde sin forklaring og udsagde da Iver Siurset edelig: at for 6 Aars tid siden og derover siden Pinstis (Pinstie) ladde (lasta) deponenten en baad for Kaare Klevedal og rag da nogen Skier fra dem og tog Aamunds baad ulovest og kom da Aamund gaaende,

blev Vred fordi hands baad blev taget ham uafvidende, spuurte hvem der haver taget hands Baad, hvilke huundskrotter og Kieltringer det Var som dend tog, da kom Aadne tilbagers med baaden men hvad hand da talte, ved hand ikke, ei heller nafngav dend indstevnte nogen; Videre sagde deponenten sig ei at afvide.

Erik Haannisdal blev dernest indkaldet og edelig udsagde: at nu i Vaar Sex aar var et skieldsmaal imellem Arne og Aamund fordi hand Arne hafde taget Citantens Baad ulovest, og hentet nogen Skier igien, ordene sagde hand ei at kunde erindre; og Var Arne hos samme Tid som der paa hørte.

Afsagt.

Loven taler explicite at naar nogen bliver skieldet, skal samme proseqveris til neste ting; dette er nu ikke i 6 Aar skeed, og som Retten afhører de indstevnte Vidner udsiger de intet end som kand være den indstevnte skadelig, hand og selv fragaar Sigtelsen; thi Viger Aamund Haannisdal fri for Citanten, Arne Kaaresens Sigtelse i denne Sag og Sigtelse.

Arne Kaaresen haver ladet stevne Aamund Hannisdal som med en Kniv skal have truet ham at giøre ham skade, hvilken sigtelse Citanten ei selv har hørt men siden ham sagt i Vinter og nu ved Vidner

1729: 91b

skal beviises Johannes Siurset og Mikkel Siurset, omendskiønt hand herom tilforne har begieret stevning.

Aamund Haannisdal møtte og fragik Sigtelsen.

Citanten begierede de indstevnte Vidner afhørte som og møtte, for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris sandhed at udsige: og først fremkaldet,

Johannes Siurset som edelig udsagde: at have Været paa Haannisdal udi Liigfær, da sad deponenten med andre til Bords om Aftenen 6 Aar siden, da sagde Aamund hafde jeg haft denne nemblig en Kniv i handen holdende, da jeg Var i fær med Kaare sønnen, og ei Videre;

Mikkel Siurset fremstod dernest og edelig udsagde: at for 6 Aar siden have Været udi en begravelse paa Haannisdal hafde jeg haft denne da jeg Var i fær med Kaaresønnen, men hvad det Var Kand ei erindre, saasom hand ei saaeg det og ei videre.

Citanten nafngav endnu flere Vidne Johannes Siursetters Koene Giertrud, og Lars Eidsnæs af Echanger Schibbrede - hvilke ham blev tilladt til neste ting at føre.

Magne Mundal haver ladet stevne Ole Simensøn Isdal fordi hand ulovest har Kiørt med Citantens hest, hvorved hesten leed Skade; alt til strafs lidelse efter loven.

Ole Simensøn møtte for Retten og tilstod at have ulovest kiørt og brugt Citantens hest, en helle af Marken; og maatte bruge ham fordi hand vilde beskadige hans hest eller øeg;

Citanten vil og bevise at da de hentede hesten var den saa at den enten ikke Kunde æde eller drage, hvilket hand med sine Naboer skal bevise sampt med de Mænd som haver seet Steenen som blev hiemkiørt, Ole Giervig og Aamund Haannisdal som forklarede: at Steenen var saa stor at det ene Vidne ei mere kunde løfte end reise ham; og sluttede Vejen under bakken ved Kiørselen, men ei Kand sige hvor Lesningen skeede, da de begynte at Kiøre.

Aamund Haannisdal aflagde sit edelige Vidne saaledis: at have stevnt Ole Isdal for denne Sag og tillige begiert at skulle see steenen, da Kunde hand løfte smalenden, men ej tykenden, og falt vejen som forrige Vidne sagde, ei heller om Lesningen hvor den skeede, er vidende;

Dend indstevnte forklarede at have stevnt eendel Vidner som ei Kunde bevise hvor hand lessede paa - og derpaa aflagde deris Ed,

Magne Mundal henstillede sin Sag til Rettens

1729: 92

Kiendelse.
Fogeden paastod at Retten ville observere at under denne Proces verserer Kongelige Bøder alt efter lovens bydende og at Kongens intresse desfals maatte observeris.

Afsagt.

Lovens 6te Bogs 17 Capit/ul 41 art/icul taler udtrykkelig, at hvo der bruger en anden Mands hest imod ejermandens Ville (Villie) skal bøde derfore 3 lod Sølv, og giør hesten saa god igien som den Var; da, efterdi dend indstevnte Ole Simens/øn selv tilstaar for Retten imod Citantens Villie at have brugt hans Hest med Kiørsel, da bør hand derfore bøde til Kongen 3de lod Sølv inden 15 dager under Nam, og naar Citanten beviser at hesten er bleven beskadiget med louskikkede Vidnisbyrd, skal ham derfore skee reparation saavit Loven omtaler, imidlertid betaler Ole Simens/øn Isdal Citanten Magne Mundal, denne til Datum anvente processis bekostning med 2 merker 8 s/killing, alt at udredis og betalis inden fembten dager under Nam efter Loven.

Dernest blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almues tingsted, oplæst for Retten og forseiglet, ligeledis odelsmandtallet forfattet sampt forseiglet, saaog det ordinaire tingsvidne og af dem svaret som forrige; ligeledis at ingen 60 lod Sølv eller 3de 40 lod Sølv Bøder er falden Aar 1726.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1730 Retten skulle betiene femb gamble Johannes Berrefiord, Gulak Berrefiord, Niels Berrefiord, Jacob Schotsund, Ole Berraas, og 3de Unge Mikkel Qvame, Anders Elsaas, Halvor Ryland, hvilke først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed, hvorefter de siden til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse dennesinde Vare indstevnt, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1729 d/en 18 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue udi Brudeknappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Niels Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Johannes Qvisten, Lasse Houcheland, Erik Vettaas

1729: 92b

Gudmund Strømme, Ole Johansøn Instebøe, Ole Nils/øn Instebøe, Nils Olsvold, Nils Eriks/øn Instebøe med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 67 findis extraherede - dernest

1. Vice Biscop Tanche, Mag/ister Rømer og H/er/r Nils Schiøttes udstedde Skiøde til Madame Agnete S/a/l/ig/ Capitain Hofmands paa Sæbøe Kirke, hvorfore er betalt 167 rdr dat/erit 1 Decembr/is 1728.

2. S/igneu/r Knud Gieldmeidens udstedde Bøxelbrev til Nils Olsøn paa 4 ½ s/killing udi Sletten eller Instebøe dat/erit Bergen d/en 21 Sept/embris 1729.
3. Mag/ister Storms udstedde Bøxelbrev til Elling Knutsøn paa *paa 1 p/un/d S/mør 8 Kander Malt udi Østre Solem, uden reversen at anvise, dat/erit 30 Sept/embris 1727.

Ærværdige H/er/r Christen Kraag Ejer til Bøe Kirke, som sam/m/e i Aar med stor bekostning haver reparerit og ladet i allerunderdanigst følge af den allernaadigste udgangne forordning 1704 tilsige den almue af Bøe Sogn at lade fremføre de Materialier som til samme Kirkes reparation behøvedis, hvilket de ei har vildet giort, men hand paa egen bekostning har ladet leje folk der til, tilspuurte nu Bøe Kirkes Almue, saa mange tilstæde Vare, om de vilde godvillig, i allerunderdanigst følge af samme Allernaadigste forordning betale ham den for dem udlagde førsel; hvortil de svarede at naar de andre betaler skal de betale og saaledis intet positive svar fra sig gav, hand og tilstod ikkun at have faaet betaling for sit forskot af 2de Mænd; eller og om de Vilde nøde ham til at andrage saadan deris ubillighed for den høje øfrighed ? hvortil de indtet svarede: Ligeledis lod hand advare Almuen af Bøe Sogn at de .....(?) (Ordet retta på/overskrive) holder paa Kirkegaarden den dem tilkommende Veed, og ei som *for (før?) allene begraver deris lig paa den ene side, hvorved de haver kastet saa meget Muld paa Kirken at dends bordtag og Veg paa den side var bort raadnet, at Guds huus ikke formedelst deris

1729: 93

selvraadige Vanart skulle lide saadan *utalelig (utaalelig) Skade ham til største præjudice.

4. Major Storms udstedde bøxelbrev til Ole Olsøn paa 18 merker S/mør 10 Kander Malt udi Tollishoug uden reversen at anvise dat/erit 30 Sept/embris 1727.

Knud Schare formynder for Kari Olsdatter Ystebøe lod for Retten opbyde hendis tilfaldne Arvelod 7 rdr 2 merker 4 s/killing om nogen dem paa Rente Vilde antage ? hvortil ingen indfant sig; thi blev ham tilholdet, samme at beholde indtil nogen for Pant tilstrekkelig dem vilde antage.
Citanten begierede hvis for Retten passerit er under Rettens forseigling beskreven, som blev consenterit.

4. Margrete Storms udstedde bøxelbrev til Aamund Halvorsøn paa S/a/l/ig/ Johannes sit Brug udi Nødtvedt, uden reversen at anvise dat/erit 24 Julij 1729.

D/en 19 dito blev Retten igien sat hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anam/m/ede blev tinglyst
5. Christopher Garmands udstedde Bøxelbrev til Rasmus Iversøn paa 18 merker S/mør og 6 Kander Malt udi Marøen uden reversen at anvise dat/erit 13 Nov/embris 1729.

Dernest blev foretaget med Skatterne og hafde da

Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem ladet for Retten indkalde Hans Hellelands Enke Aaggete Johansdatter at svare til hendis Mands Gield, som d/en 21 Octobr/is 1728 paa Skiftet efter ham er udlagt 17 rdr 5 merker 14 s/killing efterdi hon ei har fra sig leverit samme udleg og Videre til regres for hvis (det som) siden den tid Kand Være forødet, udi hvis hon er ejende for ermelte paastevnte samme og erstatte den til Datum paaførte Processis bekostning.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse; tilstaaende ei At have leverit noget fra sig af Udlegget;
Fogeden paastod Dom til Betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Efterdi dend indstevnte tilstaar ei at have fra sig leverit det udleg som skeed er paa Kongens Veigne for 17 rdr 5 merker 14 s/killing, saa tilfindis Aaggete Johansdatter samme inden 15 dager til fogeden at betale under Nam og erstatte

1729: 93b

til Datum anvente processis bekostning med 2 merker 8 s/killing, alt at udredis og betalis under lige adfærd efter Loven.

Anders Haaland er indstevnt til fornyelsis Dom for den ham tildømte bod d/en 7 Apr/ilis 1728 2 rdr alt til fornyelsis Dom og Processens Omkostnings erstatning.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og lovede til Juul 1 rdr, som Simen Qvalem Caverede for; og den anden til Paaske; thi blev med Sagen saalenge udsat efter fogedens begiering.

Villum Grindem haver ladet stevne Gudmund Vaagenæs fordi hand har fordervet hans Nøst i det hand har brut Steenlaget under hands Nøst, alt til Strafs lidelse efter Loven; til Vidne derom Tørres Grindem.
Gudmund Vaagenæs møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse; men fragik gandske Sigtelsen;
Det ene Vidne Tørres Grindem møtte og edelig udsagde: at have seet at dend indstevnte har udbrut en helle som laaeg under Citantens Nøstedøer, som Citantens indstevnte udtog, hvilket den indstevnte Gudmund Vaagenæs tilstod at have udtaget under Villum Grindems Nøst ei at have den tid givet agt paa hvad Skade den havde taget, men siden have seet at staven haver skødt sig derved - forklarede videre dend indstevnte at have udtaget staven om Onsdagen og om Søndagens Nat falt Muuren ned med nogle Steener.

Afsagt.

Denne Sag, som behøver et eftersiun og besigtelse, faar førend muelig derpaa kand Kiendis, først paa Aastæden besigtiges, hvor og samme endelig skal da paakiendis.

Hans Monsøn Lilletvedt Er Indstevnt for fortilig sammenleje med sin huustrue til Bøders erleggelse.
Lensmanden svarede paa den indstevntis Veigne at hand begierede opsettelse til neste ting, som Retten consenterede.

Simen Qvalem haver ladet stevne Mari Qvalem fordi hon har skieldet ham for en bedrager, og Mari Qvalem har ladet stevne Simen Qvalem

1729: 94

igien fordi hand har beskyldet *ham (hon) for Tyv.
HovetCitanten tilspuurte dend indstevnte hvorudi hand haver bedraget hænde; svaret fordi hand har lejet sin Jord uden at tilspørge hænde; tilspuurt hvorlenge Citanten har boet der ? svaret 8tte Aar; og det beviste med sin Bøxelseddel af 10 Sept/embris 1720 og at Jorden var hændis bestefader bøxlet og derfore formeente hon at være nermeste til at hændis folk kunde bøxlet ham; hovetCitanten sagde at have talt til hænde fordi hon haver gaaet i hands huus, da

hand og hands folk var borte saa og Lade, men ei tillagt hænde noget; dog skal bevise hænde med Jens Mikkelsen Qvalem at *hand (hon?) har været derinde; og udsagde deponenten under Ed at have seet dend indstevnte at have været i Citantens Lade, medens Citanten var borte, men ei saae hænde bære noget - Siden forklarede Citanten at dend indstevnte har gaaet igiennem hands aargeveed og \ind/ til hands Lade det den indstevnte tilstod og at det skulle være giort fordi hon vilde redde hans Soug ved Loven som der stod; item at være beskyldt for at have bedraget ham for en Koe som til ejeren blev ført, hvilket dend indstevnte fragik aldelis.

Simen Qvalem blev tilspuurt hvad hand paastaar i Sagen ? Svaret at henstille Sagen under Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Af denne Rets acter og den indstevntis Mari Qvalems egen tilstaaelse findis det, at Mari Qvalem uden allerringiste føje og billighed har skieldet sin Grande Citanten Simen Qvalem for en bedrager; dette vil hon bevise der med at hovetCitanten haver bøxlet et brug udi Gaarden Qvalem af Jordejeren, hvortil hon siuntis sig Være berettiget, som Retten ei Kand udfinde, helst efterdi hon hverken er odelsmand, langt mindre haver nogen Ryddebols Ret; thi finder Retten billig at Mari Qvalem for sin ubesindighed bør bøde til Kongen 2 lod Sølv og erstatte denne Processis Omkostning med 48 s/killing

1729: 94b

inden fembten dager Under Nam; derforuden bør de af Mari Qvalem ubesindige udtalte ord, ei kom/m/e Citanten Simen Qvalem eller nogen af hands til allerringiste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte, men Være som døde og utalte; og aldeelis af Retten Mortificeris; hovetCitanten bevisis ei med Vidnisbyrd at have importunerit ContraCitanten, thi Viger hand sagesløs for hændis tiltale i denne Sag.

Christian Soltvedt haver ladet stevne Magne Soltvedt for ubevislig ham tillagde paasagn til Vidne derom Ole Soltvedt; alt til Strafs lidelse efter Loven.

Dend indstevnte tilstod Stevnemaalets Loulige forkyndelse og begierede at den Citerede maatte bevise ham hvad hand skal have talt;

Vidnet Ole Soltvedt møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt til at Vidne i denne Sag; og forklarede at Christian sagde til Magne som Malede at hand ikke burde Male mere siden hand Malede om aftenen og at Vandet nu burde være til hands hielp; derpaa svarede Magne det ei at Være sant at de Malede, da svarede Christians at du kand Male saa lenge du Vil, naar du ei vil æde Qveldsmad; hvorpaa Magne svarede det du giorde paa taget burde du baaret til mig; hvorpaa Christians bad deponenten følge sig til Magne som end da Vare i Qværnehuuset, men hvis da passerede, Kunde deponenten ei sige, og da hand kom igien deponenten til Qværnehuuset tog Magne Christians i Koften og Christian svarede, mon du vil slae mig, nej sagde Magne og derpaa spente Christian Magne.

Dend indstevnte tilstod at have taget ham i Koften og vilde have ham udaf sit qværnehuus og derpaa at have bleven spent af Magne og tilstod siden Citanten at have spent ham.

Afsagt.

Sagens beskaffendhed bestaar herudi at baade Citanten og dend indstevnte haver udvist et Ufredeligt Lefnet imellem hin anden imod Christendommens pligt; thi finder Retten billig

1729: 95

at de begge for deris uforligelighed, hvorudi Retten finder dem begge lige skyldige, andre uforligelige til exempel, dennesinde, bør bøde hver til Kongen 2 lod Sølv, med advarsel,

efterdags at leve fredferdige, saafremt dend skyldige, som først befindis med urolighed, ikke forud, Vil betale foruden *Retten (Rettens/Rettis) bøder 4 rdr til de fattige; og saaledis ophævis processens omkostning paa begge sider.

Jacob Gripen haver ladet stevne Anders Tougle til at udlevere sig hands Myndlings Nils Olsøns effecter som ham af den indstevnte negtis og at betale denne Processis forvoldte Omkostning.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse; formenende, at efterdi Barnet er hos ham, saa vil hand selv være formynder derfore; Ellers tilspuurt om hand ei Ved at Citanten er sat til formynder svaret ja:

Citanten blev tilspuurt om hand ei har den Umyndigis lodseddel med sig ? svaret jo: og producerede den, og fantis at fatte paa lodseddelen foruden Jordegodset endnu at reste 4 rdr 1 mark. Citanten begierede, at dersom Retten vilde overdrage formynderskabet til dend indstevnte, Var hand dermed fornøjet.

Afsagt.

Efterdi Citanten begierer at være delibererit fra formynderskabet og dend indstevnte er Myndlingens egen broder, saa indsettis nu til formynder dend indstevnte Anders Tougle, som haver Vidnefast ved Lensmanden og 2de Mænd, som Kongl/ig Maj/este/ts foged opnefner, at lade giøre sig rigtighed af Jacob Gripen for Nils Olsøns tilfaldne Arvemidler og dem herefter forsvarlig forestaae; og ophævis saa Processens Omkostning paa begge sider.

Mathis Bøe Vaagen haver ladet stevne Giertrud Bøe for 3 rdr 2 merker 4 s/killing, samme at betale og erstatte denne Processis bekostning.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hændis Veigne;

Stevnevidnerne Nils Houland (Haaland?) møtte men ei Rasmus Hougland, thi henvisis Sagen til Loulig Stevnemaal igien.

1729: 95b

Jacob Qvalvaagen haver ladet stevne Gudmund Strømme, som strax forligte sig for Retten.

Almuen af Radøe Schibbrede, Gudmund Nils/øn Vaagenæs, Knud Joensøn Waagenæs, Nils Andersøn Helle, Jens Joens/øn Birkeland, Jens Nils/øn Helle, Lars Nils/øn Waagenæs, Rasmus Nils/øn Helle, Nils Knuds/øn Borcheland, Peder Christens/øn Helle, Mons Ystebøe, Simen Qvalem, Villum Grindem, *Ander Johans/øn Birkeland, Christen Christens/øn Waagenæs, Joen Qvalem, Mons Giære, Erik Helle, Niels Hougland, Mikkel Eriks/øn Qvalem, Ole Soltvedt, Christian og Magne Soltvedt, Thommes Birkeland, Elling Ols/øn Helle, Mons Mons/øn Myching, Anders Haaland, Ole Ols/øn Waagenæs, Johannes Qvalem, Ole Mons/øn Qvalem, Knud Qvalem, Mons Noranger, foruden Laugrettet og flere som ei bleve indførte, proponerede for Retten at de begierede at give til fogeden, Sorenskriveren og deris tieneris underholdning aarlig af Løben 1 mark 4 s/killing, Laugrettet, Lensmanden og Skafferne at holdis af dem foruden; hvorimod fogeden, Sorenskriveren og deris tienere for samme aarlige af Almuen udgivne 1 mark 4 s/killing løben underholder sig selv de 3de Ting, Vaar sommer og høst udi dette Skibbrede; men Naar høi øfrighed skulle søge tingene, da vil de particulair til deris underholdning betale, eller og om en eller anden extraforrettning er, som mere end sædvanligt af Kongen eller anden høiøfrighed skulle anbefalles, hvorved tiden og dagerne lengere end sædvanlig skulle tilgaae, vil de, foruden den udlovede aarlige afgift, det selv forbedre; denne Almuens project, antog fogeden og Sorenskriveren og nu skulle tage

sin begyndelse tilkommende *Var (Vaar) 1730 og herefter medens Vi som betientere lever staa fast paa alle sider.

Siden proponerede Almuen her at efterdi her til Alvestrømmen ere 3de Skibbreder Allenfit,

1729: 96

Radøe og Herløe Schibbrede, som Skydsen udreder nemblig fri skyds, saa begierede dette Skibbredis Almue at det maatte føre et Aar og de Andre Schibbreder et Aar, saa at de udi 2de Aar Kunde qvile; denne deris project, Kunde mand ikke dennesinde slutte noget Vist om, saasom de tvende andre Schibbreder ei ere tilstæde; men at til Vaaren Kunde samlis alle Lensmænd med 10 á 12 af de beste mænd, som derom Kunde giøre en fuldkommen Slutning.

Siur Svensøn, som haver forlovet sig med Boel Engelsen, begierede at hands tvende indkalde Vidner Mons Ystebøe, og Mons Noranger maatte aflegge deris edelige forklaring om deris Slegtskab, saasom de agter Allerunderdanigst at søge Kongens Allernaadigste tilladelse om at ægte hin anden, omendskiønt de er hin anden udi Andet Leed beslegtede;
Hvilke Vidner for Retten møtte og et efter andet edelig og eenstemmig udsagde: at Siur Svendsøns Moder Ane Olsdatter og Boel Engelsdatters Moder Aaggete Olsdatter ere sødskende, og saaledis Siur Svendsøn og Boel Engelsdatter hin anden udi andet leed beskegtede;
Citanten begierede hvis for Retten passerit er, under Rettens forseigling beskreven som Retten Consenterede.

Dernest blev forfattet restantsen over dette Schibbredis Almues Skatter for Almuen oplæst og forseiglet, saa og forfattet Odelsmandtallet over selvejerne og forseiglet, item forfattet tiende restantsen og forseiglet; saa og tilspuurt almuen om det Almindelige tingsvidne og af dem svart som forrige.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1730 Retten skal betiene, nemblig 5 gamle, Mons Tiore, Knud Rasmus/øn Helland, Knud Boge, Ole Johans/øn Kaalstad, Ole Knuds/øn Kaalstad og 3de Unge Johannes Mons/øn Udhelle, Johannes *Frutoil (Frotaule), Halvor Qvisteen, hvorefter de til Rettens betiening skall vorde antagelige.

Anno 1729 d/en 21 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Brudeknappen, nærværende Kongl/ig

1729: 96b

Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Mikkel Berraas og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Rebnor, Joen Rebnor, *Ander Østrem, Mons Magnes/øn Østrem, Mons Lerøen, Thomes Kaarsøen, Erik Børilde, Knud Rise med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 67 findis extraherede - dernest lod

1. H/er/r Leutenant Smidt tinglyse sin OdelsløsningsRet og Penge Mangel til Gaarden Haanneland.
2. Stephen Bruvold, Lars Oxe og Ole Liens udstedde Skiøde til H/er/r Biscop Muller paa 2 p/un/d 6 merker Smør udi Brudvild, hvorfore er betalt 45 rdr dat/erit 4 Nov/embris 1729.
3. H/er/r Christian Kraags udstedde bøxelbrev til Niels Jacobs/øn paa 18 merker S/mør 18 Kander Malt udi Schoge, item leilendingens udstedde revers dat/erit 14 Maj 1729.
4. Mikkel Tvedten og Anfind Hopes udstedde bøxelbrev til Mons Siurs/øn paa 10 ½ merker S/mør 16 ½ Kande Malt udi Tvedten dat/erit 21 Nov/embris 1729.
5. Anders Eides og Niels Klevelands udstedde Skiøde til Joseph Schodven paa 1 p/un/d 3 merker S/mør 9/24 huud udi Fieldanger dat/erit 21 Novembris 1729.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme vare anammede, blev foretaget d/en 22 dito med Sagerne og hafde da

Knud Tongen paa Kongens Veigne ladet stevne Rasmus Huuse for en af ham paa havet funden Kiste som er fordult, efter forrige tiltale til strafs lidelse efter Loven.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse; dend indstevnte blev tilspuurt om hand haver tilkiendegivet hvis (det som) hand haver fundet for den som er af øfrigheden tilsat at Være i Lensmands sted; svaret nej: end tilspuurt Naar den blev funden ? svaret paa Andet Aar *? end tilspuurt naar den blev tilkiendegivet ? svaret samme dag til Ole Holmen Mathis Udhougen, siden forklarede for Mathis drengen i Holmen; end tilspuurt om Laas og lukkelse for Laaset Var ? svaret ja, men

1729: 97

ei Laaeg paa Kisten; end tilspuurt hvem der var med ham paa Baaden, svaret hands dreng Mikkel Larsøn, over 26 Aar g/amme/l.
Fogeden som nærværende forlangede at Retten vilde nøje observere det Rasmus Huse ikke har løbet sin Rette tone med den fundne Kistis angivelse efterdi hand aldeelis har gaaet forbi først Lensmanden som den nermeste derpaa stædet, dernest fogeden som hands foresatte øfrighed, siden General Toldforvalteren, som er indsat for slige Sager, at beobagte Kongens høje interresse i slige Sager; thi paastaar fogeden at Rasmus Huuse for saadan sin stiltiende omgang, bør efter Lov og forordning i yderste grad ansees til exempel og Afskye for andre og slige fordølgende findere.
Rasmus Huuse forklarede, at have tilkiendegivet dette for general toldforvalteren.

Afsagt.

Som dend indstevnte foregiver at have tilkiendegivet dette for General Toldforvalteren og ingen attest derom fremvisis saa tilholdis dend indstevnte saadant til neste ting at afbevise, saa og Vil de af dend indstevnte paaberaabte Vidner Ole Holmen, Mikkel tienende paa Holmen og hands dreng Mikkel Larsøn til neste ting at møde og deris edelige depositioner at aflegge, da videre skal kiendis hvis lov og Ret medfører.

Dito haver ladet stevne Rasmus Huuse som haver foregivet at have mist 4re Kander tiære, og siden taget den tilbagers og 6 merker 14 s/killing i penger til fra Lars Børilde;
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod at Være loulig stevnt for denne Sag og tillige med en anden Mand at have faaet disse Penger, som den aldrig har fordret; og at sagen saaledis er sammenhengende at hand og en Mand tillige med ham kiøber i Byen 4re Kander tiære og efterat de hafde Kiøbt denne Kiære, bliver den af Lars Børilde hiemført og foregivet ham at Være

1729: 97b

hørende (tilhørende?), som Lars Børilde lod hiemføre udi sit Nafn, \ved/ Thom/m/es Kaapper, og hands dreng Jacob Villums/øn, siden tilstod Rynnild Fedie og Knud i Holmen som Kieren fik fra Lars at hiemføre; siden forklarede at de Vare bedne af Lars at hiemføre tiere og som hand var borte da de kom, stod tierebøttet paa bryggen og de hiemførte den, da de hiemkom satte Thommes tieren paa Berget og gav her Larsis Koene tilkiende at tieren tilhørte Lars og tilstod saa Lars at da hand hiemkom, bar hand tieren i Rasmus huus, som Rasmus sagde ei ærlig at Være tilkommen eller hiemkommen; da nu Lars op kom med Kiæren til Rasmus, siger hand at Rasmus begierede et Kuevær af ham og hvis hand skulle stevne paa det vilde det Kaaste mere, tog saa først ½ rdr af ham, Gav ham saa Brendeviin for at faa mere, siden gik Rasmus nere og tog fra hands Koene 3 merker 2 s/killing, siden fik hand i fior Juul 1 mark, dette tilstod Rasmus.

Videre sagde Parterne ei at have at indvende, uden Rasmus Huuse siger sig at have deelit Pengerne med den anden Mand som tieren tillige med ham Kiøbt hafde, som dog fragaaes af den andens fader, hvilke begge til denne Proces ei dennesinde ere indkaldede.

Afsagt.

Sagen bestaar derudi at Rasmus Huuse tillige med en anden Mand, som i Processen ei har trædet haver opkiøbt 4 Kander tiære i Bergen tilsam/m/en, denne tiære er af andre Mænd hiemført paa Fedie Land og beskylder Rasmus Huuse Lars Børilde for samme at have taget; da Retten nu examinerer Sagen, findes ikke at Lars Børilde noget ont haver giort, men saasnart hand hiem kommer, lader hand tiæren, som granderne hiemførte, strax til Rasmus Huuse op bære, hvilken den ei har villet imodtage

1729: 98

men med trudsel aftvinger Manden Lars Børilde for tiæren 1 rdr 14 s/killing tid efter anden og tiæren siden af de interresserende forbrugis; Skulle nu Lars Børilde noget ilde have giort som ham dog ei er bleven overbeviist, saa haver Rasmus Husse (Huhse) forgrebet sig mere imod loven, i det, hand, uden lov og dom haver aftvunget Manden Lars Børilde 1 rdr 14 s/killing, førend hand har ladet stevne paa Sagen og saaledis giort sig selv til Rettismand og Dommer i sin egen Sag; da som Lovens 1ste Bog 1ste Capit/ul 3 art/icul forbyder at ingen maa tage sig til Rette, men en hver skal lade sig deele til Rette, saa bør Rasmus Huuse, levere inden 15 dager under Nam, de af ham ubillige udpressede fra dend indstevnte Lars Børilde 1 rdr 14 s/killing og for hands formastelige omgang denne sinde give til de fattige 1 rdr 3 merker inden 15 dager under Nam efter loven; foruden dette givis Lars Børilde fri tiltale til Rasmus Huuse for de udi denne Rettergang ubevislige brugte expressioner ved Lands Lov og Ret at søge Satisfaction for og dersom Rasmus Huuse siunis sig nogen føje at have at tiltale sin medinterressent, saa reserveris hand den, hvor hand best ved og Kand at søge Satisfaction.

Rasmus Huuse haver ladet stevne Hans Knudsøn Tongen fordi hand haver skieldet hands Koene ud for at hand skal have fundet en Kiste med Penger og Pettellier(?) og derpaa har vildet slage ham, til Vidne derom Knud i *Børrene og Lars i *Børrene, som dennesinde ere indstevnte.

Hans Knudsøn Tongen møtte og fragik sigtelsen, sigende sig saadant ei at Kunde Ihukomme, saasom hand Var drukken;

Vidnerne som indstevnte Vare møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag - for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret samt tilholdet deris Sandhed at udsige, og først fremkaldet

Knud Børilde og det andet Vidne udvist medens hand Vidnede,

1729: 98b

som edelig udsagde: at have Været en drukken Mand og umuelig alt Kand ihukomme, mens at Lars sagde til Rasmus, du som siger *hæ til folket, da sagde Rasmus igien, skal jeg sige *i (Eder) til dig og taltes saa om Kisten, men enten hand skyldede ham der for eller ej, Kand hand ei erindre; men saa vel at *hans (hand) fik Skade af sønder Glas da hand slog i Bordet;
Det andet Vidne Lars blev dernest indkaldet, som edelig udsagde: ei at kunde andet erindre end der taltis om en Kiste men ei videre og Kunde hand ei erindre saadant siden hand drukken;
Rasmus Huuse blev tilspuurt om hand flere Vidner haver i Sagen ? svarede Christian Muren; item Samson i Bergen og hands datter og hands Koene og pige.

Afsagt.

Dersom Rasmus Huuse tenker at benøtte sig af de Nafngivne Vidner i Bergen Samson med Koene, datter og Pige, saa vil af dem fremvisis et louskikket tingsvidne til neste ting og tilladis ham til neste ting at lade føre Christian Muren, da Videre skal kiendis hvis Lov og Ret medfører.

Lensmanden Mikkel Berraas haver ladet stevne Ander(s) Sæbiørns/øn Tvibernæs for fortilig sammenleje med sin huustrue til Egtebøders erleggelse efter loven.
Ingen af Parterne eller Stevnevidnerne møtte thi blev Sagen hiemviist til loulig Stevnemaal.

Lensmanden Mikkel Berraas haver ladet stevne Tollef Regeraas og Ole Alfsøn Tvedt efter forrige tiltale fordi de ei har vilde bære budstikken;
Dend indstevnte Ole Alfsøn tilstod at have baaret tingstikken, men haver forseet sig som en fremmet Mand og Nyelig kommen i Skibbredet og taget feil i alting.
Tollef Regeraas møtte og sagde at have ladet sin Søn bære hand og ei selv, og baaret sin Grande dette bud, og bar rigtig Bud; End tilspuurt naar Tingbudet Kom, svarit om Morgenen; og at tingbudet kom til dem som baaret blev;
Fogeden paastod

1729: 99

at efterdi hand dennegang for første at sig af Vankundighed, hand da maatte pardoneris, men om hand skulle kom/m/e igien hand da straffis.

Afsagt.

Saasom fogeden ei dennesinde paastaar andet, efterdi forseelsen er skeed af en fremmet og Ukyndig Mand i Schibbredet, saa Viger hand fri for Straf dennesinde.

Ole Helland og Jacob Daland haver ladet stevne Anders og Ole Lyren af hvem de haver kiøbt en qværn paa troe og love, som dog ei er god, hvorfore de haver givet 8 rdr 3 merker at tage qværnen igien og erstatte dem processens Omkostning; til Vidne *dersom (derom) Knud Jensøn Helland, og Niels Monsøn Helland og til Vidne paa ordene som talt Var, Nils Knuds/øn Helland, og Nils Monsøn Frutoule;
De indstevnte Ole og Anders Lyren møtte for Retten og tilstoed Stevnemaalets loulige forkyndelse og at have indgaaet Vilkaaret paa 1 Aar; og nu først søgis for 6 Aar siden; have leverit dem qværnen heel og fløt qværnen fra tvende huus; siden de fik Qværnen fra dem og nu er qværnen sønder;
Citanterne forklarede at accorden skulle være skeed paa livis tid.

De indstevnte forklarede at have tilbudet dem at føre den til dem, saa vilde de giøre hand god eller og beholde den.
De indstevnte Vidner Knud Jensøn Helland og Niels Monsøn møtte for Retten og edelig sagde: Nils Knudsøn Helland at have hørt af Ole Lyren sige at hand skulle *æventyre qværnen saalenge de levede: men det andet Vidne Var ei med.
Nils Frutoul forklarede dernest edelig: at have hørt af de Kiøbende, da Citanterne Kiøbte qværnen at de skulle æventyre dend medens de *levende, men forrige Vidne sagde hand at skulle Være med, som hand det andet Vidne sagde sig ei at Kunde erindre;
De indstevnte forklarede, at have blevet tilkiendegivet det aaret herefter.
Dernest blev besigtelsis Vidnerne afhørte: og først
Knud Jens/øn Helland, som edelig udsagde at udygtig Var hon at da de styrede hænde og udygtig da hand styrede hænde og at et stykke

1729: 99b

raadet steen er udi Qværnen som ei duer.
Ellers forklarede deponenten at Kalden stod skev og Qværnen derover Malede paa skakke.

Afsagt.

Retten fant fornøden af 4re Mænd Knud Soltvedt Mikkel Grimstad, Knud Rasmus/øn Helland Nils Hanssen Helland, efter Parternis forslag af Kongl/ig Maj/este/ts foged opnefnis til at besigtige Qværnen og besee dends *børne og Qværnens duelighed, enten dette er skeed uforstadig medfart eller qværnens uduelighed, da og Videre skal kiendis hvis Lov og Ret medfører.

Jacob Qvalvaagen haver ladet stevne Detlof Bersvigen for ham pligtig 2 merker 4 s/killing efter forrige tiltale;
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod ikkun at Være skyldig ham 2 merker.
Citanten paastod betaling med processens bekostnings erstatning.

Afsagt.

Efterdi dend indstevnte Detlof Bersvig ikkun tilstaar at Være Citanten Jacob Qvalvaag skyldig 2 merker, saa tilfindis hand samme at betale med 2 merker 8 s/killing udi Processens til Datum anvendte Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Jacob Qvalvaag haver ladet stevne Gulak Grov for resterende Landskyld ...otning(?) af 3 merker Smør 4 ½ Kande Malt og erstatte denne Processens Omkostning, saasom hand dertil er bøxelraadig;
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne, uden Lensmanden siden tilstod at Gulak er forligt med ham om gam/m/el Landskyld og derfore ikke siunis at være ham pligtig noget og blev anvist Landskyld bogen hvoraf findis at ei mere er oppebaarit end søgis bør.

Afsagt.

Siden Jacob Qvalvaag ei mere af dend

1729: 100

indstevnte fordrer *en (end) Loven en Leilending tilholder at udgive; saa sees det ikke heller ubilligt at dend indstevnte \Gulik Grov/ bør nogenledis efter brugets ringhed honorere Citanten med noget for *skyldsen, som kand, i henseende til bruget, aarlig imod fløtningen validere med et dags Ardbeids, Videre Kand ei retten see dette lidet brug pligtig at yde.

H/er/r Christen Kraag har ladet paa sin Sviger Moders Veigne stevne Peder Hopland for resterende Landskylder og 3detaget efter indgivne Specification til 1728 Aars ud[gang] 3 rdr 4 merker 1/3 s/killing.

Dend indstevnte møtte og paastod ei saa meget at være pligtig end dette Aars Landskyld saasom hand samme skal have betalt til S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madsens tiener Anders Fieldende; men Bogen udviste det ikke, men at den indstevnte er skyldig efter sigtelsen.

Citanten begierede at den indstevnte maatte bevise *Sigtelsen (sit sigende?) og befindis da Peder endnu skyldig 3 rdr 1 s/killing.

Afsagt.

Efterdi dend indstevnte ei beviser sit sigende, saa tilfindis hand at betale de endnu resterende 3 rdr 1 s/killing, hvilke Peder Hopland tilfindis at udrede med 2 merker 8 s/killing udi Processens til Datum anvendte Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito haver ladet stevne Ole Monsøn Hopland for resterende 7 rdr 14 s/killing med 1728 Aars udgang;

Dend indstevnte møtte og tilstod sigtelsen; og Caverede fogeden for ham til S/anc/t Hans dag 1730 hvorved H/er/r Christen var fornøjet.

Afsagt.

Siden Ole Monsøn er dilaterit til S/anc/t Hans tider 1730 at betale sine resterende 7 rdr 14 s/killing foruden 1729 Aars udgang, saa tilfindis Ole Monsøn samme resterende 7 rdr 14 s/killing inden forbemelte tid at betale under Nam.

Dito haver ladet stevne Chlemmet Hopland for resterende Landskylder 3 rdr 5merker 14 s/killing at betale med Processens Omkostnings erstatning.

Dend indstevnte møtte og tilstod sigtelsen, men begierede tid til betaling.

Citanten paastod dom.

Afsagt.

Chlemmet Hopland tilfindis at betale

1729: 100b

Citanten H/er/r Kraag de ham søgende Landskyld Penger 3 rdr 5 merker 14 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven med 2 merker 8 s/killing udi Processens til datum anvente omkostning under lige adfærd.

Casten Holtermand haver ladet stevne Chlem/m/et Hopland for 1 t/ønne Korn 1 rdr 5 merker samme at betale med Processens bekostnings erstatning.

Dend indstevnte møtte for Retten og fragik Sigtelsen, men det ene stevnevidne var borte; thi henvisis Sagen til Nyt Stevnemaal igien.

Jacob Qvalvaag har ladet stevne Børge Nøten fordi hand skal have beskyldet ham at hand tog af Aamund Lyrens Boe, saa meget hand vilde, alt til strafs lidelse efter Loven og til Vidne derom Anders Østrem og Knud Rise.

Dend indstevnte forklarede ei at Mindis dette at Være passerit og som Retten tilspuurte Citanten naar dette skal Være passerit, svarede hand for 2 aar siden og Var selv hoes.

Afsagt.

Loven tillader ikke at Vidner maa føris paa nogen om hvis (det som) hand talt haver, naar den paagieldende er nærværende, uden det skeer til første ting og som denne Sag er passerit for *3de Aar siden, da Citanten selv var Nærværende og dend indstevnte fra gaar nu

sigtelsen, og ei før paastevnt før nu, saa Viger Børge Nøten dennesinde fri for Citantens tiltale i denne Sag.

Skafferne Aadne Bruvold og Iver Træland haver ladet stevne Lyre Mændene Mons, Johannes, Gudmund, Thommes, Joen for modvillighed i at skydse eller betaling for dem, som derfore skydset haver.
De indstevnte møtte og forklarede at de fløtter aarlig frem og tilbagers alt skyds og naar de kand blive frie for den skyds, vil de giærne giøre anden

1729: 101

skyds og eendeel af dem tilstod aldrig at Være søgt før de nu stevnis og at skydsen som de nu søgis for er for Amptmanden; hvorom de forklarede at have været her og staaen deris tid ude.

Afsagt.

Siden Citanterne ei beviser nu *at de indstevnte dennesinde nogen tydelig forsømmelse saa bør saadant skee til neste ting at Retten kand vide hvorudi denne Skydsforsømmelse er skeed, da videre skal kiendis hvis Ret er.

Magne Mycheltun har ladet stevne Ole Berge fordi hand skal have beskyldet ham for uskikkeligt, og da nafngivet Mikkel Selgeli og Anders Berge.
Af hvilke ei møder nu Andre end Anders Berge som edelig udsagde: ei nogensinde at have hørt at dend indstevnte har paalagt nogen eller Citanten nogen sigtelse.
Mikkel Selgelie møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne ei heller StevneVidner som Kunde afhiemble; thi henvisis Sagen til Vidnets Videre loulige Stevnemaal.

Dernest blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almue, for Retten oplæst og forseiglet, saa og Odelsmandtallet over Selvejerne og forseiglet; item forfattet det Almindelige tingsvidne over dette Skibbredis Almue og af dem svaret som forrige item taget tingsvidne at det Aar 1726 ingen 60 lod Sølvs bøder eller 3de 40 lod Sølvs bøder eller deslige faldet;

Sluttelig blef opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1730 Retten skulle betiene nemblig 5 gamble som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed, Evind Oxnæs, Joseph Severøen, Martinus Rongevær, Erik Vike, Jacob Synnevaag, og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed Jacob Hundven, Ole Berge, og Johannes Udlyren, hvorefter de til Rettens betiening skal vorde antagelige.

Anno 1729 d/en 25 Novembris er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Gaarden Frøsetter nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden

1729: 101b

Peder Henriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Hans Birkeland, Jens Østgulen, Ole Ottesøn Birknæs, Hans Qværsøen, Rasmus Baarøen, Ysten Byrknæs, Niels Kieldbue, Lars Opdal, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger, og Anordninger sampt høiøfrigheds Befalinger som fol/io 67 findis extraherede - dernest blev tinglyst

(1.) Wilhelm August von der Ostens udstedde Resolution paa H/er/r Nils Schiøtis andragende angaaende Kirke Vejerne dat/erit Bergen d/en 17 Aug/usti 1729.

2. Anders Olsøns udstedde Panteforskrivelse til Jørgen Veinvik paa 44 rdr, hvorfore er pantsat Gaarden Berge 1 løb Smør i Gulens Schibbrede beliggende, item Qvæg og huusgeraad, dat/erit Bergen d/en 9 Nov/embris 1729.

3. Abel Lems udstedde bøxelbrev til Lorents Christophers/øn paa 1 p/un/d 3 merker S/mør udi Kiellingvold, dat/erit 5 Nov/embris 1729.

4. Efter Wice Biscop og Stiftsproust Tanches decision udi SkifteRetten paa Gryten er opbydende 600 Rdr seqvestrede Rede penger imod sufficant Pant, hvem dem vilde antage, men den tid indfant sig slet ingen.

5. Retten og lod tilkiendegive at Gaarden Indre Hougsdal af Guulens Schibbrede salig Jacob Widding tilhørende, skulle ved offentlig Auction selgis d/en 12 Decembris 1729 udi Eidsvaag og deris tilholde opsiddere, at de nu skulle drage omsorg for at Kiøbe deris paaboende Gaard, i Vidrige fald de ei indfinder sig at byde, haver de sig selv at takke om de bliver huusvilde og gaardeløse.

6. Giertrud de Finis udstedde bøxelbrev til Siur Joensøn paa 18 merker fisk, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 6 Octobr/is 1729.

7. Ditoes udstedde bøxelbrev til Halvor Josepsøn paa ½ løb S/mør udi Molde item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 27 Sept/embris 1729.

8. Ditoes udstedde bøxelbrev til Claus Christophersøn paa Jordholmen og fri græsning til 8 lest og 6 faar end Videre paa Grimens Land, dat/erit 29 Decembr/is 1728

1729: 102

9. Mag/ister Erik á Møinichens udstedde bøxelbrev til Iver Josepsøn paa 6 merker Smør udi Lille Slire, dat/erit 8 Decembr/is 1728, uden reversen at anvise dat/erit 8 Decembr/is 1728.

10. Jacob Baarsøn Fuschanger lader end til overflød tilbyde Enken Inge Rørtvet at kiøbe sin paaboende gaardepart udi Gaarden Rørtvedt af Skyld 18 merker S/mør 12 merker fisk ½ faar, hvorfore ham af Gietmund Aanneland nu er budet 46 rdr; med samme Penger inden 14 dager fra denne dato at indfinde sig, eller hand til ermelte Gietmund Aanneland dend selger for de budne Sex og fyrretyve Rixdaler, da hon svarede: ej at vilde Kiøbe.

11. Fogeden lod proponere for Almuen af Guulens Schibbrede, at efterdi eendeel af dem hafde udlovet en frivillig Gave til de fattige afbrente i Kiøbenhafn, om de nu samme vilde betale; hvortil de svarede, at de nu ei var betenkt derpaa men vilde betale det til Lensmanden for juul: end ydermere sagde fogeden, at hvis (det som) de nu havde at betale denne af dem, Kierlige udlovede gavmildhed, vilde hand derfore en hver udi sin Bog qvittere; men de undskyldede sig dermed at de dennesinde ei hafde det - og beordrede hand derpaa Lensmanden samme at oppebærge imod at meddele en hver derfore qvittering.

D/en 26 dito blev Retten igien sat med foranførte hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe ladet stevne Colbeen Jacobsøn og Aaggete Kaaredatter for begangne Lejermaal og barneavling, alt til Bøders erleggelse efter Loven.

De indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag og tilstod tillige Sigtelsen og ei vilde ægte hin anden.
Fogeden paastod Dom til Bøders erleggelse efter Loven.

Afsagt.

Efterdi de indstevnte Colbeen Jacobs/øn og Aagete Kaaredatter tilstaar for Retten udi løsagtighed at have avlet Barn sammen og ei hin anden vil ægte, saa tilfindis Colbeen Jacobs/øn i følge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul at bøde 24 lod Sølv og Aaggete Kaaredatter i følge af samme Lovens Capitel og articul at bøde 16 lod Sølv, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

1729: 102b

Niels Hatleviig haver ladet stevne Ole Torsvig fordi hand skal have beskyldet Niels Hatleviig, at hand skal have merket en Oxe, som er kommen i hands Mark, Vidnerne derom Anders Rambierg og Ole Risnæs.
Ole Torsvig tilstod at Være stevnt for denne Sag, og svarede til spørsmaal at have spuurt Niels Hatlevig om hand ikke viste hvorledis hands oxe var bleven klovet øre paa, siden hands folk saaledis fant den udi Nils Hatlevigs Mark og det paa ingen ond meening men god meening spuurt!
Citanten begierede Vidnerne afhørte,, som og for Retten møtte og edelig udsagde først
Anders Rambiørg: at have været ved Nøten og spuurte Ole Torsvigen Nils Hatlevig hvorledis har de faret med oxen min; hvortil haarde Ord falt imellem dem og blev Nils Vred, da sagde Ole end Videre de har kløft øre paa den, men end Nafngav nogen, som skulle have giort det; videre ei at afvide:
Ole Risnæs fremstod dernest og edelig udsagde: ei at rettelig kunde hugse hvis ord som blev talt, men saa hvis hand kand erindre, spuurte Ole Torsvigen Nils Hatlevig om hand ei ved hvorledis de har faret med oxen hands udi Marken, ei erindrede hvad Svar derpaa skeede; eller videre at forklare;
Niels Hatlevig blev tilspuurt hvad paastand hand haver i denne Sag ? dertil svarede at henstille det til Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Sagen bestaar herudi at Nils Hatlevigen haver stevnt Ole Torsvigen fordi hand ligesom skulle have beskyldet ham for at have *læderit en oxe for ham med skaar i øret, dette fragaar ei allene dend indstevnte, men forklarer at have spuurt derom om Citanten ei viste det, uden at tilligge ham nogen Gierning, som og de tvende afhørte Vidner forklarer; thi Kand retten ei finde dend indstevnte skyldig til nogen straf fordi hand spør om en giernings øvelse uden tilleg, men frikiender Ole Torsvig for Citantens tiltale i denne Sag; og ophæver Processens Omkostning i denne Sag paa begge sider.

1729: 103

Lensmanden lader stevne Ole Torsvigs Koene for øvede uskikkelige ord imod ham og Stevnevidnerne Lars Risnæs(?) og hænde til Veddermæle;
Ole Torsvigen møtte paa Konens Veigne og sagde sig ei at vide hvis passerit er;
Fogeden som Nærværende forlangede at Sagen maatte udsettis indtil hand paa Kongens Veigne kunde herom formere og udstæde Stevnemaal, saasom denne Sags tildragelighed egentlig dependerer af forseelse imod Rettens betiente og Justitien og derfor paa Kongens Veigne maa paatalis den brødende til straf efter Loven.

Afsagt.

Efterdi fogeden træder i Sagen som Actor paa Kongens Veigne, saa udsettis med Sagen indtil fogeden kand faa, paa Kongens Veigne, udvirket Stevnemaal, da og videre skal kiendis hvis lov og Ret medfører.

Brynnild Eilers boende i Vichingevaag, haver ladet med skriftlig Stevnemaal indkalde for Retten Lensmanden Peder Hendriksbøe for en *fiskedret hand haver spilt for ham, til strafs lidelse og Processens Omkostnings erstatning, sampt til at anhøre de udi Stevnemaalet navngivne Vidner, Hans, Mikkel og Friderich Miømjen og Henrik Tvedten;

Lensmanden tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag men ei til at anhøre Vidnisbyrdene; hvilket Stevnevidnerne Anders Glosvig og Peder Undalen ogsaa forklarede: at allene have stevnt ham for Sagen, men ei til at anhøre nogen Vidner.

Lensmanden tilstod at have løst hands toug og begierede tid til neste ting at tage contrastevning i Sagen til sine interressentere.

Afsagt.

Saasom Peder Henriksbøe ei efter Stevnevidnernis forklaring, er stevnt til at anhøre de indkaldede Vidner, saa kand ingen Vidnisbyrd imod ham føris førend hand dertil loulig bliver kaldet, saa og tillades Peder Henriksbøe tid til neste ting at faa indkaldet hands interressentere, da videre skal *hvorde handlet hvis lou og Ret medfører.

Hans Sande haver ladet Stevne Salamon Kiettelsvig, efter forrige tiltale og havde Salamon ladet stevne Rasmus Sande til at Vidne om ei

1729: 103b

Joen Sande var ligesaa god i sin tale som hand; og Joen Sande til Veddermæhle; og forklarede Rasmus at Salamon og Joen vare noget drukne da de fore til Kirke 2den dag Juul som Salamon og Joen tilstod tillige med Vidnet Rasmus og forklarede eenstemmig som forrige Vidner.

Brynnild Eilers paa huustrues veigne forklarede, at hon aldrig har talt noget om nogen.

Fogeden betreffende den tvistighed imellem Hans Olsen Sande og Sara Vichingevaag, da henstillis det til Rettens paakiendelse, ei paatviflende at hans Kongl/ig Maj/este/ts interresse jo tagis udi Observarie; ydermere paastod fogeden at de 3de her for Retten Comparerede persohner, som med fylderie har overilet sig anden Juuledag, derfore tillige i bøder og straf maa vorde observerede.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Hans Sande, efter sigende af Salamon Kiettelsvig haver til sit Nafns og Rygtis forsvar, ladet for Retten indkalde Salamon Kiettelsvig, der haver tillagt ham efter andens sigende til ham en uskikkelig gierning; om hvilket de tvende Vidner Aamund og Gietmund haver aflagt deris edelige forklaring og at de ord skulle være talt til Salamon, dog efter hands sigende til dem, af Sara Vichingevaag, hvilket dog disse Vidner ei af hændis Mand har hørt, dog er Hans Olsøn ei tillagt noget tyverie, men alleene, at det skulle have været efterliggende \fra/ en Mand som der var til Lands kom/m/en; Hans Olsøn Sande, som da ei allerringiste uskikkeligt er bleven overbeviist ei allene af Retten aldelis frikiendis; men endogsaa af Retten det udsigende mortificeris; og Salamon Kiettelsvig, som efter andens Mund har talt og ei sit sigende bevist tilfindis at bøde til Kongen for sit \ubevislige/ udsigende 3de lod Sølv; og disse 3de Mænd Rasmus Sande, Joen Sande og Salamon Kiettelsvig, som selv for Retten tilstaar 2den Juuledag at have været drukken

1729: 104

paa deris Kirkereis til Kirken, tilfindis at bøde hver 3de lod Sølv udi helligbrøde, hvorved de efterdags kand lære mere ædruelig at søge Kirken og Guds huus, end til overflød misbruge paa saadan dag de Velsignelser som Gud til Skikkelig brug har givet - Sara Vichingevaag, som ei noget udi Acten er overbevist, bliver i denne Sag aldeelis frikiendt.

Dernest fremstillede sig for Retten Ole Anbiørnsøn boende paa Undertuun i Guulens Skibbrede, Joen Anbiørns/øn tienende H/er/r Mathias paa egne og deris Umyndige Søsters Anne Anbiørnsdatter[s Veigne], og begierede at deris tvende indkaldede Vidner Henrik Tvedten og Peder Undalen maatte afhøris om de ikke ere fulde Sødskende til Hans Anbiørnsøn, som nu udi Kiøbenhafn er død og blev udcommenderit for matros og deri Kiøbenhafn siden taget tieniste: hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og Enstemmig udsagde: at Ole *Ole Anbiørnsøn Undertuun, Joen Anbiørns/øn tienende H/er/r Stabel og Ane Anbiørnsdatter ere rette Sødskende til afdøde Hans Anbiørnsøn og ingen flere Arvinger efter ham er uden forbemelte.
Citanterne begierede hvis (det som) for Retten passerit under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Dernest blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almue, for Retten oplæst og forseiglet; saa og forfattet odelsmandtallet over selvejerne og forseglet item det Almindelige foranførte Tingsvidne og af dette Skibbredis Almue svaret som forrige, saa og at ingen \3de/ 40 lod Sølv bøder, 60 lod Sølvs bøder og deslige store bøder det Aar 1726 her udi Skibbredet falden er.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1730 Retten skulle betiene, nemblig fem gamble som tilforne haver aflagt deris Laugrettised, Svend VeddesViig, Jørgen Knarvig, Johans Søre Høvig, Mons Hougsdal, Ole Rambiør og 3de Unge som først for LaugManden haver \at/ aflegge deris Ed, Jacob Houge, Mikkel Joensøn Haveland, Stephen Lille Matre, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

1729: 104b

Anno 1729 d/en 12 Decembris er, efter foregaaende anslagelse paa publiqve Stæder i Bergen Bye og divulgation paa Landet, skeed samling udi Salig Jacob Widing(s) Boe for at selge efterskrevne Gaarder Indre Hougsdal i Guulens Schibbrede 1 ½ løb Smør med bøxel og ½ t/ønne Malt fogeden Lem pantsat, Samdal 1 ½ løb Smør 1 huud med Bøxel, Øfstebøe 1 ½ løb S/mør Haaland 1 løb Smør, Lund 1 løb 12 merker S/mør 1 huud, alt med bøxel og Herlighed i Schiolds Schibbrede beliggende, og det med efterskrevne Conditioner

1.

At hvem som bliver Kiøber, stiller nøiagtig Caution strax for hvis (det som) udlovis, eller og det bliver til nye Auction opbudet til dends Ansvar paa forliset som budet haver.

2.

Hvad som udlovis, betalis til H/er/r Sorenskriver de Fine inden 6 Uger fra Auctionens datum udi Klingende Myndt.

3.

Den Kiøbende selv betaler Skiødet, forseiglet Papiir, beskrivelsen og Auctions Salarium.

4.

Hvad som Kiøbis fra Auctionens datum at være for den Kiøbendis egen risico og Ansvar uden nogen Afkortning for Stervboden.

5.

Hvem som Kiøber til Vaaren 1730 sit Kiøb af hvad og hvormeget udi gaardene hand Kiøber, rette fardag at tiltræde, efterdi Leilendingerne og opsidderne om deris Gaarders Kiøb ere Vidende og advarede; hvilken Post Enkens Lauværge fogeden Lem at hand den post ei kunde consentere, som er den sidste, uden Leilendingerne bevisis over at have været loulig Varslet.

6.

At dette gods selgis til 1729 Aars udgang fri for alle skatters Ansvar, som deraf bør betalis.

1729: 105

Anno 1729 d/en 14 Decembris, er, efter høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Wilhelm August von der Ostens Høirespective Resolution af 22 Octobr/is 1729 paa Madame Venke S/a/l/ig/ Jukkum von der Lippes reqvisition af 20 Octobr/is 1729 holdet extrating paa Gaarden Møllendal,

Hvorda ikkun møtte omenskiønt Retten til Klokken Sex om aftenen biede, 5 Laugrettesmænd, Hermand Morritz, Jukkum Schaale, Nils Dyngeland, Arne \Nere/ Totland og Arne Øfre Totland, hvorda paa Citantindens Vegne møtte Notarius publicus og Procurator S/igneu/r Johan Barth som producerede hændis udtagne Stevnemaal under dato 16 Aug/usti sidstleden for denne Sag, med Skifte Commissarierne udi S/a/l/ig/ Amptmand Storms Stervboed Iver Sommer og C. Bredal deris egenhændige paategnelse, at samme Stevnemaal dennem d/en 20 Sept/embris 1729 loulig er forkyndt: som blev læst: og saasom det er Citantinden derom fornemmelig at giøre at hon jo før jo heller ved Lov og Dom og videre paafølgende Loumæssig forfølgning, kand efter salig Amptmand Storms til hænde udgivne panteforskrivelse erholde hændis skadesløse betaling for capital Rente og Rentis Rente sampt paaløbende Omkostninger af hændis udi Stevnemaalet ommelte Pant Aarestad Gaard og tilliggende herlighed, saa haver hon, efterdi Sagen skal tracteris efter Loven under ejendommens Jurisdiction, ikke efterlat ved Loulig Kald og Varsel, som Stevnemaalet udviser at indkalde den S/a/l/ig/ Herris Stervboedis Skifte commissarier, som ikke kand ansees anderledis end at præsentere hans persohn, i henseende at hands Arvinger har frasagt sig Arv og Gield, og Stervboed saaledis er Arvingeløes; de Velbemelte Skifte Commissarier haver ikke heller, ved deris paategnelse paa Stevnemaalet, anført ringiste exception, hvori Judices eller Lou imod Rettergangen \er/ saa producerede hand dernest en notarial copie af den i Stevnemaalet paaberaabte Obligation, hvilken copie de velbemelte Skifte Commissarier med deris egenhændige paateignelse og til for (her?) at Være dem anvist udi Skifte Retten efter afgangne Amptmand Storms d/en 16 Febr/uarij og 1 Martj 1729 har paategnet, original obligationen under S/a/l/ig/ H/er/r Amptmand Michael Storms haand og Seigl og til Vitterlighed attesterit af Mag/ister Rømmer og Tobias Hichman under deris hænder og Signeter - ydermere producerede

1729: 105b

hand S/igneu/r Johan Octavio von Kappelen udi Scheen hands original Missive til Citantindens Søn H/er/r Assesor von der Lippe af dat/o 14 Nov/embris sidstleden med indsluttet ret til at Citantindens fordring efter hændis producerede obligation, er af

SkifteRetten udi S/a/l/ig/ Amptmand Storms Stervbod anseet først prioriterit udi Aarestad Gaard og tilliggende pertinentier sampt inventarium for Capital og Renter; hvoraf Retten behagelig vilde forlange at Citantinden desto mere haver været og er beføjet ved denne reiste Sag og Rettergang at holde sig til hændis Pandt og deraf udsøge sin Skadesløse betaling som forbemelt, hand producerede og til Slutning Citantindens prætentions Reigning paa Obligationens Capital og dends tilvoxende Renter, med paaløbende Omkostninger til Datum, dog under reservation af videre Renter til betaling skeer med andre paagaaende omkostninger, saasom Rettens Middels gebyhr ved dette extra tinghold efter Loven og Kongl/ig forordning Kost og tæring for Rettens Middel og parter til denne og efterfølgende tid, endelig og Procurator Salarium for betiening ved conferencer om Sagen, Stevnemaal og Memorial til Stiftbefalingsmanden saa og ved denne extra Ret paa hendis Veigne at comparere i Rette til denne tid 6 rdr - for hvilket alt hand i følge af Stevnemaalet og dets Indhold paastaar Dom til *exesecution og indførsel udi Pantet.

Afsagt.

Retten finder af Skifte Commissariernis paateignelse paa Stevnemaalet af 20 Sept/embris 1729 at Skiftet efter afgangne H/er/r Amptmand nu salig Michael Storm efter 4re Ugers forløb skal komme til endskab, og af Johan Octavii von Cappelens brev, at Skiftet allerrede skal Være kommen til endskab, saa kand denne Ret ei noget foretage sig med Sagen førend her først produceris Rigtig Gienpart under Skifteforvalternis hænder paa deris om ermelte Citantindens havende prætention, af dem udi Skifte Retten afsagt, saa som denne Ret ei understaar sig at paakiende til forandring hvis af dem kand være deciderit, naar dette er efterkommet, skal Retten igien d/en 31

1729: 106

Martij 1730, til hvilken Tid Sagen, formedelst Varselens Skyld maa udsettis, sin endelige Slutning give i Sagen som Louligt er.

Anno 1729 d/en 15 Decembris er efter forrige afskedigelse af 19 Augusti skeed samling igien paa Nobis Kroug med de dertil opnefnte Mænd, Bøigdelensmanden Ole Totland Herman Morritz, Jukkum Schaale, Nils Dyngeland, Ole Sandal, Nils Øfstuus, Stephen Mittun, Arne Øfre Totland og Arne Nedre Totland;

Hvorda Møtte H/er/r Major Bærentfels med sin fuldmægtig Procurator S/igneu/r Preus, og paa Buchers Veigne Zidsele Beate Pedersdatter som indleverede et skriftlig forsæt af 15 Decembr/is 1729 samme Pige tiener g/amme/l Mikkel Bucher, hvilket blev læst;

Styk Major Bærentfels med sin fuldmægtig Procurator Preus comparerede, som forestillede at for saa vit de indstevnte enten med deris tieniste tyende, Slegt, frende, eller en, af øfrigheden Authoriserit God Mand agter at føre deris Giensvar, formeening og paastand i rette udi denne Sag, har comparenten derimod intet at erindre, thi Loven bliver dennem derudi medholdelig, men at de indstevnte vil lade under Navn af Procurator Nils Daldorf, noget fremføre, hvad anten det maatte skee skriftlig eller muntlig, det Kand Citanten ikke tilstaae; thi vel er Daldorf aller naadigst beskikket til Procurator, men siden hand Kom her til stædet har hand dog ikke renset sig af de ham overgangne Domme, hvorved hans Persohn og aller naadigst tillagde Embede fra Procurator Embedets betiening, merkelig er bleven tilside sat; thi protesterede Preus imod det indkomne Skrift under Daldorfs haand; dog i henseende til at begge Bucherne den ældre og yngre, fader og Søn ved deris tieniste pige lader møde for sig, og det deraf er at initerere, at foruden at den ergangne Kiendelse i den yngre Buchers paahør med Daldorf blev publicerit; dend

1729: 106b

da ikke er ubekiendt samme Kiendelsis indhold, til hvilken og angaaende Hovetsagen i sig selv hverken den ældre eller yngre har indkommet med til deris formeentlige befrielse; Skulle nu Styk Majoren submittere Retten om ikke Sagen paa en føje tid maatte blive udsat, deels for at H/er/r Styk Majoren, efterdi Vidnerne ere førte, kunde efter Sagens forefindende beskaffendhed formere sin yderligere tiltale imod de indstevnte til endelig Dom, deels og til overflød at give de indstevnte Varsel efter Loven til det forhen passerede at ærklære sig og ellers derefter, som H/er/r Styk Majorens paastand at udstaa Dom.

Retten tilspuurte Mons/ieu/r Preus om de har faaet laudags foreleggelse forkyndt; svaret nej:

Afsagt.

Sagen udsettis igien til d/en 29 Martij 1730 først Kommende, da baade Part og Contrapart tilholdis at indkomme med ald opliuslighed og Paastand i Sagen som de Agter at betiene sig Af, da og videre skal Vorde Kiendt hvis Lov og Ret medfører.

1729

- -

1730

1730: 106b

Anno 1730 d/en 27 Februarij er, efter publiqve anslagelse saavel i Byen som paa Landet holdet auction udi Scherjehafn paa endeel der staaende huuser, 1 Vaaning bestaaende af 1 Stue med Kakkelovn udi, et med bord oven paa afskiøt Cammer, 1 Kiøkken med Skorsteen udi, malet og vel flid med Gulv, Lofter, Vinduer og Pandetag og Suetag sampt Bordtag; En stue oven for med Kakkelovn og en liden af steen opmuret Kielder; en stor borrestue med Bagerovn udi; 1 Timmer Søbod, 1 Stavenøst, 1 floer, 1 Lade, 1 Ildhuus med muret bryggerkiedel paa 1 ½ t/ønne, 1 Stavenøst paa Næsset dog uden tag, en flor af Stavbygning

1730: 107

sampt eendeel løsøre, efter Madame Maren S/a/l/ig/ Hans Davidsens forlangende, som Prest ædle Lausen prioriterit, hvorda efterskrevne Conditioner ere blevne oplæste for de Kiøbende,

1.

At hvem som bliver Kiøber til huusene i Scherjehafn staaende, som uden Grunden selgis, stiller for sit udlovede Bud nøiagtig forsikkring, eller de igien til nye opbud, paa den Kiøbendis Ansvar, om noget derpaa tabes, vorder opbuden, men fordeel for Boen om noget over det forrige giorte Bud avangeris.

2.

Den derfor udlovede summa betalis til Madame S/a/l/ig/ Hans Davidsens 6 Uger fra Auctionens datum udi Klingende Courant myndt.

3.

Huusene fra Auctionens datum at staa paa den Kiøbendis egen risico, i hvad Ulykke dem siden /: den Gud dog naadelig afvende kunde tilslaae. Ligeledis med Løsøret at forholdis.

Paa min Moders veigne Chr: Faje

Og blev saa efter 3de gangers opbydelse da mand baade Separatum og in Masse hafde slaget dem sammen, Madame S/a/l/ig/ Hans Davidsens tilslagen for 108 rdr courant, og cautionist derfore stillet sin Søn Christen Faje, som samme og har underskrevet.

Som Cautionist Christen Faje

Anno 1730 d/en 10 Martij er holdet Almindeligt Vaar, Restants Skatte og Sage Ting med Guulens Schibbredis Almue udi Scherjehafn, nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lems loulige forfald hand(s) beskikkede befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Rambiør, Jørgen Knarvig Jacob Houge, Stephen Matre, Mikkel Haveland, Johannes Høvig Svend Vike og Mons Hougsdalen,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn blev sat og Almuen til fredelighed og ædruelighed advaret, er først tinglyst

1730: 107b

1. Madame Abel Lem, S/a/l/ig/ Mag/ister Erik á Møinichens Arv og Gields fragaaelse af dat/o 28 Januarij 1730.
2. Patent om højeste Rettis dom i Danmark for Aar 1730, daterit Kiøbenhafns Slot d/en 10 Octobr/is 1729.
3. Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftsbefalingsmand von der Ostens Capitels Taxt paa adskillige Slags Kornvarer udi Bergens Stift nemblig

1 t/ønne hveede3 rdr 2 merker
1 t/ønne Ruug2 -
1 t/ønne Byg1 - 3 - 8 s/killing
1 t/ønne Blandings Korn1 - 1 -
og 1 t/ønne Havre 5 -

Landskyld og Leeding Korn, 1 t/ønne Malt 2 rdr, 1 t/ønne Korn 2 rdr og 4re Mæler Korn udi Sogn 1 rdr, Men hvad tiende Korn udi Nordhordlehn angaar, da, efter den Anordning udi det Kongl/ig Rente Cammer er giort og paa Almindelige Tinge Publicerit givis endnu for tønden 2 rdr.

4. Cammer Collegii anordning om Aardals Verkes Selgelse eller forpagtning for 10 á 12 Aar dat/erit Rente Cammeret d/en 26 Octobr/is 1729.
5. Kongl/ig Allernaadigste Patent angaaende forbud, at udi Danmark og Norge ingen slags Qvæg, Kiød, huuder eller haar af Qvæg fra fremmede Stæder Maa indføris, daterit Kiøbenhafns Slot d/en 21 Decembr/is 1729.
6. Kongl/ig Allernaadigste forordning om Skatternis Paabud i Norge for Aar 1730 dat/erit Kiøbenhafns Slot d/en 28 Octobris 1729.
7. Kongl/ig Allernaadigste forordning angaaende hvor de Sager og Processer, som af Consumptions Indkomsterne i Norge dependerer og imellem forpagterne og Undersaatterne forefalder til videre paakiendelse skal indstevnis dat/erit Kiøbenhafn d/en 30 Decembr/is 1729.

8. Rente Cammerets høibydende ordre, at dem som haver Kiøbt Kongens Strøegods skal derfore sende qvittering og stille anstalt til Betaling dat/erit 14 Januarij 1730.
9. Velbaarne Stiftbefalingsmand von der Ostens ordre at assistere H/er/r Major og General Veimester Lytzov om Almuen er modvillig til Veje Ardbeidet dat/erit 26 Januarij 1730.
10. Iver Bendixens udgivne Skiøde til H/er/r Mathias Stabel paa ½ løb S/mør 6 Kander Malt udi Haveland, dat/erit 3 Febr/uarij 1730.

1730: 108

11. Havelands opsidderis bevilling til H/er/r Mathias Stabel og Lensmanden Peder Henriksbøe at maa nyde første Kast for deris Land af Sild og Anden fisk, saalenge de selv ej haver nod og om de selv skulle formaa at holde Not, da nest efter dem, dat/erit Scherjehafn d/en 10 Martj 1730.
12. Arnoldi de Fines udstædde auctions Skiøde til Maren S/a/l/ig/ Hans Davidsens paa huusene udi Scherjehafn staaende, uden grunden dat/erit Scherjehafn d/en 10 Martj 1730.
13. H/er/r Florents Blomgreens udstedde Bøxelbrev til Jacob Olsøn paa ½ løb Smør udi NyeHammer, dat/erit Evenvigs Præstegaard d/en 16 Decembr/is 1729.
14. H/er/r Mathias Stabel lader paa egne og samptlige medarvingers Veigne opbyde Gaarden Flolie til Kiøbs til den Høistbydende og først i allerunderdanigst følge af den allernaadigste udgangne forordning tilbyder opsidderen Ole Flolie den, om hand vil give saa meget som andre derfore Kand byde:
15. Peder Hofmand haver ladet inden Tinge advare opsidderen paa Stegelvig at møde hos ejeren for at tage Skiøde paa Gaarden og give sin forskrivelse paa hvis (det som) hand er skyldig.

Dernest blev Restantsen saavel paa forleden Aars Skatter, som dette Aars første termin forfattet, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet.

Anno 1730 d/en 13 Martij er holdet Almindeligt Vaar, Restantz- Skatte og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilstrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lems befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Mikkel Berraas og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Erik Vike, Jacob Synnevaag, Svend Oxnæs, Magne Kaaland, Joseph Severøen, Johannes Udlyren, Ole Berge, Jacob Hundven, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger og andre Circulair Breve som fol/io 107 findis extraherede - dernest tinglyst
(1.) Halver Fieldsendes udstedde Skiøde til Lars Halvorsen paa 18 merker S/mør 12 Kander Malt med Bøxel, daterit 23 Nov/embris 1729.

1730: 108b

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekom/m/e vare *advarede (anammede) blev foretaget med Sagerne og hafde da

Knud Tongen hafde efter ordre af fogeden Lem ladet stevne Rasmus Huuse efter forrige Rettens Kiendelse angaaende den af ham paa havet fundne Kiste, som er fordult.
Dend indstevnte møtte for Retten og fragik ei at have beviis fra General Toldforvalteren, men den have begieret og at Være samme Lovet; saa og møtte Ole paa Holmen, Mathis tienende S/a/l/ig/ Dancherts Enke og Mikkel Larsøn 26 Aar; for hvem Eden blev oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet
Ole paa Holmen, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at Rasmus Huuse med sin dreng Mikkel Larsøn kom en morgen fra havet, med sig førende en funden Kiste paa 2 t/ønner rom af grenefiæler, laaget aldelis af og laaset hang ved som Deponenten med Mandens forlov tog til sig med nøgelen, ei videre see udi i Kisten end tvende løse fiøler og *Siøtusse, men enten den Var funden før eller ei Ved deponenten ei at forklare, og bad Rasmus deponenten give det tilkiende, som hand og giorde til Madame Danchertsøn, som hand da svarede, det ei at være Umagen Værd;
Mikkel Larsøn fremstod dernest og edelig udsagde: samme dag som de kom til forrige Vidne paa Holmen fant de foromrørte Kiste ½ fiering fra Landet og var Kisten da heel uden laaget, og intet andet saae i Kisten end 2de fiæler og laaset med Nøgelen medhengende, og om resten som forrige Vidne forklaret.
Dernest fremkaldet Mathis tienende Dancherts Enke: at Rasmus Huuse med dreng kom til dem paa Holmen med en Kiste, hvoraf laaget Var borte, laaset hang Ved og nøgelen hoes og tvende smaa fiøler ind i Kisten og et siøtrol eller tusse i dend sampt grønslie (grønske?) og i øfrige som forrige.

Afsagt.

Siden fogeden nu ei tilstæde som sin rettesettelse Kand giøre, saa udsettis med Sagen til Sommertinget og itereris forrige attest om Angivelsens *lovislighed.

1730: 109

Rasmus Huuse har ladet stevne Hans i Tongen fordi hand skal have skieldet hans Koene for Pengetyv efter forrige tiltale.
De indstevnte eller forrige tider nafngivne Vidner Samson med Koene, datter og Pige, som ere uden for denne Jurisdiction møtte ikke, ei heller haver Citanten efterlevet forrige Kiendelse med at forskaffe tingsvidne; for deris tilhørende svar, saa maa Sagen (udsettis) indtil de enten selvvillige Møder, eller og deris for Retten edelige aflagde depositioner ved den paagieldendis tilkaldelse vorder producerit; forinden kand ei noget i denne Sag uden beviis, saasom den paagieldende det benegter, Kiendis.

Lensmanden haver ladet stevne Anders Sæbiørnsøn Tvibernæs for fortilig sammenleje med sin huustrue til EgteBøder efter Loven.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; og tilstod at 12 Uger efter bryllupet Kom hans huustrue i Barselseng bad om Lindring og angav sin fattigdom.
Peder Bejer paa fogedens Veigne paastod dom til Egtebøders erleggelse.

Afsagt.

Siden Sigtelsen i sig selv er sandfærdig efter den indstevntis Anders Tvibernæssis sigelse, saa tilfindis hand at betale for sig og huustrue Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito har ladet stevne Jens Olsøn Hougsmyhr og Ane Halversdatter for begangne Lejermaal til Bøders erleggelse efter Loven.

Ingen af de indstevnte møtte ei heller nogen paa deris Veigne;
Stevnevidnerne Iver Træland og Arne Bruvold afhiemblede edelig at have stevnt dem loulig med i dag 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting; men siden forklarede de ei at have stevnt hende;
Peder Bejer paastod laudags foreleggelse for Jens Olsøn og tid til at indstevne den anden.

Afsagt.

Jens Olsøn som nu befindis loulig stevnt foreleggis laudag til neste ting at møde og svare for sig og Ane Halvorsdatter vil igien til neste ting stevnis før noget imod dem kand foretagis.

Iver Halstensøn Sæveraas {haver} ladet stevnt af Lensmanden Mikkel Bærraas som haver besvangret Brite Monsdatter til Egtebøders erleggelse efter Loven.
Paa deris Veigne møtte Halsten Sæveraas

1730: 109b

og tilstod Sigtelsen og bad om Lindring for deris fattigdoms skyld.
Bejer paastod dom til Egtebøder efter Loven.

Afsagt.

Som de indstevnte lader ved Halsteen Sæveraas tilstaa sigtelsen, saa tilfindis de indstevnte Iver Halstensøn for sig og Koene at bøde Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

H/er/r Christen Kraag haver ladet stevne Hans Houge til skylds og Gields betaling, saa og at lide straf fordi hand haver bortsolt høet af Gaarden til gaardens fordervelse saa og at præstere sin Jorde Contract angaaende Jorden og huusene; gieldens summa 4 rdr 1 mark 2 s/killing for 1 Vaag Korn 2 merker 8 s/killing og for Koeleje 3 merker, tilsammen 5 rdr 10 s/killing og erstatte denne processis forvolte omkostning.
Dend indstevnte møtte og tilstod at være skyldig Citanten de søgende 5 rdr 10 s/killing; contracten var saaledis imellem dem at hand første Aar skulle ophuuse floren og inden 3de Aar resten gaardens bygning og da pantsat ejeren, siden gaarden ham uden bøxel var forundt, 2de Kiør, 2de Ungnød, 1 Vedder og en baad med sit tilbehør; hvilket den indstevnte tilstod, dog at noget Var Vølet og intet til fuldkommendhed;
Citanten paastod dom til betaling.

Afsagt.

Siden Hans Houge ei fragaar at Være Citanten H/er/r Christen Kraag pligtig, de Søgende 5 rdr 10 s/killing eller at Kand fra gaa contracten, om forhuusenis brøstfeldighed at have tilsagt Citanten hands ejende qvæg 2de Kiør 2de Ungnød, 1 Vedder og 1 baad med seigl, saa tilfindis hand Hans Houge at betale Citanten H/er/r Kraag de ham søgende 5 rdr 10 s/killing inden 15 dager under Nam og bliver de andre den indstevntis ejende Midler 2de Kiør, 1 Vedder 1 Baad med sit Redskab udi Citantens giemme til gaardens reparation, indtil Citanten trøster sig ved loulig omgang anderledis ved besigtelse at afbevise, da ham skal vederfaris hvis Ret er.

1730: 110

H/er/r Christen Kraag tilbød Hans Houge sin forhen brugende part i Houge til Kiøbs for det andre nu byder ham, hvis hand ei vil Kiøbe den, selger hand den bort.

Magne Mycheltun har ladet stevne Ole Berge efter forrige tiltale, item Vidnet Mikkel Selgelie til at Vidne i Sagen.
Mikkel Selgelie møtte for Retten og aflagde sin Ed sin Sandhed at Vidne og forklarede at Ole Berge haver Kieret for ham at hands Bord skulle være borte bleven, men ingen tillagt dend gierning som hand haver hørt.
Anders Olsøn Levestad indgav for Magne Mycheltun hands skriftlige indleg af dato Mycheltun d/en 13 Martj 1730 som blev læst. Anders Levestad møtte for Retten og forklarede edelig at for 2 Aar siden for hand over Vandet med sin fader og da Var Ole Berge med ham og kom hands fader til tals om disse bortKomne Bord og skulle da Ole Berge have svaret ham, Magne Mycheltun drog af med dem.
Ole Berge fragik Sigtelsen.
Det andet Vidne Joen Ryland møtte ikke.

Afsagt.

Dersom ikke Magne Mycheltun Kand formaae Joen Ryland her at Møde og aflegge sit Vidne, saa kand ei heller denne Ret tvinge ham til ved bøder der at tvingis til; imidlertid udsettis med Sagen til Sommertinget at Citanten enten Kand formaa Vidnet at Møde eller louskikket tage det for sit forum, da endelig skal Kiendis udi Sagen hvis Ret er.

Derefter blev Restantsen forfattet over forleden Aars Skatter og dette Aars første termin og for Almuen oplæst og forseiglet; og som ingen flere Sager ved loulig stevnemaal vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1730 d/en 14 Martj er holdet Almindeligt Vaar Restants- Skatte og Sage-Ting med Radøe Schibbredis Almue udi Brudeknappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts fogeds fuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Nils Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Joen Solem, Ole Kaalstad, Johannes Manger, Knud Helland, Knud Boge, Halver Qvisten, Johannes Nore Toule, Johannes Udhelle med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalin-

1730: 110b

ger og circulair Breve som fol/io 107 findis extraherede - dernest blev tinglyst

1. Knud Olsøn Vaagenæssis udstedde Skiøde til Christen Knuds/øn paa 12 merker Smør og 8tte Kander Malt udi Waagenæs, dat/erit 2 Sept/embris 1729.
2. Vice Biscop Petter Mathias Tanches udstedde Bøxelbrev til Jacob Knudsøn paa 1 p/un/d Smør og 12 Kander Malt udi Olsvold, dat/erit Bergen d/en 6 Sept/embris 1729.

D/en 15 dito blev Retten igien sat og som ingen Sager vare indstevnte, blev forfattet restantsen saavel over forrige Aars Skatter som dette Aars første termin og af Retten forseiglet.

Anno 1730 d/en 16 Martij er holdet Almindeligt Vaar Restantz Skatte og Sage Ting med Allenfits Schibbredis Almue udi Alvestrømmen, nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts fogeds

loulige forfald hands beskikkede befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Jacob Schotsund, Ole Berraas, Niels Berefiord, Johannes Berrefiord, Gulak Berrefiord, Anders Elsaas, Mikkel Qvame, Halvor Ryland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Navn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger og circulair Brev som fol/io 107 findis extraherede - dernest blev tinglyst

(1.) H/er/r General Toldforvalter Johan Garmands udstedde Bøxelbrev til Joen Bergesøn paa *paa Corporal Arne Seims Brug udi Sem; uden reversen at anvise, dat/erit 25 Febr/uarij 1730.

2. Jacob Tvedten, Villum Tvedten og Magne Isdals udstedde Bøxelbrev til Jens Thommes/øn paa 2 p/un/d 6 merker S/mør af skatteskyld udi Nore Aase, dat/erit 15 Martj 1730, uden reversen at anvise, dat/erit Alvestrømmen d/en 15 Martj 1730.

3. H/er/r General Toldforvalter Garmands udstedde Bøxelbrev til Johannes Nils/øn paa ½ løb S/mør ½ t/ønne og ½ Mæle Malt udi Store Oxe, uden reversen at anvise, dat/erit 15 Januarij 1730.

1730: 111

4. Henrik Frimands udstedde Bøxelbrev til Jacob Olsøn paa 1 p/un/d 8 merker Smør 1 Mæle Malt og ½ faar udi Levestad, uden reversen at anvise dat/erit 16 Martj 1730.

5. Sæbiørn Fæstis udstedde Skiøde til Ole Sæbiørnsøn paa 18 merker Smør og ¼ t/ønne Malt udi Fæste dat/erit 16 Martj 1730.

6. Ole Pedersøn Tvedten, Mikkel Erstad og fleris Skiøde til Christian Fosse paa 16 1/5 merker Smør 8 1/10 Kande Malt udi Fosse dat/erit 16 Martj 1730.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekom/m/e vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden Ladet stevne Ane *Pers Seim efter forrige tiltale og passerit interlocutorii Kiendelse af 11 Julij 1729 at møde og Navngive sin rette Barnefader.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne, ikke heller mere end det ene stevnevidne; thi vil endnu stevnis før dømmis Kand.

Ole Joensøn som d/en 11 Julij 1729 for Retten bekiendte at have haft Legemlig omgiengelse med Kiste Monsdatter Toftinge stevnis nu atter igien efter forrige tiltale og ergangne interlocutorium d/en 15 Nov/embris 1729 at afbevise det Stephen Nilsøn haver haft omgiengelse med ermelte Kiste Monsdatter Toftinge og hende til Veddermæle;

Kiste Monsdatter møtte for Retten og fragik efter Spørsmaal ei at have haft omgiengelse med Stephen Nilsøn;

Gudmund Lyren og hans huustrue vare indstevnte af Ole Joensøn til Vidne herom, hvilke begge møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag: for hvem Eden blev oplæst og betydet, sampt forklaret, deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet

Gudmund Lyren, medens hand(s) Koene blev udviist den stund hand Vidnede, som edelig udsagde: at Kristi Monsdatter hafde sagt for ham deponenten at Ole Joensøn hafde truet hende til at beskylde en anden og spurte da deponenten Kisti om hon sagde paa en anden, da sagde hon at Ole Joens/øn hafde sagt til hende, naar du vil sige paa en anden skal du sige paa

Stephen Nilsøn, hvilket hand efter hendis begiering skal have sagt, og passerede dette for ham i Sommer da de slog, alt det fragik dend indstevnte Kisti Monsdatter.
Anne Joensdatter fremstod dernest og Edelig udsagde: at Kisti Monsdatter hafde Klaget for sig at Ole Joensøn hafde truet hende

1730: 111b

baade i Skoug og Mark at udlegge en anden til barnefader eller Legemlig omgiengelse med sig, og bad hende skylde paa *hin (en?) anden, men (men ei?) hørde hende navngive *hende hvem den anden skulle Være.
Citanten navngav endnu at have et Vidne Marete Toftinge, som sigelsen skulle afbevise; hvilket Retten consenterede ham til neste Ting at skee.

End er indstevnt Johannes Olsøn efter forrige tiltale og Hans Olsøn Barbro *Monsdatters (Monstads) Mand til Veddermæle og Jens Monstad til Vidne i den Sag og Hans Monstad;
Jens Monstad aflagde edelig sin forklaring ei at have seet Johannes Olsøn slaa sin Madmoder Barbro Monstad med et øxeskaft men hørte at Johannes Olsøn tilstod efter Hans Olsøns spørsmaal at have slaget Barbro Monstad paa fingeren med et øxeskaft.
Hans Monstad forklarede edelig som forrige og enstemmig.
Dend indstevnte blev tilspuurt om hand har Præstens attest om sin alder efterdi hand forrige gang hafde foregivet efter spørsmaal at være imellem 13 á 14 Aar.
Fogeden paastod at hand engang for alle skulle paaleggis samme til Sommer Tinget at forskaffe, eller at lide dom som forskylt;

Afsagt.

Johannes Olsøn som forrige Rettis dag har foregivet ei at Være ældre end 13 á 14 Aar og da paalagt samme med Præstens attest til dette Ting at afbevise, foreleggis saadant til førstholdende ting at afbevise og bevis derom fra SognePræsten at producere saafremt hand ei vil lide dom efter hvis allerrede protocollerit er.

Fogeden Lem haver ladet stevne Johannes Olsøn som da Var foregivet \af Hans Olsøn/ for ham at Johannes Olsøn hafde stunget ham med en Kniv; og da Nafngivet Vidner Barbro Monstad, Jens Monstad og Lars Monstad; og paa Johannes {Monstad} \Olsøns/ Vegne hafde faderen Ole Mychisvold ladet stevne Hans Monstad for Vrang beretning og Jens Monstad til

1730: 112

Vidne - men Hans Monstad tilstod af Ole Mychisvold ei at Være loulig stevnt, som og Stevnevidnerne forklarede at reste en dag paa;
Johannes Olsøn møtte for Retten og fragik gandske Sigtelsen; og paastod Vidnisbyrd; Barbro Monstad og Lars Monstad møtte ikke; ej heller mere end det ene stevnevidne,
Jens Monstad møtte og tilstod loulig at Være stevnt til at Vidne hands Sandhed i denne Sag: og forklarede, at Hans Monstad sat og giorde paa et Kierell eller *botte (butt/bøtte) og Johannes Olsøn stod og lavede *Vidner (Vidier) til, da siger Hans Monstad til Johannes Olsøn, som havde lit Malt at *tyrke at hand skulle Gaa hen og tyrke eller røre i Maltet og igientog samme befaling tvende gange; Johannes Olsøn svarede jeg gaar ikke førend jeg har giort Vidierne ferdig derpaa stod Hans Monstad op og gav Johannes Olsøn et par Slag med Vidie buskene over Ryggen og fattede ham i haaret og drog ham paa Gulvet og da raabte Hans *Monsøn (Monstad), jeg er stunget, men ei saa hvem det giorde det, dog hafde Johannes Olsøn Kniven i haanden som hand ardbeidede med, videre sagde deponenten sig ei at afvide.

Fogeden paastod tid til at faa de andre nafngivne Vidner som nu ere nefnte og ei loulig stevnte, til neste ting indkaldede som Retten consenterede.

Lensmanden Elluf Mundal haver ladet stevne \Hans/ Monstad for veigring i *Skylds (Skyds) at fremføre Kongens Penger som hand var tilsagt som debitor selv at fremføre med ham.
Dend indstevnte fragik Sigtelsen og begierede beviis i Sagen.
Lensmanden lovede til neste ting samme at afbevise, som Retten consenterede.

Ole Grimsøn Sellevold haver ladet stevne Arne Gielmetved at betale ham en paa Leje ham betroet Koe, som er bortkommen og erstatte ham denne Processis bekostning;
Dend indstevnte møtte og tog til gienmæle i Sagen; forklarede at Qvæget Var gandske frisk og færdig om Aftenen og Aad mest sin tillagde Mad uden noget og om Morgenen laaeg Koen død omendskiønt folk laae i floren som samme oppassede.
Citanten forklarede at have udlejet Koen paa den Maade at den skulle

1730: 112b

paa den Lejendis eget Ansvar, som den indstevnte fragik, men Citanten sagde sig den accord at Være skeed ved hands Koene og dette skeede i Ole Elsaasis Vidne.
Retten tilspuurte dend indstevnte om ei Qvæget indtil den Nat det døde, var friskt; hvortil hand svarede jo.
Og som her intet Bevisis at noget saadant er skeed af de tilfælde som Loven omtaler.

Afsagt.

Som Arne Gielmetvedt ei kand efter spørsmaal bevise at dette omtvistede beest af nogen saadan tilfælde er død som Loven omtaler, saa tilfindis hand at betale Citanten Ole Grimsøn Sellevold den ham Lejede Koe enten med en forsvarlig in natura eller derfore saa mange Penger som den af Uvillige Mænd, som Koen seet haver Kand taxeris for.

Sluttelig blev restantsen for forleden Aars Skatter og dette Aars første termin forfattet og for Almuen oplæst og forseiglet.

Anno 1730 d/en 17 Martij er holdet Almindeligt Vaar Restantz Skatte og Sage-Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Tingstedet Frechaug, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Jacob Thommes/øn Rogn, Anders Lars/øn Toft Jens Rasmus/øn Rogn, Iver Rasmus/øn Midsiøe, Mikkel Magnes/øn Heggenæs, Ole Ols/øn Frommereid, Gregorius Villums/øn Hougland, Nils Paalsøn Toft med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed og ædruelighed, sampt ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 107 findis extraherede - dernest blev tinglyst
(1.) Uldrich Friderich Lillienschiolds udstede *odelssel (odelsseddel) til Ole Ols/øn paa Gaarden Iden og Vigebøe, dat/erit 29 Maj 1729.
2. Jens Lems Transport til Thommes Staal for 40 rdr udi Sunde dat/erit 22 Febr/uarij 1724.
3. Venke von der Lippes udstedde bøxelbrev til Anders Jacobs/øn paa 18 merker S/mør 12 Kander Malt og 4 ½ (merker?) fisk, dat/erit 10 Januarij 1730.

4. Gudmund Ols/øn Toschems udstedde Bøxelbrev til Mikkel Gudmunds/øn paa 9 7/8 merker S/mør 4 ½ Kande Malt 3/16 faar 6 ¾ merker fisk udi Toskem dat/erit 3 Decembr/is 1729.

1730: 113

Dernest proponerede fogeden for Almuen af Herløe Schibbrede nærværende laugrettet med flere af Herløe Schibbrede, af Allenfits Schibbrede Bøgdelensmanden Elluf Mundal med Knud Soltvedt, Mikkel Qvame, Anders Elsaas, Knud Schare, Halver Ryland, Aamund Haannisdal, af Radøe Schibbrede Bøgdelensmanden Nils Sæbøe, Gregorius Yttre Sæbøe, Nils Olsvold, Ole Vaxtiol, Niels Lunde, Halvor Qvisten, Rasmus Tolleshoug; som accorderede saaledis med hin anden, at efterdi de alle 3de Skibbreder vare tilholdte til at skydse udi Alvestrømmen, de da saaledis vare og bleve med hin anden accorderede, at et hvert Schibbrede Aarlig skulle skydse for sig og Radøe først begynde for første Aar, dernest Herløe, som saaledis accorderede med Lensmanden Anders Tvedten at en hver betaler ham af Herløe Schibbrede aarlig 1 mark til Mands foruden Lodserne, som efter forordningen ere befriede, saavelsom medhielpere, og derefter tager det andet Aar og 3die Aar Allenfits Schibbrede, og fremdelis aarlig efter touren; derimod forskaffer Lensmanden Anders Tvedten Skydsen for egen bekostning imod den for accorderede summa - dog har Anders Tvedten saaledis sig forbeholden at hvis hand ikke udi de 3de første Aar Kand udestaae det, hands Contract da ei lengere med Almuen skal validere - som alt inden tinge blev indgaaet.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare annammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden efter ordre af fogeden ladet stevne Brite(?) Næsse for øved Skieldsord imod Mikkel;
Hon møtte for Retten og fragik Sigtelsen, ei at have øvet noget Skielderie; Mikkel Næsse fragik ogsaa at Være overskieldet.
Fogeden begierdede Sagens udsettelse indtil hand Kunde faa Tid til at giøre sin i rettesettelse, og saasnart hand Kunde faa extract af hvis passerit er - som Retten bevilgede.

Fogeden haver ladet stevne Henrik Gieldmen som haver haft et fremmet qvindemenniske hos sig liggende i Barselseng og det ei har angivet for ham til strafs lidelse efter Loven; og qvindemennisket at møde og nafngive hendis barns fader er;
Stevnevidnerne *Diderik, Arne Bragstad og Haaver Mæland afhiemblede Edelig at have stevnt Pigen og Henrik Gielmen for Sagen og Sigtelsen med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med dem selv, men ei at Kunde erindre hendis Navn men skal Være Diderik i Bast..ns(?) datter - desfor-

1730: 113b

uden forklarede Stevnevidnerne at Henrik Gielmens Koene hafde tilstaaet at Vilde betale Bøderne for Qvindemennisket.
Fogeden begierede Laudags foreleggelse for de indstevnte, som Retten consenterede.

Thommes Staal har ladet stevne Dirik Skarnier at indfrie hands til Citanten udgivne Obligation paa Capital 110 Rdr sampt de deraf tilvoxende Renter, af dato Bergen d/en 8 Decembris 1729.

Dend indstevnte møtte ikke efter paaberaabelse, eller nogen paa hans Veigne;
Stevnevidnerne Haaver Mæland og Dirik Andersøn afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv og meddelte ham copie af Stevnemaalet.
Paa Citantens Veigne møtte Lensmanden Anders Tvedten og producerede een til H/er/r foged Lem udgivet og siden til Citanten transporterit obligation paa 40 Rdr, daterit d/en første d/en 22 Maj 1723 og transporten d/en 22 Febr/uarij 1724. Nok en til Citanten udgivet d/en 8 Martj 1724 paa 70 rdr og paastod saa lavdags foreleggelse for den indstevnte.

Afsagt.

Dirik Scharnier som nu, efter Stevnevidnernis edelige forklaringer er loulig stevnt og ei møder eller lader svare for sig, foreleggis Laudag til nestholdende Ting efter loulig given Varsel at møde og svare for sig, thi eller(s) givis Dom efter hvis indgivet er.

Frommereidis opsiddere Rasmus, Ole Olsøn paa egne og Ole Hansens Enkes Veigne, Unge Ole Olsøn, Brite Enke paa Frommereid, haver ladet stevne opsidderne paa Fuscanger Ole Ellingsøn, Rasmus Mikkelsøn, Mikkel Joens/øn at give dem rettighed af deris Land og andeel udi Vaagen af den der fangende fisk;
De indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag men hafde med contra stevning ladet stevne Citanterne at producere hvis adkomst De haver til samme Vaag og begierede Aastæds Ret om dette;
Thi blev Sagen henviist til Aastæden;

Chlemmet Hougland har ladet stevne Nils Kourbøe for uhøflige imod ham udtalte ord, til Vidne derom Ole Olsøn, Anders Knudsøn; alt til strafs lidelse efter Loven;
Dend indstevnte møtte ikke, men Gunder Jonæsøn Tosken paa hands Veigne og foregivet at hand ei havde Leilighed denne tid at møde, men Vilde møde til neste ting;
Vidnerne møtte og forklarede loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag - for hvem eden blev oplæst betydet og forklaret, sampt

1730: 114

tilholdet deris Sandhed at udsige - og først fremkaldet
Ole Olsøn som edelig udsagde at en søndags aften vare de ude at udsette deris Garn paa HielmeVaagen og rode til lands, og Var da Nils Kaarsbøe ved landet før de kom i land, og stod Nils Kaaurbøe i *Rangen (Raangen) paa en baad, da deponenten med Citanten og det andet Vidne vilde trekke deris baad til lands, og trekkede da Clemmet paa en side af Nils Kaaursbøes baad og vilde til lands med sin Baad og spurte Nils Kaarsbøe om hand ei hadde *lenge (lengre) fest at udgive at de Kunde slippe til lands og gav sig saa fra den sted og trekte frem paa andre side af Nils Kaarsbøes Baad og da Chlemmet tog i Stavnen paa Nils Kaarsbøes baad, sagde Nils Kaarsbøe til Chlemmet, dievelen regiere din haand din Kieltring, derpaa siger Chlemmet til ham, er jeg en Kieltring, ja sagde Nils Koursbøe, og end *iteredede (itererede) til ham forrige spørsmaal, som hand igien tog; og da siger Nils Koursbøe til ham Chlemmet som sagde sig at Være en brav mand, du har ei giort et brav Mands stykke imod mig, du har haft mig to ganger i søen i aften; hvilket deponenten sagde ei at have seet Chlemmet giøre eller røre ham; siden de kom paa land, spuurte Chlemmet Hougland Nils Kaaursbøe efter sit Nafn nogle gange og da spuurte Nils Chlemmet igien hvem hand Var, hvor til Chlemmet svarede i har givet mig i aften nafn af en Kieltring, og som hand siden Nils Kaarsbøe blev tilspuurt om hand vilde staae ved sine ord, sagde hand at det Var en byemand som skulle have haft hand i Søen; og efter tilspørgelse svarede

deponenten at det skulle Være Niels Koursbøe og andre sagde dem det - og talde den indstevnte den anden dag derefter med Citanten.
Det andet Vidne Anders Knudsøn forklarede edelig: og eenstemmig som forrige i alle Maader.

Afsagt.

Dend indstevnte Nils Koursbøe som nu er loulig stevnt og ei møder foreleggis til neste ting at møde og ærklære sig imod de allerrede førte Vidnisbyrd, da videre og endelig skal Vorde Kiendt hvis Lov og Ret medfører.

Toskems opsiddere Rasmus Aamundsøn, Mikkel Gudmundsøn, haver ladet stevne Anders Tvedten og hans tiener Hans Olsøn; Anders Hopland for \u/skikkelige ord de haver talt samme tid de skiød under deris land; til Vidne derom Gudmund Mikkels/øn og Knud Mikkelsøn til opliuslighed i Sagen;
Vidnerne møtte og tilstode at Være loulig stevnte til at Vidne i denne Sag, og de paagieldende Hans Olsøn og Anders Hopland møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at anhøre disse Vidners forklaringer - og aflagde da
Gudmund Mikkelsøn

1730: 114b

*Mikkelsøn sin Ed at de hafde skudt for hans land og forbød da Citanten dem at skyde og sagde da Hans og *andre (Anders?) at de var udsente af deris huusbond at skyde og fik de ei lov, saa vilde de tage sig Lov, og gav ham dem saa Lov at skyde et par skut, men med det forord, at om de for ulidelig ad vilde hand tage børsene fra dem, saa for deponenten hiem igien og skiød de baade før og siden og for saa tvende mænd af sted paa deris fiske reise og forbød dem ei at skyde og ei at roe nord om øjen, hvis de det giorde lovede de at tage børsene fra dem, og truede saa disse indstevnte dem at skulle ruinere deris land, drog saa paa deris fiske reise og Var borte 6 timer, og da de vare komne hiem igien og endnu havde været en lang tid hiemme og for bort igien til fiske 5 Mænd i en Baad og bad dem fare hiem og fare før paa landet og hafde de da skut 12 fugler og tog derefter da end(?) skiød børsene fra dem paa en ret, uden Kiv og klam/m/er videre.
Citanterne fragik ei at have givet dem noget forlov til at skyde; men at der skulle bede om førend de skiøde og det sagde Lensmanden at have givet dem befaling til at bede om, og om de det haver ikke giort, er det imod hands Villie;
Knud Mikkelsøn Vidnede som forrige, men de indstevnte fragaar gandske Sigtelsen og at det ei saa (har?) passerit som foregivis;
Citanterne indgav deris skriftlige forset; og paastod Dom i Sagen.

Afsagt.

Sagens beskaffendhed bestaar herudi at Lensmanden Anders Tvedten udsender Anders Hopland og Hans Olsøn til Toskems Land at bede om forlov til at skyde 2 á 3 par fugl; ved deris Land; dette efterkommis ikke af de indstevnte, mens de først u-mældet skyder og siden da Toskems opsiddere kommer til dem og Advarer dem at de ei skulle skyde æderfugl under deris Land continuerer de dog derved og end lader Hans Olsøn sig merke efter Vidnernis udsigende med truende ord, og som de herom ere advarede 2 á 3 ganger og ei forholder sig med skyden, tager Citanterne paa en ret børsene fra dem; Lensmanden Anders Tveten som ejer til dem er saavit uskyldig herudi at hands udsente ei har giort efter hans befaling, mens imod thi bør hand ogsaa denne gang nyde sine børser tilbagers, helst efterdi Citanterne tilstaar ei mere at Være funden i deris baad *en (end) 12 fugler, da

1730: 115

de dog tillod dem paa en side af deris land at skyde og hvis ej bevislig giøris om de paa det dem forhindere sked disse fugler skut haver; Men som enhver er tilladt at beskierme sit, saa advaris disse indstevnte \og andre/ efterdags uden given Lov at entholde sig fra Citanternis Land Toskøen, uden saa er de vil(?) have forbrut deris gevær som de kand have med sig naar de findis det at bruge under Citantens Land, og derforuden om de antreffis at Være forvolden udi 6 rdr bøder, naar det dem bevislig overtydis; denne til datum anvente processis Omkostning betaler Hans Olsøn og Anders Hopland Citanterne og opsidderne paa gaarden Toskem med 5 merker dandske inden 15 dager under Nam efter Loven som Sagvoldere.

.....d(?) Bærland haver ladet stevne Joen Bærland fordi hand haver affløt sin floer paa en andens bøe og saaledis lagt en raag igiennem Citantens bøe og saaledis Vil have Vedderlaug for Raaken og ei Vil det;

Joen Bærland møtte og tilstod stevnemaalets loulige forkyndelse; men fragaar Citantens sigende, dog at giærne vil bytte med Citanten Part om Part.

Afsagt.

Lovens første Bogs 16 Capit/ul 1ste art/icul forklarer at naar nogen beklager sig forurettet at Være paa Jord Eng, Bygning Gresning eller andet som ikke kand kiendis paa førend besigtelse siun og grandskning, da skal Sorenskriveren med 6 Mænd kaldis paa Stæden og der det paakiende, thi henvisis denne Sags tvistighed til *Aastaaden, hvorhen naar kaldis, skal skee hvis Ret er.

Derefter blev forfattet restantsen over forleden Aars Skatter (i/for) dette Skibbrede og dette Aars første termin, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet.

Anno 1730 d/en 20 Martij er holdet Almindeligt Vaar- Restantz Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue udi Schogsvaag, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts fogeds befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Simen Schoge og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Eide, Orjens Kousland, Villum Mittvedt, Mons Lerøen, Ole Windenæs, Niels Fielde, Anders Vaage, Grim Tæle med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed Var advaret, blev først Tinglyst alle de allernaadigste forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds Befalinger og andre circulair ordres, som fol/io 107 findis extraherede -

1730: 115b

dernest blev tinglyst

(1.) Hans Jacobs/øn Todes udstedde Skiøde til Hans Knuds/øn paa Sanguls Eidet i Sartor Schibbrede beliggende af skyld 1 p/un/d fisk, dat/erit Bergen d/en 24 Octobr/is 1729.

2. Aamund Foldnæssis udstedde Skiøde til Nils Andersøn Bildøen paa 10 merker fisk udi Laakøen med Bøxel, daterit Schoge Tingsted d/en 20 Martj 1730.

Dernest blev foretaget Sagerne og først Kongens og hafde da

Mons/ieu/r Hans Emahuus paa Byefogedens Veigne give til kiende at hand til dette ting hafde ladet indstevne Nils Schaarup med skriftlig Varsel af 6 Martj 1730, til confirmation paa een over ermelte Schaarups Skib d/en 4 nest tilforne udvirkede arrest;

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse eller nogen paa hans Veigne;

Af Stevnevidnerne møtte ingen som selv kunde og burde afhiemble;

Afsagt.

Siden Stevnevidnerne ei møder som Stevnemaalet Kand afhiemble, eller Varselen dennesinde for tidens kortheds skyld er saaledis indrettet, som Loven den i denne Casu dicterer, saa henvisis denne Sags drift til Lovlig stevnemaal igien da, skal Vorde Videre derudi handlet hvis louligt er.

Mons/ieu/r Ole Rømmer efter Rettens forrige Kiendelse af 18 Octobr/is haver ladet indstevne Peder Kleppe, Nils Halvorsøn Kleppe og Erik Larsøn boende i Bachesund til at aflegge deris Vidnisbyrd udi Sagen imellem Søren Fuus og Lodserne dat/erit 14 Febr/uarij 1730.

Vidnerne møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag og paa Søren Fusis Veigne møtte S/igneu/r Hans Ottesen efter given fuldmagt af 18 Martj 1730 og tog til Veddermæle udi Sagen.

Mons/ieu/r Storms begierede Vidnerne som nu for Retten var tilstæde, maatte udi Ed antages og derefter afhøris; og Var tillige tilstæde Skipperen *Hulbert (Hubbert) Kiøtmejer, som ingen indsigelse imod Vidnerne giorde: derefter begierede Storm da Eden for dem blev oplæst, at den forklaring som Peder Kleppe uden Eds afleggelse tilforne haver giort, for hannem først maatte oplæsis, saasom det er en temmelig Tid siden hand den haver aflagt og at hand sig nu videre kunde erindre hvad hand tilforne haver forklaret og hvad hand til Sagens opliusning videre kand have og paa samme sin Ed aflegge:

1730: 116

Og aflagde da Peder Kleppe sin Ed sin Sandhed at udsige og giorde samme forklaring som hand forrige gang hafde udsagt endnu eenstemmig og Var end sneKaven for meget da, at hand ei kunde siden see det, men hafde nok med at berge sig selv.

Nils Halvors/øn fremstod dernest og edelig udsagde: at hand tillige med forrige Vidne og det endnu andet uafhørte Vare \samme/ dag paa havet og Vare Komne noget ind i fiorden i haart Veir, da blev de Var et Lidet Skib, som gik Nord efter med staaende bør uden for Land, hverken blev Var flag eller andet tegn efter Loes og kunde ikke fult see hands seigl eller flag fordi det Var mørkt Veir med sneeslet, nyelig tilforne talte de om Skib og da Var alt Soelen nedgaaet i havet, men ei blev det Var, førend de siden Var indkommen med *tiove biergen*; og Vare de saa langt indkomne da de bleve ham Vare at de saa ham da passere alt *texlen og da alt passeret dem udaf siunet og Umuelig for dem da at tage ham, men om hand skulle tages Maatte det Være ved de Norden for boende Lodser;

Det 3de Vidne Erik Larsøn forklarede edelig at have Været paa havet til med Solebøe og de vare komme 1 time efter Solebøer ved tyvsteene, blev de Var et Skib komme med sine fulde Seigl Nord efter 1 ½ fierding fra Landet og satte Nord efter, Vinden var da sydost og sneKaver og efter hands forstand Kunde Skibet gaa højere, ingen teign blivet Var til Lodz, ei heller vare de god for i det Veir at Kunde tage det om hand end havde giort teign, som ei skeede.

Storm derefter for sin Principal vilde formode at have beviist tilstrekkelig Nok Lodserne uden Skiel og føje af Søren Jørgens/øn Fuus at Være angreben, dennem ikke alleeniste til stoer bekostning ved Mange Reiser, men end og svekket deris Credit, ved at hver seiglende Mand efterdags for den/n/em skulle frygte og de formedelst slig beskyldning af hannem kunde fra deris brød og Embede blive afsatte, saa paastod Comparenten saa Vel paa

Oldermandens Veigne S/igneu/r Magnus som deris forsvar som og Lodsernis Veigne, at Søren Jørgens/øn Fuus, som ei alleniste ved sit stevnemaal og Sigtelse Ulovligen haver omgaaet, først i det hand ikke af Losforordningens 9 art/icul straxen .....(?) haver paatalt eller iniuminert Sagen, om mand imod Lodserne eller nogen anden kunde formeene sig nogen Ret at have, saa og at hand samme sin giorte ulovlige sigtelse ikke i minste Maader har legittimerit bliver desformedelst tilfunden at erstatte S/igneu/r Henrik Magnus saavelsom de beskylte Lodser, ei allee-

1730: 116b

niste for de dennem paaførte og ibragte store bekostninger, som de ved mange forgiævis tingreiser giort haver, saavel selv, som fuldmægtiger i det minste 50 rdr, men end og for den dennem tilføjede *sort (stort?) tidspilde og paa deris Embede nærgaaende Sigtelse dennem vedderlaug at giøre i det minste med 100 rdr, hvormed Comparenten saaledis indlod Sagen til endelig Dom med protestation imod videre Ophold og *udflust (udflugt?) imod Contraparten som vel Retten finder hensigter til de uskyldige Lodsernis fordervelse.

S/igneu/r Hans Ottesøn paa Søren Fusis Veigne henstillede at hvorvit de nu af S/igneu/r Magnus førte Vidner, som selv er Lodser, vilde hand til dommerens paaskiøn ved endelig doms afsigelse deris gyldighed have henstillet, og som Comparenten gandske er Ukyndig i hvis (det som) forhen i Sagen er passerit, saa var hand aarsaget at begiere, det hannem imod qvittering, til eftersiun af Retten maatte leveris, de af Citanten producerede Documenter og Sagens udsettelse til neste ting.

Storm sagde at som Retten nu seer at Søren Fuus udi denne Sag allerrede har taget 3de fuldmagter og saaledis ikkun paafører omkostning og tidspilde, hand da maatte faa Dom i Sagen;

S/igneu/r Hans Ottesøn refererede sig til sit forrige og begieret denne opsettelse ham maatte bevilgis saasom deris forrige fuldmægtig nu ligger siug.

Afsagt.

Siden Søren Fuusis fuldmægtig Mons/ieu/r Hans Ottesen, som udi forrige fuldmægtigis Mons/ieu/r Frils svaghed og loulige forfald, gandske om Sagen til denne tid for denne Ret er uvidende, saa kand retten intet andet end bevilge ham tid til nest holdende Ting med sit endelige Svar at indkomme; og bliver til den Tid uden videre forhal eller opsettelse da endelig Dom sluttet, om Citanten ei da lader producere alt hvis hand til sin Sags Tarv kand agte nødig at betiene sig Af.

1730: 117

Jacob Reimers haver ladet stevne Mathis Droschoug for resterende cours betaling 12 rdr med skriftlig Varsel af 21 Febr/uarij 1730 som blev læst:

Dend indstevnte møtte ikke efter *2de ganges paaraabelse.

Stevnevidnerne Hans Simensøn og Mons Olsøn afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv.

Paa Citantens Veigne blev af Jens Møiniken paastaaet Laudags foreleggelse for den indstevnte.

Afsagt.

Mathis Droschoug som nu befindis loulig stevnt og ei møder, foreleggis til neste ting at møde og svare for sig, thi ellers gaaes dom efter Citantens Stevnemaal.

Sluttelig blev restantzen for dette Skibbredis Almue forfattet for 1729 og paa første termin 1730, for Retten oplæst og forseiglet.

Anno 1730 d/en 22 Martj er holdet Almindeligt Vaar, Restantz- Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Grimstad, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos, hans befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøidelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Paal Bynæs, Peder Henne, Lars Mellishoug, Lars Flesland, Ole Smørraas, Niels Birkeland for Torgier Birkeland, Johannes Gimmeland, Halvor Biørndal, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først Tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og høiøfrigheds befalinger, sampt Circulare Breve som fol/io 107 findis extraherede - dernest blev tinglyst

(1.) Frue Margrete Risbrig S/a/l/ig/ Major Storms og H/er/r Capitain Valqvard Risbrigts udstedde Panteforskrivelse til S/igneu/r Knud Gielmyden paa 1800 Rdr courant, hvorfore er pantsat Grafdal og dends odelsRet, 1 løb Smørs Landskyld, med paastaaende Bygning, Mølle og tilhørende 3de Dammer og diger, sampt *forterende plads Lien, sampt efterskrevne gaarder Grafdal underliggende Jordegods Nygaard 1 p/un/d Smør med Bøxel, Biørndal 1 løb S/mør med Bøxel, Nedre Fyllingen ½ løb Smør 1 faar med Bøxel, Frotvet 1 p/un/d S/mør med Bøxel, Helgepladset 20 merker S/mør med bøxel, Øfre Fyllingen ½ løb S/mør 1 faar, sampt 31 st/ykker Melkekiør 2de hæster og 14 t/ønner havre SædeKorn

1730: 117b

dat/erit Grafdal d/en 5 Julij 1729.

2. Catharina Osia de Finis udstedde Skiøde til Madame Clara Hannings S/a/l/ig/ Mag/ister Hans Abelsis paa Gaarden Søreide af skyld 1 ½ løb Smør 1 t/ønne Malt med videre efter Skiødets formeld, dat/erit Bergen d/en 12 Nov/embris 1729.

3. Hans Risbrigts udstedde Bøxelbrev til Nils Rasmusøn paa 18 merker S/mør ½ faar udi Øfre Fyllingen, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit begge d/en 20 Decembr/is 1729.

4. Mag/ister Oluf Cosmus/øn Bornemans udstedde Bøxelbrev til Joen Stephens/øn af Smør og Malt 1 p/un/d S/mør *34/4(? - kan det vera 4 ¾ ?) merker Smør, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 18 Martj 1730.

5. Doctor Woldenbergs udstedde bøxelbrev til Rasmus Hansøn paa ½ løb Smør af den part hand tilforne har forpagtet udi Store Tvedt, dat/erit 20 Martj 1730.

6. Lars Olsøn Smørraasis udstedde Skiøde til Assessor Wilhelm Hanssen paa 1 p/un/d 3 9/13 merker S/mør 10/39 parter huud udi Smørraas, dat/erit 27 Aug/usti 1729.

7. Ole Nilsøn Smørraasis udstedde Skiøde til Velædle H/er/r Assessor Hanssen paa 12 3/26 merker Smør 35/312 huud udi Gaarden Smørraas, hvorfore er betalt 18 rdr 4 merker 8 s/killing dat/erit Stenegaard d/en 27 Octobr/is 1728.

8. Lars Olsøn Smørraasis udstedde revers af 9 Sept/embris 1729 paa 1 p/un/d 3 9/13 merker S/mør og 10/39 parter huud udi Smørraas dat/erit Bergen d/en 9 Sept/embris 1729.

Dernest er efter publiqve anslagelse anden gang til Auction nu opbydet inden Tinge med de conditioner som fol/io 104 findis anførte efterskrevne gods udi Schiolds Schibbrede

beliggende 1. *Sandal 1 ½ løb S/mør 1 huud med bøxel. 2. Øfstebøe 1 ½ løb S/mør. 3. Lund 1 løb 12 merker S/mør 1 huud. 4. Haaland 1 løb Smør med bøxel.
Lensmanden blev tilspuurt om hand ei Leilendingerne og opsidderne dette hafde advaret ? hvortil hand svarede ja og at hand dem det havde tilbudet med Lars Myrdals overværelse og de da svaret nej at vilde Kiøbe - og blev saa først indsat
*Samdal for 72 rdr løben. Haberg declarerede at hans bud 67 Rdr løben er for Assessor Hansen er 134 rdr.
Dernest indsat Øfstebøe 1 ½ løb Smør med bøxel - 1 løb Smørs bud for 72 rdr løben - og blev Madame Gerts

1730: 118

tilslaget den for 75 rdr 3 merker løben, er 113 rdr 1 mark 8 s/killing.
Dernest indsat Lund 1 løb S/mør *12 merker merker huud* (12 mrk. smør 1 huud) - og Madame Gierts tilslaget for 72 rdr er 120 rdr.
Haaland dernest indsat for 72 Rdr løben; tilslaget Madame Gierts for 73 rdr.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens og hafde da

Fogden ladet stevne Hans Joensøn Liland og Marete Jacobsdatter efter forrige tiltale, sampt formynderen Anders Mikkels/øn til at giøre forklaring om Hans Joensøns Midler;
Hans Joensøn møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne, som og Var bortrømt før første Stevnemaal, men Marete Jacobsdatter møtte ikke ei heller nogen paa *hands (hendis) Veigne. Formynderen møtte og ei ringiste viste at giøre forklaring om Ejendommen; men Moderen at have Midlerne inde.
Peder Bejer paastod paa den indstevntis Veigne Dom til betaling.
Ellers møtte paa hændis Veigne Mikkel Larsøn Nordaas som paa hændis Veigne leverede 3 rdr og forklarede hand paa hændis Veigne at hon Vil skyndeligst betale resten.

Afsagt.

Efterdi Hans Joensøn Liland ei haver nødt den Varsel som loven reqvirerer saa kand indtet imod ham, før loulig Varsel skeer foretagis, Marete Jacobsdatter som nu for Retten lader Ved Mikkel Larsøn Nordaas betale sine halve bøder 6 lod Sølv, tilfindis de resterende 6 lod sølv inden 15 dager under Nam efter loven at betale; og som formynderen Anders Mikkelsen ei Kand fra Hans Joensøn Lilands Moder bekomme Skiftebrevet, hvoraf Kand sees hands tilfaldne effecter, som efter formynderens sigende hos Moderen er beroende, saa Vil hon Marete Mikkelsdatter til neste ting indstevnis saadant at afbevise; da videre derom skal Kiendis hvis louligt er.

Dito haver ladet stevne Anders Pedersøn forhen tienende paa Unneland, som d/en 16 Octobr/is 1728 blev dømt *at (til) Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing men til datum ei har rettet for sig, indstevnis at nyde fornyelsis dom til samme idømte bøder at betale og erstatte denne forvoldte herved processis Omkostning.
Dend indstevnte efter 3de gangers paaraabelse møtte ikke, ei heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Lensmanden

1730: 118b

Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede at have stevnt ham med i onsdags Var 14 dager og talte med ham selv.

Fogedens fuldmægtig paastod Rettens Kiendelse i denne Sag.

Afsagt.

Siden Anders Pedersøn, som før tillige med huustrue er, førend stevnemaalet nu er udgangen indfløt i Bergen under en fremmet Jurisdiction saa Kand denne Ret ei nu noget om dessens Søgning Kiende, saasom det ei dependerer af det her bør søgis og dømmis paa, men Citanten henvisis at søge ham hvor hand nu boer.

Dito haver ladet stevne Jukkum Schaale paa H/er/r Oberste Leutenant Greens Veigne for resterende 6 rdr 3 merker og erstatte Processens forvolte Omkostning.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ei heller nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Lensmanden Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede edelig at have givet ham med nu i løverdags Var 14 dager Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv udi hands i boende huus.

Bejer paa fogedens Veigne paastod dom til betaling og Processens tilstrekkelige Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Jochum Schaale som d/en 15 Octobris 1729 først befindis loulig stevnt og da ei møder, siden nu igien efter Laudags foreleggelse, som hand da var paalagt, ei møder eller lader svare til Sagen, tilfindis at betale Citanten H/er/r Oberste Leutenant Green de ham søgende 6 rdr 3 merker, med 1 rdr 3 merker udi Processens til datum anvente Omkostning, tilsammen 8 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven.

Opsidderne paa Gaarden Nordeide Peder, Vincients Aamund og Johannes ere stevnte, efter Rettens forrige Kiendelse af 15 Octobr/is 1729.

Af de

1730: 119

indstevnte møtte ingen uden Peder Nordeide, som foregav at mennisket af qvindeKiønnet, tiener hos en af de Tydske Præster, saa vit hand ved hos Pastor Byresmand.

Afsagt.

Siden fogeden nu ei selv er tilstæde, som Sagens drift Kand observere, men hindret af Svaghed, saa udsettis med Sagen til hand(s) egen loulige paastand Kand giøris.

Albrigt Tistad haver ladet stevne Lars Rasmusøn Tistads huustrue efter forrige tiltale for begangne Skieldsord.

Brite Tistad møtte ikke, ei heller nogen paa hændis Veigne, efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Lensmanden Ole Totland og Ole Smørraas afhiemblede edelig at have stevnt hende med i dag Var 3 Ugers Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med hendis Mand.

Citanten henstillede sin Sags Tarv under Rettens Skiøn og paastod ei hændis ære men Penge-Straf saavit Retten Kunde finde billigt.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Brite Tistad, som forrige Rettis dag med eenstem/m/ende Vidnisbyrd er overbevist meget ærrørig og Ublue, uden given aarsag, at have udførmet Albert Tistad paa ærlige gode Nafn og rygte og da forelagt at ærklære sig imod de allerrede førte Vidnisbyrd, nu ei atter igien, efter loulig given Varsel, Møder og svarer til sagen; tilfindis /: efterdi Citanten Albert Tistad ei paastaar hændis æris fortabelse, men allene Bøders erleggelse :/ at betale til Kongen 6 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; foruden dette mortificeris de af Brite Tistad ublue og

ubevislige, imod Citanten, Albert Tistad, udøste ord, saa at de ei bør Komme ham eller hands til allerringiste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte, men Være som døde og aldelis utalte; foruden dette betaler Brite Tistad Albert Tistad, udi denne, til datum, paatvungne Processis bekostning, 1 rdr, under lige adfærd efter loven at betalis og udredis.

Lensmanden Ole Totland haver ladet stevne Peder Joens/øn for begangne Lejermaal med Brite Gregoriusdatter

1730: 119b

Hetleviig til Bøders erleggelse efter Loven.
Dend indstevnte Peder Joensøn møtte ikke ei heller nogen paa hands veigne; ei heller Brite Gregusdatter, men nu ville anvise en seddel fra Ole Pedersøn, som sigis at Være Skoemager paa slet Papir, som ei blev Modtaget, dog tilstod hændis Moder Synneve Gudmunsdatter at hon var loulig stevnt.
Stevnevidnerne Ole Mittun og Hans Schage afhiemblede edelig at have stevnt Peder Joensøn med i dag Var 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hands Madmoder Ane Sletten;
Bejer paa fogedens Vegne begierede Laudags foreleggelse for de indstevnte,
Afsagt.
Peder Joensøn, som efter Stevnevidnernis edelige depositioner findis loulig stevnt og ei møder eller lader svare for sig og Brite Gregusdatter som ved sin Stivmoder Synneve Gudmundsdatter lader tilstaae Varselen, foreleggis begge til neste ting at møde og svare for sig; thi ellers bliver Dom, efter Citantens paastand, afsagt i Sagen.

Henrik Henriksøn haver ladet stevne opsidderne paa Nore og Søre Giellestad med skriftlig Varsel, som paa hans Veigne hans *Svager Anders Heiberg blev producerit for Vedkommende at Være forkyndt, dat/erit 25 Febr/uarij 1730 som blev læst.
Alle de indstevnte møtte for Retten undtagen Rasmus Nordre Giellestad, som af de andre foregivis at Være siug.
Dernest producerede Comparenten Leilendingernis tilstaaelse for hannem hvorledis fiskeriet nestleden Aar er falden og hvad en hver udi Landslod haver oppebaaret; hvilket hand begierede for saa mange som møder *matte opliusis og tilstaaelse indhentis om det sig ikke saaledis forholder dat/erit 7 Januarij 1730.
Hans Magnesøn, Mons Monsøn forklarede at deris Kaster tillige med de andre og derfore ikke Kand tilfinde sig dem at udrede:
S/igneu/r Henriks/øns fuldmægtig tilspuurte Lectoratets Leilendinger om Kastet falder paa deris Land og brug eller Citantens Leilendinger ? svart, hvilket hører Henrik Henriks/øns Leilendinger til, men de andre haver part i Søen - og som parterne derom saaledis

1730: 120

paastod, saa blev den Sags tvistighed, saavit de holder sig til fellis Kast *udsettis til Aastedens besigtelse og grandskning efterdi de paaraaber sig til gamle dom/m/e.
Dernest blev Leilendingerne paa Nordre Giellestad tilspuurt hvad Land dend Landlod var og det af som Bielkerøe Noten hafde betalt Landslod af 9 rdr 2 merker ? svaret paa Henrik Henriks/øns Lod, de 3 merker som af Kleppe opsiddere blev ydet, blev betalt til dem for deris eller Rettere at sige Henrik Henriks/øns Land.
Af Søre Giellestads opsiddere Norde Giellestad
oppebaaret for *for Qvitturspolden 2 rdr 2 merker

Anden gang 4 -
Nok for Qvituurspolden for deris part 1 -
---
*17 - 1 mark
Søre Giellestads opsiddere af Bielkerøens Noet
paa deris part, uden Lectors udsatte part 6 - 1 -
Af Foldnæs Not sin halvedel uden Lectors 3 -
Nok af Foldnæs Noten uden Lectors 4 - 8 sk
Af Tellevaags *Loeten uden Lectors 1 -
Af Biørøens for uden Lectors part 4 - 8 -
---
28 - 5 -
Nils Salamonsøn Søre Giellestad derfore uden
her oppebaaret paa sin part af Søre Giellestads Noet 2 - 4 -
---
tilsam/m/en 31 - 3 -

Heiberg paa Henriks/øns veigne proponerede, at som Lectoratets tvende Bønder, tvert imod deris forhen giorte forklaring vil til egne sig del eller lod i det Land, hvor Sildefiskeriet for Søre Giellestad er faldet, saa vil comparenten saa vit de har oppebaaret henstille det til Dommeren hvorvit deris udsigende uden bevis Kand ansees og for saa vit have dem fra de øfrige Henrik Henriksens Leilendinger separerit, men belangende den anpart Landslod som er oppebaaret for Henriks/øns ejendom i disse tvende gaarder, derom vil hand, i følge af sit udstedde Stevnemaal, forvente en endelig Dom, hvad enten samme skal tilhøre Leilendingerne eller Jorddrotten, hvilket sidste hand skulle paastaa bliver fult, eftersom Loven ingensteds tillader en Leilending mere herlighed af sin gaard end hand selv loulig Kand bruge, refererede i det øfrige til Stevnemaalet og paastod dom med tilstrekkelig erstatning for processens bekostning.

1730: 120b

Leilendingerne derimod formeente, at efterdi de haver bøxlet sin Gaard til fields og fiære og ingen anden herlighed af Skoug eller andet, denne Landslod, dem da bør tilkomme, og saaledis har deris formænd nødt for dem, som tillige med dem har nødt saadan af den nu foregivit herlighed.

Sagen optagis til Doms til i Morgen Klokken 8tte slet.

Procurator Ole Rømmer Storm møtte for Retten for Malene Clausdatter Lyt og i rettelagde hendis Stevnemaal af 8 Martj indeværende, den comparenten begierede oplæst og af Kaldsmændene afhiemblet, dat/erit 8 Martj 1730.

De indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig for denne Sag at Være indstevnt - og vilde ei svare til Sagen førend enten Malene Lyt eller hendis Mand selv møder.

Storm producerede derefter, for at bevise først, at gaarden Hope med ald sin herlighed og pertinentier, efterat Malene Lydt fra hændis Mand og hændis Mand fra hænde, hin anden med redelig og Kierlig Samtykke haver absenterit, hændis loulige Skiøde og Transport som hænde allene paa gaarden - lydende (bydende?), indgivet d/en 9 Aprilis 1727 af forrige Told-Inspecteur her udi Bergen Niels Wium, hvormed comparenten formeener først at bevise hende at Være Jordrot forend hand nermere til Sagen ville skride; hand sagde ellers, at som de indstevnte Leilendinger, selv for Retten har møt og taget til gienmæle, maatte hand tilspørge dem først, om de ikke end ogsaa loulig førend loulig foregaaende stevnemaal er loulig opsagt; hvortil de svarede: intet at Kunde svare for hændis Mand Kommer.

Storm derefter tilspuurte Lensmanden som og tilsat Retten om hand ikke efter hands principalsindis begier med en med sig medhaft Mand, mundtligen hafde opsagt Leilendingerne deris bøxlede Parter udi gaarden Hope, imod at de af hænde deris bøxel tilbage skulle nyde Og hvad Tid samme forretning af dem er passerit, det hand og ville formode, som de og har faaet deris Vedbørlig forklaring for, til Rettens opliusning skulle forklare, i vidrig fald de samme skulle Være Veigerlig, Ville hand have sin reservation udi

1730: 121

dem have svart 2 á 3 dage for Juul at Være skeed ved en anden Mand end ham, som nu ei er tilstæde.

Derefter som comparenten hafde erholdet tilstaaelse om loulig opsigelse som Loven dicterer og derimod, Leilendingerne haver vist sig motvillige i at rydde, ja end og tillige at flytte deris Parter, har hans principalinde Været foraarsaget, samme opsigelse, ved Loulig Stevnemaal at forfølge efter Loven nu til dem neste ting her over dennem dom at indhendte; thi refererede hand sig da for Kortheds skyld til Stevnemaalet, og som hans Principalinde ei allene tilforne, men og endnu ved sin fuldmægtig declarerer, Leilendingerne sin Bøxel at tilbagegive, de dog ere modvillige og hon som nødtrengende og ingen anden steds bopæl eller fast Værelse haver, finder og Lovens biefald selv at bruge sin Jord og tilskiøtte og transporterede ejendom, paastod hon da, med protestation imod Videre opsettelse, allerhelst, vedderparterne louligen ere stevnte, mens end og haver møt og svaret i Sagen endelig dom Saaledis, at de ei allene bliver tildømte gaarden at affløtte, førend nogen sæd eller pløjning derudinden af dennem skulle *Kastis (Kostis?), saa som hon selv agter den at saae og pløje nu dette indeværende Vaar og tillige at refundere hænde for den Overhørighed, hvorved hon denne Proces er foraarsaget at inkaminere (bringe en sak for retten), tilstrekkelige Omkostninger, i vidrig fald Sagen imod hændis tanke skulle nyde nogen opsettelse eller ophold, vilde hon have sin yderligere paastand reserverit.

De indstevnte forlangede tid til at faa sig en talsmand i Sagen.

Afsagt.

De enfoldige indstevnte Bønder kand ei betagis at søge sig en talsmand udi sin Sag, som deris Sag Kand maintinere; og omendskiøndt Mons/ieu/r Storm vil fravige sin forrige protocollation med at bevise louskikket, Leilendingerne deris opsigelse, saa bevilgis de første en talsmand og raadførere til neste ting og tilholdis Mons/ieu/r Rømmer til neste ting at bevise opsigelsens rigtighed, da videre skal Vorde Kiendt hvis Loug og ret medfører.

1730: 121b

Nils Birkeland haver ladet stevne Niels Haaland efter forrige tiltale og Rettens foreleggelse.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Lars Myrdal og Johannes Gimmeland afhiemblede edelig at have givet ham med nu i Mandags Var 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting.

Citanten paastod Dom til Betaling med Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Nils Haaland som forrige Rettis dag er paalagt at producere dette Skiftebrev angaaende Citantens Søgnings Rigtighed og det nu ei producerer eller selv lader møde eller svare til sagen, tilfindis at betale Citanten Nils Birkeland de ham søgende 4 rdr med 3 merker 4 s/killing udi Processens til datum anvente omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Fogeden Lem i Anledning af Velædle og Velbyrdige H/er/r Assessor og Stiftamptskriver Wilhelm Hanssens forlangende tilspuurte Almuen og Laugrettet om dem ikke er bekiendt at Velbemelte Assessor Hanssen med huustrue og Børn og familie beboer gaarden Steen i Schiolds Schibbrede beliggende og der holder dug og disk og tilsammen søger Alterens Sacramente udi Phanøe Kirke, hvorunder Steenegaard Sogner og der svarer alle Præstelige Rettigheder ? Item om ikke H/er/r Assessor Hanssen, som formedelst Embedes forretninger maa mestendeels Være i Byen, logerer udi huus hos Madame Svanenhielm og ellers naar hand derfra kand Være entlediget har sin rette boepæl paa Steen af [skyld] 2 løb S/mør 2 t/ønner Malt som ligger 1 ½ Miil Veis fra Bergen og at hand ingen samlet huusholdning fører i Bergen men som forbemelt selv beboer og bruger Steenegaard og ved sine egne derpaa holdende tienere og ingen andre driver og styrer Jordebruget med ald dessens underliggende til Lands og Vands og saaledis Ste-

1730: 122

negaard er og udi Mange Aar har Været hans og families rette boepæl ? hvortil Laugrettet og meenige Almue eenstemmig svarede, at det sig saaledis rigtig og sandfærdig forholder og at de Vel Vidende og med god Samvittighed alt dette kand bevidne at Assessor Hanssen, naar hands Embedes forretninger det Kand tilade fra Byen, boer og opholder sig paa Steen og der med huuserne og øfrige Boen holder dug og disk og af dets steds Præster med ordet og Sacramentien lader sig betiene, saa og selv bruger og styrer gaarden ved og med sine egne tienere; denne Almuens forklaring begierede fogeden under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse, som retten consenterede.

D/en 23 dito blev Retten igien sat sammesteds hvorda blev afsagdt Dom imellem S/igneu/r Henrik Henriksøn og leilendingerne paa Nordre og Søre Giellestad.
Denne Sags tildragelighed reiser sig heraf, at Citanten S/igneu/r Henrik Henriksøn, Ejer for Nordre og Søre Jellestad, søger sine Leilendinger for af dem oppebaarne Landslod *at (af) fremmede Bønder, som ved Landet der med deris Nøter har kastet Sild, som er Citantens Ejendom, men ingen Landslod af sine Leilendinger søger for hvis (det som) de med deris egne Nøter paa deris tilbøxlede Land Kastet haver; Leilendingerne af Nordre og Søre Giellestad derimod formeen, at den af dem, fra fremmede oppebaarne Landslod, som har kasted ved deris tilbøxlede Land, bør dem tilkomme, saasom de har bøxlet deris gaarder med tilliggende herlighed. Citanten derimod formeen, at Jorden og Landet dem er bøxlet til eget brug og nøtte, men ingenlunde dem tilladt, at lade deris tilbøxlede Land, ved andre bruge, hvilket hverken deris bøxelseddeler udviser, eller Loven tillader, Naar nu Retten confronterer Lovens Bydende, da ligesaa vel, som drivfisk af Sæl, Marsvind og Hval, som findes ved Land, tilhører Landdrotten og ei Leilendingen, og naar nogen skade skeer paa Jord som bøxlet er bødis Landnam til Jord-

1730: 122b

drotten og ei til Leilendingen \ei heller Leilendinger har magt at skyde dyr paa en Gaard hvor saadan herlighed findis omenskiønt den er bøxlet/ saa kand og en Leilending ei mere være tilladt, af sin bøxlede Gaard at bruge, end hand selv formaar \og Loven tillader/ men ingenlunde finder Retten det billigt at de bør oppebærge af fremmede hvis (det som) med deris Nøter Kaster; Og som Landdrotten ingen Landslod prætenderer af hvis (det som) Leilendingerne med egne Nøeter for deris tilbøxlede Land har kastet, saa kand Leilendingerne ei bemægtige sig Rettighed eller Landslod Af fremmede som ved Landet

Kaster, Men Retten finder billig at Leilendingerne paa Nore Giellestad Iver, Jacob, Hans, Johannes Ole og Rasmus den af dem oppebaarne Landslod af fremmede Nøter, efter egen tilstaaelse 17 rdr 1 mark bør til Citanten S/igneu/r Henrik Henriksøn, som dem som Landdrot efter Loven tilkommer \at levere/ alt inden 15 dager under Nam efter Loven; Og opsidderne paa Søre Giellestad Ole, Hans Thommes/øn og Nils Salamonsøn, den af dem efter tilstaaelse af fremmede Nøeter oppebaarne Landslod, nemblig Ole og Hans Thommesøn 11 rdr 4 merker og Nils Salamonsøn 2 rdr 4 merker til Citanten S/igneu/r Henrik Henriks/øn inden 15 dager under Nam efter Loven og alle at betale tilsam/m/en Citanten udi denne til datum anvente Processis bekostning 1 rdr 3 merker under lige adfærd. Den anden Dispute med Lectoratets Bønder Hans Thommes/øn og Mons Monsøn Søre Giellestad, henviisis til Aastæden, saasom de tilholder sig deel i Landet og Kast, hvor der da og skal vorde Kiendt baade Land og Landslod angaaende, som louligt er.

Sluttelig blev restantsen forfattet for dette Skibbredis Almue saavel som forrige *Schibbredes Aars Skatter og dette Aars Skatter og af Retten forseiglet.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse Var indstevnt, blev Retten dennesinde her ophævet.

1730: 123

Anno 1730 d/en 27 Martij er holdet Almindeligt Vaar restantz Skatte og Sage-Ting med Arne Schibbredis Almue paa gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Larsøn Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Erik Arnetvedt, Nils Arne, Johannes Mieldem, Ole Hougland, Nils Espel, Iver Teigland, Johannes Euchaas for Lars Angeltvedt, Thommes Sem, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høi øfrigheds Befalinger og Circulare Breve som fol/io 107 findis extraherede - dernest blev tinglyst.

1. Johan Jensøns udstedde Panteforskrivelse til H/er/r Christen Tumboe (Tunboe) paa Capital 230 Rdr courant, hvorfore er pantsat hands tilkiøbte Reberbane med ald anden hans herlighed, som Obligationen videre ommelder, dat/erit Sandvigen d/en 22 Aprilis 1729.
2. Ditoes udstedde revers til H/er/r Christen Tunboe paa Capital 50 Rdr, siger halvtrediesindstive Rixdaler, dat/erit 22 Apr/ilis 1729.
3. Stiftbefalingsmand Velbaarne von der Ostens udstedde Resolution til ærværdige H/er/r Giert Gielmyden, angaaende Stamnes Sogns Almues Mænds Præstehold, at betale til Sogne-Præsten 12 á 16 merker Smør og hand derfore at hænte sig, Capellan og degn dat/erit Bergen d/en 6 Decembr/is 1729.
4. H/er/r Commerce-Raad og Raadmand Magnus Schiøttis udstedde Bøxelbrev til Ole Nils/øn paa 1 p/un/d S/mør 16 Kander Malt udi Horvigen, uden Leilendingens revers at anvise, samme Bøxelseddel dat/erit Bergen 20 Januarij 1730.
5. Bøigdelensmanden Johannes Øfste Mieldis udstedde bøxelbrev til Ole Eriks/øn paa ½ løb S/mør ½ huud udi Gaarden Waxdal, uden reversen at anvise, dat/erit Bøxelseddelen d/en 23 Martj 1730.

6. KrigsRaad Hans Hvidtis udstedde patent angaaende Completeringen dette Aar 1730 dat/erit Bergen d/en 21 Martj 1730.
7. Giertrud Johannesdatters udstedde Skiøde tillige med Elling Monsøn Rodland, Niels Mons/øn Schiold paa egne og Myndlings Veigne item Elling Rodlands udstedde Skiøde til Gregorius Johans/øn paa 1 p/un/d 9 merker S/mør 1 Mæle 10 Kan-

1730: 123b

der Malt, udi gaarden Mieldem, selv arvet, selv ved huustrue Arvet 3 merker S/mør 2 Kander Malt, tilsammen ½ løb S/mør ½ t/ønne Malt, dat/erit 2 Decembr/is 1729.
*7. Johannes Herfindsdals udstedde Skiøde til Siur Herfindal paa 12 merker S/mør udi Herfindal med Bøxel, dat/erit 27 Martj 1730..
8. Thommes Giæres udstedde Bøxelbrev til Niels Nils/øn paa 18 merker Smør 1 Mæle Malt udi Jabne, dat/erit 27 Martj 1730.
9. Gregorius Johansøn gav tilkiende for Retten at omendskiønt hand hafde Kiøbt Giertrud Johannesdatters part udi gaarden Mieldem, som i dag er tinglyst, saa har hand dog indgaaet dette forliig med hænde at skaffe hænde underholdning for Kiøbet sin lives Tid, dog saaledis at Pengene som for Godset udlovet er, hos ham uden Rente bliver bestaaende og det øfrige at tilhøre arvingerne naar hon ved døden afgaar og hvis (det) qvæg hand af hændis (hænde) Nyder betalis leje for, og hvis hand eller huustrue imidlertid døer og ei fuldkommer eller Kand dette, da at nyde efter uvillige Mænds sigelse.

S/igneu/r Daldorf for Mikkel Bucher producerede et skriftlig Stevnemaal af 12 Januarij 1730, som blev læst.
Paa Velbaarne H/er/r Oberst Leutenant de Bærentfelts Veigne møtte Mons/ieu/r Preus, og sagde, at Oberste Leutenant de Bærentfelts er vel ved en skriftlig Kaldseddel udsted af Procurator Daldorfs inkaldet til i dag at møde, men ved samme Kaldseddels forkyndelse, er Oberste Leutenanten ikke bleven meddelte nogen copie; nu har vel Comparenten ved Stevningens publication fornummen at Mikkel Bucher Handskemager intenderer at føre Vidnisbyrd om hvorledis og naar hand skal have reparerit det dige, som vedhører Nobis Kroug og hvilken Gaard med dends tilhørende herlighed Oberste Leutenant Bærentfelts er eene, rette og sande ejer; men hvorledis og paa hvad Maade bemelte Bucher vil tractere den imellem de *Bærenfets og ham verserende Sag og udi samme Sag bemelte sig disse saa kaldede Vidner, saa formeen Oberste Leutenanten at samme vil blive ham intet til styrke i samme Sag; thi med OberhofRettisdom passerit d/en 28 Febr/uarij 1726 som comparenten \anviste/ producerede, beviiser Oberste Leutenanten,

1730: 124

at diget tillige med Calfare Mark, vedhører og tilhører Nobis Kroug og altsaa Oberste Leutenantens Ejendom og ejendoms herlighed; skulle nu Mikkel Bucher nogen tid have reparerit diget, da vedkommer det ikke Oberste Leutenanten hannem derfore at repondere eller erstatte og heller ikke kand det hielpe Bucher til noget Ejendom paa samme dige eller dets Vandløb; over alt; saa kunde Oberste Leutenanten imod samme Vidner ikke tage til gienmæhle.
Daldorf agtede Ufornøden at replicere Procurator Preusis Vidløftige Indførsel, i henseende til, de raisonemente hand fører sig til nøtte vedkommer allene hovetSagen og ikke dette Tingsvidnis udvirkelse, paastod derfore Vidnernis førelse saasom det allene vedkommer Dommeren at skiønne paa hvorvit Vidnernis forklaringer kand i sin Tid være af anseelse.

Preus formente, at hand tilstrekkelig med den \anviste/ producerede dom har beviist at de Bærentfelts er Nobis Krougs ejer og conseqventer det dige, som nu tvistis om, hvilket er Nobis Krougs herlighed; thi skulle hand formeene at ingen af de indstevnte Vidner, bør admitteris til forklaring og dersom Bucher til Magistraten, som ellers til denne Proces, som til denne Proces er indkaldet, for hands giorte ardbed burde have nogen tiltale, saa bliver \det/ uden for denne Sag og en Sag imellem Bucher og Magistraten; hvem Bucher formeentlig bør søge sin skadesløse erstatning hoes;

Daldorf refererede sig til sit forrige og paastod Vidnernis førelse.

Retten examinerede Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsen og Mikkel Larsøn, som ei selv kand læse \eller skrive/ hvorledis de dette Stevnemaal, som nu disputeris om, haver forkyndt, som svarede, at i Løverdags Var 4re Uger, Vare de hos ermelte de Bærentfelts med dette Stevnemaal og overleverede hands frue samme Stevnemaal og hand efter deris sigende kom til dem siden efter en times tids forløb og ved ikke om hand tog copie eller indtet deraf, men de tilbød ham det, og blev Stevnemaalet dem af hands frue tilbage leverit: og derpaa aflagde deris Eed: Ligeledis og paa samme Maade at Være passerit med Præsidenten, som baed dem møde om torsdagen *med (ned?) paa Raadstuen efterat hand hafde igiennemlæst samme.

1730: 124b

Vidnerne møtte alle og tilstode Louligen at Være stevnte til at Vidne i denne Sag.

Preus protesterede gandske imod Vidnernis \afhørelse/ efterdi Stevnemaalet ei er saa loulig forkyndt, som skee burde.

Afsagt.

Disse Stevnevidner, som enfoldige ere af Retten examinerede og edelig forklare at have, ei forkyndt, Mundtlig eller oplæst Stevningen for vedKommende, men vel overleverit deris folk og biet En times tid til at lade den udskrive men dog af vedkommende ei er begiert; ikke heller kand stevnevidnerne forklare tydelig hvorfore de har stevnt dem, men vel kand mentionere tiden naar de Vare der; thi finder Retten billig, førend nogen Vidnisbyrd antagis, tilstrekkelig afhiembling af Stevnevidner skeer, da og saa vit skal Vorde antaget, som louligt er.

Fogeden paa Kongens Veigne haver ladet stevne Knud Christiansøn og Jacob Jacobs/øn af Sandvigen for Slagsmaal afvigte Aar fastelavens Mandag 4re Slet, om Morgenen alt til strafs lidelse efter Loven; Vidnerne derom Ludvig Nils/øn og Christian Christophers/øn med flere som nu ei ere nafngivne.

De for Sagen indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa deris Veigne ei heller Vidnerne;

Stevnevidnerne møtte og afhiemblede edelig Johannes Ingebrigtsen og Mikkel Larsøn afhiemblede edelig at have stevnt dem med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med Jacob selv, Knud selv, og med Christians Søster, og med Ludvigs Koene;

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for Parterne og Vidnerne under Mulct at møde.

Afsagt.

Knud Christians/øn tillige med Jacob Jacobs/øn som hovetmænd i Sagen foreleggis Laudag til nest holdende Ting igien efter loulig given varsel at møde og svare til Sagen; saa og foreleggis de nu indstevnte Vidner, som findis louligen Stevnte Christian Christophers/øn og Ludvig Nils/øn til nest holdende Ting igien efter loulig given Varsel hver under 20 lod Sølvs bøder at møde deris Edelig depositioner at aflegge, da og videre skal Kiendis hvis Lov og Ret medfører.

1730: 125

Aamund Mælingen og Ole Nilsøn Espel stevnt efter forrige tiltale til endelig Doms afsigelse.
Aamund Mælingen møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og sigtelsen og bekiender sin forseelse og daarlighed og afbad sin forseelse for Retten, thi blev saa vit Sagen ophævet uden Omkostnings erstatning som skal paakiendis.

Afsagt.

Efterdi Ole Nilsøn for Retten er fornøjet med den afbed som Aamund Mælinge har giort, saa frikiendis hand for videre Bøder i denne Sag, men Aamund Mælinge tilfindis at betale Citanten denne forvoldte Processis til datum med 4 merker inden 15 dager under Nam efter Loven.

Fogeden paa Siri Monsdatters Veigne lader stevne Helje Monsøn Taqvam efter forrige tiltale til doms erholdelse.
Fogeden paastod Dom paa Kongens bøder og til strafs lidelse efter Loven - dog formedelst Almuens forbøn formedelst hans fattigdoms skyld *en (end?) paastaar mere end 3 rdr.

Afsagt.

Formedelst denne indstevntis Helje Monsøns fattigdoms skyld og fogedens paastand tilfindis Helje Monsøn for denne hands forseelse at betale denne sinde, naar hans Pas først Anvisis, endelig dom.

Tollef Flactvedt haver ladet stevne Daniel Flactvedt fordi hand skal have udsagt, det Tollef Flactvedts Koene skulle have tyv staalet Daniels Lomme, alt efter forrige tiltale og Vidnerne derom Ane Monsdatter og Guri Danielsdatter.
Daniel Flactvedt møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnernis forklaringer.
Vidnerne møtte og tilstode louligen at Være stevnte til at Vidne i denne Sag. Og efterat Eden for Vidnerne vare oplæste og betydet deris Sandhed at udsige: blev først fremkaldet
Ane Monsdatter som efter Edens afleggelse om sin sandfærdige forklaring udsagde: ei noget om dette at have hørt som hon er indstevnt for at Vidne.
Guri Danielsdatter fremstod dernest og edelig udsagde edelig: 16 Aar gammel: ligeledis som forrige eenstemmig:
Citanten blev tilspuurt om hand har andre Vidner som disse Kunde igiendrive ? svaret nej.
Fogeden paastod, at efterdi Vidnisbyrdene som Tollef Flactvedt havde angivet *Afsagt. At overbevise dette Tyveri med, brøstede og Sagen af dend beskaffendhed at Kongens interresse der

1730: 125b

under Verserer, saa begieris tid til Sommer Tinget til nye Stevnemaal paa Kongens interressis Veigne.

Afsagt.

Daniel Flactvet, som ei er overbevist af Citanten Tollef Flactvedt noget i denne indstevnte Sag frikiendis aldeelis for Citantens Sigtelse, helst efterdi hand foregiver ei andre Vidner at have, men som fogeden paa Kongens Veigne og til Kongens Sigtis observation, begierer tid til neste ting ved á parte Stevnemaal sin Sag at paatale, saa reserveris ham paa Kongens Veigne ald loulig tiltale i denne Sag til Tollef Flactvedt.

Tollef Flactvedt haver ladet stevne Daniel Flactvets huustrue for Skieldsord efter forrige tiltale.

Dend indstevnte møtte for Retten og blev tilspuurt om hand haver Vidner anderledis at afbevise: svaret nej:
Citanten henstillede Sagen til Rettens skiønsomhed - og paastod Processens Omkostnings erstatning.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Ane Monsdatter Flactvedt, som forrige Rettis dag ved tvende eenstemmige Vidner er overbevist at have udskieldet Citanten Tollef Flactvedt for en Skalte og det nu ei for Retten Kand overbeviise, eller med Vidner, efter spørsmaal, gotgiøre, tilfindis for sin ubesindighed at bøde til Kongen 9 merker danske inden 15 dager under Nam efter Loven og erstatte citanten Tollef Flactvedt denne til Datum anvente Processis bekostning med 4 merker under lige adfærd; foruden dette bør de af Ane Monsdatter ubeviislige udtalte ord, ei komme Tollef Flactvedt eller nogen af hands paa ærlige gode Nafn og rygte til allerringeste forkleinelse, men være som døde og utalte og derfore af Retten gandske mortificeris.

Daniel Flactvedt haver ladet stevne Tollef Flactvedt efter forrige tiltale item det Vidne Kiste Lie som da ei Var tilstæde.
Dend indstevnte møtte og tilstod loulig at Være stevnt til at Vidne i denne Sag: og edelig udsagde: at Tollef Flactvedt

1730: 126

slog Daniel Flactvedt under øret med sin haand i Mons Lies stue og spente Daniel engang paa sin siide: ei vidende hvad anledning hertil Var og dette at Være passerit ongefær 12 Aar siden.
Torlef Flactvedt begierede opsettelse til neste ting *? om hand hafde Vidner ? svaret nej.

Afsagt.

Daniel Flactvedts Sigtelse imod Tollef Flactvet i denne Sag er ikkun skeed med et Vidne og det andet gandske benegter, dend indstevnte ogsaa gandske fragaar Sigtelsen; thi frikiendis Tollef Flactvedt for Citanten Daniel Flactvedt(s) Sigtelse i denne Sag.

Mikkel Ørjansøn *Waxtal (Waxdal) indstevnt for fortilig Sammenleje med sin huustrue til Egtebøders erleggelse efter Loven;
Dend indstevnte møtte og tilstod sigtelsen.
Fogeden paastod Dom til Bøders erleggelse efter Loven.

Afsagt.

Mikkel Ørjansøn som tilstaar Sigtelsen tilfindis at betale for sig og huustrue Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Sluttelig blev restantsen saavel for forleden Aars Skatter som dette Aars første termin, forfattet og af Retten forseiglet, saasom ingen indsigelse derimod blev giort.

Anno 1730 d/en 28 Martij er holdet Almindeligt Vaar- restantz- Skatte og Sage-Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre-Horvig, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Kongl/ig Maj/este/ts Bøigdelensmand Johannes Øfste Mielde og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Gutorm Hundhammer, Thommes Reistad, Johannes Øfste Mielde, Ole Johans/øn Hartvedt, Knud Revem, Anders Sundland, Ole Eide, og Knud Vikne med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Navn var sat og Almuen til fredelighed og ædruelighed sampt ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger og andre Circulare Breve, er tinglyst: som fol/io 107 og 123 findis extraherede.

1. Erik Houges udstedde Skiøde til Johannes Mikkelsøn Halland paa 13 ½ merker Smør, selv arvet 10 1/8 merker Smør, dat/erit Horvigen d/en 2 Decembris 1729.

Dernest blev Sagerne foretaget og hafde da

Jørgen Hansøn ladet stevne H/er/r Søren Bergendal med

1730: 126b

skriftlig Varsel af 1 Martij 1730 som blev læst:

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ei heller nogen paa hands Veigne:

Stevnevidnerne Ole Halversøn Veset og Anders Sundland afhiemblede edelig at have givet ham for denne Sag mere *en (end) 14 dagis Varsel og talte med ham selv.

Paa Citantens Veigne møtte Peder Jacobs/øn og indgav Citantens copierede Reigning af H/er/r Søren Bergendal underskrevet paa 20 rdr og resten at dependere af Ardbeid og derefter paastod Laugdags foreleggelse for dend indstevnte.

Afsagt.

H/er/r Søren Bergendal, som nu befindis loulig stevnt {og efter} \foreleggis/ Laudags foreleggelse ei møder eller lader svare til Sagen foreleggis Laudag til neste ting at Møde og svare for sig, thi ellers bliver dom afsagt efter Citantens giørende paastand.

Ane Mentz haver ladet stevne Malene Pedersdatter fordi hon giør hende indpas imod den hænde forundte af høi øfrighed bevilling i at selge tobak Og Brendeviin med Videre og erstatte denne Processis til datum anvente Omkostning; men ei stevnt Vidner som samme Kunde afbevise.

Dend indstevnte Malene Pedersdatter møtte ikke, ei heller nogen paa hændis Vegne efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne de forrige afhiemblede at have stevnt hænde med i Gaar 14 dagis Varsel og talte med Rasmus forpagter for Gaarden.

Citantinden producerede Stiftbefalingsmandens Resolution af 3 Nov/embris 1729 paa Citantindens andragende, som blev læst:

Fogeden tilstod samme Ved Lensmanden at have ladet forkynde som og Lensmanden tilstod Vidnefast at Være efter ordre forrettet - som hand lovede om fornøden giøris samme at afbevise.

Afsagt.

Citantinden Ane Mentz foreleggis til neste Ting sin Sigtelse over Malene Pedersdatter, ved louskikkede Vidnisbyrd at afbevise og Malene Pedersdatter foreleggis til samme tid at møde og svare for sig

1730: 127

i Sagen; da Videre, hvis Loulig omgang med Varselen giøris, skal handlis, hvis Lov og Ret medfører - dernest blev Tinglyst

(1.) Ole Hannesdal, Siur Rivenæs og Ole Birkelands udstædde Skiøde til Tosten Watle paa 9 merker Smør 7 1/3 Kande Malt og tilsammen 36 ??? merker S/mør 8 Kander Malt udi Watle dat/erit 2 Decembr/is 1729.

H/er/r General Toldforvalter Garmand haver ladet stevne H/er/r Søren Bergendal at indfrie en til ham udgiven revers paa 50 rdr dat/erit 28 Octobr/is 1729; sampt at erstatte denne Processis forvolte Omkostning skadesløs.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne;

Stevnevidnerne Ole Veset og Johannes Nilsøn Øfste Mielde afhiemblede Edelig at have givet ham mere end 3 Ugers Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv.

Peder Bejer paa Citantens Veigne paastod Laudags foreleggelse til neste ting.

Afsagt.

H/er/r Søren Bergendal foreleggis Laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen, efter loulig given Varsel, thi ellers givis Dom efter Citantens giørende paastand.

Ole Weset haver ladet stevne Johannes Pedersøn og Lars Børgesøn for resterende Skafferløn 6 Aar for samme 2 s/killing aarlig 12 s/killing og hos Lars 5 Aar 10 s/killing og erstatte denne Processis til Datum anvente Omkostning.

De indstevnte møtte for Retten og tilstode Stevnemaalets lovlige forkyndelse: og forklarede at naar Skafferne ei nyder frihed for Tinghold, saa vil hand betale, og hvis hand ikke det Kand giøre, vil hand betale; Citanten svarede ei allerringiste derom at have oppebaaret og paastod beviis; de indstevnte svarede at have stevnt Skafferne for frigaards Penger at have oppebaaret: hvortil de svarede at Være deris egen paaboende brug og andre Med og Navngav Nore Reistad; blev saa tilspuurt om Nore Reistad har betalt til Skafferen ? svaret nej: End tilspuurt de indstevnte og ContraCitanterne om de *tøe (toe?) trøster sig til at overbevise Citanterne at have oppebaaret tingholds Penge af andre Gaarder til deris Nøtte ? svaret ei at vide det.

Afsagt.

Siden Contra-Citanterne Johannes Pedersøn og Lars Børgesøn, ei kand overbevise Citanterne og

1730: 127b

Skafferne Ole Veset og Askild Daltved at have oppebaaret af nogen Mand Noget particulair med den af høiøfrigheds foranstaltning tillagde 2 s/killing af hver Mand for deris aarlige Umage, som iblant dem til lige deeling er kommen, saa tilfindis de indstevnte Johannes Pedersøn at betale Skafferne de dennem resterende løn for 6 Aar 2 s/killing aarlig 12 s/killing og Lars Børges/øn for 5 Aar aarlig 2 s/killing er 10 s/killing, og erstatte dem derforuden denne til Datum anvente Processis bekostning med 2 merker 8 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven; hvad den anden Post er angaaende deris *formermelse (fornermelse) ved paaraadet tinghold, da, naar de derudi fremskaffer lougyldig bevis hvorudi fornermelsen er skeed, skal Retten, saa snart derom louformelig omgaaes, dømme hvis billigt og louligt er.

Fogeden haver ladet stevne Marrite Andersdatter for begangne Lejermaal med Soldat Siur Mons/øn Tveteraas, alt til strafs lidelse efter Loven.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod at Siur Monsøn er hændis barnefader.

Fogeden paastod Dom til Bøders erleggelse efter Loven og til forseiglingens stadfæstelse og blev saa den forseiglede Kiste aabnet.

Afsagt.

Marrite Andersdatter som tilstaar sigtelsen tilfindis at betale for sin begangne horagtighed, i følge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1ste art/icul 12 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito haver ladet stevne Ole Nilsøn B..dland(?) for fortilig sammenleje med sin huustrue til egtebøders erleggelse efter Loven.
Dend indstevnte møtte og tilstod Stevnemaalet og Sigtelsen.
Fogeden paastod dom til Egtebøder efter Loven.

Afsagt.

Ole Nilsøn B..dland(?) som tilstaar Sigtelsen tilfindis at betale sine Egtebøder i følge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul for sig og huustrue 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Anders Tvedten haver ladet stevne opsidderne paa Gaar-

1730: 128

den Houge i Mielde Schibbrede for resterende Landskyld som de ei siunis at betale saadan Landskyld som hand svarer Odelskat af.
Opsidderne Elling, Erik, Ole, Johannes og Anders møtte og svarede at vil betale til ham som forrige aarlig 2 merker, videre ei at Kunde betale: og beviste det med forrige qvitteringer, som blev indlagt;
Citanten forklarede, at saasom hand betaler odelskat af 1 Mæle Malt og 2 s/killing i Penger saa vilde hand gierne have Landskyld derefter som hand beviste med Matriculen og dernest producerede fogedens Regenskab at saaledis af ham er betalt odelskat, og dernest producerede Copie af Kongens Skiøde at derudi ei staar mere end 32 rdr Penger dat/erit Friderichsborg d/en 29 Januarij 1725 og blev saa Parterne foreenede at efterdags vilde betale efterdags aarlig Landskyld 3 merker 2 s/killing og ei videre; hvilken forretning uden nogen Omkostning paa begge sider stadfæstede og hvis tilforne er passerit ei at reignis.

Sluttelig blev restantsen for forleden Aars skatter forfattet og dette Aars første termin og af Retten forseiglet, eftersom ingen indsigelse derimod blev giort.

Anno 1730 d/en 31 Martj er holdet Almindeligt Vaar- Restantz- Skatte og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Hoshofde, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Nils Hannistvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Jacob Rachnæs, Stephen Heldal, Johannes Hoshofde, Mons Fieldskaal, Elling Bysem, Adskild Fieldskaal, Ole Haaland, Anders Hoshofde med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger og Circulare Breve som fol/io 107 og 123 findis extraherede - dernest blev tinglyst
(1.) Abel Lems udstedde Bøxelbrev til Anders Lechnæs paa et huusegrund paa Steener Tors/øns opryddede plads hvorfore aarlig skal givis grundeleje 12 s/killing dat/erit 10 Martj 1730.

2. Bodil Raknæs, Anders Hielmaas, Aamund Askeviig og Baar Hoplands Skiøde til Børge Larsøn paa 21 33/70 merker Smør 14 11/35 Kande Malt udi Rachnæs dat/erit 30 Martj 1730.

1730: 128b

3. Aaggete Pedersdatters tillige med Lauværge Berge Litland og formynderen Nils Svennems Bøxelbrev til Mathis Mathisøn paa 1 p/un/d 15 3/7 merker Smør i Skateskyld i Ladstad, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 31 Martj 1730.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Fogeden ladet stevne Niels Aslaksøn, som d/en 29 Aprilis 1726 blev dømt at bøde for begangne Lejermaal og Barneavling med Ingeborg Aamundsdatter penge 12 rdr, derpaa endnu ikkun ved Ole Miøs betalt 6 rdr, rester 6 rdr, samme nu ved Dom søgis at svare og erstatte Processens bekostning.
Lensmanden svarede for Retten at vil svare samme Bøder 6 rdr som resterer for ham til fogeden og blev da saavit dennesinde sagen ophævet.

Ingeborg Aamundsdatter er stevnt for hændis resterende Bøder 6 rdr og angive sin formynder og angav sin formynder Ole Græve, som alt er død og ei haver noget til beste, og angav sin fattigdom og lod see sin Vanførhed at gaa med staf som en Krøbbling, ei heller ejede det allerringiste efter Almuens sigende, men nyder og lever af Almisse og tiggerie; thi udsettis med Sagen til fogedens paastand Kand giøris.

Aad Bastesøn nu forpagter paa Lillehammer er stevnt efter Laudags foreleggelse og for fortilig sammenleje med sin huustrue.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hands Veigne efter Laudags foreleggelse.
Stevnevidnerne Anders Bærnæs og Anders Hannistvedt, afhiemblede Edelig at have givet ham mere en 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hands huustrue.
Paa Citantens Veigne paastod Peder Bejer dom efter loven efterdi den indstevnte, efter Laudags foreleggelse ei møder eller lader svare til Sagen.

Afsagt.

Od Bastesøn som først befindis loulig stevnt og efter Laudags foreleggelse ei møder eller lader svare til Sagen, tilfindis at betale for sig og huustrue Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

1730: 129

Ole Grimstad er stevnt fordi hand haver beskyldet en Pige Marrite Andersdatter for Tyverie, til Vidne derom Lars Ladstad og Mons i Tongen.
Dend indstevnte møtte og tilstod loulig at være stevnt for Sagen og fragik Sigtelsen. Lars Ladstad møtte ikke; Skafferen forklarede allene at have stevnt ham;
Mons i Tongen det andet Vidne Møtte og tilstod loulig at Være stevnt til at Vidne i Sagen, og efterat Eden for ham var bleven oplæst, betydet og forklaret, udsagde hand edelig: at Vemmund spuurte Ole Grimstad paa sin huustrue Marrite Andersdatters Veigne, om hand ikke vilde betale hænde det sokkepar, da svarede Ole: at have betalt alt sammen uden sokkeparet og ei betaler det før de kommer tilsammen til ords og sagde Ole at hvis hands

Koene har sagt det staar hon til, saa gik Vemmund til Oles Koene og talte med hænde om det samme og fik samme svar og spuurte Vemmund Oles Koene om hon vilde staa ved de ord hon har talet ? svarede Oles Koene ja at Vil staa med sine ord som talt er; og ei hørte hvilke ord det skulle Være;

Vemmund blev tilspuurt om hand hafde flere Vidner ? svaret Lars Ladstad, og Marrite Olsdatter Hougstvedt; som ham blev tilladt til neste ting at føris.

H/er/r Giert Gielmydens Sag contra Lones opsiddere var ei loulig stevnt og derfore blev henvist til loulig stevnemaal.

Lensmanden Nils Hannistvedt haver ladet stevne Siur Bernæs fordi hand uden nogens forlov har hugget timmer i Vare Mark ½ tylt 12 á 13 al/en Langt; til strafs lidelse efter Loven.

Dend indstevnte møtte og tilstod at have haft lov af Vemmund Vahre som afdrag, som den tid boede der, da det Var hugget;

Vemmund Vahre forklarede som til Veddermæhle var indkaldet, at Være skyldig 20 s/killing til Siur Bernæs og have givet ham lov til at flække Næver for saa meget som paa 20 s/killing kunde komme; Siur gik afsted i Marken og ei kom til ham igien, saa hand ei er vidende hvad hand fik den tid; siden klagede Siur sig igien og da [gav] hand ham lov at hugge saa meget som kom paa 20 s/killing;

Dend indstevnte blev tilspuurt hvor store stokkene Vare ? svarede: at de 4re ere 12 á 13 al/en og de 2de 7 al/en og af Mænde ere taxerit for 1 rdr alle tilsammen. Dend indstevnte Vedstaar at have lov paa 6 furrer, men Vemmund forklarer ei at have givet ham mere Lov end paa 20 s/killing Værdi.

Citanten paastod dom til betaling.

Dend indstevnte Kunde ei *beviser sigtelsen.

1730: 129b

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Som af Vemmund Vare berettis ei at have givet dend indstevnte Siur Bærnæs mere forlov end til 20 s/killings Værdi og Siur Bærnæs ei kand overbevise ham anderledis, saa finder Retten billig at Siur Bernæs bør betale Citanten Nils Hannistvedt den ham foraarsagede Skade som paa hans skoug med hugster er skeed med 4 merker dandske og betale ham derforuden Landnam 4 merker alt i følge af Lovens 1ste Bogs 22 Capit/ul 17 art/icul sampt erstatte ham denne til Datum anvente Processis bekostning med 2 merker alt at udredis og betalis inden 15 dager under nam efter Loven.

Magne Esem haver ladet paa sin faders Veigne stevne Ole Tøssen for resterende tiende for 1726 7 merker af alle 3de parter og erstatte ham denne Processis Omkostning til Vidne derom Hans Bernæs som sidst oppebaar 1726 om Vaaren for 3de Aar for og ei siden noget at har faaet;

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne;

Stevnevidnerne Ole Tvedten og Siur Bærnæs afhiemblede edelig at have givet ham med i Gaar Var 14 dagis Varsel for denne Sag og talte med ham selv.

Citanten paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting.

Afsagt.

Ole Tøssen foreleggis Laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen, thi ellers bliver dom afsagt efter Citantens giørende paastand.

Sluttelig blev restantsen saavel paa forleden Aars Skatter og dette Aars første termin, for Retten oplæst og forseiglet.

Anno 1730 d/en 1 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar Restantz- Skatte og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Eide, Nærværende Kongl/ig Maj/este/ts fogeds befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmandens Søn Magne Esem og *og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Biørge, Aamund Lie, Ole Esem, Fuse Wadsil, Niels Esem, Lars Echanger for Ole Echanger, Elling Lie, Lars Øfre Echanger med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og

1730: 130

dends betiente advaret, er først Tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt Høiøfrigheds befalinger og Circulare Breve som fol/io 107 og 123 findis extraherede - dernest blev tinglyst

(1.) Ole Siursøn Eidsnæs, Lars Øfre Echanger og Lars Eidsnæssis udstædde Skiøde til Niels Myhr paa 9 merker S/mør 6 Kander Malt udi Myhr, dat/erit 1 Apr/ilis 1730.

2. Brite Tollefsdatters udstedde Bøxelbrev til Erik Eide paa 1 p/un/d 8 merker S/mør 10 2/3 Kande Malt, udi Yttre Eide, item leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 1 Apr/ilis 1730.

3. Peder Hofmands udstedde Bøxelbrev til Børge Ivers/øn paa 1 p/un/d S/mør 16 Kander Malt udi Høeland, med Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 13 Januarij 1730.

Sluttelig blev restantzen forfattet for forleden Aars [Skatter] og dette Aars første termin og af Retten forseiglet.

Anno 1730 d/en 14 Aprilis er, efter Consumptions forpagteren S/igneu/r Annanias Hasbergs forlangende holdet extra Ting paa Gaarden Halsvigen udi Guulens Schibrede, med 8tte dertil opnefnte Laugrettesmænd Joen Eide, Ole Rambiør, Hans Undertun, Jørgen Halsvig, Johannes Høvig, Ole Nils/øn Eide, Mons Hougsdal og Ole Andersøn Stene, sampt Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe, for at dømme udi en Sag imellem ham og Ærværdige H/er/r Florents Blomgreen angaaende Consumptions Mandtal, og efterat Mand havde biet efter Citanten til Klokken 12 formiddagen førend Retten blev sat, og ingen paa hands Vegne møtte, som enten Stevnemaal eller andet producerede i Retten, maatte Retten ophævis.

Anno 1730 d/en 17 Aprilis, er, efter S/igneu/r Lucas Ols/øn Steens forlangende skeed besigtelse paa den Gaard Oenæs saavit Jacob Onæssis huuser angaaer som fik til ægte S/a/l/ig/ Mikkel Oenæssis huustrue Kari Oenæs, med 6 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnefnte Laugrettesmænd, Ole Lyren, Lars Mons/øn Lyren, Jacob Qvalvaag, Jacob Hundven, Mikkel Gaulen, og Anders Houge, sampt Bøigdelensmanden Mikkel Berraas,

Hvorda Møtte Citanten S/igneu/r Steen, Jacob Onæs paa huustrues Veigne møtte og tilstod loulig at Være stevnt til denne foretning; hvorpaa vi begave os til at besigtige

(1.) Borrestuen hvoraf den halve deel og Søre siden tilkom Kari at Vedlige holde, Veggene gandske forsvarlige, saa at ingen

1730: 130b

draaber den haver fordærvet; Svalen noget brøstfeldig, og fattis 1 Spærre 8 alen 4 s/killing, Beten i dørren halve deelen 4 ½ al/en 4 s/killing 4 Sømmdreiler á 2 s/killing st/ykket 8 s/killing 1 Sole 9 al/en lang 6 s/killing, Til Bordtag i Svalen 2 t/ylter Bord á 2 merker t/ylten 4 merker, Næver til taget 6 Vaager á 12 s/killing Vaagen 4 merker 8 s/killing, til Gulv i stuen ½ t/ylt Bord 1 mark 2de tillaaser 12 s/killing Ardbeidsløn til dette 1 rdr - tilsammen dette huusis Aabod 2 - 5 - 10.

(2.) Dernest Ildhuuset, hvorudi Mons Var fællis med Enken fattis 4re 9 al/en stokker 4 merker, til taget fattis Næver 4 Vaager 4 merker 8 s/killing, til bordtag 1 t/ylt Bord 2 merker 4re Sømndreijler 8 s/killing, Ardbeidsløn hertil paa halvedeel 4 rdr; tilsammen dette huusis Aabod 5 rdr 5 merker.

3. Sengebuen med Skiøkken et Sex *Novert huus fantis med timmer forsvarligt, men Søre siden med Bordtag at forsiunis med 2 t/ylter Bord 4 merker 1 Sømndrejl 2 s/killing ardbedsløn 2 merker 1 torveld til Svalen 16 al/en 1 mark og 4re Kraager 6 s/killing ardbeidsløn 1 mark - tilsammen dette huusis Aaboed 1 rdr 2 merker 8 s/killing.

4. 1 liden Skiøkke blev os giort anvisning paa, som stod til nedfalds, hvorimod opsidderen giorde os Anvisning paa een af ham gandske nye opbygget Skiøkke derimod, saa at naar vi tillegger endnu til overflød den gamble, saa er endnu mere end nok for dette.

5. 1 Stue med 3de Vinduer udi, Kakkelovn og Skorsteen, sampt tilbygget Klæve af Timmer, hvor oven paa Var opsat 3de omfar; 1 Boe derhoes; alting af dette Vel forsiunet, dog Ejede Enken Kari Kakkelovnen og Skorsteenen, som hon selv hafde bekostet, og endnu til samme stue hafde ladet bekoste den bygning med Klæve, omfar ovenpaa og i buen bielker og Nyt timmer; saa alting her mere er forbedret end fattis og tilhører saa Jacob Skorsteenen og Kakkelovnen.

6. 1 Lade stod tilforne combinerit med forrige opsidderis Lade, da værende 10 al/en lang 16 al/en breed; nu fløt til Gaardens forbedring paa andet sted 17 al/en lang 14 al/en bred, fattis bordtag 2 ½ t/ylter bord til dør og bordtag 5 merker ardbeidsløn 4 merker - tilsammen 1 rdr 3 merker.

7. Floren og fløt fra forrige sted og andensteds til Jordens forbedring og tilsat en timmerklæve af ham bekostet, dog udi Skougen hugget og forbedret til 2de Koefoster floren 11 al/en og 9 al/en inden Noves gandske God og forsvarlig og svalen 3 al/en lang 2 al/en bred; af ham af nye opsat.

8. 1 Smalefloer i Norste gar staaende gandske nye opsat og gandske forsvarligt; og 16 al/en lang af Tag og Timmer i tvende deele gandske nyt opsat og ei Kand paaleggis Bordtag. Derforuden er af den salig Mand opsat en Smidie af Standerverk af den salig Mand selv opsat uden at noget der før har staaet dog tilfaret her hugget.

1730: 131

9. Nøstet af Stav opsat 15 al/en langt 9 al/en bret, fattedis 2de Vinskeder og 4re Bord tilsammen 8tte Bord 1 mark 4 s/killing, 1 torveld 10 s/killing og 8tte Kroger á 1 s/killing st/ykket 8 s/killing Ardbeidsløn 2 merker og Næver til hielp 2 Vaager 1 mark 8 s/killing tilsammen 1 rdr 1 mark 2 s/killing.

10. Gierdisgaarden fattedis 80 skier og fattedis det, saa lovede hand samme at forbedre og ferdiggiøre, saa som hand hafde tilfanget.

Af Træerne fantis 16 Birketræer, som vare flaaet Barken Af, hvilken Leilendingen sagde sig ei at have giort og om giort Var, da at ei mere være hugget, end benødiget til Brendeveed.

Citanten paastod Omkostningers erstatning og den indstevnte meliorationens godgiørelse.

Dernest Specificeris denne forretnings bekostning.

Sorenskriverens fortæring	1 rdr		
Dagens fortæring		4 merker	
Dagens forretning	2 -		
Reise og fortæring tilbagers igien	1 -	4	-
Mændene for deris Umage	1 -		
Lensmanden for sin Umgae		2	-
Fogeden for at tilsige Mændene	1 -		
Forseiglet papir	1 -	8 sk	
Beskrivelsen	2 -		

Summa	8 -	1 -	8 -

Efter denne i dag giorte Besigtelse, er befunden efter Acternis udviis, at Aaboden her beløber sig til 11 rdr 5 merker 4 s/killing og dend paa denne Besigtelse medgaaende Bekostning at beløbe sig til 8 rdr 8 s/killing, tilsammen 19 rdr 5 merker 12 s/killing hvilke Opsidderen Jacob Onæs som Enken Kari har egtet bør betale /: om hand selv ikke inden tilkommende Aar dend Aaboed og vil forbedre :/ til Landdrotten Lucas Olsøn Steen; dog givis ham frihed, hvis (det som) til huusenis Aaboed, efter specificationen, findis anført, at benøtte sig af den deel udi Oenæssis Mark, som hands formand brugt haver; Og som berettis at Kakkelovnen i Stuen og Skorsteenen Jacob Onæs er tilhørende, saasom Skorsteenen af Jordejerens Moder er kiøbt og Kakkelovnen af hands formand selv forskaffet, saa kommer de Leilendingen Jacob Onæs til gode til Aaboden, saasom Ejeren og hand derom best kand foreenis; Hvad anden melioration paa Gaardens indbøe kand være giort med Ager og Eng, hvortil vi nu ei ere kaldede at tage i øjesiun, da reserveris Jacob Onæs ald Loulig tiltale til Jorddrotten igien derom, naar det Loulig vorder søgt.

Anno 1730 d/en 21 Aprilis er holdet extraordinare Ret udi Hougsvigen udi Ane Mensis huus efter H/er/r General Toldforvalter Johan Garmands forlan-

1730: 131b

gende og Stiftbefalingsmandens derpaa fulte tilladelse af 31 Martj 1730, med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd Siur Rivenæs, Einer Rivenæs, Nils Aasem, Ole Vatle, Anders Sundland, Brynnild Mitmielde Johannes Nils/øn Øfste Mielde, Mons Øfste Mielde, og Bøidelensmanden Johannes Øfste Mielde,

For at døm/m/e udi en af H/er/r General toldforvalter Garmand forhen indstevnt Sag contra ærværdige H/er/r Søren Bergendal; hvorda først blev oplæst, den ergangne Resolution - og gav da Lensmanden tilkiende at have stevnt Ærværdige H/er/r Søren Bergendal efter forrige tiltale og Laudags foreleggelse.

H/er/r Søren Bergendal møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets Loulige forkyndelse og Søgningen og henstillede resten til Rettens Kiendelse.

Lensmanden paa Citantens Veigne paastod dom til betaling med paagaaende Renter og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Sagens beskaffendhed bestaar herudi at H/er/r General Toldforvalter Johan Garman nødis ved dette extra Ting at søge ærværdige H/er/r Søren Bergendal til at indfrie een til ham udgiven Revers af 23 Aug/usti 1728 stor 50 rdr Courant, hvorudi hand haver forpligtet sig samme skadesløs at betale inden 6 Uger, foreskrivende sig endogsaa efter den allernaadigste udgangne forordning af 31 Martij 1688 samme at præstere; nu er betalingen ikke paafult, og Citanten nødtvungen til, samme, ved 3de stevnemaaler at forfølge og nu necessiterit til et extratings holdelse, for at Komme til sin betaling, paastaaende Capitalens skadesløse betaling med Renter til betaling skeer og Processens til datum anvente Omkostning. Imod dette Stevnemaal og Søgning giør dend indstevnte ingen indsigelse, men Vedstaar, efter sin udgivne forskrivelse, Søgningen, thi finder Retten billig at dend indstevnte, ærværdige H/er/r Søren Bergendal, bør betale Citanten H/er/r General Toldforvalter Johan Garman de ham søgende 50 Rdr med paaløbende Renter Skadisløs til betaling skeer og erstatte ham denne paatvungne processis omkostning til datum med 12 rdr 3 merker 12 s/killing, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

1730: 132

Annanias Harberg haver med skriftlig Stevnemaal ladet stevne Velærværdige H/er/r Gerhardt Gielmyden for af ham foregivende urigtige Mandtallers indleverelse, dat/erit 29 Martj 1730 som blev læst:

Johannes Sæbiørns/øn tienende ærværdige H/er/r Gerhard Gielmyden møtte og indgav hans skriftlige Indleg af 21 Apr/ilis 1730 som og blev læst:

Søren Abel paa Consumptions forpagteren Harbergs Veigne møtte anviste først sin fuldmagt til samme Sag at tractere dat/erit 19 Apr/ilis 1730 dernest producerede Mandtallerne fra 1726 til 1730 hvoraf Retten kand erfare hvor mislige Mandtaller Velærværdige H/er/r Gerhard Gieldmeiden haver til Vedkommende leverit, Uagtet forordningen af 1682 dends 5 post den alvorligen tilholder Præsterne at anføre af hver huusholdning Mand fra Mand og Navne hvem Consumption og folkeskatten bør betale og ingen af faveur udelade under 10 rdr straf for hver Persohn som udelat er, altsaa er Consumptions forpagteren nødsagit ham for Retten at indkalde og over ham at begiere Dom ei allene at erstatte for hver person som udelat er efter allerførst bemelte forordnings 5te Post men e/n/d ogsaa at erstatte ham Processens og Reisens Omkostninger; men som de indstevnte Vidner, som til Sagens opliuslighed ere indstevnte, ei møder, saa begierer hand opsettelse til neste Leilighed, som Retten Kand have og forefinde.

Afsagt.

Retten Kand nu ei denominere Citanten nogen vis dag, formedelst de allerrede mange berammede forretninger og extra ting, som ei førend 14 dager efter Pinsti expireris; og da vides ei hvad tid Sommertingene Kand blive berammet; thi faar beroe med dagens denomination indtil med fogeden Kand confereris, da det ikke skal manqvere paa Rettens promptitude, saavit giørligt er.

Dernest fremstillede sig for Retten Lars Olsøn *Loftuus (Loftaas) som haver erlanget Kongl/ig Allernaadigst tilladelse af dato Kiøbenhafns Slot \ d/en 17 Martj 1730 / at maa egte Karen Eriksdatter Watle, omendskiønt de skal være hin anden udi andet og 3die Leed beslegtede, og begierede at hands tvende indkaldede Vidner Mons og Christen Ascheland, tvende ærlige boesatte Mænd udi Mielde Schibbrede, maatte afhøris hvornær de er

beslegtede; hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og eenstemmig udsagde at Lars Olsøn *Loftusis

1730: 132b

fader Ole *Loftus og Karen Eriksdatters Moderfader Lars Vatle, Vare halvsødskende og saaledis disse tvende Lars Olsøn *Loftus og Karen Eriksdatter, hin anden udi andet og 3die Leed beslegtede.

Citanten begierede hvis (det som) for Retten passerit er, til tingsvidnis erholdelse som Retten consenterede.

Anno 1730 d/en 25 Aprilis er holdet extraordinaire Ret paa Nobis Kroug nærværende Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Hermand Morits, Juchum Schaale, Stephen Mittun, Ole Sandal, Niels Øfstuus, Niels Øfre Dyngeland, Arne Nedre Totland, og Arne Øfre Totland, efter Velbaarne H/er/r Oberste Leutenant de Bærentfelts begier, for at dømme udi en Sag af ham indstevnt contra Mikkel Bucher,

Hvorda møtte paa Citantens Veigne hands for Sagen antagne befuldmægtig Procurator Mons/ieu/r Jacob Preus og producerede Rettens ergangne Kiendelse med sin paateignelse om forkyndelsen til den da først berammede tid, som formedelst tingenis berammelse maatte udsettis, dernest producerede hand Oberste Leutenantens continuations Stevning til denne Sags Videre *folgolgning (følgning) af dat/o 22 Martj 1730.

Zidsele Pedersdatter møtte paa den indstevntis Veigne og producerede Citantens indleg med de annecterede bielager som paaberaabis.

Claus Hermansøn Morrits møtte ikke efter paaraabelse; Stevnevidner Svend Holbech og Lars Vittrog(?) afhiemblede edelig at have stevnt ham d/en 22 Martij 1730 for hans Boepæl udi hans huustruis paahør, med hvem de talte;

Preus for Citanten forestillede at hand paa Oberste Leutenant Bærentfelts Veigne haver vel ved dette irette lagde og nu afhiemblede Stevnemaal til continuation af H/er/r Oberste *Lantens (Leutenantens) til de indstevntis for hen anhængie giort tiltale, indkaldet Mikkell og Johan Samuel Bucher tillige at udstaa dom efter den formeening og paastand som H/er/r Oberste Leutenanten kunde finde sig beføjet efter Sagens tilstand og forefindende beskaffendhed, i retten at deponere, men Comparenten finder sig beføjet, ved á parte Stevnemaal som hand agter at lade udgaae at indtale hans principals Ret, thi maatte hand nu forlange, i følge af det første for Sagen udtagne Stevnemaal, at Retten vilde behage, under vedbørlig forseigling at give ham beskreven hvad nu og tilforne passerit er \som et tingsvidne/ og vilde comparenten fremdelis have sin Principal

1730: 133

udi denne Sag have reservert reservanda.

Afsagt.

Som Citantens befuldmægtig Mons/ieu/r Preus af Retten forlanger de afhørte Og førte til denne tid Vidners forklaringer med hvis videre til denne Tid udi Sagen kand være passerit og sluttet til tingsvidnis erholdelse \beskreven/, saa bevilgis ham saadant, som saa forderligst skal efterkommis som giørligt er; imidlertid Kand ei nu dennesinde berammis nogen vis dag \til Samling igien/, saasom Sommertingerne inden den tid beskrivelsen, forlangis, indløber; men parterne skal, saa snart giørlig er, notificeris samlings dag, til Videre Sagens fuldførelse.

Samme dag hafde Velbaarne H/er/r Oberste Leutenant de Bærentfelts ladet med skriftlig Varsel af 22 Martj 1730 stevne S/igneu/r Mikkel Bucher til at frafløtte hands uden Citantens Villie opsatte Mølle, som blev læst:

Stevnevidnerne de forrige afhiemblede edelig at have stevnt Mikkel Bucher for denne Sag og ting d/en 22 Martj 1730, og talte med hands Søn Johan Samuel Bucher og meddeelte ham copie af Stevnemaalet.

Preus anviste adskillige domme denne Sag vedkommende, med hvilke hand i denne Sag agter at betiene sig af, som ei bleve producerede, men som dend indstevnte ikke møder eller lader møde for sig, saa forbeholder Comparenten sig samme med hands Demonstration at i rettelegge; ellers maatte hand erindre om Laudag for den indstevnte, indstillende til Retten hvad Tid sam/m/e Laudag for den indstevnte skulle skee.

Afsagt.

Denne sinde kand ei Retten denominere nogen vis dag formedelst Sommertingenis forventelse, men saa snart Retten derom faar Kiendskab, skall Citanten faa opnefnt en vis dag til hvilken hand kand stevne igien; til hvilken tid Mikkel Bucher, som af Retten vorden opnefnt, foreleggis Laudag at møde og svare til Sagen.

Anno 1730 d/en 2den Maj er holdet Aastæds Ret paa Gaarden Warøen, efter Mons og Rangele Warrøens forlangende, med 6 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd Mikkel *Mipen (Nipen), Nils Mitfielde, Iver Fielde, Villum Mittvedt, Niels Laachøen, og Grim Tæle,

For at skiønne udi en af Citanterne indstevnt Sag

1730: 133b

contra sine Jordejere, Anders Bache, Mikkel Mikkels/øn Bache, Ole Lerøen, Lensmanden Simen Schoge, Sidsele Sangolt, Mikkel Knuds/øn Bache, Mons Golten, Mikkel Schoge paa egne og Sødskendis Veigne, og Rasmus Schoge, fordi en huusmand Thommes Nils/øn dem skal Være paatrængt af ejerne imod deris bøxelbrevs lydelse, da andre gaardens herligheder *den (dem?) er betagen af 3de Laxevaager som Jorddrotterne selv ejer og bruger og jager deris qvæg udi uføre og til fordervelse samme den paa tvungne huusmand at maa rippe og de at vedblive deris bøxlede gaarder, da herlighederne dem ere betagne at bruge; til processen er huusmanden Thommes Nils/øn ogsaa ind stevnt.

Alle indstefnte møtte og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag.

Retten tilspuurte hvem af ejerne haver givet Lov til denne huusmands beboelse her ? hvortil Anders Bache svarede: at Rangele haver været hos ham, som halvparten af Gaarden Warøen bruger og det af ham begieret, at samme huusmand Thommes Nils/øn der maatte nyde boepæl: hvilket Rangele tilstoed; og *accordererede med huusmanden at hvis hand vilde Rydde skulle hand nyde en børre eller 2 af græsset, men ei lov til qvæg, som ei heller af Ejeren blev tilladt;

Retten tilspuurte huusmanden hvorfore hand har fordristet sig til at holde qvæg af stort og smaat, imod ejerens og Leilendingens videnskab og tilladelse, ja endogsaa udførmet dem med at jage deris qvæg med sin hund til fordervelse, og betager dem deris bøxlede Lands og Gaards frihed, ? svaret; at hand ei giør det, men om hans folk giør det ved hand ei af.

Alle de andre ejere som indstevnte Vare, svarede, ei at have givet ham lov, uden Mikkel Bache; hand sagde sig at have tilladt det med Anders Bache; End tilspuurt om hand er given Lov til at skiære Torv paa Øen ? hvortil de alle svarede nej: og end ikke til lyng, ei heller tilladt opsidderne det;

Retten tilspuurte Mons Varøen hvem hand har bøxlet haver ? svaret af Peder Bache, Anders Bachis fader, og have givet i bøxel 6 rdr, hvortil Anders svarede sig ei at vide;
Retten tilspuurte Rangele hvem hendis Mand Nils Warøen har bøxlet haver ? svaret af Jens Tøssøen og have givet i bøxel, kunde indtet vist sige derom.
Retten tilspuurte Huusmanden om ham af Nogen er given frihed til qvæg, ? svaret nej: men have betalt til huusbonden i Grundeleje Aarlig 3 merker, som til Anders Bache er leverit; men ei til andre.
Hvorpaa vi begave os at tage alting udi øjesiun og fantis da at det af huusmanden bevilgede plads lettelig af opsidderne

1730: 134

til gaardens forbedring kand, til fordeel for dem, indhegnis, hvilket dem ogsaa tilladis, Udmarken Udi sig selv, er saa trang og af Skarver og grund Mark slet, at neppe deris creature, som Jorden bøxlet haver, kand fødes, uden Gud af Naade Vil forsee Jorden med Idelig Reign, samme beskaffendhed befantis ogsaa med indbøen, intet paa den af Lyng eller andet fantis til opsiddernis nødvendige behøvende brende; det sted hvor huusmanden nu boer at være imod Syndenvins dref, deris Rette Skiunested for creaturerne hvorudi de Kunde staa i skiul og lifd for haard indfaldende Veir: saa Leilendingerne, der intet af Gaardens Leilighed og anden tilhørende herlighed af 3de tilliggende Laxevaager Nyder, men allene *og (af?) ejerne brugis; saa alt hvad jorden og udmarken i sig selv er tilhørende, nødvendigst for Skat og Landskylds afgift necessiteris og største indkomst for opsidderne, er Havet, som for alle er til fellis, og ei jorden i sig selv.
Denne Sags Omkostnings omkostning:

Sorenskriverens Reise paa egen omkostning		2 merker	4 sk
Dagens forretning	2 rdr		
Fortæring og Reise tilbagers	1 -		4 -
Forseiglet papir	3 -		
Beskrivelse	2 -		
Forseiglingspenge	1 -		4 -
Fogeden for Mænds opnefnelse	1 -		
Mændene for deris Umage	1 -	3 -	
og skyds for de 3de at fremkomme		1 -	
Stevnevidnerne for deris Umage	1 -	3 -	

---
8 rdr 3 merker 12 sk

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Sagen bestaar derudi at Opsidderne paa Gaarden Warrøen Mons og Enken Rangele søger deris Landdrotter /: forhen udi Acterne Specificerede :/ at afskaffe den dem obtruderede Huusmand Thommes Nilsøn /: som foregivis at have indtrængt sig paa deris tilbøxlede Gaard Warrøen; Men af *af Acternis udviis findis det, at de højeste Ejere Anders og Mikkel Bache, haver tilladt Thommes Nilsøn at maa opsidde sig et huus paa Warøens Grund efter Enkens Rangeles begier, dog ei at holde qvæg, skierre Torv eller Lyng eller forurolige opsidderne og de bøxlende; denne af foranførte Ejerne Thommes Nilsøn givne Tilladelse, misbruger Thommes Nilsøn og ei allene lader holde Kiør og faar imod Tilladelsen, men endogsaa med Hund drive Leilendingernis qvæg fra deris rette skinnestøe (skiunestøe); Nu er, efter øjesiuns tagelse, befunden

1730: 134b

at Jorden af Ind og udmark, ei taaler meere \men/ og Leilendingerne nødvendigst behøver, helst efterdi Jordejerne alle trende Gaarden Varrøen tilliggende Laxevaager og herligheder, selv bruger og benøtter; thi finder Retten billig at opsidderne Mons og Enken Rangele, bør have frihed til at indgierde det plads, som Huusmandens Huus og plads paastaar, sig til nøtte og Brug og videre efter nødvendighed; Huusmanden Thommes Nilsøn ei at holde nogen slags Qvæg af smaat eller stort eller hund som kand forhindre Opsiddernis Qvæg fra deris sædvanlige Søgning til Skiule; Og som Enken Rangele, efter tilstaaelse, selv tilstaar, at være aarsage til denne Huusmands Thommes Nilsøns besiddelse, i det hon har begiert af Ejerne Tilladelse for Huusmanden Thommes Nilsøn, uden Monsis Videnskab, som halve Gaarden med hende bruger, og Thommes Nilsøn, som har obtinerit Tilladelse, misbrugt den og foruroliget opsidderne med at holde qvæg uden tilladelse, utilladelig at jage opsiddernis qvæg med hund, saa bør Enken Rangele og Thommes Nilsøn at betale denne processis til datum anvente Omkostning med 8 rdr 3 merker 12 s/killing. Og som den aller naadigste udgangne Skatteforordning taler, at de Leilendinger, som boer paa Leilendingens Grund og Ejedom, hvoraf Leilendingen skatter og skylder, enten de boer paa Kongens eller egen Grund, at hvis (det som) de udgiver, skal komme allene Leilendingen til hielp i sine udgifter, saa bøer den aarlige halve Rixdaler, som Thommes Nilsøn udgivet haver og af Anders Bache tilstaaet er, at være oppebæret, tillige deeling imellem Enken Rangele og Mons komme, efter allerhøist bemelte forordningers Allernaadigste bydende. Skulle nu huusmanden Thommes Nilsøn efterdags incommodere opsidderne eller Leilendingerne med en eller anden \nye/ opfund til fortræd, og det ham Loulig vorder overbeviist, da bør Thommes Nilsøn ei allene at give til Kongen 4 rdr, men end ogsaa for videre fortræd og U-roelighed at forkommis, fløtte sit huus fra det ham nu forundte Land og Grund.

1730: 135

Anno 1730 d/en 15 Maj er, efter høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens ordre af 5 Aprilis 1730 holdt extraordinaire Ret udi Alvestrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Niels Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Knud Helland, Knud Boge, Ole Kaalstad, Johannes Manger, Halver Qvidsten, Johannes Frutoul, Mons Tiore, Johannes Helle med mere Tingsøgende Almue; dernest overleverede fogeden sit over de tvende først udstedde Stevnemaal af 10 Aprilis 1730 som blev læst.

De indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer; dernest producerede fogeden Lem et á parte Stevnemaal af 14 Apr/ilis 1730 angaaende Lars Olsøn som blev læst, hvilket stevnemaal efter en aparte ordre af 1730 d/en 1 Aprilis.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ei heller nogen paa hans Veigne, Stevnevidnerne Nils Olsvold og Hans Wettaas afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end fire Ugers Varsel udi hands iboende huus eller logerendis huus og talte med hans Værmoder skiegle Guri saa Kaldet;

Alle Vidner møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at aflegge deris edelige Vidnisbyrd i denne Sag; for hvem eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige og først fremkaldet

Lensmanden Nils Sæbøe, som edelig udsagde: at en Tisdags Morgen gandske tilig d/en 4 Aprilis dette Aar, kom 3 Mand af havet til ham strax om Morgenen, nemblig Mons Qvame, Niels Solem og Joen Qvame, og sagde at der har været tiufver i Nat paa Yttre Sæbøe og ville stiæle, og har faaet fat paa de tvende, men 3de at Være bortløben, og har taget dem i arrest i

hans stue og holder Vagt over dem indtil deponenten Kom frem, da spuurte deponenten dem om de har fundet nogle tiufve Koster hos dem, dertil de svarede nej: undtagen en stor Nøste-Kraag som Hans *Biørsøn hafde i Lommen, og tilstod begge de indstevnte at den undvigede hafde her været paa Land og leverit Lars Biørns/øn denne Kraag, som hand ei hafde førend hand kom til dem igien da hand hafde steget paa Land. Denne Nøst Krog forklarede Bønderne at Være giort til stengsel for Nøstet; da fulte Lensmanden hiem ..(?) som kom fra havet med Gregorius og Knud Sæbøe sampt

1730: 135b

Jacob Olsvold, og da hand Kom hiem nemblig deponenten vare disse tvende Hans Biørnsøn og Arne Segelchen udi arrest hos ham og da tog deponenten mere Mandskab med sig og førte dem til fogeden; videre sagde deponenten sig ei at vide:
Dernest fremstod Joen Solem, som edelig udsagde: at have Været med Søen i Sæbøe Vaag om aftenen d/en 3 Apr/ilis *høj afdag*, staaende ved Lensmandens Nøst, og blev Var at tvende gik beene Vejen op og tenkte ved sig selv at der maatte Være *boed (baad) i Vaagen og blev Var Segelken sidde i Baaden, holdende begge Aarer i sin haand og snudede Stavnen imod Landet, og da deponenten kom til ham hilsede hand ham og spuurte hvor fra hand Var, som da svarede nemblig Segelken fra Byen, eller Byen, videre tilspuurte deponenten Segelken om hand ej hafde flere med sig: svarede 2de: end tilspuurte deponenten ham hvad de vilde udrette der ? da svarede Segelchen sig ei det at Vide; deponenten spuurte end nu Segelchen om de bliver lenge borte ? hvorpaa Segelken sagde sig ei at Vide, men tilspuurte deponenten igien om der Var lang Vej til Lensmands gaarden; og giorde saa deponenten ei videre tale med ham, men vilde gaa hiem, og som hand Var kommen et lidet stykke op, kom Elling Solem i møde med deponenten og sagde deponenten til ham at her ligger en baad ved land med en Mand i Baaden som foregiver for ham at have haft 2de Med sig, hvis ærende hand ei kunde faa at Vide, og bad deponenten ham gaa med sig til lensmanden og de Kom til Lensmandens huus, som da Var ved havet, og gik de til Indre Sæbøe og bad dem giøre bud til Naaboerne at de skulle tage sig Vare, saasom tvende Mænd var gaaen paa Land hvis ærende de ikke kunde faa at Vide og v....(?) ...lig(?) for sig selv, saa gik deponenten med forrige og tilspuurte Segelken som laaeg ved

1730: 136

et Næs i Baaden og ei i hafn, da sagde deponenten til Segelken, du Mand leg din baad hos os og bliv hos os til dagen; hvilket Segelken og lod sig overtale til og lagde sin Baad Nord til Lensmands Nøstet hos deris Baad, og bad deponenterne ham komme paa Land og legge sig i Nøstet hos dem, som Segelken og var villig til; og som de kom og ville gaa i Nøstet med Segelken, hørte de raab oven fra at tyve Var der og de skulle tage fat paa den som neder hos dem vare, saa gik deponenten Elling Solem, og Anders Olsvold op efter med Segelken, og som de stodde; bleve de Vare de *3de (2de) før opgaaende, at komme en anden Vei ner end de opgik og søgte det sted hvor Baaden før laag, raabte til Segelken at skulle komme til dem, hvilket deponenterne ei vilde tillade ham, men vilde have ham med sig til gaards, som Segelken og vilde uden nogen modstand giøre og gik saa Anders Olsvold med Segelken hiem til Lensmandens stue og der med og deponenten og den andre gik efter de andre 2de, og da de komme Sør; bleve de dem ei Var og talte deponenten bort i Veiret til dem, ei seende hvor de Vare, ere i ærlige Mænd *saa (som?) kommer til os og bliver hos os til dagen kommer, da kom Hans Biørnsøn løbende Nord i Marken og ei vilde komme til dem og de løbte efter ham og som Hans *Biørsøn *sagde (søgte?) det sted hvor Baaden først laag og ei fant Baaden der, kom folk efter ham og omkringsette ham og da de kom frem og Hans

Biørnsøn fornam de kom ham Nær, tog hand en øx af Barmen med støt skaft paa og huttede til Elling Solem med den og Kaste til ham med dend, men Gud afværgede øxen at den gik Manden forbie og i Bierget, saa ilden af Bierget stod og sprang derfra og i Beenit paa Niels Solem; saa sagde Elling Solem til Hans Biørnsøn; Vil du hugge mig ihiel med *øxel og lagde saa Elling Solem til Hans Biørnsøn med en skie som hand Bar i sin haand, og i det sam/m/e Hans Biørnsøn tilforne hafde Kastet øxen fra sig, greb hand til Nils *Solen en dreng paa 17 Aar

1730: 136b

som hafde et haandhøvle i sin haand, sagde Hans Biørns/øn da hand hafde faaet skien, nu skal i faa en dievel alle i haab og lagde saa til Elling Solem med samme haanddøfle i skallen og aarkede saa ei mere saasom folket Da alt hafde omsperret ham, saa at bierget var paa en side, Søen paa anden side og folket paa 3de side og kastede saa Hans Biørnsen skien eller haanddøflet fra sig; gik saa Hans Biørnsen udi Søen over *sin (sine) Knær paa en steen fordi hand ei vilde lade sig tage, og talte deponenten endnu til ham med gode at hand skulle komme til dem og følge dem til huusene og sad da Hans Biørnsøn ½ time paa Steenen og kom saa siden til dem siden Søen flødde paa ham og toge de saa ham fat og visiterede ham om hand endnu kunde have mere gevæhr hos sig, men fant ei mere end forommelte Kraag hvilken Hans *Biørsen da for deponenten angav under haard ed at have faat ham fra Byen, dog imod hands nu for Retten forhen giorte forklaring; ført ham saa op i Lensmandens stue og sad ham der i forvaring.

Elling Solem fremstod dernest og edelig udsagde: at efterdi der gik rygte at der alleveigne blev staalet, gik hand til Søes for at tilsee den deel af fisk Gud hafde Velsignet ham med ved havet, og ville ligge i Nøstet for den ei skulle blive bortstaalet, og da deponenten kom ner paa leitet, og saa Søen, blev hand var en Maste baad ligge ved land og da hand kom lit lengere ned møtte hand Joen Solem som sagde sig at have talt med den Mand som nere laag og tilspuurt ham om hand ei hafde mere folk med sig, da sagde Segelken for forrige deponent, som nu denne det fortalte at have flere folk med sig, som vare opgaaen til Gaards, og som forrige deponent hafde tilspuurt Segelchen i Baaden hvis ærende de hafde, accorderer hands forklaring derom eenstemmig med Joen Solem, forrige udsigende, derpaa gik denne deponent med forrige til Inder Sæbøe hvor Lensmanden boer

1730: 137

at bad dem giøre bud i Bøigden, saasom 2de Mænd vare opgangne hvis ærende de ikke Kunde faa at vide og raade i dem med budet at Vaage og tage sig Vare, og da de Vilde gaa til Søes igien og kom til Segelchen igien, gik deponenten og Anders Olsvold til Segelchen som sad i Baaden i forrige poster og bad ham komme med *den (dem) og ligge sig i Nøstet hos dem og gik deponenten og Anders Olsvold ned i Segelchens Baad og Segelchen rode dem og Baaden fra forrige Sted til deris Nøst og saa snart de kom til Nøstet, steg Segelchen paa Land med dem og som hand og de Vare komne paa Land, kommer folk oven fra løbende og raabende at tyverne vare oppe paa Yttre Sæbøe og toge saa deponenten Segelken fat efterdi de andre raabte til dem at tage ham som ved Søen Var og da komme paa Leitet, satte de Segelken ned for at forhøre ham om \hand/ hafde Gevær paa sig, og fant intet hos ham, imidlertid raabte de andre tvende som med Segelken var paa Baaden, til Segelken at hand skulle komme til dem, som da alt en anden Vei vare løbende Kommen til Søen, da gik Anders *Olsøn (Olsvold?) hiem med Segelken til Sæbøe, tillige med Anders hustrue, Anne Aamundsdatter og Else Sæbøe; og gik saa deponenten ner tillige med forrige Vidne Joen Solem og Nils Nils/øn Solem, og Kari Qvame, Joen Sæbøes tieniste pige og kom sør paa

Hougen hvor de hørte de tvende Hans Biørns/øn og Lars Olsøn være, og raabte Joen Solem til dem som før af Joen Solem forklaret er, en stund derefter kom Hans Biørns/øn løbende og spuurte deponenten ham hvad hand gaar efter ? svarede ham ei at gaa efter noget, og kiente saa deponenten ham paa maalet, og løbte Hans *Biørs/øn nord efter og deponenten med flere derefter og da Hans Biørns/øn var kom/m/en Nord om qværnehuuset, Vant deponenten i vej *for (før?) ham som da søgte stædet hvor Baaden først laag, og var der rennebierg paa en side og søen paa anden side og folket trengte til, og blev saa deponenten Var at Hans Biørns/øn bar øxen i sin Barm saaledis at Skaftet Vente ned Skarpenden op, og som deponenten spuurte ham hvor hand vilde tage Vejen og hvad det Var hand bar ? da tref Hans Biørn-

1730: 137b

søn øxen af Barmen og vilde hugge deponenten for Brøstet strax med den og som hand ei Naade at hugge ham der med tog hand øxen og af ald magt slengte til hand, og Gud afveide øxen fra ham og kom i Bierget saa Ilden afslog og sprang siden til Bagers og af B..il(?) læderede Nils Nils/øn som forrige Vidne forklaret haver, derpaa lagde deponenten til Hans Biørns/øn med en skie som hand bar i sin haand, og Hans Biørns/øn tref en haanddøfle fra Nils Nils/øn og sagde Hans *Biørs/øn da, den tid hand hafde faaet haanddøflet fra Nils Nils/øn til deponenten og de andre, nu skal i faa en diefvel alle i haab, og lagde til deponenten med det haanddøfle hand fik eller tog fra Nils Nils/øn i hovedet og som Hans Biørns/øn blev var mange folk trenge til af Mænd, drenger og qvinder og sig overmandet, kaste hand handøfle fra sig og resten eenstemmig *for (som) forrige Vidne. Om den 3de Lars Olsøn forklarede dette og forrige Vidne at hand sad et stykke derfra, saa paa Hans Biørns/øns adfærd, og som de førte Hans Biørns/øn op til gaards gik siden deponenten med flere derefter efter Lars Ols/øn hvem de raabte efter, men ei lod sig finde og gik deponenten siden selv 3de til søen igien og blev Lars Olsøn var løbende op i bakken og siden ei blev hand mere Var;

Anders Olsvold fremstod dernest og edelig udsagde: edelig og enstemmig som begge forrige saavit Segelchen angik indtil denne deponent Kom til gaards med ham, dette allene differerende, at da denne deponent tilspuurte Segelken hvad ærende hands tvende medværende vare opgangne udi, hafde Segelken svart hand til at Kiøbe sig en rømme Kolle; og blev saa deponenten udi Lensmandens stue med Segelchen og ei ved hvis Videre passerit er med de andre, førend de opkom/m/e med Hans Biørns/øn, saasom denne deponent, efter de andre Almues begier, sad og tog Vare i Lensmandens stue paa Segelken.

1730: 138

Gregorius Sæbøe fremstod dernest og edelig udsagde: edelig som Lensmanden Niels Sæbøe.

Knud Sæbøe forklarede edelig som Lensmanden:

Mons Qvame udsagde edelig: at have hørt raab om Natten om tyverne, bleven Hans Biørs/øn Var, men ei være med at tage ham, men draget til havet for at hente Lensmanden og i øfrige som Lensmanden.

Jacob Olsvold forklarede edelig som Lensmanden Niels Sæbøe.

Anders Simensøn Indre Sæbøe forklarede edelig, at som hand om Natten hafde Sovet en stund, hvor *leng kand hand ei erindre, kom Joen Solem og Elling Solem raabende til ham at staa op og Vaage, saasom Tyve mueligens vare nærværende, hvorpaa deponenten stod op fant hand Ane Aamundsdatter alt i klæd som skulle gaa til Solem og advare dem der at tage sig Vare, og da hand fant Ane Aamundsdatter blev hon først Var Hans Biørs/øn og Lars Ols/øn gaaende Sør om huusene, da sagde Ane Aamundsdatter til deponenten her kommer

tiufvene og raabte saa deponenten til Gregorius Sæbøe; som da ei var hiemme, mens ved havet, da hand deponenten tillige med Ane Aamundsdatter havde blevet dem Var, da rømte disse tvende og til løbs og hand og Ane Aamundsdatter bag efter dem langs Sæbøe Mark over Gierdis gaarden og til Udmarken og blev saa ei videre den tid dem Var, gik saa til Søes for at advare de ved Søen værende og der Vaagende og da de deponenten og Ane Aamundsdatter komme paa Bachen ved Søen, raabte de til de andre som da komme med Segelken at de skulle tage tiufvene og fortalde dem ved Søen værende, hvis (det som) passerit var hiemme, og da de komme Ner forsøgde de Segelken om hand hafde Gevæhr paa sig ei findende, og gik saa deponenten (og?) Ane Aamundsdatter og Anders Olsvold op med Segelken til Lensmanden huus, og medens de ginge med Segelken paa Vejen, spuurte de Segelken hvad de andre hede, som svarede den ene at hede Jacob den anden Ole, hvilket deponenten og Ane Aamundsdatter og Anders Olsvold bekante og som de tilspuurte Segelken videre hvad de skulle der bestille, svarede hand dem at Kiøbe Kallver og som hand med Segelchen var fremkommen, gik de-

1730: 138b

ponenten til Søes og da hand Kom til Søen fant hand Hans Biørnsøn sidde tet ved Søen og i øfrige som forrige førte Vidner Joen Solem og Elling Solem; og gik saa deponenten tillige med Ane Aamundsdatter, Brite Hansdatter Yttre Sæbøe med Hans Biørns/øn til Lensmandens stue og gik deponenten enda ned igien til Søes og som hand blev Var Elling Solem taledis de Ved og blev Var Lars Olsøn Krybende en anden Vei langs fra dem og siden ei mere saa ham.

Ane Aamundsdatter fremstod dernest og edelig udsagde: først som Anders Simens/øn om Advarselen og tiufvenis Var Værelse, og løbte da tiufvene saa fort da hon og forrige Vidne raabte om hielp saa at en favn var imellem hver af deris Sprang, hvilket udi Marken visedis og deris vei toge tiufvene i afveje og Udmarken og gik saa deponenten med forrige Vidne imod Søen raabende til dem ved Søen Værende og paa deris gods Vogtende; hvis (det som) passerit er, og advarede dem hvad Vej tiufvene tog og hvor de skulle tage Vare paa dem, da forlod hon deponentinden og forrige vidne disse tvende Hans Biørsøn og Lars Olsøn og hafde Segelchen hiem til Lensmands gaarden og i øfrige hændis forklaring som Anders Simens/øn baade om deris ærende og Nafn, og som hon var kommen hiem med Segelchen gik deponenten til Søes og passerede i øfrige om Hans Biørs/øn som forrige Vidne Anders Simens/øn saa og Lars Olsøn; og fant hos *hans Hans Biørs/øn en Nøst Krog; blev siden Var Lars Olsøn bort i Marken og raadde end nu til at tage den tredie, som de ei overkom og som deponenten ønskede at de aldrig maatte kom/m/e igien; svarede Segelchen jo jeg kommer vel igien og som deponenten tilspuurte Hans Biørsøn efterat de hafde faaet ham fangen hvad hand vilde giøre paa Sæbøe, svarede hand at have vært beskienkt af Brendeviin og vilde Kiøbe sig en Melkekolle men Segelchen hafde *for (før) angivet, at de ville

1730: 139

kiøbe Kalver.

Eli Yttre Sæbøe fremstod dernest og edelig udsagde: at have blevet Var, da de raabte til dem at de skulle tage sig Vare for tyve at da hon op stod at en stour Var sat for en dør af Tyvene at indestenge folke end og et udskølds dør oplat, som dog ei hafde anden lukkelse end en Kraag, en stang paa Søvejen at Være af tyvene tagen og op baaren imod 80 favner, ei blivende tyvene Vare i Gaarden; men som hon tillige med andre efter raabet søgte til Søen, blev hon Var Hans Biørns/øn sidde udi Søen paa en steen over sine Støfler og blev der taget

af dem, hvis (det som) tilforne var passerit viste hon ei af, saasom hon ei kom ned til søen førend imod Hans Biørns/øn maatte give sig i deris hænder.
Ragnilde Rasmusdatter Yttre Sæbøe fremstod dernest og Edelig udsagde: at have blevet Var at de Ville stengt en stue dør, men dørren formedelst Stourens længde, kunde ei stengis, og i øfrige som forrige.
Retten tilspuurte de indstevnte om de ei videre gierning havde øvet ? hvortil de svarede nej og ei vilde giøre videre bekiendelse.
Fogeden tilspuurte Hans Biørsøn om hand ei for ham haver bekiendt at Være under Gvarnisonen, hvortil hand svarede ja, men disverre ei er sandt.
Item tilspuurt Segelchen og Hans Biørnsøn om de havde noget pas og bevis fra deris *officererere at maatte giøre denne tour paa Landet, hvortil Segelchen nu som før for fogeden, svarede nej: og Hans Biørns/øn bad om forladelse for sin Vrange forrige beretning.
Fogeden begierede hvis for Retten passerit er under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Dito Datum blev Retten igien sat med foranførte Laugrettesmænd i følge af Stiftbefalingsmandens ordre af 8 Maj 1730 hvorda Elluf Mundal efter fogedens ordre hafde ladet indstevne Borni Joensdatter, som

1730: 139b

haver fød i dølsmaal et Barn som er dødt hos hende funden og den hon haver nafngivet at Være hændis Barns fader Magne Mycheltun, item hendis huusbond Mons Store Oxe og Christi Store Oxe hos hvem hon tiente til at forklare deris Sandheds Vidne i denne Sag, hvorledis dette døde Barn er funden og om af Baarni for dem angivet førend det dødt er funden og hvorledis det er funden, sampt indkaldet Nils Walle, Lars Store Oxe, og Knud Schare, sampt Christi Store Oxe, Marrete Stor-Oxe og Kari Stor Oxe, som Barnet har besigtiget, da det er funden dødt, alt til strafs lidelse efter Loven.
De ind stevnte møtte og tilstode Louligen at Være stevnte for denne Sag.
Baarni Joensdatter svarede efter tilspørgelse ei at have dræbt sit Barn; efter videre tilspørgelse svarede ei at have aabenbaret for nogen førend hon fødde at have været med barn; tilspuurt hvem hendis Barns fader er ? svaret Magne Rasmus/øn Mycheltuun, og for ham at have Aabenbaret det, da hon forstod at Være med Barn og ei for nogen anden;
Magne Mycheltuun som for Retten møtte fragik aldeelis at Vide om hændis foster, langt mindre at have haft omgiengelse med hænde eller være hændis Barns fader,
Videre tilspuurt Baarni Joensdatter om hon da hon fødde Barnet tilkiendegav det for de i huuset Værende Mennisker Mons Store Oxe og hands Koene ? svaret nej *? End tilspuurt hvorfore hon sit fødde foster efter at det Var fød, skiulte under sit hovetgierde i halmen og ei angav det for de tvende mennisker i samme stue liggende ? svarede hon var saa forfærd at hon ei viste hvor hon skulle giøre af sig. End tilspuurt hvorfore hon ikke angav det for hendis huusbond eller Madmoder forend hon gik i floren efterat det var fød ? svaret kom ikke saa meget for sig; End tilspuurt om hon hafde af huusbond og Madmoder Mons Store Oxe med huustrue begieret hielp til sin fødsel ? svaret nej: End tilspuurt hende, at efterdi hon foregiver at Magne Mycheltun skulle Være hændis Barns fader og have allene aabenbaret det for ham, om hand da hafde

1730: 140

tilraad hende til at fostre det ? svaret nej: men tilraad hænde at skylde paa en anden. Videre tilspuurt hvad Tid hon skal have haft omgiengelse med Magne Mycheltuun ? svaret 8tte Uger efter S/anc/t Hans Tid og kommen i Barselseng d/en 22 Aprilis.

Mons Store Oxe, hos hvem ermelte Baarni Joensdatter tiente blev dernest fremkaldet, som edelig udsagde: at Baarni Joensdatter tiente hos ham og aldrig for ham aabenbaret sig at Være frugtsommelig, til Videre spørsmaal svarede at have ligget samme Nat med huustrue i den stue hvor Baarni Joensdatter fødte, og hørdte hand om Morgenen tilig Baarni Joensdatter lidet give eller onke(?) sig det ytterste hand kunde høre det, da hand tiltalte hende Baarni og Spuurte hænde om hon har faaet ont ? hvortil Baarni svarede Nej og Var tillige da deponentens Koene Vaagen, og forklarede deponenten at have sagt til Baarni at hand siuntis høre Noget lade og spuurte Borni om hon hørte det ? ja sagde Baarni jeg hørte det og det maa have været hvalpen; til spørsmaal svarede Mons Oxe at der Var en liden hvalp i deris stue, men enten det var den eller andet, kunde hand vist ikke sige; hvorpaa Deponenten stod (stod op?) og spuurte hende Borni endnu om hon feilede noget, Baarni svarede nej: og stod op og gik i floren og han vilde gaaet ud paa Bøen men som hand kom med dørren blev hand var en Vej efter Baarni som *for (før) ham hafde ud gaaet og gik til Bagers og saa videre teign hvor hon hafde Klæd sig at ei ret var paa hænde, saa han op i sengen og blev var fødderne af dette fødde Barn og hovedet ned ad ved sengen og sengen i saadan tilstand som saadant medfører; derpaa gav deponenten det til kiende for sin huustrue som sad i sengen og gik saa til Lars Oxe og aabenbarede hvis (det som) disverre passerit er og da hand med Lars kom ind igien i Stuen, kom Baarni efter dem ind da talte de til hænde og sagde Mons til Baarni Gud forlade dig for Synd du har giort, gak nu til Sengen din og see din Gierning ? derpaa Borni svarede: hvad fattis min Seng og ei videre talede til hænde, men da Lars Oxe, Iver Oxe og Larsis Koene med Ivers Koene var i stuen indkomne, spuurte deponenten(s) Koene Baarni enten vil du føde eller har du født, Barnet; Baarni svarede da, der ligger det:

1730: 140b

Christi Christiansdatter Mons Oxes Koene forklarede dernest som forrige undtagen ei at have hørt noget lyd; eller bleven hendis Vej og gang Var før end hændis Mand sagde hænde det, saasom hon ei var opstaaen før, og siden bleve det andet Var som Manden havde sagt hænde, men ei seet Barnet forend Lars Oxe med de andre forhen nafngivne qvinder Vare indkomne, da alting at Være passerit som hændis Mand forklaret haver.

Baarni blev tilspuurt om det ei var hændis Barn som i sengen blev funden liggende ? svaret ja.

Lars Oxe fremstod dernest og edelig udsagde: at da hand af Mons Oxe blev indkaldet i stuen, Og ei viste endnu hvad Manden feilede, sagde Mons Oxe Gud forlade slige tieneste tous som jeg har faat og viste Lars til Sengen da blev hand Var barnet i fødderne under Sengeklædet og Sengen skikket som saadant medfører, og da gik hand Ud og raabte efter sin grande Iver Oxe og flere at komme der ind og var Iver deponentens huustrue og Ivers huustrue alt indkommen i Stuen, forend Baarni var kommen tilbagers igien af floren, da sagde Mons til Baarni Gud forlade dig Baarni hvad gierning har du giort og hvad fattis sengen din ? Baarni svarede hvad fattis hand, derpaa deponenten siger til Baarni ejer du dette Barn her i Sengen ligger, Baarni taugde stille, hvorpaa deponenten vilde tvende eller 3de Koener skulle besigtige Baarni hvorledis hon nu var skikket, for at de kunde tilkiendegive øfrigheden det, da først tilstod Baarni det at Være sit Barn og optoge saa qvinderne Barnet af Sengen, nemblig Christi Oxe, Kari Oxe Marrite Oxe, Zidsele Oxe udi Deponentens, Mons Oxis og Iver Oxes Nærværelse, barnet og ei andet blevet Var paa Barnet end at Næsen stod lit skievt og spuurte saa Deponenten Baarni hvem Barnefader er, svarede

Baarni ham en sou paa Aasene, og som deponenten tilspuurte hende om hon kiendte ham ? svarede hon ja; en stund derefter da de vilde gaa, bad hand dem drage

1730: 141

til Vidne hvis (det som) passerit er, og end tilspuurte hende om hon nu vil faa angivet sin Barnefader, da svarede Baarni at nu skulle hon sige det, og som derom blev tilspuurt hvem det var, svarede hon den samme som tog Nils *Valles (Oxes) Baad, derpaa deponenten spuurte hende hvor hon kom i lag med ham, da svarte hon ham intet og den Nat Var du ei af mit huus og har ei Værit mere end 2 Nætter af mit huus og derfore og hørte dette tillige med Mons Oxe og Koene at have hørt samme bekiendelse af hænde, som de og under forrige eed forklarede til spørsmaal.

Baarni fragik nu ei for Retten jo at have giort saadan bekiendelse om Barnefader, som disse 3de Vidner Mons Oxe, Lars Oxe og Monsis Koene forklaret haver, men nu foregiver dertil at Være forledet af Magne Mycheltun.

Iver Oxe forklarede at da hand Var indkommen i stuen stod Mons og Lars og talede sam/m/en og Baarni kom strax ind efter ham, da siger Mons Oxe, Gud bedre mig for tous jeg har og Gud forlade dig Baarni for Gierning du har giort, see til Sengen din ? Baarni spuurte dem igien hvad fattis den, og som hon derefter blev tilspuurt om det Var hændis Barn som udi hændis seng blev funden ? svarede hon ja: og om Barnefaderen forklarede deponenten som forrige, af Baarni angivne først en paa Aasene, siden een som Nils *Oxes Baad hafde staalet.

Dernest blev examinerit Besigtelsis Mændene først

Nils Oxe som edelig udsagde: at saavit som hand kunde begribe, siuntis hand barnet ei rettelig at Være fuldkommen ei heller teign til at være dræbt og ei andet end lidt rødt under Armen; og bekiende hon saa for dem først sin Barnefader at Være en paa Aasene, som hon ei nafngav, siden den som hafde taget deponentens Baad, en halv dag derefter nafngav hon Magne Mycheltuun.

Knud Schare fremstod dernest en besigtelse Mand og edelig udsagde: edelig og enstemmig som forrige; undtagen at have hørt alene nafngive Magne Mycheltuun og sagde sig at Være forlokket af ham til at indsige paa andre;

Christi Oxe forklarede under forrige eed at have Været med at besigtige Barnet og ei kunde holde det for et fuldkommen Barn ei heller andet at have seet feile paa det uden næsen at staa lit skiev.

Marrite Stor Oxe udsagde edelig som forrige Vidne og om Barnefaderen allene at have hørt tale af Baarni om den paa Aasene

1730: 141b

som hon ei nafngav;

Kari Store Oxe fremstod dernest og edelig udsagde: som forrige og at have hørt af Baarni Nafngive sin Barnefader den som stal Niels *Valles (Oxes) Baad;

Zidsele Oxe fremstod dernest og edelig udsagde: mesten som forrige, undtagen ei at have hørt noget om Barnefader af Baarni Nefne saasom dette skal Være skeed;

Lensmanden anviste ogsaa for Retten en livjord af lærret som Baarni har baaret om sit Liv og blev hænde tilspuurt om hon det har brugt, hvortil hon svarede ja nogle Uger. Fogeden tilspuurte hænde i hvad henseende hon brugte det, om det Var for at skiule sit foster ? hvortil hon svarede nej.

Magne Mycheltuun indgav sit skriftlige forset af 15 Maj 1730 som blev læst: som hand tilstoed selv at have ladet skrive - den samme som angiver Baarni at Være Barnefader, er

Sødskende Barn til Magne Mycheltuun. Retten tilspuurte Magne Mycheltuun som ærbyder sin Ed om at Være fri for denne gierning, om hand trøster sig til dette med Ed at fragaae; og derpaa aflagde sin corporlige Ed ei nogensinde at have haft legemlig omgiengelse med Baarni Joensdatter.

Fogeden paastod Dom efter Kongens veigne over de indstevnte efter Loven.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Af acterne udviisis det, at Baarni Joensdatter, udi hvis Seng er fundet et dødt Barn, og samme Barn har født udi en Stue hvor Mand og Koene laaeg i \anden/ Sengen; tilforne fordølget for alle sit Svangerskab, ei den Nat hon fødde \ej/ søgt de Midler som hænde og fosteret kunde være til hielp, end og da Mons den samme Nat tilspørger hende Baarni Joensdatter om sin Svaghed, da hand siunis \at høre/ hende at give sig, fordølger sin Svaghed; ud gaar derefter af Sengen hon hafde født udi til floren eller fæhuuset, og ei bekiender sin tilstand og da hon endnu af sin huusbonde bliver tiltalt, som ved hendis udgang af Stuen, da hand opstaar, fornemmer *ureed og bliver fosteret Var udi

1730: 142

hændis Seng, hænde Borni Joensdatter derfore tiltaler, da først hon ligesom denegerer det, siden tilstaar det og paaskyder at det er dødt født; da som Lovens 6te Bogs 6te Capit/ul 8 art/icul ei vil holde saadan paaskud gyldig i saadan omgang, bør Baarni Joensdatter, /: som ei haver antaget de beskikkede og *og nødvendige Midler hon kunde faaet om \hon/ det hafde forlanget :/ have sit liv forbrut og miste sit hovet med Sværd; Og som Baarni Joensdatter efter Acternis udviis har varierit i sin bekiendelse om Barnefader i det hon har angivet 3de og denne sidste nafngivne Magne Mycheltun ei allene benegter Samqvem med hænde, som hon ei selv kand ham overbevise, og for Retten have aflagt sin corporlige eed ei med hænde nogensinde legemlig omgiengelse at have haft, saa viger Magne Mycheltuun Sagesløs for Baarni Joensdatters sigtelse i denne Sag.

Knud i Tongen haver indkaldet for Retten Mathis Udhougen, hos hvem tiente en pige, Marte Olsdatter og samme pige er bleven funden død i Søen, tillige med Rasmus Huuse, Detlef Udhouen, som tillige med Mathis Udhougen fant pigen død i Søen, deris Sandhed derom at udsige: dernest indkaldet Christian Monsøn Grind og Hans Knudsøn Tongen som det døt funde i Søen liggende menniske har besigtiget, sanndere deris besigtelse edelig at forklare: hvilke alle for Retten møtte tillige med tvende Koener .....(?) Knudsdatter og Brite Mikkelsdatter, alle deris sandhed at udsige: hvilke alle møtte og frivillige erbøde deris edelige forklaring til Sagens opliusning; for hvem eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige og forklarede først

Mathis Udhougen, hos hvem ermelte dødfundne pige tiente, at Marte Olsdatter tillige med hands huustrue var ude om Morgenen efter Lyng og tarre til creaturerne og som de komme hiem, erbød Marrite sig at gaa endnu efter 2de sekker med lyng, saasom de skulle spade om Morgenen, tog saa 2 Sækker og et toug og en Sigd med sig og gik saa afstæd douremaals(?) bild ongefær Klokken 10 formiddag, og da deponenten imod meeafte(?) bild Klokken 4re om aftenen fra havet hiem kom, sagde hands Koene til ham at Pigen ei endnu Var hiemkommen, da svarede

1730: 142b

deponenten sin huustrue, det maa aldrig være skikkelig med hænde efterdi hon ei er hiemkommen, og siger saa til sin Koene, lad nogen gaa efter hende og see efter hende, og gik saa deponentens {og hands} dreng ud imod Broen og kom igien og fant ei andet end touget,

Sækken og Sigden at ligge mit paa Bruen, kom saa hiem grædende og bedrøvede og gik saa deponenten selv tillige med drengen afsted og til Rasmus Huuse og spurte efter hende og rodde saa ned at bruen paa Rasmus Baad for at søge efter hænde, en stund lette hand og ikke fant, saa kom Rasmus Huuse gaaende og deponenten og drengen vare i Baaden og vilde saa roe baaden til Rasmus igien saasom de intet saae, saa snuede drengen Baaden til Landet imod Rasmus og blev saa drengen Marrite Olsdatter var, liggende paa 8tte alens *dybte uden for Bruen; men ved Broen naar fiære er, kand Være 5 qvarter Vand og stokken er 3 qvarter breed mens i tvende stokker, hvoraf den ene svigter, og er farlig at gaa paa: og tog saa Mathis, Rasmus og drengen hende op af Søen \og førde hende hiem/ og hafde ei tient der lenger end 13 dager; og fant ei videre skade paa hende end paa den ene side af Ansigtet og siuntis som være stødt paa en Steen; siden blev hon besigtiget af qvindfolkene som før er melt, at have merket paa hænde at der blev fundet Melk i hendis brøst; og de andre forklarede som disse.

Dernest fremstillede sig for Retten Petter Johannesøn paa Knud Christiansøns veigne som haver erlanget Kongl/ig allernaadigst Brev af dato Fredensborgs Slot d/en 21 Apr/ilis 1730 at maa ægte Ane Christophersdatter og begierede at hands indkaldede paa Citantens Knud Christians/øns veigne Vidner Knud Knuds/øn og Jacob Rasmus/øn begge boende i Store Sandvigen, maatte edelig afhøris om hvorvit deris Slegtskab er, hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og eenstemmig udsagde: at Ane Christophersdatter(s) Moder Ane Halstensdatter og Knud Christians/øns fader Christian Knuds/øn vare halv sødskende og saaledis Knud Christians/øn og Ane Christophersdatter hin andet i 2ndet leed beslegtede og ei nermere i Svaagerskab eller andet slegtskab end nu af

1730: 143

dem forklaret er.
Petter Johans/øn begierede paa Citantens Veigne beskreven hvis (det som) passerit er som Retten consenterede.

Anno 1730 d/en 1 Junij, er efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens ordre paa H/er/r *Byegfogeden Myhres reqvisition af 26 Maj 1730 holdet extra Ting udi Buchen med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnefnte Laugrettesmænd, Ole Børnæs, Ingebrigt Bielcherøen, Nils Lerøen, Mons Lerøen, Rasmus Bielkerøen, Iver Tossøen, Ole Hansøn Schoge, Jacob Tossøen tillige med Bøidelensmanden Simen Schoge;
Dernest producerede Mons/ieu/r Hans Ottesen først Rettens afskeedigelse af 20 Maj 1730 dernest et nyt Stevnemaal af 11 Martj 1730 som blev læst. Stevnevidnerne Hans Simens/øn Schoge og Anders Olsøn Hagenæs, afhiemblede edelig at have forkyndt dette Stevnemaal d/en 20 Aprilis 1730 udi Buchen for Hermand Gastgiæberen i Buchen; og talte med ham selv. Item blev producerit en Stevning for Laugtinget over ham forkyndt d/en 17 Apr/ilis. Forrige Stevnevidner afhiemblede Edelig ogsaa at have forkyndt, samme Stevnemaal for Hermand i Buchen d/en 20 Aprilis indeværende Aar; Paa Nils Schaarups Veigne møtte hverken hand selv eller nogen paa hans Veigne; paa Byefogedens Veigne møtte S/igneu/r Hans Ottesen og producerede den i Stevnemaalet paaberaabte arrestis forkyndelse og efterdi dend indstevnte Niels Schaarup ikke møder eller møde lader, og denne Laugtings Stevnings determinerede tid ikke er forfalden før d/en 7 Junij, saa var comparenten begierende at forbemelte Laugtings stevning ham af Retten igien maatte leveris og at Sagen maatte givis rum indtil samme kand kom/m/e i Rette og Laudags foreleggelse Schaarup forkyndis.

Afsagt.

Nils Schaarup som nu efter loulig given Varsel ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis Laudag til d/en 25 Augusti først kommende igien efter Loulig given Varsel at møde og svare til Sagen, i vidrige tilfælde afsigis Dom, efter Citantens giørende paastand.

1730: 143b

Anno 1730 d/en 12 Junij er, efter Velædle og Velbyrdige H/er/r Stads Physicus og Doctor Woldenbergs begier, som ejer for Mælingen, holdet Aastæds Ret paa Gaarden Mælingen med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem opnefnte Laugrettesmænd Mons Blindem, Lars Aastvedt, Siur Qvame, Ole Hougland, Johannes Euchaas, Iver Teigland Anders Sætre, Anders Qvame,

Hvorda H/er/r Doctor Woldenberg hafde ladet stevne Jan Westeli, ejer for sin Gaard, formedelst hand har indemmet et gierde paa sin egen Bøe, hvorved Citanten paa hands Bøe skeer fornermelse Og giør skade paa Citantens Grund, samme at redussere og betale denne processis bekostning, Citanten paa byrdet saasom ingen mindelig foreening Kunde skee.

Jan Westelie møtte og tilstod herfore loulig at Være stevnt, og paa Citantens Veigne møtte hans Søn Capitain Vagtmester Woldenberg;

Jan Westelie efter tilspørgelse tilstod at Ville gierne rømme Vandets Løb men ei tillade noget nyt udrømming; og Citanten formeente ei videre at paastaa, dog at saaledis skeede, at hans ejendom derved intet lidde til Skade. Dend indstevnte forklarede ellers at have indstevnt tvende Vidner som skulle bevise Elvens gamble løb nemblig Lars Angeltvet, og Nils Olsøn Espel, men ei stevnt Doctor Woldenberg til at anhøre disse Vidners forklaringer;

Thi begave Vi os ud for at see situationen efter Citantens indkaldedis Vidners forklaringer, nemblig Hans Espel og Nils Rasmus/øns edelige depositioner; men Jan Vestelie forklarede ei heller hertil at Være stevnt til at anhøre deris forklaringer.

Stædens situation toge Vi ad interrin(?) i øjesiun; dog forklarede Doctor Woldenbergs Søn Capitain Vagtmæster Woldenberg at have stevnt til et Markeskeel imellem Espel og denne Gaard, men ei tilstevnt Eyerne, hvorfore intet derom kunde tagis; uden saa hvidt Nilsis Var, som vilde tage til Veddermæle.

Siden parterne derefter blev foreenede sam/m/en at de ville lade de indstevnte Vidner afhøris til forklaring og Anvisning for at abbreviere (forkorte) processen; saa blev først Citantens ind kaldede Vidner som tilstæde Være og tilstode louligen stevnte til [at] aflegge deris edelige depositioner afhørte: og derpaa først fremkaldet

[? ?] som forklarede at Vandets løb har gaaet for nu, undtagen hon paa Nogen sted har udbrøt og lagt ind igien, hvorved de bedre kand giør anvisning paa.

Nils Olsøn forklarede edelig som forrige eenstemmig.

Contra Citantens dermeded(?) afhørt og først

Lars Angeltved som forklarede at Vandet har løbet som forrige Vidner;

Nils Olsøn Espel forklarede at Vandet løb har værit

1730: 144

for ....(?) nu undtagen hvis hon har udbrøt og lagt igien, som Anvisningen kand gotgiøre.

Og giorde saa Hans Espel sin forklaring efter Anvisning saaledis Elven giort Skade ved den opkastning som Elven har giort ved opkastning til Vestre side og udbrødt paa østre side og stod dend tid ingen gierde paa Westre side som nu er funden, hvilket haver befriet hans Bøe

fra fare og beskadiget den anden Jord; og derpaa aflagde sin Eed ei rettere, sandere eller Meere at Vide end nu forklaret *havers

Nils Rasmusøn dernest forklarede om anvisningen som forrige og derpaa aflagde sin Ed som forrige:

Lars Angeltvedt ligesom forrige: og derpaa aflagde sin ed som forrige:

Nils Olsøn Anvisning som forrige og derpaa aflagde sin Ed som forrige sin Ed.

Disse Vidners forklaringer toge vi i øjesiun udi begge Parters Nærværelse og blev da befunden at denne Skade eller truende onde som Mælingen herved har lidt ei paa anden Maade Kunde redusseris end at mand maatte indtrenge paa Jan Westelies Bøe og tage et stykke Mark fra ham for at igiennem skiære, at Elven kunde tage et andet udløb end den haver haft og derimod give *Jaen Westelien et anden stykke Mark af Mælingens ejendom, som og skulle igiennemskiæris for at rette Vandets løb, saa at ingen af Parterne skulle lide skade eller Kunde, men mere til begge Gaarders store forbedring; paa begge sider er da sat steener med begge Parters samtykke hvorvit det skulle, baade for befoldning(?) og Vandets løb, og [hvad?] Jan Westelien taber paa Vestre side efter udsteeningen nyder hand regres paa Søre Siden af Tongen efter udsteeningen og saaledis en hver Gaard efterdags at arbede efter Skyld; og som Mælingen skylder 2 løber og Westelien 1 løb, saa følgelig loven befunden at Naar Jan Westelien skaffer tvende Mænd til Ardbeds, da Mælingen 4re Mænd; ligeledis blev befunden at Ved bruen bør Elven uddybis og proportionaliter derom handlis som før er sagt.

Siden at der blev klaget over at Nils Olsøn Espel skulle have fornermet Bent Mælingen, saa blev samme taget i øjesiun og af os udi begge Parters Nærværelse befunden at ingen Mislighed derudi er skeed, som Capitain Wollenberg ogsaa tilstod, og om Skade er Skeed, saa haver Nils Olsøn det lidt, som Veiten paa sin bøes part har taget og ei fornermet de andre Mælingens opsiddere, sampt meste deelen af Ardbeidet bekostet uden nogen tyngsel for dem, hvorudi de dog burde have *værd (vært) med ham deelagtige udi.

Hvad denne Processis Omkostning angik, da formeente Citanten H/er/r doctor Wollenberg at Jan Westelien dette burde betale, saasom hands opsatte Gierde det skulle have forvoldet, og ei mindeligt har Vildet fundet sig til Rette; helst efterdi Citanten formedelst det indbrutte Vand, har lidt ald Skade paa sin af Kongen tilkiøbte og Alt for høit lagde Gaard Mælingen.

Dend indstevnte derimod formeente

1730: 144b

ej at have noget mishandlet, saasom hand allene har søgt at præcavere sin ejendom og om de ei har vildet betale eller ardbeide paa Deris side Kand hand ei til; hand maatte i det ringiste see sin ejendom fra Skade præcaverit.

Hernest specificeris denne Processis forvolte Omkostning.

Til fogeden som H/er/r Doctor til forretningen har forlanget 2 rdr
For Mænds opnefnelse 1 -
Sorenskriverens reise til steden 1 mark 8 sk
Dagens forretning 2 -
Forseiglingspenge 1 - 4 -
Forseiglet papir 4 merker 8 -
Beskrivelse 4 -
Mændene for deris Umage 1 - 3 -
Stevnevidnerne 2 - 8 -
Lensmanden 2 -
---
10 rdr 12 sk

Da blev af os om Omkostningerne deciderit.

Sagens oprindelse ved denne Søgning og Rettergang, er ei tilforne med nogen Lovformelig procedeur foretaget før nu, Ved denne Rettes forhandling befindis det at Skaden som er foraarsaget, er Causerit af Vandløb, som ei ved sin havende Magt, altid tager sin rette tour, men overskrider de Merker som ingen af os kand Modstride; foruden dette er og i dag for Retten afhørt fire eenstemmige Vidner af Part og Contrapart indstevnte, som baade har giort deris forklaring om Elvens løb og Aarsagen til Skaden, hvilket og Retten med sine Meddoms-Mænd har taget i øjesiun; Saa lenge nu Elven skulle tage sit Løb, som tilforne, da den opkaster sit Grums paa Jaen Vesteliens land og indtrænger sig paa H/er/r Doctor Woldenbergs ejedom Melinge Gaard, hvor landet ligger Lavere, kunde denne Skade ikke redusseris, omendskiønt stoer Bekostning derpaa skulle anvendis, saasom den løber i Mange Bugter; Og dend indstevnte Jaen Westelien ei har ladet see U-føjelighed derudi, at hand, for at skaane sin Naboe eller Neste Medejer Citanten H/er/r Doctor Woldenberg fra videre tilvoxende Skade, men villig har været til at lade et stykke ham tilhørende Mark, som acten udviiser, tage fra sig, til at forandre Elvens løb, som tilforne løb Kraagede, nu at løbe reent og beent, dog imod given vedderlaug efter udsteening af Mark af Mælingens ejendom, alt efter acternis udviis; saa kand Retten ikke finde billig, at Jaen Westelien for denne hans føjelighed, bør allene betale denne Processis forvoldte Omkostning, foruden at Retten er incommederit med Videre end paastevnt Var, med andre, dog af begge

1730: 145

parter selvvillig modtaget, men at *At samme paaGaaende og medgaaende Omkostning efter Specification 10 rdr 12 s/killing bør komme Citanten H/er/r Doctor Woldenberg og Jan Westelien til lige deeling og udgift under adfærd efter Loven.

Anno 1730 d/en 15 Junij er efter Velædle og Velbyrdige H/er/r Assessor Johan Lausøn begier paa hans Jomfru Kieristis Veigne Velbyrdige Jomfru Ane Margrete Lilienschiolds skeed samling paa Herløe gaard med 6 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnefnte Laugrettesmænd Bøidelensmanden Anders Tveten, Baste Refschaar, Nils Erstad, Anders Hestenæs, Iver Hopland, og Baste Refskaar, for at holde en besigtelse over Herløe gaards huusers slette tilstand som de nu befindis udi og derover giøre en loulig Skiøn og taxation, hvad til samme huusers nødvendige behøvende reparation vilde og burde medGaae, hvis gaardens totale ruin skulle præcaveris;

Hvorda møtte Velædle H/er/r Assessor Laursøn og producerede sit for denne Ret og til denne forretning udtagne paa Jomfru Kieristis Veigne skriftlige Stevnemaal i Sagen af dat/o 6 Maj 1730 som blev læst; Paa Mons/ieu/r Barthis Veigne som beskikket fuldmægtig paa Velædle og Velbaarne H/er/r Justits Raad og Amptmand de Fuus Veigne, blev indgivet et t..l..t(?) brev med hands skriftlige indleg af 14 Junij 1730 som blev læst. Velædle og Velbyrdige H/er/r Commerce Raad Schiøtte paa Madame Heberius veigne som fuldmægtig møtte ikke, ej heller Mons/ieu/r Jesper Heiberg paa Velædle Morten Svanenhielms veigne efter 3de gangers paaraabelse ei heller nogen paa deris Veigne; ikke heller møtte nogen Stevnevidner som efter Loven dend dem givne Varsel Kunde afhiemble;

Velædle og Velbyrdige H/er/r Assessor formeente at efterdi Mons/ieu/r Barth ei anden undskyldning haver end hand sig paaraaber, som hand holder dog ugyldig efterdi hand ei Kand imodsige Varselen; og omendskiønt de andre indstevnte ei møder og ved Kaldsmændenis paaskrift af dem edelig underskrevet beviser at de udeblivende loulig er stevnt, saa protesterede hand imod videre opsettelse, og paastod forretningens fuldbyrdelse -

helst efterdi hans Kieriste Velbyrdige Jomfru Ane Margrete Lillienschiold endnu som før tilstaar at have formeret sin Kieriste til dette.

1730: 145b

Afsagt.

Dersom Lovens 1ste Bogs 4de Capit/ul 3die articul hafde af Citanten været efterkommet med at have de Varselmænd tilstæde som inden Retten kunde have afhiemblet dette for parterne forkyndede Stevnemaal, som var indrettet efter sam/m/e Capitels 20 articuls formæld, havde forretningen ei, imod Mons/ieu/r Barthis giorte paastand, som ei Kand nægte 4re Ugers Varsel, bleven udsat; men siden det ei er bleven efterkommet, som Loven derudi med Kald og Varsel, saavit stevnevidner angaar, Dicterer, da nødis Retten til at udsette Sagen igien, formedelst denne indkommende forseelse til d/en 30 Augusti først kommende, da videre, efter loulig foregaaende Stevnemaal, skal vorde foretaget og afhandlet hvis forsvarligt er.

Del C

NHL T.b. nr. 37 1728-1731.

(1730: 145b)

Anno 1730 d/en 11 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Grimstad, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Halvor Biøndal, Torgier Birkeland, Johannes Gimmeland, Ole Smørraas, Lars Flesland, Lars Mellishoug, Peder Henne, Paal Bynæs med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn er sat, og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst,

(1.) Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning om Sabbatens og andre hellige dages tilbørlig helligholdelse og den hid indtil derved foreløbende Misbrugs afskaffelse, dat/erit Fredensborgs Slot d/en 21 Apr/ilis 1730.

2. Kongl/ig Allernaadigst Placat angaaende straf for dem i Norge som Masqvere sig og derunder søge at tilføje Toldbetienterne og andre udsente overlæst, dat/erit Fredensborg d/en 17 Maj 1730.

3. Forordning at Rettens betiente udi Norge maa forud af Citanten deris fulde forseiglings og skriverpenge anamme og oppebære dat/erit Kiøbenhafns Slot d/en 3 Martij 1730.

4. Kongl/ig forordning om at Ingen Elsdyr, Rensdyr, hiort og andet Vilt af fugle maa skydes og dræbis i Norge udi de forbudne Maaneder sampt angaaende Ulvers og Biørners ødeleggelse dat/erit Kiøbenhafns Slot d/en 2 Martj 1730.

1730: 146

5. Kongl/ig allernaadigst Placat at efterdags ingen Elsdyrs huuder udi Norge til fremmede maa selgis eller deraf riget udføris daterit Kiøbenhafns Slot d/en 2 Martj 1730.

6. Stiftbefalingsmandens ordre om endeel S/a/l/ig/ Svanenhielm tilhørende gods paa høstetinget at selgis, dat/erit 27 (21?) Junij 1730.
7. Ditoes tilladelse for Jens Gundersøn at maa paa høstetinget søge Almuens frivillige hielpsomhed dat/erit Bergen d/en 28 Junij 1730.
8. Doctor Woldenbergs udstedde Bøxelseddel til Mons Monsøn paa Gaarden Fantoft, af skyld 1 løb Smør og 2 s/killing i penge, dat/erit 8 Apr/ilis 1730.

Villum Jensøn med skriftlig stevnemaal har ladet stevne Mette Jansdatter af dato 19 Junij 1730 som blev læst;
Den indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hændis Veigne,
Stevnevidnerne Lensmanden Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede edelig at have stevnt hende med i dag 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende selv.
Citanten producerede beskikkelsen af 15 Aprilis 1730 forettet af beskikkelse Vidnerne Ole ..bech(?) og Christian Drejer d/en 20 Apr/ilis 1730 og som Mette Jansdatter efter Kaldsmændenis afhiembling er bleven lovlig stevnt saa begierede Citanten at beskikkelse Vidnerne, som nu ere tilstæde, maatte tillades at beedige deris paateignelse paa beskikkelsen som de forrettet haver; og blev saa forretningen af dem begge beediget, saa at Være som skrevet er, og paastod saa Laudags foreleggelse for den indstevnte som Retten consenterede.

Villum Jensøn haver ladet stevne Giertrud Andersdatter med skriftlig Varsel af 19 Junij 1730 som blev læst;
Simen Johansøn Yttre Mittun indgav paa huustruis Veigne et skriftlig Indleg af 10 Julij 1730 som blev læst,
Citanten svarede at dend indstevntis indgivende ikke kand undskylde hænde for Sigtelsen som allerrede til deels med beskikkelse Vidnernis Edelig bekræftede forretning er overbeviist og hvorvit hon videre kand findis skyldig vil ankomme paa de indstevnte Vidners ydermere forklaring.
Af Vidnerne møtte ikkun det ene Ole Rasmus/øn, Paal Lars/øn og Lars paa Wollen møtte ikke;
Stevnevidnerne afhiemblede edelig at have stevnt de udeblivende Vidner med i gaard 14 dagis Varsel til at vidne i denne Sag og talte med Paal Lars/øns Koene og Lars paa Wollens huusverstinde Eli Nilsdatter; og blev saa fremkaldet
Ole Rasmusøn som edelig udsagde: at Giertrud Mittun kom i gaarden til dem og spuurte efter Ane Jensdatter og spuurte efter hænde og gik saa deponenten til Ane Jensdatter og sige hænde at Giertrud er kommen til at tale med hænde, og spuurte Giertrud Ane hvad hon haver at Klage paa hænde, derpaa Ane svarede: hvad er det for snak du holder i det huus, dertil Giertrud svarede jeg har ei talt ont om dig, dertil Ane sagde jo have du saa, derpaa sagde Giertrud at hon nemblig Ane, skal have løjet det som en taske, og sagde end

1730: 146b

Giertrud i det samme, jeg har mand for mig, da spuurte Ane hvad det er for en Mand som har talet det, da sagde Giertrud hand er mere i min slegt end din og bor paa Sundhordlehn og ei nafngav ham, men hvis det kommer videre frem skal der komme Nafn paa ham, og sagde Giertrud end videre til Ane, du ligger dig imellem Bork og træe, hafde jeg vist saa meget for som nu skulle jeg have lagt ti ganger mere *fra end til*, om jeg hafde vist eders sind været saa sterk, men ei nafngav Manden; derpaa gik Giertrud Ner igien og kom siden op igien, men hvis (det som) da passerit ved hand ikke.
Beskikkelse Vidnerne beedigede deris forretning, som passerit er;

Citanten erindrede om Laudags foreleggelse og at de tvende udeblivende Vidner under Straf maatte paaleggis at møde deris Sandhed at udsige.

Afsagt.

Giertrud Andersdatter foreleggis Laudag til neste ting efter loulig given Varsel at møde og svare til Sagen; sampt paaleggis de tvende udeblivende Vidner Povel Lars/øn og Lars paa Wollen, som nu befindis loulig stevnt og ei møder deris Sandheds Vidne at udsige, til neste ting igien efter loulig given Varsel enhver under 20 lod Sølvs Bøder at møde deris Sandheds Vidne at udsige, da og videre skal vorde kiendt hvis Lov og Ret medfører.

Derefter blev oplæst taxationen paa Kiøbenhafns skatten over dette Skibbredis besiddere.

D/en 12 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda blev tinglyst

Brite Olsdatters udgivne Skiøde til Iver Rasmus/øn paa 13 ½ merker Smør 6 Kander Malt 1/8 huud udi Grimstad, selv derforud/en arvet paa huustruis Veigne 6 ¾ merker S/mør 3 Kander Malt 1/16 huud, dat/erit 11 Julij 1730.

Dernest blev foretaget Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden, efter ordre af fogeden ladet stevne Synneve Myntevigen som d/en 19 Julij 1728 er dømt for Lejermaal at bøde 6 rdr, derpaa betalt 4 rdr, men for de resterende 2 rdr stevnis hon at lide fornyelsis dom og erstatte Processens Omkostning.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa *hans (hændis) Veigne,

Stevnevidnerne Ole Mittun og Mons Aadland afhiemblede edelig at have stevnt hænde med mere en 14 dagis Varsel og talte med Stephen Birkeland.

Fogeden begierede Laudags foreleggelse for den indstevnte til Neste ting;

1730: 147

Afsagt.

Synneve MynteVigen foreleggis Laudag til neste ting at møde og svare for sig, thi ellers afsigis dom efter Citantens giørende paastand.

Hans Joensøn Liland er stevnt for Bøder formedelst begangne Lejermaal med Marrite Jacobsdatter.

Anders Liland hands formynder møtte paa dend indstevntis veigne og producerede Skiftebrevet af 8 Sept/embris 1723 hvor Hans Joens/øn er tilfalden 6 rdr 5 merker og for resten ei videre at Kunde svare, og Marrite Hansdatter gift med Mathis Liland leverede paa Broderens Veigne 6 rdr 4 merker 12 s/killing saa endnu rester 5 rdr 1 mark 4 s/killing hvilke hand tilfindis at betale inden 15 dager under Nam efter Loven.

End stevnt Brite Gregusdatter Hetleviig og Peder Joensøn Sletten for begangne Lejermaal efter forrige tiltale.

Paa Brite Gregusdatters veigne møtte Stedmoderen Synneve Gregusdatter og indgav paa hændis Veigne et skriftlig indleg af 16 Martj 1730. Peder Joens/øn Sletten møder og tilstaar at Være Barnefader men nu ved sidste Sesion anteignet til Soldat;

Fogedens paastand var, at efterdi hand lenge for completeringen begik den/n/e løsagtige gierning, sagen og lenge her for for hiemtinget paatalt, som seeniste interlocutorii Kiendelse udviser, saa paastaaes at hand her maa tilfindis sine Bøder at tilsvare; og over hænde paastaaes ogsaa Dom til Bøders erleggelse.

Afsagt.

Vel delibererer den allernaadigste udgangne forordning en Soldat for første Lejermaals bøders udredning og skriftstaaelse; Men som denne Persohn Peder Joensøn Sletten haver begaaet denne forseelse lenge før hand er skreven til Soldat, og derfore søgt, nu med en dom kunde afsigis enroullerit, saa vil Retten udsette med hands endelige dom i denne Casu, indtil det allerunderdanigst kand res...steris(?) paa sine steder, for at indhente Allernaadigst Resolution om hvorledis hermed skal forholdis; Brite Gregusdatter som nu efter Laudags foreleggelse ei møder eller lader svare til Sagen tilfindis at betale sine Lejermaals Bøder med 6 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven,

Ole Joensøn Træet, haver ladet stevne Albriigt og Nils Tistad fordi deris Hester har giort hans Hest Skade ved deris egen Bøe gaard, samme Skade at erstatte og processens omkostning betale; til Vidner derom Ole Raa og Simen Mittun;

De indstevnte Albert Tistad og Nils Nedre Tistad møtte og tilstode louligen at være stevnte for denne Sag og forklarede ei have beskuet nogen Skade, eller hørte nogen skade være skeed, for nu 8tte Uger

1730: 147b

dette skal være skeed, og skeede denne gierning en søndag og kom begge disse indstevntis Hester til Citantens huus med hands Hest, hvor hand indsatte dem og giorde bud til dem at afhænte deris hester hiem igien; de indstevnte forklarede ei at have seet hans hest beskadiget eller brut, men den tid haltede hand.

De tvende Mænd som Hesten haver beskuet, Ole Raae og Simen Mittun forklarede een Maanets tid efter deris hester blev hiem hentet, haver de beskuet den at være gandske elendig og utienlig, men ei kand sige hvem Skaden har giort;

Citanten tilstaar og selv ei at have seet deris hester beskadige hans men af Marken at være dreven af hands paa deris bøe.

Albert Tistad bød af fri Villie og for Barmhiertigheds Skyld 1 rdr og lovede Nils ogsaa 1 rdr; til hielp; enten Hesten bliver giort god eller ej og blev saa Sagen paa denne Maade stadfestet med giorte forliig.

Ole Rømmer paa Malene Hopis Veigne stevner opsidderne paa Gaarden Hope Ole og Mikkel efter forrige tiltale og i rettelagde en Continuations indstevning af 21 Junj 1730, som blev læst.

De indstevnte møtte og tilstode loulig at være stevnte med foregivende at hon haver sin egte Mand i Bergen som burde gaae i rette for hænde og derfore ingen Procurator imod dem admitteris.

Derefter sagde Comparenten at hands Principalinde endnu som tilforn i højeste Maader beklager sig at være brødløes og at fattis til levnets fornødentlige Ophold tillige med og huusvild fra hendis Mand; dersom hon ikke skulle nyde den halve part af gaarden Hope Kaldet til sit læve ophold imod hon efter Loven erlegger de indstevnte deris loulige udgivne bøxelpenge, hon erbyder sig disforuden, saasom hon allerrede haver kiøbt qvæg til Gaardens og de indstevntis Parter at besette med hvilke hon og aldeelis til deris Vinter underholdning og vilde blive forlegen med, saa at de enten for hende maatte ciepere eller og hon maatte nødis til for ringere priis dennem at afsette end hon selv dennem haver kiøbt for, og om Leilendingerne skulle finde sig saa motvillige imod ald billighed, efter dette nu hændis for Retten giorte tilbud, som hon end ydermere tilbyder ei alleene at vilde betale dem den umage dags ardbeidsløn som de indstevnte ved foraars pløining; sædeKorn den Umage som allerrede

paa *slatten kunde være anvendt dennem at ville betale; efter gode og upartiske Mænds skiøn og sigende, imod at Citantinden skulle nyde dette

1730: 148

Aars Avl ei allene ved *Slatten og indhøstning, men end og ved Kornet, efter den forberørte forestillelse hænde høi nødvendig behøvende, *allerhest hon derpaa i rette tid i foeraars tid sin Sag havde incaminerit og paatalt; til ydermere beviis paa i rettelagde comparenten og hans Velædle høiærværdighed H/er/r Biscop Mullers attestateur (attestatum?) de dat/o 27 Maj sidst afvigt, hvormed hand ville beviise Citantinden ei allene huusvild fra sin Mand, men end og hon desformedelst manqverede hændis nødvendige Ophold til levnets Middel; hand i rettelagde og hans Velædle og Velærværdige H/er/r Lector Bornemans attestatum af 2 (8?) Julij indeværende Aar tillige med SognePræstens til NyeKirken Mag/ister Widing af 28 Junj nest afvigt, og endelig Capellanen sammesteds Mag/ister Friderich Holbergs af 23 Junij passerit, hvilke et efter andet, blev oplæst: hvilke alle og paa een og samme tid i Biscoppens huus vare tilstæde. Comparenten vilde derefter først afvarte hvad hands Principalsindes indstevnte Leilendinger, som nu for Retten er tilstæde og efter continuations stevningen haver taget til gienmæle, vilde svare, om hvis (det som) de paa det tilførte tilbud kunde have at sige førend hand nermere begav sig til sin deduction og paastand udi Sagen og i fald de samme tilbud uformodentlig ikke skulle accordere, vilde hand, førend Sagen blev tagen til endelig Dom, sin tiltale udi en og selv samme Sag til dennem reserverit ved continuations stevning at paatale, ald den skade som Citantinden desformedelst bliver foraarsaget at lide paa den accorderede og af hænde kiøbte besætning saavel af stort som smaat qvæg sampt hvis skade hon baade ved Skouvens ødeleggelse og formegen udhugning imod Loven, saavit den en Leilending efter Loven bør giøre, baade hvis nu er passerit og efterdags kand passere.

Opsidderne paa gaarden Hope indgav deris skriftlige Indleg af 22 Martj 1730 som blev læst; Paa Mons/ieu/r Storm giorte tilbud paa Citantindens veigne sagde bønderne sig ei nu at Kunde accordere.

Storm replicerede Kortelig paa Ole og Mikkel Hopes indgivne skriftlige Indleg at hvad saavit den mentionerer om hænde og hændis Mands Mellemværende og huusvildhed efter Loven og dends derom allegerede 3de Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul er noget som er efterlevet og efterkommet af hænde, sig ikke alleeniste huusvild at Være og fra sin Mand fraskildt imod hændis Villie, som med i rettelagde attester Noksom tilstrekkelig er beviist og gotgiort, hvorfore hon *undhrkaster sig samme af Mikkel og Ole Hope allegerede articul og derefter vil forvente endelig dom i Sagen saaledis, at hon ei alleene, som sig huusvild haver beviist og sin uskyldighed bliver tilfunden nermest og Rettes....(?) at være, sin Jord at besidde med Rette sampt at Ole og Mikkel Hope en for begge og begge for een bliver tilfunden at erstatte hænde denne paaførte Og ibragte Processis be-

1730: 148b

kostning, den de sig formedelst deris bedre Vidende og Modvillighed selv haver paaført, efter Rettens eget skiøn og betænkning som allerbest om Lanssager er vidende om hvis bekostninger og depencer der udinden tillige med hændis tidsspilde og forsømmelse kand blive anvendte; den forrige reservation comparenten giort ved aparte continuations stevning hendis forliis og Skade at vilde paatale, kand alletider staa Citantinden aaben naar først endelig Dom udi denne nu paastevnte Sag er vorden afsagt, hvorfore og comparenten ikke vilde forlenge Processen for den skyld, saasom de indstevnte med skriftlig Indleg og muntlig giensvar paa deris side haver sluttet deris Sag, vilde hand tillige paa sin side slutte den paa sin

side til endelig doms erlangelse, med formodning paa sin side at nyde tilstrekkelig Omkostning.

Afsagt.

Magdalena Plydt foreleggis af Retten, følgelig Lovens 3de Bogs 13 Capit/ul 1 articuls bydende til høstetinget at indfinde sig for Retten og der ved sin Ed sande at hon selv vil beboe Gaarden Hope og de parter hon nu søger Leilendingerne Ole og Mikkel fra at faa, og ei ved andre lade de parter bruge, da og videre skal Vorde Kiendt, hvis Lov og Ret medfører.

Fogeden i anledning af Cammercollegii giorte anteignelser fra 1706 til 1710 inclussive udi afgangne foged Glads giorte anteignelser, om de nu kunde erindre *erindre sig nogen delinqventer, arrestanter, Løsgiengere eller Mordere og andre slige udædiske Mennisker vare herudi Skibbredet antastede og paagribne, og udi fengsel hensatte, de da derom vilde give sin velbetænkende opliusning, derpaa Almuen replicerede at de ikke kunde erindre sig flere end eniste tyv som paa Steene gaard havde staalet en heel haablin(?) ..vet(?) af Nafn Peder, blev attraperit, udi fengsel hensat, dømt til Kagen og Bremmerholm og saavit de kand erindre der nedsendt, blev dømt paa Sommertinget efter deris sigende, men før paagreben, tiden kunde de ikke \vist/ vide og ved høstens tider samme Aar nedsent saavit de kand erindre - heraf begierede fogeden extract til videre efterretlighed; Aaret som dette skeede udi sagde de sig ei at erindre, ligeledis erindrede de sig i Glads tid at en Mand paa Tistad, Ole Lars/øn Kaldet, som hafde udi sit egteskab begaaet Lejermaal med Eli Halversdatter

1730: 149

var lenge fengslet hos afdøde Lensmand Lars Dyngeland fra dagen efter Kaarsmis og imod Anden(?) Waar(?), da hon blev afsendt til Findmarken - videre forklarede de og at Peder som staal paa Steen ogsaa sad hos g/amme/l Lars Dyngeland.

Sluttelig blev taget Tingsvidne om Steenegaard som paa Sommertinget og forfattet restantzen for dette Aars termin Skat og af Almuen og Laugrettet forseiglet.

Anno 1730 d/en 12 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue paa Gaarden Schoge, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem Bøigdelensmanden Simen Schoge og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Grim Tæle, Anders Vaage, Nils Fielde, Ole Windenes, Ole Eide, Orjans Kousland, Willum Mittvedt, Mons Lerøen med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigst udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 145 og 146 findis extraherede - dernest blev tinglyst

(1.) Hans Todes udgivne bøxelbrev til Rasmus Olsøn paa ½ Vaag 6 merker fisk udi Møvigen, uden reversen at anvise, dat/erit Bergen d/en 19 Decembr/is 1729.

2. Lars Landraaes udstedde bøxelbrev til Hans Nils/øn paa 18 merker fisk udi Algrøen, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 12 Julij 1730.

3. Jacob Kaabbeltvedts udstedde Bøxelbrev til Anders Jacobs/øn paa 18 merker fiskis Landskyld udi Kaabbeltvedt, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 12 Julij 1730.

4. Nils Bildøens udstedde bøxelbrev til Nils Iversøn paa 18 merker fisk udi Laakøen, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 12 Julij 1730.

5. Biscop Marcus Mullers udstedde bøxelbrev til Rasmus Olsøn paa 1 p/un/d fisk udi Spield, uden reversen at anvise, dat/erit 2 Maj 1730.
6. Ole Hansøn Schoges udstedde bøxelbrev til Nils Christophersøn paa 36 merker fisk udi Nordvigen, uden reversen at anvise, dat/erit 12 Julij 1730.
7. Marcus Mullers udstedde bøxelbrev til Peder Peders/øn paa ¼ t/ønne torsk udi Nore Echerhofde, uden reversen at anvise, dat/erit 8 Maj 1730.
8. Peder Hambre og Simen Schoges udstedde bøxelbrev til Jens Rasmus/øn paa 27 merker fisk udi Øfre Golten, uden Leilendingens revers at anvise dat/erit 12 Julij 1730.

Mons/ieu/r Hans Ottesen paa Søren Fusis Veigne hafde indstevnt Sagen efter forrige tiltale contra Lodserne og S/igneu/r Henrik Magnus;
Og møtte paa Citantens Veigne som tilbageleverede de hannem nest leden Vaarting her af Retten laante documenter og for saa vit hand deraf til Sagens tarv paa Citantens side har kundet udfinde hafde hand skriftlig forfattet og nu producerede hands skriftlige Indleg af 12 Julij 1730 og paastod Sagens endelige paakiendelse.
Paa Mons/ieu/r Rommes (Rømmes) veigne blev indgivet efterskrevne af Peder Bejer dat/erit 12 Julij 1730 som blev læst.

Afsagt.

Sagen optagis til doms til i Morgen Klokken 10 á 11.

1730: 149b

Dernest blev tinglyst Jacob Tossøen og Niels Fieldis udstedde bøxelbrev paa Halvor Mikkelsøns Veigne paa ½ Vaag 9 merker fisk udi Ulvesetter, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 12 Julij 1730.

D/en 13 dito blev retten igien sat sammestedz med foranførte

Hvorda blev afsagt Dom imellem Søren Fuus og Lodserne.

Sagens beskaffendhed bestaar herudi at Lubbert Kiøtmejer Skipper paa Søren Fuusis Skib, Juulenat d/en 24 Decembr/is 1727 Filsætter (tilsætter?) sit Skib ved Glesvær Land og derfore søger Citanten Søren Fuus Lodserne Mons Warøen, Aamund Hummelsund, Erik Hummelsund, Mons Golten, Søren Golten og Peder Kleppe ved Stevnemaal for Retten d/en 19de Octobr/is 1728, til at erstatte ham den erlitte Skade paa Skib og Godz, med foregivende deris misbeobagt sam/m/e skal have Causerit og da tillige i Processen indkalder S/igneu/r Henrik Magnus at anhøre Skipper Lubbert Kiøtmejers forklaring om sin Seilads med sit førende og nu tilsatte Skib; proseqverer samme Sag d/en 16 Martj 1729 med Nyt Stevnemaal og producerer først en Beskikkelse af 30 Januarij 1728 til S/igneu/r Henrik Magnus med Beskikkelse Vidnernis derpaa teignede Svar, hvorved hand vil foregive at have efterlevet Lodsforordningens 9de articul, producerer saa siden et erhvervet Tingsforhøer i Bergen begyndt d/en 8 Martij 1728 og sluttet d/en 15 dito, udi hvilket Tingsvidne Citanten Søren Fuus haver ladet examinere folkene paa sin Svaagers Lubbert Kiøtmejers førende Skib og ei Skipperen selv; og end producerer et forhør udi Glesvær af Lodserne tagen d/en 31 Maj 1728 hvor Lodsernis forklaring gandske imod forrige for Byetinget afhørte ere stridige, bruger i samme Stevnemaal forrige i rettesættelse. D/en 4 Julij 1729 *forforlanger Citantens fuldmægtig allene copie af Rettens forrige forafskeedigelse og d/en 17 Octobr/is 1729 proseqverer S/igneu/r Henrik Magnus paa Lodsernis Veigne Sagen med Contra-Stevning imod Søren Fuus og paastaar Satisfaction for denne Lodserne paakostede Proces, og paastaar at Skipperens holte journal maatte produceris, foregivende Skipperens U-erfarendhed og U-

Kyndighed allene at være aarsage til Skibets forulykkelse, hvor adskillige ventilationer af Parterne pro et contra giøris efter acternis udviis. D/en 20 Martij proseqveris Sagen igien

1730: 150

og bliver ført og afhørt Vidner i Sagen som Skibet seent om Aftenen er bleven Var uden noget teign efter Lodz og om end teign Var giort, dem dog Umueligt at Være, formedelst Storm og SneeKave at kunde redde det, da igien begierer hovetCitanten Søren Fuusis fuldmægtig dilation til Sommertinget sin endelig paastand at giøre. D/en 12 Julij 1730 slutter part og contrapart Sagen til Doms med ulige Paastande.

Naar nu Retten efterseer Sagens drift, da findis ikke, efter Lodsernis forklaring og de tvende seenist edelig afhørte Vidner, at Lodserne nogen forsømmelse har begaaet og hvis Skipperen med sine folk hafde brugt Søemands Contume baade før og der hvor de Skibet har tilsat, med at \lodde og/ lade Anker falde, som var et sted, efter Lodsernis forklaring paa 8tte favner dybt og god Sandgrund, havde Skib og Gods bleven conserverit; ikke heller haver hovet-Citanten, følgelig den Allernaadigste udgangne forordning om Losvæsenet af dato Friderichsbergs Slot d/en 5te Martij 1725, dends 9de articul bydende, tracterit Sagen og dends forhør af Begyndelsen, men fra 24 Decembr/is 1727 til 8de Martij 1728 med at tage Tingsforhøer og siden d/en 31 Maj 1728 Lodserne udi Glesvær examinere, da det dog efter Allerhøist bemelte Allernaadigste forordnings 9de articuls bydende strax bør skee for 2de Søe erfarne Skippere eller Notarium Publicum; og Som Skipperen eller Skibetz Ejermand ei har holt sig samme efterretlig, saa kand hands siden førte Klage ei heller ansees og saaledis frikiendis de indstevnte Lodser for Citanten Søren Fuusis tiltale i denne Sag, og Søren Fuus at betale Lodsernis Oldermand S/igneu/r Henrik Magnus, som Sagen paa Lodsernis Veigne imod hovetCitanten har udført, udi Processens til Datum anvente bekostning 6 rdr, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Mons/ieu/r Reimers efter forrige tiltale og Laudags foreleggelse haver stevnt Mathias Droschoug af 20 Martj 1730 at betale sig for ....(?) 12 rdr og Processens Omkostning erstatte.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Hans Simens/øn Schoge og Mons Lerøen afhiemblede edelig at have stevnt ham med i Gaar Klokken 8tte formiddag for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.

Peder Bejer paa Citantens Veigne paastod Dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Mathias Droschoug som først befindis loulig stevnt og efter Laudags foreleggelse ei møder eller lader svare til Sagen, tilfindis at betale Citanten S/igneu/r Jacob *Reumers (Reimers) de ham søgende 12 rdr, med 9 merker udi Processens til datum anvente

1730: 150b

Omkostning tilsammen 13 rdr 3 merker inden 15 dager under Nam efter Loven.

Fogeden i anledning af Cammerets befaling til ham om de Mariner som enten ere i Kiøbenhafn eller ere døde i armod eller kunde findis betlende tilstand, som af 1725 dependerer og deris Udrednings Penge Af Admiral Rosenpalm var betalt; hvor de ere, hvor de sig opholder og hvad deris tilstand nu er; hvortil Laugrettet svarede at Ole Johansøn No: 3 er i Kiøbenhafn; Ole Joensøn No: 5 død, og kand svare sine 9 merker 12 s/killing som Moder og Sødskende haver arvet, og derfore det kand tilsvare; Mikkel Mons/øn No: 10

forklarede Laugrettet at være ufør(?), og mestendeels betlende; Nils Nils/øn boende paa Ulvesetter No: 81 ei endnu betalt, er fattig og om hand skal betale det maa laane det hos andre og neppe kand svare sine egne Skatter. Mikkel Olsøn Daleide No: 29 er i Kiøbenhafn og ei hiemkommen; hvorpaa begierede fogeden tingsvidne af hvis (det som) passerit er, som blev bevilget.

Christian Orning som har giort sin allerydmygeste Ansøgning til Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Wilhelm August von der Osten om at maatte nyde priviligerit Kremmerleje paa Laachøen og samme til fogedens ærklæring er kommen, saa blev Almuen og Laugrettet tilspuurt om Laachøen er fornøden til en Kræmmerleje ? dertil de svarede: at det Almuen ei er skadelig, men mere tienlig for nødtrengende: End videre tilspuurt hvorvit dette nu ambierede Gastgiæbersæde fra andre priviligerede er liggende ? hvortil de svarede imod 5 fierendeel Miile. End tilspuurt om det kunde skade andre før end (førend) priviligerede ? hvortil de svarede nej:
Fogeden begierede hvis passerit er under Rettens forseigling beskreven, som blev consenterit.

End tilspuurte fogeden om nogen delinqventer, af nogen slags udi Glads tid her er angreben, fengslet og dømt og hvorlenge de har sat ? dertil de svarede, udi hans tid intet at Være skeed; item blev de tilspuurt om hand ej S/a/l/ig/ Glad udi Pestens tid giorde bekostning paa et Vagthuus for Almuen ? hvortil de svarede at 3de vare opsette af eller ved ham, men ej kand erindre hvem dem byggede, ei heller rettere ved anden at have ordinerit dem end fogeden, men hvad de Kostede, er dem ubekiendt; men Møje og Umage med tilsiun baade før og medens Vagten er ved enhver den salig Mand havde flittig: ikke heller ved de at nogen Arving til S/a/l/ig/ Sorenskriver Aboe her udi Skibbredet findis eller effecter ham tilhørende.

Sluttelig blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Skatter forfattet og forseiglet.

1730: 151

Og som ingen flere Sager til paakiendelse vare indstevnte, blev *Sagen (Tinget) dennesinde her ophævet.

Anno 1730 d/en 14 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Tingstedet Frechaug, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Jacob Thommes/øn Rogn, Jaen Rogns, Iver Midsioe Mikkel Heggernæs, Ole Frechoug for Anders Toft, Ole Ols/øn Frommereid, Gregus Hougland, Niels Toft med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Navn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 145 og 146 findis extraherede - dernest tinglyst.

1. Jacob Hansens udstedde revers til Eschel Lomand paa endeel ham giorde forstrekning dat/erit 22 Apr/ilis 1730.

2. Sorenskriver Willers udgangne Proclama til Creditorer og debitorer efter afdøde Sorenskriver Mathias Schaanland dat/erit Trondhiem d/en 26de Febr/uarij 1730.
3. Anders i Træets declaration contra S/igneu/r Paust og Kieriste og sin forseelsis afbedelse dat/erit 13 Julij 1730.
4. Peder Hofmands udstedde Bøxelbrev til Mikkel Hansøn Haatoft paa 18 merker Smør 9 Kander Malt og ¼ faar udi Haatoft, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 27 Maj 1730.
5. Jan Hielmens udstedde Bøxelbrev til Mons Einers/øn paa Hillesund af skyld 18 merker S/mør uden reversen at anvise, dat/erit 1ste Junij 1730.
6. Henrich Miltzous udstedde Bøxelbrev til Ole Halvorsøn paa halvdelen udi Frechaug af skyld ½ løb S/mør ½ t/ønne Malt, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit Lillegraven d/en 13 Decembr/is 1729.
7. Soffi S/a/l/ig/ Christian Drejers udstedde bøxelbrev til Ole Ivers/øn paa 1 p/un/d 3 merker Smør og ¼ t/ønne Malt udi Hiertaas, uden reversen at anvise, dat/erit 3 Aprilis 1730.
8. Johan Omsens udstedde Bøxelbrev til Mathis Mikkels/øn paa 1 p/un/d S/mør ¼ t/ønne Malt udi Nedre-Tvedt, uden reversen at anvise, dat/erit 29 Apr/ilis 1730.
9. Jomfru Ane Margrete Lillienschiolds udstedde Bøxelbrev til Ole Johans/øn paa ½ løb Smør udi Rosland, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 27 Junij 1730.
10. Ditoes udstedde Bøxelbrev til Simon Arnes/øn paa 1 p/un/d fiskis Leje udi Sture, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 27 Septembr/is 1729.
11. Ditoes udgivne bøxelbrev til Niels Joensøn paa 1 p/un/d fiskis Leje udi Sture item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 27 Sept/embris 1729.
12. Joen Heggøens udstedde Bøxelbrev til Ole Olsøn paa 15 3/7 merker S/mør 5 1/7 Kande M/alt udi Koursbøe uden reversen at anvise, dat/erit 13 Julij 1730.
13. Laugmand Knagenhielms udstedde Bøxelbrev til Nils Magnesøn paa 18 merker S/mør ¼ huud og 12 Kander malt udi Frommereid, uden reversen at anvise dat/erit 26 Junij 1730.

1730: 151b

D/en 15 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda først blev tinglyst
(1.) Lansdommer og Laugmand Knagenhielms udstedde bøxelbrev til Clemmet Baarsøn paa ¼ part udi Laxevaagen Hougland tilliggende dat/erit 4 Januarij 1729.
2. Soffi S/a/l/ig/ Christian Drejers udstedde bøxelbrev til Ole Joens/øn paa 1 p/un/d 3 merker S/mør og ¼ t/ønne Malt udi Hiertaas, uden Leilendingens revers at anvise dat/erit 9 Nov/embris 1729.
3. Ole Idens udstedde Bøxelbrev til Nils Knuds/øn paa 9 merker S/mør 6 Kander Malt udi Wigebøe, dat/erit 15 Julij 1730.

Dernest blev foretaget Sagerne og først Kongens. Og hafde da

Bøigdelensmanden hafde ladet stevne Henrik Gielmen efter forrige tiltale for et qvindemenniske som hos hannem har ligget i barselseng og for Bøderne selv caverit.
Knud Tæle møtte paa Henriks Veigne og foregav at hand ei dennesinde hafde Leilighed at møde.
Fogeden paastaar at efterdi det bevislig er giort at hand er stevnt og caverit, saa paastaar hand Dom til betaling til Bødernis erleggelse.

Afsagt.

Henrik Gielmen, som haver indtaget udi sit huus et qvindemenniske, som der har ligget i Barselseng og for hendis Bøder, efter Stevnevidnernis edelige aflagde forklaring for forrige

Rettis dag indstevnt, caverit, tilfindis paa hændis Veigne, efter udstedde eller udsagde Caution at betale hændis Lejermaals Bøder med 6 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; hvorimod ham givis regres til hænde sin Skadesløs betaling igien at udsøge.

Dito haver ladet stevne Ole Henne for Slagsmaal udi *Bøevagen med en Mand fra Byen 3die Pinsedag.
Dend indstevnte møtte og fragik Sigtelsen.
Fogenden begierede tid til at undersøge Vidner i Sagen.

Dito har ladet stevne Mons Brevigens Søn Greguus og Mons Bredvig(s) tieniste pige for Lejermaals bøders erleggelse efter Loven.
Paa de indstevntis Veigne møtte Mikkel Heggernæs og forklarede at de vil egte hin anden og Mikkel Heggernæs haver Caverit for egtebøderne, saa var hand saa vit med egtebøder fornøjet, men hvis det herefter skal befindis at de ikke egter hin anden, holder hand sig til Mikkel Heggernæs for fulde Bøder.

Afsagt.

Mikkel Heggernæs som for Gregorius Monsøn og Mons Bredvigens tieniste pigis egteskab haver caverit for deris egtebøder tilfindis dennesinde at betale deris egtebøder med 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven; hvis de efterdags ei skulle fuldføre deris egteskab reserveris fogeden sin tiltale til Cautionisten for de øfrige Bøder; hvorimod igien Mikkel Heggernæs

1730: 152

reserveris ald loulig tiltale igien til dem hand haver caverit for sin skadesløse betaling at udsøge.

Aamund Huusmand i Hellesund er stevnt for fortilig sammenleje med sin huustrue, alt til Egtebøder efter Loven.
De indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa deris Veigne, Efter 3de gangers paaraabelse:
Stevnevidnerne Johannes Aadland og Ole Hiertaas afhiemblede edelig at have stevnt ham [med] mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med Koenen;
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte til neste ting.

Afsagt.

Aamund Huusmand udi Hellesund, som paa egne og huustruis Veigne befindis loulig stevnt og nu ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis Laudag til neste ting igien, efter loulig given Varsel at møde og svare for sig, hvis da udeblivelse skeer, afsigis Dom, efter Citantens giørende paastand.

Dito ladet stevne Niels Iversøn Rifskaar og Marie Johansdatter for begangne Lejermaal sammen til Bøders erleggelse efter Loven.
De indstevnte møtte for Retten og tilstode Stevnemaalets loulige forkyndelse.
Mari Johansdatter tilstod at Være fest med Haldor Gudmundsøn *for (før) hand afgik til Kiøbenhafn og nu er kommen i Barselseng og avlet Barn ved Niels Ivers/øn.
Fogeden paastod Dom til Lejermaals Bøders erleggelse efter Loven.

Afsagt.

Niels Ivers/øn og Marie Johansdatter, som uden egteskab haver begaaet Lejermaal sammen, tilfindis at betale deris Lejermaals bøder hand for sig 12 rdr og hon for sig 6 rdr, alt at udredis og betalis inden fembten dager under Nam efter Loven.

Abraham Wessel haver ladet stevne Ole Iden som qvitterede Lungaarden om foraaret 1730 uden at Kiøre giødning paa Ageren saa og lod gaarden ligge upløjet og ei heller leverede sædeKorn fra sig til at saa Ageren med derfore med paastand at erstatte vederlaug:

Ole Iden møtte og forklarede at hafve taget ham udyrket, selv Kiørt Møgen og Laant af Cammeraad nu afdøde Schreuder SædeKornet;

Bejer producerit et brev til hans principal skreven hvoraf dette Stevnemaal er uddraget som hand begierede oplæst og udi acterne ind draget: og derpaa indgav S/igneu/r Abraham Wessels formerede Reigning og præsention for 16 rdr 1 mark, af dat/o Lungaard d/en 19 Maj 1730.

Dend indstevnte indlagde hands fra Salig H/er/r CammeRaad Schreuder bekomne bevis og bøxelContract til Lundgaarden dat/erit 4 Junj 1721 og tinglyst 30 Julj samme Aar; Bejer tilspurte om hand ei anden contract haver ? hvortil hand svarede nej: item tilspuurt om ham noget Sædekorn haver anammet, svaret nej, men laant af Cammeraad 7 t/ønner, som siden er ham bleven betalt ved Lars Madsøn igen hvor afdøde H/er/r CammeRaad dem til betaling antog og den indstevnte det til Lars Madsøn betalte, det hand med efterskrevne Vidner Lars Paalsøn som da tienede CammeRaad, Anders Ellingsøn som og tiente Cammeret, som det Kand bevise og selv det haver anammet paa S/a/l/ig/ H/er/r CammeRaads Veigne; men ei stevnt Citanten til at afhøre disse Vidner;

Thi blev Sagen udsat til neste ting igien {at} den paagieldende dertil Kunde kaldis.

1730: 152b

Toldinspecteur Abraham Normale(?) haver ladet stevne Johannes Fosse for sig pligtige 14 merker danske, samme at betale med Processens Omkostnings erstatning.

Johannes Fosse møtte og forklarede at have betalt ham det søgende og det for 14 Dager siden og derover og ei forlangede Beviis for betalingen;

Fogedens fuldmegtig anviste beviis for Sagens drift og Stevnemaal.

Afsagt.

Retten forelagde den indstevnte til neste Ting at producere qvittering for søgningen som hand paaraaber sig paa eller og dom bliver afsagt i Sagen.

Clemmet Hougland haver ladet stevne Nils Koursbøe efter forrige tiltale.

Dend indstevnte møtte og tilstod loulig herfore at Være stevnt.

Niels Koursbøe møtte og forklarede med Contrastevning at have indstevnt Clemmet Hougland til at anhøre Ole Rasmus/øn Husebøe og Hans Joensøn Tiore deris edelige forklaringer som skal vidne at Clemmet har rygt baaden fra ham og derover kommen af Baaden i Søen.

Og forligte saa parterne sig med hin anden og eftergav hin anden sin forseelse og forligte sig og stadfæstede saa Sagen paa begge sider.

Lensmanden Anders Tvedten haver ladet stevne Heggøe Holmens opsiddere Ole Jørgens/øn som handlingsmand paa Holmen, item Arne og Anders huusmænder sammesteds boende; Iver Nordvig, Ole Nils/øn Nøtenæs, Knud Josepsøn Nøtenæs, Johannes Ols/øn Notenæs, Nils Johans/øn Nøtenæs, Johannes Nils/øn Sæle, Knud Johans/øn Sæle, Nils Rasmus/øn Sæle Ole Rasmus/øn Sæle som skal giøre deris forklaring om g/amme/l Ole Nore Sælis dødelige afgang, som er funden død udi sin baad halvdelis udenfor liggende og halvdeelis ind i baaden og baaden mestendeelen fuld af Vand, baade at forklare hvor de fant [ham], og om at bevise om hand er besigtiget førend hand blev jordet, paa det Kunde vides enten onde

Mennisker det haver beganget, eller selv det Kunde have giort eller paa hvad Maade det er skeed.
Alle de indstevnte møtte for Retten og tilstode louligen at være stevnte til at aflegge deris Sandheds Vidne i denne Sag - Og efterat Eden for Vidnerne var bleven oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige; blev først fremkaldet
Ole Jørgensøn, som edelig udsagde: at Morgenen tilig Klokken ongefær 5 kom hand fra sin Søn Nils Heggøen til Deponenten, og begierede Kringler for 1 s/killing som hand aad og 1 s/killing i brendevin som hand drak og siden end for 1 s/killing i brendeviin og var gandske nøgteren da hand drog fra ham, ei fornam ham drukken enten før hand kom til ham, eller efter hand drog fra ham og rodde saa fra ham og ei Klagede sig over noget eller var svag i nogen Maader og rodde saa fra ham.
Arne huusmand forklarede at da hand Ole Nore Sæle drog fra Holmen kom deponenten til sin Baad og taltis saa Ole og deponenten sammen, og rodde saa et lidet stykke sammen hver paa sin side, deponenten til havs og hand Ole nord efter, og da fattedis Manden intet, videre ei at afvide.
Anders huusmand forklarede ei at have seet ham den dag, eller afveed

1730: 153

noget at sige.
Iver Nordviig fremstod dernest og edelig udsagde: at have siddet paa Laxevarpet udi sin Baad efter Lax, da kom Ole roendes om morgenen Klokken 6 á 7 efter hands gisning, frem ved deris Not en tiisdag hilsede Ole deponenten god Morgen og drog deponenten samme Tid med sine folk for 3de tocter(?), da sagde Ole, skeer dette ved ....(?) Kommer(?) ja svarede deponenten, før i dag har vi ej seet noget, og spurte Ole om hand deponenten ei hafde seet Skafferne(?) fare Nordefter i dag ? hvortil deponenten svarede jo at have seet dem, da sagde Ole at de drak 1 s/killing Øl for ham op, og forklarede for dem at Manden paa Holmen havde .(?) qvarte Malt at *vide (vilde) komme til ham og lade Male og berettede da Ole saa efter sigende ei at Kunde tiene ham for aftene, og spuurte Ole deponenten hvor de maa leve i Bryllupsgaarden ? dertil deponenten svarede: Vel, saa sagde Ole sig gierne at have villet fundet Sønnesønnen til Gudmund Tosken som var Trommeslaget i Bryllupet, den *sage (sagde) deponenten til Ole at Kunde finde, saasom hand med trommen var op paa Holmen eller Landet og naar hand Ole roede forbi, seer og kiender hand hand; noget lidet drukken siger deponenten ham at have været, og for saa Ole derfra, efter at hand hos dem kunde have været ¼ deel af en time; fogeden tilspuurte ham om hand siuntis at Ole Sæle ei var mere drukken end hand Kunde roe og gaae, dertil hand deponenten svarede at for drukkenskabet hand da hafde, kunde hand baade roe og gaa drog saa derfra dem og op til Bryllupsgaarden og hvad siden er passerit, ved deponenten ei at sige, uden ½ time derefter blev hand Var dend gamble Ole drage derfra, hvorledis hand da Var skikket da hand drog derfra er ham ubekiendt, men hørte den gamble Mand roedde *syngedis derfra. Fogeden tilspuurte deponenten om hand saa g/amme/l Ole Sæle at have drikkende Vahrer i sin Baad da hand kom til dem ? svaret ei at Kunde sige det, eller have saadant bleven Var, men medens hand var hos dem blev intet fortæret.
Ole Nilsøn Nøtenæs fremstod dernest og edelig udsagde: ei at afvide da Ole drog fra Land ei da hand kom til Lands uden at en Mand kom og begierede ved nafn Nils Hatten paa Oles Veigne drikke for at gaa ned og snakke med Ole, men Ole Var ei oppe i Bryllupsgaarden og fik end med imod 2 s/killing i brendeviin til ham og efter beretning til deponenten skulle imod en halv kande Øl være nedbaaret til ham, som blev nedslaget før de kom til ham, deponenten ei at have seet ham eller talt med ham.
Knud Josepsøn Nøtenæs forklarede hverken at have seet ham eller talt med ham.

Johannes Olsøn Nøtenæs forklarede som forrige.
Nils Johansøn Notenæs forklarede edelig: at have blevet var Nils Hatten gaae til Søes og gik deponenten saa og ned for at tale med ham, hvor da for Var nere hans Stifsøn Nils Ivers/øn, Ole Nils/øn Hatten, og Sønnesønnen Trommeslageren, ei blivende Var hvad drikke de hafde men blev Var en skaal i Oles baad som var noget i og noget blev qvelvet, da bød deponenten Ole følge sig i bryllupsgaarden og ind til sig, og vilde giøre ham tilgode, og dersom hand ei vilde gaa op, baed deponenten ham sin Søn at følge ham hiem, men Ole sagde Nej og vilde roe til Laxeberget til dem af hands grander der sad, og da deponenten drog op igien til gaards siger hand til Naboen, der drager hand bene Vej efter paa Vaagen som før omtalt var.

1730: 153b

Johannes Nilsøn Sæle forklarede ei at have seet eller talt med ham eller ved noget at forklare.
Knud Johansøn Sæle forklarede edelig ei at have seet ham fra Søndags Morgenen Klokken 4re om Morgenen og til tisdags Aftenen Klokken 10 om aftenen, da hand laaeg død i Baaden og andre folk hafde rod ham og Baaden til sin egen Landing, og efter hørelse at have hørt Mikkel Gudmundsøn med flere Elling tienende Nils Alvem, begge drengerne til Rasmus Helt Rasmus Olsøn og Mons Nils/øn at have ...perit(?) ham hiem; og blev saa skikke bud til Niels Heggøen at faderen var saaledes død funden og hafde Nils Heggøen befallet dem at bære sin fader hiem saa kom deponenten, Nils Rasmus/øn, Knud Johans/øn og Ole Nils/øn og efter Kari Jacobsdatter og Brite Olsdatter ordre fra Nils Heggøen toge de ham paa Land og lagde ham paa bakken og lagde ham paa Land med et Seigl over sig, og laaeg saa Liget saaledis om Natten, siden rodde deponenten til den afdødes Søn Gudmund Toskem, og sagde samme ord til dem som Nils Heggøen skulle have sagt til Pigerne og var vred paa dem fordi de ei bare hand hiem, og da Gudmund kom, bar de hand hiem og lagde ham paa bordet og afklædde ham og blev intet Var paa hans Krop, men dertil ei af andre at Være befallet end før er sagt.
Nils Rasmusøn *Sæles forklarede edelig som forrige indtil de lagde ham paa Land og bredde Seigl over ham; siden ei at have vist hvad de giorde: saa vit hand Kand eftertenke maa manden have lagt sig til at sove og hands baad opfiæret, thi Veiret var den dag saa got at ingen sn\e/e var at see paa havet og baaden liden.
Ole Rasmus/øn Sæle fremstod dernest og edelig udsagde: ligesom *for forrige Vidne eenstemmig.
Johannes Aadland forklarede Edelig: at Nonsbild eller derover kom hand og efterfølgende Vidne Ole Joensøn Hiertaas roende udi got og stille Veir og blev var en baad ræke og sagde til hverandre at nu finder i rak, eller og maa en fisker ligge og sove og da hand kom frem blev de ei var Manden førend Ole Hiertaas blev ham var, rodde saa til baaden og blev var at Manden laae paa fald i Baaden og foden alt indtil færrene at ligge udi søen og baaden paa side og saa meget Vand i baaden at en Kipe laaeg og flød i Søen, da rodde de til lands og gav det tilkiende for Rasmus Heltis pige som gik til gaarden for at faa hielp og laae saa ikkun at see paa de andre da de kom til lands med hand og rodde saa deris vej.
Ole Hiertaas forklarede edelig som forrige.

Lensmanden haver ladet stevne Gudmund Toskem og huustrue at svare Egtebøder.
Ingen af de indstevnte møtte eller uden ved Ole Frechaug som foregav Mandens forfald og lovede at Cavere for Pengene, hvormed fogeden var fornøjet.

Mons Paalsøn Herløver er stevnt for Skieldsord imod Anders Herløver, til Vidne derom Nils Torkelsøn og Brite Olsdatter alt til strafs lidelse efter Loven.
Nils Paalsøn Toft møtte paa hans Veigne og tilstod stevnemaalets loulighed, men foregav hans forfald dennesinde at hand ei kunde møde:
Af *Vidnet møtte Nils Torkelsøn og edelig udsagde: om Aftenen forleden helgemisbild kom hand ned til Anders Herlevær som af Byen var kommen, for at faa at vide hvor der tilstod

1730: 154

og spørge tidende: og da hand kom ud om dørren sagde Anders sin Koene til drengen sin at have faret ilde med hendis Ved og den ilde tilseet, og hand undskyldede sig derfor, og hørte *Paalsdatter Inger* dette og derpaa svarede ei at have taget noget ei heller sagde deponenten hænde at være beskylt, da kom Kiekkel imellem dem og Velsignede hin anden paa den onde Maade, som er at forbande hin anden og sad Anders og fik Mad og talede til hænde at hon handlede ilde, og tog Anders en handdøfle i handen og gik ud igiennem dørren og enten Anders slog eller støtte hænde ved hand ikke, men Inger græd og bar sig ilde der ude, dog saa deponenten ingen haandgierning, saasom hand sad i Stuen og ei var ude og kom saa Mons Paalsøn ind sigende til Anders du slog som et skarn og skieldede Anders for horKarl og en liden tid derefter skieldede Mons Paalsøn for en garntyv.
Det andet Vidne møtte ikke.
Stevnevidnerne Johannes Aadland og Ole Hiertaas afhiemblede edelig at have stevnt hænde *hænde med mere end fiorten dagis Varsel til at Vidne i denne Sag og talte med hænde Selv.
Fogeden paastod at det udeblivende Vidne maatte foreleggis til neste ting at møde og under straf at aflegge sit Vidne i Sagen.

Afsagt.

Det udeblivende Vidne Brite Olsdatter, som nu befindis loulig stevnt til at aflegge sin edelige deposition i denne Sag og ei Møder, foreleggis til neste ting igien, efter loulig Varsel at møde sit edelige Vidne at aflegge under 20 lod Sølvs bøder om udebliver; til hvilken tid Mons Paalsøn ogsaa foreleggis Laudag til neste ting at møde og forklare sig da videre skal Vorde kiendt hvis Lov og Ret medfører.

Herman Staal paa sin afdøde broders Thommes Staals veigne haver ladet stevne Dirik Scharnier efter forrige tiltale til at indfrie hans til hans salig Broder udgivne Panteforskrivelse efter forrige tiltale og Laudags foreleggelse.
Paa dend indstevntis Veigne møtte Mikkel Moldeklev og begierede tid til neste ting paa hans veigne, saasom dend indstevnte foregiver da at skal bevise ei saa meget skyldig at Være som hand nu søgis for.
Lensmanden Anders Tvedten paa Herman Staals veigne paastod Dom til betaling efter obligationernis formæld og paaløbende med Renter med sine Omkostninger.

Afsagt.

Sagen bestaar herudi at Thommes Staal med Stevnemaal af 8 Decembr/is 1729 forfalden til 17 Martij 1730 søger Dirik Scharnier at indfrie sine til ham udgivne Obligationer den ene af dato Sunde d/en 22 Maj 1723 stor 40 rdr *Rdr courant, hvoraf Renten findis betalt til d/en 27 Febr/uarij 1726 den anden daterit d/en 8 Martij 1724 stor 70 Rdr, hvorpaa er betalt Renter til 8 Martj 1726 hvorfore er pantsat hans ejende og paaboende gaard Sunde af skyld ½ løb S/mør

1730: 154b

¼ t/ønne Malt med alle dertil hørende Creaturer og inventarium, sampt paastaaende huuser og Bygninger; til denne Søgning lader nu anden Rettis dag Dirik Scharnier giøre denne indsigelse at hand til neste ting vil bevise ei saa meget som søgis for at Være skyldig og ei derhos begierer nogen Tid til contrastevning i Sagen; Men naar Retten efterseer Lovens 5te Bogs 13 Capit/ul 5 articuls bydende, som allernaadigst byder at naar Creditor efter rigtig haandskrift louligen søger sin skyldener til dens Betaling, og Skyldeneren omend hand har lige haandskrift ei søger sin Vederpart, da bør hand som loulig Søgt er at betale sin Gield som hand er loulig søgt for og søge sin Vedderpart igien louligen for sin betaling. I dessens anledning og Befaling tildømmer Retten Dirik Scharnier at indfrie sine tvende til Thommes Staal udgivne Panteobligationer tilsammen 110 Rdr, med Rente, som resterer indtil betaling skeer \og ret udi hans pant saavit det Kand tilstrekke/ og erstatte ham denne til Datum anvente Processis bekostning med 1 rdr, alt at udredis og betalis under Nam og execution efter Loven. Skulle Dirik Scharnier have nogen Prætention til Thommes Staal igien, da som for denne Ret hverken er contrastevnt, eller nu begierit tid til contra stevning, saa reserveris hand dog sin loulige tiltale til hans arvinger, at søge sin prætentions erstatning hvor hand best ved og Kand.

Lensmanden Anders Tvedten haver ladet stevne opsidderne paa Faasse, Magne Aamunds/øn, Ole Anders/øn(?), Anders Ols/øn, Johannes Mikkels/øn, Ole Peders/øn, Nils Hansøn, Mons Johansøn fordi de vrangelig har baaren tingstikken og skikket dem samme Vei til bagers og derved forledet orderen for Schibbredet, saa de ei har Kundet faa den underretning som til tingbudet burde været til Rette og underretning.

De indstevnte møtte alle og tilstode loulig at være stevnte for denne Sag og forklarede at ingen af dem var hiemme da Tingbudet kom hvor det skulle hen som kunde faa det at vide: de indstevnte blev tilspuurt hvem tingstikken til dem bar ? svarit *at (af?) Mari (Kari?) Andersdatter tieniste inspecteuren paa Langeland kom til dem og leverede det til Magnes Pige Kari Andersdatter og bar bud med sig at halve skat og Bøger skulle til tinge og bar saa samme bud til Anders sin Koene som undskyldede sig her at bære den og overtalte Kari Andersdatter at bære til Brynnilde Fosse, Brynnilde møtte og forklarede ei at vide sin tour og gik hon saa til Dale tilbagers dermed, hvorved denne Uorden er kommen; Men som Retten efterspørger hvor til denne ordre var udgiven ? blev svaret til en restantze som Lensmanden skulle indkræve, men ei efter fogedens ordre, eller til Kongl/ig forordningers udstædelse at afhøre.

Fogeden paastod at de til en taalelig Mulcte dennesinde kunde anseeis med skarp advarsel sig efterdags at tage Vare.

Afskediget.

Efter fogedens paastand, som ei dennesinde søger haar straf efter fortieniste, tilfindis disse tvende som efter

1730: 155

acterne findis skyldige nemblig Anders sin Koene og Brynnilde at bøde dennesinde for deris forseelse hver 1 qvintin Sølv (1/4 lodd sølv) til Kongen, dog med denne Alvorlige Advarsel, at hvis efterdags findis deris brøst, da at nyde Lovens straf, som den uden Modsigelse dicterer; dette tildømte skal udredis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Wincentz Tostvigen har ladet stevne Mons Olsøn Toskvigen fordi hand negter udi imod indgaaet Mageskifte at underteigne sit Merke og betale denne Processis bekostning.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Haaver Mæland og Ole Dale afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og talte baade med ham og hans Koene.
Citanten paastod Laudags foreleggelse til neste Ting.

Afsagt.

Mons Tostvigen som nu befindis loulig stevnt og ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis Laudag til neste ting at møde og svare for sig, thi ellers afsigis Dom efter Citantens giørende paastand.

Johannes Halvorsøn haver ladet stevne Mikkel MoldeKlef fordi hand imod Contract vil tilegne sig en af ham paa øde Toft opsat timmerbue, derfore at blive frikiendt, saa som det er mere opsat end da hand Kom til gaarden og erstatte ham denne Processis forvoldte omkostning.
Mikkel MoldeKlef møtte og tilstode loulig at Være stevnt for denne Sag, og forklarede at efterdi ingen bøxel ham var given, formeente hand at Gaardens nødvendige huuser maatte opbyggis og ham tilhøre.
Derpaa indgav Citanten sit skriftlige Indleg af 15 Julij 1730 som blev læst:
Mikkel MoldeKlef fragik dette at have indgaaet og paastod herom Vidner: hvortil hand nafngav Marrite Johansdatter, og Anne Nilsdatter, og Ingeborg Andersdatter.

Afsagt.

Citanten tillades de nafngivne Vidner Marrite Johansdatter Ane Nilsdatter og Ingeborg Andersdatter til neste ting at faa afhørt, da videre skal vorde Kiendt hvis Lov og Ret medfører.

Fogeden i anledning af Cammer Collegii antegnelse af 1726 aars Regenskaber betreffende Magne Fossis Boe formedelst begangne Lejermaal udi hands egteskab forbrutte boe og derpaa skeede Vurdering ved endel Sølvtøj saa og endeel andre Pengefordringer indkaldede fogeden Magne Fosse for denne Ret at fremvise og ind Veje en Sølvsnor som Var Vurderit for 8 merker Vegtig nu 2 ¼ lod 1 dito Vurderit for 7 merker Vegtig 2 lod, 1 Sølvring Vurderit 3 merker Vegtig ½ lod 1 Sølvspende 5 merker Vegtig 1 ½ lod, og opbød det inden tinge om nogen derfore vilde give mere: og som ingen derpaa vilde ....(?) byde eller mere give, maatte det forblive ved forrige; item indkaldet Ole Sagstad for fordrede i Magnes Boe 2 rdr 81 s/killing samme med Ed at bekræfte, som hand aflagde: udi samme tilfælde

1730: 155b

var og Anders Fosse indkrævet, som skal have krævet 1 rdr at bevise sam/m/e Kravs rigtighed som hand beedigede: item Johannes Halvers/øn som fordrede Leje af 2de Kiør fra 1704 til 1726 aarlig 2 merker ere 7 rdr 2 merker samme at beedige som og for Retten aflagde og at samme dependerede af hands fæderne Arv d/en 6 Martj 1704.
Fogeden begierede hvis (det som) for Retten passerit Var til Tingsvidnis erholdelse.

Item tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen om dem ikke er vitterligt at Jomfru Ane Margrete Lilienschiold er rette ejer og besidder til Herløe gaard, hvortil de svarede alle ja at dem det noksom vitterligt er.

End ydermere følgelig Cammer Collegii giorte Antegnelser udi afgangne foged Søren Glads allerunderdanigste aflagde Regenskaber pro annis 1706 til 1710 inclusive, blev Retten saavelsom øvrige Almue af fogeden Lem tilspuurt om dennem var vitterligt at nogen delinqventer, fanger eller løsgiengere og andre arrestanter herudi Skibbredet var paagrebne fengslet og efter dom og Kiendelse straffet og Rettet, de da Retten og Almuen det nu

omstendelig vilde tilkiendegive og forklare hvortil de svarede: at en Nils Strudshafn for tyverie blev grebet og hensat udi 20 Uger udi Jern og derfore nødt af Salig Glad betaling; saa og at en delinqvent Brite Jacobsdatter Var fengslet formedelst fødsel i dølsmaal og for hiemtinget og oberretterne dømt og exseqverit og sad over halvandet Aar efter det de nu Kand erindre - ligeledis forklarede de om Pesthuusetz Varetegt \og opbyggelse/ som Sartor Schribbredis Almue forklaret haver - Ej heller fantis herefter S/a/l/ig/ Sorenskriver Aboe nogen Arvinger, eller Midler som ham tilhørte.

Dernest proponerede fogeden i underdanig anledning af Cammer Collegii skriftlige og stricte befaling for Almuen og begierede af Almuen omstendelig Opliusning af Almuen over de Af Admiral Rosenpalm efter Kongl/ig befaling udskrevne Matroser som af ham hafde erlanget udredningspenge, Om deris tilstand; hvad enten de ere her udi Schibbredet, fogederiet, Norgis Rige eller anden steds og hvorledis deris tilstand er baade som lever og som afdøde Kunde Være med videre, No: 1. Anders Joens/øn Hetlevig død udi Armod og hans fader i Armod igienlevende. No: 2. Daniel Ivers/øn gandske udfattig. No: 3. Askild Nils/øn Davanger og der boende har endnu ikke betalt sin udredning. No: 4. Ole Ols/øn Nedre Kleppe ei endnu betalt og nu tiener paa Hielmen. No: 5. Iver Knudsøn skal Være Tore Knudsøn boer paa Øfre Kleppe ei betalt; No: 6. Daniel Anders/øn boende paa Nedre Kleppe ei betalt. No: 7. Nils Madsøn er i Kiøbenhafn. No: 8. Simen Stephens/øn Rafnanger tienende i Grafdal ei betalt; No: 9. Simen Joens/øn Bragstad huusmand og i stor Armod. No: 10. Anders Lars/øn Frommereid ei betalt. No: 11. Anders Knudsøn Wig boende paa Hamre ej betalt. No: 12. Ole Mons/øn Wig efter Lensmandens beretning betalt til ham \men ei til fogden leverit/. No: 13. Joen Olsøn

1730: 156

Blom boer paa Blom ei betalt. No: 14. Jacob Ols/øn Hendøen boende paa Hendøe ei betalt. No: 15. Lasse Nils/øn Tielstad ej betalt. No: 16. Nils Mons/øn Harchestad er i Kiøbenhafn. No: 17. Nils Rasmus/øn Nu boende i Nore Sæle ei betalt. No: 18. Halvor Olsøn Hatten paa Helle boende ei betalt. No: 19. Lars Rasmus/øn huusmand paa Toskem ei betalt. No: 20. Haldor Gundersøn i Kiøbenhafn; No: 21. Rasmus Olsøn boende paa Husebøe ei betalt. No: 22. Jacob Rasmus/øn nu boende paa Bratshoug eller der fød, ei betalt. No: 23. Jørgen Axelsen Aasebøe gandske fattig. No: 24. Nils Magnes/øn Bragstad ei betalt. No: 25. Ole Knudsøn nu boende i Søre Sæle ei betalt. No: 26. Erik Mikkels/øn Landraa betalt til Lensmanden, men ei endnu til fogeden leverit. No: 27. Ole Chlemmets/øn boende paa Eidnæs ei betalt. No: 28. Henrik Hansøn Bragstad til fogeden betalt. No: 29. Ole Ols/øn Hopland tiener Peder Hofmand ei betalt. No: 30. Jacob Magnes/øn Hougland {boende paa Davanger} ei betalt. No: 31. Christen Peders/øn boer paa Hatten ei betalt. No: 32. Anders Jacobs/øn Rafnanger ei betalt. No: 33. Ole Mons/øn nu boende paa Fosse ei betalt. No: 34. Anders Halvors/øn tienende paa Sagstad ei betalt. No: 35. Mikkel Hansøn tienende paa Steen ei betalt. No: 36. Aadne Nils/øn boende paa Hielmetvedt i Allenfits Schibbrede, gandske udfattig. No: 37. Ole Olsøn Gripen er i Kiøbenhafn. No: 38. Mons Nils/øn tienende Rasmus Helt ei betalt. No: 39. Mons Olsøn Alvøen boende i Sandvigen ei betalt. No: 40. Paal Nils/øn Dale ei betalt. No: 41. Anders Nils/øn Wig i Kiøbenhafn. No: 42. Ole Magnes/øn Wig, nu disverre Spedalsk og gandske elendig.

Sluttelig blev restantsen over dette Skibbredis termin restantz forfattet for Almuen oplæst og forseiglet.

Anno 1730 d/en 17 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Niels Arne, Johannes Mieldem, Ole Hougland, Niels Espel, Iver Teigland, Lars Angeltvedt, Thommes Sem, Erik Arnetvedt,

Hvorda efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 145 og 146 findis extraherede - dernest tinglyst

1. Christopher Ørbechs udstedde Afkald til Anders Eriks/øn paa 120 rdr hvilke til S/igneu/r Ørbech er leverit dat/erit Bergen d/en 29 Octobr/is 1729.
2. Hans Christian Gartners udstedde bøxelbrev til Bastian Knuds/øn paa *paa [1?] p/un/d S/mør og 16 Kander Malt udi Goupaas uden reversen at anvise, dat/erit 5 Maj 1730.
3. H/er/r Giert Gielmeidens udstedde bøxelbrev til Ole Andersøn paa 1 p/un/d 3 merker S/mør ¾ Vaag Næver ¼ st/ykk Bord udi Olsnæs, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 5 Julij 1729.
4. Marcus Hesjedals udstedde Bøxelbrev til Johannes Jabne paa 9 merker S/mør udi Hesjedalen dat/erit 17 Julij 1730.

1730: 156b

D/en 18 dito sat Retten igien sammesteds hvorda blev tinglyst

(1.) CommerceRaad og Raadmand Schiøttes udstedde bøxelbrev til Erik Rasmus/øn paa 1 p/un/d Smør 16 Kander malt udi Morvigen dat/erit 20 Januarij 1730 uden reversen at anvise.

Dernest blev foretaget Sagerne og 1 Kongens og hafde da

Fogeden ladet stevne Knud Christians/øn og Jacob Jacobs/øn Sandviigen efter forrige tiltale item Vidnerne Ludvig Nils/øn og Christian Christophers/øn efter forrige Rettens afskiedigelse af 27 Martj 1730.

Jacob Jacobs/øn møtte og Knud Christiansøn møtte ogsaa og begge tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer; Ludvig Nils/øn det ene Vidne møtte og tilstod loulig at være stevnt til at aflegge sit Vidne i denne Sag. Christian Christophersøn møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse: Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsøn og Nils Knuds/øn afhiemblede edelig at have givet ham over 14 dagis Varsel til at Vidne i denne Sag først i Jacob Hingstis huus hvor hand tilholder, og talte med Pigerne hos Jacob Hings og siden hos hans *hans Versøster \Grete/ Rachel, hvor stevneseddelen blev læst:

De indstevnte bleve tilspuurt om de have øvet den Gierning hvorfore de ere stevnte: Jacob *Hougland fragik tillige med forrige og henskiød sig til Vidnernis forklaringer derpaa blev Eden oplæst for det tilstæde værende Vidne og forklaret, sampt det tilholdet sin Sandhed under Straf at udsige - og blev saa fremkaldet

Ludvig Nilsøn, som efter Edens afleggelse om sit Sandferdige Vidnisbyrd udsagde: ei egentlig tiden eller dagen at Kunde Vide men en Mandags Morgen efter at de hafde sat over om natten, og Spilte Styrvelt de indstevnte og Hans Teiste og det andet Vidne, og da spillet

var ude Kom der Uenighed imellem dem om lagets betaling og slog Knud Christians/øn til Jacob saa hatten drev af ham, men før dette skedde, sagde Jacob, den som Vinder skal betale; og Knud vilde ei betale mere end paa sig Kom, men Jacob sagde sig ei det at Ville giøre saasom de være indgangne derpaa at den som Vant skulle betale og Knud vilde ikke sigende til Jacob Vi ofte været hos Eder og derom ei Kiekklet, da svarede Jacob hafde du ei talet de ord hafde de ei lagt *lag paa naar du Kommer til mig skal jeg plygte (plygle?) dig din skurke og slog saa Knud til Jacob som *for (før) Vidnet er; hvilket de indstevnte tilstoed.

Fogeden paastod at efterdi de overbevisis ved Vidnis udsigelse og af dem giorte tilstaaelse at have brugt Søndags Nat til drik og spil de derfor til Hellig brøde bør ansees, og til det øfrige en hver af dem straffis saavit Lov medfører.

Afsagt.

Saavit Vidnet har udsagt bevisis efter deris egen tilstaaelse efter Vidnis udsigende, at de en heel Søndags Nat

1730: 157

har oversiddet med drik og Spil og da samme fortæring af dem skulle betalis opvekkis skienderi og Clammer, saa Jacob Hougland med uskikkelige ord irriterer Knud Christians/øn, hvorover Knud Christiansøn af Vred huu slaar efter Jacob Jacobs/øn saa hands hat af driver, da dog Vidnet ei kand sige Knud traf ham \anden steds/ og af Jacob ei heller tilstaaes;

Thi finder Retten sagen af denne beskaffendhed, at de begge for misbrugte ødselhed paa en Søndags Nat bør bøde til Kongen hver 1 rdr i anledning af Lovens 6te Bogs 3 Capit/ul 8 art/icul og som Jacob Jacobs/øn desforuden med uskikkelige ord haver tiltalt Knud Kristians/øn omendskiønt de ikke findis aldelis ærrørige saa bør hand disformedelst i følge af Lovens 6te Bogs 21 Capit/ul 4 art/icul bøde til Kongen 1 rdr, og Knud Christians/øn som iligemaade haver af Vred huue afslaget Jacob *Jacob (Jacobsøns) hat, og ei Kand overbevisis andet, for hands ufredferdighed at bøde til de fattige 1 rdr, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven; de utilbørlige ord, som *eller (ellers) Jacob Jacobs/øn haver tiltalt Knud Christians/øn med, mortificeris at Retten at Være som døde og aldelis utalte.

Tollef Flactved efter seeniste Kiendelse af 27 Martij 1730 at lide straf for sin Ubevislige Beskyldning imod Daniel Flactvedt.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hands Veigne, efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Joen Falchanger og Ole Angeltved afhiemblede edelig, at have stevnt ham med i dag 14 dagis Varsel for denne Sag og talte med ham selv.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte.

Afsagt.

Tollef Flactvedt foreleggis Laudag til neste Ting efter loulig given Varsel at møde og svare til Sagen; thi ellers afsigis Dom efter Citantens giørende paastand.

Johannes Tuenæs er stevnt for Skieldsord og ærrørige ord imod forrige som allerrede vare forligte og nu for Retten afbade sin forseelse.

Siri Monsdatter stevnt Helge Monsøn Taqvam efter forrige tiltale for Slagsmaal og seeniste Kiendelse af 27 Martj 1730 og berettede Thommes Sem paa hendis veigne at være fornøjet med naar hon faar sin Omkostning: og at Være 5 merker som hand tilstod Helge Mons/øn at betale; og for hands *fattigsdom skyld at faa en Skarp advarsel til at entholde sig fra Videre forargelse.

Afsagt.

Efterdi Siri Monsdatter ved Thommes Sem lader eftergive Sagen naar hon faar sin Omkostning betalt, saa tilfindis Helge Taqvam at betale hende udi denne til Datum anvente Omkostning 5 merker dandske; og advaris Helge Taqvam nu af Retten, efterdi Almuen og Laugrettet foregiver hands meget slette tilstand, at entholde sig fra ald ufredferdighed, saafremt hand ei vil Vente sig at nyde den straf som Loven ham for sine forseelser Kand tilfinde om hand, efterdags der med skulle betrædes.

1730: 157b

Siur Johansøn Herfindal er af fogeden stevnt for fortilig sammenleje med sin huustrue til egtebøder efter Loven.
Ingen af de indstevnte møtte ei heller nogen paa deris Veigne.
Stevnevidnerne Thommes Sem og Ole Sem afhiemblede edelig at have stevnt dem med mere end 14 dagis Varsel og talte med faderen og den indstevnte selv.
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Skydsskafferen Joen Falkanger haver ladet stevne Marrite Nilsdatter og Henrik Jeremiasøn for At lide Dom formedelst af dem begangne Lejermaal og Barneavling paa Gaarden Salhuus som fogeden efter Præstens H/er/r Jonas Mæchelborgs d/en 29 Junj 1730 attest ham er tilkiendegivet.
Ingen af de indstevnte møtte efter 3de gangers paaraabelse; og Stevnevidnerne forklarede ei at have givet dem mere *en (end) 14 dagis Varsel thi henvisis Sagen til Nyt Stevnemaal.

Ole Bastesen paa huustrues Veigne haver ladet stevne Halsteen og Justen (Jøsten) Selvigen at betale ham resterende Landskyld af sin Arv og Videre ejendom i Gaarden imod 18 Aars Tid, sampt Moderen Christi Flactvedt til at producere Skiftebrevet til opliusning i Sagen.
Ingen af de indstevnte møtte ei heller nogen paa deris Veigne.
Stevnevidnerne Joen Falkanger og Ole Selvigen afhiemblede edelig at have stevnt dem med i dag 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med Halstens Koene og Jøsten selv og Christi Flactvedt selv.
Citanten paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte, som Retten consenterede til neste ting.

Fogeden haver ladet stevne Ane Jonsdatter af Sandvigen som 1724 d/en 8 Aprilis blev dømt at bøde for Lejermaal 6 rdr som endnu resterer og til fornyelsis Dom og erstatte Processens bekostning.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hændis Veigne.
Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsøn og *og Nils Knuds/øn afhiemblede edelig at have stevnt hende med mere [end] 14 dagis Varsel dog tienende nu i Bergen; thi henvisis Sagen til loulig Stevnemaal.

Dito haver ladet stevne Inger Hansdatter som d/en 28 Apr/ilis 1724 er dømt at bøde Lejermaals bøder 6 rdr sampt hændis Moder Ane som har Caverit for sin datter, hvorpaa endnu resterer 5 rdr 4 merker 4 s/killing samme at betale enten debitor eller Cautionist og erstatte Processens bekostning.
Ingen af de indstevnte møtte ei heller nogen paa deris Veigne.

Stevnevidnerne de forrige afhiemblede edelig at have stevnt dem med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med Inger Hansdatter og Moderen som tiener *som tiener* hos Brite ....(?).
Fogeden begierede Laudags foreleggelse for de indstevnte, som Retten paalagde til neste ting uden Dom efter Citantens giørende paastand skal afsigis.

1730: 158

Fogeden i underdanig anledning udi S/a/l/ig/ fogeden Glads aflagde Regenskaber og derudi giorte Anteignelser tilspuurte Laugrettet og Almuen om dem er Vitterligt at 1706 til 1710 inclusive, nogle arrestanter, løsgiengere, delinqventer og deslige udi disse Aaringer ere paagrebne, satte, dømte og hvorlenge det haver Varet; hvortil de svarede at nogle vare paagrebne og dømte til Bremerholm, men hvad aaringer og hvor lenge de sadde, kunde de nu just ikke erindre.

Item tilspuurte fogeden dem om nogen af S/a/l/ig/ Sorenskriver Aboes Arvinger eller effecter her findis ? hvortil de svarede: nej:

Sluttelig blev restantzen saa vel for Terminerne som andet oplæst og forfattet og af Retten efter oplæsning forseiglet.

Og som ingen flere Sager Vare til paakiendelse indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1730 d/en 21 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Johannes Øfste Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd ...de(?), Gutorm Hundhammer, Thommes Reistad, Johannes Nils/øn Øfste Mielde, Ole Johans/øn Hartvedt, Anders Sundland, Knud Revem og Knud Wikne med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 145 og 146 findis extraherede - dernest tinglyst.
1. Anders Nilsøn Klevelands udstedde Skiøde til Peder Siurs/øn paa 1 p/un/d 6 merker S/mør 1 Mæle og 8tte Kander Maltis Landskyld udi Kleveland, daterit d/en 21 Julij 1730.

Efterat Skatterne Saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, *bleve anammede*, blev foretaget Sagerne og hafde da

S/igneu/r Jørgen Hansen ladet stevne H/er/r Søren Bergendal med skriftlig continuations Stevning efter forrige tiltale dat/erit 4 Maj 1730 som blev læst og faat paaskreven af H/er/r Søren Bergendal, ham at Være forkyndt d/en 5 Julij 1730.
Paa H/er/r Bergendals Veigne møtte Peder Bejer og svarede; Som S/igneu/r Jørgen Hansen ei haver anmodet ham om Mindelig Betaling, langt mindre overleverer bemelte Bergendal nogen Special Reigning, alt paastaaes at Retten vilde behage at give ham copie af hvis (det

som) for Retten forhen passerit er og til førstholdende ting, naar hand faar confronterit sine egne Bøger imod copien, at underkaste sig Rettens Kiendelse.
Peder Jacobs/øn Lide møtte paa Citantens Veigne og paastod dom i Sagen.

Afsagt.

Citanten haver til neste ting at producere sit originale

1730: 158b

Beviis for den indstevntis Søgning, efterdi her med nu for Retten ei er producerit andet af ham end en af Citanten selv vidimerit copie; og tilladis saa dend indstevnte copie af hvis (det som) til denne tid af Citanten indgivet er, til endelig besvarelse i Sagen, uden videre prolongation, da og endelig skal Vorde dømt og afsagt hvis Lov og Ret medfører.

Marrite Andersdatter Scherping er stevnt for resterende Lejermaals Bøder 3 rdr 4 merker 8 s/killing, samme at betale, item indkaldet hendis formynder Anders Hartvedt at bevise hændis tilfaldne deel og Arv og erstatte denne Processis bekostning.
Dend indstevnte møtte og tilstod Sigtelsen: og formynderen møtte og producerede Skiftebrevet: hvor hon hafde Arvet efter Moder-Søster d/en 7 Julij 1713 2 rdr 4 merker 12 s/killing og reserverede sig fogeden sin tiltale til hænde for resten af Bøderne.
Formynderen forklarede at have leverit hænde den tilfaldne Arvedeel. Retten tilspuurte ham, hvem ham dertil haver beordret, ? svart ingen, men ei har haft bedre Vidende.

Afsagt.

Efterdi formynderen Anders Hartvedt ei Kand benegte, at have været Marrite Andersdatters formynder og selv tilstaar for retten, de hænde, efter hændis Modersøster Brite Jonsdatter tilfaldne Arve Midler 2 rdr 4 merker 12 s/killing, hænde, uden øfrigheds tilladelse, at have leverit; saa tilfindis hand at betale de Af ham oppebaarne Arvemidler 2 rdr 4 merker 12 s/killing til Citanten fogeden Lem paa Marrite Andersdatters resterende Bøder inden 15 dager under Nam efter Loven; hvorimod Anders Hartvedt givis regres til Marrite Andersdatter sin skadeslidelse, paa lovligste Maader, at udsøge, og reserveris Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem sin videre tiltale til Marrite Andersdatter for hvis endnu resterer, enten hand Kand faa opspørget mere Arv hænde at Være tilfalden, samme at indtale, for saa vit paa Bøderne *restereres, eller hon derfore efter Loven at lide.

Ole Monsøn Koppen begierede at hans tvende indstevnte Vidner Elling Houge og Askild Daltvedt edelig maatte afhøris om hands slette tilstand og den tilkiende give for Retten; hvilke begge for Retten møtte og et *og efter andet, edelig og eenstemmig udsagde: at hands Qvæg udi Mange Aar med Ager og Eng har slaget ham feil og som hand er Velsignet af Gud med 6 Børn, har de mere Elendig levet end de som søger betlestaven, foruden dette har og Ole Monsøn Koppen og huustrue med stor sygdom været befæstet, som fattigdommen endnu mere har foraarsaget tillige med den dem overfaldende Elendighed;

1730: 159

det de med god Samvittighed baade kand og bør forklare, saa hand høist nødvendig er trengende og behøver den hielp, som Almuen ham af Kierlig medlidendhed vil meddele.
Citanten begierede hvis (det som) for Retten passerit er, under Rettens forseigling beskreven som Retten consenterede.

Fogeden Lem proponerede for Almuen og Laugrettet, at efterdi det Høi Kongl/ig Rente Cammer, ved udsatte anteignelser ved afgangne foged Glads Regenskaber for de Aaringer

1706 til 1710 inclusive forlanget paalidelig underretning om hvad fanger, delinqventer, arestanter og Løsgiengere udi Nordhords fogederie ovenæfnte Aaringer er Vorden antastede, fengslet og straffede, de det da omstendelig Ville forklare og udsige saaledis som ansvarligt Kunde eragtis ? hvortil Almuen Lensmanden og Laugrettet forklarede at saavit de Kunde erindre, at 3de Mands Personer Simen Paalsøn(?: retta på/overskrive)), Ole Endresøn og Christen, hvis faders Nafn de ikke kunde erindre, bleve arresterede, paadømte og blev til *Bremmerholt (Bremerholm) førte, og hvorlenge de sadde Kunde de ikke erindre, men derfore nødt af salig Glad rigtig betaling og imod 4re Uger fengslig satte, siden førte til Byen og afsendte; siden paagreben et qvindemenniske Inger, som ungefær 3 á 4 Uger sadde fengslig og siden dømt og til Findmarken hensendt \og Skafferen derfore betalt hos hvem de sadde/

Fogeden Lem begierede hvis for Retten passerit er, under Rettens forseigling beskreven.

Om Aboes Arvinger og Effecter svaret som forrige svaret haver.

Sluttelig blev restantsen for dette Skibbredis Almue forfattet [og] oplæst og som ingen indsigelse derimod blev giort af Retten forseiglet - Og siden tinglyst

Kongl/ig Allernaadigste Musicanterne i Bergen meddelte frihed at ingen Bekiendt eller andre maa lade bruge Spil uden ved dem dat/erit 13 Martj 1720.

Anno 1730 d/en 24 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Gaarden Hoshofde, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Nils Hannestvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Hoshofde, Ole Haaland, Ole Birkeland for Mons Fieldschaal, Stephen Heldal, Johannes Hoshofde, Elling Bysem, Askild Fieldschaal, Jacob Rachnæs med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Navn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds Befalinger som fol/io 145 og 146 findis extraherede - dernest blev tinglyst:

1. Biscop Marcus Mullers udstedde bøxelbrev til Joen Joens/øn Fieldschaal paa 18 merker Smør og 12 Kander Malt udi Fieldschaal, uden reversen at anvise dat/erit 13 Decembr/is 1729.

1730: 159b

2. Mag/ister Caspar Rømmers udstedde Bøxelbrev til Lars Aslaksøn paa 27 merker Smør udi Øfstuus item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 25 Maj 1730.

D/en 25 Dito blev Retten igien sat sammestedz hvorda blev Tinglyst

3. Anders Anders/øn Eide og Børge Biørsvigs udstedde Skiøde til Mons Hougstvedt paa 13 ½ merker Smør 3 Kander Malt udi Hougstvedt, daterit 24 Julij 1730.
4. Joen Fieldschaalnæssis udstedde bøxelbrev til Joen Sæbiørns/øn paa ½ løb Smør ½ faar udi Gaarden Gielvig, uden reversen at anvise, samme Bøxelseddel dat/erit 24 Julij 1730.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da:

Fogeden Lem ladet stevne Ingeborg Aamundsdatter for resterende Lejermaals Bøder 6 rdr saa og hændis afdøde formynder Ole *Geeterim (Geeterims?) Arvinger, Ole Grove til at giøre *forklare (forklaring) om formynderskabet og udrede hendis Arvelod for saavit Kongens Bøder vedkommer.

Dend indstevnte tillige med formynderen Ole Grove møtte for Retten og tilstode Stevnemaalets loulige forkyndelse: Ole Grove tilstod at have leverit Midlerne til hænde: og det uden høi øfrigheds ordres.

Fogeden paastod at hand som formynder bør erstatte Kongens Bøder og søge sin regres til hænde for 5 rdr, saasom Ingeborg Aamundsdatter forklarer at have leverit til Aamund Rosland paa sine Bøder 1 rdr.

Afsagt.

Siden Ole Grove for Retten tilstaar at have leverit til sin Myndling Ingeborg Aamundsdatter ald hændis tilfaldne Arv 10 rdr og det uden nogen forspørsel til øfrigheden, eller tilladelse af dem, saa tilfindis hand at betale hændis resterende Bøder 5 rdr af hændis tilfaldne Arvemidler, som hand uden den foresatte øfrigheds Videnskab utilladelig udleveret haver, inden 15 dager under Nam efter Loven. Derimod givis ham Ole Græve regres til Ingeborg Aamundsdatter, sin skadesløse betaling at udsøge hvor hand best ved og Kand.

Lars Vemmundsøn Haaland er stevnt for resterende Lejermaals Bøder 6 rdr, som hand ellers beretter at til S/igneu/r Ranfsberg at have betalt, men det høi Kongl/ig Rente Cammer *deiderer (desiderer = bestemmer) at Lars skal svare til Bøderne og søge sin regres hos Rafnsberg:

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod at have betalt den og begierede tid til at søge Stiftbefalingsmanden med memorial - som Retten derom consenterede.

Brite Askildsdatter er stevnt for Lejermaal som hon begaaet haver og til at angive hændis Barnefader, sampt de der med hænde har haft omgiengelse.

Dend indstevnte møtte ikke men Lensmanden paa hændis Veigne svarede at hon Ei negter Stevnemaalets loulige forkyndelse, men nu ei formedelst Svaghed og fødselstidens nermelse

1730: 160

Kand Møde:

Fogeden paastod Laugdags foreleggelse for dend indstevnte til neste ting.

Afsagt.

Brite Askildsdatter foreleggis Laudag til neste ting at møde og svare for sig og da tillige nafngive sin Barnefader, da Videre skal vorde Kiendt hvis Lov og Ret medfører.

Børge Olsøn Bysem haver ladet stevne Arne Rosland, Ole Noraas og *og Johannes Bysem med skriftlig Varsel af 30 Junj 1730 angaaende et Nøst af dem paa hands Grund opsat med Videre.

De indstevnte møtte for Retten og tilstode louligen at Være stevnte for denne Sag: og paastod at Citanten maatte tilholdis at producere sin *først (første) Seddel, som hand og giorde, hvilken var uden dag og datum og den forkyndt *forstee fredag efter Paaske; og det andet forbud at Være skeed d/en 18 Aprilis 1730 ved fogedens ordre giort og forklarede de indstevnte at da Gaarden blev opsagt talte de med Børge om Nøstet og sagde ham hvem det var tilhørende: da sagde Børge til dem, vi skal være vel forligte derom; til Vidne derom Ole Bysem og Fuse Vare Mons Helland, Knud Bysem; og erbød ham Grundeleje: og end forklarede Ole Norraas at have tilbudet ham Grundeleje, lenge før forbudet skeede:

Citanten tilstod at have faaet Varsel for Sagen af Contra Citanterne og til at anhøre deris Vidnisbyrd som af dem ere indkaldede:

Vidnerne Vare tilstæde og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag til at Vidne derudi, for hvem Eden blev oplæst og betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet

Ole Bysem, som efter Edens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at da Jorden var opsagt for 2 Aar siden, da sagde Ole Nordaas til Børge Bysem her staar et Nøst som ikke hører Jorden til, derpaa sagde Citantens Broder Ole det Veed jeg, hvilket og hovetCitanten tilstaar saa at Være talt, Ole Nordaas sagde end videre til Børge, jeg ejer ¼ part i Nøstet, enten jeg faar lov at lade det staa der, eller tage det ner eller give dig grundeleje derfor, hvortil Ole og Børge svarede, alletider skal vi forliges derom og der kommer ikke stort paa; Videre sagde deponenten ei den tid at have hørt; i høst var Børge, Ole og deponenten sammen og talede om Nøstet, og sagde Ole til Børge vi faar have en anstalt om Nøstet, det staar nu til nedfalds, og nu vil vi have en anstalt derom og faa endskab derom og om du vil stevne mig for det, vil jeg møde dig om det var ikkun en dags stevning, og svarede Børge intet derpaa uden dette, det faar saa være og faa en endskab. Børge tilstod ligesom forklaret er at Være passerit om Oles sigende:

Fuse Vare fremstod dernest og edelig udsagde: at da Gaarden blev opsagt paa Bysem passerede enstemmig som første Vidne forklaret haver, men hvis (det som) siden er passerit ...(?) af forrige Vidnis forklaring om deris reise i fiorden derom sagde deponenten sig ei at Vide, saasom hand da ei var med;

Mons Helland fremstod dernest,

1730: 160b

og edelig udsagde: edelig og enstemmig som de tvende første Vidner forklaret haver, indtil hvad i høst paa reisen passerit er, derom ei at Være Vidende:

Item forklarede Ole Noraas at have tvende Vidner Ole Bysem og Arne Geterim som skal bevise \at/ hand har tilbudet ham grundeleje, om hand vilde lade ham bøxle Grunden; og bød ham det tilkiøbs eller og om hand ei vilde Kiøbe det, at fløtte det derfra og skeede dette førend den første seddel Kom; og forklarede Ole Bysem under forrige Eed saaledis at Ole Nordaas Kom til ham og ham tillige med Arne Geterim gaa til Børge og høre paa deris tale, og da tilbød da Ole og Johannes Børge deris halve Nøst til Kiøbs, da svarede Børge Nej: men reignede sig de til *egn, da spuurte Ole Nordaas Børge om hand vil forbyde ham at rive det ned ? nej svarede Børge; end tilbød Ole ham at bøxle Grunden hvor det staar og Grundeleje for det har staaet og efterdags Grundeleje; dertil Børge [svarede?] nej: men tilholdt sig ejendom/m/en.

Arne Gieterim aflagde derpaa sin ed og forklarede: edelig og enstemmig som forrige: Børge tilstod at det saaledis er passerit.

Contra Citanterne producerede et skiftebrev af 11 Nov/embris 1723 hvorudi de beviser at nøstet er gaaen i Arv og deel.

Arne Rosland hafde ei Vidner at forklare noget om sit, ei heller at have været hiemme da dette skal være passerit, eller kunde tale med ham derom;

Lensmanden forklarede at have med Ole Miøs og Ole Hole vært med ham at forkynde forbudet, for Arnes Koene og tilstod Arne at have spuurt det siden paa sit Ardbeid: og Arne har ei talt med ham om Grunden førend forbudet er giort.

Retten tilspuurte Citanten hvad hands paastand er i Sagen, svaret hand svarede: at referere sig til Stevnemaalet;

Contra Citanterne paastod Dom til ejendom, saasom de indtet har giort som u-anstendigt er.

Afsagt.

Citanten Børge Bysem søger Arne Rosland, Ole Nordaas og Johannes Bysem til at miste et af dem paa hans Grund staaende Nøst *men (med) hvis derudi findis og refererer sig til Lovens 3de Bogs 14 Capit/ul 32 og 41 art/icul paa hvilket huus hand og ved Rettens Middel har giort forbud. Derimod de tvende Mænd Ole Nordaas og Johannes Bysem med eenstemmige Vidner beviiser, som Hovet Citanten ei kand fragaae, at have førend forbud skeede, Vidnefast tilbudet hovet Citanten Børge Bysem at Kiøbe med sig, eller bøxle dem Grunden og tage Grundeleje, hvilket hand ikke har Vildet, men siden imod deris tilbud, Vidnefast skeed strax derefter ladet giøre forbud derpaa, hvilket

1730: 161

har hindret dem til at affløtte det og derfore udi deris Gierning ei finder noget imod Loven af dem at være handlet. Arne Rosland har ei beviist at have brugt den præcaution som Ole og Johannes, men Vel beviser at samme Nøst er gaaen i Arv, dog ikke kand bevise at Lovens 3de Bogs 14 Capit/ul 32 art/icul af ham at være efterlevet;

Thi finder Retten Sagen af denne beskaffendhed at Børge Bysems prætention til Ole Nordaas og Johannes Bysem ansees gandske U-gyldig og dem at tilhøre det halve Nøst med hvis Gods og ejendom derudi befindis dem at være tilhørende og Børge Bysem enten at kiøbe dem deris halve Nøst fra efter Uvillige Mænds taxation, eller de at have Magt deris part derfra inden Michaeli tider, saasom Vi uden en er forhaanden, at affløtte. Men som Arne Rosland haver forsømt det, som Lovens 3 Bogs 14 Capit/ul 32 art/icul ham befaler, da, i følge af samme Lovens articul, det halve ham tilhørende Nøst, at tilhøre Citanten Børge Bysem Men hvis ejendom, af Arne Rosland udi Nøstet findis ham selv at tilhøre; og stadfæstis saa forbudet for saa vit om Arne Rosland giort er, allene Nøstet angaaende, men underkiendis for saa vit om Ole Nordaas og Johannes Bysem giort er. Og som ingen paastand af dem om forbudets Misbrug imod hovetCitanten giort er, saa reserveris dem deris loulig tiltale til hovetCitanten derom, naar derpaa loulig søgt Vorder. Og ophævis Processens bekostning imellem hovetCitanten og Arne Rosland i denne Sag.

Johannes Bysem og Ole Nordaas haver ladet stevne Børge Bysem og Ole Hannistvedt fordi hand haver lovet deris Moder Marrite Bysem, da Gaarden blev opsagt 1 Koefoster og 2 t/ønner Korn til Vidne derom Ole Bysem, Knud Bysem og Fuse Vare og Mons Helland.

Børge Bysem tilstoed at have lovet det men formynderne ei at vilde tillade ham det; Ole Hannistvedt møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne, ei heller mere end det ene Stevnevidne.

Thi henvisis Sagen til loulig Stevnemaal.

Magne Esem har ladet stevne Ole Tøssen for resterende tiende for 1726 1 mark 4 s/killing i Korntiende og Smaatiende 2 s/killing, er 1 mark 6 s/killing.

Dend indstevnte møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og fragaar gandske Sigtelsen - og have betalt det. Men hvis Citanten vilde giøre Ed derpaa vilde hand gierne betale det,

Citanten paastod dend instevntis Ed - som Citanten var fornøjet med og ei Vilde tage hands Ed men heller eftergav ham det.

1730: 161b

Ole Monsøn Rodland haver ladet stevne Mikkel Anbiørns/øn nu tienende paa Hamre fordum Boende paa Rodland, fordi hand ei har efterlat sig den huuseboed som ham paa ejerens Veigne er paalagt, samme at erstatte med Processens Bekostning.

Mikkel Anbiørnsøn møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og at have været forligt med ham førend hand afgik og opsat 2de Nye huus medens hand Var der og nu ei kand betale mere; og Var overværende ved forliget Mikkel Songstad og Mons Mikkelsen som vare overværende om forliget, og undris nu paa at søgis for det som forliig tilforne er skeed om;

Citanten blev tilspuurt naar hand Kom til Gaarden ? svaret 1729; tilstod at Være forligt, men ei at have seet huusene for snee skyld. Citanten producerede en saa Kaldede paa Citantens Veigne ved Lensmanden og tvende Mænd forfattet forretning eller saakaldet besigtelse paa slet papiir og derhoes et brev fra ham af 18 Julij 1730.

Afsagt.

Siden her ingen Loulig besigtelse anvisis og imellem parterne aldskillige stridigheder imod Accord skeed er, saa kand dennesinde ei noget derom kiendis førend af Retten loulig besigtelse skeer.

Og blev saa Parterne forligt om 2 rdr og betalt for Retten som strax blev betalt.

Ole Grimstad er stevnt efter forrige tiltale og Vidnet Lars Ladstad og forrige Nafngivne Vidne Marete Olsdatter.

Lars Ladstad møtte: men ei Marete; Lars Ladstad forklarede at have siddet i Oles stue og faaet sig Mad, og da Var Ole og Vemund inde, da sagde Vemmund hvor er fat om Sokkerne Matmor, faar jeg dem, hvortil Oles Koene svarede, nej ei før jeg faar tale med hende, for den Ulden jeg tykkedis kiende som af hænde var bort ført til Hougstvedt;

Marete Olsdatter møtte ikke: Stevnevidnerne Ole Tvedten og Anders Bernæs afhiemblede edelig at have stevnt hænde med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende selv.

Afsagt.

Thi blev sagen udsat til Høste tinget at faa 2de Mænd af fogeden opnæfnt til neste ting deris Ed at *forklære efter hændis Edelig aflagde deposition for dem da videre skal handlis hvis Ret er.

Fogeden tilspuurte Almuen og Laugrettet i underdanig følge af Cammer Collegii giorte Anteignelser udi S/a/l/ig/ Glads Regenskaber om her de aaringer fra 1706 til 1710 ingen delinqventer, fanger eller arrestanter herudi Skibbredet er paagrebne, dømte og straffede og hvorlenge de her satte - hvortil de svarede nej.

1730: 162

Item tilspuurt om dem er vitterligt at nogle af S/a/l/ig/ Christian Aboes Arvinger her ere boende eller nogen effecter ham tilhørende hvortil de svarede nej: at herudi ei noget dem vitterligt er.

Sluttelig blev restantsen for dette Skibbredis Almue forfattet og oplæst og deraf Retten forseiglet.

Anno 1730 d/en 25 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Gaarden Eide nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Biørge, Aamund Lie, Iver Storsetter for Ole Esem Fuse Wadsil, Lars Øfre Echanger, Elling Lie, Niels Esem Lars (Ole?) Øfre Echanger, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høi øfrigheds befalinger som fol/io 145 og 146 findis extraherede - dernest blev tinglyst

(1.) Niels Bildøen og Christian Laakøen [-s bøxelbrev? eller Skiøde?] til Knud Lars/øn Schaar paa 12 merker S/mør 2 Kander Malt udi Schaar, dat/erit 21 Martj 1730.

2. Johan Garmands udstedde bøxelbrev til Knud Johans/øn paa 18 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Hagsetter dat/erit 15 Julij 1730.

3. Adskild Heldals udstedde bøxelbrev til Joen Hansøn Eide paa 18 merker S/mør 1 qvarter Malt udi Echangerlid dat/erit 21 Julij 1730.

4. Caspar Rømmers udstedde Bøxelbrev til Iver Halstensøn paa ½ løb Smør udi Nore Qvinge dat/erit 8 Martj 1730.

D/en 26 dito er Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda blev tinglyst

5. Niels Elvigens udstedde Skiøde til Hans Stephensøn paa 12 merker Smør og 8 Kander Malt udi Elvigen dat/erit 25 Julij 1730.

6. Erik Johansøn Biøndals udstedde Skiøde til Siur Nilsøn paa 18 merker S/mør og 12 Kander Malt udi Biøndal, dat/erit Eide tingsted d/en 25 Julj 1730.

7. Nils Eriks/øn Totland og Ole Andersøn Totlands sluttede contract af 25 Julij 1730 angaaende Livs Ophold og Arvs tilfaldelse, dat/erit Eide Tingsted d/en 25 Julij 1730.

Magne Sandvigen haver ladet stevne Nils Sandvigen fordi hand haver slaget *hilsen (helsen) af ham med en øx alt til strafs lidelse for samme formastelige Gierning og erstatte denne Processis forvolte Omkostning, til Vidne derom Ole og Johannes Fyllingen.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for sagen og forklarede: at tvende smaa Kied stod i Geilen og gik hen og Vilde lade op Geilen for dem at de skulle komme paa Bøen, da sagde den indstevnte til ham Citanten, skam faa dig du maatte lade dem staa i geilen og Ej lade op for dem at Komme paa Bøen, derpaa sagde Citanten til dend indstevnte Kom hid til mig jeg skal betale dig Din tyv, da gik den indstevnte til ham bærende øxen i haanden og blev grebet af Citanten i skiegget, siden tog Citanten

1730: 162b

en steen op af Marken og Kastede dend indstevnte udi *hærren (skulderen) med, tog en skie og slog ham i hærrene med, kom saa den indstevntis Koene gaaendis og tog hand saa en garskie og slog til hænde og lagde saa den indstevnte til ham Citanten med en liden øx i hovedet saa det blødde, derpaa gik Citanten til Naboerne og ønskede at hand maatte, nemblig Citanten have lige her(?) (for?) gangen.

Citanten blev tilspuurt om hvis (det som) nu forklaret er ei passerit er, hvortil Citanten sagde nej, men allene om slaget at Være sandhed; Citanten derimod forklarede at have staaet tilig op Morgenen og gik til Gierdisgaarden for opligge nogle Brage eller eenebrisker paa Gierdet som Citanten tilhørende og viste sig ingen fare og som hand kom der bort, hafde den indstevnte drevet sine faar i Marken og selv ejede gierdisgaarden og hafde den indstevnte 2 á

3 bukke Kied som skilte sig fra Gedderne og kom hiem i Geilegaarden, da smettede qvæget igiennem Gierdisgaarden og kom hiem i huuset, giorde saa Grind paa Leedet at de ei skulle komme tiere igien, da sagde den indstevnte at Citanten selv hafde slippet det hiem og Kalde Dend indstevnte for Tyv og hund, blev saa staaende og kom dend indstevnte med øxen rendende og vilde forhindre ham det og som hand ei fik Grinden ned, rev hand stengaarden ned som falt over ham, hvilket dend indstevnte fragik, end forklarede Citanten at hand dend indstevnte havde revet 6 favner Gierde ned for ham og ei endnu slaget til ham, men da dette var skeed, slog den indstevnte til ham med skaftet af øxen saa hand falt i besvimelse.

Dend indstevnte Veddersagde at ei aldelis passerit er, som hand forklarer: og gik saa Citanten til Fyllingen for at faa Vidner om hvis (det som) passerit er; og det til Ole Fyllingen og Johannes Fyllingen, hvilke for Retten ogsaa møtte og udsagde først

Johannes edelig: Ei om deris mellem værende det ringiste at have seet, men Magne kom til ham og beklagede sig om gierningen og begierede af dem at gaae med sig, som deponenten og Andet Vidne ogsaa giorde, og da hand og forrige Vidne kom til dem, var Niels opgaaen i Marken, da kom hand ned og passerede ord imellem dem, Klokken 2 om eftermiddagen, men hvad dag det Var, kand hand ei erindre, ei erindrede sig alle de ord som imellem dem passerede den tid.

Den andet Vidne Ole Fyllingen fremstod dernest og edelig forklarede: at Magne kom til dem en Mandag eftermiddag og saa blodig ud og ilde farende paa sine Klæder, men hvem det havde giort ved hand ikke uden Magne sagde for ham at det skeede ved Nils hans grande, og gik saa til granden ned forrige Vidne for at høre om Sagen og blev saa bekiendt af Nils som af ham selv forklaret er, og fant de blod omkring Marken liggende

1730: 163

men medens de Vare der skeede indtet Clammeri imellem dem og tilstod Nils for dem at have slaget Magne i hovedet med Skaftet af øxen og skeede imellem dem Kivagtige ord den tid, men ei ærrørige ord saavit de Kand erindre; det samme forklarede forrige Vidne Johan/n/es sig og som dette at Kunde erindre.

Retten tilspuurte Citanten hvad straf hand paastaar over den indstevnte ? svaret at henstillede det under øfrigheds hænder og formoder Satisfaction for sin Skadeslidelse.

Fogeden paastod at Retten vilde observere Kongens intresse i denne Sag og det ved Dom og Kiendelse fuldt (faldt?) ere.

Afsagt.

Af Acternis udvis og den derudi af dend indstevnte Niels Sandvigen giorde tilstaaelse, befindis det at Nils Sandvigen haver imod Christendommens pligt med Stavs huug udførmet sin Grande Magne Sandvig og slaget ham med et øxeskub et blodhug, thi bør Nils Sandvigen for saadan hands formastelige adfærd, i følge af Lovens 6te Bogs 7 Capit/ul 8 art/icul [bøde] 3de Sex lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven - og som her ikke bevisis af Citanten nogen udgift til en eller anden for hafte cone(?) af Badskerløn, eller ved besigtelse nogen anden tilføjet skade, saa kand Retten ei heller noget derom dennesinde paadømme, førend det paa loulig Maader bliver beviist, hvilket naar skeer, skal ikke feile paa denn assistentz som Loven derom befaller - og som den indstevnte ei haver bevist Citanten noget over saa viger hand dennesinde, i mangel af beviis, fri for den indstevntis beskyldning.

Enken Ingeborg Qvinge lader *indstevnte Iver (etternavn mangler her) fordi hand haver slaget hende udi hændis eget huus, Vidnerne ere Mons Iversøn Qvinge og Marte Qvinge hans Koene; alt til strafs lidelse efter Loven.

Iver Qvinge tilstod lovlig at Være lovlig stevnt for Sagen og Sigtelsen, og forklarede ei at have slaget hende men hand at Være slaget af hænde:

Mons Qvinge 20 Aar og Citantindens *Stef Moder*: møtte og tilstod louligt at Være stevnt for denne Sag at Vidne udi: og blev saa eden for ham \Eden/ oplæst betydet og forklaret og tilholdet sin sandhed at udsige: som og efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at Iver kom i Stuen og talte til hans *Stvvmoder (Stevmoder) Ingeborg, gak af sted og tag Kalvene mine, skal jeg tage Kalvene dine sagde Ingeborg, ja sagde Iver: hvorledis spuurte Ingeborg ? da sagde Iver til Ingeborg, du har dræbt dem og du skal tage dem, derpaa sagde Ingeborg, haver jeg ei taget dine kalver, saa have *grundet taget dem, da kom Ivers Koene ind, da Ingeborg sagde til Iver du haver Vært en Lyger i sager eller alltid; og gik saa Ivers Koene til Ingeborg medens Iver stod hos hænde og gik saa Iver frem og tog Ingeborg med begge hænder i sine Axler og skok hænde eller røstede hænde, og holt saa Iver med Venstre hand medens hand slog til Ingeborg med højre haand, saa blodet kom ud af hændis Mund og tænderne løes i Kielken paa hænde; saa sad Ingeborg med Rokken imellem beenene og tog Iver Rokken fra

1730: 163b

Ingeborg og gav hende en stræk over hærrene med Rokken og bød (bad) saa Ivers Koene og vilde giøre samme Med hænde, ristende hænde Næven til ansigtet efter hans tykke, hvorpaa deponenten reiste sig fra Benken som stod og lappede paa en Skoe, sigende: en kand(?) Mude(?) paa hin anden og vilde saa tage Ivers Koene og lede hænde ud og da hand fik hænde mit paa Gulvet, kom Iver og Vilde forhindre det og deponenten stod imod og blev først Mester(?) af Iver og slog saa siden Iver ham med Rokken mange slag.

Iver fragik gandske Sigtelsen.

Marte Qvinge møtte ikke. Stevnevidnerne Ole Tofte og Anders Søre Qvinge afhiemblede Edelig, at have stevnt hænde med mere end 14 dagis Varsel til at Vidne i denne Sag og talte med hænde Selv.

Citantinden paastod Vidnet maatte paaleggis under straf til neste ting at Møde og Vidne i Sagen.

Afsagt.

Marrite Qvinge som nu befindis loulig stevnt til at Vidne i Sagen og ei møder sit edelige deposition at aflegge, foreleggis til neste ting at møde sit edelige deposition at aflegge under 20 lod Sølvs bøder, om hon udebliver, da og videre skal kiendis hvis Lov og Ret medfører.

Marrite Olsdatter Nodtvedt er stevnt for begangne Lejermaal og angive sin Barnefader.

Lars Sørensøn møtte og forklarede at Være gift med hænde i Vaar og hands Koene at Være kommen i Barselseng for Brylluppet og Copulerit af H/er/r Jonas i Hammers Gieldet; angivende sin fattigdom.

Fogeden paastod Dom til Egtebøders erleggelse efter Loven.

Afsagt.

Som Lars Sørensen ei Kand fragaa jo førend Egteskabet blev fuldbyrdet, at have besvangret Marrite Olsdatter Nødtvedt, da tilfindis de at betale de resterende Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Fogeden i Anledning af Cammer Collegii ordre om S/a/l/ig/ Søren Glads Regenskabers anteignelser for *Aringer 1706 til 1710 inclusive tilspuurte Almuen og Laugrettet, om dem noget er Vitterligt at (om?) nogle delinqventer, Arrestanter eller Løsgiengere i de Aaringer ere paagrebne, fengslede og paadømt og hvorlenge de har siddet ? hvortil Lensmanden og øfrige svarede at det Aar, hvilket det Var, Kand de ei erindre, da den ordre var udgivet til inqvisition over Landet, blev paagrebne 2de Qvindfolk, som udi 9 Uger sadde hos Lensmanden, men ei Kand erindre naar eller hvor de bleve af siden.

1730: 164

End tilspuurt om nogen af dem Ved *at (af?) Sorenskriver S/a/l/ig/ Aboes familie her eller effecter her findis; hvortil de svarede nej.

Fogeden tilspuurte Almuen hvad tilstand Lars Schaars og Lars Fyllingens tilstand er ? hvortil de svarede at ville hielpe Lars Schaar som er boeslidt men ei den anden.

Sluttelig blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almue oplæst og forseiglet.

Anno 1730 d/en 28 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Allenfits Schibbredis Almue udi Alvestrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Jacob Schotsund, Ole Berraas, *Niles Berrefiord, Mikkel Qvame, Gulak Berfiord, Johannes Berfiord, Anders Elsaas, og Halvor Ryland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efter at Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 145 og 146 findis extraherede - dernest blev Tinglyst

1. Johan Garmands udstedde Bøxelbrev til Arne Kores/øn (Kaaresøn) Klevedal paa 3 Spand Smør Og ¾ huud udi Sem, uden reversen at anvise, dat/erit 18 Januarij 1730.

D/en 29 Julij blev Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Fogeden ladet stevne Ole Jonsøn som d/en 11 Julij 1729 for Retten bekiendte at have haft omgiengelse med Kiste Monsdatter Toftinge og derfor vil for udstaat Dom, stevnis dog atter igien fordi hand samme Tid offentlig bekiendte at Stephen Nilsøn iligemaade med hænde Kiste Monsdatter hafde haft Løsagtigheds Lefnet, det enten at afbevise eller derfore lide straf; hvad Vidner hand Kand have eller vide til sin Sags styrke at føre, selv at i agt tage og derpaa loulig Stevnemaal indgive - og at sin Nu lade afhøre det da nafngivne Vidne Marrite Toftinge.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod ei At have stevnt hænde til at Vidne i Sagen; ei heller møtte hon, eller nogen som Stevnet havde;

Thi henvisis Sagen til loulig Stevnemaal.

Afsagt.

Siden Ole Jonsøn ei efter forrige interlocutorium af 16 Martij haver indstevnt det da nafngivne Vidne Marrite Toftinge, saa paaleggis hand samme til neste ting at efterkomme, saafremt hand det forsømmer, skal Vorde gaaen Dom i Sagen efter hvis Lov og Ret medfører.

Dito ladet stevne Barbro Monsdatter og hendis tieniste dreng Johannes Olsøn efter forrige tiltale.

Dend indstevnte møtte for Retten nemblig Johannes Olsøn og ei efter Rettens forrige afskie-

1730: 164b

digelse af 16 Martj 1730 fremviste Præstens attest som ham da om hands alder var paalagt; efter tilspørgelse svaret ei at have søgt Præsten om attest: mens hans fader Ole Mychisvold tilstod at hand Var 15 Aar.

Fogeden paastod at efterdi faderen nu selv møder i Retten og angiver sin Søns Alder 15 Aar, saa paastod hand Dom efter Loven.

Hans Ols/øn paastod paa sin Koenis Veigne Dom efter Loven. Men som Hans Olsøn tilstod at bevise ham at Være 19 Aar; saa bevilgis hand samme til neste ting at faa afbeviist til endelig paakiendelse.

Dito Ole Mychisvold haver ladet stevne Hans Monstad efter forrige tiltale og Vidnerne Barbro Monstad og Lars Monstad til Vidne.

Barbro Monstad møtte ikke, men Stevnevidnerne møtte og tilstode tillige med Manden Hans Monstad som tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse: men undskyldede hænde med Aanden og Sommervinden.

Lars Monstad møtte og tilstod loulig stevnet til at Vidne i Sagen - og efterat Eden for ham oplæst Var og betydet forklarede hand edelig, at en stund paa Naten(?) efter hands tanke imod Klokken 9 kom Barbro Monstad til deponenten raabende at Johannes hafde skaaret Hans Monstad forderve, hvorpaa deponenten gik der hen og fant Hans siddende paa en Krak i Stuen og holt haanden *bøende, og Johannes sad paa sengen og giorde Ved Vidier (vedvidjer?) og hafde en Kniv i haanden og sagde Hans til deponenten at Johannes giorde det, og Johannes negtede, men ikke Ved af hvis Videre passerit er.

Afsagt.

Barbro Monstad som nu befindis loulig stevnt og ei møder sit edelige Vidnisbyrd i Sagen at aflegge, foreleggis til neste ting igien under 20 lod Sølvs Bøder at Møde sit edelige Vidne i Sagen til opliusning at udsige under 20 lod Sølvs Bøder, da videre udi Sagen, hvis Lov og Ret medfører, naar alting ved Stevnemaal vorder loulig omgaaet, skal vorde Kiendt og afsagt.

Capitain Tormøhlen paa arrestanten Corporal Arne Sems Veigne, haver ladet indkalde Stephen og Anders Levestad at Vidne angaaende nogle Ord som skal Være talt af Knud Kidenæsis Koene, da de Komme fra Byen, efterat denne hændelse imellem Corporalen Arne Sem og Knud Kidenæs var passerit i Bergen; men ei stevnt Knud Kidenæsis Koene til at anhøre disse indstevnte Vidners forklaringer efter tilspørgelse og examination til Stevnevidnerne.

Afsagt.

Retten Kand ei fravige Lovens 1ste Bogs 4 Capit/ul 1 art/icul, thi som den paagieldende ei dertil loulig er stevnt, som ordene skal have udtalt, saa ingen Vidner, uden hændis tilkaldelse an-

1730: 165

tagis, men saa snart det loulig Vorder efterkommet, skal ei manqvere paa hvis Retten bør at forrette, at fuldbyrde.

Fogeden haver ladet stevne Jacob Siurs/øn Echeland og Brite Olsdatter for begangne Lejermaal til Bøders erleggelse efter Loven.

Arne Hielmetvedt møtte paa hændis Veigne og leverede 6 rdr for hændis Bøder. Paa Jacob Siurs/øns Veigne Møtte ingen: men forklaret blev at hon blev kommen i Barselseng imod

S/anc/t Hans tider og at Jacob Siursen maatte paaleggis at møde til at *fra (fragaae) eller tilstaae om hand er barnefader eller ej; og reservation til hands Bøders erleggelse efterdi hand er skrevet medens gierningen er skeed.

Afsagt.

Som Brite Olsdatter haver ved Arne Hielmetvedt ladet betale sine Lejermaals Bøder 6 rdr, saa bliver hon saa vit Bøderne angaar dennesinde ei videre *videre tildømt; dog foreleggis Jacob Siurs/øn til neste ting at møde at tilstaae eller fragaae om hand er fader til Brite Olsdatters Avlede Barn eller ej, da Videre skal Vorde kiendt hvis Lou og Ret medfører.

Arne Hielmetved haver ladet stevne Halvor Fischesetter efter forrige tiltale at give ham tilbage hans Bøxel for gaarden Fischesetter, som af Halvor blev frakiøbt Arne medens *hands boede derpaa.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Aamund Haannisdal og Johannes Spurcheland afhiemblede Edelig at have stevnt ham for denne Sag [med] mere end 14 dagis Varsel og talte med ham Selv.

Citanten paastod sin Bøxels igiengivelse, naar hand skal give ham ud som er 8 rdr.

Afsagt.

Lovens 3de Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul siger udtrykkelig at Odelsmand og Jorddrot er nest til at besidde Jord hand ejer med videre og igiengive ham sin fæste eller første tage; da som Citanten \Arne Hielmetvedt/ ei med Ejerens beviis af Bøxelseddel i allerunderdanigst følge af Lovens 5 Bogs 14 Capit/ul 25 art/icul fremvisis, hvormeget hand Citanten udi Bøxel givet haver; saa tilfinder Retten den indstevnte Halvor Fiskesætter at betale Citanten Arne Hielmetvedt hvis (det som) hand loulig beviser at have udi Bøxel udgivet og erstatte ham denne til Datum anvente bekostning med 1 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; hvorimod dend indstevnte Halvor Fiskesætter, reserveris sin tiltale til Citanten paa hvis brøstfeldighed Gaardens huuser loulig bevisis at necessitere paa louligste Maade hand best ved og Kand at udsøge.

Ole Mychisvold haver ladet stevne Hans Monstad for hans Søns Johannes Ols/øns resterende Løn, hvorpaa ei videre er betalt end 8 s/killing for et par skoe, samme at betale med Processens bekostning.

Dend indstevnte møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse;

Citanten forklarede at hands Søn tiente ham 1 aar ringere 4re Uger, og Var lovet 1 rdr i Løn, foruden Klæder og derforuden at Være lovet af dend indstevntis formand undervis-

1730: 165b

ning i Smidie-Ardbeid.

Dend indstevnte sagde sig herom ei at Være Vidende: og blev Citanten tilspuurt hvorlenge hands Søn tiente der førend Citanten Kom der, ? svaret: ½ Aar: end tilspuurt hvorfore hans Søn Qvitterit tienisten for aarets expiration (forfall, utgang) ? svaret fordi hand blev af dend indstevntis huustrue afviist og maatte for Sult afgaae;

Citanten blev tilspuurt om hand kand bevise at *Citantens huustrue haver afbevist ham sin tieniste ? svaret Jens Monstad og Christians Mychisvold og Jensis Koene Marrite: hvilke dennesinde ei Vare stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrd, ei heller Citanten dertil indvarslet. Foruden blev angivet at det skall beviisis at hans Søn formedelst ureen Mad har maat qvitterit: og dertil nafngivet Lars Monstad og Ole Lie: men ei dennesinde at have stevnt dem;

Dend indstevnte blev tilspuurt om hand vilde antage disse nærværende Vidnisbyrders forklaringer hvortil hand svarede: ja: hvorpaa Jens Monstad først blev fremkaldet, som edelig udsagde: at Hans Monstads Koene baade før dend indstevnte Kom der, og efter, afviste

Citantens Søn af sin tieniste, men ei Aarsagen til afviisningen uden den indstevntis Søn Klagede paa underholdning - end tilspuurt om hand hørte det skeede for Arbeids forsømmelse ? svaret nej:

Lars Monstad fremstod dernest og edelig udsagde: at være kom/m/en i Stuen paa Mongstad og da viiste Johannes Olsøn ham Maden som ham var tilreed, og da fornam Citanten at Maden af Melk den tid saaledis Var at den af Mennisker ei kunde ædis, men saa ud, som den af et Urent Gulv kunde være opfejet - og ei hverken før eller siden bleven det Var.

Ole Lie fremstod dernest og edelig udsagde: at komme gaaende der en Søndag eftermiddag og blev Var samme dag da forrige Vidne det blev Var udi stuen, Johannes Olsøn sidde ud ved Veggen og have Mad for sig som ei var ædende, hvilket hand sagde sig ...(?: skrive over/retta på) indstevntis Koene at have giort.

Dend indstevnte begierede opsettelse til neste Ting til videre besvarelse og opliusning i Sagen.

Afsagt.

Siden den indstevnte begierer tid til neste Ting til Sagen at besvare, saa bevilgis ham det, imidlertid tilladis Citanten det ene udeblivende Vidne Christian Mychisvold til neste ting at faa indkaldet til Sagens opliuslighed, da og videre skal Vorde afhandlet hvis ret er.

Lensmanden Anders Tvedten haver ladet stevne Tollef Mundals Enke Ane, hvis Mand Tollef Mundal har Været Kirkeværger, at tilsvare ham 13(?) *Koe (Kiør) og Leje deraf fra 1723 til 1730, enten in Natura eller med Penger - og erstatte denne Processis forvoldte omkostning.

Paa den indstevntis Veigne møtte Askild Magnes/øn Mundal og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse

1730: 166

og fragik Sigtelsen, men vil giøre Leverantsen for hendis Mands Kiør 12 i tallet som hand forestod; og indgav saa Askild Magnesøn sin forklaring Special paa 12 Kiør. Peder Bejer paa Citantens Veigne anviste Kirkestolen, hvorudi bevisis at Kirken er 24 Kiør ejende, nemblig Hammers Kirke. End tilspuurt om de ingen Leverantse qvittering haver fra Oberste Leutenant Grans frue at hænde er leverit disse anførte Kiør af dem begge som til Kirkeværgere vare ansatte ? hvortil hand svarede nej: men at qvitteringen dog skal Være S/a/l/ig/ Rasmus Lechnæs leverit og af ham forkommet og derom at have Vidner Lars Mitgaard og Magne Mundal;

Afsagt.

Ane Mundal tilladis at føre de nu nafngivne Vidner Lars Mitgaard og Magne Mundal til neste ting at faa indkalde de og Oberste Leutenant Grans frue til Veddermæle, da videre skal kiendis hvis Lou og Ret medfører.

Askild *Hanstendal haver ladet stevne paa egne Veigne Enken paa Sætre Ane Andersdatter for en Koe som hon paa Leje har haft og forkommet, samme at tilsvare og erstatte processens bekostning.

Anne Andersdatter forklarede at have faaet en Koe af hands forældre som blev opynget imod 3 Aars Leje og hafde saa samme Koe nogen Tid og lod saa sin Maag Askild Iversøn faa den; efter formyndernis tilladelse Ole Klevedal; dog at hon soldte en Koe som var udtaget og sat en anden i steden igien, som Var udtaget til sin datter; denne hafde siden hendis Svaager paa Leje udi 3de Aar og leverede saa Citanten selv Koen til Johannes Echnæs saasom hand tenkte det Var, samme ham udlagde Koe, men da Manden fik Koen, var den saa Elendig, at hand Johannes Echnæs leverede efter 9 Ugers forløb Koen fra sig og lejede ham

til Askild Iversøn, da Koen kort tid der efter dødde - ej vidende om samme Koe enten blev besigtiget af Mænd om hon skedde noget eller ikke:
Besigtelse Mændene Ole Joens/øn Sætre og Lars Sætre forklarede, at da Koen af dem blev aabnet, saae *det (de) ei andet, end at det Var aftvingelse saasom Qvæget gandske Var udmagret, men ei enten fattis Lungesot eller andet, uden alting forsvunden - Men af Storleden være som beste beest:
Citanten paastod skadesløes Dom.

Afsagt.

Siden det af acten bevisis, at dend indstevnte Ane Andersdatter haver fortusket denne Koe som Citanten paa Skiftet er udlagt, den bortsolt og siden til sin Svaager Askild Iversøn bortlejet; hvorved Citanten siden har nødt Leje for qvæget hos Askild Iversøn, hvoraf kand sluttis at samme Koe nogenledis maa have Været bøxlefør; Nu siden Koen fra ham bortsat til Johannes Echnæs, hvor Koen er forkommen, mellem Askild Ivers/øn og Johannes Echnæs, thi vil ogsaa Askild Ivers/øn og Johannes Echnæs tillige indkaldis for at Retten kand faa dis grundigere opliusning i Sagen naar de tvende

1730: 166b

sidste Kommer til Veddermæle, da endelig skal Vorde Kiendt i Sagen hvis Lou og Ret medfører.

Fogeden tilspuurte Almuen og Laugrettet i underdanig følge af Cammer Collegii giorte Anteignelser udi salig Glads Regenskaber fra 1706 til 1710, om dem er vitterligt at nogle delinqventer, arrestanter eller Løsgiengere udi de tider ere anholdte, paagrebne og straffede, ? hvortil Lensmanden svarede at udi Glads tid blev grebet et qvindemenniske ved Nafn Marrite Andersdatter fød paa Mitgaard i Allenfits Schibbrede, fordi hon avlet Barn med sin Søstermand og derfore dømt fra Livet for hiemtinget og Laugtinget, siden efter tvende Aars fengsel in allis benaadet med livet og ført til Kiøbenhafn enten i Spindhuuset eller andensteds; men Manden ført paa Slottet i Bergen saas/om hand Var soldat. Flere ei at afvide.

Item tilspuurt om nogen Arvinger af S/a/l/ig/ Aboes familie eller Midler ham tilhørende her findis ? hvortil de svarede nej:

Sluttelig blev restantsen for dette Skibbredis Almue forfattet oplæst og forseiglet.

Halvor Mitgaard og Ole Fyllingen formyndere for Ole Lechnæssis Søn opbød for Retten den Umyndigis tilfaldne Rede Midler 500 rdr imod aarlig interresse imod sufficant pant, da de ere Villige dem at udlevere ? men som ingen nu indfant sig, blev formynderne tilholdt samme at holde udi sikker Bevaring, indtil de Kunde see sig forsikkret.
Citanterne begierede hvis passerit er under Rettens forseigling beskreven som Retten consenterede.

Anno 1730 d/en 31 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue paa Brudeknappen nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Niels Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Knud Helland Knud Boge, Mons Tiore, Halvor Qvisten, Johannes Nore Toule, Johan/n/es Manger, Nils Kolstad udi Johannes Hellis Sted, Ole Johans/øn Kaalstad, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, æduelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 145 og 146 findis extraherede - dernest blev tinglyst

1. Madame Storms udstedde bøxelbrev til Peder Magnes/øn paa 18 merker S/mør 15 Kander Malt udi Miøs, dat/erit 14 Decembr/is 1727 uden reversen at anvise, *dat/erit.
2. Lucas Steens udstedde bøxelbrev til Jacob Olsøn paa 1 p/un/d Smør 16 Kander Malt udi Kartvedt, dat/erit Olnæs d/en 14 Julij 1730 uden reversen at anvise.
3. Peder Joens/øn Jensbergs udstedde bøxelbrev til Hans Monsøn paa 18 merker Smør 1 ½ qvarter Malt udi Lilletvedt, dat/erit 8 Julij 1730, uden reversen at anvise.
4. H/er/r Hans Mejers udstedde bøxelbrev til Jens Jacobs/øn Daland paa 1 p/un/d Smør 16 Kander Malt dat/erit 26 Nov/embris 1729 uden reversen at anvise.

1730: 167

5. H/er/r Hans Mejers udstedde bøxelbrev til Jacob Gunders/øn paa 1 p/un/d 3 merker, stod hverken Smør eller fisk, udi Gaarden Rigstad, dat/erit 23 Aprilis 1730 uden reversen at anvise.
6. Aamund Eriks/øn Storems og Knud Soltvedts udstedde Bøxelbrev til Halvor Nils/øn paa 18 merker S/mør 18 Kander Malt udi Indsylte, dat/erit 16 Aprilis 1730 uden reversen at anvise.
7. Landsdommer og Laugmand Niels Knagenhielms udstedde bøxelbrev til Niels Colbeensøn paa 1 p/un/d Smør 16 Kander Malt udi Ystebøe, dat/erit Bergen d/en 17 Martij 1730, uden reversen at anvise.

D/en 1 Augusti blev Retten igien sat med foranførte, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden Niels Sæbøe til Kongens interressis beobagt, ladet for Retten indkalde Christian Knuds/øn Waagenæs og Anders Haaland for indbyrdis øvet Slagsmaal alt til strafs lidelse, Vidnerne herom Johannes og Mikkel Haaland og Christen Christens/øn Waagenæs, sampt \Joen/ *Nils-Nils/øn Qvalem;

De indstevnte møtte for Retten og tilstode Stevnemaaletz loulige forkyndelse, ligeledis møtte ogsaa Vidnerne: de indstevnte forklarede at det ei var stort og forklarede Anders at Christian Knuds/øn kom op af sin Baad med en *tarreleg i haanden og prikkede ham Anders omkring kroppen dermed og tog derefter Christen en Baads Krog og kraagede den i Andersis skiorte og stak ham paa legemet dermed og slog Anders omkring hatten dermed og sagde det ene Vidne til Anders, dersom de for saa med mig, taalte jeg det ei, Anders lydde ikke Vidnet ad, siden gik hand uden paa Skierret hvor Christian Knuds/øn stod, tog en garnsteen og kastede stenen i Søen for at svette Christian ud og tog saa siden en Vaat Christen tilhørende og Kaste paa Søen, og da hand Anders skulle stige i Baaden for at tage Votten ind, da tog Christian Baads Krogen og Vilde hindre Anders at Komme i Baaden, og i det samme tog Anders i Baads Krogen og hafde nær stubnet ud af Baaden: og siden blev skuet af Christian over ende i Baaden og Vilde taget efter Votten, men Christian slog med Kraagen efter Vaatten paa det hand ei skulle faa den.

Fogeden forlangede Vidnernis forklaring i Sagen: for hvem og Eden blev oplæst forklaret og betydet og tilholdet deris Sandhed at Udsige: og først fremkaldet

Johannes Haaland som edelig udsagde: at hand gik ned med Mikkel og Anders Kom ned siden for at bytte deris fisk saa kom Christian ned og angienglist, det er narrist ved Anders,

men ei kand erindre Anders noget tiltale Christen før dette narreri og aberi af ham med Anders skeede, men ei saa Special kand erindre det, og gik saa Christian fra Anders til et skier for at hente hvis (det som) der Var og Anders giorde ligesaa med sin Kipe og steg saa deponenten og ser hvis (det som) de havde for sig og blev Vare at Anders og Christian *lage (laage) og stræbede med en Vaat som udkast Var, og blev saa var

1730: 167b

at de laage der og drogis og blev saa Var at Anders tog Christen i haaret og Christen med et ødskar laaeg og Kakkede Anders paa hænderne, men siden blev hand Var at Anders Var blodig, hvorledis hand fik det Kand hand ei erindre.

Mikkel Haaland fremstod dernest og udsagde: at hand og Johannes skulle gaa ned og bytte deris fisk, en liden tid derefter kom Anders ned og satte sig paa en sten, da kom Christen af Baaden gaaende med en liden skraameleg og omkring for Anders dermed, som sad stille og ei talte et ord til Christen før dette skeede, i det samme tog Christen en liden Sild og laaeg op paa Andersis hat, for at end Narre ham, enda sad Anders stille, og sagde saa Johannes til Anders, var jeg saa narret som dig taalte jeg det ikke, og blev ikke got af; og som Christen ei vilde tage Anders \i Baaden sampt tage/ Vaatten igien som af Anders var udkast i tanke at det Var Christens, da gik deponenten i baaden og tog Vaatten igien og lagde saa Kraagen i Baaden som hand hafde taget Vaatten igien med og drogis siden Christen og Anders om Kraagen og bar saa over ende med dem og tog saa Anders Christen om halsen, men Christen raabte at hand hafde ham i haaret og bad ham slippe sig, som og skeede af Anders, og bleve de saa skilt aad, gik saa Anders i deponentens Baad for at Komme paa Land, da tog Christian haanden sin og Svette Anders ud med Vand og Anders tog et ødskar for at svette Christian med og falt saa Anders over ende i Baaden, og Anders fik ont for Brøstet og tog saa Anders en Aare og Vilde legge til Christen med Bladet, men hvor tungt det Var, kand hand ei erindre, og tog saa Christian Aaren fra Anders saasom de Vare i hver sin Baad og tog Anders Christen i foden og falt Christen og fattede Anders Christen i Brøstet og Christen tog et ødskar og dengte Anders bag paa krunen som holt Christen i haaret og sagde Christen til Anders slip eller jeg skal dræbe dig og saa blev de skilt ad og da Anders gik op igien bleve de Vare blod paa Anders(is) \hovet/ og negle klor paa Christens Ansigt og 2 á 3 draaber blod.

De indstevnte bleve tilspuurt om ei passerit er som forklaret ere ? hvortil Anders svarede jo: og Christen svarede ligesaae.

Christen Christensøn Waagenæs fremstod dernest og edelig udsagde: ei andet at Kunde Vide, end at Anders 3 dager derefter paa havet viste dem sit Saar og sagde det at have faaet det af Christen; men ei saae det.

Joen Mikkelsøn Qvalem forklarede edelig som forrige om Anders sigende om sit saar som var saa stoer som en 2 s/killing, hvilket hand sagde sig at have faaet af Christen, men ei saa paa nogen gierning.

Fogeden paastod at

1730: 168

efterdi de tvende første Vidner eenstemmig forklarer at Christen Knudsøn har ertet og irriterit den gamle Anders Haaland, ligesaa at Vidnet Mikkel Haaland forklarer tydelig det Christen Knuds/øn Waagenæs har omskuet eller nedslaget Contraparten Anders Haaland, sampt slaget ham udi hovedet med et øskar saa hand blødde, hvilket alt Christen Knuds/øn har tilstaaet at Vidnet derudi har vidnet Sandhed, saa formeenis at Christen Knudsøn som Aarsag til denne tvistighed for denne sin omgang bør ansees og straffis og den gamble Anders Haaland, som

ligeledis findis efter Laugrettets og Almuens sigelse at Være gandske udfattig, dog alligevel at lide en billig straf for en anden gang at tage sig Vare for hastighed og Uenighed.

Afsagt.

Det er baade, efter Guds og Kongens Lov overens stem/m/ende, som ogsaa udi voris Christelige truus (troes) articler læris, at elske sin neste som sig selv, og ei opirre ham til Vrede, men eller(s) staa ham bie i ald fare; denne Christendoms regel finder Retten at Christian Knudsøn ei haver efterlevet, men gandske overtreed, i det hand haver opirret Anders til det onde, som ei det ringiste uhøfligt eller uskikkeligt til ham haver talt, og om end giort Var af Anders, saa burde ikke Christen være sin egen rettis mand, men hvis hand havde været fornermet, klage sin Uret for sin foresatte Øfrighed, i følge af Lovens 1ste Bogs 1ste Capit/ul 3 art/icul. Aarsagen da til denne forargelse er da Christen Knudsøn efter Vidnernis forklaring, af hvis opirrelse imod en gammel og fattig Mand Anders Haaland er Voxet saadant onde, som kunde medføre stor straf, dersom Retten ikke ansaa Christen Knuds/øns ungdom og Anders Haalands fattigdom;

Thi finder Retten dennesinde billig at Christen Knudsøn for hans uskikkelige opirrelse imod en Uskyldig gammel Mand Anders Haaland, dennesinde betaler til de fattige 2 rdr og Anders Haaland, som ligeledis haver overilet sig med at rette sig selv, at give til de fattige 1 rdr, alt at udredis inden 15 dager under Nam efter Loven; dog med denne Advarsel til Christian Knuds/øn, efterdags at beflitte sig paa Christendoms pligt og fredferdighed, saa fremt hand ei vil vente den straf som Loven, slige uroelige dicterer.

Fogeden i Anledning af Cammer Collegii giorte anteignelser udi S/a/l/ig/ Søren Glads Regenskaber fra Aar 1706 til 1710 inclusive, tilspuurte fogeden Almuen og Laugrettet hvorledis Mons Gieris tilstand er, som den tid skal Være dømt i 9 rdr bøder for Jordskuff hvortil de svarede, at Mons Giære nu over 80 Aar gammel, er gandske udfattig og tryglende, og formedelst Armod og skrøbelighed har maatt forlade baade gaard og brug, nu intet andet ejende, end hvis (det som) Almuen ham af barmhiertig-

1730: 168b

hed til Livis ophold vil forunde, om hvilket hand selv neppe er god for at omgaa at søge, men meestendeels maa bæris ham til *?

Fogeden begierede hvis for Retten passerit er under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Fogeden tilspuurte Almuen og Laugrettet om dem er vidende at nogle delinqventer, Løsgiengere eller arrestanter udi hands tid ere paagrebne, fengslede og dømt ? hvortil de svarede nej: end den tid at Være passerit.

Ej heller sagde Almuen sig at afvide af nogen af S/a/l/ig/ Aboes Arvingers her være boende, eller nogen Midler ham tilhørende her at Være udi dette Skibbrede.

Fogeden i Anledning af det høikongl/ig Cammer-Collegii giorte anteignelse over de Mariner som Aar 1725 til hans Kongl/ig Maj/este/ts Søe tieniste blev udCommenderit, da Velbaarne H/er/r Admiral Rosenpalm var her oppe og af hannem oppebaaret udredningspenge, hvorom de nu søgis at tilbage give 2 rdr; hvorledis deris tilstand ere og hvad de haver betalt sampt hvor de sig opholder og hvorledis deris tilstand er, og det saa fuldkommen som de vil forsvare: og først giort begyndelse paa No: 1. Hans Magnes/øn boende paa Hougland i Radøe Schibbrede, ej betalt. No: 2. Bottel Halvors/øn nu boende i Allenfits Schibbrede paa Berrefiord, ei betalt; No: 3. *Magnens (Magne) Jensøn boende paa Haaland i Allenfits

Schibbrede ei betalt; No: 4. Elling Knuds/øn boende paa Solem, ei betalt; No: 5. Erik Olsøn boende paa Storem, ei betalt; No: 6. Jacob Arnes/øn boende paa Yttre Sæbøe, ei betalt. No: 7. *Ander Johansøn boende paa Hougland, ej betalt; No: 8. Anders Mikkelsøn fød \paa/ Norebøe, nu i Kiøbenhafn. No: 9. Ole Torgiers/øn boende paa Waxtiol ej betalt; No: 10. Knud Christens/øn, reist bort og ei vidis hvor hand er. No: 11. Jacob Mathisøn nu boende paa Hougstad, ei betalt. No: 12. Aamund Haldors/øn boende nu paa Kartvedt ej betalt. No: 13. Lars Knuds/øn boende paa Kaalstad, ei betalt. No: 14. Torbiørn Jens/øn (Jons/øn?) .....(?) Knuds/øn boende paa Yttre Morchen ej betalt. No: 15. Gunder Rasmusøn boende paa Nordre Solem, ei betalt. No: 16. Rasmus Anders/øn gandske fattig. No: 17. Ole Johans/øn boende paa Mangersnæs, ei betalt, No: 18. Johannes Knuds/øn død, i fattigdom. No: 19. Gutorm Johans/øn boende paa Grindem ei betalt. No: 20. Mons Knuds/øn boende paa Helland ei betalt. No: 21. Paal Joensøn boende paa Grindem, ei betalt. No: 22. Lars Nils/øn Waagenæs, nu boende paa Waagenæs, ei betalt, No: 23. Ole Ols/øn gandske udfattig. No: 24. Joen Mikkels/øn Qvalem, ei betalt; No: 25. Ole Mons/øn boende paa Qvalem, ei betalt. No: 26. Mons Mons/øn i Kiøbenhafn. No: 27. Rasmus Nils/øn Helle gandske udfattig. No: 28. Mons Ols/øn Qvalem i Kiøbenhafn.

1730: 169

No: 29. Paal Mo.ls/øn(?) (Monsøn?) boende paa Sylte, ei betalt. No: 30. Johannes Mons/øn boende paa Willanger ei betalt. No: 31. Ole Ols/øn boende paa Udsylte af slet og ringe tilstand. No: 32. Mons Gudmuns/øn død i Kiøbenhafn. No: 33. Hans Nils/øn nu i Kiøbenhafn. No: 34. Nils Nilsøn Giere tienende Laugmand Knagenhielm ei betalt; No: 35. Rasmus Mons/øn nu død, men Kand betale. No: 36. Sivert Mathis/øn nu boende paa Miøs ei betalt. No: 37. Iver Ols/øn nu boende paa Willanger, ei betalt. No: 38. Mikkel Olsøn død udi største Armod. No: 39. Rasmus Rasmus/øn nu død, men Arvingerne Kand betale. No: 40. Hans Ols/øn Olsvold i Kiøbenhafn. No: 41. Erik Arnes/øn Sæbøe i Kiøbenhafn. No: 42. Hans Nils/øn boende paa Miøs ei betalt. No: 43. Gunder Nils/øn død i Kiøbenhafn. No: 44. Stephen Knuds/øn Waagenæs i Kiøbenhafn. No: 45. Sivert Mikkels/øn Boge i Kiøbenhafn. No: 46. Anders Knuds/øn Haaland i Kiøbenhafn. No: 47. Jens Ivers/øn Solem i Kiøbenhafn. No: 48. Rasmus Knuds/øn Myching død i Kiøbenhafn. (No:) 49. Christen Rasmus/øn død i Kiøbenhafn. No: 50. Mons Ols/øn boende i Marøen, ei betalt.

Sluttelig blev restantsen for dette Skibbredis Almue forfattet oplæst og forseiglet, saasom ingen indsigelse derimod blev giort, og som ingen flere Sager til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1730 d/en 2 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilstrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Mikkel Berraas og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Erik *Vikne (Vike), Jacob Synnevaag, Evind Oxnæs, Joseph Seeverøen, Magne Kaland, Johannes Udlyren, Ole Berge og Jacob Hundven med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de

Allernaadigste udgangne forordninger, Anordninger og Patenter, sampt høi øfrigheds befalinger som fol/io 145 og 146 findis extraherede - dernest blev Tinglyst.

1. Herman Henrik Feifs paa Velbaarne frue Schønebols Veigne udstedde Bøxelbrev til Stephen Olsøn paa ½ løb Smør og ½ t/ønne Malt udi Maraas, uden reversen at anvise dat/erit 11 Nov/embris 1729.
2. Byeskriver Hans Christian Gartners udstedde Bøxelbrev til Claus Trols/øn paa 1 p/un/d Smør og *og ½ t/ønne Maltis Landskyld udi Gaulen, uden reversen at anvise, Bøxelseddelen tinglyst efter dat/o 12 Apr/ilis 1729.
3. H/er/r Niels Schyttis udstedde bøxelbrev til Hans Hans/øn paa 4 ½ s/killing udi Ulføen, Dat/erit 3 Sept/embris 1728, uden reversen at anvise.
4. Styrk Knuds/øn Lunde og Lars Knuds/øn Westrem og Peder Knuds/øn Lundes udstedde Skiøde til Lars Baarsøn paa 16 merker Smør 30 Kander Malt udi Øfre Tvedt, dat/erit 2 Aug/usti 1730.
5. Ole Olsøn Øfre Tvedts udstedde Skiøde til Niels Nilsøn paa 12 merker 20 Kander Malt udi Øfre-Tvedt, dat/erit 2 Aug/usti 1730.

1730: 169b

Og efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Ole paa Holmen med Skriftlig Kald og Varsel af 10 Julij 1730 ladet stevne Knud Tongen udi Fedie til at anhøre de derudi nafngivne Vidner og til Strafs lidelse efter Loven.

Hvilket Stevnemaal af Procurator Rømmer blev fremlagt, og efterat det Var oplæst, blev Knud Tongen tilspuurt om hand herfore loulig er stevnt ? hvortil hand svarede: ei til dette ting eller andet ting at Være stevnt, men at Være stevnt til møde til tinget.

Stevnevidnerne Peder Huuse og Joen Kopper forklarede, at have været hos Knud Tongen og stevnt ham for Skielderi imod Ole Holmen, men ei stevnt ham for at anhøre Vidner i Sagen, dog dette Stevnemaal at være skeed før 14 dagis tid for dette ting og ei selv Kand ....(?) og derpaa aflagde sin Eed.

Citanten henstillede Sagen saavit og sagde Storm at Retten vel fornemmer at Knud Tongen er af hans Principal given mere end loulig Varsel til dette nu Værende ting om ikke Kaldmændene som enfoldige Bønderfolk haver haft med sig det skriftlige Stevnemaal eller det for hannem eller hans huusgesindetiendet (tenestefolk) oplæse, er noget som Comparenten ikke formener kand give hinder i formalitet og Rettergangs Maade, thi finder Comparenten i Loven at muntlig Varsel og stander for Gyldig naarsomhelst ikke ringere tid er given end Loven derom determinerer: nu haver Kaldmændene afhiemblet, at saa vit tiden angaar af dennem louligen er forkyndt, men end og at de har tilsagt og stevnt Knud Tongen for de ærrørige ord Knud Olsøn haver udtalt tilkiendegivet desforuden tid og sted hvor hand skal møde: end ydermere reserverit sig naar tingsvidnet er holdet sin nermere i rettesettelse, som det nu i rette komme Skriftlige Stevnemaal videre forklarer \at give/, Varselet meener Comparenten, som er muntlig er alleniste given for tidens skyld at vinde og den ei at forsømmes; det Skriftlige Stevnemaal for ikke at opholde Retten med protocollation (innførsel i en protokoll) uden foregaaende Videre demonstration paastod comparenten paa hans Principals Veigne at de nu tilstæde Værende Vidner maatte af Retten vorde antagne, saasom og Comparenten ei tvifler paa, at Knud Tongen, for at forkorte Processen, ei der udi tager til gienmæle og som Persohnlig for Retten er tilstæde. Og Knud Tongen tilstod uden efter tilspørgelse af Mons/ieu/r Storm, ei at Vilde tage til Gienmæle dennesinde.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 4de Capit/ul 1 art/icul siger udtrykkelig at ingen Rettergang maa stædis imod Nogen eller Vidnisbyrd føris eller tingsvidne udstædis, uden den hvis enten Gods, ære

1730: 170

Liv etc det paagielder dertil lovlig er stevnt, eller og er selv til Veddermaals ting og ikke undskylder sig at hand ikke har faaet loulig Kald og Varsel: Nu befindis det af disse Stevnevidners \.?. .?./ forklaringer, at de \ei/ har Stevnet Knud Tongen til at anhøre disse indstevnte Vidner; det samme fragaar dend indstevnte Knud Tongen ei at have nødt, eller nu til Citantens fuldmægtiges Mons/ieu/r Rømmer Storms giorte proposition dennesinde Ville tage til gienmæle;

Thi kand Retten ei fravige Lovens Rene bydende eller admittere nogen af disse indstevnte Vidner til forhør, førend bedre og louligere omgang skeer end nu skeed er, og falder saa de andre af Citantens fuldmægtig giorte propositioner af sig selv, saavit hands forklaring over Lovens 1ste Bogs 4 Capit/ul 3 og 4 articler giort er, som saa klare ere at læse, at deris ord og meening efter Bogstaverne, uden videre interpretation, fortolker sig selv.

Efter begier blev leverit Mons/ieu/r Storms original Stevningen udi forrige Sag.

Fogeden haver ladet stevne Johannes Halvers/øn Kordal som 1728 d/en 6 Julij er *hold fornyelsis dom til idømte Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing sampt omkostning 2 merker 8 s/killing og endnu at reste alt, samme nu at betale med den Omkostning som nu derpaa giøris:

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse eller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Mons *Mons B.....(?) og Mons Monsløb afhiemblede edelig at have stevnt ham for denne Sag og til dette ting og talte med hands Koene:

Citanten fogeden paastod Laudags foreleggelse som Retten consenterede.

Dito haver ladet stevne Mikkel Knuds/øn som blev dømt 1728 d/en 6 Julij at betale resterende Bøder 12(?) merker 4 s/killing sampt omkostning 2 merker 8 s/killing, Bøderne haver hand aflagt, men rester Omkostningen 2 merker 8 s/killing som ei endnu til denne tid efter Mindelig og efter giorde erindring har vildet aflegge, samme at tilsvare med Processens bekostning som nu tilgaar;

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hands Veigne;

Stevnevidnerne Iver Træland og Arne Bruvold afhiemblede edelig at have stevnt ham med nu i Mandags Var 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.

Citanten paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Dito haver ladet stevne Jens Olsøn Hougsmyr og Ane Halvorsdatter for Lejermaal og forrige tiltale af 13 Martj 1730.

Paa Jens Ols/øns Veigne svarede Corporalen Mons/ieu/r Hierman at de alt ere gifte og Copulerede; og paastod saa ikkun fogeden hændis Anpart egtebøder 1 rdr 4 s/killing.

Afsagt.

Siden Jens Olsøn er enroullerit og saaledis for sin Persohn saavit for egtebøder, som andre bøder for første forseelse delibererit, saa tilfindis ikkun hans huustrue at betale den deel af egtebøder som paa hænde kommer med 1 rdr 12 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven, og Jens Olsøn for sin part delibererit.

1730: 170b

Capitain Friderich Armandus Tormøhlen haver ladet stevne \Erik Vike og/ Lars Sætre angaaende endeel Linier, som hand har forkommet for ham samme igien at erstatte; til Vidne herom Gregorius Larsøn og Stephen Monsøn sampt Mathis Udhougen.
De indstevnte møtte for Retten og forklarede herfore loulig at Være stevnte, men fragik gandske Sigtelsen, ei at have blevet dem Var da de bleve optagne deris Linier, men vel da De bleve udsatte og da at have lovet at bie hver andre, før deris udsatte og Capitainens skulle optagis.
Citanten begierede sine Vidners afhørelse: af hvilke møtte Stephen Monsøn og Mathis Udhougen, som tilstode louligen at Være stevnte til at Vidne i denne Sag: for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet
Stephen Monsøn som edelig udsagde: at Klokken ongefær 4re om eftermiddagen ongefær 3 Uger for Paaske var hand tillige med Gregorius ude at sette Linier ned ved Hindesøerne under Fedie og da de hafde sat deris Ilesteen ud, sagde Gregorius til ham, jeg frygter disse indstevntis toug Kommer over voris, saasom de ei vare 2 á 3 baadslengder fra hin anden og satte ned tillige; og ønskede da Lars ont over sig, som hafde Erik Vike med sig, ei at skulle optage deris toug, førend deponenten med det andet Vidne kom der ud med; og spuurte ham hvad tid hand Vilde komme ud ? svarede: Naar Solen var runden; videre blev ei talt imellem dem; Om Morgenen drog deponenten ud igien med ?tte Krogs Liiner da Solen lit var opkommen, og blev ei nogen Var, ei heller folk.
Mathis Udhougen forklarede dernest edelig: at da hand kom Siglende med sine 2de smaadrenger, blev hand Var en Baad og talte med sine folk at de vilde over til Baaden og som hand kom den noget nær, blev hand Var Erik Vike og spuurte ham om hand ei har sild at selge, saa talte deponenten til Erik derom og svarede Erik ham nej: da spuurte Mathis hvad er det for slags du dragis med; siden det er saa tungt, jeg frygter for du enten er i botnen eller i andre toug ? og spuurte saa Mathis Erik om andre hafde sat Toug der ? hvortil hand svarede: Capitains drengene satte her ud i aftes og har ei opdraget dem; og spurte Videre om ingen *Værsdrenge haver her staaende ? da svarede Erik jo: men at de stod Sønden forre og ei blev var videre Toug af dem end deris eget de drog paa medens hand Var der.
Det 3die Vidne Gregorius Larsøn møtte ikke, som ei heller var dennesinde loulig stevnt, thi bevilgis Citanten samme Gregorius Larsøn til neste ting at faa indkaldet til forklaring i *Sa-Sagen, da og Videre Skal Vorde Kiendt hvis [Lov] og Ret medfører.

Lucas Steen haver ladet stevne Jacob Knuds/øn Qvalvaagen fordi hand har hugget timmer udi hans Skoug samme Stevnemaal dat/erit 2 Aug/usti 1730.
Jacob forklarede at Være accorderit med Citanten og huustrue *og (om?) disse træer og sendte de deris dreng

1730: 171

med ham til at merke disse træer som skulle huggis, som Anders Mons/øn Bruntland tilstoed, og ei flere at have hugget, og vare alle disse træer hugne før Citanten lod giøre forbud, undtagen et træe, som endnu staar igien og ei var hugget for forboden blev og endnu staar igien og betalte Pengene 2 rdr 1 mark 8 s/killing og siden blev Pengerne ham tilbage bæret, og end siden af ham leverit mere end paakom/m/er; End tilspuurt hvad tid hand accorderede med ham ? svarit: Januar Maanet; og hugget Lekte(?) før end Nat i fasten; og siden ei forbuden at afføre hvis hugget er, end 3 dager for Varsmøs (Vårmesse 25/3?), Citantens tiener tilstod endnu at ei andre træer af Jacob Qvalvaag af tal er hugget, end de hand, efter hands hosbondis befaling udviste ham. Retten tilspuurte Citantens tiæner, Anders Monsøn

Bruntland om hand videre paa sin Principals veigne hafde at infgive ? hvortil hand svarede nej:

Afsagt.

Retten befinder Sagen af denne beskaffendhed, at Jacob Qvalvaagen haver accorderit med Citanten \Lucas Steen/ om endeel træer udi hans Mark og derpaa givet ham penger, og Citanten haver ladet ham samme træer med sin tiener Anders Monsøn Bruntland udvise og Merke, som Anders Monsøn Bruntland selv tilstaar og end dette, at ei videre af Jacob Qvalvaag hugget er, end ham udvist er af Anders Monsøn Bruntland Lucas Steens tiener, som dertil end og tilstaar, at have haft sin Hosbonds og Madmoders ordre at gaa ud med Jacob og baade udviste og Merkede træerne; Nu finder ikke Retten at dend indstevnte noget ubilligt har handlet, saasom hand ei mere, men vel mindre har hugget, end ham udvist er af Citantens tiener; og derfore ingenlunde kand følge Citantens haarde i rettesettelse; Men henvist Citanten til Lovens 5te Bogs 1 Capit/ul 1 og 2den articul, der tilholder ham at holde hvis (det som) hand med Jacob Qvalvaag indgaaet er; skulle Citantens tiener noget have handlet uden for Hosbondens Villie, er det en Sag som Citanten kand søge sin regres for hos ham som hand best ved Og Kand, men Jacob Qvalvaagen frikiendis dennesinde for Citantens tiltale i denne Sag.

Dito haver ladet stevne Jacob Bastesøn da Boende paa Oenæs nu boende paa Qvalvaagen fordi hands Geeder skal have giort Citanten Lucas Steens have (hage) skade paa Urter, samme Skade at erstatte og Processens omkostning vedder...de(?), til Vidne herom Aamund Hetlehofde og Iver Træland, som Skaden skal bevise der giort er.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Iver Træland og Arne Bruvold afhiemblede Edelig at have givet ham med nu i Mandags Var 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting, men ei til anhøre Vidnernis forklaring.

Afsagt.

Siden den indstevnte ei møder, som dog loulig stevnt er, saa foreleggis ham Laudag til neste ting igien at møde og svare til

1730: 171b

Sagen; men som intet Stevnemaal til dend indstevnte angaaende Vidners førelse er skeed, saa faar saadant skee til neste ting førend loulig Kald og Varsel skeer, da Videre skal afhandlis hvis Lov og Ret medfører.

Magne Mycheltun har ladet stevne Ole Berge efter forrige tiltale og det ene udeblivende Vidne Joen Ryland: udi hvis sted sad Jacob Qvalvaagen.

Vidnet møtte og tilstod her godvillig at Ville Vidne og for hvem Eden blev oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet sin Sandhed at udsige: og derpaa aflagde sin eed sin sandhed at udsige at paa en Kirkebaad Olsaakke tider nu to Aar siden drog hand med sin fader og Broder, da *sager (siger) hands fader til dem, det var underlig vi ei skulle finde Bordene igien, hvortil Ole Berge da skulle have svaret de for ingen anden sted end Magne Mycheltun tog dem; hvilket Ole gandske fragik ei at have sagt:

Magne Paastod Dom i Sagen og Processens bekostning.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Citanten Magne Mycheltun søger Ole Berge for ham tillagde uskikkelig tale og *eftersang (Ettertale = bakvaskelse, injurie) og derpaa først opnefner 2de Vidner, hvilke hand siden vilde frafalde og end nafngiver andre tvende; da Retten tilholder ham først at lade de 2de første afhøris førend de 2de siden kunde admitteris; som og skeed er; og i hvor vel de tvende

første intet noget har Kundet udsige: som dend indstevnte Ole Berge Kunde giøre skade, hand ogsaa fra første tid har veddersagt Sigtelsen og det samme end nu skriftlig efterkommer, saa kand ikke Retten ansee disse tvende sidstes forklaringer efter saa lang tid, imod Lovens 1ste Bogs 13 Capit/ul 22 og 23 *Capitels (Articlers) formeld at blive Ole Berge skadelige, saasom hand fra første tid og til nu, som denne sinde skriftlig er skeed, gandske har fragaaet Sigtelsen og ved sin fragaaelse muntlig og skriftlig, giort Citanten Magne Mycheltun sin ærklæring, saa er ved samme fragaaelse Magne Mycheltuns ære ei i denne Post skeed nogen tost; hvilke ord i *Procollen (Protocollen) indførte herved ogsaa Annulleris og Mortificeris; og ophævis Processens bekostning paa begge sider.

Knud Qvalvaagen haver ladet stevne Rasmus Evindsøn Oxnæs for ham tilstrakte Rede penger 11 rdr 1 mark 8 s/killing, samme at betale og Processens Omkostnings erstatning refundere.
Dend indstevnte møtte ikke, Mens hands fader Evind Oxnæs og *Josehp Sæverøn foregav hans loulige forfald.
Citanten paastod Laudags foreleggelse for dend indstevnte.

Afsagt.

Rasmus Evindsøn foreleggis Laudag til neste ting igien efter loulig given Varsel at møde og svare til Sagen

1730: 172

thi ellers afsigis Dom efter Citantens giørende paastand.

Fogeden Lem i underdanig anledning af det høi Kongl/ig Rente Cammer angaaende afgangne foged Glads Regenskaber for de Aaringer 1706 og \til/ 1710, tilspuurte Almuen om her udi Schibbredet udi de Aaringer nogle delinqventer, Løsgiengere og arrestanter i de aaringer ere paagrebne, fengslede og paadømte ? hvortil de svarede at udi hands tid blev grebne og arresterede et qvindemenniske Sygni Andersdatter, Knud Schor, og en ved Nafn Mons, som lenge sad arresterede, og Knud Schaar dømt for forseelse saavit de Kand erindre til Bremmerholm, men hvis Dom Mons fik *ved Kand de ei erindre, ei heller Vist hvor lenge de sad, men saa vit de Kand erindre, de 2de sidste 1 fierding Aar.

Siden tilspuurte fogeden Almuen og Laugrettet om dem er vidende at S/a/l/ig/ afdøde Sorenskriver Aboe nogle Midler her haver til ejendom af løst og fast, eller nogle Arvinger af hans familie her boendis hvortil de svarede nej:

Fogeden i Anledning af det Høi Kongl/ig Rente Cammer høibydende ordre ofver de udredningspenge som de udgaaende Mariner 1725 af Admiral Rosenpalm oppebar, tilspuurte Almuen og Laugrettet, hvad tilstand samme findis udi, enten de ere uden eller inden i Riget, enten levende eller døde og hvorledis deris tilstand er alt til et tingsvidnis erholdelse, og 1. No: 1. Ole Tollefsøn Lyren, forklarede de at Være i Kiøbenhafn. No: 2. Joen Joens/øn boende paa Lyren, gandske huusArm, No: 3. Mikkel Jacobs/øn skal Være Niclas Jacobs/øn nu boende paa Hiertaas ej betalt. No: 4. Rasmus Mons/øn død, Kand betalis af Boen. No: 5. Nils Mikkels/øn betalt. No: 6. Rasmus Ols/øn, skal Være Erik Østrem gandske udarm. No: 7. Lars Anders/øn Var i Kiøbenhafn, nu hiemkommen, ej til fogeden betalt, tiener Ole Jacobs/øn Rembnor, No: 8. Rasmus Evinds/øn Oxnæs ej betalt. No: 9. Knud Lars/øn betalt. No: 10. Christen Villums/øn betalt. No: 11. Besse Magnes/øn betalt. No: 12. Mikkel Ols/øn betalt. No: 13. Ole Knuds/øn betalt. No: 14. Iver Nils/øn betalt. No: 15. Knud Olsøn boende paa Hope, ei betalt. No: 16. Nils Ols/øn skal Være Nils Joens/øn betalt. No: 17. Iver Thommes/øn betalt. No: 18. Ole Mikkels/øn tienende i Dyrnæs, nu

tigger og intet ejende. No: 19. Johannes Halvors/øn Kroedal, \ej betalt/ gandske udarmet. No: 20. Mons Halstens/øn Kaaland \ej betalt/ gandske udarmet. No: 21. Ole Peders/øn Rembnor hos faderen, ej betalt. No: 22. Lars Nils/øn Sundsbøe ej betalt. No: 23. Knud Mons/øn Hope, ei betalt. No: 24. Anders Sæbiørns/øn Tvibernæs, ej betalt. No: 25. Peder Christians/øn har i *langt tid Værit borte og ei Kand opspørgis hvor hand sig opholder. (No:) 26. Ole Aamunds/øn Sundsbøe i Kiøbenhafn.

Sluttelig blev restantsen for dette Skibbredis Almue forfattet, oplæst og forseiglet.

Anno 1730 d/en 4 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue

1730: 172b

udi Scherjehafn, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Rambiør, Jørgen Knarvig, Jacob Houge, Stephen Matre, Mikkel Haveland, Johannes Høvigen Svend Veddewig, Mons Hougsdalen med mere Tingsøgende Almue

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 145 og 146 findis extraherede - dernest blev tinglyst

(1.) Jacob Baarsøns udstedde Skiøde til Gietmund Aanneland paa halve Rørtvedt, af skyld 18 merker S/mør 12 merker fisk og ½ *halvt faar dat/erit 19 Decembr/is 1729.

2. Giertrud de Finis udstedde Skiøde til Christopher Anders/øn Pachelj paa Gaarden Biørnebotten af skyld 12 merker Smør, siger Tolf Morker Smør med Bøxel, saa og det derunder liggende huusmands plads dog uden huusene som opsidderen selv ejer, dat/erit 5 Apr/ilis 1730.

3. Ditoes udstedde Bøxelbrev til Mons Joens/øn paa 2 p/un/d Smør udi Nærdal og 6 merker udi Halland, dat/erit 15 Apr/ilis 1730.

4. H/er/r Florents Blomgrens udstedde Bøxelbrev til Rasmus Endres/øn paa ½ løb udi Nappen, Præstøen undtagen, dat/erit 1 Junj 1730, uden Leilendingens *Bøxelseddel (revers) at anvise.

5. Biscop Marcus Mullers udstedde Bøxelbrev til Giefle Mons/øn paa ½ løb Smør udi Hougsdal, dat/erit 12 Januarij 1729, uden reversen at anvise.

6. Arnoldi de Fines auctions Skiøde tillige med Jens Lems til Aamund Indre Hougsdal paa 1 p/un/d 3 merker Smør og 6 Kander Malt udi Indre Hougsdal, hvorfor er betalt 33 rdr dat/erit Frøsetter d/en 17 Aprilis 1730.

7. Ditoes udstedde auctions Skiøde tillige med forrige til Anders Indre Hougsdal paa 1 p/un/d S/mør og 3 Kander malt, udi Indre Hougsdal, hvorfore er betalt 27 rdr dat/erit 17 Apr/ilis 1730.

8. Ditoes udstedde Auctions skiøde til Ole Nils/øn paa 1 p/un/d 3 merker Smør 6 Kander Malt udi Indre Hougsdal, hvorfore er betalt 33 rdr dat/erit 17 Apr/ilis 1730.

9. Ditoes udstedde Auctions Skiøde til Ole Mikkels/øn paa 1 p/un/d 6 merker Smør 9 Kander Malt udi Indre Hougsdal hvorfore er betalt 39 rdr dat/erit 17 Apr/ilis 1730.

10. Ditoes udstedde bøxelbrev til Ole Ellingsøn paa 1 p/un/d 3 merker Smør udi Slengesol, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 4 Aug/usti 1730.

Og efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Gietmund Jacobs/øn ladet stevne Inger Iversdatter Rørtved med skriftlig Varsel af 1 Junj 1730 som blev læst.
Inger Rørtvedt møtte og tilstod at være loulig stevnt for Sagen og til at anhøre Vidnernis forklaringer: Alle Vidnerne møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrd i Sagen: for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og fremstod da
Lensmanden Peder Henriksbøe og edelig udsagde: at Gaarden Rørtvedt

1730: 173

som Inger Iversdatter Rørtvedt før brugte, blev hende paa høstetinget 1729 d/en 25 Nov/embris offentlig af Retten efter ejerens begier, tilbudet for 46 rdr og Inger Iversdatter som da selv var i Tingstuen svarede den ei at vilde kiøbe.
Hans Birkeland fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt at Gaarden Rørtvedt hvor paa hon Enken boer blev hende tilbudet for 46 rdr; hvortil hon svarede nej: ei at have Penger.
Jens Østgulen fremstod dernest og edelig udsagde: Edelig som forrige eenstemmig:
Ole Ottesøn Byrknæs fremstod dernest og edelig udsagde: at hon blev tilbudet Gaarden som hon brugte for 46 rdr, men svarede sig ei at have Penger.
Hans Qværsøen fremstod dernest og edelig udsagde: edelig som forrige.
Rasmus Baarøen fremstod dernest og edelig udsagde: ligesom forrige eenstemmig:
Ysten Byrknæs fremstod dernest og edelig udsagde: edelig og enstemmig som forrige:
Nils Kieldbiue aflagde sin Ed om Sin Sandheds Vidne: og forklarede enstemmig som forrige:
Lars Oppedal forklarede edelig: ligesom forrige:
Citanten lod tilspørge Inger Iversdatter Rørtvedt om ei disse Vilkaar hænde er tilbudet, som hand angiver ? svaret: ikkun een Koe.
Dend indstevnte indgav sin Memorial af 11 Maj 1730 og Citantens ærklæring af 20 Maj 1730 og Stiftbefalingsmandens derpaa fulte Resolution af 19 Julij 1730. Retten tilspuurte Enken Inger om hon kand beviise at have tilbudet hænde Gaarden og lovet hænde Gaarden tilkiøbs ? hvortil hon svarede Gutorm paa Gaarden Rørtvedt: og at da hænde skulle Været Gaarden til kiøbs Aaret før;
Gietmund Aanneland paastod at være tilfreds med at bruge gaarden, som hand haver Kiøbt, eller og at sidde paa *2deden (2deelen) og hon at nyde 3de deelen, som hand vilde unde hænde: hvortil hon svarede nej: men Vilde have heele Jorden.

Afsagt.

Sagens beskaffendhed \be/staar herudi, at Gietmund Jacobs/øn fordum boende paa Aanneland, nu huusvild og aftrenget af odelsbaaren fra sit forrige Brug udi Aanneland, haver tilkiøbt sig en gaardepart udi Rørtvedt, som Inger Iversdatter før brugte og ei har vildet tilkiøbt sig efter tilbud \og Vidnernis forklaring/ alt i allerunderdanigst følge af den Allernaadigste udgangne forordning af dato Rosenborgs Slot d/en 18 Julij 1723 herudi og efter Lovens 3de Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul giort, hvad Loven befaller, med opsigelse og Vidner, og end nu af meere Godhed har tilbudet hænde 1/3 deel af hans tilkiøbte Brug, til Livis brug for hænde imod Landskylds afgift og Skatz erleggelse huusernis Vedligeholdelse saa vit paa 1/3 deel Kand Komme, efterdi hand selv sidder med 6 folk, hon ikkun med 2de

Mennisker sidder: hænde endnu lovet at vilde, om hand kunde faa en anden Gaard, enten selge hænde den, eller bøxle dend; og end tilstaaet hænde at bøxle hendis datter 1/3 deel om hon Kand faa hielp til sit Barn, eller selge hende dend samme 3de deel, hvor med hon var da og blev fornøjet: og Stadfæster saa Retten dette af dennem indgivne forliig at skal ubrødelig holdis paa begge sider.

1730: 173b

Fogeden haver ladet stevne Siur Molland for fortilig sammenleje med sin huustrue til Egtebøders erleggelse efter Loven.

Dend indstevnte møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse: og tilstod Sigtelsen.

Fogeden paastod Dom til egtebøders erleggelse efter Loven.

Afsagt.

Siur Molland som ei kand fragaa Sigtelsen tilfindis at betale for sig og huustrue Egtebøder efter Loven 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito haver ladet stevne Erik Kieldbue for fortilig sammenleje med sin huustrue til egtebøder efter Loven.

Dend indstevnte møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og nu alt halvgaaen og ei endnu holdet Copulation.

Fogeden paastod Dom til Egtebøders erleggelse.

Afsagt.

Som den indstevnte ei kand fragaa Sigtelsen, saa tilfindis hand for sig og huustrue at betale egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Gietmund Rørtved haver ladet stevne Brynnild Vichingevaag fordi hand ei vil igiengive ham sin Bøxel for hand(s) Jordepart udi Aanneland, som Ejeren ham haver frataget og erstatte ham denne Processis forvolte Omkostning.

Dend indstevnte svarede ei at have nægtet ham bøxelen at igien give, og sagde at have faaet 5 rdr og ei videre oppebaaret; men Citanten foregav at have givet ham 10 rdr.

Citanten blev tilspuurt om hand Kand bevise Sigtelsen ? svaret hand og faderen at have været der alleene og ei anden beviis at have og hands fader alt at være død og ei flere var med dem derudi, eller anden beviis At have. Retten tilspuurte Citanten om hand haver sin Bøxelseddel med sig, eller ved om summen derudi staar ? hvortil hand svarede nej:

Dend indstevnte blev tilspuurt om hand haver med sig Pengerne ? svaret nej:

Afsagt.

Siden Citanten ikke, enten med Bøxelseddel eller anden Beviis kand gotgiøre at den indstevnte har oppebaaret af ham i Bøxel 10 rdr, saa kand Retten i Mangel af beviis ei tilfinde dend indstevnte Brynnild Eilertz mere at udgive end de ham nu tilstaaende 5 rdr, og som hand samme nu for Retten ei betaler, saa tilfindis Brynnild Eilertz at betale Citanten Gietmund Aanneland foruden de tilstaaende 5 rdr end ogsaa 1 rdr udi Processens til datum anvente omkostning, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Mikkel og Joen Fibisdal haver ladet stevne tillige med Joen Fibisdal ladet stevne Hans Rørtvet fordi bemelte Hans Rørtvedt hafver Været paa Fibisdals Land og taget Ostrer paa deris Land dem U-vitterligt, til Vidne

1730: 174

derom Peder og Mons Stornæs, alt til strafs lidelse efter Loven og Processens omkostnings erstatning.
Hans Rørtved møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ei heller nogen paa hans Veigne;
Stevnevidnerne Lensmanden Peder Henriksbøe afhiemblede edelig at have givet ham mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting for Sagen og til at anhøre vidnerne og talte med ham selv.
Vidnerne møtte og tilstode at Være loulig stevnte til at Vidne i Sagen og Udsagde da først
Peder Stornæs edelig: at have seet Hans Tunsberg være under Citanternis Land og hafde toug med sig og tog i Søen med, men enten hand optog ostrer eller skiel, ved de ikke.
Mons *Rørtvedt (Stornæs?) forklarede edelig som forrige eenstemmig, og at der staar og fiskeskiel paa samme Sted.
Citanten paastod Laudags foreleggelse efter Loven.

Afsagt.

Hans Rørtvedt som nu befindis loulig stevnt og ei møder, foreleggis Laudag til neste ting at møde og svare til Sagen sampt ærklære sig imod de allerrede første Vidnisbyrd, da videre skal Vorde Kiendt, hvis Lov og Ret medfører.

Ysten Knuds/øn og Ole Ottesøn Byrknæs, som hver bruger udi Gaarden Byrknæs som hver bruger 22 ½ merker Smør tilsammen 1 p/un/d 21 merker, fremstode for Retten og begierede at deris tvende indkaldede Vidner Rasmus Baarøen og Hans Qværsøen edelig maatte afhøris om den ulykkelige Vaade Ild som dem er overgangen paa deris huuse og ejendeele: hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og enstemmig udsagde at Ysten Knuds/øn har mist i samme Brand som Beededags tider dette Aar dem overgik, 1 Stue, 1 timmer Ildhuus 1 timmer Bue, 1 Sengeboe med lang Svale omkring, end en Ildstue og en Sengeboe hvorudi hand ejede halvdelen med Ole Ottesøn sampt anden deris i huuset havende ejendeele. Ole Ottes/øn for ham er i aske nedlagt 1 Stue, 1 Skykke, halvdeelen med Ysten udi Buen, 1 Sengeboe, og andre hans i huuset Værende ejendele, saa intet andet igien staar end allene floer og Lade; saa disse 2de Mænd derover ere satte udi en meget slet tilstand.
Citanterne begierede hvis for Retten passerit er beskreven til tingsvidnis erholdelse som Retten consenterede.

Fogeden i anledning af det høikonglig Rente Cammers giorte anteignelse udi salig Glads giorte *anteignelser (Regenskaber) for de Aaringer 1706 og [til] 1710, tilspuurte Laugrettet og meenige Almue om dem er vitterligt, at nogle delinqventer arrestanter, Løsgiengere eller andre udi de aaringer vare paagrebne, fengslede og paadømte og hvorlenge de sadde ? hvortil de svarede: at ingen flere her udi Schibbredet i hans tid er paagrebne end en ved Nafn Niels

1730: 174b

som blev aresterit og sad i jern 5 á 6 Uger og brød sig ud af fengslet efterat hand hafde faaet sin Dom for Tyverie.

Item tilspuurte fogeden Almuen og Laugrettet om her udi Skibbredet af S/a/l/ig/ Aboes Arvinger og Effecter ei noget findis ? hvortil de svarede nej.

Endelig i følge af det høikonglige Rente Cammers givne høi respective ordre til at undersøge Marinernis tilstand hvor de ere, hvor de sig opholder og deris tilstand, som aaret 1725 blev udCommenderit og Nød deris udredning af Velbaarne H/er/r Admiral Rosenpalm; og 1. No: 1. Otte Joens/øn Brandanger betalt. No: 2. Jens Peders/øn betalt. No: 3. Mathias Hans/øn betalt. No: 4. Rasmus Monsøn betalt. No: 5. Mikkel Rasmus/øn betalt, No: 6.

Sivert Joens/øn betalt. No: 7. Claus Christophers/øn betalt. No: 8. Hans Ivers/øn, død for nogle Aars tid i Byen og udi slet fattigdom. No: 9. Lars Ols/øn betalt. No: 10. Isak Aslaks/øn eller Aslak Aslaks/øn betalt. No: 11. Paal Anders/øn Stembøe, er i Kiøbenhafn. No: 12. Mikkel Baltsers/øn død i Kiøbenhafn. No: 13. Østen Gregoriussen betalt. No: 14. Ole Evindsøn Børknæs er i Kiøbenhafn. No: 15. Ole Gregoriussen betalt. No: 16. Ysten Ellingsøn betalt. No: 17. Erik Albrigts/øn betalt. No: 18. Hans Anbiørs/øn Wirkisdal, død i Kiøbenhafn. No: 19. Lars Paals/øn Stene betalt. No: 20. Nils Hans/øn betalt. No: 21. Knud Josepsøn betalt. [No:] 22. Mons Olsøn betalt. No: 23. Erik Eriks/øn betalt. No: 24. Anders Ols/øn betalt. No: 25. Hans Olsen Sande betalt. No: 26. Samson Johans/øn boende paa Raake i Sogne fogederie, ei betalt;

Sluttelig blev forfattet restantser Over dette Skibbredis Almue, oplæst og forseiglet.

Anno 1730 d/en 25 Augusti er holdet extraordinare Ret udi Buchen angaaende den indstevnte af H/er/r Byefoged Myhre contra Niels Schaarup nærværende Laugrettesmænd Ole Børnæs, Ingebrigt Bielkerøen, Peder Lerøen Mons Ols/øn Lerøen, Rasmus Bielkerøen, Iver Tøssøen, Jacob Tøssøen og Ole Hansøn Schoge,

Hvorda møtte paa Citantens Veigne Mons/ieu/r Hans Ottessen og producerede Stevnemaalet med den af Retten nestleden 1 Junj af Retten paategnede forafskeedigelse, item producerede hand Laugtingstevningen d/en 7 Junij Igen tinglyst for Laugtinget; hvilken ellers tillige med den tid stevningen ere ind dragen udi den af Laugmanden udstedde beskrivelse og forretnings act, som blev producerit, nermere forklaris.

Niels Schaarup møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne efter 3de gangers paaraabelse;

Stevnevidnerne Hans Simens/øn Schoge og Anders Hagenæs afhiemblede edelig at have forkyndt dette Stevnemaal for Hermand i B.lten(?) (Buchen?) d/en 14(?) Julij 1730 og talte med Hermand selv.

Mons/ieu/r Ottesen paa Citanten Byefoged

1730: 175

Myhres Veigne producerede den ergangne Raadstue Doms Afsigt, passerit d/en 23 Martj 1730; og som Schaarup har faaet loulig Varsel og nu end ikke efter Laudags foreleggelse har mødt eller ladt møde for sig til at giøre nogen indsigelse imod Søgningen, saa vilde Comparenten, paa sin Principal Byefoged Myhres Veigne paastaa Dom til de for Byetinget, som og for Raadstue Retten Schaarup ifundne Bøders betaling og arrestens Confirmation sampt de ved arresten og denne forvolte Proces ibragte Omkostningers refusion efter derom formerede Special Reigning som hand producerede af dato 25 Augusti 1730 paa 19 rdr 3 merker 8 s/killing: hvad Dommeren for sine reiser, skriver og dompenger saavelsom hvad som Laugrettet Lensmanden og Stevnevidnerne for deris Umage tilkommer med Rette, vilde hand indstille til Dommerens Particulare Observation, at samme tillige med bøderne og Omkostningerne for anført, maatte ved execution udsøgis udi det arresterede Skib, hvor det maatte antreffis, eller Schaarups andre forefindende Effecter, item at hand Vorder tilfunden, i følge af Stevnemaalet for arrestens brydelse at betale sine Voldsbøder efter Loven, saasom Søgningen, hvorfor hans Skib, blev arresterit, er ved den producerede *Raastue Doms afsigt, bleven confirmerit.

Hernest anføris Denne Extra Rettis afhandling Sorenskriverens Reise til Stedet fra sit huus paa egen bekostning *8re (8tte?) Mile og 4re Karle 2 rdr 4 merker Tvende dagis fortæring paa Reisen 1 rdr 2 merker Reisen hiem igen med fortæring 4 rdr; anden Reise ligeledis

frem og tilbagers paa egen bekostning med fortæring 8 rdr; Laugrettet for 2de dager begge Rettis dage tilsammen 2 rdr med deris Reise; Lensmanden for 2de dage med fortæring 3 merker og Stevnevidnerne for 2de Stevnemaaler at forkynde og afhiemble 1 rdr 4 merker tilsammen 21 rdr 1 mark.

Afsagt.

Sagen bestaar herudj at Niels Schaarup fra Agerhuus, søgis till Bergens Byeting, for øvede overlast mod Styrmand Mathias Pedersøn fra Flensburg og der blive tildømt at betale sine Voldsbøder trende fyrretyve laad Sølf og for haargreb trende Sex laad Sølf, og var da paa Bergens Vaag med sit førende Fartøy liggende; da denne Dom var afsagt indstefner Schaarup dend for Raadstue-Retten i Bergen, og imidlertid medens denne af Schaarup for Raadstue-Retten indstefnte Sag under paakiendelse staar, gaar Hand til Segls med sit Skib og Fartøy fra Bergen, da Raadstue-Retten Ved interlocutorium af 2den Martj 1730 tilholder Byefogden Citanten at see sig præcaverit for Bøderne, og da Citanten Byefoged Myhre faar kiendskab om Niels Schaarups afreise med Skibet, uden

1730: 175b

at deponere Penger for de idømte Bøder eller derfore stille Caution, og da Var liggende i Buchen anholder hand med ydmyg reqvisition till Høyædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Wilhelm August Von der Osten af 2den Martj 1730 om Constitution i Foegdens stæd, till at fuldføre Arrest over ermelte Schaarups der liggende Skib eller Gods, hvis Hand ei deponerer Penger eller stiller Caution for de idømte Bøder, hvilket Stiftbefalingsmanden og samme Dags datum har assisterit Ham med og beskikket S/igneu/r Hans C...huus(?) till at forrette Foegden S/igneu/r Jens Lems Vices som da ej kunde naaes; ermelte af Stiftbefalingsmanden udj Foegdens absence Constituerede Foeged S/igneu/r Hans C...huus(?), forretter samme arrest d/en 3 og 4 Martj da ermelte Niels Schaarup dend 4 Martj er forkyndt arrest paa sit Skib /: efterdi Hand indtet af Laadningen tilhørdte :/ udj Laugens høye Nafn ham Arrestens beskrivelse videre formelder; doeg u-agtet løser Niels Schaarup med sit Skib, og af dette Rige afsigler uden at rette for sig: saasnardt Citanten Byefoeged Myhre det fornam, lader hand ved Stefnemaal af 6te Martj 1730 baade till Arrestens Confirmation og Videre samme Stefnemaal indeholder forfølge Skipper Niels Schaarup till Bøygde-Tinget holdet for Sartor Schibbredis Almue paa Schoge d/en 20 og 21 Martj 1730, hvilket Stefnemaal Retten, formedelst Niels Schaarups bortreise, og Arrestens brydelse, henvise till Loulig Stefnemaal, som Laaven i saadan Casu dicterer; Citanten H/er/r Byefoeged Myhre /: paa det indtet af Ham *skullt (skulle) efterladis, som kunde tiene till at faa Kongens Bøder Conserverit, efterdj Raadstue-Retten den 23 Martj 1730 Confirmerte Citantens afsagde Dom med at Dømme Niels Schaarup till trende 40 laad Sølfs Bøder till lige Deling som Laavens 1ste Bogs 27 Cap/i/t/ul/s 4 art/icul formelder, sampt for Haargreb trende Sex laad Sølf med 8tte rixdaler i Processens Omkostning :/ ansøger Stiftbefalingsmanden om et extra-Rettis holdelse, af 26 Maij 1730, som blef Consenterit :/ lader med 6 ugers Varsel for Hiemtinget og tillige till Laug-Tinget indkalde Niels Schaarup till d/en 1ste Aug/usti 1730 at møde udj Buchen hvor Hand sidst tilholdte og der svare saa vel till Bøderne for Hiemtinget og Raadstuen idømte, sampt till arrestens Confirmation og till Wolds Bøders ydelse for Arrestens brydelse; da Niels Schaarup efter Videre paaraabelse ej møder eller lader svare till Sagen; Retten da, paa det Niels Schaarup ei skulle klage sig overiilet med Retten, forelegger Ham, till overflød, Laudag till 25 Aug/us/ti 1730; till hvilken tid Laudags foreleggelse nu Ham for Hiemtinget og Laugtinget igien paa forrige maade i Buchen forkyndet er hvor Hand

1730: 176

med sit Skib sidst tilholde, da ham arresten blef forkyndt, og Arresten af ham brudt; da som nu Niels Schaarup ei møder eller lader nogen paa sine Veigne møde; og Citanten H/er/r Byefoeged Myhre bevislig giør med de ergangne Domme at have haft føje till at legge Arrest paa Schaarups Skib, som hverken Bøderne har Vildet betale eller derfore stille Caution, Schaarup end ogsaa ei med tilbørlig respect har anseet dend ham forkyndte paa Skibet arrest, men dend egenraadig brudt uden at betale de idømte Bøder; saa stadfæstis ei allene dend over Eeders Niels Schaarups Skib giordte arrest, for et efter Hiemtings og Raadstue Dommen idømte Bøder trende fyrretyve laad Sølf og trende Sex laad Sølf, men I ogsaa Niels Schaarup tilfindis at betale i følge af Laavens 1ste Bogs 19 Cap/i/t/ul/s 17 art/icul for øvet Voldsom adfærd, med at bryde denne paa Eeders Skib lagde Arrest 3de 40 laad Sølf og erstatte Citanten H/er/r Byefoeged Myhre dend Ham paa Arresten og Dends forfølgning foraarsagede Bekostning efter opførsell 19 Rdr 3 merker 8 s/killing og till Rettens Betiendte for denne extra-Rettis forhandling 21 Rdr 1 mark, alt at udredis og betalis inden 15ten Dager under Nam efter Laaven.

Anno 1730 d/en 30 Augusti er efter Rettens forrige Afskeedigelse af 15 Junij skeed samling igien paa Gaarden Herløe med de da anførte Mænd, Velbyrdige Jomfrue Ane Margrete Lillienschiold tilligemed Hendis Curator til denne forretning Byeskriver Gartner, var tilstæde, saa og Var nærværende Velbemelte Jomfruens trolovede Kieriste H/er/r Assessor Lausen,

Og blev producerit en udsteddet Continuations Stevning over eller imod Jomfruens Sødskendis antagne fuldmægtiger, paa hvilken ellers fantes teignet Madame Hebernius(?) fuldmægtigis Svar, samme blev læst:

Barth møtte ikke paa sine Principales Veigne, ei heller Mons/ieu/r *Helberg (Heiberg) paa Velbyrdige Svanenhielms veigne; Stevnevidnerne Dirich Andersen og Haaver Mæland, afhiemblede edelig at have givet dem mere end fire Ugers Varsel og talte med Mons/ieu/r Barthis Koene, saa og samme tid blev Meddelet Copie af Stevnemaalet; ligeledis givet Mons/ieu/r Heiberg paa .....(?) Svanehielms Veigne mere end 4re Ugers Varsel og talte med hand selv og meddeelte ham Copie af Stevnemaal;

Dernest lod Velbemelte Jomfrue Lillienschiolds og hændis trolovede Kieriste H/er/r Assessor Lausøn protocollere, at det ikke er Umagen Værd at svare til Commerce Raad Schiøtte og Procurator Barthis forestillelser paa deris Principalers Veigne, thi de forundrer sig at ermelte Schiøtte og Barth ville lade sig merke end sige forestille noget til at hindre en loulig Besigtelse, ved hvilken Sandheden kand blive Aabenbaret om Herløe gaard(s) tilstand, hvilken Jomfruen og hændis trolovede Kieriste har været aarsaget at reqvirere, og søge denne forretning for, baade i nærværende og tilkommende tider i alle tilfælde og som Rettens seeniste eragtning Ved Kaldsmændenis Afhiembling nu er fuldbyrdet, saa

1730: 176b

begierede de nu forretningens fremgang; til den ende blev fremlagt, deris skriftelige opsatte Poster, efter hvilke de forlanger Rettens Middels forretning og forklaring som blev læst 30 Aug/usti 1730. Til Anden Post svarede Laugrettet nej og ei blev befunden og til alle Poster svarede at det sig saaledis forholder; og at ingen Gierdisgaard nu findis uden *teigl (teign?) til at have staaet Gierde, og hvis det Gierde tvert over blev opsat, Var det ene stor conservation for Gaarden med at Conservere haae og Kornet, som ellers formedelst Qvægets overførsel opædis.

(1.) Og blev saa besigtiget den store Lade med hosstaaende hestestald under et tag, og befindis først til
Taget 110 Vaager á 1 mark V/aagen 11 rdr 4 mrk 0 sk
53 tylter bord á 2 merker t/ylten til Bordtag og hielp
til det forraadnede troug 27 - 4 -
1 Staf 8tte al/en 3 - 8 -
1 Bielke 14 al/en 2 -
1 stykke Stavleje 2 - 6 -
1 Stavleje 18 al/en 1 -
2 t/ylter til Vælæs á 4 merker 8 s/killing t/ylten 1 - 3 -
2 t/ylter Spær og Somndreijler 2 -
6 torvelder á 12 s/killing st/ykket 4 - 8 -
1 t/ylt Spær 9 al/en lang 3 - 8 -
For hiemførsel á 53 t/ylter Bord 2 - 2 - 8 -
200 Spiger á 20 s/killing (pr. hundre) 2 - 8 -
Hiemførsel for det øfrige træværk og Næver med Ardbeidspenge
at indlegge i Baader 2 -
2 t/ylter 10 al/en Planker til Loven á 2 rdr t/ylten 4 -
3 par domhængsler med Spiger 2 - 12 -
1 Laas for Laden 3 -
Ardbeidsløn til denne reparation med Torvskiær og deslige 24 -
For opkiørsel for Torv *Væver (Næver), Bord og andre
Materialer her til 3 - 3 -
Ardbeidsløn til Loven og tillaaser under Loven 4 -
---
89 - 2 - 10 -

2. Besigtiget Udladen som behøvede
20 t/ylter Bord á 2 merker t/ylten 6 - 4 -
28 Vaager Næver á 1 mark Vaagen 4 - 4 -
Til Velæs, torvsaller, somdreijler og deslige 1 ½ t/ylt
bielker á 7 merker t/ylten 1 - 4 - 8 -
Til at hiemføre de 20 t/ylter Bord á 4 s/killing t/ylten 5 -
For Næver og træværk 3 -
100 Spiger 1 - 4 -
1 par Domhengsler med spiger og et Laas med Spiger 1 - 3 - 4 -
Ardbeidsløn, til Torveskier og huusets opbyggelse 8 - 1 -
For dette Materialier at udføre og opkiøre til Laden 1 - 3 -
---
25 - 5 -

1730: 177

3. En flor 25 al/en lang fattis
2de tversvilder á 12 al/en lang 4 -
28 Vaager Næver 4 - 4 -
4 t/ylter planker til Gulvet á 2 rdr t/ylten 8 -
½ t/ylt biælker till Sæstræer for 1 -
1 t/ylt opstandere til baaser 1 -
2 t/ylter bord til Baaserne 2 -

9 t/ylter bord til Bord 3 -
4re torveld á 14 al/en 4 -
Fremførsel, opkiørsel og Ardbeidsløn 8 -
100 Spiger 1 - 4 -
1 par hengsler med Spiger 2 -
---
27 - 5 - 4 -

4. 1 flor 25 al/en lang af *gammet (gammelt) timmer fattis
30 Vaager Næver 5 -
4 fiorten al/en torveld 4 -
4 Sæstræer 4 -
2 t/ylter planker til Gulvet 10 al/en lange á 2 rdr t/ylten 4 -
Tillaaser 1 t/ylt 6 al/en 1 -
1 tylt stolper til baadsene 3 -
2 t/ylter bord til Baasene 4 -
Til hengsler og Laaes 1 - 2 -
1 t/ylt Vælæs 2 - 8 -
Til Steenlaag under floren paa Nordre side 1 -
6 t/ylter Bord til Bordtag 2 -
Ardbeidsløn fremførsel og opkiørsel 6 -
100 Spiger 1 - 4 -
---
23 - 2 - 12 -

No: 4. 1 floer 17 al/en fattis
10 t/ylter bord 3 - 2 -
16 Vaager Næver 2 - 4 -
2de torveld 17 al/en á 20 s/killing st/ykket 2 - 8 -
1 t/ylt Velæs 2 - 8 -
Fremførsel, Ardbeidsløn og opkiørsel 6 -
Spiger 100 1 - 4 -
1 par hengsler og Laaset at reparere 3 -
1 t/ylt planker til Gulvet 9 al/en lang 2 -
4re Sæstræe 2 -
1 (eller 1/2?) t/ylt tillaas/er á 6 *s/killing alen 3 -
---
16 - 2 - 4 -

No: 5. 1 Stavenøst 18 al/en lang 12 al/en bred fattis
10 t/ylter bord 3 - 2 -
40 Vaager Næver 6 - 4 -
Førsel 4 -
½ t/ylt Spær 3 -
2de torveld 9 al/en 1 - 4 -
Ardbeidsløn 4 - 3 -
2 t/ylter Velæs 1 -
Spiger 200 2 - 8 -
---
17 - 1 - 12 -

1730: 177b

7. Et Stavenøst fattis
24 [Vaager] Næver 4 -
2de torveld 16 al/en 2 -
4re par Vedlæes 3 -
5 t/ylter 10 al/en Reppler 1 - 4 -
Ardbeidsløn og fremførsel 5 -
2 t/ylter Bord 4 -
---
12 - 1 -

8. Staveboe ved bryggen fattis
1 Stavleje 13 al/en lang for 3 -
4re Staver á 4 al/en *land (lang) á 12 s/killing st/ykket 3 -
8tte tylter Bord á 2 merker t/ylten 2 - 4 -
20 Vaager Næver á 1 mark Vaagen 3 - 2 -
½ t/ylt Vælæs 2 -
Ardedsløn til Søeboen 3 -
Spiger 100 for 1 - 4 -
Fremførsel for Maiterialierne 1 -
---
11 - 3 - 4 -

9. 1 Stue med sin g/am/l/e/ Vaaning ved \øfre/ Porten - grøn Malet, meget brøstfeldigt og hafde 1 uduelig Camin, behøvis nu til reparation Naar det g/am/l/e/ skal nøttes
3 ½ t/ylt á 2 rdr 7 -
1 ½ t/ylt Spær á 3 merker t/ylten 4 - 8 -
3de bielker á 1 mark st/ykket 3 -
½ t/ylt tillaaser á 8 s/killing st/ykket 3 -
Bord til Gulv til hielp 6 t/ylter á 2 *s/killing (merker) t/ylten 2 -
Troug til Taget 6 t/ylter á 2 merker t/ylten 2 -
2 torveld 11 al/en 1 - 8 -
2 Render á 11 *merker (alen) 1 -
24 Vaager Næver 4 -
½ tylt Velæs 2 -
Somdreijler 1 (eller ½?) t/ylt 3 -
6 t/ylter bord til Bordtag 2 -
6 Vinduer med Rammer og Karmer at forbedre 3 -
2de Luger med gienger á 1 Rdr st/ykket 2 -
Førsel og Ardbeidsløn 15 -
Caminen med Ardbeidsløn og Materialier 6 -
500 Spigere 1 - 4 -
---
47 - 5 - 4 -

10. 1 g/amme/l Stue paa Vestre side af Porten staaende nu Kornbuen Kaldet; fattis
1 Svild 12 al/en 1 -
Til taget 24 Vaager Næver 4 -

Til Bordtag og troug 8te t/ylter Bord 2 - 4 -
1 t/ylt Spær 3 -
1 Stavleje over porten 2 -
Ardbeidløn og førsel og Torvskier 6 -
Spiger 200 2 - 8 -
---
14 - 5 - 8 -

1730: 178

Lateris 14 - 5 - 8 -
Tvende Torveld á 1 mark st/ykket 2 -
1 t/ylt til Velæs 3 -
---
15 - 4 - 8 -

11. Vedhuus af Standerverk og et Ildhuus med Bordskillerum udi, uden Skorsteen, Bagerovn eller Bryggerkiedel, fattis
3 t/ylter bielker á 12 al/en og 15 merker t/ylten 7 - 3 -
2 t/ylter Spær á 10 al/en á 5 merker t/ylten 1 - 4 -
3 t/ylter til Oplenninger á 10 al/en og t/ylten 4 merker 8 s/killling 1 - 3 -
Fire *Tolvelder (Torvelder) á 12 al/en 4 -
4re Render 12 al/en lang 3 - 3 -
60 t/ylter bord á 2 merker t/ylten 20 -
Næver til taget 80 Vaager 13 - 2 -
2 t/ylter Vælæs 1 -
600 Spiger á 1 mark 4 s/killing (pr. hundre) 1 - 1 - 8 -
100 Sextomme Spiger á 2 s/killing st/ykket 2 - 8 -
50 skyllingspigere til Snebord eller silbord (stil-?) 3 - 2 -
20 dito til Renderne 2 - 8 -
Ardbeidsløn og fremførsel med Torvskier 50 -
---
103 - 2 - 10 -

12. 1 liden g/amme/l og forfalden Borrestue med 1 *Kiøkkenet af* skut af Bindingsverk og forraadnet Bordtag, et Kammer derhos af Bindingsverk og gandske forraadnet, nok 1 g/amme/l/t/ Kammer af BindingsVærk gandske lidet og forraadnet, hvilke gamle nu nedraadnede smaa kammer, har foraarsaget at den lille Borrestues Vegger med dørrer er forskaaret og igiennemskaaret, og befindis i samme Stue 1 ganske forfalden skorsteen, hvilken, omendskiønt der paa stor reparation skulle anvendis, ganske er utienlig, til gaardens brug og taxerit nu i den stand den findis Af Værdi 10 rdr 3 merker og skulle saa sam/m/e Borrestue med foranførte smaa Værelser repareris, vilde det Koste .....(?) ....(?) \saa/vit bygge en forsvarlig Nye, som i det ringiste ei Kand være ringere *en (end) 12 al/en i Kant med et skott eller gang uden for 4re al/en bredt, hvorved afskydes et timmer Kammer till Qvinde Menniskernis Logemente, dette at forfærdige behøvedis 120 rdr: nu Specificeris Aaboden til reparationen paa dette huus
2 ½ t/ylt timmer á 12 al/en 7 -
2 ½ t/ylt Spær 1 -
30 t/ylter bord á 2 mrk t/ylten til Bordtag og Trov á 2 mrk t/ylten 10 -
Tillaaser 2 t/ylter á 3 merker t/ylten 1 -

Til Bord benker, senger og Gulv 7 t/ylter bord 2 - 2 -
60 Vaager Næver 10 -
Oplænninger om huuset 2 t/ylter 1 -
2de Render 18 al/en lang 2 -
4re torveld 4 -
Til 3de dørrer med hengsler, laas og 2 Klinker 2 -
2de VindueKarmer og Rammer 1 - 2 -
---
38 - 2 -

1730: 178b

Lat/eris 38 - 2 -
7 Vinduer med Jernbeslag á 4 merker st/ykket 4 - 4 -
2 Luger med *hengler 1 - 2 -
1 forfalden Skorsteen at reparere 3 -
1 Steen ovn i det ringiste 1 - 2 -
Ardbeidsløn og førsel 12 -
Spiger 4re hundrede á 1 mark 4 s/killing (pr. hundre) 5 -
---
63 - 3 -
Naar nu de 10 rdr 3 merker som samme huus in statu qvo er taxerit for med sin Aabod 63 rdr 3 merker sammenleggis, saa holdes det bedre at ligge til disse 74 rdr de foranførte til den nye, gaarden nødvendig behøvende stue for 120 rdr - disse 46 rdr, hvilken saaledis inden Linie til observation anføris.

(13.) Den gamble Vaaning ved Porten staaende paa Søre \side/ af ingangen fra Søen, bestaaende af 2de {store stuer} i den ostre kantes Endes Værelse, Spiskammer og et andet Kammer, nest der ved en Melkestue og dagligstue i hver af dem en steenovn \hvoraf den ene sønderrevet/ dernest ved 1 stue og et Kiøkken og g/amme/l Kamin i stuen; dens søre side af samme Vaaning gandske forraadnet langs veggen men inden for samme forraadnede Veg indsat en Anden timmerveg udi Børnardbeid, som *foraasager kolde Værelser; Udi østre side af samme Værelse Veggene forfaldne og Naaverne af Alder og forraadnelse forfalden; hvilken g/am/l/e/ Vaaningen Kort tid kand bestaa nogenledis paa 4 á 5 Aar saasom den nu staar, men naar reparation herpaa skal skee maa samme Vaaning i grund rives, ellers befantis paa Nordre side samme Vaaning med smaa stykker timmerverk her og der flikket og tappet; Taget at Conservere med bordtag som nu staar behøver paa Søre side
6 t/ylter Bord til Troug 2 -
Til Næver 100 Vaager á 1 mark *Vaget 16 - 4 -
Til Bordtaget 8 t/ylter Bord 2 - 4 -
Spiger 200 ..?.. 2 - 8 -
Ardbeidsløn hertil med fremførsel til denne repara\tion i den
Korte tid huuset Kand staa/ 14 -
Velæssinger 3 t/ylter 1 - 3 -
Vinduerne paa Søre siden med Karmer at forbedre med
Luger og hengsler 9 - 8 -
---
46 - 2 -
Naar nu dette huus og Vaaning ei lengere skulle Kunde staa, som faa aars saaledis, som den nu befindis, ikkun Kand staae, og benøtter hvis (det som) af det gamble kunde være tienlig,

som nu Umuelig Kand observeris, lader denne Vaaning sig ei opsette ringere end 300 Rdr, som nu ikkun inden Linie uden udgift anføris.

(14.) Udi samme Rekke er opsat en Nye Vaaning bestaaende af en stue og Kiøkken, sampt 2de \smaa/ SengeKammer, saa at imellem den gamle og Nye Vaaning er en gang, i stuen findis et Nye Jern Kakkelovn og i det ene Kammer 1 sønder steenovn, sampt i Kiøkkenet en opmuret skorsteen fattes
100 Vaager Næver 16 - 4 -
Samme Vaaning staar paa et sumpagt steed og behøvedis
opskruen, men kand ikke formedelst den anden Vaaning, som det er

1730: 179

incorporerit med giøris, uden begge skulle op skruis, hvilket
den gamle ei nu kand taale, og hvis det skulle opskruis og Kunde
formedelst det gamle for denne annecterede giøris, foruden
materialere, Kaaste over 20 rdr. Nok fattedis
5 Luger med sine *hengler, som vil Kaaste hver 1 rdr er 5 -
Ardbeidslønnen til torv og tekking 9 -
---
30 - 4 -

(15.) Bryggen
Med Materialier og Ardbeidsløn at forfærdige Vil Kaaste 15 -

(16.) Stav floer findis nu 13 al/en lang 10 al/en bred, men
haver Været 47 al/en lang og 10 al/en bred, saa af lengden fattis
34 al/en som er gandske borte, nu ei behøvis lengere end til 30
al/en i alt; \saasom gaarden ei mere qveg føder/ hvad af samme
igien nu staar er gandske forfalden, og som dette huus særdelis
er nødig for Creaturerne som føris Vaartider over Søen og maa
blive der imod HelgeMis tider, da det overføris igien, samme at
op bygge med det gamle fordervede som nu igien staar
vil Kaaste 60 -

(17.) 1 Markebue fattis afskiæring paa 2de staver og
opskruing, sampt 2 Kipper Næver til taget og 2 t/ylter
bord og ardbedsløn i alt 3 -

Summa alt Aaboden609 rdr 2 mrk 12 sk

Endnu giordis vel fornøden at bordtagene til huusene enten blev Malede eller Kierrede, for at conservere dem i længden; men som saadant vil ankomme paa efterMandens eget gods forsorg og vi ei nu videre kand paalegge end den Nødvendige Aaboed, faar dette blive dennesinde udelat.

Til de indleverede qvæstioner som Citanten hafde indgivet, er allerrede til første Post af forretningen svaret; Til den anden Post er, efter giorde siun og alles vidende ei ringiste Skoug til denne gaard Herløe, enten til at brende, langt mindre til huusfornødendhed eller dens hielp. Til 3de Post er alt for Vist hverken at findis Vand \i tørke/ til nødtørftighed eller

andet fiskevand end den Aabenbare Søe, som for alle er tilfellis. Til fierde post befindis det at Marken meget er opskaaret til Korn at brende, saasom ingen anden brendeveed til Gaarden findis og endnu og efterdags maa brugis der til, dog til stor skade for Jorden: *Saag (Saaog) befantis at Marken og Engen formedelst fattelse af Giødning med Lyng og Mosse meget er overgroet og øjensiunlig er at see. Saa og befantis Ageren meget slet og skrin formedelst samme fattelse og ringere nu end før - Saa og findis ved voris besigtelse Engen paa denne Jord, som meeget Vidløftig er, gandske Skrin og Mager, høe og Saading(?) uden paa det stykke fra fæhuusene og under Agerrenene, som er den ringiste deel af Jorden. Ej heller findis her hiemmelig Støel eller udmark til creaturerne, liden(?) Sommerbeed, men Creaturerne maa besverlig overføris over en halv Miil, hvor tienerne med største møje 4re ganger hver dag maa drage med frem og tilbage roer og mangen med stoer fare og saaledis besvaret 9 og 10 Post, Ligeledis maa de føre deris Qvæg Vaar

1730: 179b

og Høst baade med fare for folk og Qvæg naar Veiret paakommer og saaledis besvaret 11 post, Til Post [12] hverken findis Qværn eller apparence (utseende) til Qværn, saasom her er hverken Vand eller Elv. Til 13 post svaret at til Gaarden Herløe slet ingen visse fiskevaager er, hvoraf fordeel *hond havis uden 1 liden \uvis/ Laxevaag, som endeel Aar er bortlejet for 8 merker aarlig, men hvis fiskerie de her skal have, er den samme som for alle Almindelig er, nemblig at roe til havs og med andre der nyde Almindelig fiskerie og saaledis besvaret 14 post. Til 15 post svaret, at hvis Herløe gaard med saadanne Herligheder var beprydet, som mangen liden gaard paa 1 p/un/d og ½ løb, var dens Værdi at æstimere: ikke heller findis til de under Herløe gaard liggende smaa huusMands pladser nogen particulare herlighed, men lever allene af den Velsignelse som Gud dem af Søen vil forunde; saaog findis paa Mangen bundegaards af halve skyld med Herløe i proportion flere huuser end paa Herløe Gaard, ei heller findis her ved Herløe Gaard nogen extra herlighed hvorved den paa en eller Maade Kand have nogen fordeel; Til 19de Post svaret, at dersom et Gierde blev opsat, hvor det lader sig skee af gammel tid at have staaet, var det en post, som Kunde giøre noget til Gaardens forbedring og har samme gierde ei i hundrede Aar efter Almuens sagn været der; dersom nu dette Girde blev opsat, Kunde en stor deel af Gaardens Marke *Egen (Eng) og bøe bedre nøttis, og tildeels paa en sted forbedris ved giødning, men samme Gierde om det *skule opsettis igien lod sig ei ringere giøris end for 100 Rdr.

Hernest Specificeris denne forretnings bekostning

Sorenskriverens Reise første gang paa egen bekostning
til Steden med 3de Mænd 6 Mile 1 - 3 -
Dagens fortæring paa Reisen 4 -
Første dags forretning 3 -
Reise og fortæring hiem igien 2 - 1 -
Reise til anden dags forretning fra Sunde til Steden 4re
Mile paa egen bekostning 1 -
Fortæring 4 -
Anden dags fortæring 2 -
Reise herfra til Bergen 3 Mile 4 - 8 -
Mændene for deris Umage udi 2de dager og deris
Reise frem og tilbagers 4 -
Lensmanden 1 -
Forseiglet Papir 1 - 8 -
Beskrivelsen 4 -
Forseiglingspenge 1 - 4 -

---
17 rdr 5 mrk 4 sk
H/er/r Assessor forlangede hvis for Retten passerit er beskreven under Rettens hænder og seigl, som blev consenterit.

Anno 1730 d/en 11 Octobris er holdet extraOrdinare Ret udi Alvestrømmen efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingmand

1730: 180

Wilhelm August von der Ostens Resolution paa Velbaarne H/er/r Oberste Slaenbeschis (Frantz Henrich Schlanbusch) forlangende af 1 Sept/embris 1730 med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem til denne forretning opnæfnte Mænd, Jacob Toftige (Toftinge) Ole Bærraas, Johannes Beerfiord, Gulak Berfiord, Nils Berfiord, Anders *Elsaaas, Halvor Ryland, Mikkel Qvame;
Hvorda, efterat Velbaarne H/er/r Oberste Slaenbuschis (Schlanbuschis) reqvisition, med Velbaarne H/er/r StiftsBefalingsmandens derpaa fulte Resolution var bleven oplæst; foregaev Schergiant Joen Bojum paa Capitain Tormøhlens Veigne at Velbemelte Capitain efter arrestanten Corporal Arne Sems forlangende havde ladet stevne efterskrevne Vidner Anders og Stephen Levestad, til at Vidne om hvis ord imellem dem og Koenen passerit er, da de hiemkomme og berettede Enken til Knud *Knud Kidenæs Brite Larsdatter, hendis Mands tilfælde og Enken Brite Larsdatter til Veddermæhle; alt til Tingsvidnis erholdelse; og Enken berettede at have ladet stevne sin Stue grande Erik Sæbiørs/øn til at forklare, at hændis Mand ei Kiærede sig Svag og Siug før hand reiste den tid til Byen, \da/ samme Ulykke imellem hændis Mand og Corporal Arne Sem skeede, men efter tilspørgelse svarede, ei at have ladet stevne Corporal Arne Sem til at anhøre hendis indkaldede Vidne Erik Kidenæs;
De 2de indstevnte tvende Vidner Stephen og Anders Levestad møtte og tilstode loulig at være stevnte til at Vidne i denne Sag; Enken Brite tilstod at Være loulig stevnt til at anhøre disse tvende foranførte og nu indstevnte Vidners forklaringer; men ei til flere at anhøre - for hvilke Vidner Eden blev oplæst betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandhed at udsige; og saa Vidnerne separerede og først fremkaldet
Anders Levestad, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at da hand og Stephen Levestad fore til Byen for 2 Aar siden, var Knud reist dagen tilforne for dem til Byen, og da de vare færdige at reise af Byen og hafde hørt om den action imellem Corporal Arne Sem og ham, gik deponenten op for at tale med ham og spuurde hvor hand levede, da Knud Kidenæs ham svarede den elendighed hand Var kommen i ved Arne Sem, og spurte da deponenten Knud Kidenæs om hand skulle aabenbare dette for hans Koene ? dertil sagde Knud Nei og at de ei andet skulle sige end hand hafde faaet ont og hands Værbroder ei vilde slippe ham ud i den Kulde, som da Var, saa drog hand hiem og som hand kom til Kidenæs gik hand ind, da spurte Enken Knuds Koene ham efter hændis Mand, hvorpaa deponenten svarede at hand har ont, og var ei Stephen det andet Vidne den tid inde, da svarede Enken Gud bære mig jeg troer ikke at min Mand har faaet andet ildt end hand er Vant at have, og \hafde hændis Mand sagt til hænde at/ var ikke sønderlig frisk før hand reiste, hvilke ord imellem deponenten og Enken efter hands sigende skal Være passerit medens de ene

1730: 180b

vare i Stuen; og som Enken derom blev tilspuurt om disse ord imellem ham og hænde var passerit, svarede hon; mestendeels saaledis at hon Kiærede sig at hændis Mand Var vant at have ondt; men ei at hand den tid hafde ont; og det samme vedstod hon nu efter Retten(s) tilspørgelse som tilspuurte hænde, om hændis Mand Knud Kidenæs, før hand den tid reiste til Byen, da denne Ulykke skeede, havde kiæret eller klaget for hænde, at hand Var siug, hvortil hon svarede nej;

Det andet Vidne Stephen Levestad forklarede Edelig at da hand med Anders Levestad var kommen af Byen og Anders Var inde og talte med Knud Kidenæssis Koene, medens hand sad udi gaarden og Anders igien var udkommen, siger deponenten til Anders, hvad siger Brite om denne tidende du bragte hænde, hvortil Anders svarede: at hon havde givet og Kiæret sig og sagt at hon frøgter for hand hændis Mand haver faaet ont, hon er skreen eller Klet til *hilsen (helsen) før, men deponenten hørde dem ei af Enkens Mund.

Og som Retten tilspuurte Enken om hon vilde have tid til at føre dette nu navngivne Vidne, hvortil Corporal Arne Sem ei er stevnt at høre, Vilde Retten give hænde tid ? Men hon svarede sig ei at være god for at faaste (feeste?) sig mere der med;

Sergianten Bøjum paa Capitain Tormøhlens Veigne begierede hvis for Retten passerit er til Tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Anno 1730 d/en 7 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue udi Scherjehafn, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Rambiør Jørgen Knarvig, Jacob Houge, Stephen Matre, Mikkel Haveland, Johannes Høvig, Svend Vike, Mons Hougsdal, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Navn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente Advaret, er først tinglyst:

1. Deris Maj/este/ts Allernaadigste forordning angaaende forbud paa fremmet Jerns Indførsel udi Danmark og Norge dat/erit Odense d/en 8 Sept/embris 1730.
2. Stiftbefalingsmandens ordre om at indkræve af Almuen den frivillige gave til Kiøbenhafn dat/erit 2 Julij 1730.
3. Stiftbefalingsmandens ordre om *om Damsgaards og Sæles Selgelse dat/erit 23 Octobr/is 1730.
4. Rente Cammeretz ordre angaaende Kongl/ig intraders .....(?: retta/overskrive) dat/erit 29 Julij 1730.
5. Kongl/ig forordning om hvorledis med Militarie Persohners Skifter hvorledis herefter skal forholdis dat/erit 14 Julij 1730.
6. Stiftbefalingsmandens sidste anstalt om S/a/l/ig/ Svanenhielms godsis selgelse dat/erit 5 Octobr/is 1730.

1730: 181

7. Stiftbefalingsmandens Resolution paa Ane Mentzis Suppliqve at have frihed til at søge Almuen om hielp dat/erit 12 Octobr/is 1730.
8. Ingeborg S/a/l/ig/ Lars Peders/øns revers til Mons/ieu/r Anders Cold paa 40 rdr 3 merker 4 s/killing dat/erit 7 Sept/embris 1729.
9. Raadmand Nagels udstedde bøxelbrev til Anders Batsersøn paa 2 p/un/d Smør udi Sætenæs, dat/erit 26 Junij 1730 uden reversen at anvise.

10. Henrik Pegelouis udstedde Bøxelseddel til Gulak Monsøn paa 12 merker Smør udi Kieldbiu dat/erit 27 Octobr/is 1730.
11. Fogeden Lems udstedde Bøxelseddel til Mons Gulaksøn paa 1 p/un/d 7 ½ merker Smør udi KiellingVold, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 4 Nov/embris 1730.

D/en 8de dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne: og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe til Kongl/ig Maj/este/ts intraders observation ladet stevne Joen Larsøn for begangne Lejermaal med Barbru Olsdatter Hougsøen til deris bøders erleggelse efter Loven og hende til Veddermæhle;
Begge de indstevnte møtte for Retten og tilstode Sigtelsen. Joen Larsøn forklarede for Retten at ville ægte hænde; Men som Retten tilspuurte dem om de Kunde stille Caution for samme Ægteskabs fuldbyrdelse, at videre Løsgiengeri kunde forekommis ? hvortil blev svaret nej: End tilspuurt om de Kunde deponere Bøderne indtil Egteskabet blev fuldbyrdet ? eller stille Caution for Bøderne i fald Egteskabet ei bliver fuldbyrdet ? for hænde præsenterede sig for Bøderne paa hændis side Anders Rambiør, Mons Hougsdalen og Ole Rambiør; Men for ham var ingen som ville stille.

Afsagt.

Saafremt disse indstevnte Joen Larsøn og Barbroe Olsdatter, ei inden Vaartingetz Begyndelse fuldfører ved første Baand, deris nu lovede egteskabs Løfte, saa tilfindis de begge at betale deris Bøder efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul hand med 12 rdr og hon med 6 rdr; men saa fremt samme efterkommis, betaler de allene Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing.

Velærværdige H/er/r Florents Blomgreen har ladet stevne Siur Molde og Giert Lihougen fordi de, uden Lov og Minde, har hugget udi Præstegaardens Ejendom Fonden Kaldet, derfore at straffis efter Loven; til Vidne om denne gierning Ole Molde og Halvor Molde.
De indstevnte møtte for Retten og tilstode at have hæntet en børre sprage eller furre Veed, men ei anden hugster at have begaaet;
Citanten tilspuurte de indstevnte om de ei har hugget Veed

1730: 181b

der eller Noget; og begierede saa Citanten Vidnernis førelse, som og for Retten møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag, for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og separerit Vidnerne og først fremkaldet
Ole Molde som Edelig Udsagde: ei nogensinde at have seet Siur Molde hugge noget paa Fonden, men hørt af Siur Molde selv, da hand Var hiemkommen at have hugget lit Older Ved og furre Veed paa Fonden; det samme tilstod Siur som Vidnet udsagde: saa at Være talt og i sig selv ret og Var Giert Lihougen med ham samme tid, som og dette selv tilstoed, at have hugget 2de furreKiepper af Svetagge af furre og lit OlderKiepper til hver sin Børre.
Halvor blev dernest indkaldet som edelig udsagde: ei nogensinde at have seet Siur Molde eller Giert Lihougen at hugge i Fondens Mark, men at Siur sagde til ham at have hugget i Fondens Mark.
Citanten henstillede Sagen til Rettens paaskiøn og Kiendelse, dog søgte hand ei største straf over dem

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Som Citanten hans Velærværdige H/er/r Florents Blomgreen ei paastaar over disse indstevnte Lovens haarde straf, men allene Refselse taalelig at de efterdags, uden permission, skal entholde sig fra hans ejendeele; saa, efterdi de indstevnte ei kand fragaae at de jo har hugget lit older og 2de afbrænte træer af furre uden Lov og Minde og det hiemført, da, foruden at Retten udsetter af Sagen, hvis som af Kirkens Myndighed dependerer, saa Kand de ei heller dennesinde passere gandske uden straf, men Retten tilfinder dem at betale for denne deris formastelighed til de fattige hver 1 rdr og betale denne Processis omkostning tilsammen med 1 rdr, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven; dog advares de efterdags at entholde sig fra saadan Videre giernings øvelse saafremt de ei vil udstaa Lovens haarde straff som den, om saadant dicterer..

Mikkel Fibesdal og Joen Fibesdal haver ladet stevne Hans Rørtvedt efter forrige tiltale til Doms erlangelse.

1730: 182

Hans Rørtvedt møtte og tilstod ei at have taget flere østre (ostre) paa deris Land, end som ved Oeskiel her hænger, naar hand dem har optaget til fiskerie; dog ei at dette har beløbet sig til 1 t/ønde til sammen.

Og forklarede Citanterne endnu at have stevnt 2de Vidner Hans Olsøn Sande og Gietmund Ols/øn Sande til Videre at Vidne i denne Sag: og Hans Rørtvedt tilstode ogsaa at Være stevnt til anhøre deris Vidner; hvilke Vidner ogsaa møtte og tilstode loulig at Være stevnte i denne Sag: for hvem Eden blev forelæst og betydet, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige.

Hans Olsøn forklarede dernest og edelig forklarede at have seet Hans Rørtvedt ligge Ved Fibesdals Land og optaget østrer; men ei at have Været ved hands Baad og seet hvor meget hand hafde af det; og Var Gietmund med ham paa Baaden samme Tid;

Gietmund Olsøn fremstod dernest og edelig udsagde: som forrige Vidnet haver; og tilstod saa Vidnerne at paa samme Skier, som Hans Rørtvedt laae Ved, allene var Ostre skier og ei oeskields skier;

Citanterne henstillede Sagen til Rettens paaskiøn og Dom.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Citanterne Mikkel og Joen Fibesdal lader stevne for denne Ret Hans Rørtvedt, fordi hand, uden deris Villie og Videnskab, Langt mindre Tilladelse, haver optaget Ostrer paa deris Land, og derom saa vel paa Sommertinget, som Nu ladet føre 4re Vidner; Omendskiønt nu Vidnerne ikke noget tilstrekkelig om denne Gierning har udsagt, saa har dog Hans Rørtvet til spørsmaal svaret imod en tønde ostrer paa dette Land at have optaget, omendskiønt paa diverse tider; Nu vil baade Guds og Kongens Lov, at enhver bør have sit ubeskaaret og det ene Menniske *eller (heller) bør hielpe det andet, end fornerme det; denne Cristendom/m/ens og Lovens pligt, har Hans Rørtvedt misbrugt, og ladet see mere egen nøttig begierlighed, end sin Nestis Gavn at fordre;

Thi bør hand ogsaa for denne hands øvede gierning at betale Citanterne den øvede og af ham selv tilstaaende forurettelse med ½ rdr og udi Landnam i følge af Lovens 1ste Bogs 22 Capit/ul 17 articul ½ rdr, sampt erstatte dem denne foraarsagede Processis bekostning med 1 rdr 2 merker, alt at udredis og betalis inden 15 dager efter Loven.

Efterat Sagerne Vare tilendebragt, blev efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens ordre af 5 Octob/ris

1730: 182b

1730 til Sorenskriveren og 5 Octobr/is til fogeden Lem, sampt de af fogeden Lem nærværende enpresenterede conditioner holdt Auction over S/a/l/ig/ afdøde Velædle og Velbyrdige StiftAmptskriver Svanenhielms Gaard i Guulens Schibbrede beliggende efter S/igneu/r Jesper Heibergs angivende Lille Vatzøen 2 p/un/d fisk, til reduction 1 p/un/d Smør med efterskrevne Conditioner.

1.

Kiøberen nyder den Gaard hand bliver høistbydende til med Bøxel, Landskyld, 3dietage og fløtning, sampt ald anden Jorddrottelig Rettighed efter Jordebogens forklaring fra den tid af Hans Maj/este/t Auctionens udfald, Allernaadigst har approberit og fremdelis til Odel Arv og Ejendom, Ligesom den afg/am/l/e/ Severin Svanenhielm haver fuldt.

2.

Saa maa den kiøbende og have magt selv at besidde, bruge, og beholde, sampt giøre sig den kiøbte Gaard saa nyttig og gavnlig, som hand Lov og forordning gemæs best ved og Kand udi alle Maader, hvorimod hand af Gaarden svarer de deraf gaaende og paabudne, sampt paabydende Kongl/ige Contributioner.

3.

Kiøbesummen betaler Kiøberen udi dandsk Courant Mynt til Idsige StiftAmptskriver Velædle og Velbyrdige H/er/r Assessor Wilhelm Hanssen inden 4re Uger efter hands giorte Højeste bud vorder approberit og for alt nu at stille nøiagtig Caution; thi præsteris ikke betalingen til den tid, bliver gaarden med dents tilhørende paanye auctionerit og det paa den 1ste høist bydende(s) ririco.

4.

Ligesaa betaler den høist bydende og kiøbende selv det Stemplet papiir til Skiødets udferdigelse og dessens indløsning udi Rente Cammeret besørger.

Og blev saa gaarden indsat for 30 rdr og bød saa Opsidderen Lars Olsøn 30 rdr 2 sk. Jacob Reimers 31 rdr. Opsidderen Lars 31 rdr 2 sk. H/er/r Stabel 31 rdr 1 mrk. Jacob Reimers 31 rdr 2 mrk. H/er/r Stabel 31 rdr 2 mrk 8 sk. Jacob Reimers 32 rdr. H/er/r Stabel 32 rdr 8 sk. Jacob Reimers 32 rdr 1 mark 8 sk. H/er/r Stabel 32 rdr 2 mrk. Jacob Reimers 32 rdr 3 mrk. H/er/r Stabel 32 rdr 3 mrk 8 sk. Jacob Reimers 33 rdr. Peder Henriksbøe 33 rdr 4 sk. H/er/r Stabel 33 rdr 8 sk. Jacob Reimers 33 rdr 1 mrk. H/er/r Stabel 33 rdr 3 mrk. Jacob Reimers 34 rdr. H/er/r Stabel 34 rdr 8 sk. Jacob Reimers 34 rdr 1 mrk. H/er/r Stabel 34 rdr 1 mrk 8 sk. Jacob Reimers 34 rdr 2 mrk.

1730: 183

H/er/r Stabel 34 rdr 2 mrk 8 sk. Jacob Reimers 35 rdr. H/er/r Stabel 35 rdr 2 mrk. Sorenskriver de Fine 36 rdr. Jacob Reimers 36 rdr 2 mrk. Opsidderen Lars 36 rdr 3 mrk. Jacob Reimers 37 rdr. Opsidderen Lars 37 rdr 8 sk. Jacob Reimers 37 rdr 3 mrk. Opsidderen Lars 37 rdr 3 mrk 8 sk. Jacob Reimers 38 rdr. Opsidderen Lars 38 rdr 8 sk. Jacob Reimers 38 rdr 3 mrk. Opsidderen 38 rdr 3 mrk 8 sk. Jacob Reimers 39 rdr. Opsidderen Lars 39 rdr 8 sk. Jacob Reimers 39 rdr 2 mrk. Opsidderen Lars 39 rdr 3 mrk. Jacob Reimers 40 rdr. Opsidderen Lars 40 rdr 8 sk. Jacob Reimers 40 rdr 2 mrk. Opsidderen Lars 40 rdr 2 mrk 8 sk. Jacob Reimers 40 rdr 4 mrk. Opsidderen Lars 40 rdr 5 mrk. Jacob Reimers 41 rdr. Opsidderen Lars 41 rdr 8 sk. Jacob Reimers 41 rdr 2 mrk. Opsidderen Lars 41 rdr 2 mrk 8 sk. Jacob Reimers 41 rdr 3 mrk. Opsidderen Lars 41 rdr 4 mrk. Jacob Reimers 42 rdr. Opsidderen Lars 42 rdr 1 mrk. Jacob Reimers 42 rdr 3 mrk. Opsidderen Lars 42 rdr 3 mrk 8 sk. Jacob Reimers 43 rdr. Opsidderen Lars 43 rdr 1 mrk. Jacob Reimers 43 rdr 2 mrk. Opsidderen Lars 43 rdr 2 mrk 8 sk. Jacob Reimers 43 rdr 3 mrk. Opsidderen Lars 43 rdr 3 mrk 8 sk. Jacob Reimers 44 rdr. Opsidderen Lars 44 rdr 8

sk. Jacob Reimers 44 rdr 2 mrk. Opsidderen Lars 44 rdr 3 mrk. Jacob Reimers 44 rdr 4 mrk. Opsidderen Lars 44 rdr 5 mrk. Jacob Reimers 45 rdr. Opsidderen Lars 45 rdr 1 mrk. Jacob Reimers 45 rdr 2 mrk. Opsidderen Lars 45 rdr 2 mrk 4 sk. Jacob Reimers 45 rdr 2 mrk 8 sk. Opsidderen Lars 45 rdr 2 mrk 12 sk. Jacob Reimers 45 rdr 3 mrk. Opsidderen Lars 45 rdr 3 mrk 2 sk.
Som høist bydende paa Kongl/ig Allernaadigste approbation Opsidderen Lars Olsøn, som høistbydende tilslaget for femb og fyrreogtyve Rixdaler trei Mark og 2 skilling dandske - og derfore stillede Caution for den udlovede summa Lensmanden Peder Henriksbøe, som samme inden tinge vedgik.

Dernest proponerede fogeden for Almuen om Nogen forandring med Skattematriculen og Jordebogen udi dette Aar enten ved aftag eller paaleg skeed er *udi dette Aar enten ved aftag eller paaleg skeed er* som ellers Allernaadigst approberit er ? hvortil de svarede nej. 2. Om hans Kongl/ig Maj/este/tis Eget og benificerede Gods ei er det samme som det aar 1717 befantis /: Kirkernis bortsoldte Gods undtagen :/ og deraf ei siden den Tid noget er forbyttet ? dertil blev svaret: derudi ingen forandring er giort, saavit dem vitterligt er. 3. Om noget Strandvrag dette Aar 1730 for Guulens Schibbreders Grund er eller af dessens indbyggere paa havet ved Søe siden

1730: 183b

funden er som til fogeden er angivet eller leverit ? hvortil de svarede eenstemmig at ei noget Vraggods hverken til fogeden er angivet eller leverit. 4. Om her findis Sauger hvorpaa skiæris Bord, som til Skat dette Aar kunde bereignis og ansees ? hvortil iligemaade blev svaret nej. 5. Om nogen Huusmænd eller Strandsiddere som bruger haandverker, Øltapperie eller i andre slige Maader sig ernærer og dog ikke til nogen kiøbstæd ere Borgere, sig herudi Skibbredet opholder ? hvortil blev svaret, at aldeelis ingen saadanne udi dette gandske Tinglaugs district er at finde. 6. Om her findis andre Huusmænd som bruger haandverker eller haver nogen anden Næring at leve af eller beboer deris egne huuser og derfore for A/nn/o 1730 har skattet eller kundet skatte ? hvortil blev svaret, at ingen andre huusmænd end betlere og tiggere herudi districtet boer. 7. Om her findis Pebbersvenne eller andre leedige Karle som hverken ere boesatte eller tiener udi Aars tieniste eller dog nogle saadanne som bruger Kiøbmandskab med heste eller Slagtefæe eller andre saadanne Vahrer ? derpaa givis Svar: saadanne Persohner ved de ingenlunde af at sige. 8. Om noget Arveløs Gods eller forbrut Odelsgods eller Kiøbegods Hans Kongl/ig Maj/este/t Aar 1730 er tilfalden, item 6te eller 10de Penge for Arfs afførsel eller noget Slags Hovetlod, ligeledis om dette Aar nogen 60 eller 3de 40 lod Sølvs Bøder hans Kongl/ig Maj/este/t er tilfalden ? hvortil de svarede: at af alt saadant A/nn/o 1730 ei er noget forefaldet.

Item blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almues Skatter, sampt tiende restantsen, og oplæst, og som ingen indsigelse derimod er giort, af Retten forseiglet saa og forfattet Odels Mandtallet over selvejerne, oplæst og forseiglet;

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar *1730 (1731) Retten skulle betiene, nemblig 5 gamble som før har aflagt deris Laugrettes Ed Ole Nils/øn Eide, Siur Halsvig, Ole Torsvig, Ole Store Slire, Hogne Hougsvær, og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettis Ed, Lars Joens/øn Eide, Jørgen Halsvig, Ole Risnæs, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Og som ingen flere Sager til Rettens paaskiøn vare paastevnte eller videre efter tilspørgelse at forrette, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1730 d/en 10 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilstrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhord og Wosse fogederie S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Mikkel Berraas og edsorne Laugrettesmænd Erik Vike

1730: 184

Jacob Synnevaag, Josep Sæverøen, Svend Oxnæs, Magne Kaland, Ole Berge, Johannes Udlyren, Jacob Hundven med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens Betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgivne forordninger og Anordninger, sampt høi øfrigheds befalinger som fol/io 180 og 181 findis extraherede - dernest blev tinglyst.

1. H/er/r Christen Kraags udstedde Bøxelbrev paa H/er/r Amptmand Henning Frimands Veigne til Magne Halvors/øn paa 19 ½ merker Smør 19 ½ Kande Malt udi Hopland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 5 Aug/usti 1730.
2. Ditoes udstedde bøxelbrev med Leilendingens revers, til Jacob Bastes/øn paa 18 merker Smør 1 Mæle Malt og ½ Mæle Korn udi Qvalvaag dat/erit 5 Maj 1730.

D/en 11 dito blev Retten igien sat sammestedz, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne og 1 Kongens og hafde da

Fogeden Lem ladet stevne Johannes Halvorsøn Kaardal efter forrige tiltale til at betale resterende Bøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing og Omkostning 2 merker 8 s/killing tilsammen 3 rdr 4 merker 12 s/killing og erstatte denne Processis bekostning til foraarsaget fornyelsis Dom.

Johannes Kordal møtte for Retten og tilstod Stevnemaaletz loulige forkyndelse. Men sagde sig nu indtet til Bødernis erleggelse at have.

Fogeden paastod Dom til betaling og denne Processis nu forvoldte Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Johannes Halvorsøn Kordal, som nu intet paa forrige Bøder med de idømte Omkostninger tilsam/m/en 3 rdr 4 merker 12 s/killing haver at betale, tilfindis at betale de forhen idømte Bøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing med forrige omkostning 2 merker 8 s/killing, og nu for denne foraarsagede Omkostning 2 merker 8 s/killing tilsammen 4 rdr 1 mark *8 (4) s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Capitain Friderich Armandus Tormøhlen haver ladet stevne Erik og Lars Sætre efter forrige tiltale og det udeblivende Vidne Gregorius Larsøn, til Vidne i Sagen.

Vidnet møtte og tilstod loulig at Være stevnt til at Vidne i Sagen, for hvem Eden blev oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet sin Sandhed at udsige: efter Citantens fuldmægtiges Mons/ieu/r Giermands .?.lstand (paastand?) og forklarede deponenten at hand tillige med Stephen var udrodde for at udsette deris Linier og roede Erik og Lars de indstevnte paa en anden Baad med dem i Selskab, og Udsatte de saa deris Linier udi disse indstevntis hoes og nærværelse og de indstevnte satte i selskab ud med dem deris selv ejende Linier, og saavit de

kunde *Aarboe med hin Anden og sagde da deponenten at de kastede ilestenen ud, dette Kommer i haab med os, da svarede Erik og Lars, det maa vel, og blev saa aftalt at de skulle bie efter hin anden indtil de

1730: 184b

fremkomme tilsammen, og hvem som først kom lovede at bie efter hin anden og sagde de andre at hovedet skulle blive af dem der det rørte før de kom sammen; da deponenten og hands med roere Citantens tiener indkom, hafde alt disse indstevnte optaget deris Og Citantens borte og Var de ikke 1/3 deel af en fierding fra stædet, før Solen rand op og dette var skeed.

Mons/ieu/r Gierman sagde at de indstevnte ei beskyldis for touene;

Parterne bleve tilspuurte om de fleere bevisligheder eller Vidner til opliuslighed hafde i Sagen ? hvortil de svarede nej:

Mons/ieu/r Gierman paastod paa Citantens Veigne, at efterdi de indstevnte ei haver holt ord og Løfte og imod deris indgaaede accord optaget deris Linier, hvorved Citanten er skeed fornermelse, de da bør betale Citanten den erlidte Skade og denne foraarsagede Processis bekostning.

Laugrettet blev tilspuurt hvad saadanne Linier kunde Kaaste ? svaret 1 rdr 3 merker.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Sagen bestaaer herudi at de indstevnte Erik Wike og Lars Sætre haver med Citanten H/er/r Capitain Tormøhlens folk *indsat (ud-) paa begge sider deris Linier og sluttet en accord med hin anden; at den ene skulle bie efter den anden om Morgenen, at de da tillige kunde optage, saasom de frygtede for at deris Toug kunde komme sammen; denne accord har de indstevnte Erik Vike og Lars Sætre ei efterkommet, men optaget og opdraget deris Toug før *den indstevntis* (Citantens) folk kom og da de ankomme, vare Erik Vike og Lars Sætre alt borte og Citantens Linier borte med; imidlertid medens de indstevnte Erik Vike og Lars Sætre ligger og ardbeider paa deris Toug, kommer Mathis Udhougen roende og taler med disse indstevnte om det ardbeide de har for sig og hvi de drage saa tungt, sigende til dem enten ere i fast udi Grunden eller andris Toug og tilspørger dem om andre har sat toug nær deris ? hvortil de svarer ham, Capitain Tormøhlens; da som Retten finder, at disse indstevnte Erik Vike og Lars Sætre ikke haver holdet det af dem med Citantens folk indgaaende Løfte at den eene skulle bie efter den anden indtil de sammen kom for at optrekke deris Linier, saasom om Aftenen tilforne, da de paa begge sider udsatte, bar frygt for deris touger at være sammenkommen, saa haver Erik Vike og Lars Sætre sig selv at takke for deris utidige hastighed \imod Lovens 5?te Bogs 1ste Capit/ul 1 art/icul og 2den/ hvoraf Retten slutter, at deris Linier maa Være sammen kommen med Citantens, som dem af

1730: 185

Grunden maa have lettet, og siden ved Strømmen dreven fra deris rette Leje, og derfore tilfinder Erik Vike og Lars Sætre at betale Citanten dend paa hans Linier erlitte Skade efter Laugrettets taxation med 9 merker dandske, og betale denne Processis til Datum anvente Omkostning med 1 rdr; alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Lucas Steen haver ladet stevne Jacob Bastesøn fordum Boende paa Oenæs, nu paa Qvalvaag efter forrige tiltale.

Citantens indstevnte Jacob Qvalvaag, da boende paa Oenæs, svarede: at hands Geeder kand have giort skade, men for samme *haver (hager) Var Gierdisgaarden nedfalden, og laae plat nere og dette at Være skeed Vinter tide.

Ingen Vidner Var dennesinde stevnte i Sagen; men den indstevnte tilstod \at/ have vidner Stephen Bruvold og Iver Marraas, som skal bevise havens gierdis Urigtighed og brøstfeldighed: Mens Citantens tiener Anders Mons/øn tilstod at hans hosbond ei er stevnt til at anhøre disse Vidner og indgav paa Citantens Veigne hands indleg af 10 Nov/embris 1730, som blev læst:

De af Jacob *Hundvem indstevnte Vidner Stephen og Iver Maraas tilstod louglig at Være stevnte til at Vidne i Sagen for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og fremstod da

Stephen *Maraas og edelig udsagde, at Paasketider dette Aar kom hand og det andet Vidne Iver Marraas paa Onæs og blev Var hagegierdet til Citantens have saaledis at have nedligget at baade stort og smaat qvæg Kunde gaa derind, men hvad Skade der kunde før Være skeed, sagde deponenten sig ei at have seet; ei heller gierdet for (før?) at have nedlagt;

Iver *Træland forklarede edelig og eenstemmig som forrige:

Og som Citantens Vidner Aamund Hetlehofde og Iver Træland ei dennesinde møder eller ere stevnte, saa haver Citanten til neste ting, samme Vidner at indkalde og den indstevnte til Veddermæhle, da Videre skal Vorde Kiendt hvis Lov og Ret medfører.

Knud Qvalvaagen har ladet stevne Rasmus Evindsøn Oxnæs efter forrige tiltale.

Dend indstevnte møtte for Retten og fragik Sigtelsen, men at have laant af ham 7 merker 8 s/killing men Indstevntis Koene at have af Citantens Koene faaet 9 rdr, som hænde den indstevntis Koene selv skulle tilhøre og var hændis egne Midler;

Citanten paastoed at den indstevnte maatte giøre sin Ed at samme Penger hans Koene given er og ei laant og derpaa aflagde sin Eed at det hænde givet er; men tilstod Citanten 2 rdr 1 mark 8 s/killing;

Citanten paastod Dom til Betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Som Rasmus Evindsøn ved sin Ed efter Citantens Knud Qvalvaagens paastand haver forklaret at de søgende 9 rdr var en gave af Citantens huustrue og ei Laan

1730: 185b

saa bliver hand for den summa af søgningen befriet; men hvis (det som) de 2 rdr 1 mark 8 s/killing angaar, som den indstevnte tilstaar Citanten at være pligtig, da tilfindis Rasmus Evindsøn at betale Citanten de søgende 2 rdr 1 mark 8 s/killing med 9 merker udi denne Processis til datum anvente Omkostning, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Jacob Qvalvaagen haver ladet stevne Lucas Olsøn til at betale sig 8tte dagis Ardbeds Omkostning paa anvente begier for dend indstevnte med forbuder og andre forretninger samme at betale og Processens Omkostning at erstatte dagens forretning at Være 1 mark, tilsammen 8 merker.

Paa dend indstevntis Veigne møtte ingen;

Stevnevidnerne Iver Marraas og Iver Træland afhiemblede edelig at have stevnt Lucas Olsøn for denne Sag og til dette ting med i gaar 14 dagis Varsel og talte med ham selv;

Citanten paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting.

Afsagt.

S/igneu/r Lucas Olsøn som dennesinde befindis Loulig stevnt og ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis Laudag til neste ting igien, efter loulig given Varsel at møde og svare til Sagen, thi ellers afsigis Dom efter Citantens giørende paastand.

Og efterat Sagerne Vare til ende bragte, blev efter Høiøfrigheds ordre foretaget med Auctionen over S/a/l/ig/ StiftAmptskriver Svanenhielms gods herudi Schibbredet beliggende og først oplæst de forhen anførte conditioner udi fogedens Nærværelse og først indsat
Gaarden Smørdal i Lindaas Schibbrede beliggende af skyld 1 p/un/d S/mør 1 Mæle Malt med bøxel indsat for 20 rdr, ingen bød; siden indsat for 16 rdr ingen bød; 3die gang indsat for 12 rdr ingen Bød.
Dernest indsat Selgelie med Bøxel 2 *rdr (pund) Smør 2 Mæler Malt; for 20 rdr ingen bød - 2den gang indsat for 12 rdr ingen bød. Nok indsat 3de gang for 10 rdr ingen bød.
Dernest indsat Gaarden Hougsmyhr af skyld ½ løb [Smør] ½ t/ønne Malt med Bøxel for 30 rdr ingen Bød; 2den gang indsat for 24 rdr ingen bød. 3de gang indsat for 18 rdr ingen Bød.
Nok indsat Udi Gaarden Fonnebust 18 merker Smør og 1 Mæle Malt med bøxel, som opsidderen Joen paaboer; indsat for 24 rdr ingen bød, 2de Nok indsat for 16 rdr ingen bød - 3de gang indsat for 11 rdr ingen bød.
Nok indsat Gaarden Kaalaas af skyld 1 p/un/d 3 merker Smør og 18 Kander Malt, som endnu Usoldt i samme gaard er; indsat for 14 rdr ingen Bød, 2den gang for 12 rdr ingen Bød. 3de gang 10 rdr - ingen bød,
Og omenskiønt mand tilholt dem at byde hvor lit de Vilde, de da Vilde

1730: 186

fremkomme med deris bud, blev ikke allerringiste Bud paa noget giort.

Iver Træland skydsskaffer udi Lindaas Schibbrede haver ladet stevne Ole Hogsmyr og Aamund Litlehofde, for Motvillighed i at føre Kongens Mundering til Bergen, hvortil de Vare tilsagde at skydse.
Aamund Litlehofde møtte ikke efter paaraabelse, ei heller nogen paa hans Veigne; Stevnevidnerne Ole og Arne Bruvold afhiemblede edelig at have givet ham mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv;
Ole Hougsmyr møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og til dette Ting; Ei negtende at Være tilsagt til denne Skydz om Aftenen og kom til Waage efterat de Vare alt afreiste, da hand dog kom der;

Afsagt.

Som Aamund Litlehofde ei dennesinde møder, som og loulig er stevnt og nu foreleggis Laudag til neste ting at Møde, saa udsettis Sagen indtil hand fremkommer med, da der udi om begge skal Kiendis hvis Ret er.

Derefter blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almue oplæst og forseiglet, saasom ingen indsigelse derimod er giort, saa og tienderestantzen og odelsMandtallet for selvejerne og forseiglet,

Saa og blev taget det Almindelige tingsvidne her som paa Gulen og af dem her som der svaret i alle tilfælde.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar *1730 (1731) Retten skulle betiene, nemblig 5 g/am/l/e/ som før haver aflagt deris Laugrettesed Mikkel Knarvig, Joen Lillaas, Halsteen Løfaas, Envald Kielen, Jacob Kielgaflen, og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge sin Laugretteseed, Christian Kaland, Søren Fondnæs, Knud Nils/øn Hope, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige og som ingen flere Sager til paakiendelse her vare indstevnte, blev Retten her ophævet dennesinde.

Anno 1730 d/en 13 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue udi BrudeKnappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Niels Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Johannes Manger, Olle *Kaastad (Kaalstad), Halvor Qvidsten, Johannes Frutoel, Johannes Helle, Mons Tiore, Knud Boge, Knud Helland (Halland?) med mere tingsøgende Almue

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigst udgangne forordninger og Anordninger som fol/io 180 og 181 findis extraherede.

1. Major Storms udstedde Bøxelbrev til Ole Arnes/øn paa 9 merker Smør ¼ Kande Malt udi Øfre Waagenæs, uden reversen at anvise, dat/erit 2 Martij 1730.

1730: 186b

2. Byeskriver Hans Christian Gartners udstedde Bøxelseddel til Ole Monsøn paa 1 p/un/d Smør 16 Kander Malt udi Bøe, uden reversen at anvise dat/erit 1 Maj 1730.
3. Landsdommer og Laugmand Knagenhielms udstedde Bøxelbrev til Iver Mikkels/øn paa 1 p/un/d Smør 16 Kander Malt udi Ystebøe uden Leilendingens revers at anvise dat/erit 30 Julij 1730.
4. Frue Agnete Hofmands udstedde Bøxelbrev til Mikkel Mons/øn paa 1 p/un/d Smør 24 Kander Malt udi Søre Houcheland uden reversen at anvise, dat7erit 12 Sept/embris 1730.

D/en 14 dito blev Retten igien [sat] sammesteds med foranførte hvorda blev tinglyst

5. Fru Margreta S/a/l/ig/ Major Storms udgivne Bøxelbrev til Nils Ingebrigtsøn paa 13 ½ merker Smør 11 ¼ Kande Malt udi Miøs uden reversen at anvise, dat/erit Grafdal d/en 2 Maj 1730.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde Var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Mons Myching ladet stevne Jens Qvame fordi hand haver taget en Koe af hans Mark udi hans fraværelse og uden hans Minde tilstaaelse og tilladelse, som ham var pantsat og sat dend indstevnte samme Af Citanten pantsatte Koe til Leje, hvilken tid skal Være antaget og pantsat Hellig 3 Kongers tider (kring 6/1) og nød den paa Leje i 2de Aar, og taget fra ham 5 Uger efter S/anc/te hans tider og hafde 12 dager Melket ikkun samme Qvæg eller best, og bød Citanten ham at have bestet aaret ud imod Leje eller derfore at betale ham de udlovede penger;

Dend indstevnte tilstod loulig at være stevnt for denne Sag. Dend indstevnte svarede efter tilspørgelse at Qvæget og Koen var tagen af hans Koene, dog efter dend indstevntis begier og Villie. Dend indstevnte blev tilspuurt om Citanten ei tilbød ham Penger til Løsning paa Koen ? hvortil blev svaret: jo:

Citanten blev tilspuurt om dette Laaen er skeed af den indstevnte ? hvortil hand svaret nej: men af hans fader, og den indstevnte tilstod ogsaa annamelse at Være skeed af ham selv og ikke efter faderens Villie: Citanten blev tilspuurt hvad hans prætention udi Sagen bliver ? svaret Ligesom Retten gotfinder det; hvorpaa Retten tilspørger Laugrettet hvad saadan Koe Sommeren Kunde drage hvist til 1 rdr. Citanten svarede at det Var forlidet; dend indstevnte

svarede til spørsmaal at Vilde give 1 rdr; Citanten svarede sig saavit som skaden er angaaende at Være fornøjet med 1 rdr; og som Laugrettet, efter tilspørgelse af fogeden forklarede at den indstevntis tilstand gandske fattig er, saa lod fogeden sin Sigtelse fare.

Afsagt.

Citantens Mons Mychings Sag bestaar herudi det hand af dend indstevntis fader, haver laant endeel Penger paa en Citanten tilhørende Koe; denne af Citanten pantsatte

1730: 187

Koe antager hand paa Leje og annammer den imod Pengenis forstrekning *Hellemis tider (Helgemesse 1/11. Obs: Ovanfor er tidspunktet nemnd til Hellig 3 Kongers tider - ca. 6/1), og deraf svarer Leje 2de Aar, imidlertid gifter den indstevntis fader sin Søn den indstevnte af hvis Arvelod hand Citanten Mons Myching Pengerne paa Koen hafde forstrakt; da den indstevnte nu bliver gift amnasser(?) hand sig, dog udens Citantens Villie, Videnskab eller tilladelse den af den indstevntis fader udi Pant havende Koe, dog Citanten lejet /: hvis fardag ei Var før *Hellemis om Høsten(?), 5 Uger efter S/anc/te Hans tider og den af Citantens udmark tager, efterat hon Var Nyebaaren og Citanten den ej mere end 12 dager Malket haver, da dog Citanten Mons Myching erbød dend summa den Var pantsat for; Nu siger Loven udtrykkelig at Leje gaar for eje udi 5te Bog, og ingen er tilladt at bemegtige sig noget Pant uden Lov og Dom; Laugrettet og haver skiønnet om denne Citanten tilføjede Skade at Være 1 rdr, den *den indstevnte ei heller har disputerit ham; fogeden og formedelst intercession (mellomkomst) af Almuen og dend indstevntis foregivende fattigdom, lader sin paaanke i Sagen accqviessere (akkviescere = finne seg i, slå seg til ro med); da, som Parterne, formedelst mellemhandling om den erlitte Skade, foruden Omkostningerne er foreenit om 1 rdr, saa tilfindis Jens Qvame At betale Citanten Mons Qvame denne ham, efter forliig, tilføjede Skade med 1 rdr, hvilket forlig Retten ogsaa stadfæster, og derforuden erstatte ham denne Processis forvoldte Omkostning med 1 rdr, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven; hvor ved ald anden prætention i Sagen ophævis.

Fogeden til Kongens interressis beobagt, hafde ladet stevne Ole Hennøe til at anhøre efterskrevne Vidner Nils Vettaas, Nils Nils/øn Miøs, Rasmus Gregusøn Sylte, Mathis Bøevaagen, Anne Giertdatter, og tienistepige Aaggetes Edelige forklaringer angaaende et af ham Ole Hennøe øvet Slagsmaal, 3die Pinsedag *dag dette Aar med en Mand af Bergen og Ole Hennøe til Veddermæhle.

Ole Hennøe møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Nils og Johannes Hougland afhiemblede edelig at have stevnt Ole Hennøe til at anhøre de fire første Vidner og ei videre; og det med 4re Ugers Varsel i gaar, og talte med Ole Hennøe selv.

De 3de Vidner Nils Vettaas, Nils Nils/øn Miøs og Rasmus Gregusøn Sylte tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag - for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandhed under Straf at udsige og først fremkaldet

Nils Vettaas, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd udsagde:

1730: 187b

at 3die Pinsedag dette Aar, efterat Prædikken var ude og var kommen til Bøevaagen hvor Gastgiæberen boer blev hand var Ole Henne Komme af Gastgiæberens huus udi Bøevaagen til en Byemand som gik paa Bryggen og sagde Ole Hennøe til Byemanden, jeg ved Byemanden er tørst i dag, derpaa sagde Byemanden til Ole Hennøe vil du give mig noget, saa skal jeg drikke det, da sagde Ole til Byemanden: er jeg skyldig dig noget ? saa sagde

Byemanden som før til Ole Hennøe vil du give mig noget at drikke, saa skal jeg drikke; derpaa sagde Ole Hennøe endnu til Byemanden, er jeg skyldig dig noget og rente tillige til ham og ristede Manden med et brøsttag, saa hatten falt af Byemanden, da Vente Byemanden sig og greb til Ole saa huen af Ole falt i Søen og Kantredis de saa op at bryggen imod en liden Søeboed og blev Var folk komme at skille dem ad og Byemanden at Være blodig: hvad videre ord der passerede imellem dem af ord sagde deponenten sig ei at kunde erindre; til spørsmaal svarede deponenten at hand ei hørte nogle ord før passere imellem dem, men saa at Ole hafde Byemanden Kastet imod Bryggen vredelig under sig.

Nils Nils/øn Miøs fremstod dernest og edelig udsagde: eedelig og eenstemmig som forrige undtagen dette, ei af Begyndelsen at have seet aarsagen til deris Klammerie.

Rasmus Gregus/øn Sylte fremstod dernest og edelig udsagde: edelig som forrige: og at Ole Hennøes Søn Gudmund og andre afstyrede.

Fogeden begierede tingsvidne efter disse 3de Vidners udsigelse til videre Rettens fuldførelse imod Ole Hennøe som Retten consenterede.

Derefter blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almues Skatter, for Almuen oplæst, og som ingen indsigelse derimod blev giort af Retten forseiglet; saa og forfattet OdelsMandtallet over Selvejerne og af Retten forseiglet; Item tilspuurte fogeden Laugrettet her de ordinare qvæstioner angaaende det Aarlige Tingsvidne som paa Guulens Schibbredis Tingstæd blev taget og af dem svaret som af forrige.

Sluttelig Blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1731 Retten skulle betiene, nemblig 5 gamle som før for Laugmanden haver aflagt deris Laugrettised

1730: 188

G/amme/l Anders Askeland, Unge Anders Askeland, Simen Qvalem, Gregus Sylte, Ole Johans/øn Instebøe og 3de Nye eller Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris LaugrettesEd Mikkel Ols/øn Øfre Qvalem, Mons Namtvet, Gudmund Risnæs, hvorefter de til Rettens Betiening skal Vorde antagelige.

Og som ingen flere Sager, efter paaraabelse, vare indstevnte, blev Retten her dennesinde ophævet.

Anno 1730 d/en 16 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Allenfits Schibbredis Almue udi Alvestrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Jacob Toftinge, Ole Berraas, Nils Berrefiord, Anders Elsaas, Mikkel Qvame, Halvor Ryland, Gulak Berrefiord, Johannes Berrefiord med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 180 og 181 findis extraherede - dernest blev tinglyst

1. Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Confirmation paa S/igneu/r Marcus Jensens *bekomme Constitution af H/er/r Stiftbefalingsmand von der Osten, dat/erit 14 Julij 1730 at være Gastgiæber i Alvestrømmen.

2. Mag/is/t/e/r Steensens udstedde Bøxelbrev til Jacob Niels/øn paa ½ løb Smør ½ t/ønne Malt udi Kapperdalen dat/erit 8 Nov/embris 1730.
3. Johan Omsøns udstedde bøxelbrev til Ole Jensøn paa ¼ løb S/mør ¼ t/ønne Korn og ¼ faar udi Sellevold dat/erit 1 Martj 1730.
4. Jacob Landsvig og Ole Isdals Bøxelseddel [til ? ?] paa 1 p/un/d 7 ½ merker Smør 15 ¾ Kande Malt udi Isdal, dat/erit 16 Nov/embris 1730.
5. S/a/l/ig/ Rector á Møinichens udstedde bøxelseddel til Johannes Aamunds/øn paa ½ løb Smør ½ t/ønne Malt udi Berraas, dat/erit 15 Aug/usti 1730.
6. Dernest blev di..lgerit(?) Allerunderdanigst Kong Christian den Siettis udgivne Patent om Højeste Ret udi Danmark for det Aar 1731 dat/erit Friderichsbergs Slot d/en 17 Octobr/is 1730.
7. Nok Høist bemelte Konges Allernaadigste udgivne forordning om Ringen med Klokkerne over alt udi Danmark og Norge for S/a/l/ig/ og Høiloflig Ihukommelse Kong Friderich den 4de, saa og forbud paa Spil og Leeg udi Kirkerne og uden for dat/erit Friderichsbergs Slot d/en 17 Octobr/is 1730.
8. Dito Høistbemelte Kong Christian den 6ttes Allernaadigste udstedde Anordning om Sørge-Klæder at bære for S/a/l/ig/ og Høeloflig Ihukommelse Kong Friderich d/en 4de dat/erit FriderichsBergs Slot d/en 17 Octobr/is 1730.
9. Anders Anders/øn Espeland og Jacob Ols/øn Tvedten(s) udstedde Skiøde til Aaggete Rasmusdatter paa 18 merker Smør 6 Kander Malt og 3 Kander Korn dat/erit 16 Nov/embris 1730.

D/en 17 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte

1730: 188b

hvorda efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Fogeden Lem ladet stevne Ole Aadderaas for resterende paa Koenens Veigne Bøder 3de lod Sølv d/en 25 Octobr/is 1726 Idømte, samme at betale med Processens Omkostnings erstatning.
Paa dend indstevntis Veigne møtte Nils Næsse og sagde sig ei at vide Videre end som hand nu hører og derfore erbød sin betaling paa Enkemandens Veigne og sine egne Veigne saavit hans huustrue Arvet haver; Niels Aadderaas erbød paa sin huustrues Veigne betaling; og Lensmanden betalte for Jens Monstads part 1 mark 2 s/killing og betalte saa Nils Næsse for g/amme/l Ole Aadderaas 4 merker 8 s/killing, for sig selv paa huustrues Veigne 1 mark 2 s/killing og Nils Aadderaas paa sin huustrues Veigne 1 mark 2 s/killing, saa nu allene rester Hemming Aadderaasis part 1 mark 2 s/killing; som derfore vil stevnis til neste ting om ei mindelig betaling skeer med Processens Omkostnings erstatning.

Dito ladet stevne Ane *Anders Seim, som endnu resterer Lejermaals Bøder 6 rdr, hvorfore hon 1729 d/en 10 Martij blev tildømt at betale, tillige med hendis Lauværge eller formynder Bøderne at udrede og denne Processis bekostning at erstatte.
Lensmanden svarede ei at have stevnt hende eller ved nogen formynder at finde, thi kunde Retten ikke videre i Sagen giøre.

Dito haver ladet stevne Ole Jonsøn, som haver beskyldt Stephen Nils/øn at have haft legemlig omgiengelse med Kristi Monsdatter Toftinge, efter forrige tiltale og seeniste interlocutorium

af 29 Julij 1730, enten beskyldningen nu at afbeviise eller og i mangel at lide Dom - og haver Ole Joensøn indkaldet sitt da Nafngivne Vidne Marrite Toftinge til at Vidne i Sagen.
Vidnet møtte tillige med Parterne og tilstode loulig Varsel i Sagen dem given, og efterat Eden for det indstevnte vidne var oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet sin Sandhed under straf at udsige, og aflagde hon sit Edelige Vidne saaledis! At Christi Monsdatter Toftinge kom løbende til hænde som et afsindigt Menniske og klagede at de nu har Vindet paa hende, ei nefnende hvem og truede at Ville giøre af mig selv, sigende til deponenten hvor hændis Klæder skulle findis, hvorfra deponenten afraadde hende fra sit onde forsæt, men ei til deponenten *aabnede hvem hendis Barnefader Var, men først nefnt Ole og dog bekient tilforne ei at Være fri for Stephen, hvilket ikke skede den gang; en tid derefter dulte hon for begge deele.
Ole Joensøn blev tilspuurt om hand hafde flere Vidner i Sagen ? svaret nej; men bad om forladelse og angav sin store fattigdom.
Stephen Nilsøn henstillede sin Sag

1730: 189

under Rettens Skiøn og begierede *frikieldelsis Dom og Processens Omkostnings erstatning og afbad sin forseelse hos den beskyldte som henstillede sin Sag derudi til Rettens Skiønsomhed.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Sagens tildragelighed reiser sig heraf, at Ole Joensøn, som er tildømt At betale sine Lejermaalsbøder for barneavling uden Egteskab med Kiste Monsdatter Toftinge, beskylder Stephen Nilsøn for tillige med ham at have haft omgiengelse med hænde og *og end at Være hændis Barnefader, og derom lader føre endeel Vidner som samme skulle afbevise og Kiste Monsdatter til Veddermæhle; denne sigtelse fragaar ei allene Kiste Monsdatter, mens hans egne paaberaabte Vidner; den fornermede Stephen Nils/øn nødsagis da at proseqvere sin Sag imod ham, ei allene for at tilintet giøre hans dristige beskyldning, Men og for at søge Satisfaction over hans Adfærd med Processens Omkostnings erstatning; Nu denne Rettis Dag beviser Stephen Nils/øn mere Christenhed imod Ole Joensøn, end Ole Joensøn tilforne har beviist uskikkelighed og Uchristelighed imod ham, i det Stephen Nils/øn formedelst Ole Joensøns afbedelse hos ham for Retten, som tydelig fraviger sin Sigtelse, ikkun paastaar Omkostning i Sagen og Videre Rettens Skiønsomhed, om taalelig straf; da, paa det en Kaadmundet og dristig beskylder ikke aldelis skal gaa straffesløs, hvorved andre Kaadmundede og dristig beskyldende *kunde, kunde finde Anledning til samme at giøre, saa finder Retten billig at Ole Joensøn for denne hans ubevislige beskyldning over Stephen Nils/øn bør betale til De fattige 6 lod Sølv og erstatte Stephen Nils/øn denne ham tilføjede ubillige Processis Omkostning med 2 rdr; og derforuden bør Ole Joensøn her for Retten ærklære Stephen Nils/øn med disse ord, at hvis (det som) hand haver udsagt om Stephen Nils/øn er skeed uden Grund og afbede sin forseelse hos ham; foruden dette annulleris de af Ole Joensøn imod Stephen Nilsøn udtalte ord, af Retten, saa de ei bør Komme ham eller hans til allerringiste præjudice paa ærlige gode Nafn og Rygte men Være som døde og utalte, og hvis Bøder og Omkostninger Ole Jonsøn er tildømt at erlegge at udredis inden 15 dager under Nam efter Loven - Og afbaed Paa Stephen Nils/øn Den forseelse som Ole Joensøn ham tilføjet haver med disse ord, at hvis (det som) hand hafde talt, skeede uden Grund.

Barbro Monstad og hendis Mand Hans Monstad ere stevnte efter Rettens seeniste Kiendelse af 29 Julij 1730 paa

1730: 189b

den ene side og sin tieniste dreng Johannes Ols/øn paa den anden side.
Parterne møtte for Retten og tilstode At Være forligte om alle Sager baade om Løn og andet; men hvis Kongens er blev udsat til Kongens fogeds Nærværelse, som nu var fraværende formedelst loulig forfald.

Dito Lensmand haver ladet stevne efter Kiendelse passerit d/en 29 Julij 1730 Soldat Jacob Siurs/øn Eikeland inden Retten at forklare hvad enten hand er Brite Olsdatters Barnefader eller ej.
Aamund Haannisdal møtte paa den indstevntis Veigne og efter hans tilstod at Soldaten Jacob Siurs/øn Icheland er hendis Barns fader.

Lensmanden Anders Tvedten haver ladet [stevne] Tollefs Mundals Enke efter forrige tiltale; hvorda Ane Mundal hafde ladet stevne Lars Mitgaard og Magne Mundal, men ei frue Grans til Veddermæhle thi itererer Retten sin forrige Kiendelse at Ane Mundal nu engang for alle lader stevne fru Oberste Leutenant Grans til Veddermæhle til at anhøre disse nu indkaldede Vidner, hvis dette ikke skeer, afsigis Dom efter Citantens paastand.

Lensmanden Anders Tvedten haver ladet stevne opsidderne paa Seim og Alver for resterende tiende af Sems Kirkes og Alvesunds Kirke for Aaringer fra 1723 til 1728, Kirkerne tilhørig, samme at betale med Processens Omkostnings erstatning.
Af Sem møtte Nils Stephensen, Ole Ellingsøn og Anders Paalsøn paa egne Veigne. Af Alver møtte Aamund, Halvor, Ole, og Nils Alver, som tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag.
Stevnevidnerne Ole Hilland og Borge Hilland afhiemblede Edelig at have givet de udeblivende Arne Kaares/øn, Niels Paalsen, Anders Olsøn, af Sem, item Baste Alver med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og talte med dem selv.
Lensmanden Anders Tvedt som betient indgav hans specificerlige Reigning af 12 Octobr/is 1730 paa sit resterende, som blev oplæst;
De indstevnte møtte for Retten og tilstod at have betalt deris tiende Aarlig til Iver Esem paa Kirkens Veigne og intet rester uden for dette Aar, hvilken Iver Esem paa Præstens Veigne til denne tid haver oppebaaret det.
Lensmanden Anders Tvedten paastod, at efterdi hand er nu KirkeEjer for Hammers Præstegields Kirker, saa formodede hand og at nyde tienden af Kirkerne og de at betale ham hvis (det som) hand søger og erstatte Processens Omkostning.

Afsagt.

Retten finder Sagen af denne beskaffendhed, at de indstevnte, som nu af Kirke Ejeren Bøigdelensmand Anders Tvedten søgis for resterende Tiende af deris paaboende Gaarder Sem og Alver, samme nu søgende rest til afgangne Sogne Præstis, S/a/l/ig/ Mag/ister Erik á Møinichens forpagter, Lensmand Iver Esem,

1730: 190

betalt haver, da, som Rette Hovetmand i Sagen, er afgangne SognePræst Mag/ister Erik á Møinichen, som *usum fructum* (Usufructus = bruksrett til noe man ikke eier) oppebaaret \og nødt/ haver, saa henvisis Citanten Lensmanden Anders Tvedten til S/a/l/ig/ Mag/ister á Møinichens Stervbois Skifteforvaltere, hvor denne nu her angivne prætention vil indgivis og af den Skifte Ret paakiendis, hvor det egentlig henhører, saasom S/a/l/ig/ Rector á Møinichen har nødt indkomsten, og de her sigtende deris rest betalt til ham eller fuldmægtig.

Dernest blev forfattet restantzen for dette Aars Skatter udi dette Skibbrede, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet, saasom ingen indsigelse derimod blev giort, saaog forfattet odelsmandtallet over selvejerne udi dette Skibbrede og Selvbrugende, for Retten oplæst og forseiglet; saaog tilspuurte forgeden Laugrettet, om her anden Engeslette Skat end af Kongsøen 1 rdr aarlig givis ? hvortil de svarede nej. Endelig proponerede fogeden for Almuen det aarlige tingsvidne som tagis hvoraf findis indført indholden under Gullens Schibbredis tingsted, og af dem svaret, som forrige, om alting nej.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1731 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamle, som før for Laugmanden haver aflagt deris Laugrettesed, Christian Øfre Mychisvold, Halvor Mychisvold, Niels Valle, Lars Store Oxe, Knud Schare, Iver Lie, og 2de Unge Mons og Iver Oxe, som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed, hvorefter de til Rettens betiening skal vorde antagelige.

Og som ingen flere Sager efter paaraabelse vare dennesinde indstevnte, blev Retten her ophævet.

Anno 1730 d/en 20 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Hoshofde, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Niels Hannestvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Jacob Rachnæs, Ole Haaland, Stephen Heldal, Elling Bysem, Johannes Hoshofde, Adskild Fieldskaal, Erik Røsland, og Anders Hoshofde,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente Advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger som fol/io 180 181 og 188 findis extraherede - derefter blev tinglyst

(1.) Biscop Mullers udstedde Bøxelbrev til Erik *Bergens/øn (Bergesøn) paa 2 p/un/d 6 merker Smør udi Fieldschaal, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 16 Nov/embris 1730.

1730: 190b

2. Biscop Mullers udstedde Bøxelbrev til Ole Knuds/øn paa ½ løb Smør 1 Mæle og 3 Kander Malt udi Søre Echeland, uden reversen at anvise dat/erit 28 Maj 1730.
3. Ole Olsøn Hannistvedt(s) udstedde Skiøde tillige med Børge Olsøn Bysems til Johannes Knudsøn Tvedten paa 9 ½ merker Smør og 6 Kander Malt tilsammen udi Tvedten, dat/erit 20 Nov/embris 1730.

Dernest fremstillede sig for Retten Niels Engelbrigtsøn *Biennugtebøe (Biennebøe - dvs. Binningsbø) og Kari Nilsdatter Ladvigen, af Hammers Prestegield i Bergens Stift, som haver obtinerit (oppnådd) deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste bevillings brev af dato Fredensborgs Slot d/en 2 Junij 1730 at maa egte hinanden omendskiønt de ere hin anden udi andet Leed beslegtede, og begierede at deris tvende indkaldede Vidner Ole Nils/øn Fladeqval, og Anders Jens/øn Møgsters edelige forklaring om deris Slegtskab maatte afhøris, hvilke begge for Retten møtte og et efter andet, edelig og enstemmig udsagde: at Niels Ingebrigtsøn Biennebøes fader Ingebrigt Biennebøe og Niels Ladvigen, Karie Nilsdatters fader vare

sødskende, og saaledis, Niels Engebrigtsøn og Kari Nielsdatter hin anden udi andet Leed beslegtede, og ei hin anden i nermere Slegtskab eller Svaagerskab paarørende.
Citanten begierede hvis for Retten passerit var, under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Dernest blev tinglyst
4. Ane Ellingsens udstedde Skiøde til Iver Ols/øn paa 22 2/13 merker Smør 18 6/13 Kande Malt udi Langeland, dat/erit Hoshofde Tingsted d/en 20 Nov/embris 1730.
5. Iver Olsøns udstedde Mageskiftebrev til Anders *Aasen (Aasem) paa 1 p/un/d Smør 18 Kander Malt (udi Aasem) imod 22 2/13 merker S/mør 18 6/13 Kande Malt udi Langeland, daterit 20 Nov/embris 1730.
6. Anders Aasems udstedde Mageskiftebrev til Iver Olsøn paa 22 2/13 merker Smør 18 6/13 Kande Malt udi Langeland imod 1 p/un/d Smør og 18 Kander Malt udi Aasen (Aasem), dat/erit 20 Nov/embris 1730.
7. Johannes Hoshofdes udstedde Skiøde til Elling Nordre Bysem paa 8 3/5 merker Smør 4 4/5 Kande Malt udi Nordre Bysem, dat/erit 20 Novembr/is 1730.
8. Ole Hoshofdes mageskiftebrev til Joen Fieldskaalnæs paa ½ løb Smør (udi Revem), imod 1 p/un/d 4 merker Smør og 8 Kander Malt udi Nore Myching, dat/erit 20 Nov/embris 1730.
9. Joen Fieldskaalnæssis udstedde Mageskiftebrev til Ole Hoshofde paa 1 p/un/d 4 merker S/mør 8 Kander Malt udi Nore Myching imod ½ løb Smør udi Revem, dat/erit 20 Nov/embris 1730.

Fogeden i anledning af Ole Hoshofdis begiering, lod fredlyse sin nu ejende part udi Gaarden Nore Myching for alles og enhvers hugster, saavel fremmede som for Leilendingen ...(?)
Ligeledis med Paddøens H/er/r Capitain Højelsen tilhørende af lige beskaffendhed og det udi Kongens høje Nafn, efterdags at entholde sig herfra.

1730: 191

Og efterat Skatterne saa vit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget d/en 21 dito med Sagerne og hafde da

Fogeden Lem ladet indstevne Brite Adskildsdatter for Lejermaal efter forrige tiltale, saa og at angive hændis Virkelige Barnefader, sampt og at anhøre efterskrefne Vidner, for hvilke hon skulle have fortalt eller udsagt hvem med hænde skulle have haft omgiengelse, nemblig Nils Indre Bernæs og Koene, Stefen Bærnæssis Koene og Haldor Birkeland.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer, og angav drengen til Lensmanden Niels Aslaksøn og Ole Stephens/øn Bærnæs og efter Rettens tilspørgelse svarede: naar dette af dem skulle være passerit! paa fiorten dager;
Fogeden paastod Vidnernis forklaringer, af hvem møtte Nils Indre Bærnæs, Brite Bærnæs, og Haldor Birkeland, det fierde Vidne Nils Bærnæssis Koene møtte ikke; for de tilstæde Værende blev Eden oplæst og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet
Nils Indre Bernæs, som Edelig udsagde: at hand kom til Birkeland gaaende samme dag hon ...tis(?) med Barnet, da de spuurte hende om Barnefader, da hon angav for ham dem hon nu for Retten angivet haver, som før anført ere;

Brite Bernæs fremstod dernest og edelig udsagde: ei at have andet hørt end Niels Aslachs/øn skulle være hendis Barns fader og det af den indstevntis anden Mund, men før at Være tillige Ole Stephens/øn.
Haldor Birkeland fremstod dernest og edelig udsagde: at have bekiendet for ham baade de forrige tvende, saa og Lensmanden Niels Hannestvedt hon tiente.
Dend indstevnte blev tilspuurt om hon samme ord har talt, svaret, ei at Kunde sige sig frie for ham;
De andre Vidner bleve tilspuurte om de dette hafde hørt af den indstevnte ? svaret nej:
Fogeden begierede udtaag af hvis passerit er, saa og at Kari Bernæs maatte paaleggis at møde til neste ting, Og indstillede disse paagieldende til neste Ting til strafs lidelse i Sagen; Nils Bærnæs tilstod sin Koenis loulige Stevnemaal.

Afsagt.

Efterdi fogeden paastaar, som Citant i Sagen, tid til neste ting at indkalde de nu nafngivne og det udeblivende Vidne Kari Bernæs, saa tilladis ham samme til neste at faa hørt; og det udeblivende Vidne Kari Bærnæs foreleggis under 20 lod Sølvs bøder at møde sit edelige deposition at aflegge under 20 lod Sølvs Bøder, da og videre skal kiendis hvis Lov og Ret medfører.

Lensmanden Nils Hannestvedt haver ladet stevne Barbro Nilsdatter Fieldskaal, fordi hon haver *haver tillagt ham uskikkelig adfærd paa deris Sætter i Sommer nu Var og udtaget deris *træværne, til Vidne derom Marrite Olsdatter, og Ane Nilsdatter, alt til strafs lidelse efter Loven og Processens Omkostnings erstatning.
Barbro Nilsdatter møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse; og fragik Sigtelsen;
Citanten begierede Vidnernis afhørelse i Sagen, hvortil dend ind-

1730: 191b

stevnte tilstod sig loulig at være stevnt; Eden blev da for de Vidnerne oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet
Marrite Olsdatter, som edelig udsagde: at Barbro Nilsdatter kom til hende deponenten en Søndags Morgen paa Sætren, og sagde til hænde og det andet Vidne, hvor ser her ud, derpaa deponenten sagde sig at have svarit, her seer ei anderledis ud end plejer at være; Barbro spuurte deponenten, er ikke eders Sætter opbrudden ? hvortil deponenten svarede, ikke som jeg kand sige, derpaa svarede Oles Pige det andet Vidne, jeg seer ikke andet end vores Sætter er opbrudden og Kollerne som for ude Vare, findis endnu, derpaa sagde Barbro, hos os er opbruddet og aftaget Koller og .....(?), og deponenten sagde sig ei dertil At Kunde svare, da svarede Barbro *? hvem af eder er som tiener Lensmanden ? derpaa deponenten svarede sig at være det, og du ved det sagde Barbro, og Lensmanden har taget det sagde Barbro og ....(?) hos dem og hos Eder findis de; sagde Videre Barbro at ..on(?), ei nevnende hvem var, hafde giort nye Koller at de findis der paa deris Sætter; deponenten sagde sig ei saadanne for dem at findis og Barbro paastod at maa have frihed at lede efter sam/m/e og gik saa deponenten med Barbro, som Kennede sig med en af dem og sagde sig at have fundet dem i en Bek og end missede(?) en og dog have sit fulde tal, hvortil deponenten sagde sig derom ei at Være Vidende, men beskylderen bad hende sige Lensmanden det og maatte Vel;
Dend indstevnte fragik gandske Sigtelsen.
Ane Nilsdatter fremstod dernest og edelig udsagde: edelig og eenstemmig som forrige og begge vare samlede paa en tid da dette passerede.
Lensmanden paastod Dom efter Loven - dog henstillede sin Sag under Rettens Skiønsomhed.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Sagens beskaffendhed bestaar derudi at Barbro Nilsdatter uden Grund haver beskyldet Citanten Niels Hannestvedt for at have baade opbrudt og taget af deris Sætter endel Melkekoller og andet og det *domPristelig (domdristelig) tillagt ham efter Vidnernis forklaringer denne af Barbro Nilsdatter Ubevislige Lensmanden *tillage (tillagte) beskyldning beviser de indstevnte Vidner at være passerit, og omenskiønt Barbro Nilsdatter nu fragaar dem, saa kand dog Retten ikke see hændis Kaadmundendhed og dristige udsigende at Kunde passere straffesløes, *hest (helst) saasom hon, efter Vidnernis eenstemmige udsigende, haver begieret af dem hendis ubesindige tale Citanten at berette;

Thi finder Retten billig, at Barbro Nilsdatter, for denne hændis Ubevislige udøste imod Citanten sigtelse, bør bøde til de fattige 6 lod Sølv og betale Citanten Nils Hannistvedt denne hendis ubevislige tillagde sigtelse i Processens Omkostning 8 merker -

1730: 192

alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven, foruden dette, bør de af Barbro Nilsdatter ubevislige udtalte ord, ei Komme Citanten Nils Hannistvedt eller nogen af hans paa ærlige gode Nafn og rygte til allerringiste forkleinelse, men være som døde og *udtalte (utalte), og Barbro Nilsdatter bør end ogsaa at afbede samme sin forseelse hos Citanten at hon intet om ham andet er vidende end hvis (det som) ærligt og got er og hvis (det som) talet er uden Grund at være skeed hvilket Barbro Nilsdatter ogsaa for Retten afbad med samme Ord at hvis af hende udtalt er uden grund skeed er.

Johannes Bysem og Ole Nordaas haver ladet stevne Ole Hannestvedt og Børge Bysem efter forrige tiltale, sampt Ole Bysem, Knud Bysem, Fuse Ware og Mons Helland til Vidne i Sagen - og Børge Bysem og Ole Hannestvedt til veddermæle.

Alle Parter og Vidner møtte og tilstode at Være loulig stevnt til at Vidne i Sagen og de andre paagieldende at høre deris Vidnisbyrd, men Knud Bysem møtte ikke;

Børge Bysem tilstod at have lovet et Koefoster og 2de t/ønde Korn til Enkens opholdning, at hand Kunde *nye (nyde) Jorden - Og Ole Hannestvedt forklarede at have samtykt det samme. Børge Bysem blev nu tilspuurt hvem hans formynder Var ? svaret Helge Vadsil og Knud Nepstad og Anviste Børge Bysem en seddel paa slet papir af H/er/r Jonas Mæchelborg udgivet, hvilket Retten ikke ansaae, men paastaae paa forseiglet papir.

Ole Bysem det ene Vidne forklarede edelig: at hand hørte af Citanterne og de indstevnte at være talet om at Johannes Bysem og Ole Nordaas paa deris Moders Veigne paastode af Ole og Børge 2 t/ønner Korn og 1 Koefoster sampt 3de ....sfoster(?), men Ole og Børge bød ikkun et Koefoster og 1 t/ønne Korn, siden paaankede de andre Citanterne til 1 ½ t/ønne Korn men intet vist blev lovet uden med 1 t/ønne Korn og 1 Koefoster og blev Citanten derom tilspuurt som Gaardens leilighed(?) den refererede, men ei nafngivet for ham, langt mindre accorderit souefoster(?);

Fuse Vahre fremstod dernest og Edelig udsagde: at have Været med da forrige Vidne var hos og blev gaarden opsagt til Børge Bysen og Ole Hannestvedt ved Mons Helland, Ole Nordaas, og Johannes Bysem og da begierte de Vilkaar for Enken og deris Moder, og accorderede de lenge derom og spuurte Ole Hannestvedt og Børge hvad de Vilde have ? hvortil Citanterne svarede 1 Koefoster og 2 t/ønner Korn, hvilket Ole og Børge siuntis for meget, men bød hende 1 t/ønne Korn og 1 Koefoster, og sagde Ole Bysem efter tilspørgelse til forrige Vidne at det ei Kunde taale meere og tilspuurte Mons Helland og Ole Nordaas de indstevnte om de vare fornøjede med at gaarden her blev opsagt

1730: 192b

da svarede Ole Hannestvedt det er vel, jeg er hans nermeste Slegt og frende, naar det er skeed er jeg fornøjet dermed, derpaa sagde Børge Bysem dette aar som tilfalder skal hon gaa i Madlag med mig og nyde saa got jeg haver og naar lenge lider, enten hon vil have det eller lengere lide det, skal hon have det, videre sagde deponenten sig ei at vide at afsige.

Mons Helland fremstod dernest og edelig udsagde: *Mons Helland fremstod dernest og edelig udsagde:* at have af Enken Været begierende at opsige Jorden til Ejeren, og tillige begiere Vilkaar til hændis Livs ophold og da begierede deponenten 1 Koefoster og 2 t/ønner Korn hvilket Ejerne siuntis for høit og de Vilde give 1 t/ønne Korn og 1 Koefoster, men ei lovet 1 ½ t/ønne fra(?) eller til som paastaaet var, men om første forligt 1 t/ønne og 1 Koefoster og første Aar gaar til Bords med Børge og siden skulle have fri Villie hvis hon Vilde.

Retten tilspuurte den indstevnte om hon ei var fornøjet med sit Løfte 1 t/ønne Korn og 1 Koefoster ? hvortil hand svarede: nej.

Citanterne paastod Dom efter Vidnisbyrdenis forklaring og end lovede at bevise Jordens store forbedring paa 8 t/ønner Korn.

Afsagt.

Denne sags tildragelighed reiser sig heraf at Mons Helland Laugværge paa Marrite Bysems Veigne opsiger til Børge og Ole Hannestvedt, hendis tilbøxlede Part udi Gaarden Bysem paa de Vilkaar, at hende Maatte givis til ophold 2 t/ønner Korn og 1 Koefoster; dette haver Ole Hannistved med Broederen Børge ei villet indgaae, men bydet hende 1 t/ønne Korn og 1 Koefoster; og i hvorvel de andre Citanterne Johannes Bysem og Ole Nordaas \paa Moderens Veigne/ haver siunet sig herved brøstholden, saa findis dog ikke af Vidnernis forklaring mere at Være lovet end 1 t/ønne Korn aarlig med 1 Koefoster; Nu siunis Børge Olsøn Bysem, som da umyndig samme Vilkaar med sin Myndige Broder Ole Ols/øn Hannistvedt, at have forløbet sig, saasom hand siunis huusene at Være brøstfeldige, hvorom ingen besigtelse er begiert, langt mindre taget, og nu præsenterer en attest fra Præsten at hand ei skulle være Myndig og saaledis ligesom vil rykke det forlig som hands og hands Myndige broder Ole Hannistvedt paa hands Veigne indgaaet haver; dette hans foregivende Kand Retten nu ei ansee; men holder billig, at hvis (det som) af hans Myndige Broder Ole Ols/øn Hannistved indgaaet er, paa hans Veigne, bør ubrødelig holdes; og det udlovede svares aarlig; hvis da Børge Bysem siunis sig misfornøjet med huusene, efterdi de andre foregiver gaardens melioration (forbedring) i større tilfælde, da henvisis denne tvistighed til Aastæden, da enhver, naar de derom søger, skal vederfaris hvis Lov og Ret medfører.

1730: 193

Erik Horvigen haver ladet stevne Adskild Fieldskaal, til at anhøre det forlig som var giort imellem Siur Fieldschaal og Adskild Fieldskaal, samme at holde; og begierede en extract af de forrige førte Vidner, for ongefær 5 Aar siden i Vaar; som Retten consenterede ham at skulle skee saa lenge tid Kunde tillade det.

*Lensmandens Nils Hannestvedt haver ladet stevne Johannes Askildsøn Søre Myching, fordi hand haver staalet en Vedder fra Sæphind Fotland og samme slagtet, alt til strafs lidelse efter Loven, sampt til Vidne derom Sæfre Myching, Anders Myching som samme tyveKoster udi Mandens huus fundet haver,

Dend indstevnte tilstod Sigtelsen at have begaaet; og taget ham paa Marken, dog hands Koene at have taget ham og hand slagtet ham og ei at Være ham tilhørende som hand tilstod, ellers tilstod hand at hans Koene ei var stevnt for denne Sag;

Fogeden begierede tid til neste ting at indkalde dend indstevntis Koene, som Retten consenterede.

Derefter blev restantzen for dette Aars Skatter forfattet, oplæst og forseiglet, saasom ingen indsigelse derimod blev skeed. Saa og forfattet Odelsmandtallet over selvejerne og af Retten forseiglet; item det ordinare tingsvidne og af dem svaret som forrige tingstæder svaret haver;

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1731 Retten skulle betiene, saasom g/amme/l Ole Birkeland, Lars Birkeland, Johannes Birkeland, Ole Børtved, Johannes Børtved og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed Anders Dale, *Gutorms Raknæs, Stephen Raknæs, hvorefter de til Rettens betiening skal vorde antagelige; Og som ingen flere Sager til paakiendelse efter Rettens paaraabelse, vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1730 d/en 23 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Eide, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordleehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Biørge, Aamund Lie, Ole Esem, Fuse Wadsil, Lars *Ofrechanger (Øfre Echanger) Elling Lie, Niels Esem, Ole *Ofrechanger (Øfre Echanger), med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt Høiøfrigheds Befalinger som fol/io 180 181 og 188 findis extraherede -

1730: 193b

dernest blev tinglyst

(1.) Haldor Haadne og Aamund Asgaards bøxelbrev til [? ? paa] 20 merker Smør udi Hindenæs, item reversen dat/erit 23 Nov/embris 1730.

2. Herman *Fenfis (Feifis) udstedde Bøxelbrev til Ole Ols/øn paa 18 merker S/mør 18 Kander Malt udi Houge, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 14 Decembr/is 1729.

3. Aamund Ols/øn, Halvor Ols/øn og Aamund Totland paa Marte Olsdatters Veigne udstedde Skiøde til Johannes Rasmus/øn Yttre Hindenæs, paa 13 ½ merker Smør og 6 Kander Malt udi Yttre Hindenæs, saa hand nu er ejende med sin egen Arv 1 p/un/d 3 merker S/mør og 12 Kander Malt, dat/erit 23 Nov/embris 1730.

4. Peder Hofmands udstedde Bøxelbrev til Knud Grimsøn Lie paa 1 p/un/d 3 merker Smør og 1 qvarter Malt udi Biørnevold, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 16 Decembr/is 1729.

5. Siur Fieldschaals Skiøde til Mons Totland paa 3 *2/6 merker Smør 2 23/36 Kande Malt udi Totland, og selv ejende 20 5/6 merker Smør 17 13/36 Kande Malt udi Totland, dat/erit 23 Nov/embris 1730.

6. Ole Cosmus/øn Bornemands udstedde Bøxelbrev til Ole Olsøn paa ½ løb Smør og 1 qvarter Malt udi Yttre Echnæs, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 20 Nov/embris 1730.

7. Niels Store Aardals og Nils Knuds/øn Weaas udstedde Skiøde til Mons Johans/øn paa 18 merker Smør udi Gaarden Feten, dat/erit 13 Apr/ilis 1730.

8. Ole Anders/øn Indre Hindenæssis udstædde Skiøde til Magne Ols/øn paa 20 merker Smør udi Indre Hindenæs, dat/erit 23 Nov/embris 1730.

D/en 24 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme vare annammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden efter forrige tiltale ladet stevne Iver Qvinge, for at afhøre Marte Qvinges Vidne, angaaende hans medhandling med Ingeborg Qvinge.

Parterne møtte for Retten og tilstode saavel Vidnet som Sag gieldende at Være loulig stevnt i Sagen; Vidnet til at aflegge sin forklaring og de paagieldende at anhøre Vidnets udsigende: for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet sin Sandhed under Ed at udsige og under Straf: at da deponenten kom ind i stuen, blev hon Ingeborg Var at sidde og spinde i Stuen, hvem hon tiltalte, om nogle ord som Ingeborg hafde talt om hændis Mand dend indstevnte, og end sagde til hænde, ilt har du lovet, og ildt kommer deraf og tog saa Ingeborg sin Rok og dengte hændis Mand med som i Stuen samme tid Var, og ei blev Var hændis Mand at slaae Ingeborg noget.

Iver Qvinge foregav dernest at have taget contrastevning i Sagen og indstevnt Mildri Qvinge og Ingeborg Qvinge til at Vidne i Sagen; af hvem Mildri møtte, som ei om denne Sag skulle Vidne, men det andet Vidne Ingeborg \Iversdatter/ Qvinge møtte ikke; som ei formedelst Vanførhed kand Komme, sit Vidne at aflegge;

Ingeborg Bertelsdatter møtte og tilstod at Være loulig stevnt til at anhøre Mildries Vidne i Sagen - og forklarede at have Været Pinsti Aften i Marken med Ingeborg, da Iver ogsaa kom til dem og tilspuurte Iver Enken om de Qvæg som børnene haver faaet, ere med

1730: 194

Kalv, dertil Ingeborg svarede ja: og bad om Creaturerne, hvortil Iver svarede, Gud maa Vide det, saa talede Ingeborg Nogle ord hvilke deponenten sagde sig ei at kunde erindre, og gik saa Iver til een [af?] Kiørene, og tog paa den, da sagde Iver Knyter du næven til Mig dog saae hon det ikke, da sagde Ingeborg jo jeg tør giøre det, men ei saa dette heller og gik de saa Ingeborg og Iver og hon og deponenten bag efter, og talede de mange ord sammen som deponenten ei sagde at Kunde at erindre, men hørte at Iver blev beskyldet for at have taget Koen ifra hænde paa uskikkelig Maade; og end dette at have hørt af Ingeborg at sige, at hvis hand tog Kiørene fra hænde at det maatte skee med forbandelse.

Citanten blev tilspuurt om flere Vidner i denne Sag ? hvortil hand svarede nej:

Fogeden paastod at de indstevnte i første Sag maatte Multeris til fattige for deris uforligelighed og at i første sagen maatte beskikkes 2de Mænd, Magne Esæm og Ole Tofte som Ingeborg Iversdatters vidne Kunde i Parternis nærværelse \edelig/ afhøre og til Neste ting igien fremføre til Videre Rettens paakiendelse.

Afsagt.

Af denne i Dag af Iver Qvinge contra Ingeborg Bertelsdatter indstevnte Sag, formedelst uskikkelige ord, hvorudi Iver Qvinge haver ladet indkalde et Vidne Mildri Qvinge, som og i Sagen haver aflagt sit Vidne, og af Parternis tilstaaelse for Retten at dette af dem handlede er skeed at en tiltale af Iver til Ingeborg Iversdatter, hvor af ont giensvar er voxet, og enhver af dem brut sin Christendoms pligt; baade imod Guds og Kongens Lov; Guud Lov tilraader enhver at giøre dem got som os giør ont, men her er strax baade imod Guds Lov beviist ont med ont; Kongens Lov, som tilraader en hver til fredferdighed er ogsaa her med brut, og uChristelig, sampt ulovlig uforlighed imellem dem begge drevet;

Thi finder Retten billig at baade Citanten Iver Qvinge og Ingeborg Iversdatter Qvinge, formedelst deris uskikkelige ordkrig og uforligelighed en hver for sig bør bøde til de fattige 2

lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven; Hvad sig ellers Hovetsagen er angaaende Slagsmaalet, da som det ene Vidne Ingeborg Iversdatter ei, formedelst Vanførhed Kand møde sit Sandheds Vidne at udsige, saa opnefnis af Retten Lensmanden Magne Esem og Ole Tofte, at forføje sig til hænde, udi begge parters hosværelse og tilkaldelse og hændis udsigende under Ed at antage, og samme edelige Vidne til neste ting igien under Ed at aflegge, da videre udi hovetsagen skal vorde Kiendt, hvis Lov og Ret medfører.

1730: 194b

Ole Olsøn Biørnevold og Kari Monsdatter Houge, som med hin anden udi 3die Leed ere beslegtede og haver paaberaabt sig Allerunderdanigst at søge Kongens Allernaadigste Brev om Egteskab, ere nu indstevnte, samme Allernaadigste Bevilling at producere hvilket hand ikke hafde, men foregav at Være paa StiftsAmptstuen hvorfore fogeden endnu dilaterede dem til Vaartinget eller og at bøde som samme consenterede.

Adskild Adskildsøn haver ladet stevne Adskild Iversøn formedelst en Koe, som til hans Værmoder Anne Sætre var lejet hvilket best er forkommet og saasom hon et Qvæg haver sat derimod og sollt samme Koe, som til ham var udlagt paa Skifte, og hans formyndere ligeledis uafvidende saa paastaar hand betaling for samme - tillige hafde indstevnt Johannes Echnæs: men ei Ane *Anders til Veddermæhle alt efter det interlocutorium som d/en 29 Julij paa Allenfits tingsted afsagt af og fol/io 166 findis indført.
Johannes Echnæs blev tilspuurt hvor længe hand hafde haft Koen ? svaret: at have faaet d/en dagen for Krosmisse og beholdt den til 8 Uger; Men ei \glemt at/ Kiæret for Manden om noget *skafald paa dend (Skadefang? = den materielle skade en person har lidd); end *svaret (tilspurt?) naar de Kierede og for hvem ? svaret Kari Johannes sin Koene, Inga Siursdatter, Christi Botelsdatter, Lars Echanger og G/amme/l Niels Echanger; hvilket til neste ting tilladis at føris til Videre Kiendelse.

Fogeden lod fredlyse Paddøens Skoug, fra Baste flekning nødder plugtning, eller Vie skierring, sampt Lyng eller andet, og det i Kongens høje Nafn, sampt ald anden hugster i hvad Nafn det Være Kand.

Dernest blev foretaget med Auctionen over S/a/l/ig/ Svanenhielms Gods efter Høiøfrigheds Befaling og efterat Conditionerne udi alles paahør høilydelig vare blevne oplæst, blev først indsat
En gaardepart i Lindaas Schibbrede beliggende udi Gaarden Fonnebust af skyld 18 merker S/mør 12 Kander Malt, som opsidderen Joen paaboer; og indsat for 11 rdr; og tilslaget H/er/r Leutenant Holk for 12 rdr som høist bydende, som stillede Cautionist fogeden Lem,
Dernest indsat gaarden Gillesvig 1 ½ løb Smør, 1 t/ønne Malt, og først indsat
Johannes sin part 27 merker Smør 1 Mæle Malt; Opsidderen Johannes 8 rdr 12 sk. Leutenant Holk 8 rdr 1 mark. Opsidderen 8 rdr 3 mrk. Fogeden Lem 10 rdr. Opsidderen 10 rdr 3 mrk. Leutenant Holk 11 rdr. Opsidderen 11 rdr 8 sk. Leutenant Holk 11 rdr 10 sk. Opsidderen 11 rdr 12 sk. Fogeden Lem 12 rdr.
Niels Gillesvigs Part ligeledis indsat *for 27 merker S/mør 1 Mæle Malt. Fogeden Lem 10 rdr. Leutenant Holk 11 rdr. Opsidderen Niels 11 rdr 3 mrk. Leutenant Holk 11 rdr 4 mrk 11 sk. Opsidderen Nils 12 rdr 11 sk.
Til Cautionister opsat Ole Tofte og Ole Aandaas for deris udlovede summa.

1730: 195

Magne Gillisvigens part af Skyld 27 merker Smør 1 Mæle Malt, Fogeden Lem 10 rdr. Opsidderen 10 rdr 3 mrk. Fogeden 11 rdr. Leutenant Holk 11 rdr 12 sk. Fogeden Lem 11 rdr 1 mrk. Leutenant Holk 11 rdr 3 mrk.

Stillet fogeden Lem til Cautionist.

Sæphind Gillesvigens part af skyld 18 merker Smør 8 Kander Malt. Fogeden Lem 4 rdr. Leutenant Holk 5 rdr. Fogeden Lem 5 rdr 4 sk. Leutenant Holk 5 rdr 12 sk. Fogeden Lem 6 rdr.

Halvor Gillesvigs Part 9 merker S/mør 4 Kander Malt for 9 merker. Fogeden Lem 2 rdr. Ole Tofte 2 rdr 1 mrk. Fogeden Lem 2 rdr 4 mrk. Ole Tofte 2 rdr 5 mrk. Fogeden Lem 3 rdr. Leutenant Holk 3 rdr 12 sk. Ole Tofte 3 rdr 1 mrk 8 sk. Fogeden Lem 4 rdr. Leutenant Holk 5 rdr. Ole Toft 5 rdr 1 mrk. Leutenant Holk 5 rdr 3 mrk.

Fogeden Lem for ham Cautionisten.

Fogeden Lem, som i henseende til at Budene blev for ringe, har hand giort sit Bud for at angere Kongens Cassa og altid er villig som Allerunderdanig skyldig, samme sit giorde Bud at fravige, om Nogen, til Kongens interresis formeerelse, højere eller mere vilde byde og give herefter.

Dernest indsat Gaarden Nærraas af Landskyld 1 løb Smør 3 Mæler Malt in massa, hvoraf noget er øde, hvorpaa ei mere nu blev budet af Leutenant Holk - 10 rdr - men ei tilslaget. Siden indsat special Eriks Brug af 18 merker Smør 9 Kander Malt, men ingen bød, hverken lidt eller meget derpaa, derefter indsat Johannes sit brug af 18 merker Smør 9 Kander Malt, hvorpaa ingen bød lidt eller meget; derefter indsat Nilsis Part af skyld 18 merker S/mør 9 Kander Malt, hvorpaa ei heller indfant sig nogen som allerringiste Bud giorde; derefter indsat det øde i samme Gaard af Skyld 18 merker S/mør 9 Kander Malt, hvorpaa ingen giorde allerringiste Bud.

Derefter indsat en Gaardepart i Lindaas Schibbrede beliggende udi Kaalaas af Skyld 1 p/un/d 3 merker Smør og 18 Kander Malt, hvorpaa Halsten og Mons paaboer og usolt Var, for 12 rdr. Indsat for 14 rdr. Leutenant Holk 15 rdr. Joen Anders/øn Masnæsberg af Ladvigs Skibbrede i Sogns fogederie 15 rdr 1 mrk. Leut/enant Holk 16 rdr. Joen Anders/øn 16 rdr 1 mrk. Leut/enant Holk 16 rdr 3 mrk. Joen Andersøn 16 rdr 4 mrk 4 sk. Leut/enant Holk 17 rdr. Joen Anders/øn 17 rdr 3 mrk. Leut/enant Holk 18 rdr. Joen Anders/øn 18 rdr 3 mrk.

Som stillede Cautionist Hendrik Ivers/øn Oppedal af Ladvigs Skibbrede i Sogns fogederie og samme for Retten indgik.

1730: 195b

Dernest fremstillede sig for Retten Magne Siurs/øn Rommerem som søger Kongens Allernaadigste Brev at maa egte Marrite Jacobsdatter Strømme, omendskiønt Marrite Jacobsdatters forrige Mand Lars Rommerem og Magne Siurs/øn ere hin anden i andet og 3die Leed vare beslegtede og begierede at deris tvende indkaldede Vidner Rasmus Øfre Helland og Nils Rommerem edelig Maatte afhøris om deris Slegtskab, hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og enstemmig udsagde at Magne Siurs/øns faderModer Siri Rommerem og Marrite Jacobsdatter(s) forrige Mand Lars Ols/øns Moder Brite Rommerem vare sødskende og saaledis Magne Siurs/øn til Marrite Jacobsdatters forrige Mand Lars Rommerem hin anden udi andet og 3de Leed beslegtede og hin anden ikke enten i Svaagerskab eller Slegtskab nermere paarørende.

Citanten begierede hvis for Retten passerit er under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Derefter blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almue for resterende Skatter, oplæst og forseiglet, saasom ingen indsigelse derimod er skeed, saa og forfattet Odels Mandtallet og af Retten forseiglet, saa og det ordinare tingsvidne og af dem svaret som forrige undtagen Nils Sandvigen som for Slagsmaal paa Sommertinget 1730 for Slagsmaal Var dømt til 9 rdr bøder.

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1731 Retten skulle betiene Lars Nere Echanger, Mikkel Nere Echanger, Ole Fyllingsnæs, Magne Fyllingsnæs og Ole Fyllingen og Iver Fyllingen, og 2de Nye som først for Laugmanden haver at aflegge sin Ed Niels Myhr og Peder Nere Echanger, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Dernest fremstillede sig for Retten Ole Olsøn Biørnevold, som søger Kongl/ig Allernaadigst Bevilling at maa ægte Kari Monsdatter Houge, omendskiønt de skal Være hin anden i 3die Leed beslegtede, og begierede at deris tvende indkaldede Vidner Ole Indre Hindenæs og Knud Wæland maatte edelig afhøris om deris Slegtskab, hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og eenstemmig udsagde at Ole Olsøns faderfader Niels Biørnevold og Kari Monsdatters faderfader Ole Houge, vare Sødskende, og saaledis Ole Olsøn og Kari Monsdatter hin anden udi 3die Led lige beslegtede.
Citanten begierede hvis for Retten passerit er, under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Og som Ingen flere Sager efter paaraabelse dennesinde vare indstevnte, blev Retten her dennegang ophævet.

1730: 196

Anno 1730 d/en 27 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre Horvig, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Lars/øn Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Lars Angeltvet, Iver Teigland, Niels Espelie, Thommes Sem, Ole Hougland, Johannes Mieldem, Niels Yttre Arne, Erik Arnetvedt med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 180 181 og 188 findis extraherede - dernest blev tinglyst.
(1.) Lars Ols/øn Angeltvet og Nils Bruraas tillige med Mons Tertnæssis udstedde Bøxelbrev til Hans Ivers/øn paa ½ løb Smør udi Angeltvedt, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 27 Nov/embris 1730.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde vare at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne - og hafde da

Ole Bastesøn efter Rettens forrige Afskeedigelse Af 18 Julij ladet stevne Halsteen og Jøsten Selvigen sampt Værmoderen Christi Flactvedt at producere Skiftebrevet.

Ingen af de indstevnte møtte uden Halsteen Øfre Selvig, som beklagede sig ei at Kunde erlange Skiftebrevet;
Stevnevidnerne Joen Falchanger og Ole Angeltvedt afhiemblede edelig at have givet dem mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med Jøsten og Moderen;
Citanten haver derpaa paastaaet Dom efter Loven.

Afsagt.

Saafremt Jøsten ei efter given Varsel møder tillige med Skiftebrevet, saa foreleggis Citanten at giøre sin paastand og indgive sin Reigning i Retten paa hans havende prætention, da Retten skal assistere ham med Dom og Modvillige derforuden at straffis med 3de lod Sølvs bøder om de udebliver og svare Videre hvad Citanten paastaar.

Niels Trengereid møtte for Retten paa sin Søns Nils Nilsens Veigne som haver erlanget Kongl/ig Allernaadigst brev og tilladelse at maa ægte Unna Hansdatter omendskiønt de ere hin anden udi 3die og tredie Leed beslegtede af dato Gottorfs Slot d/en 16 Aug/usti 1730 og begierede at hans tvende indkaldede Vidner Ole Romsloe og Ole Garnæs maatte aflegge deris edelige deposition om deris Slegtskab; hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og enstemmig udsagde, at Nils Nils/øns fadermoder \Kari Songstad/ og Unnas faderModer Anne Jabne vare sødskende og saaledis Nils Nils/øn og Unna Hansdatter hin anden udi 3de lige Leeg beslegtede og ei i videre Slegtskab eller

1730: 196b

Svaagerskab hin anden paarørende:
Citanten begierede hvis for Retten passerit Var, under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse; som Retten consenterede.

Derefter blev restantzen for dette Skibbredis Almue forfattet og oplæst og af Retten forseiglet, saa og Odels Mandtallet, og forseiglet; Ligeledis blev her taget det ordinarie tingsvidne som paa Guulens Schibbrede og af dem svaret som forrige.

Siden blev opnevnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1731 Retten skulle betiene, nemblig 5 g/am/l/e/ som \.?./ første haver aflagdt deris LaugrettesEd, Johannes og Stephen Euchaas, Anders Qvame, Nils Yttre Arne, Lars Aasem, og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed, Johannes Rodland, Erik Lars/øn Indre Arne, og Jens Mons/øn Mieldem, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Og som ingen flere Sager dennesinde til paakiendelse vare indstevnte eller nogen indfant sig, som videre vilde gaa i Rette, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1730 d/en 29 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Johannes *Hannistvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Eide, Knud Revem, Anders Sundland, Ole Hartvedt, Thommes Reistad, Knud Vikne, Johannes Øfste Mielde, og Erik Houge for Gutorm Hundhammer med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de

Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger *fol (som) fol/io 180 181 og 188 findis extraherede.

Mag/ister Casper Rømmers udstedde Bøxelbrev til Knud Nils/øn paa ¼ part i Stokke, som er Andersis halve brug dat/erit 13 Maj 1730, item Leilendingens derpaa fulte revers, daterit som forrige.

Anders Eide og Borge Biørsvigs Skiøde til Iver Røskeland paa 18 merker Smør og 10 (16?) Kander Malt udi Rongved dat/erit 29 Nov/embris 1730.

D/en 30 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, Vare anammede, blev foretaget Sagerne, og hafde da

1730: 197

Jørgen Hansøn ladet stevne H/er/r Søren Bergendal, efter Rettens seeniste afskeedigelse af 21 Junij 1730 for sine søgende dat/erit Stevnemaalet af 30 Octobr/is 1730.

Paa H/er/r Bergendals Veigne møtte Hans Lem, og paastaar at Jørgen Hansøn i følge af forrige Rettens Kiendelse maatte tilholdis at producere beviis for sin Søgning og ham end nu maatte meddelis copie af hvis passerit er, saasom hand ei tilforne har haft Tid til saadant at erlange.

Peder Bejer paa Jørgen Hanssens Veigne indgav hans skriftlige Indleg af 28 Nov/embris 1730, som blev læst;

Hans Lem paa *Hans Lems* (Søren Bergendals) Veigne refererede sig til sin forrige paastand og at ham saa vel af hvis nu som tilforne indgivet er, ham maatte meddeelis Copie af til besvarelse og sin paastands nermere fuldførelse.

Afsagt.

Den Kiendelse som Retten d/en 21 Julij 1730 paa Sommer-Tinget haver afsagt at Citanten Jørgen Hansøn bør producere original bevis for de 20 rdr, sampt Special Reigning og bog for de andre 6 rdr tilsammen 26 rdr, itereris igien, saa at hand samme til neste ting bør efterleve; og den undskyldning som H/er/r Søren Bergendal nu giør, ei at have haft tid til at faa copie *at (af) det indgivende, er i sig selv ugyldig, saasom aldrig noget af Retten, siden det for Retten var begiert er æsket eller fordret, og hvis samme ei til *este (neste) ting af hentis og søgis og derpaa positive svaris, anseer Retten ei videre, af den indstevnte, optenkt prolongation, men afsigis Dom efter Citantens Paastand om den indstevnte herimod handler uden videre opsettelse.

Bendix Ernst Mannik haver med skriftlig Varsel ladet stevne H/er/r Søren Bergendal for at indfrie en til ham udgivet Vexel stor 40 rdr som siden er protesterit og dends Lagie (= eldre form for agio) med Processens Omkostning at tilsvare, dat/erit 21 Aug/usti 1730.

Den indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne omendskiønt Her/r/ Søren Stevnemaalet havde paategnet sig loulig at Være forkyndt;

Paa Citantens Veigne møtte Peder Bejer og indgav hans Speciale Reigning af 22 Aug/usti 1730 paa 48 rdr 1 mark - dernest copie af Vexelen og Protesten dat/erit 28 Martj 1730. Saaog et Brev fra H/er/r Søren Bergendal, Af 1 Aug/usti 1730, hvorved hand tilstaar det fordrende - og paastod saa Laavdags foreleggelse for den indstevnte til neste Ting og dette interlocutorium *beskren.

Afsagt.

Her/r/ Søren Bergendal, som nu ei møder eller lader svare til Sagen, da hand dog efter hans egen paaskrift paa Stevnemaalet findis loulig stevnt, foreleggis Loudag til nest holdende ting at møde og svare for sig i denne reene Sag, thi hvis udeblivelse skeer, afsigis Dom efter

1730: 197b

Citantens giørende paastand i Sagen.
Stevnemaalet i denne Sag med paaskriften af afsigten blev Peder Bejer tilbage leverit.

Derefter blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almue, for Retten *opsagt (oplæst) og forseiglet, saa og Odels Mandtallet, Og forseiglet; item taget det samme Tingsvidne som af forrige tingsteder angaaende det Almindelige og af dem svaret som forrige.

Sluttelig blev opnæfnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1731 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamble, som før haver aflagt deris Laugrettesed, Anders Antun, og Jens Antun, Brynnild Mit Mielde og Ole Vatle, Johannes Nils/øn Søre Ascheland, Mons Søre Ascheland, og tvende Unge, som først for Laugmanden haver at aflegge deris LaugrettisEd, Johannes Anders/øn Ronhofde og Johannes Hans/øn Ronhofde, hvorefter de til Rettens Betiening skal vorde antagelige,
Og som ingen flere Sager til paakiendelse dennesinde vare indstevnte, eller nogen sig indfundet, som videre vilde gaae i Rette, blev Retten dennesinde, her ophævet.

Anno 1730 d/en 2 Decembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Tingstædet Frechaug, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos, hans befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Jacob Rogn, Anders Toft, Iver Midsoe, Mikkel Heggernæs, Ole Frechaug, Ole Frommereid, Joen Rogn, Nils Toft med mere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dendts betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 180, 181 og 188 findis extraherede - dernest tinglyst.

1. Benjamen Nævermands udstedde Skiøde til sin Søn Otte Nævermand paa ½ løb Smør 1 Vaag fisk udi Fløen med videre huuser samme Skiøde ommelder, dat/erit 26 Julij 1730.
2. Soffi S/a/l/ig/ Christian Drejers udstedde Skiøde til Hans Helmiks/øn Lem (Sem?) paa *paa 2 løber Smørs Landskyld udi Hiertaas dat/erit 1 Maj 1730.
3. Ole Anders/øn Havelands udstedde Skiøde til Mette Mossius(?) paa 5 merker Smør udi Nedre Kleppe, dat/erit 16 Octobr/is 1730.
4. Laugmand Knagenhielms udstedde Bøxelbrev til Jacob Magnes/øn paa 1 p/un/d S/mør 12 merker fisk, 2 Kander Malt og ¼ deel udi Laxevaagen Søre Hougland, dat/erit 1 Decembr/is 1730.
5. Ditoes udstedde bøxelbrev til Mons Mons/øn paa 12 merker S/mør 1/6 deel huud og 8tte Kande Malt udi Frommereid, dat/erit 3 Octobr/is 1730.
6. Mette Morsens(?) udstedde bøxelbrev til Hans Ols/øn paa 6 skilling og 1 qvit udi Anders Anfindssøns part udi Nedre Kleppe, dat/erit 24 Nov/embris 1730.

1730: 198

7. Halvor Toskems udstedde Bøxelbrev til Knud Mikkels/øn paa 8 3/8 merker Smør 5 5/8 merker fisk 3 ¾ Kande Malt og 5/32 st/ykk faar udi Toskem, dat/erit 2 Decembr/is 1730.

D/en 4de dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens, og hafde da

Bøigdelensmanden ladet stevne Ole Hennøe for Slagsmaal med en Mand fra Bergen i Bøevaagen 3de Pinsedag, til strafs lidelse efter Loven;
Dend indstevnte møtte ikke, efter 3de gangers paaraabelse, ei heller nogen paa hans Veigne;
Stevnevidnerne møtte ikke som afhiemble Kunde; thi maatte Sagen henvisis til loulig Stevnemaal.

Dito haver ladet stevne Aamund huusmand Paa Hellesund for fortilig sammenleje med sin huustrue til egtebøders erleggelse efter Loven.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne.
Stevnevidnerne Johannes Aadland og Knud Nils/øn Holme afhiemblede edelig at have givet ham mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.
Lensmanden paastod Dom til Egtebøders erleggelse, efterdi den indstevnte efter Laudags foreleggelse ei møder eller lader svare i Sagen.

Afsagt.

Aamund Hellesund, som først befindis loulig stevnt og nu efter Laudags foreleggelse ei møder eller lader svare til Sagen, tilfindis at betale for sig og huustrue Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing efter Citantens paastand inden 15ten dager under Nam efter Loven.

Dito haver ladet stevne Ole Monsøn Wig og Ane Johansdatter Næsse for begangne første Lejermaal og Barneavling til Bøders erleggelse, som desforuden ere beslegtede.
Ingen af de indstevnte møtte efter paaraabelse, ei heller nogen paa deris Veigne;
Stevnevidnerne Johannes Aadland og Knud Nils/øn Holme afhiemblede edelig at have stævnt dem, med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med dem selv.
Lensmanden paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte.

Afsagt.

Ole Mons/øn Wig og Ane Johansdatter, som nu befindis loulig stevnt og ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis Laudag til neste ting at Møde og svare for sig, saafremt ei Dom efter Citantens giørende paastand skal afsiges naar ellers loulig omgang med Stevnemaalet, haves.

Dito haver ladet stevne Marrite Olsdatter Blom for begangne Lejermaal med en gift Mand af Bergen Anders Halversøn, til Bøders erleggelse efter Loven og ham

1730: 198b

til Veddermæle i Sagen;
Paa Marrite Olsdatters Veigne møtte faderen Ole Blom og paa hendis Veigne efter ham given ordre tilstod at egtegift Mand af Bergen, Anders Halversøm, er hændis Barns fader;
Lensmanden tilstod paa Anders Halvers/øns Veigne at *hans (hand) tilstaar at have haft legemlig omgiengelse med hænde 8tte dager for Paaske dette Aar, og tvifler om Tiden;
Fogeden henstillede Sagen til Rettens Skiønsomhed.

Afsagt.

Sagen udsettis til førstkommende Vaarting inntil Marrite Olsdatter er kommen i Barselseng, for des nermere at confrontere tiden; da Anders Halvers/øn ogsaa, efter given Varsel haver at møde, til nermere examination i Sagen og dens endelige paakiendelse.

S/igneu/r Abraham Wessel haver ladet stevne Ole Iden efter forrige tiltale og Ole Iden haver ladet stevne Abraham Wessel med Contrastevning i Sagen af 23 Octobr/is 1730 som blev læst:

Paa S/igneu/r Abraham Wessels Veigne møtte ingen efter 3de gangers paaraabelse, eller nogen paa hans Veigne.

Diderik Anders/øn Holme Knappen, og Haaver Mæland, afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end 4re Ugers Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hands Kieriste; og leverede Copie af Stevnemaalet;

Contra Citanten begierede Laudags foreleggelse for S/igneu/r Wessel til neste ting.

Afsagt.

Som S/igneu/r Abraham Wessell nu af Ole Ols/øn Iden ved contraStevning er indkaldt i Sagen og ei møder eller lader svare til Sagen, saa foreleggis ham nemblig S/igneu/r Wessel nu Loudag til neste ting, Sagen at besvare til nermere paakiendelse.

Niels Erstad haver ladet stevne Jens Erstad og Koene \Marte Hansdatter/ fordi de har beskyldt hans datter at have haft omgiengelse med hans tieniste dreng \Lars Knuds/øn/ samme enten at bevise eller derfore at lide straf og derpaa indstevnt Vidner Mikkel og Synneve Mæland, Jens Erstad og Marte Hansdatter deris sigende at overbevise.

De indstevnte Jens Erstad og Marite Hansdatter møtte og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag og til at anhøre Vidnerne; Mikkel og Synneve Mæland Vidnerne tilstode at Være louligen stevnte til at Vidne i Sagen;

De indstevnte bleve tilspuurte om de (ord?) i denne dem sigtede Sag haver udtalt; hvortil de svarede: ei saadant nu at Kunde Mindis;

Citanten begierede at Vidnerne maatte afhøris, for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og efterat Vidnerne vare separerede, blev først fremkaldet

Mikkel Mæland som edelig udsagde: at hand og Jens Erstad ginge paa Vejen sammen til Dirik Scharnier, da de spadde i Vaar, da sagde Jens Erstad om Nils Erstad og tienistedreng, Maa skee de ere ei mere fri for hin anden end du og jeg

1730: 199

for Voris huustruer og kand skee (kandskee?) hafde ikke det jeg kiøbte været, hafde det sat fast; Jens Erstad sagde sig dette ei at Kunde erindre. Men hvis (det som) Kiøbt er tilstod deponenten at Være 2 s/killing i Morvand(?); som til hænde brugt; men ei den tid, efter Spørsmaal Jens Erstads Koene hoes.

Marte Monsdatter dernest fremkaldet, som edelig udsagde: at Marrite *Jensdatter*datter (Hansdatter) sagde til hende deponentinden at Nils Erstads Datter og tieniste dreng ei meere vare fri for hin anden end hon for sin Mand og deponentinden for sin mand, derpaa sagde deponenten til hende, dette var en haard snak, *med (men?) Marete Hansdatter tilstod at hon ei vare eene og at de Kiøbte noget i Bergen og deraf Kom fløem(?) til hende og hon og Jens leste(?) det;

Dend indstevnte Marte Hansdatter sagde sig disse ord at have hørt af hændis egen Søster Anne;

Fogeden Lem paastod at hannem udaf Ald denne Act en gienpart Kunde meddelis, paa det at hand, til hans Kongl/ig Maj/este/ts intressis beobagt Kunde giøre paatale i Sagen alt til endelig Skiøn og paakiendelse.

Afsagt.

Marrite Hansdatter som haver tilstaaet for Retten det sidste Vidnis udsigende og det af anden at have hørt, tilladis, om hon nødig befunden, samme at indstevne til neste ting; imidlertid tilladis fogeden Lem, som 3die Mand, copie af hvis passerit, til videre paatale, saavit Kongens derunder Kunde Versere, som til neste ting bør skee, da videre udi Sagen skal handlis hvis Louligt er.

Johannes Halvors/øn MoldeKlef haver ladet stevne Mikkel MoldeKlef efter forrige tiltale og de da nafngivne Vidner Marrite Johansdatter, Ane Nilsdatter og Ingeborg Andersdatter.

Af Vidnerne møtte ingen. Haaver Mæland og Arne Bragstad afhiemblede edelig at have stevnt Marrite Johansdatter og Ingeborg Andersdatter med mere end 14 dagis Varsel og talte med dem selv. Knud Refskar paa Ane Nilsdatters Veigne tilstod at hon er loulig stevnt til at Vidne i Sagen, Ingeborg Andersdatter Kand ei møde formedelst høi alderdom og Ane Nilsdatter formedelst at hon gaar paa faldende fod;

De indstevnte sagde, naar hand opsetter et huus paa 6 rdr ere de fornøjede med og hvis Videre opsettis er for Citantens egen Reigning.

Afsagt.

Saasom af Parternis foreening forstaaes at de ei forlanger meere, end efter accord, et huus opsat for 6 rdr og de andre at Vedligeholdis som før stod, saa stadfæster Retten denne af dem indgaaende forliig, saaledis, at naar Citanten Johannes Halvorsøn opbygger et huus paa 6 rdr forbliver resten af hans opbyggelse til hans egen fordeel, saa-

1730: 199b

fremt de andre huuser uden Aabod forsvarlig holdis da for 6 rdr forsvarlig oppsettis uden behøvende aaboed og ophævis saa processens Omkostning i denne Sag.

Dernest fremstillede sig for Retten Mons Paalsøn Herløver og Anders Herlever, som manqverede Vidner i deris Sag og utilstreklelige og gav til kiende at de vare forligte med hin anden, saa at ingen af dem paa hin anden noget hafde at sige, uden hvis alt got og erligt er, hvilket Retten stadfæstede.

Derefter blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almues Skatter, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet, saasom ingen indsigelse derimod blev giort; Saa og forfattet Odelsmandtallet over selvejerne og selv brugende og af Retten forseiglet; item det ordinarie Tingsvidne som sædvanligt og af dem svaret som forrige.

Saa og tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen om ikke dem er Vitterligt at Jomfru Ana Margrete Lillienschiold, som dessens eeniste ejer og Rette posessor (eier, innehaver) til Herløe Gaard holder dug og disk ? hvorpaa de gave til giensvar, at hvad her som proponerit er sig saaledis forholder.

Item tilspuurt Laugrettet og Almuen om dem ikke er vitterligt at Florvaags Mølle og Møllehuuser er needreven og øde lagt, saa at ingen Malning der dette Aar, hverken er skeed eller Kunde skee Efterdi Ejermanden ei har betalt eller vil betale den sædvanlige Mølle skat ? derpaa Laugrettet saavelsom den tilstædeværende Almue lydelig forklarede og udsagde, at det er vist og sant at Florvaags mølle og Møllehuus er reent borte og total ødelagt.

Saa og tilspuurte fogeden Almuen om ikke Justits Raad og Præsident Kraag ejer Askegaard, ? hvortil de svarede ja.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1731 Retten skulle betiene, nemblig 4 g/am/l/e/ Johannes Nils/øn Sæle, Mikkel Blom, Iver og Ole Oen, og 4re Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris LaugrettesEd Jacob Wig, Paal Toft, Vincents Toskviig, Anders Dale, hvorefter de til Rettens Betiening skal Vorde antagelige.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse Vare indstevnte eller nogen angav sig at gaae i rette, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1730 d/en 6 Decembris er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Sartors Schibbredis Almue paa Schoge, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Simen Schoge og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Eide, Ørjans Kousland, Villum Mittvedt, Mons Lerøen, Niels Fielde, Grim Tæle, Anders Vaage, Ole Vindenæs med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 180 181 og 188 findis extraherede -

1730: 200

dernest blev tinglyst

(1.) Kongens allernaadigste Brev af dato Friderichsbergs Slot d/en 3 Nov/embris 1730 til alle Betientere og Andre som benaadinger Kunde have, inden 1 Maj ved allerunderdanigst suppliqve at ansørge.

2. H/er/r Henrik á Møinichens udstedde Panteforskrivelse til Madame Catharina Stabels paa 150 rdr, hvorfore er pantsat hands Naadens Aar, dat/erit 26 Aug/usti 1730.

3. Mons Mikkels/øn Hagenæssis udstedde Skiøde til Peder Olsøn paa 1 p/un/d fisk udi Hagenæs, dat/erit 6 Decembr/is 1730.

4. Lasse Berges udstedde Bøxelbrev til Ole Vincentzen paa 22 ½ merker fisk udi Trengereide dat/erit 6 Decembr/is 1730 uden reversen at anvise.

5. Hans Todes udstedde Skiøde til Anders Ivers/øn paa 12 merker fisk udi Sørlie, dat/erit 15 Sept/embris 1730.

6. Abraham Wessels udstedde Bøxelbrev til Villum Mikkels/øn paa 6 ½ merker S/mør udi Børnæs, dat/erit 2 Nov/embris 1730 uden reversen at anvise.

7. Biscop Marcus Mullers udstedde Bøxelbrev til Tosten Tostens/øn paa ½ qvarter Tosk udi Telnæs, dat/erit 8 Maj 1730.

8. Synneve Thommesdatter Nedre Børnæssis udstedde Skiøde til Villum Mikkels/øn paa en tiende part udi Gaarden Nedre Børnæs dat/erit 6 Decembr/is 1730.

9. Anders Bildøen paa egne og med interressenternis Veigne udstedde Bøxelbrev til Holger Johans/øn paa 1 p/un/d fiskis Landskyld udi Morland dat/erit 6 Decembris 1730 item Leilendingens derpaa fulte revers.

10. Ditoes udgivne Bøxelbrev til Anders Anders/øn paa 1 p/un/d fiskis Landskyld udi Morland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 6 Decembr/is 1730.

Dernest fremstillede sig for Retten Anders Nils/øn Bildøen som haver erlanget deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste bevillingsbrev paa at maa egte Guri Stephensdatter Aagaatnæs, og begierede at deris tvende indkaldede Vidner Ole \Eide/ og Anders Vaage edelig maatte afhøris og om deris Slegtskab forklare; hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og eenstemmig udsagde: at Anders Nils/øns fader Nils Bildøen og Guri Stephensdatter Aagaatnæssis Moderfader Hans Bildøen Vare Sødskende, og saaledis Anders Nils/øn Bildøen og Guri Stephensdatter hin anden i andet og tredie Led beslegtede og ei nermere hin anden i Svaagerskab eller Slegtskab paarørende;
Citanten begierede hvis for Retten passerit var, under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

D/en 7 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne, og lod da

Ole Schoge tinglyse sit fra Knud Halvors/øn Sæle, Nils Anders/øn Kleppe, Vincents Ols/øn Bache, Nils Mikkels/øn Sangolt og Johannes Peders/øn Tvedt(s) udstedde Skiøde paa 2 Vaager 7 ½ merker fisk udi Nordvig, dat/erit 6 Decembr/is 1730.

Dernest blev foretaget Sagerne og som ingen Kongens Vare, saa Almuens og hafde da

Mathis Villums/øn ladet stevne sin fader Villum Sangolt og Søster Kari Villumsdatter for at lade sig udløse af hans odel som hende til Vedderlaug i bryllupsgier og hiemefølge udlagt er

1730: 200b

udi Store Sangolt og hende derfore budet penger haver;
Villum Sangolt møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne, men Søsteren møtte og tilstod ei sit forsvar nu at have i Sagen.
Stevnevidnerne Lensmanden Simen Skoge og Gunder Sangolt afhiemblede edelig at have givet ham mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og talte med ham selv.
Citanten begierede Laudags foreleggelse for den indstevnte, som Retten consenterede.

H/er/r Henrik á Møinichen haver ladet stevne opsidderne paa Gaarden Trengereid, Jens Anfind og Ole til at betale ham tiender af Gaarden særdelis Vincentz for 2de aar aarlig 1 mark er 2 merker - og erstatte denne Processis bekostning.
Af de indstevnte møtte Jens og Ole og Lensmanden paa Anfinds Veigne, og hafde ei videre at anvise end deris Bøger, hvoraf intet noget Vist Kunde udfindis;
Thi blev Med Sagen udsat til Matriculen Kunde forskaffis for deraf at see hvorvit og hvormeget tiende deraf skal svaris.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1731 Retten skulle betiene, nemblig 5 gamle som før haver aflagt deris Laugrettesed, Mikkel Knuds/øn Bache, Mons Gregus/øn Glesnæs, Lars Ystvedt, Jens Vindenæs, Jacob Tøssøen, og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed Morten Nipen, Ole Spield, Paal Foldnæs, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Derefter blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almue for Retten oplæst og forseiglet, saa og Odelsmandtallet og forseiglet, item det Almindelige tingsvidne og af dem svaret som forrige.

Item tilspuurte fogeden Almuen og Laugrettet og Almuen udi Sartor Schibbrede om dem er vitterligt at til ham af Tele No: 26 og Schoge No: 37 ringiste skilling af Vaagerne er betalt, hvortil opsidderne saavelsom Laugrettet, svarede, at intet deraf er betalt.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse vare indstevnte eller nogen angav sig som videre vilde gaa i Rette, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1730 d/en 8 Decembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Grimstad, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Torgier Birkeland, Johannes Gimmeland, Ole Smøraas, Lars Flesland, Lars Mellishoug, Peder Henne, og Paal Bynæs og Halvor Biørndal med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de al-

1730: 201

lernaadigste udgangne forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 180, 181 og 188 findis extraherede.

Lector Bornemans udstedde bøxelbrev til Paal Mikkels/øn Indre Hope paa 27 merker S/mør og ½ qvarter Malt dat/erit 28 Nov/embris 1730, item Leilendingens derpaa fulte revers.

Ditoes udstedde Bøxelbrev til Mons Nils/øn Lie paa ½ løb S/mør 8 Kander Malt udi Rødland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 18 Martj 1730.

Ditoes bøxelbrev til Rasmus Lars/øn paa 18 merker Smør i Biørge item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 28 Nov/embris 1730.

Biscop Mullers udstedde Bøxelbrev til Peder Olsøn paa 1 p/un/d 2 merker Smør udi Yttre Hope, dat/erit 10 Novembr/is 1729 uden reversen at anvise;

Ditoes udstedde Bøxelbrev til Lars Sørens/øn paa 2 p/un/d 8 merker Smør udi Nedre Birkeland, uden reversen at anvise dat/erit 29 Nov/embris 1729.

Ditoes udstedde bøxelbrev til Joen Rasmus/øn paa ¼ løb Smør udi Vestre Lien Solems Gaard underliggende, dat/erit 24 Sept/embris 1726, Nafnet fantis overskrevet, uden reversen at anvise.

Byskriver Hans Christian Gartners udstedde Skrift, angaaende den fornermelse ham er skeed udi hans tilkøbte ejendom Kaabbeltved, ved en deel Vande og demminger, som Herman Morrits haver ladet incline(?) udi et Skiøde ham af Madame Kulem(?) Kuipers(?) Inger Margrede Bordevigt udsted, dette Skrift dat/erit 10 Octobr/is 1730.

D/en 9 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, vare annammede blev foretaget med Sagerne og 1st Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden ladet indstevne Synneve Myntevigen, efter Rettens forrige Afskeedigelse og Laudags foreleggelse d/en 12 Julij 1730, til sine Lejermaals Bøders Svarelse for begangne Lejermaal med Egtegift Mand Siur Espeland.
Af Stevnevidnerne møtte ikkun et Ole Mittun og ei det andet Nils Birkeland, ei heller den indstevnte; saa udsettis med Sagen til Videre Stevnemaal.

Dito haver ladet stevne Ane Cathrine Johanne Pedersdatter som haver tient for Amme hos Velærværdige H/er/r Johan Friderik Spismager, SogneHerre til Tydske Kirkens Meenighed udi Bergen og hellers holt sin Barnefødsel, som hon udi Løsagtighed haver avlet paa Gaarden Nordeide udi Skiolds Schibbrede; men hverken endnu har nafngivet inden Tinge sin Barnefader, ei heller aflagt hændis Lejermaals Bøder; men hændis hosbonde H/er/r Spismacher har, ved fremsente attest af 8 Julij 1730 lovet, at dette qvindemenniske til høsteTinget 1730 skal comparere for at giøre rede og rigtighed for sig og Sandheds Bekiendelse for hændis begangne Synd og forseelse at aflegge og bekiende sin Barnefader og Svare sine Lejermaals Bøder.
Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ei heller nogen paa hændis Veigne.
Stevnevidnerne Lensmanden Ole Totland afhiemblede edelig at have givet hænde

1730: 201b

Lars Myrdal 14 dagis Varsel for denne Sag og talte med hænde selv hos en Mand paa Stranden Kaldet frøken(?) Nagel.
Vincents Nordeide med de andre indgav siden en attest fra Berent Trenchen(?) at ermelte menniske hos ham for en 14 dage tieniste Var antagen dat/erit 8 Decembr/is 1730.
Fogeden producerede Præstens Spissmachers attest af 8 Julij 1730.
Thi blev Sagen henvist til loulig Stevnemaal.

Dito haver ladet stevne Malene Christophersdatter Fløen for begangne Lejermaal med en Soldat i Bergen Rasmus Hans/øn til sine Bøders erleggelse.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hændis Veigne.
Stevnevidnerne Lensmanden Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede Edelig at have stevnt hende med i gaar 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende selv, hvor hon nu tiener i Bergen hos Henrik Bremer;
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste Ting, som Retten consenterede.

Villum Jens/øn haver ladet stevne Mette Jansdatter efter forrige tiltale.
Dend indstevnte møtte for Retten og fragik ganske Sigtelsen, men forklarede at have hørt det af Kari Schage, hvem Mette hafde ladet stevne, som skulle samme tilstaae, hvilken gandske fragik det og paastod saadant sig at Kunde overbevises, saasom aldrig har talt det;
Hans Ottesøn paastod paa Citantens Veigne at hon bliver tilfunden for Retten at giøre offentlig afbigt og straffis med Penge Mulct til de fattige.
Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.
Sagens beskaffendhed bestaar herudi at Mette Jansdatter af uforstandig enfoldighed haver ladet udsprede en ubevislig tale over Ane Jensdatter, hvilken hon ikke kand afbevise; og som i beskikkelsen haver undskyldet sig med enfoldighed og nu samme tale for Retten benegter,

saa kand Retten ikke andet *en (end) følge Citantens paastand og tildømme Mette Jansdatter at afbede sin forseelse hos Ane Jensdatter med disse ord for Retten, at hon ei andet om hænde er vidende eller kand sige end alt hvis erligt og got er og hvis (det som) af hænde talt er, er skeed af taalelig enfoldighed; derforuden tilfindis hon at bøde til de fattige 3de lod Sølv inden 15 dager under Nam efter [Loven]; herforuden mortificeris de ubevislige af Mette Jansdatter imod Ane Jensdatter udtalte ord, saa de ei bør komme Ane Jensdatter paa ærlige gode Nafn og rygte til Allerringeste forkleinelse, men være som døde og aldeelis utalte - Og som ingen Processis Omkostning i denne Sag er paastaaet, saa Kand derpaa ikke heller Kiendis.
Og blev saa samme ærklæring for Retten skeed og udi samptliges overværelse for Citanten afbedet.

1730: 202

Dito haver ladet stevne Giertrud Andersdatter efter forrige tiltale og de ?de udblivende Vidner Paal Larsøn og Lars paa Vollen. Nok producerede en Continuations Stevning med 2de andre Vidner Ole Lars/øn Øfre Mittun og Karen Povelsdatter Grimseide - og producerede saa Citanten hans skriftlige indleg.
Paal Lars/øn og Lars paa Wollen møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen. Giertrud Andersdatter møtte og tilstod loulig at Være stevnt for Sagen og til at anhøre Vidnernis forklaring. Ole Lars/øn Øfre Mittun møtte ogsaa og tilstod loulig at Være stevnt til at Vidne i Sagen; men Karen Paalsdatter Grimseid møtte ikke, Lensmanden Ole Totland og Lars Myrdal, afhiemblede edelig at have stevnt hende med mere end 14 dagis Varsel til at Vidne i denne Sag - paa Citantens Veigne møtte Hans Ottes/øn tillige med ham, og begierede Vidnernis afhørelse; hvorpaa Eden for dem alle blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige under Straf, og efter at de Vare separerede, blev først admitterit
Paal Larsøn som edelig udsagde: at have hørt af Giertrud Andersdatter tale At Ane Jensdatter skal have lagt sig imellem Bark og træe, hafde hon vist saa meget sindelaug at hende, skulle hon meere(?) fra eller til dette giftermaal; men ei videre at have hørt.
Lars paa Vollen fremstod dernest og edelig udsagde: at have været inde i Ildhuuset paa Mittun nu i Vinter i fasten, hørte hand Giertrud Mittun være ude i gaarden og spørge efter Ane Jensdatter for at tale med hænde, og da Ane Jensdatter kom ud, *truede Anne Giertrud* (?: truede Giertrud Anne) med begge hænder sigende, jeg skal spille med dig om jeg skal eje Stakken paa mig, og Giertrud sagde end til Ane Jensdatter, jeg har sagt dig at du er uskyldig men Ane Jensdatter var dermed ikke fornøjet, derpaa sagde Giertrud hafde jeg vist dokkers *sin (sind/sindelag?) saa sterk, skulle jeg ikke have lagt mig derimod; og var da hos g/amme/l Ole Mittun som stod og holdt en øx i haanden - og ei videre ved at forklare.
Ole Lars/øn fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt staag i gaarden imellem dem, men ei hvis ord der passerede.
Citanten forlangede ikke det udeblivende Vidnis afhørelse som nu ei er tilstæde, men refererede sig til de allerrede førte Vidners forklaringer saavelsom den forklaring dend indstevnte har giort for beskikkelse Vidnerne og endelig til hendis egen Mands seeniste Rettis dag indgivne indleg af hvilket Alt Retten noksom befinder at hon er skyldig udi den blame som Ane Jensdatter saa Uskyldig er bleven omtalt, og hvorfore Citanten paastod at Giertrud Andersdatter, for saadan hændis utilbørlige paa Ane Jensdatter giorte paasagn, hændis ærlige Nafn og rygte til forkleinelse, bør giøre hænde offentlig afbigt for Retten og med en tilstrekkelig Penge Mulct til de fattige ansees, sampt at betale Citanten denne ibragte Processis Bekostning Skadesløes.
Dend indstevnte fragik Sigtelsen gandske.

1730: 202b

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Af Villum Jens/øn paa sin Søsters Ane Jensdatters Veigne førte Beskikkelse Vidner befindis det, at Giertrud Andersdatter, til spørsmaal haver svaret at paa *paa Ane Jensdatter ei ved at sige end alt hvad ære og got er og takker hænde for god omgiengelse og takker hende for hver dag hon hænde haver Kiendt; de i dag afhørte Vidner som i dag afhørte ere, concurrerer (stemmer) ikke \aldelis/ om deris forklaring, ei heller hvis (det som) forrige Vidne forklaret haver; dog saa vit at Giertrud Andersdatter skal have talt disse ord at hafde hon vist deris Sind være saa stærk, skulle hon ei have lagt sig derimod; herom er nu ingen forklaring giort, hvem hermed skulle paa begge sider være meent, ei heller hvad egentlig betydning de \ord/ skal have; dog finder Retten ikke heller ordene sømmelige, og derfore tilholder Giertrud Andersdatter end for Retten at ærklære Ane Jensdatter, det hon om hænde, ei andet er vidende end hvis ærligt, søm/m/eligt og skikkeligt er, og at give til de fattige for hendis hastige *amptubaliske tale 1 rdr, og erstatte Citanten Villum Jens/øn denne Processis Omkostning med 2 rdr; hvad ellers udi Acten protocollert er, mortificeris af Retten, saa det ei bør komme Ane Jensdatter eller hændis paa ærlige gode Nafn og rygte til allerringiste forkleinelse, men være som døde og aldelis utalte.

Og ærklærede saa Giertrud Andersdatter hende Ane Jensdatter som paakiendt er.

Ole Rømmer paa Malene *Plydtdatters* Veigne (Malene Klausdtr. Lydt iflg. Fanaboka) stevner opsidderne paa Hope Ole og Mikkel efter forrige tiltale.

Begge de indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte i Sagen; Storm paa Madame Luthis [Veigne] møtte og producerede hendis egenhændige in skrevne Indleg de dato 8 Decembr/is 1730, som blev oplæst.

Leilendingerne forklarede ei tilforne at have været tilbudet bøxel. De indstevnte formeente at bruge deris bøxelRet og den nyde den sin Livis Tid.

Storm derefter sagde at hands principalinde selv for Retten er tilstæde Kommen for med største høisømmelighed at efterleve den seeniste ergangne Rettis Kiendelse hvorefter hand refererede sig saa vel til sit Stevnemaal, som forhen giorte i Rettesettelse og Protocollation, sampt hvis videre hand for hænde i dag i Retten skriftlig har indlagt og derefter vilde afvarte endelig Dom i Sagen - med denne Processis forvolte Omkostning hende tilføjet, skadesløs, hvormed hand ydmygst indlod Sagen til endelig Dom; dog vilde Comparenten ellers forvente af Retten dens observation, at naar de indstevnte efter rigtige beviis og forestillelser deris bøxlede Parter at affløtte, de da udi samme finale dom bliver tilholdte i fra dens afsigelsis datum indtil exsecutions terminen er expirerit, ikke at maa hugge af Jorddrottens Skoug eller for saa vit hendis Møllebrug angaar noget antage, uden for(?) se.(?) saavit Loven

1730: 203

derom en Leilending høist nødvendig tillader, paa hvilket om de det skulle behøve, hans principalinde dennem vilde giøre Anviisning, hvorvit Skoughugsten dem i følge af Loven skulle tillades, for hændis herlighed derved for ruin at befriis - indlod saa Sagen som tilforne til endelig dom.

Retten tilspuurte om ikke Qværnene dem selv er tilhørende med steener og løbende Redskab - dertil de svarede ja.

Storm derpaa replicerede, at deris bøxelseddeler aldrig lyder paa at de skulle have haft frihed at opsette qværnehuuser eller dennem at bruge, dog alligevel vilde hands Principalinde være dem saa helige og behielpelige at de dennem maatte af Tupten bortføre og sig dem saa

nøttig giøre som de best Kunde til hvad tid Retten derom selv behagede dennem derom at tilkiende - og derpaa aflagde sin corporlige Ed at Vilde selv lade bruge Gaarden til sin nøtte og livis ophold og aldrig meer hændis livis tid bortbøxle den medens hon er ejer derfore.
De indstevnte tilkiendegav videre at have og selv bekostet een deel huuser paa Gaarden paa Nye Toft hvorfore de begierer erstatning og det skal bevise.
Storm replicerede derpaa ikke anderleedis end at Madame Lythis refererede sig til sit udstedde Skiøde, hvorudi intet huus noget staar exceptive, men alt hende at følge, i det øfrige formeente Comparenten at om Leilendingerne derpaa hafde noget at prætendere, vilde det blive en Sag, som af dennem udi sin Tid med á parte Stevnemaal bør paatalis, paa hvilket, naar de det løstede, hon dem altid skal Være ansvarlig.

Afsagt.

Ved det i rette lagde Skiøde befindis det, at Madame Malene Lyt er ejer til Hope Gaard i Schiolds Schibbrede beliggende, der efter Lovens 3de Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul selv trenger til Gaardens heele Brug og det nu med sin Ed for Retten har sandet, selv at vil boe derpaa og til sit livis ophold det bruge, hvorfore hon have indstevnt opsidderne Ole og Mikkel samme at fravige imod bøxelens igiengivelse, men ei videre; da som Loven udi samme articul befaller Jordrotten at igiengive de fragaaende deris udlagde fæste og betale dem hvis Aabod videre paa Gaarden er giort, end dennem var efter Loven paalagt; sampt hvis videre Lovens 3de Bogs 14 Capit/ul 32 art/icul ommelder saa bliver opsidderne først tilfunden Ole og Mikkel og ryddig giøre Citantinden Gaarden til Rette fardag, saavit Lovens 3de Bogs 14 Capit/ul 40 og 41 articul ommelder; hvormed Ole og Mikkel ogsaa bør nyde samme Lovens articul got af, at Citantinden bør betale dem tilbagers deris udlagde fæste, sampt vedderlegge dem hvis Aabod videre paa gaarden giort er end hvis dem efter Loven var paalagt at giøre efter Rettens og Uvillige Mænds sigende; imidlertid Kand dem ei forbydes til fardag imod Lovens 3de Bogs 14 Capit/ul 34 art/icul at nyde Skov til Brendeveds fornødendhed med videre samme articul ommelder; men hvis

1730: 203b

derover skrides at staa til Ansvar; ikke heller kand Retten forbyde dem til fardag at bruge deris Qværner til sin nøtte, men hvis de ikke den tid ere affløttede som Loven omtaler, saa fremt ejeren til Gaarden ei dem, efter tilbud vil Kiøbe, da have sig selv for den Skade at beskylde om de over den Tid bliver staaende. Og som intet forbud i Retten er producerit som Loven det exigerer; saa ophævis Processens Omkostning paa begge sider.

Dernest blev tinglyst Clara Hannings S/a/lig/ Mag/ister Hans Abels udstedde Pante Obligation til Madame Catharina Osia S/a/l/ig/ H/er/r Arnoldi de Finis paa 590 Rixdaler hvorfore er pantsat Søreide af Skyld 1 ½ løb Smør og 1 t/ønne Malt med dessens paaværende inventarium, dat/erit 8 Maj 1729.

Madame S/a/l/ig/ H/er/r Arnoldi de Fines haver ladet stevne Anders huusmand boende paa Søreide, til at betale hænde, som da værende ejer udi Aaret 1728 resterende afgift 4 rdr og denne Processis bekostning at erstatte.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne. \Af/ Stevnevidnerne møtte ikkun Ole Mittun og ei Anders Eide;
Thi blev Sagen udsat til nye Stevnemaal.

Ole Rømmer Storm har ladet stevne Henrik Vessel med skriftlig Varsel af 11 Nov/embris 1730, som blev læst:
Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Lensmanden Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede edelig at have stevnt ham for denne Sag med mere *en (end) 14 dagis Varsel, og talte med ham selv;
Citanten paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting.

Afsagt.

Henrik Vessel som nu befindis efter Kaldsmændenis afhiembling, loulig stevnt, og ei møder eller lader svare til Sagen, saa foreleggis hand laudag til neste ting at møde og svare for sig, eller Dom afsigis efter Citantens giørende paastand.

Dito haver ladet stevne Niels Anders/øn for resterende 4 rdr 3 merker 8 s/killing for udeblivelse af Aarene 1728 og 1729 at betale med Processens Omkostning - summen er 4 rdr 3 merker - som søgis for.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne.
De forrige Stevnevidner Lensmanden Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede at have givet ham for denne Sag og til dette ting mere end 14 dagis Varsel og talte med hans Koene.
Ole Rømmer Storm paastod Laudags foreleggelse, som Retten consenterede.

Derefter blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almue for Retten oplæst og forseiglet, saa og Odels Mandtallet og forseiglet, item det ordinaire tingsvidne og af dem svaret som forrige;

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1731 Retten skulle betiene Arne Bratland, Nils Heldal, Nils Øfre Dyngeland, Stephen Mittun, Ole Johans/øn Smørraas

1730: 204

og 3de unge Salamon Grimstad, Erik Mittun, Lars Lilletvedt, som først for Retten for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Sluttelig blev forfattet af forpagteren Tiende restantsen og af Retten forseiglet,
Og som ingen flere Sager til paakiendelse dennesinde vare indstevnte, blev Retten her dennesinde ophævet.

Del D

NHL T.b. nr. 37 1728-1731

(1730: 204)

Anno 1730 d/en 11 Decembris, er efter S/igneu/r Henrik Henriksøns begier holdet Aasted Ret paa Gaarden Søre-Giellestad, med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnefnte Laugrettesmænd, Halvor Biøndal, Torgier Birkeland, Johannes Gimmeland, Ole Smørraas, Lars Flesland, Lars Mellishoug, Peder Henne, Paal Byenæs, item Bøigdelensmanden Ole Totland,
For at skiønne imellem Opsidderne paa Lectoratets Gods *boeende i samme Gaard Hans Magnes/øn og Mons Mons/øn om en Fiskevaag, som Citanten tilholder sig, og var til samme forretning indkaldet den beneficerede ejer Ædle og VelærVærdige H/er/r Lector Borneman om hand noget herimod hafde at sige, sampt Vidner i Sagen Ole Søre Gillestad, Hans

Thommes/øn og Nils Salamons/øn ibidem, Niels paa Næsset, Elias Lille Milde, Hans Christopers/øn og *Azer Ane Nordre Gillestad*, den derover forfattede Stevnemaal af 28 Octobr/is 1730 blev producerit og oplæst;

Hans Magnes/øn og Mons Mons/øn møtte og tilstode louligen at Være stevnte baade for Sagen og til at anhøre Vidnerne; H/er/r Lector Bornemands paaskrift paa samme Stevnemaal udviiste det samme af dat/o Bergen d/en 28 Octobr/is 1730. Vidnerne møtte alle tilstæde og tilstode louligen at Være stevnte til at Vidne i Sagen; Hans Magnes/øn indleverede paa H/er/r Lector Bornemands Veigne hands skriftlige Indleg i Sagen af 9 Decembr/is 1730 som blev læst. S/igneu/r Anders Heiberg paa S/igneu/r Henrik Henriks/øns Veigne, møtte og producerede den i Stevnemaalet paaberaabte Dom Afsagt d/en 23 Martij sidstleden, som udviser Leilendingernis tilstaaelse om hvad Landslod de haver oppebaaret, og som Dommeren ikke kand finde hvad enten deris giorte paastand, om at have Lod i det Land, hvor fisken er fangen, kand føre billighed med sig heller ikke, førend Landet bliver taget i øjesiun og de indstevnte Vidner afhørte, saa har hand været nødsaget at føre Processen og Stevnemaalet paa den Maade skeed er, begierede derfore at Eden for Vidnerne maatte oplæsis og derefter tagis i forhør om hvis (det som) dem Kunde blive tilspuurt.

Afsagt.

Af den i rettelagde Dom af 22 og 23 Martij 1730 udfindis det, at Hans *Thommes/øn (Magnesøn) og Mons Mons/øn H/er/r Lector Bor-

1730: 204b

nemands opsiddere og Leilendinger, formedelst de udi Acten haver paaberaabt sig at have gamble domme som om dette omtvistede fiskekast, hvilket hovetCitanten S/igneu/r Henrik Henriks/øn tilholder sig allene, der skulle beviise dem fellig at Være, hvilket og har foraarsaget Retten, før om Landslodden Kunde endelig Kiendis, hovetsagen om ejendommen til aastæden at henvise og der baade Kiende om Land og Landslod; kand Retten ikke fravige; det ogsaa af H/er/r Lector Bornemands paateignelse paa hovetCitantens S/igneu/r Henrik *Heenriks/øns udstedde befindes, at hand som beneficerit ejer, til Processen er stevnt, saa kand hans i dag ved Hans Magnes/øn ind leverede Indleg ikke hindre Vidnisbyrdenis forklaringer, men de baade til forklaring og Anvisning Vorder antagne, saa snart Retten først faar giort til de indstevnte de qvæstioner som hand agter fornøden i Sagen; ikke heller skal H/er/r Lector Bornemans betagis tid til at *ført (føre?) de Vidner hand til Sagens opliusning eragter fornøden, naar de nu af hovetCitanten indstevnte Vidner, til Veddermæle imod de hand agter at føre, lovlig Vorder indstevnte tillige med hovetCitanten; og skal saavit af Sagen separeris som om Grundelejen paa Nøstene angaar.

Retten tilspuurte Hans *Thommes/øn (Magnesøn) og Mons Mons/øn om de hafde nogle domme nu for Retten, at anvise, som dem til bestyrkelse kunde tiene, ? hvortil de svarede nej:

Derpaa Retten antog Vidnerne og for dem Eden oplæste og tilholde de dem deris forklaringer at giøre og siden Anvisning og derpaa eedtagning - og blev saa først fremkaldet

Ole Magnes/øn og forklarede: at fra Sydsydost til Nordvest i haltejen hvor den steen staar, alt saavit som Søe Kanter tilhører S/igneu/r Henrik Henriks/øns opsiddere indengierds og siden gaar Merket fra stenen i(?) haltejen, beent i Søen paa en Sydvest, som Skiller søre Giellestad fra Nordre Giellestad, men hvis som er paa Nordveste side op ad gierdet strekkende sig paa Nord og Nordost, tilhører Lector parten og opsiddere, hvilke opsiddere indengierds ei naar i Søen fra Sydost til Sydvest; men hagen paa Nordostre side at Naa i Søen som er fællis og ei ved noget vist skillerom, men vel have hørt yttre parten at have tilhørt Henrik Henriks/øn men ingen merkesteen derom hvorvit ved eller Kand anvise og derpaa

aflagte sin eed ei mere Rettere og sandere for Gud at Vide end nu forklart er og Kastet som altid er faldet Ved deris ejende Parter at Være skeed.
Hans Thommes/øn giorde enstemmig forklaring med forrige og derpaa aflagde sin Ed.
Niels paa Næsset giorde anvisning og forklaring som forrige og derpaa aflagde som forrige sin Ed.
Elias Milde giorde samme forklaring og Anvisning som forrige og den som forrige beedigede:
Hans Christophers/øn aflagde derpaa eenstemmig forklaring med forrige og derpaa aflagde som forrige sin eed.

1730: 205

Anne Nordre Giellestad giorde samme forklaring, anvisning og edsigende som forrige og derpaa aflagde sin eed som forrige.
Heiberg proponerede, at som der nu ved de førte Vidner er Virkelig giort Anvisning og bevisligt, at den Kastede sild eller fangede Sild, hvoraf S/igneu/r Henrichs/øn prætenderer Landslod er fanget og Kastet paa hans ejendom, saa paastod hand Dom efter Stevnemaalet saaledis, at Lectoratets Bønder til hannem bør aflegge og betale den oppebaarne Landslod med erstatning for Processens Omkostning.

Afsagt.

Sagens paakiendelse endelig kand ikke skee, førend Velædle H/er/r Lector Bornemands Vidnisbyrd, som hand paaraaber sig at føre, vorder afhørte, efter forrige interlocutorii Kiendelsis formæld, da saavit, som det ergangne interlocutorium i denne Sag \ommelder/ skal vorde paakiendt; imidlertid Kand Retten dennesinde ei nogen Vis dag til Samling igen denominere, men parterne dog skal blive notificerit, at loulig Stevnemaal i Sagen til Videre afhandling og expedition kand vorde foretaget.

Anno 1730 d/en 15 Decembris er holdet Almindeligt eller extra Ting udi Kilstrømmen efter Ole Ols/øns reqvisition til Stiftbefalingsmanden og hands derpaa fulte Resolution af 15 Sept/embris 1730, med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnefnte Laurettesmænd Erik Vike, Josep Severøen, Jacob Synnevaag, Evind Oxnes, Magne Kaaland, Ole Berge, Johannes Udlyren, Jacob Hundven,
Hvorda Citanten ved sin fuldmægtig Mons/ieu/r Ole Rømmer Storm havde ladet forfatte et skriftlig Stevnemaal i Sagen contra Knud Tongen af dat/o 20 Nov/embris nest afvigte og blev saa først oplæst Resolutionen til extraTinget og siden Stevnemaalet;
Alle de indstevnte, saavel for Sagen som Vidner møtte og tilstode louligen at være stevnte til at Vidne i denne Sag
Og paa Knud Tongens Veigne møtte Procurator Nils Daldorff og tilstod Stevningens loulige forkyndelse, ligeledis refererede *mig til de benegtelser Knud Tongen forhen imod sigtelsen har fremført og ladet fremføre, med hvis Videre hand imod Vidnernis forklaring kand have at indvende, forklarede ellers at hans Principal Knud Tongen langt fra aldrig hafde Ventet, det Ole Olsøn som *hand (hands) gamle ærlige bekiente gode Ven, havde saaledis ham skullet forfølge som skeed er, sig selv til stor bekostning og Pengespilde, allerhelst sagen forlengst Kundet Været afgiort, siden den ikke i Knud Tongens formeening er af nogen sønderlig betydning, ved et mindelig forlig. Knud Tongen ei heller ønsker endnu mere til Pengespilde at forekomme end at samme forlig Kunde treffis, hvortil hand og vil tilbede sig

1730: 205b

Rettens assistence, saasom Knud Tongen endnu som tilforne, declarerer Ole Ols/øn for sin oprigtige, ærlige og trofaste Ven og i dessens Mangel, reserverer hand sig reservanda hvis hand imod dette passerede nødig mon eragte til sin Vedbørende tid og Sted.

Storm for Citanten førend hand til sit Stevnemaal vil tiltræde, replicerede med største K...rthed(?) paa Mons/ieu/r Daldorffs forestillelse saaledis, at hand vel haver hørt Knud Tongens Procurator fremføre en anledning til en subtil ærklæring afbeed og forlig, hvilket comparentens Principal af hannem ikke for fyldest kand antage, men naar den indstevnte Knud Tongen selv for Retten vil tilstæde som nu og tillige for Retten er tilstæde, sin ærklæring og tilstaaelse derom, efter hvis loumæssigt og billigt proponerit Kunde Vorde, personhlig at giøre, og som dend der ikke uden for sin Samvittighed kand vide sig skyldig ulouformelig og Ulousverlig at have talt Ole Olsøn til nærgaaende Beskyldning og Last, med andet videre forøvende, hvorom nermere behøvende Opliusning i Retten skal fremkomme, hand og uden Rettens Tvang og Dom vil tilstaa Comparentens Principal de til denne tid hannem for sin ære og honeur at conservere, foraarsagede og anvente Bekostninger, vil hands Principal og som en Christen forlade og tilgive ham hvis brøst mod hannem forhen og nu paastevnt har været forøvet saa vil i følge af Guds som Voris allernaadigste Konges tilhold, hvorved begge Parter derefter med hin Anden Venligen og Kierligen Kunde leve; i hvis Mangel Ole Olsøn vilde have de indstevnte Vidner for Retten fremkaldte som nu tilstæde ere, efter Edens forhen for dem giorde oplæsning, examinerede, saaledis som Loven om Vidners førelse derom tilholder, hver for sig. Comparenten derpaa Vilde afvarte den tilstædeværende Knud Tongens erklæring med reservation af *ale (alle?) Juris competentia.

Daldorff tilspuurte Knud Tongen om det ikke saa er i sig selv og maae tilstaae, at der saaledis som anført er, skeed er, og tilspuurte tillige Ole Ols/øn om ikke Comparenten denne dags formiddag har tilbudet Ole Ols/øn forlig før Retten blev sat; og derom begiærede Ole Ols/øns svar ? hvortil hand svarede ja, at Være skeed, men ei paa hvad Maade.

Storm tilspuurte sin Principal om hand ikke var fornøjet med det svar

1730: 206

hand hafde givet Mons/ieu/r Daldorff paa hans forestillesle til forlig ? hvortil hand svarede ja:

Daldorf for det øfrige, nest at referere sig til sit forrige, maatte med forundring høre at Mons/ieu/r Storm paastaar Omkostning for disse extra anvente omkostninger, aller.....(?), an...ge(?) Storm til nest afvigte Sommerting havde ladet see sin pligt, hafde hand betimelig besørget Stevnemaalets forkyndelse, hvorved, denne extra Ret Kunde være forekommet, men som det ikke er skeed, saa skulle comparenten forhaabe, at hans paastand i det fald af intet forsvinder, som af sig selv.

Storm replicerede at hvad sig den proposition af Mons/ieu/r Daldorff indført, derom er den tid nok Storms officium udviist, og derom behøvedis ikke Videre repliqve, hand sagde og, naar Knud Tongen, som finder sig skyldig, baade ved sin fuldmægtige Protocollation, som og efter hans egen Samvittighed vil giøre sin (den?) afbigt eller Erklæring paa den Maade, som Loven derom dicterer, og efter hans Principals Paastand for saa Vit 50 rdr til denne Tid, skulle Knud Tongen dertil blive *give (givet) dertil en formular enten skriftlig eller efter tilspørsel for Retten, hvorefter Storm endnu tilspuurte Knud Tongen, eller og i vidrige fald, at Knud Tongen ham skulle veigre svar, Retten da, vilde behage, efter sit Embedis medfør at tilspørge ham, om hand Ole Olsøns forestillelse og Giensvar ved hands fuldmægtig vilde accordere.

Knud Tongen svarede, at hand allene refererer sig til hvis (det som) hand paa sin side har ladet fremsette og over alt endnu som tilforne Ole Olsøn for sin oprigtige gode ærlige Ven og

retskaffen Mand, som hand intet hafde noget paa at sige og ydermere her(?) at medgaae Proces og Vidløftighed, beder hand til overflødighed, at hand, i fald, som hand ikke ei bekient sig ene *elle (eller) anden maade, ved et eller andet Verdskab skulle have forseet, udinden(?) at Ole Olsøn ham dette vil eftergive, i dessens anledning hand og ydermere i kraftigste Maader protesterede imod Vidners førelse. Knud Tongen blev tilspuurt om det er med hans Ville at disse af hands fuldmægtig indførte ord ere annoterede ? (annotere = opptegne, anmerke) svaret ja: end tilspuurt, om hand samme af hovetCitanten æskede omkostning vil betale ? svaret nej.

Storm sagde at Retten allerrede befinder at Knud Tongen allerrede haver tilstaaet at have begiegnet Comparentens Principal Ole Ols/øn efter den Saggivelse Ole Ols/øn udi sit Stevnemaal imod hannem haver formerit, hand agtede ikke videre til foranførte fornøden at svare, uden nest at referere sig til sit forrige begierede, at de indstevnte Vidner maatte afhøris

1730: 206b

hvorefter hand vilde have sig alle juri Competentia reservert.

Daldorf paa Knud Tongens Veigne reserverede sig hvis (det som) ham nødig i alt Kunde eragte og indstillede Mons/ieu/r Storms forestillelse til Rettens behagelige Kiendelse.

Afsagt.

Retten Kand ikke imod Lovens 1ste Bogs 5te Capit/ul 9 art/iculs formæld, forhindre, at de, af hovetCitanten Ole Ols/øn indstevnte Vidner, jo bør afhøris, omendskiønt Ole Ols/øn som hovetCitant, ikke har været at persvadere (overtale) til forlig, efter acternis udvis, men de indstevnte Vidner, tillades deris edelige depositioner i denne Sag, hvortil de ere kaldede, at aflegge, saa mange som louligen ere stevnte - hvorpaa Eden blev for dem alle *blev oplæst forklaret og tilholdet deris Sandhed at udsige og først fremkaldet

Christian Grind medens de andre Vare Udviste og hans ærklæring antagen mens maatte bie formedelst Slegtskabs skyld indtil Videre: og først antagen

Erik Humpen som edelig udsagde: at Da Skiftet hos ham var ei anden da i samme stue værende end Knud Tongen, Jens á Møiniken og *og Aagete Vigen og Berte Tongen ongefær ¼ Aar siden hvor Ole og Kom, som blev hentet af Møiniken til at angive sin Madmoders Gield der og Ole Kom der op og sagde da Knud til Ole, hvad har du her at bestille medens jeg forretter Kongens ærende, og Kallede Knud Ole Holmen for pusmaker, og bad ham tvende gange pusse sig, og Knud viste Ole paa dørren, Ole svarede: jeg gaar ikke paa dørren og ikke har jeg brut noget, Knud sagde til Ole du skal paa dørren din skielm; ei *viste (vist) Kunde sige om hand var drukken eller ei, Vidnet blev tilspuurt om hand nefnte Ole ved Nafn ? svaret at have talt det til Ole og ingen anden, ei videre at have hørt, ei heller anledning at Ole tiltalte ham før disse ord passerede.

Joen Stuberg aflagde derpaa sin Eed og udsagde: at da deponenten kom til Erik Humpen blev hand var at Knud Tongen tog Ole i Skuldrene og Ole ham igien og tog deponenten i lensmanden som var drukken og sat ham ned i benken, saa advarede Vidnet ham Knud Tongen at giøre hvis Ret var og Kaldede saa Knud Tongen Ole Ols/øn for puusmaker og at Ole gaar i *Storten (Skiorten) og bær byxene i haanden, og talte Ole til Knud Tongen de staar og giør imod mig og min Madmoder som en hund, og som Vidnet blev tilspuurt hvem disse ord blev talt til ? svaret Mod standeren(?) Knud - derpaa tog Lensmanden Ole i Holmen i Armen og Vilde have ham paa dørren, dertil Ole svarede, jeg gaar ikke ud, jeg haver ikke giort noget dertil, derpaa Knud Tongen svarede du skal ud, jeg er Kommen paa Kongens forretninger, dertil Ole svarede og jeg paa min Madmoders og gaar vi ud, og tog saa Lensmanden Ole i Brøstet og drev ham Ole op i en Benk saa den ene fod stod i Gruen, den anden i benken, og ei videre at have af ord hørt, i hvorvel mange ord imellem

1730: 207

dem var talt, ellers forklarede, at da Ole blev optaget drev hand Knud drevet Af ham igien op i Sengen - og Kiørte saa Knud Tongen Ole omkring igien og Ole Knud Tongen til dørren og ei fik ham ud - og paa Spørsmaal svarede at Jens Møinichen var samme tid tilstæde da dette passerede. Retten tilspuurte Vidnet om hand blev var nogle ord imellem Knud og Ole at være passeret, førend hand saae dem have hin anden i Armen, hvortil hand svarede nej: fordi hand var der ei i begyndelsen.

Jens á Møinichen afhiemblede Edelig: at da hand som en tiener var udskikket at forrette de Skifter paa Fedie, og da hand skulle forrette Skiftet efter Erik Humpens Koene, skikker deponenten bud efter Ole paa Holmen om hand vilde Komme paa Skiftet for at angive hvis prætentioner Madame Dancherts/øn kunde have i Stervboden, saa spør Knud Tongen Ole Ols/øn, da *hon Kom hvad hand hafde der at bestille, Ole igien sigende til Knud hvad ham det vedkom, saa gav Knud adskillige Anledninger til Uroelighed, hvis ord hand sagde sig ei rettelig at Kand erindre, og efterat de hin anden hafde talt sammen *sig (siger?) Knud til Ole, enten det var paa dette eller det nest efter, dog samme dag, sagde deponenten sig ei at erindre, du har levet et utugtig levnet, Ole derpaa spørgende hvad utugt beganget Var ? derpaa Lensmanden Knud Tongen siger til Ole, hvad er det du giør naar jeg Kommer paa Holmen om Morgenen tilig, jeg har hørt sige du har dine boxer nere, hvad giør du da, Ole siger til Knud, Bevis mig hvad jeg giør, ydermere siger Ole til Knud; du skal være en skielm end til du beviser mig noget utugtigt eller uhøfligt over, saa falt enda adskillige ord imellem dem, og ved sidste skifte blev hand Var at Lensmanden eller Knud Tongen tog Ole i Armen og Vilde lede ham paa dørren, men som Lensmanden ei fik ham ud bankede Ole med hænderne til Knud og Knud igien til ham og tog Knud Tongen Ole i axlerne og Ole ligesaa paa Lensmanden og skuede hin anden omkring gulvet, men ingen af dem falt i Kuld og tog Knud Tongen saa Ole i Halsen paa trøjen og Ole tog Knud i Skiegget og satte Knud op imod Veggen paa en side og saa slippede de begge to hin anden og Knud satte sig ned igien og tog en skaal drikke og drak Ole til med, sigende at de har været gode Venner tilforne og som de nu har prøvet hin anden vilde de saa være her efter og Knud Kalte Ole Broder, men som Knud vilde levere Ole Holmen Skaalen, slog Ole under Skaalen med øl, saa det drev over Knud Tongen og papiirerne som deponenten sad og skrev paa; Knud Tongen forklarede deponenten at have været samme tid gandske drukken medens

1730: 207b

dette passerede, sagde ellers til spørsmaal at Lensmanden Knud Tongen var beordret til at være med paa disse 2de Skifter.

Christian Grin fremstod dernest og edelig udsagde: at da der Kom en qvæstion om en Ring og Ole blev tilspuurt om hand vilde tilstede(?) at den maatte tilbage leveris som Rettens Middel vilde have taxerit, saasom de den til SieleKlæder hafde Antaget, siger Ole hvor Kand jeg giøre det, de giør af mig og Madmoder som en hund, men ei nafngav nogen, i det samme gik Knud Tongen til dørren opladende dørren og sprang ind til Ole staaende paa Gulvet fattende ham i brøstet under halsen, sigende til Ole du skal paa dørren din skielm, derpaa Ole svarede Knud jeg har ei ont giort og ei gaar jeg, Knud gribende som før er sagt til Ole og fik ham med en fod i Skorstenen og ene i Benken og bar det saa paa Gulvet igien med dem, Knud for og Ole efter og Ole Kom staaende imod sengen og Knud for(?) og saa slap de hin anden og som dette var skeed, spøttede Knud paa Ole i brøstet, sigende til Ole med det samme du er dog en purismaker(?); dette Vidne er ellers besvaageret med Ole Ols/øn \udi 3die og 4de leed nu; paa hans Koenis Veigne/ dog tilstaaende at Oles trøje af Knud var revet [i?] stykker og samme var en skintrøje da Ole bad for sig at hans klæder maatte Spares.

Mathis Udhougen blev dernest indkaldet og edelig udsagde: som dog til Ole er beslegtet, men ei hvorvit, forklarede ellers at aarsagen til dette var den Ring som Jon Stuberg tilforne har forklaret om og der af voxte som Jon Stuberg undtagen hvad skaalen med Ølet angik som Jens Møinichen forklarede, og at Knud Tongen var noget drukken, og ei videre at erindre end forklaret er;

Brite Tongen fremstod *fremstod dernest og edelig udsagde som var søster til forrige og til Oles Koene beslegtet: at da hon gik ned at søge sin gield hørte hon Knud Tongen tale disse ord du pusmaker og skielm, men ei nafngav nogen, men Knud og Ole vare tilsammen og ordene bleve talte, men ei nogen nafngivet hvem det skulle Være, saasom hon ikke var i stuen, men tilstod at Knud Tongen var redelig drukken.

Aaggete Vigen fremstod dernest sødster til Oles festemøe og edelig udsagde: som forrige og at have været ude og at Knud var drukken.

Giertrud i Humpen fremstod dernest og edelig udsagde: at have været med Mathis, Christian og flere i Stuen at have hørt Knud Kalde Ole for hund og spøtte paa Oles Klæder og tog Knud Ole i brøstet og Kaldede Ole en skielm og ei videre at Kand sige, uden Knud var drukken;

Storm derefter reserverede sig sin paastand og videre hvis formalia Sagen Kunde behøve til sin beleilig tid og Sted og begierede tingsvidnet sluttet og beskreven.

Daldorf reserverede sin Indsigelse imod Vidnernis aflagde forklaringer til sin Vedbørende tid og Sted ved hovedsagens drift at til og paatale.

1730: 208

Afsagt.

Mons/ieu/r Ole Rømmer Storm paa Citantens Ole Olsens Veigne bevilgis under Rettens forseigling beskreven hvis (det som) for Retten passerit er, til Tingsvidnis erholdelse.

1730

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

1731

(1731: 208)

Anno 1731 d/en 3 Februarj, er efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftsbefalingsmands Høi-respective Resolution paa S/igneu/r Daldorfs reqvisition af 18 Decembr/is 1730, Resolutionen af 20 ejusdem, holdet extraordinaire ting paa Tingstedet Frechaug, med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged opnefnte Laugrettesmænd Iver Oen, Ole Oen Anders Dale, Jacob Wig, Vinciants Tostensvig, Paal Toft, Johannes Sæle, Mikkel Blom, item *fogen (fogeden) selv og Bøigdelensmanden Anders Tvedten,

Derefter møtte Citanten og producerede den udfærdigede og loulig forkyndte Stevning, hvorved Anders Anders/øn Hage er bleven indkaldet dat/erit d/en 28 Decembr/is 1730, som blev læst; den indstevnte møtte og paastod Stevnemaalets loulige forkyndelse, foruden at hand og samme hafde paateignet saa at Være; ligeledis producerede Citanten, den af Kongl/ig Maj/este/ts foged forfattede arrestis beskrivelse dat/erit Høivigen(?) d/en 11 Decembr/is 1730, med nu Anders *Anders Hages til Citanten udgiven Revers dat/erit 2 Sept/embris 1730 paa sum/m/a 187 rdr 5 merker 9 s/killing, derforuden en revers dat/erit 4 Sept/embris 1730

paa summa 96 Rdr, en dito udgiven til Ane Punter (Panter?) og igien transporterit til Citanten paa summa 19 rdr 5 merker 2 s/killing dat/erit 13 Sept/embris 1730, en dito udgiven til Skipper Hans Hønmemoe \paa 15 rdr/ og ligeledis transporterit til Citanten dat/erit d/en 9 Sept/embris 1730, endnu producerede hand 1 dito udgivit til Hans Hønnemørs tieniste pige Johanne Johannesdatter paa 6 rdr 3 merker som ligeledis til Citanten er transporterit, dat/erit 2 Decembris 1730, som den indstevnte efter Spørsmaal tilstod rigtig at være, og paastod Dom; for Retten præsenterede sig Mons/ieu/r Hans Ottes/øn som vilde uden at være kaldet til Processen indlegge eendeel Documenter paa Capitain Kochis fuldmægtig Jochum Friels Veigne; imod hvilke Daldorf protesterede ei at maatte antagis, saasom hand ei til Processen er kaldet; Daldorfs agtede uværdig at ansee dette af Hans Ottes/øn paa Jukkum Friels veigne, som sagen gandske er uvedkommende enpræsenterede documenter at være af nogen anseelse; langt mindre dem at anhøre, i henseende til de Sagen imellem ham og den indstevnte er ganske uvedkommelig, Citanten ei heller er indstevnt til saadant at anhøre eller ansee, denne imellem comparenten og den indstevnte Sag, ei heller svævet imellem andre og Citanten og Contraparten som for Retten er tilstæde

1731: 208b

hvilket Citantens Stevnemaal nermere bevidner, ville derfore formode og tilbede sig Rettens assistance derudinden det hverken Joachim Friele eller nogen paa hans Veigne bliver tilladt at indvinte(?) eller indtrenge sig udi en Proces *den (dem) aldelis er uvedkommende, hvilket allene skeer i den hensigt at føre Citanten udi vidløftige Omkostninger, ved ophold og deslige, saa og Sagen paa den lange(?) Benk(?), Citanten til største skaar og Afgang udinden hvis hand nu er bekiendt at kand giøre sig betalt udi, protesterede derfore altsaa i kraftigste Maader imod de saa anviste Documenters Antagelse og oplæselse, saaog imod nogen indførsel af andre end det Sagen er vedkommelig og uden for Stevnemaal.

Afsagt.

Loven taler udtrykkelig at ingen Rettergang maa stædis imod nogen uden den det angaar, dertil loulig er kaldet med videre samme articul indeholder; Citanten Mons/ieu/r Daldorffs ogsaa protesterer imod denne indtrengsel som Joachim Frielis fuldmægtig Mons/ieu/r Hans Ottesøn tenker ved de enpræsenterede Documenter, uden Stevnemaal i Sagen at have taget, at giøre i denne Proces; thi finder Retten billig, conform med Loven, at de af Mons/ieu/r Hans Ottesen Retten præsenterede paa Mons/ieu/r Friels veigne præsenterede documenter, uden noget Stevnemaal at have udtaget i Sagen, hvem samme skall paagielde, ei dennesinde bør antagis, efterdi ingen er stevnt eller kaldet dem at anhøre, men Mons/ieu/r Hans Ottesøn dem til sin Principal Joachim Friele bør tilbage føre.

Daldorf nest at referere sig til sit forrige fremsatte paastod Dom efter Stevnemaalet over den indstevnte tillige med ibragte Omkostninger og arrestens confirmation;

Afsagt.

Sagen optagis til revision til den 10 Februarij førstkommende, da Parterne uden Videre Varsel, efterdi de nu selv ere tilstæde og afsigten eller dette interlocutorium heri at møde og Dom at anhøre.

Anno 1731 d/en 5 Februarij er efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens muntlige Befaling til mig udi Nærværelse af Mons/ieu/r Olsen paa Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Veigne og 6 af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd Lensmanden Anders Tvedten, Ole Haatoft, Ole Sagstad, Magne Flogsand, Anders Nedre Tvedt, Ole Bragstad, skeed besigtelse og taxation paa Gaarden Damsgaard og

1731: 209

først foretaget at besee en af S/a/l/ig/ Velbyrdige Svanenhielm opsat
Vaaning, bestaaende af en Storstue med 2de SengeKammere udi storstuen Kakkelovn udi og en dito til begge Kammere, 1 lidet børneKammer ved hiørnet, dagligstuen med Sengekammer og 1 lidet Kontor, Vedovn i dagligstuen og 1 liden Veedovn i Sengekam/m/eret, nok 1 liden dagligstue med en bielegger som H/er/r Krigs Raad Hvid selv havde bekostet og opsat, oven paa en timmer Ark; og lidet Kiøkken ved dagligstuen med skorsteen udi; hvad Malingen og trekningen indvendig angik forklarede H/er/r Krigs Raad Hvidt ved sig at Være bekostet; Paa samme Vaaning er Pandetag; og loftene i storstuen formedelst drevreign, som Panderne iblant af *Storn (Storm) henskylder, noget fordervet.
Nok 1 pige Cammer paa østre side, 1 Borrestue, Ildhuus med skorsteen og Bagerovn udi, og lidet melkekammer, af H/er/r Krigs Raad Hvidt selv bekostet 1729 og gulvet i Ildhuuset med steenheller lagt, samme bygning i lengden 36 al/en.
1 Stald, hønsehuus og Rulle Kammer af nyt standerverk 1729 af H/er/r Krigs Raad opbygget;
Nok 1 floer til 20 Creature med tvende Cammere ved i gangen af timmer opbygt af H/er/r Krigs Raad Hvidt; item ovenpaa et nyt smalehuus oven paa Marken af H/er/r Krigs Raad Hvidt af Nyt timmer opsat,
Nok en Stander Lade af H/er/r Krigs Raad Hvitte forbedret med tag og opskruen.
Nok ved samme Vaaning ved huuset en af Krigs Raad Hvidt paa egen bekostning anlagt have 45 al/en lang og 40 al/en bred, med steengierde omkring besat og af Krigs Raad Hvidt tillige med de derudi befindende træer bekostet.
1 liden qværnehuus med qværn af H/er/r Krigs Raad Hvidt efter hands sigende bekostet, og forklarede end videre H/er/r Krigs Raad Hvidt at Qvæget til gaarden hørende ved denne landets overgangne siugdom er bortdødt og ham selv bekostet igien.
Nok en Vaaning ved Søen staaende, af en storstue med 2de (3de?) smaa Cammere hoes, 1 dagligstue med bielegger ovn udi, *i (1) lidet SengeCammer med en bielegger ovn, 1 kiøkken derved med skorsten og et lidet afskiøt SpiiseCammer, og Pandetag paa samme Vaaning med JordKielder under det halve huus;
1 Nøst af Stavbygning; end et Stavenøst med udskot bygning ved af H/er/r Krigs Raad 1728 opbygget; 1 liden have til huuset ved søen staaende med steengierde om, item 1 liden floer og lade,
Nok nere ved Søen 1 huus af timmer som nu brugis til høns og qvæg,
Nok 1 lidet huus, bestaaende af 1 dagligstue med bielegger Kakkelovn udi og 1 gandske lidet Kiøkken med Spiskammer gandske forfalden og til nedfalds.

1731: 209b

Nok 1 Vaaning af 1 stor stue, 1 liden stue, 1 Kiøkken med forfalden skorsteen gandske forfalden, men timmeret nogenledis tienligt dersom taget betids conserveris, ved samme bygning 1 liden Boe med fordervet Kielder under.
1 Stavildhuus med nedmuret bryggerpande og *Bagerrovn meget forfaldne.
Gaarden i sig selv Damsgaard er 1 løb Smør i skat og 1 løb i landskyld, derforuden Laxevaagen 1 pund Smør i Skat og 1 p/un/d S/mør i Landskyld, Laxevaagnæsset i skat 6 merker S/mør og i Landskyld 6 merker Smør der foruden andre tilliggende pladser Hølen (Holen) som til Vaaris efter Cammerets Ordre skal taxeris og settis, saaog et plads hvorpaa sidder en huusmand, og 2de dito af samme slags, nok et der som tillige med de 2de in allis 6

som under gaardens begreb og taxt ere incorporerede. Nok et lidet plads Stranden nu nylig *ligget at ryddis*.
Derforuden angav H/er/r Krigs Raad Hvidte at have bekostet selv alle Luuger til huusene oppe paa den store Bygning; og efter tilspørgelse blev videre svaret, at intet inventarium dem Vidende mere end anført er, Damsgaarden er tilhørende, thi naar vi da skal afdrage hvis bekostning H/er/r Krigs Raad Hvidte selv haver giort, ansettis denne Gaard med hvis anført er, saasom ingen herlighed af Skou eller fiskerie dertil findis, uden Gaarden til denne tid er befriet for Leding og tiende.

D/en 6 dito blev foretaget med foranførte Mænd dog uden nogen paa Stiftbefalingsmandens Veigne at Være nærværende, saasom Posten derudi forhindrede deris Nærværelse og forretningen med de anbefallede af fogeden opnefnte Mænd tillige med ting foretaget blev paa Gaarden Sæle efter befaling, og befantis der først en
Vaaning af 1 dagligstue liden med Vindovn udi, et lidet Sengekammer ved dagligstuen, et Kiøkken med Skorsten udi, og et lidet SpisKammer ved Kiøkkenet, en dito stue inden for dagligstuen lit større med en Vindovn udi og ved siden af stuen paa Søre side et lidet Kammer; oven paa, et lidet Cantor af timmer med en liden Vindovn udi, 1 lidet dito Kammer uden Kakkelovn og en Maadelig Sal uden Kakkelovn og under stuen en liden JordKielder, Ved samme Vaaning 2de haver med træer og steengierde om, alt af den salig Mand selv bekostet og opsat - Indvendig med loft gulv og Vinduer nogenledis forsiunet og Suetag og Pandetag paa samme Vaaning.
Dernest blev i øjesiun taget Ildhuuset af Standerverk bygt, en Melkestue af timmer uden Kakkelovn, et hønsehuus af Bord, 1 Borrestue 9 al/en lang og bred af timmer, et Kammer af 6 al/en af timmer, 1 Spiskammer 6 al/en af timmer, 1 stue uden ovn af timmer, 1 gang med *Meurt (Muurt) gr.....t(?) skorsteen udi, 1 Kammer af timmer opsat 9 al/en lang og breed, men panelet formedelst Alderdom af timmeret, 1 *hestelstald af Standerverk 9 al/en bred og 6 al/en lang, 1 høelade 36 al/en lang og 12 al/en bred af Stave-ardbed, et Vedhuus af Standerverk 8 al/en lang og bred, med Pandetag, de andre foranførte med torvetag, undtagen Ild-

1731: 210

huuset, hønsehuuset og tvende Kammere med Pandetag.
1 Smalefloer af timmer 12 al/en lang 9 al/en bred af timmer og torvetag paa.
1 Steenmuuret flor af 20 al/en lengde og 12 al/en bred med Pandetag.
1 Smalehuus derhoes af 7 al/en bredde og længde af torvetag og 1 g/amme/l/t/ Smalehuus af 6 al/en bredde og lengde med torvetag; et hønsehuus borten for elven af Bindingsverk med Pandetag af 9 al/en/s lengde og bredde.
1 Stabuur paa Stolper af timmer med tvende binger 10 al/en bred og 12 al/en lang med Pandetag.
1 Ildhuus eller bryggerhuus af Stavbygning 10 al/en lang og 7 al/en breed med Pandetag.
1 Smidie af Standerverk 6 al/en lang og 6 al/en bred med Pandetag.
1 Qværnhuus 6 al/en lang og 4 al/en bred med g/amme/l forslit qværn udi.
1 Smaleflor af gammelt timmer 8 al/en bred 9 al/en lang af g/amme/l/t/ timmer og torvetag.
1 Stavenøst 16 al/en lang og 12 al/en bredt af Stave ardbeid gandske forfalden.
Af Qvæg til Gaarden 17 Kiør 12 faar 14 Geeder, \1 hest/ hvoraf tilføris hoes fra Strømme Lectoratet tilhørende af den S/a/l/ig/ Mand bøxlet til samme qvægs underholdning: til samme Gaard findis furreskoug til lit timmer, bielker og Spær til huusenis brøstfeldighed og til

brendeveed og slet udmark til græsning, til gaarden findis 4re dammer og 1 liden ..haven(?), Gaarden ellers forsiunet med et nogenledis forsvarligt gierde, alt dette blev da af os anseet til Værdie at Være saasom meget befindis forfalden og fordervet dend summa, naar Jordebogen bereignis af Skyld udi Skat og Landskyld 2 løber Smør af begge Sorter - 1030 rdr.

Ole Anders/øn blev dernest fremkaldet som skulle berette os om et plads Damsgaard underliggende som Joen i Uhren eller Vaagen beboer og af Biscop Muller er bort bøxlet, som Haasten eller Damsgaard sig tilholder, item fantis tvende Nøst, som staar i Laxevaagen af Stav ardbeid med bordtag opsat hvoraf det Vestre tilhørte her Krigs Raad Hvidt til hands baader og det Nordre S/a/l/ig/ Svanenhielm, Boderne tilforne solt til S/igneu/r Walles og von de Felde alt dette, saasom vi ikke kunde faae anden forklaring om inventarium end hvis (det som) forhen er specificerit er af os i den stand det nu befindis taxerit for - 1636 rdr.

Anno 1731 d/en 10 Februarij er efter forrige Afskeedigelse holdet extra Ret udi den Sag af S/igneu/r Nils Daldorff indstevnt contra Anders Anders/øn Hage med foranførte forrige Rettis samling Laugret og Bøigdelensmanden Anders

1731: 210b

Tvedten, fogeden var ei nærværende formedelst Svagheds Skyld, hvorda Møtte Mons/ieu/r Hans Ottesen paa Capitain Cochis fuldmægtiges Veigne S/igneu/r Joachim Friele, og producerede en af Stiftbefalingsmanden ham tilstillede Constitution paa Mons/ieu/r Frieles Veigne at maa i Rette af dato 31 Januarij 1731 dernest Capitain Kokkis fuldmagt til Joachim Friele af 6 Decembr/is 1730 og ligesaa anviste en udi denne Sag udtagen Stevnemaal med begier at Dommeren derpaa Vilde behage at teigne det af Stiftamptmanden bevilgede extrating og tid til at faa loulig Stevnemaal udvirket, hvorom hand producerede Stiftbefalingsmandens Resolution og bevilging til samme extrating af 7 Febr/uarij nestleden.

Daldorf møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne omendskiønt mand biede til Klokken halvgaaen tolf om formiddagen.

Afsagt.

Siden Mons/ieu/r \Fril/ anviser i dag for Retten ved sin befuldmægtig Mons/ieu/r Hans Ottesen contrastevning i Sagen paa Capitain Kochis veigne og Stiftbefalingsmandens derpaa fulte Bevilling til extraTing i denne Sag, saa udsettis med Sagen til d/en 12 Martj 1731 her igien, hvis Vaartingenis berammelse ei derudi skulle blive hinderlige, som Retten ei afved naar berammes, da videre med Sagen skal blive foretaget saavit louligt befindis.

Mons/ieu/r Ottesen begierede Capitain Kokkis fuldmagt til Joachim Friele tilbagers, som og skeede og ham blev extraderit (utlevert, avlevert).

Anno 1731 d/en 12 Martj er efter forrige Afskiedigelse holdet extraordinaire Ret paa Tingstedet Frechaug \med/ foranførte Mænd, som forrige Rettis dag Vare tilstæde;

Hvorda Mons/ieu/r Daldorf møtte for Retten og gav tilkiende det hand den imellem ham og Anders Anders/øn hafte Sag i mindelighed er vorden Componerit, saaledis at Citanten detz accord er for saa vit bleven tilfreds stillet og Anders Andersøn Hages arrest ophævet, at saavel Citanten som Anders Andersøn Hage den paa begge sider maa erkiende for loulig, forlangede derfore altsaa ingen videre Rettergang uden den hvis af arresten maatte have dependence eller kand være vedkommelig, protesterende, in optima forma imod Lagens

Indtrængsel udinden denne Rettergang saasom hand ikke der udinden agtede at tage til gienmæle;
Anders Anders/øn forklarede det samme at Være skeed;
Mons/ieu/r Preus paa samptlige Cautionister møtte og først indleverede en Notorial reqvisition til H/er/r Notarius Barth af 17 Febr/uarij nest afvigt

1731: 211

med dends tilføjede Act, for saa Vit at reqvisitionen fører i Munde og bad Preus at den for Retten maatte blive læst og i denne act indført som og skeede, og forestillede Preus derhoes at efterdi Sagen imellem Mons/ieu/r Daldorf og Anders Anders/øn for hvilken sidste hans Principaler haver stillet Caution, ikke allene, førend noget Stevnemaal blev forkyndt, af nogen anden som i Sagen var uinterresserende, eller og nu i denne Rettergang er bekient giort, saavel af Daldorf som hans contrapart, at Sagen, som verserer dem imellem er forligt og ophævet, saa er Comparenten af den formeening, at Sagen uden dom Saaledis som den og i mindelighed af disse Persohner er afgiort, bør afgiøris og i den henseende refererede Comparenten sig till hans Principalers udgaaende beskikkelse til fogeden om deris udstædde Cautions Mortification og hvorudi for det første hand vilde afvarte Rettens Eragtning.
S/igneu/r Hans Ottesen møtte for Contracitanten som i rettelagde den udstedde Contrastevning af 5 Febr/uarij 1731 som blev læst.
Daldorf allene refererede sig til sit forrige: og sagde, at naar hand bliver søgt for sit Værneting udi Bergen, skulle hand betimelig vide sine Messenies derefter at rette, imidlertid underkastede hand sig ikke denne Jurisdiction hverken i denne eller andre Sager.
Preus møtte paa sine Principales Anders og Cautionister eller Daldorfs for denne arrest, som Mons/ieu/r Daldorf haver udvirket over Anders Anders/øn og sagde Preus, At hand Vel finder den Contrastevning, som i den/n/e Sag er udfærdiget, skreven med Joachim *Fielies (Frielies) haand og som hand ikke rettere ved, med hans egen haand underskrevet, men hand finder ikke at Mons/ieu/r Hans Ottesen som for denne respective Ret har præsenterit sig i Frielis sted, legitimerer sig, som en af den saa kaldet Contra Citant eller Mons/ieu/r Friele beskikket fuldmægtig, begge deele til Procurator Embedis betiening er ikke bleven beskikket, og før end Comparenten for at see hvad Autentiqve fuldmagt Mons/ieu/r Ottessen maatte have fra Mons/ieu/r Friele, endskiønt at hand paa sin tid og sit sted in totum er afsat eller bleven Casserit at tractere det Officium, saa Agnoscierier (Agnoscere = erkjenne riktigheten av) Comparenten ikke Hans Ottesen at føre og tractere denne Sag loufør og skulle det hænde hænde sig at hand louformelig Var auto-

1731: 211b

riserit at stædis i en loulig Rettergang paa Nogens Veigne da dog acten skal udvise at Ottesen ikke er slegt eller frende til Cap/i/t/ain/ Koch, og hvorledis sit *fren (frend) eller Slegtskab med Jokkum Friele ved Comparenten ikke, men Comparenten ved vel at hand er det som \hand/ haver vært, en tiener af Bergen Byes Byefoget, da ved hand vel at det efter Comparentens formeening ikke bliver antagelig i Retten og det saa lidet som Comparenten paa hans Principalers Veigne i denne Sag tager til Gienmæhle: Men hand protesterer imod, ikke alleene at Hans Ottesen bør som en Uauthoriserit Mand, \ei/ føre denne Sag i Rette, men end og at intet videre bør behandles i Sagen, efterdi de Parter, som Sagen haver været i mellem saavel før som nu for denne siddende Ret, haver ærklæret sig, som det og vist nok er om deris imellemværende at Være componerit og forligt.
Anders Anders/øn var selv personlig for Retten tilstæde og sagde det hand agtede Uværdig at bruge geemeenskab med denne Hans Ottesen paa Jukkum Friels veigne formerende

Søgemaal, allerhelst hand som en Kongl/ig edsoren underConstabel, sorterer under Krigsforhør og Krigs Ret, hand og derforuden haver Hans Ottessen i forfølgning for sin dumdristige, ja i hans formeening Voldelig Adfærd, hand Comparenten haver med begiegnet udi Ane Panters huus, hvorfore hand og efter Loven søger den vedbørende Satisfaction, skulle denne Hans Ottessen eller hands saa kaldede \Casserede/ Principal Joachim Friel agte med Comparenten at formere noget Søgemaal underkaster Anders Anders/øn sig den Ret, deris Kongl/ig Maj/este/ts indgangne Krigs Ret dicterer, nemblig sit Værneting.

Preus sagde ydermere at dersom Capitain Coch /: Comparenten taler ikke om Joachim Friel eller hands udsente Hans Ottessen :/ thi som disse Persohner aldeelis ikke ere beskikkede at gaa i rette enten for fremmede eller andre got folk, /: Comparenten ville ikke tale om deris Slegtninge eller Kyndinge (Norsk Hist. Leksikon: Kynning = kjenning, slektning) :/ agtede at søge Comparentens Principaler i denne Sag, i hvor bret og hvidt hand end lod sig persvadere at udvide den, saa finder Comparentens Principaler sig ikke beføjet imod dette hands søgemaal at tage til gienmæle og nest at forvendte Rettens Kiendelse om, først at Jokkum Friele

1731: 212

ikke paa Capit/ain Cochis Veigne \bør/ tractere denne Sag; thi Coch er en fremmed Mand uden for disse Riger boehæftet, og Comparenten er ikke mere beslegtet til hans saa kaldet Commissionair von de Felde, som Hans Ottesen vil reigne sig i Slegtskab med Comparenten og hvorledis det rimer sig at Capitain Coch, som ingen frende af Joen von de Felde, men af ham en Caractiserrit Commisionair og Mons/ieu/r Friele en Svaager til bemelte Felde og derpaa skulle følge at Hans Ottesen som Byefogedens fuldmægtig uden for at Været Værdiget for Procurators betiening, skal understaae sig at præsentere sin Person enten i denne eller anden høiloflig Ret, det finder Comparenten ikke og hand skulle intet bære den forhaabning at Retten derved skulle give ham biefald; thi ventelig vil der flyde af, at nogen uskik ville flyde det gandske Land over, ellers sagde Preus at hand maatte igientage hans forhen fremsatte exception og Protestation, deels saavit at \det af/ hand formeenis at hands Principaler ikke bør eller kand tage til gienmæle; thi Søgemaalet til dem, om den *elleers med førte nogen Sandhed, bør formeentlig ordelis til enhver deris forum, og derforuden saa skulle hand formode at Hans Ottesøn med dette hans Stevnemaal, som efter Comparentens formeening er Confus Nok, bliver afvist.

S/igneu/r Hans Ottesen agtede Unødig at besvare Preusis i Comparentens tanker aldeelis U-nøttige giort Protocollation, men alleene vil have sig refererit, til Capitain Kochis Jokkum Friele meddeelte fuldmagt, hvoraf hand producerede ydermere Copie og originalen til conference producerede; dernest til den af Friele udVirkede Stiftbefalingsmandens Constitution til Ottesen udi Friels Svaghed for ham at gaae i Retten, men Comparenten kunde heller have aarsage at Spørge Mons/ieu/r Preus som en Procurator hvorledis hand, imod Loven, kand komme til at antage sig Nogen Sag uden Stiftsbefalingsmandens tilladelse herpaa Landet; hvad sig ellers angaar at hand for Cautionisterne exciperer forum, bliver vel gandske ugyldig anseet i henseende at Sagen herrører af den af Daldorfs ..(?) .....(?) for Byens Jurisdiction over Anders Anders/øn Hages Persohn udvirkede arrest, som her for Retten er bleven til confirmation indstevnt og at

1731: 212b

Capitain Kochis fuldmægtig ved Stevnemaal til underkiendelse paatalt: thi paastod hand at de samptlig indstevnte Vorder forelagt at tage til Gienmæhle. Endnu producerede hand S/igneu/r Frielies skriftlige Indleg af 12 Martj 1731:

Stevnevidnerne Ole Kribech(?) og Christian Drejes afhiemblede \edelig/ efter deris paateigning saaledis at Være forkyndt, Men fogeden Jens Lem og Peder Bejer havde ei faaet loulig Fire Ugers Varsel, og Anviste dernest den paaberaabte Stevning udi Indlegget;

Daldorff, nest at referere sig til hvis (det som) hand og Mons/ieu/r Preus paa Cautionisternis veigne og Anders Andersøn Hage haver fremsat, begierede det Retten Gunstigst ville behage at meddeelis (meddeele) en interlocutorii Kiendelse, hvad eller(s) Hans Ottessen kunde eller burde gaa i Rette, over alt, declarerede Comparenten paa Anders Andersøn Hages *v veigne som og selv for Retten var tilstæde, at den under *dito (dato?) 2 Apr/ilis 1729 Casserede Jockkum Friels veigne værende Hans Ottessen sparer Sandhed derudinden at Anders Anders/øn Hage nogensinde \har/ værit Matroes, men en umyndig dreng eller *Prenter (Eng.: prentice = lærling, læregutt; uøvd) under Coch, efter sin i sine Umyndige *Aring ergangne Contract, som endnu ei til denne tid for nogen Ret er Vorden producerit og i Anders Andersens uforstaaelse af Spraaget eller andet deslige ikke viste eller Var bekient om hvad det betyde af det Engelske Spraag.

Ottesen svarede: at som denne Daldorfs proposition er uden for Sagen, saa Agtede hand unødig at svare noget dertil, men reserverede Friel hvis (det som) hand kand have at paastaae imod hvis (det som) Daldorf hannem til Last kand have indført og i øfrige begierede Rettens foreleggelse til Cautionisterne.

Daldorf sagde at hvis (det som) hand haver indført er og har Værit paa Anders Anders/øn Hages Veigne og endnu benegtede at Anders Anders/øn aldrig har været Matros eller som Mand faret med Skibet, men Vel som en dreng.

Preus sagde paa hans Principals veigne at som hand just i denne Slutning fik at see og igiennemlæse Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Committeredis Resolution at Hans Ottesen i denne Sag skulle tractere Capitain Kochis paa hans Veigne - Joachim Frielis parter, saa ocsiererer(?) (?: Asserere = forsikre, hevde) Com-

1731: 213

parenten med underdanig skyldighed samme hannem nu foreviiste Constitution og gierne skulle ville gratulere Mons/ieu/r Ottesen til denne Proces, Men Preus sagde dog derhoes at som hand tilforne haver fremsat hans formeening for denne høibemelte Resolution som kom for øjnene saa viste hand ikke af Loven at udsøge sig den meening om andet end at \den/ protestation saavel om Mons/ieu/r Friele som en fremmet Mand for Capitain Koch og Mons/ieu/r von de Felde som ikke mindre fremmet men vel beslegtiget til Mons/ieu/r Friele og Mons/ieu/r Ottesen, som en tiener af Byefogeden Ubeværdiget Procurator Embedets betiening, men mueligens som et Laaen, vil betiene sig til Sagen og comparenten foruden dette formoder, at som hand har protesterit og hand endnu i yderste grad protesterer ikke uden Loven, at Hans Ottesen ikke allene bør afvises fra denne Sag men end og at den saa kaldet Contra Citant, til hvis paa stevnte formeening comparentens Principaler hverken haver taget ei heller tagen til gienmæhle in totum bør afvises og derom forlangede Comparenten Rettens Kiendelse.

H/er/r Ottesen formeente, at Preus aldeelis intet kand udrette med denne hans giorde Protocollation i henseende til de af Comparenten fremlagde Stiftbefalingsmandens Resolutioner og Capitain Cokis fuldmagt hvor til hand sig refererede.

Preus sagde dog uforbegribelig, at et var det hvad StiftAmptmanden behageligst ville ved Resolution lade udgaa og forkynde, men om Loven skulle være mindre med deslige Befalinger, det hosmitterer(?) Comparenten sig ikke allene denne Rettis men alle retsindigis

Paaskiøn; Skal Sagen imod Comparentens forhaabning blive tracterit af Mons/ieu/r Ottesen paa Mons/ieu/r Friels veigne, eller og ved Friele selv, da, om Retten skulle finde at Mons/ieu/r Friele eller Ottessen den tid var obligerit, faar Comparenten at taale det, men disse smukke Mænd faar dog at taale at Lands Loven haver sin giænge, i det øfrige Vilde Comparenten, nest at formode, at Dommeren ikke fra men biefalt hans forhen giorte exceptioner og Protestationer have sig Jeris competentia reserverit, og saaledis underkastede sig dommerens eragtning.

Daldorf og Anders Andersøn refererede sig til deris

1731: 213b

giorde forliig, med hvis videre hand forhen haver fremsat.

Afsagt.

Af Stiftbefalingsmandens høirespective Resolution af 31 Januarij 1731 befindis det, at Hans Ottessen er tillat i Joachim Frieles sted denne Sag at tractere thi kand retten ikke forhindre ham derudi; og som *fogen (fogeden) Lem tillige med Peder Bejer ei haver udi denne Sag nødt 4re Ugers Varsel, saa udsettis med Sagen til det ordinaire Vaarting d/en 1 Maj her paa Frechaug igien, da videre med Sagen skal vorde foretaget og derudi handlet, som forsvarligt og louligt befindis; imidlertid bevilges Mons/ieu/r Friele Copie af hvis forlanget er, saa snart Retten det kand afstæd komme.

Anno 1731 d/en 3 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar Restantz- Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue udi Scherjehafn, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Stor-Slire, Siur Halsvig, Ole Nørland, Jørgen Halsvig, Lars Eide, Ole Torsvig, Ole Risnæs, Ole Nils/øn Eide med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente Advaret, er først tinglyst

1. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning angaaende det forbuds ophævelse om Hoppers Udførsel, dat/erit Kiøbenhafn d/en 16 Febr/uarij 1731.
2. Deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste forordning om Skatternis paabud i Norge for Aar 1731 dat/erit Friderichsberg d/en 3 Novembris 1730.
3. Ditoes Allernaadigste forordning angaaende Sabbatens og andre fest og Bededagis hælligholdelse dat/erit Kiøbenhafn d/en 19 Januarij 1731.
4. Madame Garmands specification paa endeel Kongen allerunderdanigst til forsikkring pantsat eller forsikkret gods saasom herudi Schibbredet Hatlevig 12 merker S/mør med 12 merker overbøxel dat/erit 26 Decembr/is 1730.
5. Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Concession hvorved hændis Majestæt dronningen er overdraget frie disposition over Perlefangsten i Norge dat/erit 5 Januarij 1731 ./.
6. S/igneu/r Hatzrods udgangne Patent angaaende eendeel Ammunitions forter som skal selgis paa Bergenhuus festning d/en 9 Maj førstkommende dat/erit Bergen d/en 16 Martj 1731.
7. Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning anlangende 3de højeste Rettes Commissioners holdelse i Kiøbenhafn til de for højeste Ret indstevnte og efterstaaende Sagers afgiørelse dat/erit Kiøbenhafn d/en 23 Febr/uarij 1731.

1731: 214

8. Krigs Raad Hvidtis Patent om Munstringerne dette Aar 1731 hvortil skal udreedis Kostpenge 8 merker dandske dat/erit Bergen d/en 22 Martj 1731.
9. Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmanden(s) Resolution paa Jens Ryelands andragende af 21 Octobr/is 1730 angaaende at Almuen bør komme ham til hielp i de Omkostninger som dertil over vil gaae dat/erit 20 Januarij 1731.
10. Johan Smidtis divulgation paa endeel Godz som skal selgis dat/erit 4 Febr/uarij 1731.
11. Stiftbefalingsmandens tillige med Biscoppens Capituls taxt for Aar 1730.
12. Ditoes ordre hvad Tid General Munstringen skal holdis for 1731 item om de tilfaldne Mulcte Penger dat/erit 6 Martj 1731.
13. Vice Biscop Tanches udstedde Bøxelbrev til Erik Olsøn paa ½ løb Smør og ½ t/ønne Malt udi Steene, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 12 Decembr/is 1730.
14. Ingeborg S/a/l/ig/ Lars Pedersøn og Maren Fajes oprettede Contract af 24 Martj 1731 angaaende eendeel Løsøre med Videre samme Contract indeholder, Maren Fajes tilhørende.
15. Giertrud de Finis udstedde Bøxelbrev til Christopher Hognes/øn paa 18 merker Smør af Gietmund Olsøn(s) Brug udi Sande som Gietmund for ham opsagt haver, dat/erit 3 Apr/ilis 1731.
16. Ole Mikkelsøn Indre Hougsdals udstedde Skiøde til Mikkel Jørgens/øn paa 15 merker Smør 4 ½ Kande Malt udi Indre Hougsdal, dat/erit 3 Apr/ilis 1731.

D/en 4 dito blev Retten igien sat sammesteds hvorda blev foretaget med Sagerne

Jacob Nørland er stevnt fordi hand skal have begaaet tyveri og bedragerie baade imod Lage Olsøn og Niels Hougsøen;
Jacob Nørland tilstod at have staalet en Ulsax fra Niels Hogsøen da hand der under Land laae med sin Baad, hvad Klæderne angaar som til Lage Olsøn skulle leveris forklarede hand ei af Lage dertil at Være begiert saadant at hente men Lages Koene hafde selv flit ham dem og begiert af ham at levere dem til sin Mand, nemblig 2de Skiorter, og imod 1 mark i Penger, 2de Brød, og foregiver at det blev glemt af ham til at levere til *Lae (Lage).
Citanten Nils Hougsøen henstillede sin Sag til Rettens paakiendelse.
Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.
Det benegtis ikke af den indstevnte Jacob Nørland at have begaaet denne daarlighed og ringe tyverie imod Niels Hougsøen med en Ulsax, Citanten henstiller Sagen til Rettens Kiendelse; Nu befinder Retten betenkelig dennesinde at overlevere ham i bøddels hænder; men dømmer Jacob Nørland til at betale denne

1731: 214b

Citanten tilføjede Skade med 1 mark og betale i gield og tvigield 2 merker, sampt erstatte Citanten denne foraarsagede Processens bekostning med 1 rdr; hvad den anden Sag med Lage angaar er paagieldende, da bliver de Vahrer hos Lensmanden beroende til Lage selv derpaa stevner, da ham skal vederfaris hvis Ret er; hvad sig ellers Kirkens Myndighed angaar med Skriftstaaelsen, da reserveris derudi Geistlighedens Ret imod Jacob Nørland; herved advaris ogsaa Jacob Nørland af Retten at hand efterdags entholder sig fra slige Uchristelige gierningers øvelse; thi hvis hand efterdags derudi skulle befindis og saadant ham loulig bliver overbeviist, skal hand nyde uden Moderation den Straf som Loven derom dicterer.

Gietmund Jacobs/øn Rørtvedt, haver ladet stevne Inger Iversdatter Rørtvedt fordi hon ei har vildet lade sig efter forlig uddeele sin 3die part af det bevilgede brug udi Rørtvedt, ved de Mænd som dertil haver været opnefnt, at bytte Ager og huus og siden Jorden i stand Komme

med græs, *da Engen* men derved brugt adskillige onde ord og expressioner; sampt indkaldet sin hiemmelsMand Jacob Baarsøn til at forklare om hand ei har solt ham Jorden og om hand har ladet skrive det indlagde Brev af Inger Iversdatter; med videre.

Dend indstevnte tilstod loulig at være stevnt for sagen;

Jacob Baarsøn forklarede at have solt sin Jord til Citanten og have betids advaret hænde om Kiøbet, aldrig at have skrevet eller ladet skrive hænde noget Brev til om allerringiste forandring eller derom er vidende.

Dend indstevnte foregav nu at ei kunde eller vilde være fornøjet med det forlig; men vilde endelig have Jorden fra den, som den Kiøbt haver og selv bruge den nu alleene og at Retten skulle være tilforpligtet at sette en taxt paa Gaardeparten og derfore vilde hon have den - tilstod ogsaa at have imod forliget udsøgt Citanten som Kiøbte haver gaardeparten, at henvige den; og hon vil beboe den.

Citanten beklagede sin Uloulighed og fortræd imod hænde efterdi hand nu har giort alt hvis hand Kunde giøre imod hænde.

Og videre havde ingen af dem nu noget videre i denne Sag at Sige.

Afsagt.

Sagen bestaar herudi at Jacob Baarsøn, efterat hand baade Vidnefast og inden tinge, havde tilbudet Inger Iversdatter sin paaboende part i Rørtvedt til Kiøbs, haver hand soldt den til Gietmund Jacobs/øn, som fra hans paaboende gaard blev af Odels-

1731: 215

baarne ud drevet; da dette var skeed vil Inger Iversdatter tvinge Jacob Baarsøn som ejer og Gietmund Jacobs/øn \som Kiøber/ at fravige den tilkiøbte part og den hende overlade; Retten faar dem da for Sommertinget d/en 4 Augusti 1730 forligte, saaledis at Gietmund Jacobs/øn overdrager til Enken Inger Iversdatter af sit Kiøbte brug den 3de deel, enten hon vilde have den for Landskyld, eller udi Kiøb; dette for Retten indgaaende forliig vil Inger Iversdatter nu ei holde, men da Mænd ordineris at deele bruget imellem dem, vil hon, Inger Iversdatter tvinge Gietmund Jacobs/øn til at fravige hele bruget og obligere Retten til at sette en taxt paa Gaarden, for hvilken hon den vil Løse; og derved hindre og hemme Kiøb og Sals frihed; Nu er det Umueligt, at hemme det forliig som engang af dem begge, for Ret og dem indgaaet er, saaledis, At Gietmund Jacobs/øn har overdraget, til Enken Inger Iversdatter af sin Kiøbte part 1/3 deel; hvilket forliig for Retten indgaaet ogsaa i følge af Lovens 5te Bogs 1ste Capit/ul 1 og 2 og 3de articler indgaaet er, bør stande Ved Magt; og Parterne af de vidnesatte Mænd den deelis imellem; for at minagere Omkostning; Skulle nogen af Parterne siunis sig brøstholden derudi da kalde Rettens Middel paa stæden, da enhver derudi skal vederfaris hvis Ret er.

Dernest blev forfattet restantzen for forrige Aars Skatter og dette Aars første termin, oplæst og af Retten forseiglet.

Og som \ei/ flere Sager til paakiendelse dennesinde var indstevnt, blev Retten her ophævet.

Anno 1731 d/en 5 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar Restantz- Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilstrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Mikkel Bærraas og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Halsten Lofaas, Joen Litlaas, Mikkel Knarvig, Envold Kielen, Christian Kaland, Knud Hope, Søren Fondnæs, Jacob Kielgavlen med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger som fol/io 213 og 214 findis extraherede - dernest tinglyst
(1.) Velædle H/er/r Capitain Friderich Armandus Tormøhlens udstedde Panteobligation til Velbaarne H/er/r

1731: 215b

*Oberster Frans Henrik Schænbusch paa 150 rdr, hvorfore er pantsat Risøen med paastaaende huuser og Bygninger af skyld 1 løb Smør 1 t/ønne Malt dat/erit Risøen d/en 26 Octobr/is 1730.
2. Giertrud de Finis udstedde Bøxelbrev til Johannes Hans/øn paa 1 p/un/d Smør udi Kielen, item Leilendingens derpaa fulte Revers dat/erit 31 Martj 1731.

D/en 6 ditto blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden Mikkel Berraas efter ordre af forgeden Lem, ladet indstevne for Retten Marrite Monsdatter Qvalvaagen som d/en 6 Apr/ilis 1728 er dømt til at bøde for Lejermaal 6 rdr, hvorpaa endnu ikkun er betalt 7 merker, og rester 4 rdr 5 merker, til at lide fornyelsis dom, sampt at erstatte Processens Omkostning.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod stevnemaaletz loulighed; tilstod ogsaa ei at have betalt mere paa forrige idømte Bøder end 7 merker og rester 4 rdr 5 merker.
Fogeden paastod dom efter Loven.

Afsagt.

Som Marrite Monsdatter for Retten tilstaar, de Søgende 4 rdr 5 merker paa sine idømte Bøder for begangne Lejermaal d/en 6 Aprilis 1728 at restere, saa tilfindis hon samme at betale inden 15 Dager under Nam efter Loven.

Ole Holmen og Knud Tongen fremstod for Retten og tilkiendegav at deris Sag imellem dem er componerit og Venlig forligt, saaledis at Knud Tongen itererer hans forrige for Retten giorte declaration at hand intet paa Ole Holmen eller nogen af hans ved at sige, end alt hvis erligt og got er og betaler til Ole Holmen Processens Omkostning efter indgaaende imellem dem forlig med 35 rdr - hvorpaa saa udregning skeede.

Lucas Steen haver ladet stevne Jacob Qvalvaag med continuations Stevning angaaende den ham tilføjede Skade paa hans have af Jacobs geeder og tvende Mænd til Vidne Aamund Hetlehofde og Iver Træland;
Jacob Qvalvaag møtte og tilstod loulig at Være stevnt til at anhøre disse Vidner og for Sagen;
Vidnerne møtte ogsaa og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen, for hvem eden blev oplæst betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandhed at udsige og fremstod først
Aamund Hetlehofde, som efter Edens afleggelse om sit Sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at hand kom *gaaender et ærende for sig selv paa Onæs. Da begierede Lucas Olsøn af ham at hand vilde see den skade som Jacobs Geeder ham hafde tilføjet, og Var med ham da Iver Træland, men ei Jacob

1731: 216

*Onæs hos, da blev hand var tvende stykker af Sengerne i haven med Kaal en blaae og et andet slags, Kyndelsmisse tider om Aaret, men ei gav agt paa Gierdet enten det var forsvarligt eller ei, derforuden 2de æbletræer gnavede; som nu ere tøre og udgaaet;

Iver Træland fremstod dernest og edelig udsagde: edelig og enstemmig som forrige.

Jacob Qvalvaag indgav derpaa *hand (hands) skriftlige forfattede Indleg af 2 Apr/ilis 1731 saa formældende:

Parterne hafde ei videre paa nogen side at indgive; thi blev

Afskeediget

Af denne Sags acter finder Retten at Sagens Rette forum er og bør være Aastæden; de besigtelsis Vidner som Lucas Steen har ladet tage uden Jacob *Onæs sin tilkaldelse, strider imod Lovens 1ste Bogs 4 Capit/ul 1 art/icul de og desforuden ei har eller kand udsige noget om Gierdets dygtighed eller uduelighed, som hovetposten af denne stridighed opliuslighed skulle Være, thi henvises denne Sags tvistighed i følge af Lovens 1ste Bogs 14 Capit/ul 1 art/icul til Aastæden, at alting af Retten kand tagis [i] øjesiun efter loulig Anvisning, da videre skal Kiendis hvis lou og Ret medfører.

Iver Træland haver ladet stevne Ole Hougsmyhr og Aamund Litlehofde efter forrige tiltale for Skyds nægtelse, til strafs lidelse.

Aamund Litlehofde forklarede at Være tilsagt i Skyds; men ei skydsede saasom hand stod for at arbeide paa sit huus;

Iver Træland paastod Dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning og ei videre straf over ham, og udlagt for ham som lejet blev 1 mark 8 s/killing.

Afsagt.

Aamund Litlehofde som ei kand fragaae jo at være tilsagt udi Skyds til at hiemføre den Nye Mundering, og Citanten Iver Træland for ham haver lejet Mand og betalt ham 1 mark 8 s/killing, tilfindis at betale Citanten Iver Træland de for ham udlagde Penger 1 mark 8 s/killing og denne Processis til Datum anvente Omkostning med 1 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; og saasom Iver Træland ei paastaar videre straf, saa delibereris Aamund Litlehofde denne sinde for videre bøder.

Sluttelig blev forfattet restantsen for forleden Aar og dette Aars første termin, for Retten oplæst og forseiglet, og som ingen Sager videre til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 6 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar Restantz Skatte og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue udi Brudeknappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Niels Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd G/amme/l Anders Ascheland, Unge Anders Ascheland, Simen Qvalem, Gregus Sylte, Ole Instebøe, Mons Namtvedt

1731: 216b

Mikkel Qvalem, Gudmund Risnæs, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de

Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger og foranstaltninger som fol/io 213 og 214 findis extraherede. Dernest

1. H/er/r Jens Joensøn Mariagers udstedde bøxelbrev til Christian Tørres/øn paa ¼ part udi Gaarden Sætre, uden reversen at anvise dat/erit 5 Aprilis 1731.
2. Agnete S/a/l/ig/ Hofmands udstedde bøxelbrev til Petter Anders/øn paa 18 merker S/mør 7 ½ Kande Malt udi Ascheland dat/erit 2 Apr/ilis 1731 uden Reversen at anvise.
3. Knud Rasmusøn Mangers bøxelseddel til Hans Hansøn paa 1 p/un/d 3 merker Smør udi Øfre Tvedt, dat/erit 2 Apr/ilis 1731, uden reversen at anvise.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare annammede, blev d/en 7 dito med foranførte Laugret Retten igien sat og Sagerne foretagne og hafde da

Nils Rosnæs hafde ladet stevne Ole Birkeland fordi hand udi Kirken har truet ham ondt 1ste Søndag i fasten og Slaget ham samme dag med Kirken med en stok, til Vidne derom Peder Miøs, Bastian Nils/øn, Niels Hougland, Henrik Helle, Mons Rigstad, Christen Vaagenæs {og Arne Vaagenæs}, sampt Ole Birkeland til Veddermæle og til strafs lidelse efter Loven; item Knud Helle stevnt til at anhøre Vidnerne om hans trudseler samme dag imod Nils Rosnæs, item indstevnt Arne Vaagenæs som samme dag sagde til Nils da hand af Ole Birkeland skal være slagen, at det var vel, til at anhøre Vidnerne, item Niels Birkeland som har fordret betaling af Nils for den Stav Ole Birkeland slog af og i stykker paa Nils Rosnæssis Ryg; alle til strafs lidelse efter Loven.

Alle de indstevnte møtte og tilstode louligen at Være stevnte for Sagen og til at anhøre Vidnerne; og forklarede at deris dispute skulle reise sig af at Ole Birkeland søgte Citantens stoel og tog præferencen (Preferanse = fortrinn, fortrinnsrett) fra ham ved offergangen og foruden med uhøflige ord skulle være angrebet af Nils Rosnæs, og saa got som fordret ud af Kirken af Nils; hvilket Nils Rosnæs gandske fragik, sigende: det ham aldrig saadant skal blive overbeviist; end hand foregav at være af Nils Rosnæs irriterit paa Kirkegaarden og stødt ham med sin Staf hvilket hand Nils Rosnæs gandske fragik, derefter sagde den indstevnte at have slaget til ham.

Eden blev dernest for de indkaldede Vidner oplæst og til-

1731: 217

holdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet

Peder Miøs som edelig udsagde: ei at vide hvis (det som) imellem dem i Kirken er passerit, men uden for Kirken hørte *hans (hand) Nils Rosnæs sige til Ole Birkeland, er du en ærlig Karl saa slaar du, da slog Ole Birkeland 2de slag med en stok tvert over Ryggen paa Nils Rosnæs, saa stokken gik i 3de stykker, ei videre at afvide end hvis (det som) forklaret er.

Bastian Nils/øn fremstod dernest og edelig udsagde: først at have hørt af Nils Rosnæs sige til Ole Birkeland som var alt indkommen i Nils Rosnæs stoel, i Kand lige saa snart staa paa Golvet, som i tvinger (trenger?) os i stoelen, hvorpaa Ole siger til Nils, Vil i forbyde mig stoelen saa faar i sette Laaes for den; derpaa Nils Rosnæs siger til Ole hytter i til mig og vil slaae mig, men ei saae at Nils Rosnæs i Kirken blev slagen, men blev dog af Nils skut til Vidne derover og da de skulle gaa ud af Stoelen, spørger Ole Birkeland Nils Rosnæs, om hand ei vil lukke dørren op for ham af Stoelen, derpaa svarede Nils, i Kand gaa naar i Vil og saa gik Ole først af Stoelen og snuede sig, sigende til Nils, vil i nu følge mig og derpaa gik de begge af Kirken og deponenten lige af Kirken og ei blev var videre.

Niels Hougland fremstod dernest og edelig udsagde: ei at afvide hvis imellem dem inde i Kirken var passerit, saasom hand det ei har hørt, men blev Var at Ole Birkeland slog Nils med en stok 2 á 3 slag paa Ryggen saa stokken gik i 3de stykker, men ei blev var eller hørte

at Nils enten før eller efter hand af Ole Birkeland blev slagen, tiltalede Ole Birkeland - og sagde Knud Helle derpaa til Nils, agte dig du ei faar mere en anden gang.
Henrik Helle fremstod dernest og edelig udsagde: at blive Var at Nils Rosnæs da hand kom i kirken tiltalede Ole Birkeland, men ordene kand hand ikke erindre, og Ole svarede Nils Rosnæs intet, efter Predikken stode de begge Nils og Ole Birkeland tale sammen, men ei hørde hvad de talede eller deris ord at forklare om, og da Ole Birkeland vilde gaa af Stolen *og vilde gaa af stolen* gik Nils først ud og sagde nu gaar jeg, vil i gaa med, og da de komme ud af Kirken hvor Nils gik først ud og Ole efter, da sagde Nils til Ole har i nu løst til at giøre det i dag i før har lovet, Ole svarede: Nils i Var værd et Lif fuld [af] huug, i har staaet og trekket paa mig i ald dag medens Præsten har prædikket, og end sagde Ole til Nils hvorfore har i ikke Laaes for eders stoel, naar i vil forbyde folk at gaa op i den, da sagde Nils, det er ikke voris Viis at have Laaes for stoelene, og tog saa Nils Ole Birkeland under Armen sigende: er du en ærlig Karl saa slaa, og skeede dette medens [de] for ud

1731: 217b

paa Kirkegaarden, da sagde Ole Birkeland til Niels, kom ud om Kirkegaarden med mig, saa vil jeg tale med dig, hvorpaa Nils atter tog Ole under armen sigende, er du en ærlig Karl og haver tient Kongen for en ærlig Karl saa slaa til, derpaa slog Ole Birkeland til Nils Rosnæs tvende slag med sin stok, saa der gik et stykke af Stokken for hver slag; videre ei at have at forklare.
Mons Rigstad fremstod dernest og edelig udsagde: ei videre at have til at forklare end hand hørte da hand gik over Kirkegaarden Knud Helle sige til Nils Rosnæs, agte dig du ei faar meere en anden tid.
Christen Vaagenæs forklarede dernest edelig: eenstemmig som forrige Vidne, og ei videre at have hørt.
Nils Heggøen fremstod dernest og edelig udsagde: ei om Slagsmaalet at have seet noget, men hørt tale af en Mand at Nils Rosnæs skulle faa meere en anden gang, og saavit hand Kunde Kiende af Maalet lignede det Knud Helles Maal.
Knud Helles forklaring blev som Henrik Helle;
Arne Waagenæs forklarede som Henrik Helle.
Lars Vaagenæs forklarede at have hørt i Kirken at Nils og Ole Birkeland i stoelen vare i ord sammen og som hand Vente sig ned ad til dem, hørte hand Ole Birkeland sige her søger jeg til; og pegede Nils omkring til folket og sagde at Ole hafde skieldet ham for en huunshvodt, men deponenten sagde ei at have hørt de ord tale af Ole, mens Nils sagde anden gang du sk..(?) du og var dette Ole Meent, og da hand kom ud paa KirkeGaarden hørte deponenten Niels Rosnæs sige til Ole Birkeland, er du nu den Karl de holder dig for saa kom nu, saa kom Ole Birkeland efter til Nils og bad Nils Komme udom Kirkegaarden med sig og hyttede med staven ner ved siden ved Nils, som da raabte til folket at de skulle see det, men gik saa deponenten derfra og ei saa hvis videre passerede.
Retten tilspuurte Nils Rosnæs hvad paastand hand udi Sagen Vil have giort, svarede: at henstille Sagen under Rettens paakiendelse.
Hvorpaa Parterne foreenede sig for Retten og Ole Birkeland afbad sin forseelse hvormed Citanten Var fornøjet;

Mons/ieu/r From paa ærværdige S/igneu/r Hans Mejers Veigne indlagde en stevneMaal af 19 Martj 1731 som blev læst og begierede Vidnernis afhørelse, som nu ere tilstæde Gudmund Tosken med flere og som samme Vidner allerrede udi forrige tingsvidne ere afhørte extraherede herudi, med reservation om videre tiltale paa H/er/r Mejers Veigne til Ole Birkeland paa behørige steder.

1731: 218

Johannes huusmand stevnt til at betale resterende Egteskabs Bøder 2 rdr 2 merker 4 s/killing og erstatte Processens Omkostning;
Dend indstevnte møtte og tilstod Stevnemaaletz loulige forkyndelse; Var elendig og udfattig og henstillis til fogedens paastand i Sagen.

Fogeden haver ladet stevne Hans Helland(s) Enke til anden fornyelsis Dom at betale resterende Bøder 17 rdr 5 merker 14 s/killing foruden tilgaaende omkostninger 2 merker 8 s/killing tilsammen 18 rdr 2 merker 6 s/killing.
Dend indstevnte møtte ikke [ei] heller nogen paa hendis Veigne.
Stevnevidnerne Nils Hougland og Hans Wettaas afhiemblede Edelig at have stevnt hende med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende Selv paa hændis paaboende Gaard;
Peder Bejer paa fogedens Veigne paastod Laudags foreleggelse til neste Ting, som Retten Consenterede.

Ole Hennøe er stevnt *er stevnt* for Slagsmaal udi Bøevaagen med en Mand af Bergen til at anhøre efterskrevne Vidner saasom Manden i Bøevaagen og hans huustrue sampt tieniste pige Aaggete deris Edelig forklaring *af (at) Aflegge;
Ole Hennøe møtte; men ingen af Vidnerne.
Stevnevidnerne Nils Hougland og Hans Vettaas afhiemblede Edelig at have givet dem mere end 14 dagis Varsel og talte med dem selv.
Peder Bejer paastod foreleggelse under straf.

Afsagt.

Mathis Bøevaagen med *Koene, huustrue* og pige Aaggete, som Nu befindis loulig stevnte til at Vidne i denne Sag, og ei efter Stevnevidnernis edelige afhiemmelse om Stevnemaaletz louformelighed møder, foreleggis til neste ting igien efter loulig given Varsel at Møde deris edelige depositioner at aflegge i denne Sag, enhver under 20 lod Sølvs bøders erleggelse om udeblivelse skeer uden Loulig og tilstrekkelig forfald.

Mikkel Haaland, Lille Anders Indre Helle, Magne Solem, Rasmus Andersøn Solem, Johannes Mathis/øn Helle og Gunder Solem stevnte fordi de Kyndelsmesse dag dette Aar fra Soel gik op til under igien har siddet og fisket, til Vidner derom Mikkel Ingebrigts/øn Qvalem, Villum Grindem; alt til strafs lidelse efter Loven.
De indstevnte møtte for Retten og tilstode at de tisdagen for Kyndelsmisse hafde udsat deris Garn efter Vaarsild og kom saa et stormende Veir saa at de ei kunde komme til deris garn, men Kyndelsmisse Aften droge de ud da Veiret gav sig for at redde deris garn da Var deris garn af stormen kommen sammen og fik ikkun faa garn da reddede, og som en Baad fra Schiellanger og med andre, drog ud for at sogne deris garn op, droge de Efterat disse forrige Mænd

1731: 218b

3de gang hafde advarede dem at følge med for at Redde deris Mad, saa droge de ud for at see deris Reddet, og eendel af dem fik Lidt reddet og eendeel gandske lidet;
Vidnerne tilstode selv alting at Være passerit som disse indstevnte forklaret haver.
Peder Bejer paa fogedens Veigne lod henstille denne Sag til Rettens paakiendelse.

Afsagt.

Retten finder denne indstevnte Sag af den beskaffendhed, at disse Sigtende Mænd meere af indfaldende stormende Veir, der kunde betage dem deris Redskab, hvorved deris Næring skulle søgis af Søen, har været aarsaget at søge det reddet, end af en altfor stor gierrighed til Gevinst; dog haver de ikke vildet patientere (vente, vise tålmodighet) til at følge de godis exempel som dem til taalmodighed tilskyndede indtil det leede paa dagen Noget; men imiterit deris Raad, som begierlighed for formeget regierit, helst efterdi Veiret den dag ikke falt saa stormende; thi finder Retten billig at de ikke gandske bør gaa ustraffede, at herved ei Aarsag til Sabbatens Misbrug skulle causeris, men dømmer dem hver til denne sinde at give til de fattige 8 s/killing danske; med Advarsel efterdags at entholde sig fra ald Utilladelig Gierning og Gierrigheds Arbeide paa Sabbaten saafremt de ikke til fuldkommen helligBrøde, om de efterdags derudi skulle beviislig findis, vilde ansees og delibereris de saa for videre Omkostning i denne Sag.

S/igneu/r Hans Christian Gartner haver ladet stevne Mathias Dodt; med skriftlig Varsel af 22 Febr/uarij 1731 som blev læst;

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ei heller nogen paa hands Veigne;

Stevnevidnerne Lensmanden Nils Sæbøe og Nils Hougland afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.

Af Vidnerne møtte Niels Mortens/øn, Niels Olsøn, de andre møtte ikke; da dog Lensmanden Nils Sæbøe og Gregus Sæbøe afhiemblede edelig at have givet dem 14 dagis Varsel til at Vidne i Sag og talte med Nils Mortens/øn og Magne som de fant;

Niels Mortens/øn afhiemblede Edelig at have leverit til Mathis Bøevaagen affalden landslod til Ejeren Mons/ieu/r Gartner 3 rdr.

Nils Olsøn forklarede Edelig det samme som forrige.

Og producerede saa Lensmanden Mathis BøeVaagens udstedde revers til Mons/ieu/r Gartner og paastod laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Peder Pedersøn Rønne lader stevne Mathis Dodt for forstrakte Vahrer med skriftlig Varsel 135 rdr til betaling og Processens Omkostnings erstatning af dat/o 26 Febr/uarij 1729 efter udgiven bevis:

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse:

Stevnevidnerne Lensmanden Nils Sæbøe og Gregorius Sæbøe afhiemblede edelig at have givet ham 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv.

Peder Bejer paa den indstevntis Veigne producerede bev...se.(?) søgningen af 26 Febr/uarij 1729 som blev læst, og paa-

1731: 219

stod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Jukkum Henriks/øn haver ladet stevne Joen Solem at skaffe ham vedderlaug for en soldt Melkekoe, som er siden funden Ureen, hvorfor er betalt 4 rdr 3 merker 8 s/killing, samme at erstatte;

Joen Solem svarede: at have kiøbt for andre Kiør i Bergen og Jukkum Kom da til ham Og begierede af ham at hand vilde skaffe ham en Koen, og sagde da den indstevnte at vide en Koe til Sals og derfore vilde have 5 rdr og blev accorderit om 4 rdr 4 merker 8 s/killing; gik

saa til Iver Qvame og accorderede med ham om Koe til Jukkum for 4 rdr 4 merker 8 s/killing, og førte saa Joen Solem Koen til Byen for Iver Qvame tillige med Ivers Koene og tvende Børn med og blev saa Koen antaget for gyldig og betalte derpaa 3 rdr og Var saa borte fra Kyndelsmys til Paaske, da betalte *hon 9 merker og før var betalt 1 mark 8 s/killing i haandpenger, enda blev ingen Klage paa Koen og Kom saa en bud om Koens Svaghed her 3 *Vger efter S/anc/te Hans dag da Koen skal Være soldt, men naar hand blev soldt, Ved hand ikke, dette forklarede Manden Iver Qvame med.

Peder Bejer indgav Citantens indleg af 26 Martj 1731, saa og en attest af 26 Martj 1731: og Paastod dom.

Afsagt.

Retten forlanger et Louskikket tingsvidne fra Citanten paa Naar samme af Citanten paaankede Qvæg er soldt, og om det er det samme omtvistede best, sampt hvorledis da conditionerit, da Videre skal Vorde Kiendt hvis Lov og Ret sampt billighed medfører.

Sluttelig blev restantzen for almuen forfattet oplæst og forseiglet, baade forledens aar og dette Aars første termin.

Anno 1731 d/en 9 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar, Restantz- Skatte og Sage-Ting med Allenfits Schibbredis Almue paa Tingstedet Qvame, nærværende Peder Bejer udi fogedens sted, Bøigdelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Valle, Christian Mychisvold, Mons Oxe, Lars Oxe, Iver Oxe, Knud Schare, Halvor Mychisvold, Iver Lie, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger, Anordninger og høi øfrigheds foranstaltninger, som fol/io 213 og 214 findis extraherede -

1731: 219b

dernest blev tinglyst

(1.) Madame Karen Frimand S/a/l/ig/ Johan Garmans udstedde forsikkrings brev til Hans Kongl/ig Maj/este/ts paa eendeel Jordegods udi Nordhords fogederie beliggende: nemblig i Allenfits Schibbrede Mychisvold 2 løber Smør 2 t/ønner Malt, Monstad 1 løb Smør 1 p/un/d og 12 merker Smør 1 t/ønne Malt, Levestad 1 løb 1 p/un/d 8 merker Smør, Nore Kapperdal ½ løb S/mør ½ t/ønne Malt, Halstendal 2 p/un/d 6 merker Smør dat/erit 26 Decembris 1730.

2. Wice Biscop Petter Matthias Tanche, H/er/r Nils Schiøtte og H/er/r Hans Mejer, tillige med H/er/r Christen Kraags udstedde Auctions Skiøde til Halvor Stephensen Næsse paa 3 Spand Smør eller 2 p/un/d 6 merker Smør og 3 Mæler Malt udi Næsse dat/erit Lindaas d/en 2 Martij 1731.

3. Ditoes udgivne Auctions skiøde til Ole Næsse paa 18 merker Smør og 18 Kander Malt udi Næsse, hvorfore er betalt 37 rdr 1 mark 8 s/killing dat/erit Lindaas d/en 2 Martij 1731.

4. Peder Hoffmands udstedde Bøxelbrev til Anders Olsøn Levestad paa ½ løb Smør ½ t/ønne malt udi Nordre Mongstad, item Leilendingens derpaa fulte Revers, dat/erit 24 Novembr/is 1730.

5. Børge Grødtved og Ole Mitgaards udstedde Bøxelbrev til Adskild Adskildsøn paa 1 løb Smør udi Siurset, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 9 Aprilis 1731.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede blev foretaget med Sagerne og først Kongens og havde da.

Bøigdelensmanden Elluf Mundal ladet stevne Ane Andersdatter Sem at svare resterende Bøder 6 rdr og hændis formynder at tilkiendegive hvis hon arvet haver, men Lensmanden forklarede ei nogen formynder af at Vide og at hon aldrig, disverre har arvet noget;
Stevnevidnerne Aamund Hannisdal og det andet møtte ikke, som forklarede det hon ei var at finde eller nogen hende kand faa opspuurt; thi Kunde Retten ei noget foretage før loulig stevnemaal skeer tillige med afhiembling.

Christi Monsdatter Toftinge som rester endnu paa sine Lejermaals Bøder med Vurderingssigt 2 rdr 1 mark 14 s/killing som ere at betale og erstatte denne Processis Omkostning.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hendis Veigne;
Stevnevidnerne Christians Mychisvold afhiemblede Edelig at have givet hende mere *en (end) 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hendis huusbond Ole Sletten - siden forklarede Stevnevidnerne ei at Være anderledis af Lars Oxe befallet end at forbyde Ole Sletten at levere hænde sin fortiente Løn;
Thi henvisis Sagen til loulig stevnemaal.

Knud Nepstad har ladet stevne Marrite Rasmusdatter Nepstad fordi hon skal have beskyldet hans Koene at ligge i horagtigt Levnet med hændis Mand, til Vidne derom Joen Grøtved, Børge Grøttvedt, Magne

1731: 220

Mundal, Jacob Ryland, Aamund Alvær; alt til strafs lidelse efter Loven og denne Processis bekostnings erstatning;
Dend indstevnte Marrite Rasmusdatter møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og til Spørsmaal svarede, ei at Kand mindis at have beskyldt Citantens Koene for det Sigtende.
Citanten begierede Vidnernis afhørelse: af hvem møtte Joen Grøttved, Jacob Ryland, Magne Mundal og Aamund Alvær: hvilke og tilstode loulig at være stevnte til at Vidne i Sagen, undtagen Børge Grødtvedt som ei møtte - og efter Edens oplæselse og betydelse først fremkaldet
Joen Grøttvedt som edelig udsagde: at have hørt af Marrite Nepstads Mund at have tillagt hændes Mand at have haft legemlig omgiengelse med Knud Nepstads Koene og da var ei flere nærværende end beskylderen, deponenten og hendis Mand som hon tillagde det;
Marrite Rasmusdatter svarede til spørsmaal at det Kand vel være disse ord ere talte af hænde, dog kand hon ikke mindis det;
Jacob Ryeland blev dernest fremkaldet og edelig udsagde: at i Sommer Knud Nepstad holt barsøl gik deponenten med Aamund Alvær med ham til Marrite(s) Mand og spuurte ham, om hans Koene Marrite tillagde ham omgiengelse med Knuds Koene: da svarede Manden Mons, Gud bedre saa vist alt for meget; videre spuurte Deponenten om noget saadant er om, svarede Manden Mons derfore at Være saa frie som et ufød Barn;
Aamund Alvær forklarede dernest edelig som forrige eenstemmig.
Magne Mundal fremstod dernest og edelig udsagde: at Knud Nepstad begierede af ham at relatere Præsten om Marrites ondskab, og da hand Vidnefast Kom der, forklarede Marrites Mand at dette skeede fordi hon Marrite mistenkte ham for Knud Nepstads Koene, hvorudi hand var uskyldig, dette samme har og Mons forklaret for deponenten at Mons haver Klaget

for ham og aldrig derfore kand være *brøxeløse - og da hon Marrite Rasmusdatter blev tilspuurt om hon disse ord har sagt, svarede hon: om det er skeed, er det skeed af uforstandighed, men aldrig saadant har bleven var - Og som hon blev tilspuurt om hon denne tale Kunde afbevise ? svaret, at det er skeed af hænde af en daarlighed;

Citanten blev tilspuurt hvad straf hand paastod over denne indstevnte ? svaret: at Kaste sig under Loven og Dommerne.

Afsagt.

Sagen optagis til i Morgen Klokken Nie formiddag, da parterne haver at møde, dom at anhøre.

1731: 220b

Borge Halvorsøn som haver trolovet sig med Ane Larsdatter Lechnæs og søger Kongl/ig Allernaadigst bevilling og tilladelse om deris Egteskab, fremstillede sig for Retten og begierede at hans tvende indkaldede Vidner Magne Mundal og Ole Fyllingen edelig maatte afhøris om deris Slegtskab, hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og enstemmig udsagde at Ole Rasmusøn Lechnæs Anne Larsdatters forrige Mands Moder Marrite Lechnæs og Børge *Johansøns faderfader Ole Mitgaard, vare Sødskende, ligeledis Ole Rasmusøn Lechnæssis fader Rasmus Lechnæs Ane Larsdatters forrige mand og Børge Halvorsøns Moder Moder Maggeli Grødtved, vare Sødskende og saaledis Børge Halvorsøn Nepstad med Ane Larsdatters forrige Mand Ole Rasmusøn Lechnæs, paa fæderne og Møderne side hin anden i andet og 3die Leed besvaagrede og ei nermere, eller saavit de afveed noget Svaagerskab end at være skeed imellem dem.

Citanten begierede hvis for Retten passerit er, under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

D/en 10 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda denne Kiendelse imellem Knud Nepstad og Marrite Rasmusdatter

Afsagt.

Saaviit Retten af disse indstevnte Vidners udsigende fornemmer om den Sigtelse af Citanten Knud Nepstad over Marrite Rasmusdatter, da findis ikkun et Vidne, nemblig Joen *Aase, som det skal have hørt af hendis egen Mund, de andre af hendis Mands Mund, som nu ei er tilstæde; hon selv Marrite Rasmusdatter ei vil tilstaa disse ord hon sigtis for, uden paa denne Maade, at om det er skeed af hænde, er det skeed af Uforstandighed; Nu finder Retten billig at Marrite Rasmusdatters Mands Nærværelse og Tilstaaelse om dette for Retten benødigis, før endelig Dom i Sagen kand afsiges; Imidlertid forhindres ikke den Geistlige Ret fra at bruge Kirkens Myndighed mod Marrite Rasmusdatter, for saadan æreskienden og Uforligelighed udi Egteskabe; Men saa snart hændis Mands tilstaaelse herom bliver, skal endelig Dom over hænde Marrite Rasmusdatter, saavel over ordene, som Omkostningerne afsiges.

Knud Fosse, som var indstevnt for Slagsmaal og anden skieldsord mod Kaare Klevedal, og hans datter, som begge ei nu møder, forklarede ei samme ord at have

1731: 221

talt, langt mindre anlediget til at sige det, sampt indstevnt Vidner, som dette skulle have seet, Magne Mycheltuun, Aamund Hopland, Børge og Ole Sællevold, samme at afbevise.

Ole Halstendal møtte paa Kaare Klevedals veigne og gav tilkiende, om alt dette ei at være vidende; paa en eller *eller anden Maade.
Knud Fosse sagde sig at have været overstadig drukken og aldrig ved at have sagt saadant, langt mindre anlediget til det, og hvis noget saadant skulle være skeed, saa bad hand om forladelse og ærklærede Rent for Retten aldrig at have Aarsag til Saadant at Kunde sige - hvormed den anden partis fuldmegtig Var fornøjet - og stadfestede saa Retten dette forliig med advarsel, efterdags at entholde sig fra ald uskikkelighed, saa fremt ei videre straf skal foraarsagis.

Rangele Larsdatter Sem fremstillede sig for Retten og forestillede for Almuen og Laugrettet, om dem ei er vitterligt, at hon er huusarm formedelst Qvægs Mistelse og derforuden haver en Vanfør Mand ? hvortil Almuen og Laugrettet enstemmig svarede, at dem Vel er vidende at hon haver mist mestendeels sit qvæg af den siuge syge Landet overgaar, saaog haver en Vanfør Mand og har stræbet som en flittig Koene og ei ved ødselhed eller andet fordervet det, hvilket de Vel Vidende med god Samvittighed vilde og Kunde bevidne og gierne vil rekke hænde en hielpsom haand, Naar den høje øfrighed vilde \naadigst/ tillade hænde samme frihed over resten af fogederiet;
Citantinden begierede hvis for Retten passerit er, under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnes erholdelse som Retten consenterede.
Det samme tingsvidne indgav de og om Ole Larsøn paa samme gaard boende - som forrige.

Sluttelig blev restantsen saavel for forleden Aars Skatter forfattet, som for dette Aars første termin, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet;
Og som ingen flere Sager efter paaraabelse, til paakiendelse, vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 11 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar Restantz- Skatte og Sage-Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Eide, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordleehn og Wos S/igneu/r Jens Lem

1731: 221b

Udi Bøigdelensmandens sted Magne Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Fyllingsnæs, Magne Fyllingsnæs, Ole Fyllingen, Lars Echanger, Mikkel Echanger, Iver Fyllingen, Peder Echanger, Niels Myhr med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Navn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt Høiøfrigheds Befalinger som fol/io 213 og 214 findis extraherede - dernest blev publicerit
(1.) Johan Smidt(s) tilkiendegivelse til opsidderne og alle om Jordals Gaards bortselgelse dat/erit 4 Febr/uarij 1731.
2. Karen Friman S/a/l/ig/ Johan Garmands udstedde bøxelbrev til Lars Aamunds/øn paa 2 p/un/d Smør udi Hagsetter dat/erit 7 Martij 1731: men ei reversen anvist.
3. H/er/r Christen Tunboes udstedde bøxelbrev til Magne Siursøn paa ½ løb Smør ¼ t/ønne Malt udi Rommerem, dat/erit 8 Decembr/is 1730, reversen ei anvist.
4. Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Wilhelm August von der Ostens udstedde Resolution paa Anders Tvedtens anddragende, angaaende Kirkernis reparation som

paa Hammers Almue skal meddeelis tilsammen 150 rdr 2 merker 4 s/killing, dat/erit Bergen d/en 21 Martij 1731.

5. Botele *Anders tillige med sin Lauværgis og formynderens Anders Søre Qvingis udstedde Skiøde til Erik Nils/øn paa 21 merker S/mør 3 Kander Malt udi Hope, dat/erit 2 Aprilis 1731 ./.

6. Iver Fyllingen og Ole Sandalen(s) udstedde Skiøde til Anders Nils/øn paa 13 ½ merker Smør og 13 ½ Kande Malt udi Holmaas, dat/erit 10 Aprilis 1731.

7. Hans Echnæs, Magne Olsøn Indre Hindenæs og Ole Olsøn Echnæssis udstedde Skiøde til Ole Nils/øn Røe paa 21 merker Smør 10 ½ Kande Malt udi Røe, tilforne efter Skiødets udviis af 27 Julij 1723 ejende 3 merker Smør 1 ½ Kande Malt, tilsamme 1 p/un/d S/mør 12 Kander Malt udi Røe, dat/erit Eide Tingstæd d/en 11 Apr/ilis 1731.

8. Anders Totland og Anders Biørges udstedde Bøxelbrev til Knud Andersøn paa 1 p/un/d Smør 20 Kander malt udi Totland, dat/erit 10 Aprilis 1731 ./.

9. Peder Hofmands udstedde Bøxelbrev til Stephen Iversøn paa 1 p/un/d Smør 16 Kander Malt udi Høland, item Leilendingens derpaa fulte Revers, dat/erit 7 Martj 1731 ./.

D/en 12 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, Vare *advarede (anammede), blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

1731: 222

Bøigdelensmanden efter ordre af fogeden ladet stevne Ole Olsøn Biørnevold og Kari Monsdatter Houge for Lejermaal og Barneavling efter forrige tiltale.

Ole Olsøn Biørnevold møtte og tilstod loulig for denne Sag at Være stevnt, saavel paa egne som huustrues Veigne; og at de allerrede ere copulerede sammen;

Fogeden paastod dom til ægteBøders erleggelse efter Loven.

Afsagt.

Ole Olsøn tilfindis for sig og huustrue at betale Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Iver Qvinge og Enken Ingeborg Qvinge efter forrige tiltale for slagsmaal, sampt de tvende Mænd Magne Esem og Ole Tofte som skulle afhøre Ingeborg Nore Qvinge gift med Mons Nore Qvinge og siden hendis udsagde Vidne her til tinge igien føre, hvilke begge tillige med de indstevnte for Sagen møtte og aflagde deris edelige forklaring om den af Ingeborg Qvinge for dem aflagde: saaledis at da Ingeborg kom i Stuen da sad Enken Ingeborg og Iver sin Koene Marrite og kifdes sammen, men Iver taugde stille, som Iver og hans Koene var udgangne, da skulle Enken skylde samme Ingeborg for det hon hafde tyvegods i sit huus og Enken sin Stifsøn Mons sagde, at hand skulle tage Iver sit hovet og ligge det paa en Stabbe og hugge det af og brende det op.

Fogedens paastand er at begge herfor maa anseeis i sterkeste Grad efter Loven; dog afbade de nu for Retten deris forseelse og blev saaledis imellem dem sluttet at hvem herefterdags først bevislig befantis udi forseelse, skulle foruden forrige bøder elles hvis (det som) de Kunde fortiene, betale forud til de fattige 4 rdr.

Sluttelig blev restantsen saavel for dette Aars første termin, som for forleden Aars restantze forfattet, for Almuen oplæst og som ingen indsigelse derimod blev giort af Retten forseiglet.

Anno 1731 d/en 13 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar Restants Skatte og Sage-Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Hoshofde, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Nils Hannistvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Birkeland, Johans Birkeland, Lars Birkeland, Ole Børtvedt, Stephen Raknæs, Gutorm Raknæs, Anders Dale, Johannes Børtvedt med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Navn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt Høiøfrigheds Befalinger, som fol/io

1731: 222b

213 og 214 sampt endeel af fol/io 221 findis extraherede - dernest blev tinglyst
(1.) Iver Esem og Ane Johansdatter tillige med Johannes Askeviigs udstedde Bøxelseddel til Lars Johansøn paa 1 p/un/d Smør 8 Kander Malt udi Eide, dat/erit 10 Apr/ilis 1731.
2. H/er/r Biscop Tanches udstedde Bøxelbrev til Ole Halversøn Soldat paa 18 merker Smør 15 Kander Malt udi Bernæs, dat/erit 22 Martij 1731, item Leilendingens derpaa fulte Revers dat/erit utsupra.

Fogeden tilspuurte Almuen om de kand negte at Capitain Højelse tillige med Leutenant Holch og underofficererne har nødt sin Skyds til Bergen med Compagniet da de der Vare beordrede at indreise og aflegge deris allerunderdanigste Ed, ? hvortil de svarede: at ingen *skylds (skyds) ham er betalt, eller giort; siden tilstod Skafferen Ole Tvedten paa Capitainens Veigne at have tilsagt tvende gange folk som denne forsømte Skyds skulle veddergielde in natura, men Var ei at obtinere (oppnå, drive igjennom) om endskiønt dem derfore blev præsenterit betaling, alt efter Skafferens tilstaaelse.

Vemund Sandalen lader opbyde inden tinge hans Myndlinge Marrite og Aase Johansdøttres tilfaldne Arvelodder udi rede penger 10 rdr 6 s/killing, om nogen dem paa Rente ville antage - men som ingen indfant sig da for Retten blev hand tilholdt samme at giemme indtil nogen indfant sig, som imod sufficant (Eng.: sufficient = tilstrekkelig, gyldig) Caution eller Pandt den vilde antage.

3. Joen Fieldschaalnessis udstedde bøxelbrev til Ole Johans/øn paa 12 merker S/mør 12 Kander Malt udi Grimstad, uden reversen at anvise, dat/erit 12 Aprilis 1731
4. Johannes Toschedalens udstedde Bøxelseddel til Baste Knuds/øn paa 12 merker S/mør 1 Mæle Malt udi Toschedalen dat/erit 13 Apr/ilis 1731.
5. Knud Miøsis udstedde bøxelbrev til Siur Nils/øn paa 22 merker S/mør 1 Mæle og 5 Kander Malt udi Heldal, dat/erit 13 Aprilis 1731.
6. Mathis Ladstad paa egne og Helge Revems Veigne udstedde bøxelbrev til Magne Olsøn paa 21 3/25 merker S/mør *Smør 14 3/25 Kande Malt udi Heldal dat/erit 13 Apr/ilis 1731.
7. Arne Roslands udstedde Skiøde til Elling Arnes/øn paa 12 merker Smør og 6 Kander Malt udi Rosland, dat/erit 13 Apr/ilis 1731.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Fogeden ladet stevne Vemmund Adskilds/øn Vahre for resterende Bøder 11 merker 4 s/killing til betaling og Processens Omkostnings erstatning.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne efter paaraabelse.
Stevnevidnerne Nils Hannistvedt og Ole Tvedten afhiemblede edelig at have stevnt ham med i gaar fiorten dagis Varsel for denne Sag og talte med hands Koene.
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting.

Afsagt.

Vemmund Adskilds/øn som nu befindis loulig stevnt efter Stevnevidnernis edelige aflagde depositioner og ei møder eller lader svare til Sagen foreleggis Laudag til neste ting at møde og svare for sig eller dom efter Citantens Stevnemaal Vorder afsagt.

1731: 223

Lars Vemmundsøn Haaland indstevnt, som udi Rafnsbergs tid er dømt at svare for Lejermaals Bøder 12 rdr og derpaa siden til mig har betalt 6 rdr; men som hand beretter til Rafnsberg forhen at have svaret 6 rdr, det og til Cammeret er angivet, er dog derpaa fult Cammerets Sentiment (mening) at Lars skal svare samme 6 rdr til Citanten og søge sin regres igien hos Ramsberg; thi stevnis Lars Vemmunds/øn samme 6 rdr til Citanten at udrede imod qvittering.
Lars Vemmunds/øn møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; og foregav at efterdi hand haver anvist sin qvittering at have betalt de søgende 6 rdr ved qvittering af Rafnsberg, hand da ikke bør betale disse nu søgende, men derfore at blive befriet;
Fogeden refererer sig til sit Stevnemaal og Cammerets ham tillagde ordre at den indstevnte til ham bør erlegge det søgende efter decision til ham og søge sin regres efter Cammerets ordre hos Rafnsberg.

Afsagt.

Retten Kand ikke negte, at jo qvittering af dend indstevnte Lars Vemmundsøn sig for disse søgende 6 rdr hvorfore hand nu søgis, er producerit at være af Rafnsberg oppebaaret, hvilken qvittering til \fogeden er leverit som den til det/ *det høi Kongl/ig Rente Cammer er nedsent; Men som det høibydende Cammer Collegium har resolverit (Resolvere = beslutte, avgjøre), at disse søgende 6 rdr, hvorfore qvittering af Daniel Rafnsberg er producerit, og Af ham oppebaaret, skal af dend indstevnte Lars Vemmundsøn betalis imod regres til Daniell Rafnsberg sin skadeslidelse igien at udsøge; saa er denne Ret Vanmægtig til det Høikongelige Cammer Collegii decision at opponere sig imod, men følgelig hvis (det som) bemelte Resolution tildømmer Lars Vemmunds/øn disse søgende 6 rdr at betale til Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem, som dem er beordret at oppebærge, dog; imod fuldkommen regres til S/igneu/r Daniel Rafnsberg sin skadeslidelse og betaling igien at udsøge paa louligste maade, som hand best ved og Kand.

Ole Stephensøn Bernæs og Brite Askildsdatter er igien stevnt for begangne Lejermaal, efter forrige tiltale;
Ole Stephens/øn møtte ikke; Stevnevidnerne forklarede ogsaa ei at have stevnt ham; Brite Askildsdatter møtte ikke, ei heller nogen paa hændis Veigne. Stevnevidnerne Ole Tveden og Anders Bernæs afhiemblede edelig at have givet hende med i gaar

1731: 223b

14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende selv;

Fogeden paastod, at efterdi hon ikke tilforne har kundet negte at Være besvangret, hon da for sin skyld maatte tilfindis at bøde sine Lejermaals Bøder, dog derfor tilholder at møde inden neste ting sin Barnefader rigtig at angive, paadet hand og for sin forseelse kand Vorde søgt, tiltalt og paadømt.

Afsagt.

Retten tager betenksomhed i at dømme denne Sag denne gang endelig saavit Brite Askildsdatter angaar, efterdi herudi falder store ting til eftertanke; thi som først Ole Stephensøn dennesinde ei er stevnt, ei heller Nils Aslaksøn med videre hon haver angivet, saa vil alle Sagen paagieldende, til neste ting indstevnis, at Retten dem videre Kand examinere før endelig dom udi Sagen afsigis.

Fogeden begierede afsigten beskreven til videre forkyndelse verbateim (Verbatim = ord for ord, ordrett) skreven - som blev bevilget.

Efter forrige tiltale haver fogeden ladet stevne Johannes Adskilds/øn Søre Myching for en staalen Smale fra Sephind Fotland og som Johannes har bekiendt, at hans huustrue Kari Andersdatter samme skal have taget førend hand slagtede den, er hon nu indstevnt til Veddermælhe og for Sagen og begge til Strafs lidelse efter Loven.

Dend indstevnte Kari Andersdatter tilstod forseelsen og at have videt det haver været andens og ikke hendis eget faar ogsaa at være passerit som angivet er.

Fogeden i henseende til Almuen saavelsom andre udi hvis Skibbrede dette sked er, at denne deris brøst og forseelse i lemfeldigste Maader Maatte overseeis, allerhelst siden den *brek og brøst af Nød og hunger er Vorden begaaet.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Det er befunden af denne act, at disse indstevnte haver disverre begaaet dette Tyverie med at bortstiele fra Sephind Fotland en Vedder; Koenen beklager sin daarlighed, Manden sin uforstandighed, og hierteligst bejamrer deris begangne forseelse; den hele Almue intercederer (Intercedere = gå imellom, megle) for deris Gierning, efterdi den ei før af dem begaaet er og beklager deris fattigdom, som Mueligens haver drevet dem til denne syndige Gierning; den forurettede ei heller søger deris Ufærd, ei heller fogeden paa Kongens Veigne men paastaar den maa Oversees i *lemfendigste Maader; saa i saadan henseende, efterdi ingen Tyvs Straf over dem bliver æsket, ei heller nogen paastand Special til Straf exigeris (kreves), saa i underdanig følge af Lovens 2den Bogs 9 Capit/ul 17 art/icul reserveris den geistlige Ret og øfrighed deris tiltale til disse indstevnte med Skriftstaaelse, og disse indstevnte at

1731: 224

erstatte den skadelidende Sæphind Fotland denne ham tilføjede Skade efter Uvillige Mænds Skiønsomhed.

Derefter blev restantzen for forleden Aars Skatter og dette Aars første termin forfattet oplæst og af Almuen tilstaaet og af Retten forseiglet,

Og som ingen flere Sager dennesinde til paakiendelse vare indstevnte, saa blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 16 Aprilis er holdet almindeligt Vaar- Restantz Skatte og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Johannes Øfste Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mons Ascheland, Ole *Watne (Watle), Anders

Antun, Jens Antun, Johannes Askeland, Johannes Ronhofde, Johannes Hans/øn Ronhofde, Brynnild Mit Mielde, med mere tingsøgende almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed og ædruelighed sampt ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger og foranstaltninger, som fol/io 213 og 214 findis extraherede - dernest blev tinglyst

1. H/er/r Søren Bergendals udgivne Panteforskrivelse til Lars Anders/øn Houcheland paa 50 rdr, hvorfore er pantsat hans iboende huus med tilhørende huus paa Hougs Præstegaards Grund staaende, dat/erit 2 Aprilis 1731 ./.
2. Giertrud S/a/l/ig/ Raadmand Baggis tillige med hændis Lauværges og H/er/r Christen Kraags udstedde odelsløsnings Transport til Johannes Øfste Mielde Lensmand udi Mielde Schibbrede, paa Nicolai Jung Johans *Sol(?) (?: Sal/ig) til Mons Knuds/øn paa ½ løb Smør 8 Kander Malt og 2 s/killing i penge dat/erit 3 Aprilis 1731.
3. Madame Karen Frimands udstedde bøxelbrev til Anders Olsøn paa Sevri Jacobs/øns Brug, dat/erit 15 Febr/uarij 1731.
4. Herman Henrik Feifs udstedde paa Velbaarne frue Josina Schønnebols Veigne, bøxelbrev til Anders Monsøn paa 18 merker Smør og 12 Kander Malt udi Tvedteraas, dat/erit 24 Januarij 1731. Item reversen samme Tid anvist af samme dato.
5. Borge Litlands udstedde Bøxelbrev til Einer Nils/øn paa 22 ½ merker Smør 16 Kander malt, udi Wichne, uden Reversen at anvise dat/erit 13 Aprilis 1731.
6. H/er/r Giert Gielmeiden lod inden tinge opbyde 2de Jordeparter udi Hafre Hans og Nils og udi Gierstad Johannes og Simen tilkiøbs for det udleg de ere ham udlagde efter Byfogd Myres attest af 7 Decembr/is 1730 og erbyder H/er/r Giert dem det for 210 rdr 4 merker 5 s/killing hvis de det vil Kiøbe, hvis ikke da hand selger det til den høistbydende.
7. Elling Søre Solbergs udstedde Skiøde til Elling Ellingsøn paa ½ løb Smør 2 Mæler 6 Kander Malt udi Gaarden *udi Søre Solberg, dat/erit d/en 16de Aprilis 1731.

1731: 224b

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme saa vel paa Restantzerne som de ordinaire, blev foretaget med Sagerne, og hafde da

Fogeden ved Lensmanden ladet stevne Marte Knudsdatter, som 1723 d/en 26 Octobr/is blev dømt udi Bøder 6 rdr for begangne Lejermaal med gift Mand Ole Aamunds/øn Grøve, hvilke bøder hon endnu ikke har betalt, samme at betale efter fornyelsis dom eller lide straf efter Loven.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig stevnemaal svaret ei at have betalt eller har at betale med og bad om eftergivelse.

Fogeden paastod dom efter Loven til Confirmation til Bødernes erleggelse eller strafs lidelse paa kroppen ved fengsel.

Afsagt.

Som Marte Knudsdatter nu for Retten tilstaar ei at have betalt de forrige idømte Bøder d/en 26 Octobr/is 1723, for begangne Lejermaal med gift Mand Ole Aamundsøn 6 rdr, saa tilfindis *hond samme 6 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven at betale under Nam, eller i Mangel af Bøderne at straffis med fengsel efter Lov og forordningen.

Bendix Ernst Mannik haver ladet stevne Ærværdige H/er/r Søren Bergendal, efter forrige tiltale og Lavdags foreleggelse af 30 Nov/embris 1730.

Her/r Søren Bergendal møtte for Retten og tilstod loulig stevnemaal og tilstod at de søgende penger skyldig og pligtig at betale, angaaende denne paastevnte Vexel, men i Manqvem[en]t af Penger enpræsenterede hand forsikkring for Capitalen, hvad omkostningerne er angaaende, da erbyder hand sig for Retten, naar hand videndis vorder hvormeget de kand beløbe sig til, strax at betale, hvorpaa hand ogsaa for Retten ville levere 15 merker dandske, saa var hans begiering at Retten vilde imod tage den Caution og forsikkring som hand for Retten ville fremvise; og leverede saa for Retten en af H/er/r Geert Gielmyden accepteret paa hans Veigne til S/igneu/r Mannik assignation, at Vilde betale imellem Juul og Nyt Aar tilkommende Aar 1732 paa 20 rdr - og fogeden Lem til førstkommende Pindse fiorten dager derefter, erbød sig Muntlig, Naar Auctions Mesteren vilde dilatere til den tid at svare 20 rdr, paa det hans H/er/r Søren Bergendals huus ei med Nam inden den tid skulle bebyrdes, men hvis det \ei/ (Merknad: ordet "ei" er tilføydd med annan hand) skeer, hans Caution, som

1731: 225

nu muntlig indgaaet er, at Være af ingen Værdi og paa anden Maade ei at Ville cavere.
Peder Bejer svarede, at hand ønskede gierne at Kunde faa Sagen ophævet til at conferere sin Principal herom formedelst de af H/er/r Bergendal fremstillede og enpræsenterede Cautioner og vilde da med endelig dom lade beroe til nermere Conference og imod tog paa sin Principals Veigne de af H/er/r Søren Bergendal enpræsenterede 15 merker med reservation til videre hvis (det som) hans Principal nermere Kunde have at søge i fald hand ei med de enpræsenterede Cautioner blev fornøjet.

Afsagt.

Siden Mons/ieu/r Peder Bejer haver forlanget tid for at conferere sin Principal, om de af H/er/r Søren Bergendal nu enpræsenterede Cautioner for hvis hand indkaldet er, med videre reservation som acten udviser, saa udsettis med Sagen til Sommertinget at hans Principals egentlige Paastand og sentiment (tanke, mening) herom kand indhentis, før endelig Dom i Sagen vorder afsagt.

Derefter blev restantzen saavel for forleden Aars Skatter som dette Aar forfattet, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet, og som ingen flere Sager til paakiendelse Vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 18 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar, Restantz- Skatte og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Larsøn Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Arne, Johannes Euchaas, Jens Mieldem, Erik Arne, Johannes Rødland, Stephen Euchaas, Lars Aasem, Anders Qvame med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 213 og 214 findis extraherede - dernest publicerit

(1.) Anders Sætris udgivne AfKald til Thommes Toppe for Arven dat/erit 17 Apr/ilis 1731.

2. Johanna Adelusia Kønigis udstedde PanteObligation til H/er/r Stadshauptmand Knud Gielmyden paa 450 rdr hvorfore er pantsat Gaarden Salhuus med huuse og inventarium

1731: 225b

11 Melkekiør og 11 smaler, med videre samme PanteObligation omformelder, dat/erit 1 Decembr/is 1730.

Dernest fremstillede sig for Retten Aarent Paals/øn Carl Ols/øn, Lodvig Nils/øn, Nils Jacobs/øn, Aamund Olsøn, som af Skifte Retten efter Christian (Christen?) Christophersens forlangede vare tilholdte deris Ed at aflegge om deris i samme stervbod ingivne Krafs Rigtighed og præsenterede deris forlangende Ed, for hvem Eden blev oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet vel betenksom deris Ed at aflegge eller ogsaa eftergive hvis Af dem Kunde Være indgivet i lit eller meget;

Arents Paalsøn efter Edens aflesning og betydelse suer (sver) at hans Krav er Rigtig angaaende de 9 rdr 1 merker.

Carl Ols/øn aflagde derpaa sin eed at have at fordre sine indgivende 6 rdr 1 (5?) merker 14 s/killing.

Lodvig Nils/øn aflagde sin Ed om sin søgnings Rigtighed paa 4 rdr.

Nils Jacobs/øn aflagde sin Ed paa sit Kravs Rigtighed 4 rdr 5 merker 8 s/killing.

Aamund Ols/øn forklarede Edelig at have at søge 8 rdr.

Skafferen Johannes Ingebrigtsøn forklarede for Retten at hand var foraarsaget at *udkalde (ind-?) eendeel af Store Sandvigen som hand haver tilsagt at stevne med sig udi Kongens Sager og derudi har Været motvillige, hvorover Sagerne haver staaet lenge ud og ei kunde komme til endskab, saasom Petter Jacobs/øn, eller Jacob Petters/øn, Aamund Ols/øn og Nils med Elven, Mons Olsøn, Herman Vingaard, Svend Svends/øn, Rasmus Svens/øn Peder Anders/øn,

Jacob Petters/øn møtte ikke, Nils med Elven ei heller, Mons Ols/øn ei heller, ei heller Svend Svends/øn, ei heller Peder Anders/øn.

Men Aamund Ols/øn, Herman Vingaard og Rasmus Svendsøn møtte og tilstode loulig at Være stevnte for Sagen;

Stevnevidnerne Johannes Ingebrigts/øn og Lars Tostens/øn afhiemblede Edelig at have stevnt dem med i gaard fiorten dagis Varsel for denne Sag og talte med Jacob Peters/øns Koene, ligeledis med Nils med Elvens Koene, item Mons Ols/øns Koene, item Svend Svends/øn selv og Peder Anders/øns Koene; de Andre 3de undskyldende sig med *med deris Uvidendhed; og at have Kongens passer som Matroser, ei negtende at jo Skafferen dem derom tilsagt haver, men ei at have Været enten udi Anden forretning eller andet Kongl/ig forretning occuperit;

Fogeden paastod, at endskiønt de udi højeste grad burde ansees og straffis som dem der haver Været øfrigheds ordre ulydig, men som det nu befindis deris tilstand er gandske ringe, de og lover bod og bedring herefter at betee sig lydagtig med de befalinger som dennem Kand forevisis af deris foresatte øfrighed, saa paastaaes dennegang ikke videre end at de noget til de fattige maatte bøde - dog med denne reservation at de efterdags skulle udvise sig Uhørsomme, de da saa Vel for denne forseelse som hvis efterdags Kand skee, bør lide fuldKommen straf efter Loven.

1731: 226

Afsagt.

Saasom de 3de indstevnte Aamund Olsøn, Herman Vingaard og Rasmus Svends/øn som nu ere tilstede, ei Kand negte, det de jo af Skafferen til Kongl/ig tienistes forretning ere

tilsagde og ei haver villet været Villige, da de dog til anden forretning af Kongens heller anden høi øfrighed haver været præ occuperit, som dem herudi Kunde hindre, allene undskyldende sig med, ei med saadan dem anbefallet forretning at være Vant, dog lovende efterdags hørsomhed; da som fogeden som Sagsøger ei dennesinde anden paastand over dem giør end at de maa ansees til en taalelig Mulcte til de fattige, dog med denne forbeholdning at hvis de efterdags med saadan ulydighed skulle fremture, med haardere straf at ansees, saa tilfinder Retten disse 3de indstevnte Aamund Ols/øn Herman Vingaard og Rasmus Svensøn at bøde dennesinde, enhver for sig til de fattige 12 s/killing dandske inden 15 dager under Nam efter Loven; dog med denne advarsel, efterdags at entholde sig fra saadan Ulydighed, saafremt ei Lovens Videre straff vil paafølge; de andre 5 udeblivende, saasom Jacob Petters/øn, Nils med Elven, Mons Olsøn, Svend Svends/øn og Peder Andersøn, som nu ei møder eller lader svare for sig og dog, efter Stevnevidnernis edelige aflagde depositioner loulig ere stevnte, foreleggis Laudag til neste ting igien at svare for sig, saafremt ei dom, om loulig Varsel i Sagen skeer, over dem, efter Citantens giørende paastand skal skee.

Fogeden haver ladet stevne Ane Jansdatter for resterende Bøder, dømt d/en 28 Aprilis 1724 - 4 rdr, samme at betale og Processens Omkostning at erstatte.
Ane Jansdatter møtte ikke, ei heller nogen paa hendis Veigne.
Stevnevidnerne Johannes [Ingebrigts/øn] og Lars Tostens/øn afhiemblede Edelig at have stevnt hende med loulig 4re Ugers Varsel og talt med hendis Madmoder, som samme stevnemaal læste.
Fogeden paastod Laudag, som Retten consenterede.

Dito haver ladet stevne Inger Hansdatter for resterende endnu Bøder 5 rdr 4 merker 4 s/killing med Vurderingsigt, samme at betalis eller dem erstatte med Processens nu forvoldte Omkostning.
Dend indstevnte møtte ikke.
Stevnevidnerne afhiemblede at have stevnt hende med 14 dagis Varsel for denne Sag og talte med hende selv.
Fogeden paastod Lavdags foreleggelse og foregav fogeden herpaa at Være betalt 2 rdr saa det endnu rester 3 rdr 4 merker 4 s/killing.
Forelagt Lavdag.

Mons Jensøn som for resterende Bøder 9 rdr er stevnt er ei udi 9 aar at finde, thi maatte dette udsettis.

Marte Nilsdatter er stevnt for begangne Lejermaal med Jeremias Slagters Søn Henrik efter H/er/r Jonas Mechelborgs forklaring af 29 Junij 1730 til bøders erleggelse

1731: 226b

efter Loven.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hendis Veigne;
Stevnevidnerne Johannes Ingebrigts/øn og Lars Tostens/øn afhiemblede edelig at have stevnt Marte Nilsdatter med i gaar 4re Ugers Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende selv.
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for dend indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Brite Andersdatter Teigland er stevnt af Kongl/ig Maj/este/ts foged fordi hon hafver ladet spargere at have haft omgiengelse med Soldat Nils Jensen (Jansen?) Toft, mueligens og derpaa kand findis Vidner over hændis tale i fald hon sin udtale skulle negeres (Negere = negte, benegte) stevnis nu til at fragaae eller tilstaae disse hændis ord, paa det at saadant syndigste bøigderygte engang kunde udslettis og straf paa de skyldige paafølge;
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hendis Veigne;
Stevnevidnerne Joen Falchanger og Ole Angeltvedt afhiemblede Edelig at have stevnt hænde for denne Sag med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og talte med hende selv,
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting som Retten consenterede.

Velærværdige H/er/r Giert Gielmeuden haver ladet stevne Erik Romsloe til strafs lidelse for begangne forseelse udi Kirken Nyt Aars dag 1731 imod Præsten H/er/r Søren Bergendal hvortil er indkaldet endeel Vidner;
Dend indstevnte møtte ikke: men Mikkel Romsloe møtte paa hans Veigne, som derudi intet directe ville svare til Sagen Stevnemaalet angaaende.
Stevnevidnerne Tomes Sem, og Lars Aasem afhiemblede edelig at have stevnt ham med i Mandags Var 14 dagers Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hans Koene, saa og til at anhøre Vidnernis forklaringer.
Af Vidnerne møtte Nils Borge, Fabians Mieldems Koene Johanne *Ellersdatter, Brite Rasmusdatter, Mikkel Olsøn Songstad, men Koenen ei møtte, Mons Indre Taqvams Koene, deris edelige depositioner at aflegge.
Mons Taqvam møtte ikke, som af Almuen foregivis at være meget tunghørt, og ei heller møtte Mikkels Koene.
Vidnerne bleve da afhørte, omendskiønt Mikkel Monsøn Songstad før vilde svare for ham at Erik Romsloe Var Uroelig i hovedet for hvem eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige - og fremstod da først
Nils Borge som edelig udsagde: At da hand med Præsten H/er/r Søren Bergendal Vare udi Hougs Kirke Nytt Aars dag og Klokkeren var med SognePræsten H/er/r Giert, fremstillede sig Erik Romsloe og begierede af H/er/r Søren at teignis til Altergang, da H/er/r Søren talede til deponenten derom, sagde deponenten sig at have hørt *at (af) H/er/r Giert at hand vel vilde tale med Erik først, saasom der taledes

1731: 227

om at hand Erik Romsloe ei skulle være vel forvart i sine 5 sind og truede Erik imidlertid til Præsten H/er/r Søren Bergendal, medens deponenten laae paa sine Knær og giorde sin bøn, og da hand stod op, hørde hand H/er/r Søren Bergendal sige til Erik, om ikke andet, saa burde du ei at anammes for dine trudseler om ei andet var brut, efterdi hand stod der med Vred huu, som og deponenten tilstod at Være skeed af Vred huu; en stund der imellem, saasom for (før) folk Var kommen i kirken, hørte deponenten et bulder af folk og hørde H/er/r Søren tiltale dem hvis de ikke vilde holde fred i Guds huus, skulle de *Kiøris ud, og da hørde deponenten Erik sige til H/er/r Søren, jeg var her nemblig i Kirken før du; Efter Prædikken da deponenten hafde forvarit Alter Klædet og slukket liusene, saasom ingen Klokker som før er melt, den dag var ved Kirken, men med SognePræsten og deponenten var kommen uden for Chordørren og H/er/r Sør\e/n sadt i Stoelen efter ham, siger Erik Romsloe, du skal ei Være Præst længer til h...(?) So..(?) og skede dette 2 á 3 ganger, og som deponenten saa sig tilbagers Kom H/er/r Søren gaaendis efter ham og *digt ved (Hollandsk: dikt = tett, tett innpå) deponenten og gik saa deponenten til Eriks stoel for at blive staaende der indtil Præsten H/er/r Søren var gaaet forbie, for at baade hindre og afraade Erik Romsloe fra ald

uskikkelighed, og skuede Erik deponenten 2 á 3 ganger fra stoelen, da Erik blev af ham deponeneten til forstendig roelighed advaret, og rev end Erik Romsloe huen og vetterne fra deponenten for at faa ham fra stoelen, men deponenten vilde ikke førend Præsten var gaaet forbie og tilraadede Erik som før til skikkelighed, og da deponenten bukkede sig ned at optagede sine af Erik Romsloe nedrevne Vetter og hue, blev hand Var ved sin opreisning at Erik Romsloes haand Var fest udi Præstens Skulder \og deponenten rev dem løes/ og skiemmede sig Ved at see tilbagers og beskue videre saadan adfærd, men saa *Vraaet (fråden?) siden af Erik(s) Mund udflyde af Vrede. Derefter blev proponerit for deponenten de fremsatte af H/er/r Giert Gielmeiden qvæstioner hvortil hand svarede: ei meere at have til at forklare end skeed er - og ei videre sikkert erindre.

Johanne Mieldem fremstod dernest edelig og udsagde: ei andet at Være Vidende end da Præsten kom gaaende ned *at (ad) Kirken efter Prædikken var ende, hørde hand Erik Romsloe sige til Præsten H/er/r Søren du skal ei lenger Være Præst;

Brite Rasmusdatter fremstod dernest og edelig udsagde: at hon blev Var i sin stoel siddende, da hon hørte bulder i Kirken at da Præsten H/er/r Søren Kom gaaende ned ad Kirken imod Erik Romsloes stoel, blev hon Var at Erik Romsloe greb H/er/r Søren i Brøstet med sin haand, saa at hans Præste Kioele blev snæver i Ryggen og H/er/r Søren tog sig med sin haand for brøstet og smilede og Erik traadde af Stolen Vinkede med hatten efter Præsten ordene sagde

1731: 227b

deponenten dem ei at kunde erindre for bulder, hvis (det som) Erik talede, men Vredelig skeede dette.

Mikkel Olsøn Songstad fremstod dernest og edelig udsagde: at Nyt aars dags Morgen dette Aar da deponenten med sin Koene var kommen i Kirken for at søge herrens bord og *skrifteshovd(?) (?: skriftesbord el. -stoel), stod Erik Romsloe i sin stoel neden fore, kom Præsten H/er/r Søren en liden stund efter dem i Kirken og siden Præsten paaraabte dem som Vilde gaa til Guds bord at Komme frem før de skriftedis og lade teigne deris Nafn, gik deponenten først frem, saasom hans stoel var nermest og da deponenten gik af sin stoel talede Erik til ham at lade sig teigne med, at hand og vilde gaa til Guds Bord, og da deponenten hafde ladet teigne sit Nafn, vilde H/er/r Søren ei tegne Eriks Nafn, men spuurte om ikke Nils Borge var kommen i Kirken, og gik saa Præsten af Kirken og spuurte efter Nils Borge og Kom strax ind igien og da kom Nils Borge strax efter, og raabte *de (da) saa Erik Romsloe fra sin stoel til Præstens stoel og som Erik kom ind til Præsten, talede Præsten sagte til Erik, hvad det Var kunde deponenten ei høre og da dette var passerit blev Erik Romsloe haardmælt og talte haarde ord hvis hand ei Kand erindre og talede Præsten da til Erik igien naar du taler saa vredelig i dag, om du ei andet har giort, skal du ei anammes i dag, gik saa siden Erik i sin stoel og ei hørde videre ord af Erik, saasom deponenten da forføjede sig til Skriftestoelen, men Efter Prædikken efterat Mandfolkene var gaaen af kirken stod Erik Romsloe allene i sin stoel og da deponenten var gaaen ham Erik forbie, stod Erik fremst i stoelen sigende, jeg skal snakke med manden før end jeg gaar, og da deponenten var kommen med Kirkedørren og passerit Erik forbie blev hand Var, først Nils Borge komme og siden Præsten strax efter ham, blev hand var som siuntis efterat hand saa sig om at Erik vilde tage imod Præsten, men hvis Nils Borge ei hafde forhindret det, saa det til ont ud og blev saa var at Præsten forandrede sin coleur saasnart hand hafde passerit Erik forbie.

Marte Indre Taqvam fremstod dernest og edelig udsagde: At have blevet Var at da Præsten gik ned efter Kirke gulvet og kom til Erik Romsloes stoel, at Erik Romsloe af Vreed huu greb efter H/er/r Sørens Kiole og Krage, men ei saa at hand naadde dette og ei videre at afvide.

Afsagt.

Inge Olsdatter og Mons Taqvam som nu ei møder foreleggis til neste ting under straf at møde sit Edelige Vidne at afsige.

Ole Bastesøn paa huustrues Veigne haver ladet stevne Halsteen og Jøsten Selvigen sampt Moster Kisti efter forrige tiltale,
Halsteen og Jøsten møtte og producerede origi-

1731: 228

nal Skiftebrevet hvoraf bevisis at være tilfaldet 8 rdr og udi Gods 2 ¼ merker S/mør 1 1/8 Kande Malt fra 1712 og at reste nu Landskyld for 19 Aar og *3deeltage (3dietage) aarlig 8 s/killing - er 9 merker 8 s/killing, hvilke de indstevnte tilstode ei at have betalt;
Thi paastod Citanten dom først paa dette.

Afsagt.

Siden de tvende indstevnte Halsteen og Jøsten Selvigen tilstaar ei at have betalt den søgende Landskyld og anpart 3dietage af hans tilfaldende paa huustrues Veigne andeel udi Selvigen, saa tilfindis de at betale ham Citanten Ole Bastesøn resterende Landskylder og 3die tage til denne tid 9 rdr 3 merker 8 s/killing, 1731 aar ibereignet, inden 15 dager under Nam efter Loven; Og erstatte ham denne til Datum foraarsagede Processis bekostning med 1 rdr, under samme adfærd; Naar ellers Citanten giør Anvisning paa hos hvem hans øfrige tilfaldende Arv af Løsøre er staaende, som ei endnu betalt er, skal derpaa efter loulig stevnemaal dømmis hvis Ret er.

Sluttelig blev restantsen saavel for forleden Aar som for forrige og denne termin oplæst og forseiglet,

Anno 1731 d/en 23 Aprilis er holdet almindeligt Vaar- Restantz Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue paa Tingstedet Schoge, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Simen Schoge og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mikkel Knudsøn Bache, Jens Windenæs, Lars Ystvedt, Morten Nipen, Paal Foldnæs, Ole Spield, Mons Eriks/øn Glesnæs, Jacob Tøssøen, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten Var sat, og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 213 og 214 findis extraherede.

1. Hans Jacobs/øn Todes udstedde bøxelbrev til Lars Lars/øn paa 1/2 Vaag 6 merker fisk udi Langøen, dat/erit 14 Apr/ilis 1731, uden Reversen at anvise.
2. Peder Hambres udstedde Bøxelbrev til Carl Eriks/øn paa 13 1/2 merker S/mør udi Hammersland dat/erit 23 Aprilis 1731, uden reversen at anvise.
3. Iver Tøssøens udgivne Bøxelbrev til Mikkel Mons/øn paa 15 merker fisk udi *udi Gaarden Aase, dat/erit 23 Aprilis 1731 uden reversen at anvise.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne - og hafde da

Velærværdige H/er/r Henrik á Møinichen ladet stevne efter forrige tiltale opsidderne paa Gaarden Trengereid Jens, Anfind, og Ole til at betale ham tiende af gaarden Trengereid men Vincents eller Ole Vincentsen særdelis at betale;
De indstevnte {paa}tilstod loulig at Være stevnte for denne Sag og Ole Vincentsen

1731: 228b

tilstod selv ei at have betalt for de Aaringer 1729 og 1730, aarlig 1 mark er 2 merker - og producerede Citanten extracten af Protocollens Matricul at samme tiende saaledis betalis bør, som Citanten søger; dend *indstevnte paastod dom til Betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Citanten producerede extract af Matriculen (som) udviser at hans søgning er rigtig og hand endnu søger mindre af Gaarden end Matriculen udviser, Ole Vincentsen tilstaar ogsaa ei at betalt have dette søgende, udi tvende Aar, men de andre deris anpart, saa tilfinder Retten Ole Vincents/øn at betale de søgende 2 merker dandske for 1729 og 1730 og erstatte denne Processis til Datum anvente Omkostning med 1 rdr, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Anders Nipen haver ladet stevne Ole Hansøn Nipen for Slagsmaal, til vidne herom Torres Jacobs/øn og Knud Lars/øn Tæle.
Dend indstevnte tilstod loulig at være stevnt for denne Sag og henskiød sin Sag under Vidners førelse.
Citanten paastod Vidnernis førelse som og tilstode at Være stevnte til at Vidne i denne Sag: og først fremskaldet
Tørres Jacobs/øn som edelig udsagde: at hand med fleere kom til Holmen med deris fisk at selge og kom saa ind i stuen og fik sig to patter (potter) øl og Anders var inkommen i stuen og Ole lagde til Anders med haanden enten den var knyt eller aaben sagde deponenten ei at kunde erindre og bar det saa med dem til ovnen med Ole \Mons/øn / og Anders og Hans paa Holmen bad at skille dem ad og slog da Ole ham og nogle ord passerede dem imellem og siden greb de hverandre Ole og Anders i haaret og bleve saa skilde ad og da de Komme ud paa bryggen skieldede Ole Mons/øn Anders for en Kieltring.
Det andet Vidne Knud Lars/øn fremstod dernest og edelig udsagde: edelig og enstemmig som forrige og at Ole Monsøn skieldede ham for tyv og Kieltring.
Ole Hans/øn begierede tid og opsettelse til neste Ting at Vilde faa ført efterskrefne Vidner Hans Schult, med tienerne, Ulve Nipen med Kipperne.

Afsagt.

Retten tillader Ole Hansøn til neste ting at faa ført de nu nafngivne Vidner, da videre skal vorde Kiendt hvis Ret er.

Anders Nipen har ladet stevne Ole Monsøn Nipen for Slagsmaal til Vidne derom de forrige, Tørres Jacobs/øn og Knud Lars/øn som allerrede forklaret haver at Anders og Ole Monsøn har været i haargreb sammen og siden Anders skieldet af Ole Monsøn - og begierede Ole Monsøn samme Vidner som forrige, som og blev tilladt.

Knud Tæle haver ladet stevne Villum Jensen Tæle, for Skienden banden og Spøtten imod ham paa Juuledag, til Vidne derom Villum Vlves/øn Mittvedt, Ole Nils/øn Øfretvedt,

1731: 229

Villum Jensøn møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ei heller nogen paa hans Veigne;
Stevnevidnerne Hans Simens/øn Schoge og Lars Torsen afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag, og talte med hans Koene, men ei til at anhøre Vidnerne;
Vidnerne møtte ikke heller, thi henvises Sagen til loulig stevnemaal.

Ole Monsøn Tæle haver ladet stevne Anders Nipen fordi hand har slaget ham, bandet ham og løjet paa ham, til Vidne derom Ulve Nipen og Hans Schelt (Schult);
Af Vidnerne var stevnt Ulve Nipen, men ei Hans Schult,
Hans Simens/øn Schoge og Lars Tors/øn Schoge, afhiemblede edelig at have talt med ham selv;
Citanten paastod foreleggelse.

Afsagt.

Saasom Ulve Nipen er dennesinde loulig stevnt til at Vidne i denne Sag og ei møder sit Vidne at aflegge, saa foreleggis hand til neste ting igien efter loulig given Varsel at møde sit edelige vidne at aflegge under 20 lod sølvs bøder, og som Hans Schult ei er dennesinde stevnt til at Vidne i Sagen, saa vil saadant loulig skee til neste ting og Anders Nipen til Veddermæle, som paagieldende, da alting skal Vorde handlet hvis lou og Ret medfører.

Anders Nipen lader stevne Knud Tæle fordi hand haver skieldet ham for en Tyv og Kieltring, til Vidnerne derom Jacob Tæle, Peder paa Volden, Hans Halvorsøn Glesnesholmen, alt til strafs lidelse efter Loven og Processens Omkostnings erstatning.
Knud Tæle møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnernis forklaring.
Vidnerne møtte ikke. Stevnevidnerne Hans Simens/øn Schoge og Lars Torsøn Schoge afhiemblede edelig at have stevnt dem med mere end 14 dagis Varsel og talte med dem selv.
Citanten paastod foreleggelse for de udeblivende til neste ting,
Knud Tæle tilstod at have af drukkenskab udbrut med disse ord, og afbedet sin forseelse hos Anders, men Anders har ei vildet det; men siden bleve de for Retten componerede med hin anden og afbade Knud sin forseelse og den af ham Anders Nipen blev eftergivet og derpaa skeede haandrekning paa begge sider og Knud lovede Omkostningens erstatning til Anders Nipen.

Paal Bynes paa 3de Sønners Veigne Iver Bynæs, Mikkel Bynæs, Nils Fyllingen, haver ladet stevne Ole Hummelsund for at have slaget hans børn og isønderslaget hans Baad, alt til strafs lidelse efter Loven - til Vidne derom hans børn som paa Baaden Var.
Ole Hummelsund møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne.
Stevnevidnerne Hans Simens/øn Schoge og Lars Torsen Schoge afhiemblede

1731: 229b

edelig at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv men ei til at anhøre Vidnerne.

Afsagt.

Som Ole Hummelsund ei er stevnt efter Stevnevidnernis forklaring til at anhøre deris udsigende, saa vil saadant skee til neste ting, da Videre skal afhandlis hvis louligt er.

Mathis Villumsøn haver ladet stevne sin fader Villum Sangolt og Søster Kari Villumsdatter efter forrige tiltale.

Villum Sangolt møtte for Retten og forklarede, at hand ikke tillader at hans datters odelsgods bliver løst førend hon kommer til Myndighed.
Citanten paastod sin odelsRetz løsnings som eldste Søn.

Afsagt.

Lovens 5te Bogs 2 Capit/ul 63 art/icul taler udtrykkelig at Om fader lader Odelsgods efter sig eller andet Jordegods, da *da Viger ældste Søn til hovetbøllet; Nu er ikke fader men Moder død, fader igien lever og kand ikke medens hand lever betagis brug og besiddelse af sit tilkiøbte gods, thi faar Citanten Mathis Villumsøn taalmodis opbie faderens død, da løsnings Retten ham ei i følge af Loven kand betagis, ei heller besiddelsen til hovetbøllet; Vil nu fader fra datter løse medens hand lever, er hand nermere end Søn, og derfore faar Citantens paastand accqviessere (Akkviescere = finne seg i, slå seg til ro med) til faderens død skeer, da ham skal vederfaris den assistence som Loven ham er medholdelig udi.

Mons/ieu/r Friele lod ved Mons/ieu/r Hans Ottessen producere skriftlig Varsel af 12te Marti 1731 som blev læst, og afhiemblede Stevnevidnerne Stevnemaalet efter deris paaskrift, men Vidnerne Vare ei stevnte.
Mons/ieu/r Ottesen møtte paa Citantens Veigne, og forestillede at som Stevnevidnerne har afhiemblet at alle Vedkom/m/ende som i stevnemaalet ere indbegrebne har faaet loulig Varsel til dette ting at møde, og Citanten hafde formodet at Vidnerne skulle bleven formaaet efter Loven godvillig at møde hvilket hand dog fornemmer her mislouget, saa paastod hand at de som haver faaet loulig Varsel og nu ei møder maatte foreleggis til neste ting at møde til hvilken tid hand vilde indkalde Vidnerne, saasnart hand faar tingernis berammelse at Vide.
Peder Bejer indgav derpaa sit skriftlige foregivende af 23 Aprilis 1731, saa og det udi indlegget paaberaabte;
Ottesen formeente at Mons/ieu/r Bejers forestillelse bliver aldeelis ugrundet anseet, thi de mænd som haver Været med forretningen er ikke af reqvirenten forlanget til nogen forretning, men af fogeden som Vidner medtaget i følge af Lovens medhold og conseqventer bør de og at aflegge deris Vidnisbyrd, naar Vedkommende det finder fornøden; angaaende Daldorf, da har hand

1731: 230

i medens hand levede og var frisk faaet loulig Kald og Varsel saa at den exception Mons/ieu/r Bejer derimod har fremsat, vel falder af sig selv.

Afsagt.

Saafremt loulig Varsel til neste Ting skeer vedkommende paagieldende, som Loven exigerer, skal videre vorde handlet saa vit med Loven conform findis.

Sluttelig blev restantsen saa vel paa forleden Aars Skatter som dette Aars første termin og af Retten forseiglet, og som ingen flere Sager til paakiendelse ere indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 25 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar Restantz- Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Grimstad, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Dyngeland, Arne Bratland, Ole Smørraas, Stephen Mittun, Nils Heldal, Lars Tvedt, Erik Mittun, Salamon Grimstad, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger som fol/io 213, 214 [findis extraherede] dernest tinglyst

1. Knud Olsøn Riples udstedde Skiøde til Ole Knuds/øn paa 1 p/un/d 3 merker Smør 1/8 huud udi Riple, dat/erit 2 Aprilis 1731.
2. Oluf Cosmusøn Bornemanns udstedde Bøxelbrev til Anders Nils/øn paa 1 p/un/d 9 merker Smør udi *Batland (Bratland), dat/erit 1 Decembr/is 1730 item Leilendingens derpaa fulte revers.
3. Catharina Osia S/a/l/ig/ H/er/r Arnoldus de Fines udstedde Skiøde til Lars Olsøn Øfre Birkeland, paa 9 1/2 skilling Buegild udi Mittun, hvorfore er betalt 97 rdr 2 merker 6 s/killing, dat/erit Bergen d/en 4 Januarij 1731.
4. Ditoes udstedde Skiøde til Halvor Nils/øn paa 1 løbs leje udi Mittun, hvorfore er betalt 123 rdr 8 s/killing dat/erit Bergen d/en 4 Januarij 1731 ./.
5. Ditoes udstedde Skiøde til Carl Mikkels/øn Walle, paa 9 1/2 skilling buegild udi Mittun hvorfore er betalt 94 rdr 3 ort 12 s/killing, dat/erit 4de Januarij 1731.
6. Ditoes udstedde Skiøde til Erik Pedersøn paa 9 1/2 skilling udi Mittun, hvorfore er betalt 94 rdr 3 ort 12 s/killing, dat/erit 4de Januarij 1731 ./.
7. Ditoes udstedde Skiøde til Salamon Nils/øn paa 19 skilling buegild udi Mittun, hvorfore er betalt 189 rdr 3 ort, daterit 4de Januarij 1731 ./.
8. Arnoldi de Fines udstedde Auctions Skiøde til S/igneu/r Henrik Henriks/øn paa Gaarden Øfstebøe 1 1/2 løb Smør, Lund 1 løb 12 merker S/mør 1 huud, Haaland 1 løb Smør, hvorfore er betalt 306 rdr 1 mark 8 s/killing dat/erit 26 Junij 1730.

1731: 230b

9. Bodelle Garmand tillige med hendis Lauværges Velærværdige H/er/r Jens Jons/øn Mariagers udstedde Skiøde til S/igneu/r Henrik Henriks/øn paa gaarden Espeland af Skyld 3 løber Smør 1 1/2 t/ønne Korn og 2 faar, hvorfore er betalt 560 Rdr, dat/erit Bergen d/en 19 Januarij 1731.
10. Commerce Assessor Jan von de Lippes udstedde Panteforskrivelse til sin Moder Madame Wenche von der Lippe for 2800 rdr, hvorfore er Pantsat Gaarden Aarestad med paastaaende huuser og inventarium, item Møllendal og ald anden gaardene tilliggende herlighed, dat/erit Bergen d/en 12 Aprilis 1731.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden efter ordre af fogeden ladet stevne Ane Johansdatter Lund for resterende Bøder og Sigt 4 rdr 2 merker 12 s/killing, sampt hendis formynder Baar Lund til at giøre anvisning om hendis Arve Midler.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hændis Veigne.

Forrige formynder Baar Lund møtte for Retten og siger sig at Være delibererit fra formynderskab og at have leverit til hænde 2 rdr 3 merker til hænde, resten at være leverit til S/a/l/ig/ Mons Lund; og præsenterede hand nu at Vilde betale de 15 merker.

Stevnevidnerne Lensmanden Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede Edelig at have stevnt hænde med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med hendis Madmoder Harmeke Hougen;

Fogeden paastod at Baar Lund bliver først paalagt at betale disse 15 merker hand tilstaaet haver, saaog tillad at faa indkaldet hende til neste ting og hendis Arvingers formynder til videre Ansvar.

Afsagt.

Saasom Baar Lund selv tilstaar at have inde for Ane Johansdatter 15 merker dandske og dem vil tilsvare saa tilfindis hand samme inden 15 dager at udrede under Nam efter Loven; Ane Johansdatter foreleggis Laudag til neste ting at møde de øfrige rest at ansvare og tillades at faa indkaldet hendis *forrmynders Arvinger til videre opliuslighed, da og videre skal kiendis hvis louligt er.

Dito haver ladet stevne Synneve Myntevigen for resterende Bøder 2 rdr;

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller tilstod nogen paa hændis Veigne noget stevnemaal, men Ole Skaffer forklarede at hon for dem haver bekiendt at have leverit dem til Nils Birkeland, hvorfore fogeden paastod at Nils Birkeland maatte paaleggis at møde og beedige om de ere til fogeden betalte som Retten consenterede, eller og qvittering derfore at anvise.

Anders Peders/øn stevnt for at betale resterende og d/en 16 Octobr/is 1728 idømte Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stev-

1731: 231

nevidnerne Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede Edelig at have givet ham 6 Ugers Varsel for denne Sag og talte med hands Madmoder Madame Schiøtte.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse til neste ting, som blev consenterit.

Ane Catharina er efter Kiendelse af 9 Decembr/is 1730 som da tiente hos S/igneu/r Hermand Frochen til Bøders erleggelse for begangne Lejermaal efter forrige tiltale.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hendis Veigne.

Stevnevidnerne Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede Edelig at have stevnt hænde med 6 Ugers Varsel nu om Løverdagen for denne Sag og talte med hende selv udi hendis Hosbonds g/amme/l Præsten i Tydskekirken.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte som Retten consenterede.

Malene Christophersdatter Fløen for begangne Lejermaal med en Gvarnisons Soldat, efter forrige tiltale;

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hendis Veigne.

Stevnevidnerne Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede Edelig at have stevnt hende med 6 Ugers Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med hende Selv udi Anders Dissentuuns huus hvor hon tiener.

Fogeden paastod dom over hende til Bøders erleggelse efter Loven.

Afsagt.

Malene Christophersdatter, som først befindis loulig stevnt og nu efter Laudags foreleggelse ei møder eller lader svare til Sagen, tilfindis at betale for sit begangne Lejermaal Med Gvarnisons Soldat Rasmus Hansøn 12 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito haver ladet stevne Ingeborg *Monsøn for begangne Lejermaal og Barneavling med Anders Nils/øn Soldat under Lif Compagniet til Bøders erleggelse efter Loven.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hændis Veigne.

Stevnevidnerne Ole Totland og Pavel Dolvigen afhiemblede edelig at have ikkun givet hende 2 1/2 Ugis Varsel for denne Sag og talte med hende selv udi Bergen hos Bærent Busch hvor hon Nu tiener;
Thi blev Sagen henvist til loulig stevnemaal.

Fogeden i Anledning af Velbaarne Her Stiftbefalingsmandens ordre af 3 Martij 1731 haver ladet indkalde efterskrevne Mænd, Lars Aase, Vincents Tistad, Niels Schage, som søgte efter ermelte Mand Lars Nils/øn som udi Stene Vandet er fundet, død, deris forklaring herom at giøre; og forklarede da
Lars Aase at de rodde med stokken efter ham paa det sted hvor de fornam at den afdøde hafde revet Brake, kom de fast i ham strax ved samme sted og fant ham der død liggende i Vandet; og ei ringeste teign til nogen uchristelige omgang at have seet, men fant ham med sine Vetter paa, og hafde faaet en liden stod (stød) paa sin Kind, som de sluttede at

1731: 231b

være skeed af faldet hvor hand hafde staaet, og oprevet Ene ved (Einerved), som farligt sted Var.
Vincents Tistad forklarede som forrige.
Mons Anders/øn forklarede det samme som første enstemmig;
Fogeden begierede extract af hvis passerit er til at insuuiere sin høje øfrighed, som Retten consenterede.

Lars Halvorsøn Fleslands udstedde Skiøde til Ole Gregoriussøn paa 18 merker Smør udi Flesland, selv arvet 18 merker S/mør og nu udi alt 1/2 løb Smør dat/erit 25 Apr/ilis 1731 siden efter Matriculen fornemmet at skal ikkun have Arvet 9 merker Smør 6 Kander Malt, og Kiøbt 9 merker Smør 6 Kander Malt; til sammen hans brug nu 18 merker Smør 12 Kander Malt, som samme dag for Retten blev corrigerit.

Samuel Storms odelsløsnings Ret til Aarestad gaard og dends underliggende herligheder, sampt Penge Mangel, hvilken Gaard, efter hans skrivelse .....(?) Være Madame Venche von der Lippes tilhørende, dat/erit 24 Aprilis 1731.

Ole Rømmer Storm haver ladet stevne Henrik Vessel efter forrige tiltale;
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne efter 3de gangers paaraabelse.
StevneVidnerne Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede edelig at have stevnt ham med i Løverdags Var 3 Ugers Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.
Iver Olsøn indleverede Ole Rømmers indleg af 24 Apr/ilis 1731 som blev læst.

Afsagt.

Henrik Vessel som først befindis loulig stevnt og efter Laudags foreleggelse ei møder, eller lader svare til Sagen, tilfindis at betale Citanten Ole Rømmer Storm paa samptlige Arvingers Veigne de ham søgende for resterende afgift 25 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven og erstatte ham denne til Datum anvente Omkostning med 2 rdr under lige adfærd.

Dito haver ladet stevne Nils Andersøn Fløen efter forrige tiltale og Laudags foreleggelse;
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne;
Stevnevidnerne Ole Totland og Lars Myrdal afhiemblede at have givet ham mere end 3 Ugers Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hans Koene.
Iver Olsøn indleverede Ole Røm/m/er Storms indleg af 24 Apr/ilis 1731 som blev læst.

Afsagt.

Efterdi Nils Andersøn Fløen først befindis loulig stevnt og efter Laudags foreleggelse ei møder eller lader svare til Sagen, saa tilfindis Nils Andersøn Fløen at betale til Ole Rømmer Storm paa samptlige ArVingers Veigne de søgende 13 rdr 3 merker med 2 rdr udi Processens til Datum anvente Omkostning, alt inden 15 dager under Nam efter Loven.

Ole Rømmer Storm haver ladet stevne Jukkum Hartvigsøn Schaale med skriftlig Varsel af 10 Martij 1731

1731: 232

for 24 rdr.
Dend indstevnte møtte ikke efter 3de ganges paaraabelse, ei heller nogen paa hans veigne.
Stevnevidnerne afhiemblede Edelig at have givet [ham] mere *en (end) 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv;
Paa Citantens Veigne blev begierit Laudags foreleggelse til neste ting, som Retten consenterede.

Sluttelig blev restantsen saa vel for forleden aar som dette Aars første termin forfattet og oplæst og af Retten forseiglet.

Og som ingen fleere indfant sig, som Sager hafde til paakiendelse indstevnt, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 28 Aprilis er efter høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand(s) høibydende ordre, Grundet paa Kongl/ig allernaadigste befaling skeed samling paa gaarden Damsgaard efter publiqve tilforne giorte publiqve anslagelse udi Præsence af Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftsbefalingsmand H/er/r Wilhelm August von der Osten, og som fogeden med Svaghed var beladen kunde hand *hand dennesinde ikke comparere, hvor da de Conditioner som Auctionen skulle forrettis ved blev tydelig oplæste som fra Rente Cammeret ere opsendte af 20 Maj 1730 som de tilstædeværende saa formeldende:

1ste Post.

Kiøberen nyder den Gaard hand bliver høistbydende paa med Bøxel, Landskyld og 3dietage og fløtning, sampt ald anden Jorddrottelig Rettighed efter JordeBogens forklaring fra den Tid af Hans Maj/este/ts Auctionens udfald allernaadigst haver approberit og fremdeelis til Odel og Arv og Ejendom ligesom den afgangne Severin Svanenhielm haver fult.

2.

Saa maa den kiøbende og have Magt selv at besidde, bruge og beholde, sampt giøre sig den kiøbte Gaard saa nøttig og gavnlig, som hand, Lov og forordning Gemæs, best ved og kand udi alle Maader, hvorimod hand af Gaarden svarer, de deraf gaaende og paabudne {Skatter} sampt paabydende Kongl/ig Contributioner.

3.

Kiøbesummen betaler Kiøberen udi dandsk Courant Myndt til Idsige Stift Amptskriver Velædle og Velbyrdige S/igneu/r Assessor Wilhelm Hanssen, inden fire Uger efter hands giorde højeste Bud vorder approberit og *fort (for?) alt nu at stille Nøiagtig Caution; Thi præsteris ikke Betalingen til den Tid bliver Gaarden med dens tilhørende paa nye Auctionerit og det paa den første høistbydendis Risico.

4.

Ligesaa betaler dend høistbydende og kiøbende selv det Stemplet Papiir til Skiødets udferdigelse, og dessens Indløsning udi Rente Cammeret besørger.
Rente Cammeret d/en 20 Maj 1730.

1731: 232b

Hvorda først blev indsat Gaarden Damsgaard med sine underliggende Pladser efter taxationens Udviis og dens Specification derudi, U-agtet den af H/er/r Krigs Raad \Hvidt/ for giorte Melioration nu prætenderende 600 Rdr, for dend summa 1606 Rdr, men intet Bud blev derpaa giort, dernest indsat for 1000 Rdr
Bastian Gierding bød 1050 Rdr Velb/aa/r/ne/ Stiftbefalings/mand 1100 rdr Bastian Gierding 1150 rdr H/er/r Krigs Raad Hvidt 1160 Rdr Bastian Gierding 1170 Rdr Johan Gulik 1190 rdr H/er/r Krigs Raad Hvidt 1200 rdr Mons/ieu/r Jacob Butoud 1210 rdr Bastian Gierding 1260 rdr Mons/ieu/r Butoud 1310 rdr Krigs Raad Hvidt 1330 rdr Mons/ieu/r Butoud 1400 rdr Paulus Von der Lippe 1420 rdr Krigs Raad Hvidt 1430 rdr Bastian Gierding 1470 rdr Velbaarne H/er/r Stiftbefalings/mand Wilhelm Aug/ust von der Osten 1500 rdr Warner Haasevinchel 1510 rdr Krigs Raad Hvidt 1515 rdr Erik Smedt 1520 rdr Krigs Raad Hvidt 1525 rdr Warner Haasevinchel 1550 rdr Erik Smedt 1560 rdr Krigs Raad Hvidt 1565 rdr Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand H/er/r Wilhelm August von der Osten 1600 rdr H/er/r Krigs Raad Hvidt 1610 rdr.
Og som intet højere Bud blev giort og Cautionisten Velædle og Velbyrdige Assessor Hanssen \efter Velbaarne H/er/r Stiftsbefalingsmandens tilspørgelse/ med dette Bud var fornøjet Naar H/er/r Krigs Raad Hvidt ei Videre prætention til Stervboden eller ham \og Arvinger/ vilde giøre paa den anvente Melioration 600 rdr; som H/er/r Krigs Raad Hans Clemmesen Hvidt, ogsaa offentlig paa Auctions Stedet declarerede, at skulle skee og forblive og Assessor \Hanssen/ forklarede ei at kunde vente højere Bud, at blive herpaa giort, blev den H/er/r Krigs Raad Hans Witte, paa Kongelig videre allernaadigste approbation tilslaget for Et tusinde Sex hundrede og 10 rdrs svarelse til Kongl/ig Cassa med videre, uden afkortning, paagaaende, efter Auctions Conditionerne, Omkostninger; og stillede Ermelte H/er/r Krigs Raad Hvidt til Cautionistere for denne udlovede summa S/igneu/r Bastian Gierding, S/igneu/r Johan von Gulich og S/igneu/r Warner Haasevinchel, som nærværende ved Auctionsstedet, Cautionen ogsaa for Velbemelte Krigs Raad Hvidte indgik frivillige.
Dernest indsat Gaarden Sælen af skyld 2 løber Smør med inventorium efter taxationens udviis, som ogsaa paa Auctionsstedet for de Kiøbende blev bekiendt giort, og først for 1030 rdr, hvorpaa intet Bud blev giort dernest indsat for 800 rdr
Krigs Raad Hvidt 805 rdr Erik Smedt 810 rdr Krigs Raad Hvidt 815 rdr Johan von Gulik 820 rdr Erik Smedt 821 rdr Paulus von der Lippe 825 rdr

1731: 233

Johan von Gulik 827 rdr Mons/ieu/r Jacob Butoud 840 rdr Erik Smedt 850 rdr Velbaarne H/er/r Stiftbefalings/manden 860 rdr Mons/ieu/r Butoud 870 rdr H/er/r Stiftbefalingsmanden 900 rdr Krigs Raad Hvidt 905 rdr Erik Smedt 915 rdr H/er/r Stiftbefalingsm/anden 940 rdr Mons/ieu/r Butoud 950 rdr H/er/r Stiftbefalings/manden 960 rdr H/er/r Krigs Raad Hvidt 962 rdr Mons/ieu/r Butoud 965 rdr Krigs Raad Hvidt 967 rdr Erik Smedt 970 rdr H/er/r Stiftbefalingsmanden 980 rdr H/er/r Krigs Raad Hvidt 995 rdr Erik Smedt 1000 rdr H/er/r Krigs Raad Hvidt 1002 rdr Erik Smedt 1025 rdr.
Og som intet højere Bud af nogen blev giort og Velædle og Velbyrdige H/er/r Assessor Hanssen for Velbaarne H/er/r Stiftsbefalingsmanden declarerede ei højere Bud kunde ventis

og med dette giorde Bud var fornøjet, blev den S/igneu/r Erik Smed, som høistbydende, dog paa Kongl/ig Allernaadigste videre approbation, tilslaget [for] et *Et tusinde og femb og tive Rixdaler Courant, som for samme udlovede summa stillede til Cautionist S/igneu/r Jacob Butoud, som samme Caution, nærværende paa Auctions stedet indgik.

Anno 1731 d/en 30 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar- Restants- Skatte og Sage-Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Gaarden Frechaug, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts fogeds fuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Oen, Johans Sæle, Paal Toft, Vincents Tosvig, Anders Dale, Jacob Wig, Iver Oen, Mikkel Blom, med mere Tingsøgende Almue

Hvorda, efterat Retten, udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst, alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 213 og 214 findis extraherede dernest tinglyst og tilkiendegivet

1. S/igneu/r Johan Smeds tilbydelse til Leilendingerne og andre angaaende Gaustad gaards selgelse dat/erit 4 Febr/uarij 1731.
2. Madame Karen Friman S/a/l/ig/ General Toldforvalter Johan Garmands forsikkring til Kongen paa gaarden Erstad i Herløe Schibbrede beliggende af Skyld 2 løber 6 merker Smør, af dato Bergen d/en 26 Decembr/is 1730.
3. Friderich Schumachers udstedde Skiøde til Else Hansdatter Astrop (Alstrop) paa Gaarden Frechaug af skyld 1 løb Smør 1 t/ønne Malt, hvorfore er betalt 440 rdr, dat/erit Bergen d/en 4 Nov/embris 1715.
4. En Contract Sluttet imellem Bodele S/a/l/ig/ Jonas Heltis og hendis Søn Rasmus Helt, angaaende Laxefangsten af de gaar[der]

1731: 233b

Nore Sæle og Nøtenæs, saavit de gamble Vaager ere angaaende, hvis nye Rasmus Helt Kand opfinde, som ei præjudicerer de gamle her med Uvedkommende, dat/erit Bergen d/en 24 Julij 1728.

5. S/igneu/r Johan Hanssen Barth og Henrik Bruusis udstedde Caution, om sikker Betaling og afreigning med Bønderne efter forrige Contract imellem Bodele Helt og hendis Søn Rasmus Helt, angaaende Laxe Leverantsen af opsidderne paa Gaardene Nore Sæle og Nødenæs, dat/erit Bergen d/en 28 Decembr/is 1730.
6. Landsdommer og Laugmand Niels Knagenhielms udstedde Bøxelbrev til Anders Siurs/øn paa 18 merker fisk udi Hetlevig, dat/erit 24 Martj 1731 uden reversen at anvise.
7. Dittoes udstedde Bøxelbrev til Mons Nilsøn paa den halve deel udi Heggernæs dat/erit 22 Martij 1731, uden reversen at anvise.
8. Mette S/a/l/ig/ Jørgen Christians/øn Morsins udstedde Bøxelbrev til Nils Andersøn paa 5 skillings Leje udi Øfre-Kleppe, dat/erit 19 Martj 1731 uden reversen at anvise.
9. Hans Sem(s) udstedde bøxelbrev til Rasmus Joensøn paa 1 p/un/d 3 merker S/mør og 1/4 t/ønne Malt udi Hiertaas, dat/erit Bergen d/en 20 Martij 1731, uden Reversen at anvise.
10. Gudmund Mikkelsøn Toskhem, Knud Mikkelsøn Toskem og Ole Mikkelsøn lod tinglyse deris odelsløsnings Ret til Herbor Olsdatters halve brug, gift med deris Stedfader Halvor Toskem, paa 17 merker Smør, og samme 17 merker Smør, ved Moderens død, vil fatte indløst, dat/erit Frechaug d/en 30 Aprilis 1731.

D/en 1 Maj blev Retten igien sat sammesteds, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anam/m/ede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Mons/ieu/r Hans Ottesen og producerede stevnemaalet med seenist forafskiedigelse, som fantis paateignet af Stevnevidnerne Ole Kribech og Christian Drejer for alle Vedkommende at Være forkyndt;
Ingen af de indstevnte møtte, uden fogeden Lem, og Peder Bejer, som ei modsagde Varselen. Mons/ieu/r Ottesen møtte og som Vidnerne angaaende arresten ikke har faaet saadan Varsel, som Dommeren har holdet conform med Loven, saa var hand aarsaget at begiere Sagen udsat til neste Ret, som blev bevilget.

Nils Erstad haver ladet stevne Jens Erstad og hans Koene efter forrige tiltale,
Jens Erstad indleverede hans ærklærings skrift af dato 30 Aprilis 1731 saa formeldende: og tilstod Nils Erstad at saavit Omkostningerne ere angaaende Kunde ankomme, vilde hand have fogeden forlanged hvis (det som) hans Kongl/ig Maj/este/ts intresse er angaaende maatte reserveris til hans paatale.

Afsagt.

Parterne ere ikke betagne at forlige sig saavit dem selv vedkommer, thi stadfæstis og confirmeris det af dem for Retten indgaaende forlig efterdi de med ærklæring fornøjede ere; haver ellers Kongl/ig Maj/este/ts foged noget paa Kongens Bøder som herunder Kunde versere at tale, da reserveris

1731: 234

ham saadant, og i fald parterne om de paagaaende Omkostninger ei Kand forligis skal derom, ved particulair stevnemaal paakiendis.

Ole Hennøe stevnt for øvet Slagsmaal 3die pinsedag udi Bøevaagen med en Mand fra Byen.
Ole Hennøe tilstod at have været samme dag drukken og tilstod at da hand gik ud at Kaste sit Vand fra sig, ved hand ikke, hvorledis det er kommen imellem dem, men at have været taget af ham i halsdugen og de har været i Clammeri;
Almuen forklarede at denne Mands huus er af elendig tilstand og hans huus ei allene med fattigdom men Spedalskhed disverre angrebet, da begierede fogeden at hand dennesinde maatte modereris og afslette Straffen, dog med tilhold at hvis hand, efterdags Kunde og skulle findis i saadan uskikkelighed, hand da maatte straffis efter Loven.

Afsagt.

Mandens Ole Hennøe store fattigdom og tilslagende Kaars af ureenlig siuge Spedalskhed udi hans huus, efter Almuens beretning og intercession for ham, har opmuntret fogeden til denne lemfeldige i rette settelse efterdi lidet eller disverre intet er at faa hos ham, som Almuens hielp selv haver søgt til hielp, til hvis bøder herfore kunde udreedis; da, som ingen paastand om Bøder givis, kand og Retten ei derpaa dennesinde Kiende, men maa deliberere ham; derfra af foranførte i rettesettelse og fattigdoms og Kaarsis raisons; dog advaris hand herhos efterdags at entholde sig fra fylderie og anden uskikkelighed, saafremt hand ei Lovens reene straf vil udstaae, og derforuden tilfindis at give dennesinde til de fattige 1 rdr inden 15 dager, under Nam efter Loven, paadet hand efterdags kand entholde sig fra drukkenskab paa de dage, hvor hand heller bør søge, Gud at ære.

Hermand Henriks/øn Asch er stevnt for fortilig sammenleje med sin huustrue til ægtebøders erleggelse efter Loven.
Den indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Aadne Bragstad og Nils Walle afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting.

Afsagt.

Herman Henriks/øn Ask, som nu, efter Stevnevidnernis edelige depositioner findis loulig stevnt og ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis Laudag til neste ting igien at møde og svare for sig, thi ellers afsigis Dom.

1731: 234b

Fogeden efter ordre af Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftsbefalingsmand paa hans reqvisition til Velbemelte herre paa H/er/r Laugmand Knagenhielms ham tilstillede missive af 28 Martj 1731, er bleven Anlediget Sagen inden tinge at lade indstevne til examination og paakiendelse, og hafde da Bøigdelensmanden med Muntlig Varsel stevnt Lars Jacobs/øn til at anhøre efterskrevne Vidner om den Ulykke som er skeed med Mads Jansøn som af et Knivsting er død, Ole Mikkelsøn, Knud Halstensøn, Ane Gieflesdatter, og derefter at lide dom;
Lars Jacobs/øn møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt baade for Sagen og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer; og tilstod den indstevnte, at have stukket denne faldne Mads Jans/øn med en Kniv som *som deraf er død; men ei af Vred huu og {ei} blev angrebet af den anden med fodespend, da hand sad paa en Kiste ved bordenden og da hand vilde tage for sig med haanden, skeede denne disverre for ham Ulykke, hvortil hand aldrig intenderede.
Fogeden begierede Vidnerne som tilstæde Vare, afhørte: for hvem eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet, deris Sandhed at udsige under straf og først fremkaldet:
Ole Mikkels/øn som edelig udsagde efterat de andre Vare blevne udviste: at Lars Jacobs/øn sad inde i Stuen og sad og sprettede paa en Noet, saa kom Mads Jans/øn ind til bordet, værende bleeg udi sit andsigt, da hand dog tilforne var rødleden af ansigt, og sagde Mads Jansøn, du Ole talte som en brav Karl i aftes, men denne spiøten (piøten?) Lars Jacobs/øn talte som et skarn i aftes, og sagde da Mads jeg skal ret nu give dig Lars Noget; derpaa Lars svarede det Kand du giøre og derpaa sprang Mads Jansøn fra Bordet og spente Lars udi Magen og da Mads Kom saa hastig til Lars som sad med Kniven i høire hand, førde Lars Kniven til og stak Mads et spand neden for Svangen (Norsk Hist. Leksikon: Lengdemålet Spann = avstanden mellom tuppen av tommelen og tuppen av lillefingeren når fingrene er utspent) og levede ikke lengere derefter end hand tvende gange kunde gaa ud og ind ad denne stue dør; og efterat gierningen var giort lode de begge af hin Anden, og Mads sagde bitter død bære mig, og itererede det anden gang til Lars bitter død *bædre (bære) mig for gierning du giorde og i det samme blev deponenten [Var] blodet løbende af Mads og kastede Noten som hand bødde paa Bordet, sigende til Lars, Gud naade dig alt det du giorde og da græd Lars og bade gud trøste og bedre sig og bad Mads Lars løbe sin Vej, saa gik hand ud til sin huusbond Laugmanden at give ham tilkiende hvis (det som) passerit var, og før hand kom tilbagers igien, var alt Mads død.
Lars Jacobs/øn forklarede saa at være passerit som Ole Mikkels/øn forklaret haver.
Dernest indkaldet Knud Halstensøn som edelig udsagde: forklarede enstemmig som forrige uden dette at da hand Lars blev spendt af Mads og som fik

1731: 235

ont deraf, kand hand ikke sige at have seet Lars stikke til Mads saasom deponenten sad ved sit ardbeid og blev Var Lars holde Kniven i sin haand baade før og efter den tid, men blev derpaa blodet flydende Var og i øfrige som forrige Vidne efter gierningen.

Ane Gieflesdatter blev dernest indkaldet, som edelig udsagde: at have ligget siug samme tid i samme stue i en seng, hvor disverre denne Gierning er giort og da sad Lars og de andre inden for hver ved deris ardbeide, Mads Kom ind og talede til Lars som før er melt, gierningen at Være skeed, men ei saa at Lars stak til den anden, ordene talt som forrige forklaret haver af Mads og i øfrige hendis forklaring som de forrige.

End indleverede Ole Mikkels/øn et skriftlig edelig Vidne af Mons Rasmusøn Oen som selv ei kand skrive eller læse Skrift efter Ole Mikkels/øns tilstaaelse paa tilspørgelse af Retten som dog blev læst; men ei kunde antagis uden den Vidnende det selv oplæste.

Fogeden tilspuurte Lars Jacobs/øn om hand af Vred huu stak til ham, nemblig Mads ? hvortil hand svarede nej: fogeden producerede dernest den af ham bekomne Mænd Lensmanden Anders Tveten, Anders Nere Tveden og Iver Hopland ham tilstillede besigtelse af dato 28 Martj 1731: som blev læst: som dog ei var besigtelse, men allene af dem Uvedkommende Vidners forhør; men d/en 2 April forklarede Bøigdelensmanden Anders Tvedten efter ordre af fogeden at have *være (været) paa gaarden Hop at besigtige den faldne Mads Jansons Liig eller legeme med værende Iver Hopland og Anders Nedre Tvedt tvende ærlige boesatte Mænd af Herløe Schibbrede under Ed at have befundet at Stinget af Kniven var gaaet et lidet *stotte spand paa laaret fra Løsken, men enten stinget falt op ad eller ned ad kunde de ikke sige, og ei anden Skade blev Var.

Iver Hopland forklarede edelig og enstemmig som forrige.

Anders Nere Tvedt forklarede edelig som forrige.

Fogeden forlangede, at hvad som for Retten passerit er og afhørt maatte givis hannem beskreven, hvorudi maatte inddragis saavel Laugmand Knagenhielms angivende om den adfærd, som og Stiftbefalingsmandens derpaa fulte Befaling til fogeden, paa det hand kunde indhendte Stiftsbefalingsmandens nærmere ordre, hvorledis denne Omgang skal tracteris, paa det hand i sin tid, ikke skulle nyde nogen tiltale af Cammer Collegio, om hand herudinden anvender mere udgifter *en (end) skee bør, da hand straxen sit Allerunderdanigste Embede skal vide at proseqvere herudinden.

Afsagt.

Efterdi fogeden Lem som actor ei andet dennesinde forlanger end extract af hvis passerit er, saa bevilgis ham saadant til neste sky..delighed(?) at skee.

1731: 235b

Leutenant Jacob Ols/øn Landsvig haver ladet stevne Vincents Tostviig fordi hand hafde skieldet ham og hans Kammerater med ham værende paa samme Baad, da de skulle udsette deris Sildegarn for at fange Vaarsild, for Kieltringer, til Vidner derom Paal Nils/øn Dale, Peder i Blom til at Vidne i denne Sag; alt til Strafs lidelse efter Loven.

Vincents Tostenvig møtte og tilstod loulig stevnt for denne *for denne* Sag og til at anhøre Vidnerne; af Vidnerne møtte ikke nogen. Mikkel Blom svarede for Peder Blom at hand ei dennesinde formedelst hans huustrues Svaghed kunde møde;

Stevnevidnerne Johannes Aadland og Gutorm Røsetter afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end fiorten dagis Varsel til at Vidne i denne Sag og talte med ham selv.

Vincents Tostenvig møtte for Retten og tilstod at hand ei har advaret eller tiltalt nogen ved Nafn og lader det ankomme paa Vidnernis forklaringer.

Afsagt.

Siden ingen af Vidnerne møder som nu ere indkaldede til at Vidne i Sagen og det ene Vidne Peder i Blom haver loulig forfald og det andet Paal Nils/øn Dale ei møder, som dog ikke noget loulig forfald lyser, saa paaleggis disse begge indstevnte Vidner til neste ting igien, efter loulig given Varsel, at møde, deris edelige depositioner at aflegge, hver under 20 lod Sølvs bøder om udeblivelse efter loulig Stevnemaal skeer, uden des nødtørftigere forfald.

Fogeden haver ladet stevne Nils Ivers/øn Refskaar, som d/en 15 Julij (Junij?) er tildømt formedelst Lejermaal med Marrite Johansdatter da tienende paa Hennøe, hand at svare 12 rdr og hon 6 rdr. Og som nu fornemmis, maa samme hoeragtige Menniske være bort rømt herfra fogederiet; da, som Ole Iversøn MoldeKlef staar anført udi Skiftebrevet af 28 Junij 1727 at Være sin Broder Niels Iversøns tilsiunsmand, hand og nemblig Ole MoldeKlef herudi Citantens huus, har sagt sig god for sin Broders Bøder, at hans Broder, enten ved troe tieniste paa Citantens gaard, /: til hvilken ende Niels selvvillig og indstendig fæstepengene anammede :/ disse 12 rdr skulle optiene, heller dog dens summa tilsvare. Thi stevnis ei allene Ole MoldeKlef, sin Broders idømte Bøder med Processens Omkostninger at tilsvare, men end og at udstaae fornøden examen, om hand ikke er vidende og ei tilskynder udi denne sin Broders ulovlige og skiulte bortløbelse, allerhelst siden det

1731: 236

muelig vorder bevislig giort, at Nils Ivers/øn havde sit seeniste tilhold hos Ole MoldeKlef, da hand tog den syndige og forbandede gierning for sig og bortrømmede med sin hore. Marrite Johansdatters forældre stevnis ei allene at svare til sin datters bøder, men og under Ed at forklare inden tinge, om de ikke om denne sin datters horagtige bortløbelse ere medvidere, efterdi de ikke endnu saadant for Citanten, som deris Øfrighed har giort bekient, men skiult og fortiet.

Ole MoldeKlef møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Johannes Aadland og Gutorm Røsetter afhiemblede edelig at have stevnt ham \med/ mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og talte med hans Koene.

Marrite Johansdatters forældre Johannes Hennøe og Lisbet tilstode loulig stevnemaal, og ei vilde svare til datterens Bøder, saasom hændis forseelse ei tilkommer dem at svare for og om deris ondskab er vidende, saasom hon reiste fra dem til Byen til Amme og hvis siden skeed er, de ei at afvide.

Fogeden producerede et Skiftebrev af 1717 d/en 17 Julij hvor Nils *Olsøn (Iversøn) var tilfalden udi Arv efter sin salig fader 4 rdr 3 merker 2/10 s/killing og var da sat til hands formynder Nils Nils/øn Sture - paastaaende da formynderen da maatte udrede disse for det første tilfaldende Midler, dernest blev producerit et andet skiftebrev af 1727 d/en 28 Junij, hvorefter hand efter sin salig Moder tilfalt udi Arv 3 rdr 5 merker 8 s/killing og blev til Curator ansat hands ældre Broder Ole Ivers/øn MoldeKlef.

Og som ingen betaling endnu for hands Bøder er præsterit, formynderen og Curatoren for hans Bøder, En saa ret paa Skiftet er falden, paa hans Veigne bør være ansvarlig; dernest at Ole MoldeKlef maa stande som en skyldener for hans Broder efterdi hand udi Citantens eget huus haver lovet at enten Broderen Nils Ivers/øn ved Løn og Klæder skulle optiene sine Bøder, eller hand dog som en forsikkringsmand skulle være hiemgieldende og ansvarlig;

Bel..s..nde(?) Marrite Johannesdatter hændis forældre som ere indstevnte til at svare til Sagen, paastaar fogeden i henseende til hans Kongl/ig Maj/este/ts interressis beobagt, at de med Ed bør purgere (rense) sig, det de hverken haver af nogen hændis fortiente Midler udi deris huus og ejendom, eller at de har co..iverit(?) med hendis bortløbelse med dette løsagtige Menniske, med mindre de Vil være ansvarlige ei allene for Bøderne men end og for anden

straf, som forældre Kunde paaskiønnes, som den der lader sine Børn eller Barn raade sig selv og skiuler deris brøst, feil og Synd, og ei giver

1731: 236b

deris foresatte øfrighed det tilkiende, at Synd og ondskab af Landet kunde straffis og udryddis og ei under fordølgelse begaaes;
Videre hafde fogeden ikke dennesinde ei at indføre, men forlangede gienpart af hvis (det som) nu var protocollerit imod billig befaling til neste Rettis dag og Rettens videre drift.

Afsagt.

Det af fogeden forlangende bevilgis til neste ting, til Rettens videre paakiendelse.
Siden for Retten accorderede Marrite Johansdatters forældre med fogeden om Bøderne og betalte selv 3 rdr og lovede til høstetinget de øfrige paa datterens Veigne 3 rdr.

Mons Hellesund haver ladet stevnes ved fogeden for begangne fortilig sammenleje med sin huustrue, til Egtebøders erleggelse efter Loven.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne;
Stevnevidnerne Johannes Aadland og Gutorm Røsetter afhiemblede Edelig at have stevnt ham med mere end fiorten dagis *advarsel (Varsel) for denne Sag og til dette ting og talte med hans Koene.
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte, som Retten consenterede.

Mikkel Rasmusøn Oen er stevnt for fortilig sammenleje med sin huustrue til egtebøders erleggelse efter Loven.
Den indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne,
Stevnevidnerne Johannes Aadland og Gutorm Røsetter afhiemblede edelig at have stevnt ham for denne Sag og til dette ting, med mere end fiorten dagis Varsel og talte med ham selv.
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Johannes Nilsøn Herlevær stevner Johannes Joensøn Herløver for Slagsmaal og omsigelse, til Vidner derom Petter Nilsøn Herløver, Petter Olsøn Herløver, Mons Paalsøn Herløver Ane Nilsdatter Tielstad.
Johannes Joensøn møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnerne, Johannes Joens/øn fragik Sigtelsen aldeelis - Men Citanten tilstod saa at Være;
Vidnerne møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen og efterat Eden for Vidnerne vare oplæste, betydet og forklarede, sampt tilholdte deris Sandhed at udsige, blev først fremkaldet
Petter Nilsøn som edelig udsagde: at i fior Paaske aften vare de i Byen deponenten med flere og disse stridende paa en Baad, og da de komme forbi baaden og Vare komne frem om dem, blev hand Var at Aaren var oppe i Veiret af Johannes Joensøn, hvilken Johannes Nils/øn lagde ned igien, imidlertid tog Johannes Joens/øn fat paa Masteren og slog efter Johannes Nilsøn men ramte ham ikke, dog for Masteren i stykker af Slaget, videre bleve de Vare og skutte til dem og Johannes Nils/øn sprang ned i deris baad og Johannes Joensøn slog efter Johannes Nils/øn Med Masteren men treffede

1731: 237

ham ei og bade de saa Johannes Nils/øn komme i deris Baad, og da han vilde springe ned i Baaden fattede Johannes Joensøn Johannes Nils/øn i hatten og haaret sampt halsdugen og vilde legge til ham med høire haand, da sprang deponenten til og skilde dem ad; Hellig 3-Konger Aften hafde de funden en stok af Eg sammen, men stokken var *funden tilforne og Kranebielke*, da kom Johannes Joens/øn og Vilde s/amme stykke Ved tage ud af Nøstet, og hafde Johannes Nils/øn en liden *Gudt (gutt) halvvoksen og vilde trekke op sin Baad og Vilde have stokken udaf Nøstet, hvortil Johannes Nils/øn svarede ei at vilde slippe den førend alle komme sammen som fundede hafde, derpaa viste Johannes Nils/øn den smaa dreng hiem og hentede Mændner som forbud herpaa skulle giøre, som de og giorde, Ole Herløver Petter Olsøn, og Mons Paalsøn.

Petter Olsøn fremstod dernest og edelig udsagde: edelig og eenstemmig som forrige og At have været med i forbudet, og sagde Johannes Joensøn at hand efterdags skulle være og blive værre end tilforne.

Mons Paalsøn Herløver fremstod dernest og edelig udsagde: enstemmig som forrige, undtagen dette at de andre havde sagt hans baad skulle revnes sønder og Johannes Joensøn sagde end videre at hand herefter skulle være værre og ligge efter ham om det end skulle Koste Liv og Velferd.

Ane Nilsdatter fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt *at have hørt* af Johannes Joensøn sige til Johannes Nilsøn at hand skulle ligge efter ham, om det var i 2 á 3 Aar herefter om hand end skal spilde sit Liv og Velfert derfore.

Retten tilspuurte Johannes Joensøn om hand haver andre Vidnisbyrd i denne Sag ? svaret nej, uden sin Broder;

Citanten blev da fornøjet med at hand blev en tilstrekkelig ærklæring Og afbeed giort for Retten, med forsikkring om videre fredelighed efterdags.

Afsagt.

Efterdi Parterne imellem sig selv forligte sig for Retten saa at Citanten Johannes Nilsøn lod sig nøje med at Johannes Joensøn afbad for Retten sin imod ham giorde forseelse og Comminationer (Eng.: comminate = true, fordømme) og erstatte ham denne processis forvolte Omkostning, saa tilholdis Johannes Joensøn at ærklære Johannes Nilsøn saaledis ved afbeed, at hand beder Johannes Nils/øn vilde eftergive ham denne hands uforstandighed og ikke tilreigne ham hans ubesindige tale, lovende og forpligtende sig for Retten efterdags at leve saa fredferdig og eenig, at ingen Uroelighed af ham efterdags skal skee, og hvis det skeer, vil hand gierne lide baade for dette og efterkommende; hvilket forlig af Parterne indgaaet Retten stadfæster; dog derhos tilholder Johannes Joensøn efterdags at betee sig ikke allene imod Citanten Johannes Nils/øn, men end og imod alle Mennisker fredferdig, saafremt hand ei Vil Vente Lovens haarde straf - udi Processens Omkostning betaler Johannes Joensøn Citanten 9 merker danske.

1731: 237b

Nils Heggøen stevner Joen Heggøen for tag og fornermelse udi hands brug imod accord uden hans forlov og minde og dermed hindret hands Næring og brug.

Paa hans Veigne møtte Sønnen Ole Joensøn og tilstod paa faderens Veigne Stevnemaalets loulige forkyndelse.

Citanten forklarede at forleden Aar, da hand saa den indstevntis Sag at Være udsat, siden Citanten hafde den beste Laxevaag, tenkte hand at lade optage hans udsatte garn, siden Vaagerne saaledis ere deelte dem imellem at de Nyder aarlig efter brug baade Laxevaag og Lyregorstøen; hvilket Joen forleden aar og ligesaa i Aar haver giort, hvorfore hand anledegis

til samme nu at paatale saasom det angaar hans brød og føde -og ikke kand tillade sin Naboe at handle ubillig imod ham.

Afsagt.

Siden Joen Heggøen nu ei selv er tilstæde, som imod dette Stevnemaal Kand svare, saa foreleggis ham Lavdag til neste ting samme Stevnemaal at tilsvare, da Videre skal vorde *skal vorde* kiendt hvis Lov og Ret medfører.

Vincents Tostvig haver ladet stevne Mons Tostvig efter forrige tiltale fol/io 155.

Den indstevnte møtte ikke, mend Paal Toft svarede paa hans veigne ei dennesinde at have Leilighed at møde.

Vincents Paastod Dom til efterlevelse.

Afsagt.

Efterdi Mons Tosvigen ei efter Laudags foreleggelse møder eller lader svare til Sagen, saa tilfindis hand nu af Retten at efterleve hans tilforne indgaaende forliig med Ane Vincentsdatter og documentet underforseigle, saafremt hand ei vil bøde til Kongen for saadan opsedsighed 4 rdr, og erstatter hand desforunden Citanten denne ham tilføjede Processis bekostning med 9 merker inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dernest fremstillede sig for Retten Ole Monsøn Wig som haver erlanget Kongl/ig Allernaadigst bevillings brev at maa Egte Anne Johansdatter Næsse omenskiønt de ere hin anden udi 3die Leed beslegtede, dat/erit Friderichsbergs Slot d/en 10 Nov/embris 1730 og begierede at hans tvende indkaldede Vidner Ole Olsøn Wig og Nils Johansøn Wig, edelig maatte afhøris om deris Slegtskab, hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og eenstemmig udsagde: at Ole Monsøns Vigs faderModer Mari Vig og Ane Johansdatter Nessis ModerModer Magdeli Wig, vare Sødskende, og saaledis Ole Monsøn Wig og Ane Johansdatter hin anden udi 3die lige Led beslegtede.

Citanten begierede hvis for Retten passerit er, under Rettens forseigling beskreven, til tingsvidnis erholdelse som Retten consenterede.

1731: 238

Sluttelig blev oplæst restantsen saavel paa forleden Aars som dette Aars første termin, og som ingen indsigelse derimod blev giort af Retten forseiglet.

Og som ingen flere Sager efter paaraabelse til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 2 Maj er, efter Velædle H/er/r Leutenant Nicolis forlangende holdet Aasteds og odelsløsnings Ret paa gaarden Frechaug efterdi *efterdi tinget stod paa Touketisdag (Toketysdag - oftast 3dje tysdag etter påske, då odelssak etter lova skulle stevnes til odelstomta denne dagen) og forhindrede den dags Samling, med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged opnefnte Laugrettesmænd og de samme som i gaar betiente Retten og der staar indført tillige med Bøigdelensmanden Anders Tvedt;

Hvorda Retten blev tilstillet et Brev fra Leutenant Nicol af 2 Aprilis 1731 hvorudi hand begierer Sagens udsettelse til ultimo Junij formedelst loulig forfalds Skyld ved Embedes forretninger;

Ole Frechaug møtte paa den indstevntis Mons/ieu/r Miltzous veigne og indgav først hans indleg, siden hans Skiøde, det første daterit Lillegraven i Hardanger d/en 6 Martj 1731 det andet d/en 4 Nov/embris 1718.

Afsagt.

Efter H/er/r Leutenant Nicols missive udsettis med Sagen igien til d/en 29 Junij 1731 paa Frechaug, da videre *uden (inden?, med?) sagen skal handlis hvis Ret er.

Anno 1731 d/en 7 Maj er holdet Aasteds Ret paa Gaarden Giellestad udi den indstevnte Sag af S/igneu/r Henrik Henriks/øn contra opsidderne paa Søre Giellestad og den beneficerede ejer Lector Borneman, nærværende Laugrettesmænd Halvor Biørndal, Torgier Birkeland, Johannes Gimmeland, Lars Flesland, Ole Smørraas, Lars Mellishoug, Peder Hennøen, Paal Byenæs,

Hvorda S/igneu/r Ander(s) Heiberg møtte for S/igneu/r Henrik Henriks/øn og producerede hans udstedde continuations stevning af 29 Martij 1731 forestillende derhos Retten at de tvende Vidner som H/er/r Lector Borneman har ladet indstevne, ere de selv samme, som denne tracterende Sag ere paagieldende, thi ville hand formode, at Retten tager i observation hvorvit deris Vidnisbyrd kunde gielde, i fald, de imod forhaabning til forklaring og edelig deposition vorder antagne.

Varselen blev ei disputerit jo loulig at Være forkyndt som og af H/er/r Lector Borneman selv var paateignet; det samme tilstod de for Sagen før indstevnte, dem at være skeed saavit Varselen angaar; hvornest Procurator Preus som tillige med Lector Borneman møtte paa H/er/r Bornemans Veigne forestillede, at S/igneu/r Henrik Henriks/øn ikke maa tage det til mistykke, at hand, nemblig H/er/r Lector Borneman, imod S/igneu/r Henriks/øn træder i denne Sag; thi det er, efter H/er/r Lector Bornemans formeening hans allerunderdanigste pligt, at conservere, forsvare og beskierme, det beneficium som deris Kongl/ig Maj/este/ts ved det ham allernaadigst anfortroede Præste Embede eller Præste boels Jorder haver forundt,

1731: 238b

i hvilket fald hand staar nu i Sagen, som paa deris Kongl/ig Maj/este/ts Veigne, ligesom Jorddrot, og at fremme hans Tarv og forsvar, til den omtvistende fiskeries herlighed, med hvad videre af det *omtrettende ejendom kand dependere, haver hand udfærdiget hans contrastevning i Sagen, hvilken comparenten producerede af 18 Apr/ilis 1731 med S/igneu/r Henriks/øns paateignelse om loulig forkyndelse, som og af Mons/ieu/r Heiberg paa S/igneu/r Henriks/øns Veigne blev imodtaget, og begierede Preus, at de af H/er/r Lector Borneman indkaldede Vidner, maatte tagis til forklaring og paa udsagde forklaring, efter giorde Anvisning, følgelig Loven eedfæste den, men hvad S/igneu/r Henriks/øns paastand og formeening, om at Hans Magnes/øn og Mons Mons/øn ikke burde admitteris til forklaring, da skulle H/er/r Lector Borneman derimod formeene, at omendskiønt de ere Leilendinger, og beboer den part, som Præsteboelet allernaadigst er tilladt saa kand det dog ikke formeenis dem om Sagen at udsige deris Sandhed og derfore formodede hand at samme Vidner tillige med de andre indstevnte Vidner, vorder antagne at udsige hvad de om sagen haver hørt og veed, sær efterdi at Loven, efter Comparentens formeening ikke undskylder dem for i een og saadan Sag, som denne, hvor her trettis om Jord og dessens herlighed, at bære deris Sandferdige Vidnisbyrd, og derom ervartede Preus Rettens eragtning;

Heiberg for Henriks/øn replicerede, at hand endnu som før fører Sag, imod Hans Magnes/øn og Mons Mons/øn Søre Jellestad, for den Landslod de efter, comparentens formeening U-

rettelig haver oppebaaret og ikke imod H/er/r Lector Borneman, som allene er stevnt til veddermæle; thi refererede comparenten sig til sit forrige.

Preus derimod erindrede, at det lader sig ansee af S/igneu/r Henriks/øns procedeur, at hand mueligens intenderer at føre Sagen udi confusion (sammenblanding, forvirring, uorden) og maaskee skulle ville vilde det, at H/er/r Lector Bornemans nu indkaldede Vidner, maatte blive spildt; men comparenten vilde formode, at det ikke vil gaa ham an; thi ville Retten tage i overvejelse at S/igneu/r Henrik Henriks/øn haver ladet Kalde H/er/r Lector Borneman til Processen, saa ved Comparenten ikke at det kunde være til anden ende, end S/igneu/r Henriks/øn baade ved sit Stevnemaal og nu maae tilstaae at H/er/r Lector Borneman er Jorddrot saaledis som H/er/r Lector Borneman tilforne haver forklaret, at det omtvistede gods er hannem allernaadigst benificerit, At nu Henriks/øn vil søge Leilendingerne og forbigaa Jorddrotten, det ville comparenten formode ikke at have forstand med Loven; Men hand skulle uforgribelig formeene

1731: 239

at have medhold af Loven derudi, at de Bønder som beboer den part H/er/r Lector Borneman sig tilegner, bør udsige, hvis (det som) de om Sagen er bekient og er vidende, og derfore refererede Preus sig til contrastevningen og hvis forhen er bleven paastaaet;

Heiberg sagde, at Hans Magnes/øn og Mons Mons/øn ere de, som selv haver tilstaaet at have oppebaaret den omtvistede Landslod, og derfore kand hand ikke søge anden end dem; Kand H/er/r Lector Borneman paa \nogen/ loulig maade finde at forsvare dem eller gotgiøre, at de dertil ere berettige, faar Henriks/øn dermed lade sig nøje, til den ende er det og Henriks/øn har kaldet H/er/r Lector Borneman, som deris Jordrot til Veddermæhle;

Preus sagde, at det finder sig Vel i sin tid hvorledis Hans Magnes/øn og Mons Mons/øn skulle have taget denne nu af Mons/ieu/r Heiberg omtalte Landslod; Men H/er/r Lector Borneman formeener, at om nogen Landslod af dem er taget, saa er den taget af dem for ham som Jorddrot; over alt Naar Vidnisbyrdene ere tagne til forklaring og Sagen er kommen saavit at H/er/r Lector Borneman kand skride til sin deduction, da vil nok Retten udfinde hvem af Parterne til det omtvistede haver Ret eller ikke; Comparenten begierede endnu Vidnerne antagne til forklaring og begierede derudi Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Saavit Hans Magnes/øn og Mons Monsøn kand giøre anvisning paa om ejendommen og derom forklare, tillades dem at udsige, men ikke om de ting som de selv haver før paaberaabt sig at skulle bevise, og hvorvit deris Vidner siden kand vorde antagelige til styrke bliver vel af Retten observerit, naar ellers det sidste ergangne interlocutorium er vorden efterlevet, ved de forrige Vidners loulige tilkaldelse.

Alle Vidnerne møtte som indstevnte Vare til denne forklaring og de forrige afhørte Vidner undtagen den blevne. Og efterat Eden for Vidnerne var bleven oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: blev først fremkaldet

Magne Søre Giellestad som udsagde: at være 79 Aar og boet her imod 50 Aar at de paa Søre Giellestad og (af?) Citantens og Lectors haver haft fellis fiskerie sammen; men efter at Vidnet blev tilspuurt om nogen fremmede *Nøter haver kastet her med deris Nøter før de fik Nøter selv; svaret ei vist at kand erindre, men over 20 Aar siden haver de selv haft not; sammen; Preus tilspuurte Vidnet, om Vidnet ikke kunde erindre og Virkelig Veed, at hand tillige med de andre Leilendinger her paa Søre Jellestad, før end de fik Not, efter den forklaring, som Vidnet nu haver aflagt haver paa den part, som tilhører Phanøe Præsteboel ligesaavel som den der nu tilhører S/igneu/r Henrik Henriks/øn, taget Landslod af fremmede, som kunde

1731: 239b

med deris Nøter her have fisket ? hvortil hand svarede: ei at kunde mindis det. Preus tilspuurte end videre Vidnet om hand ikke viste og kunde erindre sig at giøre paalidelig forklaring om Skiel og Skifte om og imellem dend part som tilhører Phanøe Præsteboel og S/igneu/r Henrik Henriks/øn, sampt om Vidnet ikke *ikke ved, at det har vært en Dom passerit Og faldet om samme Skiel og Skifte, sampt om fellis herlighed saavel i fiskeriet, som hvorvit deris Ager og Eng angaar ?

Heiberg erindrede at før end dette Vidned svarede paa qvæstionen, at Vidnet er fader til den paastevnte Hans Magnes/øn, forestillende derfore Retten, hvorvit hand om de paa beraabte Domme kunde Være Vidende, eller hvorvit hans Vidnisbyrd derudi kunde ansees.

Preus sagde, at hand tilstaar gierne at Vidnet er fader til det andet indstevnte Vidne Hans Magnes/øn men derfore blev det Vel u-imodsagt, at hand i Kraft *og (af?) Loven og Rettens allerrede Kiendelse bør udsige sin Sandhed om hvis (det som) hand i denne Sag haver hørt og Ved, hvorfore Preus igien tog (igientog) hands siste Giorte qvæstion med dette yderligere tilleg, om deponenten ikke ved at de Leilendinger, som haver besiddet den part, som tilhører Phanøe Præsteboel, lige med den anden Part, som nu er kommen til Henrik Henriks/øn har nødt fellis herlighed til Land og Vand og ald herlighed som denne Jord i Almindelighed kunde følge ? at have hørt af gamle om en dom, men hvad tid den var afsagt, kand hand ikke erindre, og da skulle først være her paa stæden Sex Mænd med dommeren, siden 22 Mænd med Sorenskriveren, siden med Laugmanden 24 Mænd og da blev taget et stykke Mark fra Lectoratets Bønders part og lagt til Henrik Henriks/øns bønder, hvorimod Lectoratet skulle nyde fiskeri og kast med dem; dette at have hørt af hans g/am/l/e/ Koene fra hand Kom her til nu af hende fortalt; sampt hørt det samme af g/amme/l Christopher Giellestad, selv at have haft ham (domsdokumentet), men \ei/ at have kundet skrive og læse, leveret samme dom til S/a/l/ig/ Teiste som sagde for ham at dommen indeholdte dette - forklarede end videre at Være i samme dom, efter hørelse af andre, lagt en straf paa for dem som først brød, 1 stykke meel (Norsk Hist. Leksikon: Stykke = rommål for bl. a. mel, og utgjorde 8 våger, dvs. ca. 148 kg); den anden gang 3 tønder Varer, hvad det Var, ved hand ikke; den 3die gang landflygtige og miste sin gaard.

Hans Magnes/øn blev dernest indkaldet og forklarede: at Være 50 Aar og boet her imod 20 Aar; efter Spørsmaal svarede at være 30 Aar siden de band Nodt, men ei kand erindre at fremmede har kastet der før hans tid; siden hand blev boende her, fremmede her at have Kastet og blev byttet imellem dem paa Lectors og Henriks/øns enhver som de hafde part til; Preus spuurte Vidnet om de ikke har betalt til S/a/l/ig/ Schreuder Landslod af hvis (det som) her fisket er ? svaret nej men vel for Sellevigs Kastet, fordi deris not stod der fast og de maatte gaae paa Landet Milde tilhørende med deris toug og derfore

1731: 240

betalte det (de?) og siden tilholte Schreuder sig det Kastis andeel. Om Markeskiftet at have hørt det og det lille stykke Jord af sin Moder som skulle være givet for fiskeriet og derpaa kand giøre Anvisning og have hørt at Lectors Bønder har haft fellis fiskeri med dem og det før hand fik jord.

Mons Mons/øn forklarede dernest: at Være over 60 Aar og boet her 16 Aar og brugt Jord med sin Moder, eller Rettere at sige, styret Jorden med hende i 18 Aar, tilsammen 34 Aar, at have haft Noet over 30 Aar, men ei nogen før de fik noet at have kastet her, men fiskeriets brug fra hand var 15 Aar g/amme/l saasom hand baade er fød eller opfød her, brugt fiskeriet fellis med hin anden baade Lectors og Henriks/øns bønder; men hvis sild (siden?) ved fremmede Nøter for Landet er fanget, er deelit Landslodden imellem Lectors og Henriks/øns

opsiddere hver efter sin andeel af Jord; af g/amme/l tid at have hørt det af S/a/l/ig/ Christopher Giellestad, Moder og Modersøster at et stykke bøe som ligger her søndefor, skulle Være et Vedderlaug for fiskeriet og boede en Paa Lectoratet Peder Søre Jellestad, som mistede dette stykke Mark og Stephen som boede paa Henriks/øns part fik det, for andeel udi fiskeriet og er hand 5te Mand fra den hand taler om ..(?) ...(?) ingen har forlanget nogen Landslod af hvis her var fanget, men at Cammerraad begierede af Sellevigs Kastet som forrige Vidne forklaret haver eenstemmig,

Anders Øjorden forklarede dernest: 70 Aar g/amme/l at have tient her paa gaarden hoes Christopher Søre Jellestad i 3de Aar, og var hverken da af opsidderne eller andre fremmede Kastet sild her; forklarede ellers at have hørt i de dager, at fordi Henriks/øns bønders part var ringere skulle Lectors bønder give Henriks/øns Leilending et stykke Mark, Men hvor det ligger ved hand ikke og dette skulle være til forbedring med anden part og da skulle de til Lands og *Vans Være forligte, dette at have hørt af g/amme/l Christopher - og derpaa aflagde sin Ed ei rettere, sandere eller meere at Vide end hvis forklaret haver;

Dernest indkaldet Johannes Øfre Birkeland 78 aar g/amme/l at have hørt af Nils Flesland \som hafde g/amme/l Christophers datter/ at S/a/l/ig/ Præsident Garmand {..?..} ejede den Part i Søre Gielledstad som nu *Henriks/øn (Henrik) Henriks/øn haver tilkiøbt og S/a/l/ig/ Mag/ister Arnoldus de Fine som da Var Præst til Phanøe komme i trette sammen og da skeede et forlig imellem dem at det skulle være til Lands og Vands som nu er, men ei omstendelig kunde forklare derom, og at der skulle være givet noget til forbedring for Parten paa ene side, men ei hvorudi det bestod og derpaa aflagde sin Ed: ei rettere, sandere *elle mere at vide, end hvis forklaret er.

Lars Halvorsøn Flesland forklarede dernest, 50 aar g/amme/l at Være, ei her at have tient, men

1731: 240b

opalen eller opfød paa Grimstad, at hans Værmoder Christopher Søre Giellestads datter hafde sagt for ham at Stephen og Peder skulle bruge lige til Lands og Vands og derpaa aflagde sin Ed som forrige.

Derpaa begave vi os til at antage Vidnernis Anvisning, udi Parternis nærværelse angaaende et lidet stykke Mark som for fiskeriet skulle Være givet, som havde sin strekning fra sør til Nord fra Steenen anvist og i Myren og til helden, derfra Nordost til Stengierdet - og paa Sydvestre side fra den først anviste Steen til groven eller bekken opigiennem til Torvegierdet; og aflagde saa Magne Søre Giellestad sin eed ei rettere, sandere eller mere at vide i denne Sag end hvis hand havde forklaret og giort anVisning paa - den samme ed giorde ogsaa Hans Magnes/øn og Mons Mons/øn.

Heiberg sagde: at hand holt ufornøden noget vidløftig imod de førte Vidner at svare, thi foruden at de haver Vidnet om hvis dem selv paagielder, saa ere de endeel af dem partiske, i henseende til Slegtskabet, og over alt, saa har de ikke kundet Vidne om andet, end hvad de af g/am/l/e/ Sagn har hørt og naar det kunde udforskis hvorfra samme Sagn er kommen, var det mueligt det kunde befindis at det alt var fra en Mand og fra den der har været Leilending paa Lectoratets Part i Søre Giellestad, som vel har talt for sit eget beste; hvad sig angaar den paaberaabte hævd, da er det vel noget som ikke kand binde eller løse; thi hvor de ikke kand bevise at have nogen Adkomst, kand Vel ikke et uloflig brug give dem hæfd, allerhelst, da ingen ejere har Været tilfreds med hvad Leilendingerne indbyrdis sig saaledis har anmasset; det er og beviist at den omtvistede Sild, hvoraf Landslod er bleven ydet, er kastet og draget paa Henrik Henriks/øns Land, saa at om Lectoratets Landbønder end havde frihed at fiske for Landet, saa falt det dog ikke deraf at de skulle være fri for at yde Landslod til den; hvis Land

de trekkede paa, Comparenten refererede sig derfore til sit forrige og forventede Dom med erstatning for ibragt Omkostninger.
Preus replicerede, at som det er nu kommen saavit, at Vidnerne, efter H/er/r Lector Bornemans stevning ere tagne i ed efter deris giorde forklaring, og contraparten nu haver giort og deponerit i Rette hans formeening og paastand i Sagen, saa, i en deel, at Comparenten er fremmed i Sagen, en deel og fordi at hand merker at her skal Være andre og flere Vidner om det tretten er bleven ført

1731: 241

var hand foraarsaget at begiere at Retten vilde give ham communication af hvis baade tilforne og nu udi Sagen er passerit sampt og En billig tid og frist for at indkomme med alt hvad hand kunde have paa hans principals side at fremføre og i rettelegge og i forhaabning at nyde Rettens biefald til denne hans begiering, saa vilde hand, nemblig Preus ikke (ikkun?) have H/er/r Lector Borneman alle Jeris Competentia reserverit.
Heiberg formeente at H/er/r Lector Borneman har haft mere end tid nok til at tage Communication om hvis tilforne er passerit, men i fald Retten skulle bevilge H/er/r Lector Borneman lengere udsettelse, vil comparenten formode, at Dommeren ved en Kiendelse tilfinder H/er/r Lector Borneman, som med Contrastevning og som Contra Citant haver indtrenget sig i Sagen, paa egen bekostning at faa Dommeren og Mænd paa Aastæden.
Preus svarede, at det vedkommer ikke ham at raisonere om hvem der bliver skyldig eller uskyldig i de bekostninger som vil tilsvares i denne Aasteds Sag, men ved endelig Dom vil det findis om H/er/r Lector Borneman, som Comparenten ikke formoder /: bliver funden pligtig, men Comparenten skulle dog have den formeening og paastand at Retten ikke overiler hans Principal i saadan en betydelig Sag som denne, hvilken ikke H/er/r Lector Bornemans egen Persohn er paagieldende, dog paagielder det gods hvilket Lectoratet eller Phanøe Præsteboel ere bleven beneficerit med, thi vilde Preus ikke denne sinde incommodore Retten med Vidløftigere giensvar til Contrapartens protestation, men naar Sagen igien kommer i Rette, vil hand formode, at Retten skal finde den af anden Natuur og beskaffendhed end den som S/igneu/r Henriks/øn vil flatere sig af.
Heiberg refererede sig til sit forrige og protesterede imod lengere udsettelse.

Afsagt.

Sagen Udsettis til d/en 30 Junij førstkommende igien, efter Mons/ieu/r Preusis paastand, da Contra Citanten vilde indkomme \med/ hvis hand baade til Deduction og anden opliuslighed kand have, da Videre udi Sagen skal Vorde handlet hvis louligt er.

Anno 1731 d/en 21 Maj er, efter Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand H/er/r Wilhelm August von der Ostens befaling paa Ædle og Velærværdige Rector Stensens reqvisition, holdt besigtelse paa Præstegaarden Hammer for at eftersee samme gaards brøstfeldighed af huuser og derefter med 6 af Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nord-

1731: 241b

hordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd Lensmanden Johannes Øfste Mielde, Gutorm Hundhammer, Knud Vikno, Erik Blom, Ole Watle, Mons Øfste Mielde til at eftersee dissens brøstfeldighed, til hvilken Tid H/er/r Rector Steensen hafde indkaldet Enken til Veddermæhle, og eendeel af Hammers Præstegields Almues Mænd Lensmanden Elluf Mundal, Børge Grødtved, Magne Mundal, Aadne Giervig, Kaare Klevedal, Baar Hopland;

samme besigtelse at overvære for at tilsvare hvis (det som) dem tilkommer at udrede, og blev først besigtiget

(1.) Borrestuen, som befantis efterskrevne at fatte

2de Langsvilder paa 13 al/en 1 rdr 0 mrk 0 sk
10 t/ylter Bord indvendig og Udvendig á 2 merker t/ylten 3 - 2 - 0 -
2 ½ t/ylt KonteVeed 5 merker t/ylten 2 - 1 - 8 -
Næver til taget med øbs og andet at forbedre
14 Kipper á 2 merker Kippet 4 - 4 - 0 -
Ovnen i Stuen med bagerovnen som siden den tid ei er det
ringiste reparerit og da Vare ansat for 11 rdr, nu ligest 11 - 0 - 0 -
Vinduer fire at indsette med Remmer 4 - 1 - 0 -
Ardbeidsløn til alt dette uden Mure Ardbeidet 5 - 0 - 0 -
---
31 - 2 - 8 -

2. Efter forrige besigtelse paa Hammer d/en 29 Aprilis 1709 og 8 Sept/embris 1705 som melder om Herrekammer, at det i steden for et Vaanhuus udi ost og Vest ved Søen, besigtige Vi, bestaaende udi en stor Malet stue, derudi er 40 Vinduer, men ingen skorsteen eller Kakkelovn, Vinduerne vil repareris med Nyt blye og endeel Vindue Carmer med Rammer giøris Nye, sampt Mange Ruder indsettis vil Kaaste at reparere 16 - 0 - 0 -
4 oplenninger á 10 al/en á 16 sk st/ykket 4 - 0 -
Skrue Ardbeid at faa Veggen been med 2 - 0 - 0 -
12 hakespigere á 12 sk st/ykket 1 - 3 -
Til Gulvet i stuen at forbedre 2 t/ylter bord 4 - 0 -
Ardbedsløn her til 3 - 0 -
Gangen til forstuen 2 t/ylter bord 4 - 0 -
Ardbeidsløn 3 - 0 -
Trappen at forbedre 1 - 4 - 0 -
Nok 3de tillaaser i gangen á 8 sk st/ykket 1 - 8 -

3. Salen ovenpaa fattis

i Vestre brøst 3de 13 alens stokker á 2 merker st/ykket 1 - 0 - 0 -
14 Vinduer Enkelte med Carmer og blye sampt Ruder
at forbedre 5 - 4 - 0 -
Bord til Loftet at forbedre 3 t/ylter á 3 merker t/ylten 2 - 3 - 0 -
Ardbedsløn 1 - 0 - 0 -
Et Værelse har nødvendig gang paa Svalen ved oven
bemelte Sal 4 t/ylter bord 1 - 2 - 0 -
½ t/ylt Konteved 1 - 0 - 0 -

1731: 242

Arbedsløn dertil 2 - 0 - 0 -
Spiger hertil 100 spiger 1 - 4 -
Desforuden til den lange Sval som strekker sig langs
bygningen behøver 3de Soler 1 paa 10 al/en 1 paa
15 al/en 1 dito 8 al/en 1 - 0 - 0 -
10 standere 6 al/en á stykket á 1 mark st/ykket 1 - 4 - 0 -
Ligeledis opse (øpser?) 9 st/ykk á [..?..] 1 - 3 - 0 -
3de Soler 1 - 0 - 0 -

Bord til Svalen at indhegne at folk ei skulle falde
uden for, som i gangen gaar 9 st/ykk á 2 merker st/ykket 3 - 0 - 0 -
3de Planker til at forbedre gulvet med á 2 merker st/ykket 1 - 0 - 0 -
Arbeidsløn dertil 6 - 0 - 0 -
4. Dagligstuen grøn Malet derudi 18 Vinduer med en
Jernkakkelovn udi fattis
5 tylter ardbeids bord á 3 merker t/ylten 2 - 3 - 0 -
Spiger til gulvet 200 2 - 8 -
Skorsteenen at forbedris med steen og Ardbeidsløn 5 - 0 - 0 -
Vinduerne med Rammer og blye at indsettis 8 - 0 - 0 -
Ardbedsløn til gulvet at nedlegge 1 - 4 - 0 -
5. Kielderen under stuen fattis
1 Sole og et Underslag med 4re opstandere dertil 4 - 0 -
6. Oven over samme stue er et Cammer med 9 Vinduer, guul
Malet, i samme Cammer haver Været en Jernkakkelovn med
rør udigiennem til skorsteenen, hvilken ovn efter forrige besigtelse
bør igien opsettis at da Vurderit at Vilde Koste 16 - 0 - 0 -
9 Vinduer at reparere med Carmer og blye 2 - 3 - 0 -
4 t/ylter bord til gulv og loft 1 - 2 - 0 -
Ardbedsløn dertil 1 - 2 - 0 -
Spiger 100 1 - 4 -
7. Nest ved dagligstuen et lidet Cammer ved den østre side,
derudi 4re Vinduer, at forbedris med Nyt blye og Rammer 2 - 0 - 0 -
1 liden Vindovn af Jern, ovnen maa nedtagis og piben som
er trekket lige op igiennem taget af Nye opmures formedelst
des store brøstfeldighed og fare som er at frygte for,
hvilket i det meste vil Kaaste 6 - 0 - 0 -
8. Oven over og 1 lidet Cammer med skorsteen og fire Vinduer,
Vinduerne med Rammer og Ruder at forbedre 1 - 2 - 0 -
...?...(?) og 2 t/ylter bord til Gulv med ardbedsløn 1 - 2 - 0 -
Bord til Skurene og gavlene 40 t/ylter á 2 merker t/ylten 13 - 2 - 0 -
Ardbedsløn 6 - 4 - 0 -

1731: 242b

2 t/ylter Spær á 2 merker t/ylten 4 - 0 -
4re Render 18 al/en lange á 2 rdr st/ykket 8 - 0 - 0 -
6 torveld á 1 mark st/ykket 1 - 0 - 0 -
Næver til taget 80 Vaager Næver 13 - 2 - 0 -
Ardbeidsløn til taget 10 - 0 - 0 -
Fremførsel til dette alt 8 - 0 - 0 -
Nok fattis tvende dørrer med sine dørrer udj Laaes med
Klinke á 2 rdr st/ykket 4 - 0 - 0 -
Porten med Underslag og ardbed at forbedre 2 - 3 - 0 -
2de tversoeler oppe og Nedre ved ostre Ende af
Svalen 15 al/en 1 - 0 - 0 -
½ tylt standere á 10 al/en 4 - 0 -
Ardbeidsløn hertil 1 - 0 - 0 -
9. 1 Stald eller fæhuuset som Almuen bør vedligeholde paa den
østre Led af Jorden fattis

3 bielker á 10 al/en hver 1 mark er 3 - 0 -
½ tylt spær 7 al/en lang 2 - 0 -
½ tylt planker 12 al/en 1 - 3 - 0 -
3de tillaaser 6 al/en lange á 8 sk st/ykket 1 - 8 -
4re tylter Bord til bordtag 1 - 2 - 0 -
Ardbeidsløn dertil 1 - 3 - 0 -
---
summa 211 - 3 - 0 -

Dernest blev foretaget at besigtige Præstegaardens tilhørende huuser, som Stervboden vedkommer at Vedlige holde.

(1.) 1 Ildhuus paa den Vestre side over den lille Elv staaende, gandske borte, Grunden Viser at det haver Været 9 al/en bret og 10 al/en langt det nye at bygge vil Kaaste 50 - 0 - 0 -

2. Store Lade paa Vestre side staaende, fattis
2de Soler á 1 mark stykket 2 - 0 -
1 dito 13 al/en 1 - 0 -
1 dito 10 al/en 1 - 0 -
6 t/ylter bord til bordtag á 1 mark t/ylten 1 - 3 - 0 -
3de Kipper Næver 1 - 0 - 0 -
Ardbeidsløn hertil 2 - 0 - 0 -

3. Laden paa ostre siden fattis
4re t/ylter Bord 1 - 2 - 0 -
1 Sole 10 al/en lang 12 -
4re Vaager Næver 4 - 0 -
Ardbedsløn 1 - 0 - 0 -

4. Smalehuuset fattis
14 Vaager [Næver] á 1 mark Vaagen 2 - 2 - 0 -
2de torveld et *et paa 7 al/en et paa 12 al/en 1 - 8 -
2de Soeler 10 al/en lang á 12 sk st/ykket 1 - 8 -
2 t/ylter planker á 1 rdr t/ylten til gulvet 2 - 0 - 0 -
Ardbedsløn 2 - 0 - 0 -

5. 1 timmernøst fattis
4re t/ylter bord 1 - 2 - 0 -
1 Svild 13 al/en 2 - 0 -
2de Torveld 10 al/en lang á 12 sk *al/nen (st/ykket) 1 - 8 -
10 Kipper Næver á 2 merker Kippet 3 - 2 - 0 -

1731: 243

2de Oplenninger 6 al/en lange á 6 sk st/ykket 12 -
2de dito 4 al/en lange á 6 sk st/ykket 12 -
Ardbedsløn 2 - 0 - 0 -
---
72 - 3 - 12 -

Foruden disse forantegnede huuser paa Præstegaarden staaende fantis end nu paa Præstegaarden staaende, et stort timmernøst ved østre side af Elven, en floer paa den Vestre side af gaarden et Stabur staaende paa Præstegaarden, en liden Vudeve(?) (Vindeve?) (-deier?) stue paa den Vestre side ved Elven, nok et lidet hønsehuus, hvilke Præstegaardens huuse ere Uvedkommende og Stervboden tilhørende.

Efter forrige besigtelses formæld befantis til Præstegaarden efterskrevne inventarium, Sex Kiør, en Oxe, en Hest, en Sengedyne, en Kaabberkiedel paa ½ t/ønne 1 Lysestage, en Skierring, og en færringsbaad for 10 merker - hvoraf hver Koe ansaaes af Værdi 2 rdr 2 merker og oxen 2 rdr 3 merker, hesten meget gammel af Værdi 2 rdr 3 merker, en Sengedyne af Værdi 2 rdr solt paa Auctionen og svaris H/er/r Rector Steensen med Penger af Stervboden, 1 Kaabberkiedel paa ½ t/ønne for 5 rdr, 1 Lysestage af Værdi 2 merker 8 s/killing, 1 liden skierring af Værdi 1 mark, 1 færringsbaad af Værdi 10 merker borte, og som alle Baader paa Auctionen ere solte svaris den med Penge 10 merker.

Denne forretnings bekostning specificeris efter forordningen

Sorenskriverens Reise fra sit huus til stæden paa egen bekostning 5 Mile og 3 Mænd	1 rdr	1 mrk	8 sk
2de dagis fortæring Underveis	1 -	2 -	0 -
Dagens forretning	3 -	0 -	0 -
Reise og fortæring hiem ad	2 -	3 -	8 -
Mændene af Hougs Gield for deris Reise frem og tilbagers og dagens forretning hver 4 merker er	4 -	0 -	0 -
Fogeden for at tilsige Mændene	1 -	0 -	0 -
Forseiglet papir	1 -	8 -	
Beskrivelsen	4 -	0 -	
Forseiglingspenge	1 -	4 -	
	14 -	1 -	12 -

hvoraf Stervboden svarer den halve deel og H/er/r Rector Jacob Steensen den anden halve deel.

Anno 1731 d/en 5 Junij er efter H/er/r Assessor Jan von der Lippes begier holdet besigtelse paa gaarden Aarestad, med Sex dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged opnefnte Mænd, Lensmanden Ole Totland, Arne Totland, Niels Dyngeland, Stephen Mittun

1731: 243b

Ole Sandal, og Herman Morrits, for at tage Gaardens huuser udi forsvarlig øjesiun og hvad reparation de behøver; hvortil hand hafde ladet med skriftlig Varsel af 1 Maj 1731 indkalde de Odelsbaarne S/igneu/r *Samell Storm paa egne og Broders Ove Storms, sampt Søsters Veigne Cicilia Sophia Storm, item Mons/ieu/r Hans Storm, og Mons/ieu/r Ole Rømmer Storm som blev læst:

Mons/ieu/r Samuel Storm tilstod at være loulig stevnt, og de andres paateignelse udviste det samme; hvorpaa vi begave os først at besee en

(1.) Vaaning af Tømmer opsat af lengde 53 al/en og 21 al/en bred, Værelserne i sam/m/e Vaaning, en dagligstue med 2de SengeCammere hos, Vindovn i dagligstuen, et Kiøkken med 2de smaa Cammere, sampt skorsteen i Kiøkkenet, en storstue med 2de store Cammere, frue(?) gang mit igiennem huuset og oven paa en tømmer-Ark, hvorudi ere tvende afskiøtte Cammere, item Suetag paa denne Vaaning og pandetag. Piben til Kakkelovnen i dagligstuen vil forbedris med en plade som vil Kaaste 1 rdr 3 mrk 0 sk

Nok fattis huuset paa Nordre side Luuger til fire fag Vinduer, hver stykke med hengseler, d.....er(?) og bolter og 2 rdr st/ykket	8 -	0 -	0 -
Paa Søre side fattis 3de Render med opleggingen og			

Spigere 8 mrk st/ykket 4 - 0 - 0 -
Paa Arken fattis 2de Render 5 alen hver med
opleggen og Spiger 3 - 0 -
Til gavelen paa Porten at forbedre 2 - 0 -
Eenestour (Einestaur) og Ryeholter til haven, stolper
2 t/ylter af eener (einer) 3 mrk 8 sk st/ykket er 1 - 1 - 0 -
28 t/ylter Ryeholter 1 - 1 - 0 -
Kiørsel og opførsel 1 - 0 - 0 -
Arbedsløn 4 - 0 -
Luugerne at Male til 17 fag Vinduer á 1 mrk 8 sk st/ykket 4 - 1 - 8 -
---
2. Laden 24 al/en [lang] 14 al/en breed af Standerverk fattis
8tte tylter Bord 2 - 4 - 0 -
12 Vaager Næver 2 - 0 - 0 -
Laaven forfalden, at reparere med Materialer 2 t/ylter
planker á 8 al/en á 9 mrk t/ylten 3 - 0 - 0 -
Ardbeidsløn Kiørsel og fremførsel 5 - 0 - 0 -
6 stykker tillaaser á 6 al/en á 8 sk st/ykket 3 - 0 -
---
3. Floren 24 al/en lang 11 al/en bred fattis
1 ½ tylt Tømmer á 12 al/en t/ylten á 2 rdr 1 mrk t/ylten 3 - 1 - 8 -
3de bielker 13 al/en lange á 2 mrk st/ykket 1 - 0 - 0 -
2 ½ t/ylt planker á 12 al/en á 14 mrk t/ylten 5 - 5 - 0 -
1 *t/ylt tylt tillaaser á 8 sk st/ykket 1 - 0 - 0 -
Standerverk til baaserne 2 t/ylter á 2 merker 8 sk *st/ykket 5 - 0 -
4 Sæstræe 12 al/en lange á 1 mrk st/ykket 4 - 0 -
2 ½ t/ylter oplenninger á 2 mrk 8 sk t/ylten 5 - 12 -
20 t/ylter bord á 2 mrk t/ylten 6 - 4 - 0 -
½ t/ylt torveld 24 al/en lange 1 - 3 - 0 -

1731: 244

Næver til taget 40 Vaager á 1 mrk Vaagen 6 - 4 - 0 -
½ t/ylt Spær á 9 al/en 1 - 4 -
Ardbeidsløn, Kiørsel og fremførsel 24 - 0 - 0 -

Ved samme floer en hestestald og Skot eller gang imellem
Stalden Stalden af Tømmer opsat otte al/en langt fattis
1 tylt oplenninger at bordtekke paa 2 - 8 -
8tte t/ylter Bord 2 - 4 - 0 -
24 *aager (Vaager) Næver 4 - 0 - 0 -
Gangen Vil opskrues og med grund forsynis, dette med
Ardbeidsløn og opkiørsel 2 - 3 - 0 -
---
4. Borstuen 9 al/en lang og breed og 1 liden Boed i samme
bygning 8tte al/en lang og 9 al/en breed fattis
4re Sperrer og 8tte gulvaaser for 2 - 8 -
9 tylter Bord á 2 mrk t/ylten 3 - 0 - 0 -
16 Vaager Næver á 1 mrk Vaagen 2 - 4 - 0 -
4re *torvheller (torveld) á 1 mrk st/ykket 4 - 0 -

Kiørsel og førsel sampt Ardbedsløn 3 - 0 - 0 -
---
5. 1 Boed 8 al/en lang og bred, forsvarlig.
6. Boen ved borrestuen gandske til ruin og vil af Nye opbyggis og der ei bør være staaende, saasom den *den endnu(?) derhos staaende bygning er til ruin og hvis specification derfore giøris at have bekostet, bør til gode erstattes.
7. 1 liden Melkeboe og 1 Kornboed 17 al/en lang og 7 al/en breed fattis
12 Vinduer med rammer og blye at forbedre 3 - 0 - 0 -
7 t/ylter bord 2 - 2 - 0 -
4re Render paa 10 al/en á 2 mrk 1 - 2 - 0 -
½ t/ylt oplenninger 1 - 4 -
Til bordtag paa Nordre side 5 t/ylter bord 1 - 4 - 0 -
Kiørsel førsel og Ardbeidsløn hertil 4 - 0 - 0 -
Nok 1 gammel ovn gandske utienlig og Ubrugelig
*samp (sampt) Skorsteen

No. 8. Et Ildhuus af Standerverk 11 al/en lang og 9 al/en breed fattis
3 t/ylter bord 1 - 0 - 0 -
1 Sole i gangen paa 5 al/en 12 -
Ardbedsløn Kiørsel og førsel hertil 1 - 0 - 0 -

No. 9. 1 Smaleflor 12 al/en bred 18 al/en lang fattis
1 tylt timmer 12 al/en lang 3 - 0 - 0 -
17 tylter Bord á 2 mrk t/ylten 5 - 4 - 0 -
4re torveld 9 al/en lang á 1 mrk 4 - 0 -
1 tylt oplenninger 2 - 8 -
16 Vaager Næver 2 - 4 - 0 -
3de oplenninger á 6 sk st/ykket 1 - 2 -
4 t/ylter bord á 2 mrk t/ylten 1 - 2 - 0 -
Kiørsel førsel og Ardbed med skrueArdbed 10 - 0 - 0 -

1731: 244b

No. 10. Et Smalehuus 12 al/en langt og 9 al/en bredt af timmer med 3de Svaler omkring af Standerverk fattis
½ t/ylt timmer 12 al/en langt 1 - 3 - 0 -
2 ½ t/ylt planker til gulvet af 12 al/en lang 2 rdr 2 mrk t/ylten 5 - 5 - 0 -
½ tylt gulvaaser 10 al/en lang 2 - 8 -
3 tylter Bord á 2 mrk t/ylten 1 - 0 - 0 -
12 Vaager Næver á 1 mrk *t/ylten (Vaagen) 2 - 0 - 0 -
Kiørsel førsel og Ardbedsløn 8 - 0 - 0 -

No. 11. 1 *Kormølle 9 al/en lang og 7 al/en breed med 3de Gienger fattis
6 t/ylter bielker á 1 rdr 6 - 0 - 0 -
6 t/ylter planker á 10 mrk t/ylten 10 - 0 - 0 -

1 bielke under Møllen tvers over 2 - 0 -
2de luurebielker á 11 al/en lang 5 - 0 -
9 t/ylter bord 3 - 0 - 0 -
6 t/ylter bord til hestestalden ved Møllen 2 - 0 - 0 -
Nok 1 ½ t/ylt bielker á 5 merker 8 sk t/ylten 1 - 5 - 0 -
1 Nye qværn 9 - 0 - 0 -
1 Nye Kald med sine Venger 2 - 4 - 0 -
Mølle...?...(?) med alt 2 - 0 - 0 -
Den ene qværn til havreqværn i støkker og ikke kand
brugis over tvende Aar.
Ardbedsløn Kiørsel og førsel tilsammen 16 - 0 - 0 -
1 Svild under huuset med opskruen paa 8 al/en 1 - 0 -

Nok fattis for store huuset 2de Nye dørre til indgangen
som vil Kaaste 4 - 0 -

Nok til Arkerne til gaarden at forbedre med Rammer
8tte Vinduer og med blye at indsette 1 - 4 - 0 -

De store huuser ere indvendige uden Maling og uden til
behøver de 1 t/ønne tiære 2 rdr og 1 *Vag bru...et(?) 1 rdr er 3 - 0 - 0 -
---
summa = (Sluttalet manglar)
Hernest specificeris denne processis bekostning;
Sorenskriverens Reise paa egen bekostning til stæden 4 - 8 -
Fortæring til dagen 4 - 0 -
Dagens forretning 3 - 0 - 0 -
Reise tilbagers med fortæring 1 - 2 - 8 -
Forseiglet papir 1 - 8 -
Forseiglingspenge 1 - 4 -
Beskrivelsen 4 - 0 -
Fogeden for Mænd at opnefne 1 - 0 - 0 -
---
summa = 7 - 5 - 12 -
Mændene blev paa stæden fornøjede.

Anno 1731 d/en 6 Junij er holdet Aasteds Ret paa Gaarden Hetlevig efter opsiddere Salamon og Monsis begiering og forlangende, for at eftersee og paaskiønne en fornermelse, som de foregiver dem

1731: 245

udi deris tilbøxlede brug at skee imod andre Gaardens opsiddere, med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged opnefnte Laugrettesmænd, Bøigdelensmanden Ole Totland, Arne Totland, Stephen Mittun, Lars Myrdal, Mikkel Dolvig, Nils Birkeland, Salamon Grimstad, Ole Sandal, og Nils Dyngeland, hvorda, Klagerne Salamon og Mons hafde ladet indkalde for Retten deris grander Ole og Henrik Hetlevig fordi de fornermer dem udi fiskeriet, Hetlevig gaard tilliggende og ei lader dem som 3die deelen af gaarden bruger nyde meere i alle tilfælde 1/8

deel tilsammen, da dog de andre tvende som ikkun bruger dobbelt imod dem nyder og ubillig til sig tage 7/8 deele samme at faa redusserit og erstatte denne processis bekostning, efterdi disse tvende som ikkun med dem bruger 2/3 deele af Jorden, efter deris formening ei bør nyde mere af gaardens herlighed end efter gaarden skyld, og de formener sig at nyde tilsam/m/en imod dem 1/3 deel.

De indstevnte møtte og tilstode loulig at Være stevnte for Sagen og tilstode at disse Mænd ikkun bruger ¼ part af gamle gaarden hvilket de med deris bøxelseddeler vilde bevise og producerede saa Ole Nils/øn sin bekomne bøxelseddel af S/a/l/ig/ Nils Smedt, dat/erit Steen d/en 3 Julij 1703 og tinglyst d/en 4 Octobr/is 1703 som blev læst: dernest producerede Henrik en bøxelseddel til Knud Peders/øn udgivet, dog nu sønderrevet og Vanskelig at læse paa samme brev var tvende ganger skrevet bøxelseddeler den første af Mag/ister Peder Lem d/en 5 Martj 1654, den anden af Mag/ister Nils Smedt d/en 2 Maj 1688 end producerede Henrik Hetlevig en sin given bøxelseddel af S/a/l/ig/ Mag/ister Nils Smedt d/en 14 Nov/embris 1709 saa formeldende: dernest producerede Salamon Joensøn sin bekomne bøxelseddel af 24 Januarj 1722 af Mag/ister Ole Borneman udgiven og tinglyst d/en 30 Nov/embris 1722 saa formeldende: derefter producerede Mons Gregoriussøn sin bekomne af H/er/r Lector Borneman bøxelseddel, dat/erit 22 Decembr/is 1728, Tinglyst d/en 15 Octob/ris 1729 saa formeldende.

Citanterne bleve tilspuurte om de Videre hafde til Sagens opliuslighed at fremføre ? hvortil de svarede Nej; men formodede efter deris bøxelseddelers indhold at nyde deris Ret af gaardepartens tilliggende;

De indstevnte bleve tilspuurte om de haver andre beviser i Sagen end anført er ? hvortil de svarede! at have Vidner Nils Biørrøen, Jacob Tøssøen, Peder Florvaag som samme skulle bevise; Men Citanterne svarede ei at Være kaldede til at anhøre disse Vidner, eller om dem ere vidende førend de nu svare; Og som de indstevnte bleve tilspuurte hvis (hva som) deris Vidner skulle bevise ? svarede de: at de skulle Vidne om, at de, Citanterne og deris formænd ei haver nøt mere af den halve g/am/l/e/ Jord end en fierdepart, hvilket Citanterne ogsaa tilstode saa at være, men at det just ere det de paaklager, og nu søger paa at faa rettet; de indstevnte efter spørsmaal forklarede Videre, at dette skulle være skeed derfore, at disse indstevntis formænd samme skulle have frivillig ingaaet og dem være paalagt; Men som Retten spuurte om Rettigheds brev om deris udsigende vare at finde, svarede de nej, men at have hørt det *? de indstevnte efter Videre tilspørgelse svarede: ei at kunde negte

1731: 245b

at jo Citanterne bruger tilsammen 1/3 deel udi Gaarden imod dem og derfore skatter og skylder *? End tilspuurte Retten dem hvor kastet falder af fiskeriet,? og paa hvis part: svaret paa Ole Nils/øns part, men ei ved skikkelig adfærd kand giøre skade paa Ager eller Eng.

Parterne sagde ei videre paa nogen side at have til forklaring eller opliuslighed end nu skeed er og tilsvaret.

H/er/r Lector Borneman var indkaldet til processen som ejer, men lod ved sin tiener aftenen tilforne anmelde, at hand loed det ankomme paa Rettens skiøn og sigelse, saasom hand ventede intet andet blev handlet end hvis (det som) Louligt var, og hand end ei selv var God for at møde.

Og efterat Sagen med mellemhandling blev componerit, blev Parterne saaledis med hin anden forligte at Mons og Salamon sampt deris efterkommere nyder efterdags af hvis Velsignelse Gud af Naade behager at fremsende ¼ part og Ole og Henrik sampt deris Efterkommere paa bruget ¾ parter af samme Guds Naadige Velsignelse; ligeledis bleve de saa foreenede med hin anden at Mons og Salamon skulle interressere med dem udi Noten for ¼ deel og selv anskaffe deris ¼ part og de andre Ole og Henrik holde de ¾ parter og den

forsiune; dog saaledis at Ole og Henrik medens de levede forbeholte sig at Være forstandere ved Kiøb og Sal, og Naar dødsfald indfalder da de andre efter alder at træde i deris sted og ingen *uligformelighed (uforligelighed?) imod dette indgaaende forlig at br.g..l(?), hvorpaa de hin anden for Retten haandrakte efterdags saadant ubrødelig at skulle holdis og af Retten dette Indgaaende forliig stadfestet og ved Magt kiendt.

Anno 1731 d/en 11 Junij er efter Villum Jensøn Tæles begiering holdet Aasteds Ret paa gaarden Tæle med 6 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd, Ole Hansøn Schoge, Niels Søre Biørøen, Jacob Tossøen, Peder Hambre, Mons Glesnæs og Mikkel Knudsøn Bache, tillige med Bøigdelensmanden Simen Schoge, for at skiønne imellem Citanten og Knud Larsøn om et stykke Eng udi deris Bøe, hvor Citanten formener sig af sin grande Knud at Være fornermet og gandske at skee Uret, thi haver hand ladet stevne sin Grande Knud Larsøn at repondere ham saadan Citanten tilførte ubillighed og tillige indkaldet sine ejere Mikkel Nipen, og Mikkel Nils/øn Syltøen deris ham tilbøxlede ejendom at maintinere, sampt indkaldet endeel Vidner Johanne Tæle, Marrite Johansdatter og Malene Johansdatter alle boende paa Tæle til at udvise skiel og skifte og derom bære Vidne; Knud Larsøn derimod med Contrastevning har stevnet Citanten Villum Jensøn Tæle, til at anhøre hans Vidner Erik Hambre, Marrite Johansdatter Tæle, Grim Tæle, item *ejerne Anders Nipen til at Mæntinere hans Ret udi gaarden og selv er ejende sit halve brug.

Alle de indstevnte saavel Vidner som ejere

1731: 246

møtte og tilstode louligen at Være stevnte for denne Sag: og først fremkaldet

\Johanne/ Tæle over 60 Aar, fød, opfød og altid Boet her, kand hon ei andet sige end hvis (det som) Knud Larsøn nu har slaaet, altid har ligget under Villum Jensøns Part, og derpaa lovede sin Anvisning.

Marrite Johansdatter over 70 Aar, fød, opfød, og altid boet her paa Gaarden Tæle, at den part som Villum Jensøn bruger og tilforne af Aamund Tæle var brugt, har tilhørt den Part og ei Knuds part; men ei vist kand sige om skiel og skifte og derpaa giøre nogen Anvisning og derpaa aflagde sin eed ei rettere, meere eller sandere for Gud at Vide end nu forklaret haver.

Malene Johansdatter 66 Aar, fød, opfød og beboet denne part, at den samme Part som nu Villum Jensøn bruger og Knud Larsøn vil tilegne sig deel af, har tilhørt Villum Jensøns brug og hon selv brugt det haver; og derpaa kand giøre Anvisning.

Erik Hambre fremstod dernest 71 Aar, tient paa Tæle i 16 Aar, At det stoed Uslaget denne omtrettede deel til Aamund Tæles tid, men ingen paaankede det da Aamund Tæle sloe det; men ingen Merker ved om den Nordre part: men Vilde giøre Anvisning paa saa vit hand afveed.

Grim Tæle 66 Aar boet her paa Tæle 42 Aar, at Aamund Tæle har slaget denne omtvistede teig som Villum Jensøn nu bruger og derpaa skal giøre Anvisning og boede Aamund Tæle her 15 á 16 Aar siden hand kom her at boe og aldrig har hørt nogen Kiære før end Knud Lars/øn kom her.

Derpaa begave vi os udi parternis og ejernis Nærværelse og antoge deris Anvisning og giorde hon \Johanne/ da Anvisning at Merket gik i fra store tuen Nord efter til sidste Markesteen udi Myren og saa Nord Vest efter til Loenene og dette saaledis at have Været Merke ald hendis tid og fult Aamunds part som nu af Villum brugis og derpaa aflagde sin eed.

Malene Johansdatter *giorte samme Anvisning og forklaring som forrige og derpaa aflagde sin Ed at det saaledis har fult den part som nu Af Villum brugis.
Grim Tæle giorde samme Anvisning som forrige og derpaa aflagde sin Ed at det har fult Altid medens hand haver boet her Villum Jensøns brug og hands formænds.
Erik Hambre giorde Anvisning til Nordste steen i Myren og Resten i hans tid at have været staaet uslaaet, og nu at Være 41 Aar siden hand drog fra Tæle - og derpaa aflagde sin Ed.
Ejerne bleve tilspuurte om de haver noget videre at bevise til opliuslighed og det for Retten nu at fremføre ? hvortil Anders Nipen svarede nej: men at det har været før som nu indtil Lars og saaledis at have Kiøbt det og ei anderledis.
Knud Larsøn blev tilspuurt om hand haver noget videre bevis i Sagen end nu ført er ? svaret nej:
Ejerne til Villum Jensøns part og Villum Jens/øn selv lode sig formedelst Rettens persvasion, overtale, til at give Knud 3 favner af Nordreste side(?) (Part?) ved Loenene.
Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.
Saavit Vidnerne for os haver forklaret og Anvisning giort paa, og i henseende til den Lange Brugs hævd, kunde vi ikke tildømme Knud Larsøn ringiste deel af dette omtvistede; thi de edelige aflagde Vidnisbyrd, alle fødde, opfødde, sampt boende herpaa Gaarden Tæle, \undtagen Erik Hambre/ forklarede saa tydelig, at samme omtvistede part altid haver fult den part som Villum Jensøn nu bruger og det over nogle 40 Aar, U-anket og u-paakært til tinge eller

1731: 246b

for nogen Ret; Men som Ejerne til Villum Jensøns part og Villum Jensøn selv, formedelst mellemhandling efter Rettens forslag, haver ladet sig persvadere til mindelighed og mindelig forlig efter Rettens forslag saaledis, at Villum Jensøn tillige med hands Medejere, formedelst Rettens persvasion, haver, ikke af frygt for Sagen, men af kierlighed formedelst Rettens Medhandling og dessens persvasion, overlat Knud Larsøn af Vestre part fra Loenene trende favner tvers over fra øst til Vest, som af os blev udsteent, saa bør Knud Larsøn for saadan ham beviste Kierlighed, efterdags ei ringiste U-forligelighed lade see eller betee, saafremt hand ei vil ansees til 8 rdr straf til de fattige. Processens Omkostning betaler Villum Jensen og Knud Larsen tilsammen med 7 rdr og hver halften.

Anno 1731 d/en 12 Junij er, efter opsidderne paa Gaarden Nipen, Morten, Ulve, Ole, Grim, Ole og Anders med Jens, sampt opsidderne paa Ystvedt, Lars(?), Jacob, Mikkel, Ole Nils/øn, Thommes, sampt opsidderne paa Gaarden Mittvedt, Villum, Grim, Rasmus, Ole; deris forlangende holdet aasteds Ret paa Gaarden Nipen, med 6 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged opnefnte Mænd, de samme som i gaard udi Tæle Sagen vare, tillige med Lensmanden Simen Schoge for at skiønne imellem et dem, efter foregivende, tilhørende fellis Kast udi Indre Vaagen, hvilket opsidderne paa gaarden Tæle, Grim, Villum, Jacob Torres/øn, Knud, Ole Mons/øn, Johannes, Villum Grimsøn, Hans, vil formeene dem og nu nylig imod eldgammel skik og sædvane haver inventerit (Invensjon = oppfinnelse, påfunn) et Krøkekast eller bøjekast og saaledis vilde betage dem deris Ret af Landet, da dog deris Land og Vaag stemmer for fisken og ikke uden deris Lands Værelse kunde fangis, thi hafde forermelte Opsiddere paa Nipen, Mittvedt og Ystvedt stevnet foranførte opsiddere paa Tæle, samme invention at fravige og lade dem nyde deris Rettighed efter gammel sædvane.
Opsiddere paa gaarden Nipen svarede, at de gaarder Nipen, Mittvedt og Ystvedt, tilstode at de 3de gaarder altid har *nodt (nødt) halve deel af Kastet, End tilstod g/amme/l Grim at de ei

tilforne har brugt den Maade før nu; end tilspuurt om i gamle dage ikke altid Noten har Været opdraget indst i Vaagen og ei brugt Kraage Kast ? svaret jo; End tilspuurt om de tilforne for nu, naar Sild, Makreel og Sej fangis, haver kastet med Krogekast før nu ? svaret nej:
Hvorpaa Vi begave os med Parterne paa begge sider Situationen at beskue, og befantis da, at af denne omtvistede Vaag hører halvparten af Landet Nipen til og halvdeelen Tæle til, og strekker sig Vaagen paa ...t(?) sør til ...t..eds(?), Landet paa Nipens Land falder Steigle(?)

1731: 247

saa touget maa dragis efter *oker (kroker?) fast giorde i Bierget ved Baaden; og er ingen dispute om noget Kast, førend det Kommer inden for skierret som ligger fra Vestre Land over til ostre Land imod (med?) Nipen, hvad uden for fangis har enhver Lands beholdet ubeskaaret og udeelt; Men hvad som inden for Skierret kastis imod Nord, har altid af ældgammel tid over 60 Aar upaaanket at have være Været; af denne indre Vaag er det som disputeris om og prætenderis paa fordi fisken holder sig meest under Nipe Landet og saaledis ikke kand taale imod formaals tider at nogen nye ubeleilig invention skal optenkis til fortræd imod ældgammel brug, men være som af formaals tider.
Retten tilspuurte samptlige trettende om de hafde enten forrige ergangne Domme eller anden opliuslighed at producere for os, som kunde Være til Rettens opliuslighed og eftersiun ? hvortil de svarede: ei noget nu at have at producere - og tilstode alle ei videre enten at have eller at kand skaffe til opliuslighed i denne Sag end nu anført er og for os beviser.
Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.
Sagen bestaar herudi, at Nipens Opsiddere tillige med Midtvedts og Ystvedts, haver altid, efter tilstaaelse af Parterne for Retten, haft andeel udi Indre Vaagen imellem Tæle og Nipen liggende, dog inden for det i Sundet liggende skier, men hvis (det som) enhver af dem uden for, af en eller anden Maade har kastet med Noet, uden Naar Gud af Naade har Velsignet indre Vaagen med Qval og Sild \og andet/ saavit inden for skierret ligger, til helften at Være; da, som efter baade tilspørgelse, forklaring og øjesiun i dag er befunden, at Indre Vaagen, inden for skierret liggende, Tæle og Nipens Land til fællis brug tilhørende, i henseende, baade til Landstrekningen, saa og til den ældgamle brug og hæfd over 60 Aar, er beliggende, kand Retten ikke billige den nye invention, som Tæle gaards opsiddere, imod ældgammel brug haver optenkt, med at føre deris Toug fra Nipens Land over til deris, for at bemægtige sig, den, af Guds Naade, fremsente Velsignelse, af Sild, Makreel, eller anden Guds Naadis Gave, hvorved de har tenkt at betage de klagende deris ældgamle Rettighed af Landet; Ikke heller derom, efter tilspørgelse, har kundet fremvise enten forhen ergangne Domme eller andre Documenter, som denne deris øvede gierning kunde Maintinere,
Thi dømmis for Ret, herefterdags saaledis at forholdis, at Nipens opsiddere, med øfrige Gaarders opsiddere og Tæle Lands opsiddere, bør helften derudi *particip\ant/ere (Partisipere = delta, ha lodd i), saasom den ældgamble brug over 60 Aar, ei kand betage dem deris hæfd af hvis Velsignelse efterdags fangis, saavit indrevaagen angaar, paa hvis Land end trekningen skeer, saasom det paa beggis Land kand skee, og dette af dem ubrødelig at holdis, eller og Kastet, alternatim imellem dem at skee uden nogen vedderlaug derfore

1731: 247b

til hin anden at give; hvem herudi findis overhørig, at betale til de fattige 8 rdr og Processens til datum anvente Omkostning tilsammen 8 rdr 3 merker betalis af hver part med helften.

Anno 1731 d/en 15 Junij, er efter Ole Andersøn Søre Houglands begier, holdet Aasteds Ret, med Sex dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd, Rasmus Hougland, Niels Biørndal, Halvor Holme, Mikkel Moldeklev, Mikkel Heggernæs, og Ole Frechaug med Bøigdelensmanden Anders Tvedten, hvorda Ole Søre Hougland havde ladet stevne sin Grande Nils Adskilds/øn Søre Hougland, for fornermelse udi Jord og \hinder udi/ Rettighed til den ældgamble *buerak (bueraak), som hans grande vil formeene ham imod ældgammel skik og brug, sampt rettighed udi gamble huus hvorfra hand er fløttet, efterdi Nils i samme accord haver vildet holde, og erstatte Processens bekostning som ham derover er forvoldet;

Paa Laugmandens Veigne møtte Zacharias Fester møtte paa Laugmandens Veigne og forestillede Retten at hans Principal ikke vilde taale nogen Jordebytte enten af huus, Ager og Eng, men hvad bueraaken er angaaende, da henstillede hand det til Rettens Skiøn og Slutning efter forefindende:

Dend indstevnte møtte for Retten og blev tilspuurt om hand er loulig er stevnt for denne Sag ? svaret: vel at have være varslet hertil, men ei ved hvorfor:

Citanten begierede Stevnevidnernis afhiemblelse og fremstod da Magne (Hogne?) Andersøn og Clemmed Hougland og afhiemblede edelig, det de med mere end fiorten dagis Varsel hafde stevnt Nils Hougland paa Oles Veigne for øvede fornermelse udi boe, huus og Raak og talte med ham selv:

Retten begierede at Nils Hougland vilde producere sin bøxelseddel: og producerede hand først een af 12 Martij 1709 og tinglyst 1710: som blev læst: item hans fornyelsis bøxelseddel af 26 Januarj 1720 som og blev læst: dernest producerede Citanten sine bekomne bøxelseddeler den første af 10 Octobr/is 1716 som blev læst: item hands fornyede bøxelsedel af 26 Januarij 1720 som og blev læst:

Forafskeediget.

De for os producerede bøxelseddeler udviser klarlig, at hver af disse tvistende haver bøxlet enhver deris formands brug og Niels allerrede sin part og brug udi 22 Aar; thi kand Retten ikke befatte sig med noget Jordeskifte imod bøxelseddelernis udviis \imod Ejerens Villie/ da enhver er bøxlet deris formands bruug uden forbeholdning, men hvis noget skulle befindis udi bueraak imod formaals tider at skee fornermelse, da vil Retten derpaa kiende som forsvarligt, saasnart Parternis tvistighed er afhørt og deris tvist udi øjesiun taget.

Ole Hougland forklarede videre at den bueraak som hand paaklager er den som gaar i fra deris florer Vesten til østen igiennem Rosteledet Kaldet, hvilket Leed Nils holder; Nils blev tilspuurt om denne Raak saaledis har Værit af gammel tid ? hvortil Nils svarede: nej: men at qvæget gik fuld vinteren over alt, men om Vaaren

1731: 248

om Søeleedet, og den gik *gik fellis for disse stridende parter; sioledet om - og falder den Raak allene paa Oles part; men Vinterraaken paa Nilsis part allene, men florene at Være fløt siden og Oles floer at staa som af formaals tider, men Nils at have fløt sin floer fra forrige sted - og som Retten dem tilspuurte om de have nogen Vidne i Sagen, som den gamle buraakis gang kunde udvise ? svarede parterne Magne Hougland; hvis forklaring de selvillige vilde antage at anhøre sampt Anvisning at give, omendskiønt de dertil ei vare kaldede:

Og som Vidnet Nærværende frivillig vilde Vidne blev hand og antagen, efter formaning om Sandheds udsigende og Sandferdig Anvisning og fremstod da efter Edens oplæsning Magne Hougland og udsagde: at den gamle Raaken falt om Røselie (Røselee) om Vinteren til øst, men ingen tvist var om den den tid og nu om samme vil og skal giøre sin Anvisning paa Stæden.

Hvorpaa vi begave os i parternis Nærværelse og hosværelse samme at i øjesiun tage - og Anviste Saa Magne os, at Raaken efter ældgammel brug, gik fra Vestrer til øster fra Oles flor, udigiennem Røsseleet og aldrig vist af anden Vinter Raak imellem disse tvende Grander og derpaa aflagde sin Ed det hand ei rettere sandere eller mere viste end nu forklaret haver.
Ellers talte Nils om en Raak Vest efter paa Oles beste bøe, som undertiden efter Vinden vil brugis, hvortil Ole Svarede, at saalenge som ingen *skaade Vaaren* skeer, skal det ingenlunde ham forhindris, men om Vaaren vil hand have sin bøe frie: foregivende hand ogsaa lider om Vaaren ved Raaken ved Siøledet, og saaledis ligesaavel lider som Niels og det paa bedre Bøe:
Hvad den tvistighed om Huusenis prætention angaar, da var derom intet noget bevisligt at fremføre imellem dem med Vidner, men den ene paastoed dette og det anden andet, og ingen af dem Vidner paa nogen side af denne deris tvist dog tilstod siden Nils at vilde hielpe Ole endnu med Sex stokker at hugge ham til hielp i Skougen, for denne Sags tvistighed angaaende.
Og bleve saa parterne med hin anden efter mellemhandling saaledis forenede: at den gamle Raak fra Vest til øst igiennem Rosseledet \paa en favn bred/ efterdags skulle Være for dem begge til fellis \brug ubehindret/ og hver gierder Raaken halvedeel, paa det Creaturerne ikke skulle tilføje videre Skade paa Bøe eller andet; Raaken sør efter igiennem Søeledet ogsaa om Vaaren for dem Være fellis paa samme Maade, og hvis (det som) den Vestre Raak angaar igiennem Oles Bøe om Vinteren Qvenneledet kaldet, da blev og Ole der med fornøjet, at det Vinter tide, naar Vind og Veir det udkrævede, saaledis skulle Være frie{, at} \for dem begge Men/ Vaardagen ei hands beste bøe paa den side blev forderved uden represalier, men Vinteren uformeent, saalenge nødvendigheden det udkrævede; denne deris indgaaende for Retten forlig, med haandrekning blev

1731: 248b

af Retten stadfæstet og med *med dette tilleg, at hvis nogen af dem efterdags dette indgaaende forliig rykker eller med uroelighed overtræder, skal dend, hvis brøst derudi loulig bliver beviist, betale forud til de fattige 6 rdr, foruden anden straf, som Loven kand ommelde, denne Processis bekostning betaler Ole Andersøn Allene, efterdi Sagen med forlig er afgiort og Vidnisbyrd har brøstet, med 6 rdr 3 merker 8 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

A/nn/o 1731 d/en 18de Junij, er, efter H/er/r Sorenskriver de Finis reqvisition, som Laugverge for sin Søster Madam/e Abel á Møinichen og Stiftsbefalingsmandens der paa fulte resolution af datis 4de Ju/ni/j og 9de Junij holdet aastæds Ræt paa Gaarden Tveiten for at efter see og paaskiønne hvis Aaboed paa bemelte deel af huuser Encken tillagde af brug kunde medgaae, tilforne af Jacob Olsen brugt, som der for haver igen oppebaaret saa høye udlagd bøxel, som hand selv angivet haver, omendskiønt hans bekomne bøxel seddel intet der om /: specifice mensionerer, og der paa Lægger forsvarlig Aaboed, siden at deele Æng og Skov med widere, hvor til af Kongl/ig Majes/te/ts foged S/igneu/r Jens Lem er opnevnt efterskrevne Mænd; Jon Aase, Magne Mundal, Halver Mitgar, Aschild Haugdal (Hopsdal), Arne Yttre Gervig, Rasmus Øvre Tveit og Lehnsmand Ellef Mundal paa Fogdens Veigne;
Ædle og Vælviise Arnaaldus de Fine comparerede for Retten og paa Enckens veigne producerede hændis Stævnemaal skriftig forfatted de dato 2den Junij 1731 saaledis lydende - og tilspurte Jacob Tveten end ydermere, at efterdi Encken ikke hafde paastæfnt den *fornermerse (fornermelse?) hun siunis sig at Være Vederfaret, Ved de 2de Mænds indeling

udj huuser, serdeelis floer og Lader, \om/ hand nu self villig uden videre varsel, eller og ved et andet particul-

1731: 249

aire Stævnemaal vilde Lade den Post udsætte, om endskiønt Aarsens tid det ikke kand tillade, saa nødsages hand til der over sine videre meseures paa Enckens veigne at antage, naar først Jacob Olsen Tveten sit positive gensvar paa giorte proposition haver aflagt.

Jacob Tveten antog Enkens Laugverges proposition i denne post, og tillige tog til *vedermehele (vedermehle) hvorpaa Enkens Laugverge begierede efter Stævnemaalets Lydende, at Retten med sine meddoms mænd først Ville tage de allereede inddeelende huuser /: forbeholdende sig den mislighed, som paa anckes udj divisionen :/ udj øyesiun og dens nødvendige Aaboeds besigtning, saa ledis, som de self vilde giøre den der fore, og videre lade Encken skee billighed udj hvis fornermelse skeed er.

Derefter begave vj os først til at besigte

(No. 1.) Floeren, som var Over 15 Al/en Lang deraf fich Enchen den Syndre part, som var icke fuldt 5 al/en i lengden, den fattedis

RdrMrkSk

Indvendig 1 Fiæll for 8

1 st/ykk Sole 6

Uden til, 2de 6 Al/en Sviller á 1 mrk 2

Wæggen at skrue tilbage 1

1 torfhald paa Vestre side 6 Al/en lang 6

2de Kroger 2

2 Oplænger á 4 sk st/ykket 8

1 Kippe Næfver 2

2 tylter bord á 2 mrk 4

No. 2. Laden. Af laden tilfalt Enchen den Syndre part til Merked i Dørren udj det fierde bord, den fattedis

1 tylt Spær 12 Al/en Lang 1

1 torfhald paa Vestre siden 10 Al/en Lang 10

3de st/ykker Kroger 3

4 tylter bord á 1 mrk 8 sk 1

8 Kiper Næfver á 2 mrk 2 4

50 Egenagler 2

Kiørsel, førsel og Arbeidsløn til disse 2de huuser 7

1731: 249b

Borgestuen.

Indvendig til Gulvet og Skorstenen at reparere 1

Mit-Buen.

Dens Gulf at forbedre 3

Senge-Buen.

Dens Gulf at reparere 2

Udvendig. Søre brøst fattedis 2de Hugne fiæler 11 Al/en Lang á 12 sk 1 8

1 bord til Minskeed 12

1 torfhald med sine Øfse kroger 1

4 Kipper Næfver 1 2

1 ½ tylt bord at forbedre bordtaget med 3
3 Spærender at forbedre 12
1 liden Opstander 4
Kiørsel, førsel og Arbeidsløn 2

Nordre Smalefloeren uden for Gaarden;
hvoraf den Syndre part nu tilkommer Enchen,
som er Lit Over 4 Al/en Lang, fattis

Til gulf 1 tylt Huen 1 4
2de Soler á st/ykket 6 sk 12
Til dend vestre side 2de bord 4
Arbeidsløn og Kiørsel 2

Et tømmer Nøst!
20 Al/en Lang og 13 Al/en bred,
brøstfeldig paa den Nordre side, hvortil behøvis

2de tøm/m/erstocher af 9 Allens Længde, á st/ykket 1 mrk er 2
5 tylter bord á 2 mrk 1 4
2 Samdregler 12
Paa dend Vestre side, 4 Oplænger á 8 sk 2
5 tylter bord á 2 mrk 1 4
Paa dend Østre side 2 Oplænger á 8 sk 1
2de torfhald 10 Al/en lang 1 4
6 Kroger 6
2 Kipper Næfver 4
Til det fremste brøst 1 tylt bord 2
Førsel og arbeidsløn 3 3

Enchens Laugværge forestillede Rætten, at hand vel hafver anhørt denne Specification og dessens paalagde Aaboed; men hand vil dog have tilspurt Rætten og Meddomsmændene, om de trøster sig til at give Enken Secliritet (Seklusjon = utelukking) for efterfølgende paastand i sin tiid for efterkommerne, helst efterdj den part af Nøsted, som hænde nu af Rætten er tillagt af den østre deel af Nøsted 4 ¼ Al/en udj bredden med dens fulde lengde; skulde formedelst reparationens Aarsage Causere hænde nogen Molest og Afgang udj hvis reperation Contra parten kunde benødige, naar hændis part Anseeis forsvarlig for de paalagde 3 Rdr: Dertil Rætten svarede tillige med Meddomsmænd, hænde derfor at skal blive angerløes; men *Jachob Olsen det allene at skal svare.

Hvad Ildhuuset er Angaaende, da forpligtede Jachob Olsen Tvedten sig, at holde det stædse vedlige, og derforuden tillade Enchen fri brug, saa Lenge de leve tilsammen; hvorimod Enchens Laugværge paa hændis vegne blef fornøyet med, at

1731: 250

Jachob Tvedten efter Erbydelse ickun svarer Enchen for Hæstestald, som af Standerværch og bordtag ved laden, hvor hun beqvæmmeligst kand finde sig stæd, maa den Opsætte, og ubehindret benøtte sig, den deel af bordtaget paa dend ene side, hvor beste Situation det udkræver, ickun mod 1 Rdrs erleggelse af Jachob Tvedten til Enchen, Saavit ..ærnet(?) Angich; da Lovede Jachob Olsen, at Enchen skulde hos hannem nyde frj Mælder (Meld = korn som skal males).

Saavit denne Dag forrætted.

Dagen derefter forføjede Vj Os samptlige udj begge parters hos og nærværelse for at deele først Jorden udj 3de Liige parter, saavidt Engen angaar, hvoraf den ene Lod Kaldes Søre Lodden, den anden Mitlodden, og den 3de Nordre-Lodden, og som hverken Rætten med sine meddombsmænd, ej heller Parterne hafde noged imod samme giordte Deeling at sige, saa Overlod mand det til Guds Dispensation saaledis hvor Hand naadigst vilde behage at Lodden skulde falde, og derpaa blef giordt 3de Lodseddeler, hvorpaa Indvendig stod skreven hver Teigs Nafn, samme lagt af Lige Storlighed blandet i en Hat sammen vel omrøsted og hvelved paa bordet, og først tilladt Jachob Olsen Tvedten, som meere end 2/3 af dette deelte bruug haver, at tage een Lod som Gud ville give, dernæst Enchen at tage een Lodsæddel, og dend 3de at tilkomme Jachob Olsen, dog med denne forbeholdning at hvis deel paa Enchens Lod falder, deraf skal til Jachob Tvedten siden for ½ s/kil/l/ing/ uddeelis og enhver efterdags hvad de faar, ukiært at beholde; og traff da Jachob Olsen paa sin Lod, Søre Lodden og Mitlodden, og Enchen Nordre Lodden.

Hvad udgiærdene og Holmene er angaaende, sampt geilen, da blev Parterne saaledis derom forenede, at de skulle slaa Aarlig tilsammen Holmene, udgiærdet og Geilen, og deele aflingen Efter bruget, sampt efter bruget at skaffe Folch.

Hvad skoven er angaaende, da blef Enchen tillagt den Nordre skov, som strecker sig ifra Gaardens Store Kiørsel-Vej, og Lige til Søen;

Derefter begave Vi Os at udsteene den 39te part af Enchens tilfaldne Lod, og blef saa udsteenet en Liden teig Plitten Kaldet.

Ellers forestillede Enchens Lougværge Rætten Med sine Meddombsmænd, at efterdj Lodden haver tilfaldet Jachob Tvedten paa hans toe tredieparter Søre og Mitlodden hvorved hand er tilfalden ald Huuse-taaen af Floer og andre Huuser, undtagen af Ildhuuset og dend Nordre Smaelefloer, samt Enchens tilfaldne Huuse-Taae, da hænde uformeendt at bruuge samme Veiter, uden nogen hinder til sin Bøes forbedring, skulle efterdags findis at en anden fortrædelig Opsidder skulle Endten Ville forfløtte Ildhuuset; Smaelefloer eller andre Huuser, hvorved hændis part{is} Giødning kunde brøste, da Vil hun have sin Ræt forbeholden, til at faa sin andeel udj den Rette floers taae og bøe, hvilchen proposition Rætten holt billig, at hvis Veiter tilforne parten har tiendt til giødning og forbedring, efterdags ubehindret at Maa brugis til sin partis nøtte og forbedring {ubehindret}, Enkens Lougværge forestillede da Rætten sluttelig, at efterdj Rætten har udfunden, at Enchen har Værit nødsaged til denne besigtelse, den Ogsaa af Rætten er funden billig at bør og Maa tilgaae, efter den derudj

1731: 250b

anførdte Specification, saa paastoed hand at Jachob Tvedten som Enchens Sagvolder, bør betale den derved foraarsagede Processis bekostning.

Hvad Jordeskifted er angaaende \da/ omendskiøndt Rætten billig kunde finde, at Jachob Olsen Tvedten burde betale dessens Omkostning med 9/13 parter og Enchen ickum med 4/13 parter, saa dog ville Enchens Lougværge, af egen godhed, udenfor Lov og billighed, betahle med Jachob Tvedten den halve deel.

Jachob Olsen Indlod Sagen under Rættens forsvarlige Dom, og ville formeene sig at blive frikiendt for at svare nogen Omkostning.

Og blef Saaledis derefter for Ræt Dømt og Afsagt!

Af Denne Sags Acter og den derudj Denne Indstæfnte Sag Giordte besigtelse, befindes det, at CitantInden Madame Abel á Møinichens, har værit necessiterit til denne Sags Drift, for at befri sig for den Aaboed som dend Indstæfnte Jachob Tvedten er pligtig at udreede og tilsvare; thj bør Jachob Tvedten som Causa Litis ej allene betale CitantInden denne af Os, ham paalagde Huuse Aaboed, med dend Summa 24 Rdr 3 merker 1 s/kil/l/ing/; men end ogsaa betale dend ved samme besigtelse medgaaende Processis bekostning med Sex Rixdr;

Hvad sig den anden post er anbelangende, Engeskifted angaaende, da, i hvorvel Enchen icke efter billighed tilkommer deraf at betale mere end fire trettende parter, Og dend Indstæfnte Jachob Tvedten de nie trettende parter; saa dog baade i henseende til, at Enchen udj sit Stæfnemaal og Lougværgen paa hændis side, endnu Mundtlig har ladet protocollere, at hun, hvad Engeskifted er angaaende erbyder sig at betale den halve herved tilgaaende Omkostning; Saa vil denne andendags Medgaaende Omkostning ved Engeskifted af dennem begge betalis med 5 Rdr, af hvilche femb Rixdr Enhver af dennem svarer hælften med 2 Rdr 3 merker \og Jacob Tveten de andre 2 rdr 3 merker/ aldt Inden fembten Dage under Lovens Adfærd.

Anno 1731 d/en 29 Junij, er efter forrige Afskeedigelse af 2 Maj 1731 holdet extraordinaire Ret paa Gaarden Frechaug med 8tte dertil opnefnte Laugrettesmænd, Mikkel Blom, Johannes Sæle, Paal Toft, Jacob Wig, Vincents Tosviig, Anders Dale, Iver Oen, Iver Hopland, sampt Bøigdelensmanden Anders Tvedt, udi den indstevnte Sag af H/er/r Leutenant Philip Nicol, contra S/igneu/r Henrik Miltzou og som ingen af Parterne enten Citant eller contrapart møtte, omendskiønt Retten tarderede (drøyet) til Klokken elleve, kand ingen Vis dag igien opnefnis førend parterne selv derom giør anmodning og fornøjer Retten med Mændene for deris allerrede giorte bekostning.

Anno 1731 d/en 30 Junij, er holdet Aasteds Ret paa gaarden Søre Giellestad efter forrige afskeedigelse af 7 Maj afvigte, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Bøigdelensmand Ole Totland, og Laugrettesmænd, Halvor Biøndal, Torgier Birkeland, Johannes Gimmeland, Ole Smørraas, Lars Flæsland, Lars Mellishoug, Peder Henne, og Paal Byenæs, udi den indstevnte Sag af S/igneu/r Henrik Henriks/øn contra H/er/r Lector Ole Borneman, som sagen paa hans Bønders veigne har

1731: 251

antaget,

Hvorda, S/igneu/r Anders Heiberg paa Citantens veigne producerede det forrige ergangne interlocutorium H/er/r Lector Borneman forkyndt og af ham selv underskreven loulig at Være forkyndt - som og ...tte(?) (Møtte?) H/er/r Lector Borneman selv og imod tog Varselet, og Vilde S/igneu/r Heiberg paa hovet Citantens Veigne forvente at H/er/r Lector Borneman slutter Sagen paa sin side.

Preus derpaa fremførte denne forestillelse at H/er/r Lector Borneman formeen med de, formedelst hands udstedde contra stevning loulig førte Vidner, hvis udsigende de af Henriks/øns førte Vidner, efter actens udviis haver paaført at have opliust og beviist hvorleden skiel, føje og Ret, bemelte S/igneu/r Henriks/øn i denne Sag haver at actionere ikke allene H/er/r Lectors Leilendinger paa Søre Giellestad, hand, nemblig Henriks/øn at igiengive den i hans stevnemaal specificerte Landloed af det der faldende ringe fiskerie, hvilken Landslod Henriks/øn dog ikke under Rettergangen haver beviist af H/er/r Lectors Leilendinger saa excessiv (sterkt overdrevet) som hand opfører er bleven anammet og oppebaaret, men end og disputerer H/er/r Lector som i hans Kongl/ig Maj/este/ts sted til den part i Giellestad, der Lectoratet allernaadigst er beneficerit, er Jorddrot, den Ret og herlighed af fiskeriet, hvilket fiskerie af gammel tid haver fuldt, saavel H/er/r Lectors som S/igneu/r Henriks/øns opsiddere til fellis uden KiereMaal og paaanke i Naagen Maade; thi behager

Retten at overveje S/igneu/r Henriks/øns førte Vidner da er det vel saa at de for endeel haver Vundet om Landstrekningen imellem S/igneu/r Henriks/øns og H/er/r Lectors Leilendingers parter, dog uden at giøre anvisning paa Skiel og Skifte, og hørde samme Vidner gaae ed der paa, at S/igneu/r Henriks/øns Leilendingers brugende part, skulle strekke sig ud og til imod Søen, intenderer hand, nemblig Henriks/øn eene og ikke H/er/r Lectors Leilendinger at have Ret til fiskeriet, men confereris H/er/r Lectors førte Vidner deris udsigende, da udfindis Klarlig, at H/er/r Lectors Leilendinger ikke langt fra tvende gange sneese Aare først haver haft egen Noet og dernest lige med Henriks/øns Leilendinger haft, nødt og brugt, fiskeriet, og det til fellis ulest og Ukært enten af Henriks/øns formænd, eller forrige og idsige opsiddere; det er og formedelst samme H/er/r Lectors Vidners førte forklaringer bleven illustrerit, at denne hannem Allernaadigst beneficerede Anpart i denne gaard, i det af Vidnerne anvist stykke Mark, haver taget merkelig afgang, og det fordi H/er/r Lectors Leilendinger tillige med Henriks/øns og ikke mindre end dem skulle have, bruge og nyde et upaaanket fælliskab af fiskeriet og den Velsignelse derved af Gud blev given og maatte givis; ja Vidnerne taler og om en ældgammel dom og Rettis behandling, som om denne Gaards herlighed baade af fiskeriet og i andre Maader

1731: 251b

er passerit, og hvor det dismere maatte være at *inferere (Eng.: infer = slutte, vitne om, føre med seg), at omendskiønt S/igneu/r Henriks/øns andeel udi denne Jord eller Gaard, skulle strekke sig imod Søen, hvor fiskeriet, saavel uden som indengierds maatte falde, hand nemblig Henriks/øn eller hans Leilendinger ikke kand have meere Ret til denne gaards herlighed end H/er/r Lector og conseqventer hans Leilendinger, hvilke fattige Leilendinger om de, imod forhaabning skulle betagis og forfindis den Ret og herlighed som for dennem og deris medboere i almindelighed haver fult ikke kunde verit andet, end at *haver (have) det Kiære LeveBrød; thi det er bekient at gaarden i sig selv er *Maver (Mager?) og Ringe af hvilken, uden fiskeriets hielp, besidderne Umuelig kand have deris ophold for sig og sine, ja der vilde deraf ydermere udflyde at samme Leilendinger formedelst saadan forventende Manglende ophold Maatte fravige deris brugende parter hvorved og omsider vilde paafølge, at H/er/r Lectors beneficerede anpart, aldelis blev lagt i øde; men foruden at Lovens 2den Bogs 12 Capit/ul 12 art/icul ikke vil tillade at Præsterne noget af det dennem allernaadigst beneficerede gods, med Uret skal frakomme, hvilket om skee skulle, Loven befaller, at Kongens befalingsmand er authoriserit samme at igienkalle og indtale, saa finder mand af Lovens 5te Bogs 5 Capit/ul 3de articul, at hvis Gods og Ejendom, som nogen ulæst og Ukiært til tinge haver haft i haand og hæfd i 20 Aar skal han angerløst og Uafvunden, uden anden adkomst at fremvise, beholde, og i saadan beskaffendhed, som og efterdi den nestfølgende 4de art/icul pag/ina 799 ustridig tillader at der saavel paa brug som ejendom kand fanges hævd; det og nu klarlig er bevist, at fiskeriet, hvorom nu tvistes, meget over 20 Aar eller Vintere, in saa ret, af gamle Mænd her i Sognet Vidnis Kand, haver fult titbemelte H/er/r Lectors beneficerede Anpart i Søre-Giellestad, uden allermindste Kieremaal af Nogen, hverken de forrige ejere til Milde gaard eller Giellestads opsiddere og dets ejere. Her bliver og at considerere, at det er deris Maj/este/ts Gods og dets medfølgende og tilhørende herlighed, som her tvistis og disputeris om, da dog S/igneu/r Henriks/øn tillige med Leilendingerne paa hans Anpart, og ellers den meenige Almue maa og Kand tilstaae og bevidne, at saavit H/er/r Lectors Leilendinger, haver og nyder fellisskab i gaardens tilliggende udmarker, saa at, de beste Kast, som ere giorte eller giøris enten med fremmedis, Leilendingernis, eller ejernis Nøter, hvoraf S/igneu/r Henriks/øn nu prætenderer Landslod, meer til den meste deel skeede udengierds for udsøgers Land, da er det, at H/er/r Lector Borneman følgelig Lovens reene bogstav og Meening, efter sin Contra Stev-

1731: 252

ning vil paastaae, først at fiskeriet ved denne gaard, bør fremdelis følge ham og hans efterkommere i Embedet og conseqventer de opsiddere, som nu samme anpart beboer og deris efterkommere og det uden hinder og forfang, kiæremaal og paaanke af S/igneu/r Henriks/øn eller andre som hannem kunde efterfølge; dernest at H/er/r Lectors idsige og efterkommende Leilendinger, som melt, nyder fiskeriet got ad, og de som nu ere for S/igneu/r Henriks/øn i hans stevnemaal specificerte prætention aldeelis Vorder frikiendt hvilket alt, saavelsom denne dem paatvungne processis bekostninger, derfore at nyde tilstrekkelig reparation, hand vilde have indstillet under Rettens forsvarlige dom. Ellers fant Preus sig beføjet at producere her i Rette en dom, passerit i Aaret 1683 og afsagt af forrige Raadmand i Bergen og forrige Sorenskriver i Nordhordlehn S/igneu/r Hans Hansen, af hvilken dom, hand i denne act begierede inddragen salig og høiloflig ihukommelse Kong Friderich den 3dies allernaadigste Brev udgiven paa Kiøbenhafns Slot d/en 6 Aug/usti 1649, hvilket allernaadigste Brev, allernaadigst befaller at Bergen Capitels gods skal fra samme tid af, nyde, bruge og uryggelig end hvor Mands paatale den Ret og herlighed, som Capitulares i bemelte Capitul, kand bevislig med 30 aars hævd uanket og upaatalt at have fult og som saadant beviis om denne herlighed af fiskeriet, hvilket H/er/r Lector sig tileigner og Lectoratet i mangfoldige snese Aar haver fult, saa bliver hand ved den forhen fremsatte paastand, hvilken hand formeen formedelst samme dom, eller det derudi alligerede Kongl/ig brev, dismere at være bestyrket; Endelig sagde Preus, at hans Principal aldeelis ikke er kier for nogen Proces eller Vidløftighed, men saa meget hand haver aarsage at paastaae sin Ret conserverit; det hannem allernaadigst til hands Embede tillagde Gods og herlighed, saa meget *skule (skulle) hand og attraae at komme i god forstaaelse med S/igneu/r Henriks/øn om denne deris forhavende tvistighed og derfore indstillede hand til contraparten, hvilket hand og vilde have Dommeren recommenderit, at, efterdi det nøiagtig er deducerit og beviist med Vidnerne, at Lectoratets Bønder eller opsiddere paa denne Gaard, lige med Henrik Henriks/øn haver haft fællisskab og gemeenskab i den gandske gaard til Lands og Vands, inden og uden gierd, ved Land og strand, og ikke i Vandet, til det omtvistende fiskerie, og der dog tillige er bleven tillige gotgiort at Henriks/øns opsiddere, af Lectoratets anpart, haver

1731: 252b

nødt et temmelig og got anselig \stykke/ mark, foruden et áparte stykke som nu befindis at blive dyrket til Ager, om da ikke Contraparten, for at nyde Jevnet, og at forekomme ald trette i fremtiden, sær efterdi Lectoratets anpart, er af samme Lighed i Løbetallet, som S/igneu/r Henriksen saa at enhver af dem skatte for sig selv een og den samme skyld og Rettighed, saavel til Kongen som til ejerne, skulle lade sig beqvemme ved Dommeren og medhavende Laugrettesmænd at omkaste Jorden til en loulig og god mellem deeling, saa at de paa alle sider kunde have af gaarden deris Levebrød; thi uden fiskeriet, som dog udi sig selv er ringe, skal gaarden Umuelig kunde føde og opholde Leilendingerne; dette proponerede forliig sagde Preus, ikke af ham af H/er/r Lectors ordre er bleven fremsat af frygt for Sagen, eller at hand skulle være i den tanke, ikke at have Ret paa sin side, men allene til den ende at forekomme alle stridigheder og at begge parters Leilendinger, ligesom tilforne, kunde beboe sammen udi endregtighed og af gaarden med deris tilhørende herlighed sig redeligen ernærer.

S/igneu/r Heiberg paa Henriks/øns Veigne replicerede Kortelig, imod ProKurator Preusis Vidløftige protocollation, at hvad sig angaar H/er/r Lector Bornemans førte Vidner, da, om de skulle være at reflectere paa, at de haver Vidnet, at det anviste stykke Mark, skulle Være tillagt Henriks/øns Leilendinger for at nyde frit og fællis fiskerie med dem, hvilket dog

Henriks/øn ikke kand holde troeligt, langt mindre tilstaae saa at Være, efterdi deris forklaring alleene udgaar, paa hvis (det som) de haver hørt efter en gammel sagn, saa kand dog deraf ikke ...fereris(?), at de skulle være frie for at betale Landslod til Henriks/øn hvis Mark og Eng de ved deris fiskerie beskadiger; fiskeriet, hvor det er faldet, derom haver de førte Vidner giort opliuslig forklaring og Anvisning, saa Comparenten holt ufornøden, videre dertil at svare, den gamble hævd, som H/er/r Lector Borneman beraaber sig paa at hans Leilendinger har haft i Søen tillige med Henriks/øns Leilendinger, vil Henriks/øn endnu ikke negte dem, men allene paastaar, at hand deraf bør nyde Landslod; Allerhelst, da H/er/r Lector Borneman er vel vitterligt at ingen af Mildes ejere har mere fordret Landslod af dends egne Leilendinger, \end/ for hvis (det som) de af fremmede har oppebaaret end af Lectoratets Bønder, førend nu nyelig, da de dog

1731: 253

ere dertil bleven pligtige samme at fra sig legge; belangende den bonitet H/er/r Lector Borneman behager at Melde om udi Jorden i sig selv, da er det noget som hand her ikke agter noget at svare paa, altskiønt Henriks/øn vel er vidende, at H/er/r Lector Bornemans Landbønders Jord er langt bedre end Henriks/øns opsidderis; i øfrige refererede Henriks/øn sig til sit forrige og begierede Dom med tilstrekkelig erstatning paa Processens Omkostnings erstatning.

Preus replicerede at saavit H/er/r Lector Bornemans førte Vidner angaar, da ere de førte og afhørte efter Lovens 1ste Bogs 13 Capit/ul 9 art/icul formodende at deris udsigende vil staa fast og holde pr...r(?) efter den forrige ansatte paastand; Ellers tilstaar H/er/r Lector Borneman ikke meere nu end tilforne, at S/igneu/r Henriks/øns Leilendinger, eller hand paa deris veigne, haver meere Ret til Vandet og fiskeriet, end H/er/r Lector og hans Leilendinger; hand kand og ikke persvadere sig at troe, at Retten ved den forventende dom skulle ville tilfinde H/er/r Lector Borneman og hans opsiddere til Henriks/øn at betale nogen Landslod, saasom hand ikke endnu haver beviist At hand eller der dertil haver nogen Ret; men som de dyrker gaarden inden og udengierds til fellis, saa bør de samptlige i almindelighed i fiskeriet have og nyde fællisskab, saa at Lectoratets Bønder ikke bepligtigis til at give Henriks/øn eller hands Leilendinger Landslod i nogen Maade, men at Lectoratets Bønder tillige med Henriks/øns, om der nogen tid her efter med fremmede Nøter skulle være og blive kastet, nyder Landslodden uden forskiel; og som Henriks/øns fuldmægtig ikke haver vildet kaste *reflefden (refleksjon = overveielse) paa H/er/r Lector Bornemans solide tilbud, saa vilde comparenten derudinden have sig refererit til Lovens 1ste Bogs 15 Capit/ul 3 art/icul og nest at referere sig til sit forrige submitterede Sagen Rettens forsvarlige Dom.

Heiberg refererede sig til sit forrige og paastod Dom.

Retten tilspuurte begge parter om de havde videre udi Sagen til opliuslighed at fremføre ? derpaa svarede Preus, at hand dennesinde ikke haver videre at i rette legge og fremføre, men hand attraadde gierne at faa i rette lagt, om end førend dom i Sagen blev afsagt, dend gamble dom, som H/er/r Lectors Vidne haver *omvudnet (omvundet/omtalt); samme dom skal efter Vis beretning fældet imellem Peder Søre Giellestad, som da var eene opsidder paa Lectoratets beneficerede halve part udi bemelte Søre Giellestad og Stephen ibidem, som og eene beboede den anden halve deel, hvilket hovet-

1731: 253b

Citanten nu er ejende; men Comparentens Principal har endnu ikke Været god for at faa samme dom, og heller ikke kundet obtinere Kundskab om hvem den hos kunde være beroende; hand skulle dog kunde dog giøre sig den slutning, at *hen (den) i blant andre

Documenter, som Vedhører Gaarden Milde og dends underliggende pladser maatte beroe, men om Henriks/øn er bleven den tilleeverit, er hand og bleven ubekiendt, ikke disto mindre saa haver H/er/r Lector giort sig Umage om at spørge om de gamble Protocoller, som i den tid maatte være faldne, men tiden har været for Knap for Vedkommende til dessens eftersøgelse, thi maatte hand reservere, i fald disse gamble Protocoller endnu skulle være til, om ikke her, da dog for andre Retter, saafremt Sagen nu ved dem skulle afgiøris, at faa fremmet hvad hand deraf til sin Sags videre Tarv kunde faa udfundet og bestyrket; Ellers reserverede hand til slutning hands loulige paatale, i fald som ikke formodis, hannem nogen Uret skulle overgaa i denne Sag.

Heiberg paa Henriks/øns veigne svarede: at der aldrig haver været eller er nogen dom til som tilfinder Lectoratets Bønder at nyde noget frit fiskerie med Henriks/øns Landbønder, thi hvad Magne Gillestad, som H/er/r Lector Bornemans Landbønders fader derom har forklaret, da kommer vel samme hans forklaring i liden consideration; de øvrige Vidners forklaringer derom, gaar allesammen ud paa at være kommen fra Christopher Søre Giellestad som var en Leilending paa Lectors part og hvor urigtig de *ale har været om deris forklaring om denne dom kand sluttes der af, at de nu vilde henskyde det dertil, at den maa Være beroende hos Henriks/øn, hvilket dog Henriks/øn med Ed kand fralegge sig, i øfrige *referede comparenten sig til sit forrige og paastod dom.

Preus til videre Rettens tilspørgelse svarede: at det Var ham gandske Umuelig at kunde determinere nogen Vis tid til at forskaffe dend ommelte dom.

Sagen optagis til Doms til den 6te Julij 1731 førstkommende
Klokken 2 om Eftermiddagen.

Anno 1731 d/en 4 Julij, er efter fogeden over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lems muntlige begier, i anledning af det Høi Kongl/ig Rente Cammers brev af *af 20 Aprilis 1726 og Rente skriver Rochoes derpaa indleverede Matriculs extract af samme dags dato, skeed samling paa Røddepladset Hølen udi Schiolds Schibbrede beliggende og under Haasten eller Damsgaard sorterende, for at skiønne om samme Røddeplads skyldsetning, efter fogedens underdanige conference

1731: 254

med høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand H/er/r Vilhelm August von der Osten og hans derpaa fulte Svar af 20 Junij 1731 udi fogedens fuldmægtigis Mons/ieu/r Peder Bejers nærværelse paa fogedens Veigne og i henseende store Svaghed, sampt Bøigdelensmandens Ole Totland udi Schiolds schibbrede Lensmand, og *S (Svar?) til ham, Lars Myrdal, Lars Mellishoug, Paal Bynes, Halvor Biøndal, Ole Smørraas,

Hvor vi da begave os at eftersee udi opsidderen Johannes Mikkelsens hosværelse baade Ager og Eng og befantis samme Plads at Kunde saae, dog udi skrind og Vanskelig Agerland 2 t/ønner \havre/ og det højeste de igien avler udi beste Aar, kand Være 6 t/ønner, Sæden bestaar i bare blaa havre og Jorden ligger imod Nord og aarlig tager skaade, i det højeste, naar aaringerne ere gode Kand samlis høe til Sex beester, tør og skrin Jord, Aarvant og meget tung vunden, nogenledis at see til, men meget tynd og ardbeidsom; ingen Skou eller allerringiste herlighed enten af fiskerie eller anden herlighed som kand ansees til noget fast eller staaende indkomme, gandske hage trengt for creaturerne om Sommeren saa hvad dette plads skal leve af er Vinter-Melken, hvorfore vi ikke har kundet ansette det højere for Skat, i henseende til Pladsets Vanskelige Jord og dens besværlige inddørkning og behøvende Ardbeidsomhed end for 18 merker Smørs Leje.

Anno 1731 d/en 6 Julij er skeed Samling igien paa Gaarden Søre-Jellestad efter forrige Afskedigelse af 30 Junij nest afvigt, hvorda Retten blev tilstillet, et skriftlig imellem Parterne H/er/r Lector Borneman paa egne og Leilendingers Veigne og S/igneu/r Anders Heiberg paa hovet Citantens Veigne indgaaende forlig udi denne Sag, af dem begge underskrevet d/en 30 Junij 1731 som de paastode af Retten oplæst og ved dom stadfestet, sampt S/igneu/r Anders Heibergs brev af 5 Julij 1731 at hand og hans Principal ei hafde Leilighed at møde og begierede forliget(s) oplæselse og stadfæstelse af Retten.

Udi den af mig Henrik Henriks/øn reiste Sag imod Hans Magnesøn og Mons Monsøn Søre Giellestad som Phanøe Præsteboels Leilendinger, anlangende den udi Aaret 1729 af dem oppebaarne Landslod, som og angaaende Landlodden af den Sild, som hos H/er/r Lector Bornemans Leilendinger prætenderis, for det, de, paa min Jord haver trekket, haver Jeg Henrik Henriks/øn og jeg Lector Borneman paa mine Leilendingers Veigne, saaledis, da derom pro et contra inden Retten var bleven disputerit, sluttet følgende forliig.

Belangende den omtvistede Landlod, som Lectoratets Leiilendinger pro 1729 af fremmede haver oppebaaret, da skal Lectoratets Landbønder samme tilsvare og betale, efter den i rettelagde bereigning med Sytten Rixdaler tre Mark og herefter til S/igneu/r Henriksøn og efterfølgende Ejere for Søre-Giellestad betale Landslod af den fisk og den Sild som fremmede drager og fanger paa Søre-Giellestads Land; Hvorimod det paa begge sider er vedtaget at Phanøe Præsteboels Leilendinger paa Søre-Giellestad herefter i min Henrik Henriks/øn og efterkommende Ejere for Milde, deris tid skal nyde med egen Noet frit fiskerie paa Søre Giellestads Land, uden nogen Landslod for deris egne Persohner deraf at erlegge; dog saa, at ingen anden end gaardens Leilendinger enten directe eller indirecte udi deris Noet participerer, med mindre de fremmede, for deris part, svarer Landslod af fi-

1731: 254b

skeriet til den som for S/igneu/r Henriksens anpart i Søre-Giellestad, nu er, eller herefter maatte blive Ejere. Belangende den paa Processen anvente Omkostninger, da har jeg Henrik Henriks/øn, i henseende til Dommerens og H/er/r Lector Bornemans mellemhandling, og for at lade see en Retskaffen *Intiention (Intention) til freed og Endrægtighed, vedtaget, samme Selv, uden noget Ansvar for H/er/r Lector Bornemans Leilendinger, at erstatte. Til bekræftelse, at dette saaledis uryggelig holdis skal, haver vi dette i Mangel af Stemplet papiir, med egne hænder underskrevet, med begier, at dommeren samme udi den passerede Rettis forhandling ordlydende vilde indføre og confirmere.

Milde d/en 30 Junij 1731.

Som beneficeret Ejer.	Paa Svaager Henrik Henriks/øns Veigne.
Ole Bornemann.	A. Heiberg.

Dette af Parterne indgaaende forliig stadfestis af Retten udi alle sine Ord og Puncter ligesom det her indført staar, saaledis: at Lectoratets Leilendinger Hans Magnes/øn og Mons Monsøn ligger fra sig til S/igneu/r Henriks/øn, den, af dem, af fremmede oppebaarne Landslod, som for Søre-Giellestads Land fisket haver, efter anførte forliig Sytten Rixdaler 3 merker under Nam efter Lovens Adfærd; Hvorimod Hans Magnesøn og Mons Mons/øn, Lectoratets beneficerede Leilendinger, nyder frit fiskerie for Søre-Giellestads Land, med hvis (det som) de, med egne Nøeter fange kand, og deris efterkommere efter dem, uden nogen Landslods erleggelse til S/igneu/r Henriksøn eller hands efterkommende Ejere; Men hvis de antager andre fremmede Participantere udi deris Noet, da de fremmede participantere udi deris Noet,

at betale til S/igneu/r Henriks/øn eller hans efterkommende Ejere Landslod af hvis (det som) paa de fremmedis Part kommer af det som ved Søre Giellestads Land fanges. Og som S/igneu/r Henriks/øn af egen Godhed, Rettens og den beneficerede Ejeris H/er/r Lector Bornemans Mellemhandling, haver vedtaget, at betale denne Processis bekostninger, saa svarer hand og allene samme med 24 rdr 4 merker 8 s/killing.

Anno 1731 d/en 17 Julij er holdet Almindeligt Sommer- Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue paa Gaarden Schouge, nærværende udi fogedens loulige forfald, hans befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Simen Schoge og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mikkel Knuds/øn Bache, Jens Windenæs, Lars Ystvedt, Morten Nipen, Paal Foldnæs, Ole Spield, Mons Glesnæs, Jacob Tøssøen, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst

1. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste Anordning hvorledis herefter skal forholdis med de Sager til hvis afhandling Hans Kongl/ig Maj/este/t Allernaadigst bevilger Commisioner dat/erit Rosenborgs Slot d/en 25 Maj 1731.
2. Stiftbefalingsmandens udstedde Placat af 8 Junij 1731 angaaende eendeel Kongl/ige forpagtninger.
3. Stiftbefalingsmandens Brev angaaende *Kongbergs Sølvsverk* forpagtning dat/erit 11 Maj 1730 (1731?).

1731: 255

4. Stiftbefalingsmandens Resolution paa *paa Rangele Larsdatters Reqvisition angaaende bevilling at søge Almuens hielp paa høstetingene dat/erit 13 Januarij 1731.
5. Bendix Ernst Manichs tillige med Jens Held og Procurator Barthis udstedde Auctionsskiøde til Mathias Rasmus/øn paa 1 skilling 2 hvid udi Sollesvig med paastaaende bygning hvorfore er betalt 160 Rdr, item Gaarden Turøen paa 1 Vaag fisk med tilhørende Laxevaager hvorfore er betalt 434 rdr dat/erit Bergen d/en 7 Julj 1727, item 16 Sept/embris 1730 og 18 Sept/embris 1730.

Dernest tinglyst

6. Arne Schoges og Mikkel Knuds/øn Baches udstedde bøxelbrev til Rasmus Nils/øn paa 20 merker S/mør 1/3 huud udi Lerøen, dat/erit 17 Julij 1731 uden reversen at anvise.

D/en 18 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget Med Sagerne, og hafde da

Bøigdelensmanden ladet stevne Anders Nipen og Ole Hansøn Nipen efter forrige tiltale for Slagsmaal;

Begge de indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag. De forrige navngivne Vidner møtte ikke og ei heller loulig stevnt; og ei videre forklarede Parterne dennesinde at have end før anført er, og ingen af Parterne forlangede meere Vidnisbyrds førelse end skeed er.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Saasom Parterne imellem hinandre saaledis for Reten bleve forligte, at den ene den anden ei vilde søge ulempe; de tilkiendegave deris hastighed og forligte sig med hin anden, saa den

ene ei forlangede den andens ufærd, thi, som de forligelig med hin anden med haandrekning bleve forligte at ingen den anden noget havde at paa sige end sige at beskylde for, saa confirmerer Retten dette af Parterne indgaaende forlig, saa at Sagen hermed uden videre bøders erleggelse, bliver ophævet og Processens Omkostning ophævis paa begge sider; dog tilholdis de efterdags at leve fredelige saafremt den skyldige, om ham loulig nogen uskikkelig giærning \efterdags/ vorder overbeviist, derfore vel vorde anseed med fuldkommen straf.

Anders Nipen haver ladet stevne Ole Monsøn Tæle efter forrige tiltale for Slagsmaal og skieldsord - alt til strafs lidelse efter Loven.

Ole Monsøn tilstod at det er passerit som Vidnerne forklaret haver baade med haardgreb og skieldsord. Ole Monsøn forklarede at have stevnt Ulve Nipen til Vidne i Sagen - og forklarede da Ulve Nipen efter Edens afleggelse: at Anders sat paa en Kiste ved dørren og Ole Mons/øn paa forsætet, da Anders fik en bask under øret, reiste hand sig og gik paa Gulvet og hvis videre passerede, kunde deponenten ei sige eller erindre.

Retten tilspuurte Parterne om de flere Vidner havde at sige til anhørelse ? hvortil de svarede nej.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Saavit Retten af denne act udfinder saa er denne hastighed skeed imellem Parterne af Ubesindighed og den ene part hvad slagsmaalet angaar, har taget Vild udi den anden, som ham ei forurettet haver; Men som efter denne uforstandige gierning er skeed ubesindig og uforsvarlig, sampt utilladelig tale, og Ole Monsøn mere af bitterhed, end bevis haver udskieldet sin Naboe Anders Nipen for Kieltring; hvilket skieldsord ham er bleven overbeviist, langt mindre kand, saa finder Retten billig at Ole Monsøn for saadan hands Uforstandige og uden grund udtalende ord, bør afbede sin forseelse for Citan-

1731: 255b

ten Anders Nipen, med disse ord, at de ere af hastig Ubesindighed af ham udøste og derfore beder Anders Nipen om forladelse; foruden dette, bør samme ubesindige ord, ei komme Anders Nipen eller nogen af hans til allerringiste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte, men være som døde og utalte, Processens Omkostning betaler Ole Monsøn til Anders Nipen med 1 rdr 3 merker og til de fattige for utilbørlige expressioner 3de lod Sølv, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven. Hvad haargrebet er angaaende, da som samme af dem er skeed ubetenksom og imod deris vidende, saa delibereris de for bøder i den post dennesinde; dog med dette forbehold, at de efterdags lever endregtige og ikke den ene den anden, enten med Ord eller gierning irriterer, saafremt den skyldige som saadan uskikkelig omgang oberbevisis, ei derfore fuldkommen vil vorde til straf anseed.

Knud Tæle haver ladet stevne Villum Jensøn Tæle for Skienden, banden og Spøtten imod ham paa Juuledag nest afvigt, Vidnerne derom, *Vidnerne derom* Villum Ulves/øn Mittvedt og Ole Nils/øn Øfre Tvedt;

Villum Jensøn møtte for Retten og fragik gandske sigtelsen;

Knud Tæle begierede Vidnernis afhørelse. Vidnerne møtte og tilstode louligen at Være stevnte til at Vidne i Sagen - og efterat Eden for dem oplæst var, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige, blev først fremkaldet

Villum Ulves/øn Mittvedt, som edelig udsagde: at Juledags Morgen Afvigte Aar, da de fore til Kirke, hafde Knud Tæle og hans huusmand Mons taget en Skibmand, og Kom saa snak imellem Knud og Villum, og *sage (sagde) Villum til Knud hvor Kommer det til at hand gav ei huusmanden mere end 13 eller 14 s/killing, da svarede Knud at have givet huusmanden 28

s/killing og da yppedis imellem Knud og Villum tale, Villum sagde ikkun at huusmanden havde faaet 14 s/killing og Knud 28 s/killing og da de Komme mit i Vandet og Knud sat mit i baaden paa bandet, Var Villum ad at riste paa sin fode til Knud og spøtte ud, enten det kom paa Knuds Kofte eller ei, Kunde hand ei sige, derpaa sagde Villum til Knud, du boe (bor) som en Kieltring og Svinhund.

Ole Øfre Tvedt fremstod dernest og Edelig udsagde: at have fornummet Villum spytte, men ei kand sige enten det Kom paa Knud eller ikke, saa og at Villum ristede foden og talte de samme ord som forrige Vidne udsagde om Villum Jensøn udtalt till Knud Tæle.

Villum Jensøn blev tilspuurt om hand andre Vidner end disse afhørte hafde at navngive ? svaret nej:

Videre sagde Parterne efter Spørsmaal ei at have at forklare.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Sagen bestaar derudi at den heele tvistighed som er skeed imellem disse stridende parter er skeed derudi, at deris heele dispute er Kommen af et Skibs losning(?) hvorudi Villum Jensøn Tæle haver ....et(?) huusmanden paa Tæle ei er skeed den Ret som hand har villet, denne huusmand har ei allerringiste Klage i denne Sag giort, langt mindre nogen prætention formerit, Vel siger Nu Knud Tæle herved at have giort ham fornøjelse, hvorom nu ei disputeris, sampt at have værit aarsaget til at søge vidner paa Sagen, men hvad banden og Spøtten er angaaende, da haver Vidnerne ei noget positive udsagt, som Villum Jensøn Kand blive til skade; men allene taler om nogle expressive ord *ord, som imellem dem skal være faldet,

1731: 256

da som ingen af Parterne hafver anden beviis i Sagen, efter tilspørgelse af Retten end nu anført er, og Vidnerne som nu afhørte ere, forklarer, at Villum Jensøn Tæle haver beskylt sin grande at boe som en Kieltring og Svinehund, mueligens for de haver haft en Sag imellem hin anden Jordeskifte angaaende, hvorpaa allerrede dømt er, saa Kand Retten ikke finde saadan Villum Jensøns tale billig, men tildømmer ham at ærklære Knud Tæle for Retten for denne hans tale at det hastig af ham uden beviis udtalt er; foruden dette bør samme ord ei Komme Knud Tæle eller nogen af hans til allerringiste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og Rygte men være Døde og utalte, udi Processens omkostning betaler Villum Jens/øn Knud Tæle 5 merker 12 s/killing og for ubesindige ord til de fattige 2 lod Sølv alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven; herved advaris ogsaa Parterne efterdags at entholde sig fra ald utilbørlig tale, saafremt dend fredbrydende ei vil anseeis baade til Mult til det fattige ..nd(?) med 2 rdr, sampt anden Vilkaarlig straf efter Loven.

Paal Bynæs haver ladet stevne Ole Hummelsund efter forrige, sampt Vidner Nils Fillingen(?) og Mons og Nils Hagenæs til Vidne i Sagen.

Ole Hummelsund møtte og tog til gienmæle baade for Sagen og Vidnerne. Vidnerne møtte ogsaa og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen.

Ole Hummelsund blev tilspuurt om denne øvede gierning paa Citantens baad og folk var skeed efter hans Villie eller tilsyndelse ? svaret nej: end tilspuurt om hand ei var med paa baaden, da denne gierning skeede ? svaret ja:

Citanten Paa Byenæs begierede Vidnernis afhørelse: som og Retten *consentererde (consenterede).

Mons Hagenæs forklarede edelig: at .....(?) afdags bild Kyndelsmisse tider, var deponenten i Hummelsund, og da kom bod til ham fra Fiæremændene at de vilde fare ud paa Laxerie(?), derpaa gik Ole Hummelsund paa halven fod lenge paa Gulvet og de Vilde have ham med sig, da sagde Ole, det hører de paa som ere i huuset, jeg skal gaa nere i Baaden og legge mig og ei

videre skal giøre, og da de hiemkomme, hørte hand af Fiæremændene tale at den ene fik huug og slag og den anden hafde slagit Baaden synder med Videre, men ingen af dem at have Kient.

Nils Hagenæs fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt medens *hans (hand) laag i Hummelsund at der taltis om at de skulle fare ud og see til Garnene og først sente Ole Bud til Manden(?) Erik Hummelsund at de skulle gaa til Søes og svarede Erik til Oles søn at hand ei gik den aften da sente Ole Bud til Fieeremændene, endeel Værende i stuen, en deel uden for, at de skulle gaae til skiøds og jage de andre i Land; Ole sadt sig ned og fik Mad, men Ole Ville ikke gaa førend hand hafde faaet Mad, og da Ole hafde faaet Mad siger Ole, jeg Kand sagte gaa i baaden og ligge mig, intet ont skal jeg giøre; saa fore de ud og som de komme hiem igien, hafde deponenten alt sovet og da hand hørte deris staag, spuurte

1731: 256b

hand dem, om de havde noget fangst ? hvorpaa de svarede: en fik skade som de ...de(?) ...(?) vilde have andre ned igien som de ei finge med sig, og det samme giorde de med deponenten.

Nils Fillingen(?) forklarede dernest edelig: at da hand hafde udsat et støkke(?) garn og var ad at sette det andre ud og hands Medværende Cammerat var med at sette det andre fast i Kaggen, kom FiæreMændene med en haaben(?) folk fra Hummelsund roende og sad Mikkel med begge framaarer og holt samme fra Hummelsund Kommende baad mit paa Baaden, da raabte deponenten med de øfrige paa sin baad værende - at de ikke skulle roe frem paa baaden men see sig fore, da blev intet svar af dem given og som de kom nermere, advarede deponenten og medhavende Mænd dem om samme at de ei skulle roe paa deris baad, og som Iver hans Grande sad i Rangen og de kom roende, maatte hand ...(?) inde(?) i baaden som frem i sad, og sagde da de andre at hand som holt stouren i haanden skulle roe paa dem slaa dem og roe dem under, derpaa reiste sig een op af Hummelsund baad og lagde til hands deponentens medhavende med en stour saa hand seignede i baaden og derpaa advarede dem, at de ei skulle slaae, men see sig for hvad de giorde, og Da slog samme Mand Og paa Baaden imod Rongen og siden 2 á 3 slag og selv slagit end(?) paa Baaden, og som deponenten bad dem see sig fore før de slog og uden Aarsag og vilde gierne roe i Land for at bevise at de intet ont hafde giort, derpaa rodde de fra hin anden og til Lands.

Ole Hummelsund producerede Christian Wilhelm Segelches beviis af *af 4 Junij 1731 at Siur Olsøn Ulvigen under hans Compagnie er allene gierningsmand i denne Sag.

Videre hafde Parterne ei at have at fremføre.

Afsagt.

Af de for denne Ret afhørte Vidnisbyrd befindis det, at ingen af Vidnisbyrdene kand udsige at Ole Hummelsund er aarsage eller tilskynder til denne øvede Gierning: Men saavit mand af H/er/r Major Segelches attest af 4 Junij 1731 kand erfare, saa er en Soldat, navnlig Siur Olsøn Ulvigen gierningsmanden, baade til de udgivne hug og Slag som til Baadens Sønderslagelse, efter hans for Velbaarne H/er/r Majoren giorte tilstaaelse, hvorved hand Soldaten Siur Olsøn Ulvigen declarerer Ole Hummelsund frie for ald Gierning og tilskyndelse til den øvede Gierning, saa kand denne Ret, ikke tilfinde Ole Hummelsund til Ansvar i denne Sag, men Soldaten Siur Ols/øn Ulvigen vil derfore Søgis for hans Malversation (Eng.: malversation = slett oppførsel) for Krigs Retten, baade til Strafs lidelse for injurie af meddelte hug og Slag, som for Baadens Sønderslagelse, saasom denne Ret ei vedkommer, en Soldat for injurie og

1731: 257

noget at paakiende; ei tviflende paa, det jo den høje øfrighed, som Justitien er betroed, succurierer (sukkurere = unnsette) Landmanden i hvis (det som) ham forurettet er baade i henseende til Slagene og baadens Sønderslagelse, med ald fuldstændig reparation.

Sluttelig blev restantsen for dette Aars termin forseiglet efter oplæsningen, efterdi ingen modsigelse derimod blev giort.

Anno 1731 d/en 19 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Grimstad, nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts fogeds Loulige forfald, hands befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Stephen Mittun, Ole Smørraas, Aadne *Bralland (Bratland), Erik Mittun, Salamon Grimstad, Nils Birkeland for Lars Tvedt, Nils Heldal, Nils Øfre Dyngeland med meere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dendz betiente advaret, er først tinglyst de Kongl/ige forordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 254 og 255 findis extraherede - derefter blev Tinglyst

(1.) Arnoldi de Fines udstedde Auctions Skiøde til Velædle H/er/r Assessor Wilhelm Hanssen paa 1 ½ løb Smør og 1 huud med bøxel, hvorfore er betalt 134 rdr Courant, dat/erit Frøsetter d/en 20 Junij 1730.

(2.) Item Assessor Hanssens udstedde bøxelseddel til Lars Olsøn Smørraas paa 1 p/un/d 33 9/13 (??: 1 pd 3 39/73) merker Smør og 10/39 parter huud udi Smørraas, dat/erit 9 Sept/embris 1729.

3. Doctor Woldelbergs udstedde bøxelbrev til Johannes Arnes/øn paa ½ løb Smør udi Store-Tvedt dat/erit 29 Martj 1731.

Sluttelig blev restantsen for dette Skibbredis Almue oplæst og forseiglet - og som ingen Sager dennesinde til paakiendelse vare indstevnte blev Retten her ophævet.

Anno 1731 d/en 23 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Herløe Schibbredis Almue paa gaarden Frechaug, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mikkel Blom, Iver *Oem (Oen), Anders Dale, Vincentz Tosvig, Jacob Wig, Paal i Toft, Johannes Sæle, Ole Oen, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høi øfrigheds befalinger som fol/io 254 og 255 findis extraherede.

1. Stiftbefalingsmand Wilhelm August von der Ostens udstedde ordres om restantsernis inddrivelse Termin Viis uden Restants, dat/erit 14 Julij 1731.

2. Auctions directeur Bendix Ernst Manichs udstedde Skiøde til S/igneu/r Mathias Rasmusøn paa Gaarden Turøen i dette Schibbrede beliggende hvorfore er betalt 434 rdr, dat/erit 7 Julij 1727 (1729?).

3. Rasmus Heltis udstedde Bøxelbrev til Mikkel Johans/øn paa 18 merker fisk og 4(?) Kander Malt udi Sæle, dat/erit 8 Junij 1731 uden reversen at anvise.
4. Stiftbefalingsmandens Bevilgede Resolution paa de afbrente af Wigs deris Ansøgning af 17 Maj 1731, af dat/o 18 Maj 1731 at maa søge Almuen om Den frivillige gave paa høste Tinget.

1731: 257b

5. Lansdommer og Laugmand Knagenhielms udstedde Bøxelbrev til Lars Mikkelsøn paa 15 merker Smørs Landskyld udi Nordre Haugland, uden reversen at anvise, dat/erit Hops gaard d/en 21 Julij 1731.
6. Ditoes udstedde Bøxelbrev til Tarald Gregus/øn paa 15 merker Smør udi Nordre Hougland, uden reversen at anvise, dat/erit 21 Julij 1731.
7. Karen Friman S/a/l/ig/ Johan Garmands udstedde Bøxelbrev til Mons Nils/øn paa halvedeelen af Nils Mons/øns bøxlede part i Klouens Laxevaag dat/erit 10 Maj 1731.
8. Ditoes udstedde Bøxelbrev til Nils Mons/øns Enke paa halve bruget udi Laxevaagen Klouven, tilforne af Mons Nils/øn bøxlet, dat/erit 17 Julj 1731.
9. Ole Andersøn Dales Odels Løsnings Ret og Penge *Manger (Mangel) til Nils Paalsøn Dales brug udi Dale, af Skyld 31 2/3 merker fisk, med andeel udi Laxevaag og Sildevaag, dat/erit 23 Julij 1731 ./.
10. Madame Danchertsens erlangede auctionsskiøde paa Hennøe Kremmerleje med ald dessens inventarium, hvorfore er betalt 701 Rdr, under Byefoged My..als(?), Auctions directeur Bendix Ernst Mannik, Juchum Smidt og Petter Mitzels hænder og Signeter, af dato Bergen d/en 25 Junij 1731 ./.

D/en 24 dito er Retten igien sat med foranførte paa samme Sted, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden efter ordre af fogeden, ladet stevne Lars Jacobs/øn som er tiltalt for at være den afdøde Mads Jans/øns Banemand og desformedelst nu efter ordre af Stiftbefalingsmanden dat/erit 28 Maj 1731 sidder under Varetægt, indstevnis efter forrige tiltale og de allerrede afhørte Vidner endelig Dom for sin forseelse at lide og udstaae.
Lars Jacobs/øn møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag;
Joen Nedre Schodven den faldne Mads Jensøns stiffader møtte for Retten ogsaa og paastod Dom efter Loven for saadan øved gierning.
Fogeden begierede ogsaa Dom efter Loven og hvad dom end falder at det snarest mueligst skee kand maatte beskreven meddelis enten til tilleg eller forsikkring til bøderne eller ...gi.(?) for delinqventens omgang.
Da blev af samtlige Laugret uden dommerens medværende, dømt og afsagt.
Det samptlige Laugret blev af denne Meening, at de holdt fore, efterdi Mads Jensøn vredagtig indkom og først overfalt Lars Jacobsøn med ord og Spenden, denne gierning af Lars Jacobs/øn at Være skeed af Nødværge og ingen intention til drab, og derfore frikiender Lars Jacobs/øn for Livets Mistelse og dømmer Lars Jacobs/øn til at betale til den dræbtis Arvinger 40 lod Sølv, og saa for denne gierning at Være angerløs.
8 segl avtrykt i tingboka som stadfesting på dommen.

Marrite Monsdatter som d/en 5 Decembr/is blev dømt at bøde for Lejermaal med en gift Mand udi Byen, penge 6 rdr, til fornyelsis dom;

Lensmanden forklarede ei at have *stevt (stevnt) hende eller kundet finde hende, thi maatte denne Sag udsettis til Nyt Stevnemaal.

Ole Moldeklef som tilsiunsmand for hands entvigede Broder Nils Iversøn, hans Lejermaals bøder at tilsvare med meere, alt efter forrige tiltale.
Ole Moldeklef møtte for Retten og tilstod ei lovlig at Være stevnt dennesinde og ikkun faaet 9 dagers frist; thi henvises Sagen til lovlig Stevnemaal.

1731: 258

Mikkel Rasmusøn Oen stevnt for fortilig sammenleje med sin Hustrue efter forrige tiltale og ergangne interlocutorium af 1ste Maj 1731.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse; fogeden tilspuurte den indstevnte om hand kunde negte at hans Koene har jo kommet fortilig i Barselseng ? svaret jo noget lidet, forklarede ellers at have holt Copulation S/anc/t Hans dag og hans huustrue 8tte dager efter Kyndelsmisse efterkommende Aar kommen i Barselseng.
Fogeden paastod at efterdi Mikkel Rasmusøn Oen selv for Retten tilstaar og bekiender at have haft omgiengelse med sin huustrue før Copulationen skeede, ligesaa at hon, som med ham blev copulerit S/anc/t Hans tid, falt udi barselseng 8tte dager efter Kyndelsmisse, som er en anseelig tid over den ærbarhed som Loven tilholder og byder, hvorfore paastaaes, at hand uden videre vidløftighed til ægteskabs bøders udredning, nu for Denne Ret maatte *Kiendt at udrede.
Dend indstevnte blev tilspuurt om hand videre i Sagen hafde at proponere, ? svaret nej.

Afsagt.

Retten fant Sagen af den beskaffendhed at Mikkel Rasmusøn Oen foreleggis til nest holdende Ting at producere sin SognePræstis attest om, hvad Tid hans Bryllups Copulation er skeed, og hvad Tid hans med hans huustrue avlede Barn er døbt, da Retten videre udi denne Sag skal dømme hvis Ret er; men hvis den indstevnte ei til samme forelagde tid producerer den forelangede attest, haver hand sig selv at takke for, at Retten bliver obligerit at dømme efter Citantens giørende paastand.

Ole Knuds/øn Follisøen haver ladet stevne Anders Jacobs/øn for Slagsmaal, Blodslag, klæder ref og Jordskuff alt til Strafs lidelse derfore efter Loven, Vidnerne i denne Sag Inger Knudsdatter Follesøe, Tommes Anders/øn Follesøe, Aamund Bastes/øn Follesøe, Nils Aamundsøn Grasdal og Jacob Follesøe.
Anders Jacobs/øn møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne [Sag] og til at anhøre disse indkaldede Vidners forklaringer, Retten tilspuurte den indstevnte om hand samme Gierning at have giort ? hvortil hand svarede nej: men paastod Vidnernis afhørelse og beviis i Sagen.
Alle Vidnerne møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen - for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige under straf og først fremkaldet
Inger Knudsdatter som edelig udsagde: at Ole Knuds/øn sagde til hende at den indstevntis Geder kom i deris Ager hvorpaa hon sagde: Gudbedre mig, skal de giøre saadan skade i Aar som i fior og bandede hændis Mand Gederne, da svarede Anders Jacobs/øn den samme som byder mig dette fare i dig og kom saa Anders Jacobs/øn ind i stuen og sloeg hendis Mand Ole Knuds/øn baade i Ansigtet og andresteds og i haared(?) drog ham og da kom Andersis fader ind og blev dette Var.

Tomes Anders/øn forklarede edelig: at have ei andet blevet Var end Ole Knuds/øn Kom til ham udi hans stue da deponenten sad og fik Mad og klagede over Anders Jacobs/øn at hand hafde slaget ham, sampt viste ham en blodduug, men deponenten saa ingen gierning af dem og ei videre ved end hand nu forklaret haver.
Aamund Bastes/øn Follesøe fremstod dernest og edelig udsagde: ei andet at have blevet Var end Anders Jacobs/øn vilde have Ole Knuds/øn af hans stue, nemblig deponentens, da hand der var indkommen til at Vise en blodduug, som hand Ole Knuds/øn sagde

1731: 258b

at være blodslagen af Anders Jacobs/øn men ei videre gierning seet;
Niels Aamunds/øn Grasdal fremstod dernest og edelig udsagde: at da Ole *Andersøn (Knudsøn) kom udi hans faders huus hørte hand ham hand bande Anders *Knuds/øns (Jacobs/øns) Geeder, hvorda kom *Knud og bad ham holde fred og siden Anders *Knuds/øn og bad Ole holde fred og videre have Ole ud af hans faders stue, da hand traf ham udi axelen og fornam nok deponenten Ole Knuds/øn holde sig fast udi forsætet og hand(s) skindtrøje være søndderrevet udi armehollerne siden, men enten det skeede af den gierning eller ei, Kunde hand deponenten ei sige.
Jacob Follisøe fremstod dernest og edelig udsagde: at hand ei andet hafde at forklare end da hand hørte uforligelighed af dem, gik hand hen for at tage sin Søn fra ham, efterdi *hans (hand) hørde Ole Knuds/øn bande deris Geeder og raadde *Knud til at hand skulle lade besigtige den skade som giort var, derpaa Ole Knuds/øn løb i en anden stue og hans Søn efter og vilde have ham af Stuen at hand ikke skulle larme der, videre ei at have seet eller hørt.
Retten tilspuurte den indstevnte, om hand haver sønderrevet hans skintrøje ? svaret nej: men haver villet haft ham ud til at tage mænd til at besigtige Skaden, som giort var og ei andet.
Citanten begierede dom i Sagen efter hvis passerit er.
Parterne bleve tilspuurte om de videre hafde i Sagen at forklare ? svaret nej.

Afsagt.

Sagen bestaar derudi, at her mere er udviist ved acten en Uforligelig grandeskik med fuldkommen beviis af noget øvet Slagsmaal, Vel Vidner Citantens huustrue om Gierningen i deris fællis stue, men i andre tilfælde er ei om Slagsmaalet noget tilstrekkeligt afbeviist imod den indstevntis benegtelse; dog bør saadan deris Uforligelige Adfærd ei gaa ustraffet, saasom den af banden og Uforligelig omgang har tagen sin begyndelse, da enhver ellers var pligtig ved Lov og Dom, sagtmodig at søge sin Ret og ei Rette sig selv; Thi finder Retten billig, at disse stridende parter udi denne Sag, formedelst deris øvede usamdrægtighed, bør give til de fattige hver 2 lod Sølv inden 15 dager under Nam, med denne advarsel, efterdags at entholde sig fra ald Uforligelighed, saafremt dend fredbrydende, naar det ei skeer paa loulig omgang, vil ansees med mulct til de fattige forud 4 rdr, foruden anden Vilkaarlig straf som ham kand loulig overbevises, Processens Omkostning, i mangel af Sagens paastevnte tilstrekkelige beviis, ophævis paa begge sider.

Leutenant Jacob Olsøn Landsviig haver ladet stevne Vincentz Tosvig efter forrige tiltale og de udeblivende Vidner Peder i Blom og Paal Nilsøn Dale til at Vidne i Sagen efter Retten(s) seeniste foreleggelse og som Vincents selv var stevnt og Laugrettesmand dette Aar, sad i hans sted Rasmus Tosken (Toskem?) i denne Sag.
Vincents Tosvig tilstod loulig at Være stevnt baade for Sagen og til at anhøre disse indstevnte Vidners forklaringer.

Vidnerne vare ogsaa tilstæde og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag: for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige under Lovens Straf - og først fremkaldet

Peder Blom, medens den anden blev udviist, som efter Edens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at da hand kom roende blev hand Var Vincients Tosvig ligge med Landet og ville belegge sit Garn, saa snakkede deponenten med Vinciants og spurte ham om hand hafde Garn ude der i Nat, hvorpaa Vinciants svarede ja: og fik nogle Sild, Og sagde Vinciants ei at have givet sig om at see til Garnet, forend om aftenen, da drog hand ud igien at Vilde see til

1731: 259

det og da slap det løst og med hand drog det op sagde hand, nu kommer disse Kieltringer og setter i Vejen for ham, men ei Nafngav nogen, da svarede Citanten, jeg haver vide reist men ei før værit skient for en Kieltring, da sagde Vincients du skal giere miig noget herfor, efter at Leutenanten tilforne hafde sagt til Vinciants at hand skulle giøre ham samme ord got, da sagde Winciants derpaa, det er lenge siden jeg drog til Landsviig og giorde dig Urøe, videre sagde deponenten ei at have hørt eller ved at fremføre.

Paal Nilsøn Dale blev dernest indkaldet, som edelig udsagde: forklarede enstemmig som forrige, undtagen dette, ei at have hørt Leutenanten fordre vedderlaug for Vinciantsens udtalte ord, eller at Vinciantz havde talt de ord, at det er lenge siden hand kom til Landsvigs Landet med Videre;

Leutenanten paastod en forsvarlig Dom i Sagen.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Vel beviises det ikke fuldkommen af acten, at Vincents Tosvigen, ved hans Usømmelige ord haver navngivet nogen ved de Uskikkelige udøste expressioner; Men som Citanten Leutenant Jacob Olsøn Landsvig, paa Vinciants Tosvigens, uden nogen tiltale til ham af Citanten, haver brugt de expressioner, at hand ei kommer til Landsvigs Land, som det ene Vidne udsiger, men ei det andet, kand ei samme expression ansees for tilstrekkelig beviis, imod den indstevntis benegtelse; thi dømmer Retten billig, at disse udtalte ubeviislige Ord, ei bør komme Leutenant Jacob Olsøn Landsviig eller hans, til allerringiste forkleinelse paa ærlige gode Navn og Rygte, men være som døde og aldeelis U-talte, hvilke ogsaa her af Retten gandske mortificeris, foruden dette, bør Vinciants Tosvig ærklære Leutenant Jacob Olsøn Landsviig, det hand, om ham eller hans, ei andet ved at sige, end alt hvis berømmeligt, ærligt og got er, sampt aldrig talt eller tænkt velbemelte Leutenant Landsvig Det allerringiste til tort, langt mindre dertil Aarsag at have. Processens til datum anvendte Omkostning betaler Vincians Tosvigen til hovetCitanten med 2 rdr, inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dernest blev Tinglyst Anders Røsetters udstedde Caution til Kongen for hans Søns Anders Tvedtens forpagtninger angaaende Kongens Anpart Korntiende udi Nordhords fogederie for de Aaringer 1732, 1733 og *1733 af dato Røsetter d/en 14 Aprilis 1731: med de tvende dannemænds Johannes Frechaugs og Nils Miaatvedts attestation.

Anders Tvedten haver ladet stevne alle opsidderne paa Toskem fordi at de ei vil betale dend skyds som med gik til General Hvidfelt da hand seeniste gang reiste Nord efter d/en 22 Maj 1731 og erstatte denne Processis bekostning derfore Skadesløes;

Alle paa *Tosken Boende, Halver, Rasmus, Gunder, G/amme/l Gudmund, Unge Gudmund, Johannes, Mikkel, Knud, Rasmus Aamunds/øn, møtte og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag og forklarede at Niels Walle og Johannes Aadland komme til dem og krævede fløtning som de ei hafde giort til Rettens betient med tingskyds, den betalte de; og Krævede

de end en *Skylds (Skyds) til Kilstrømmen, hvortil de svarede: at naar den falder, om tid og Ledighed gives, vil de fløtte Naar de Vorder tilsagde

1731: 259b

og hvis ei det kand skee, da at betale dem som skydser; andre gang kom igien Nils Walle og Helge og tilsagde dem til skyds til Generalen i hans Nordfart; hvilken *skylds (skyds) de ei har giort, men erbødet betaling derfor siden de komme her paa Steden og Gunder *Joenæsøn bød Lensmanden den samme da hand Var paa Gaarden Tosken,

Retten tilspuurte Sagsøgeren om anderledis kunde afbeviises imod nu af de indstevnte forklaret er ? hvortil Lensmanden svarede: ei at ham skulle afbevises. Men Gunder Jonæsøn forklarede at skulle afbevise det - og var hiemme Gunder Jonæsøn og Gudmund Mikkels/øn og ei blev imodtaget.

Afsagt.

Saa vit Retten af denne Retz acter udfinder, seer den ingen brøst hos Toschems opsiddere; thi Loven taler udtrykkelig at hvo giørlig vil Rette for sig over ham bør dommeren ingen Lovmaal fælde, nu haver de \indstevnte/ enpræsenterit betaling for den for dem til hans Excellence H/er/r General Major Hvitfeld giorte Skyds paa hands Nordreise, betalingen er ei, efter mindelig tilbud bleven antaget, thi kand Retten ikke dennesinde dømme dem til meere udgift end skydsens betaling til de Lejende, den de med 1 mark per persoen bør betale, og delibereris for videre Omkostning og Strafbøder i denne Sag.

Sluttelig blev restantsen for dette Skibbrede oplæst og forseiglet - og som ingen flere Sager til paakiendelse dennesinde vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anne Olsdatter fremstillede sig dernest for Retten og begierede et *Loevskikket Tings Vidne om hændis store og elendige fattigdom og af Gud hiemsøgte store Kaars med et drengebarn Navnlig Rasmus Johans/øn som med haard Spedalskhed er hiemsøgt, og foruden det haver 3de Børn, som føden endnu kand fortiene, at Almuen vilde tilstaae eller fragaae, om hon allerringeste ejendeele haver til samme sit Barns hielp udi hospitalet, hvortil Almuen og Laugrettet svarede: dem vel at være vidende det samme bedrøvede Enke Ane Olsdatter ei det allerringiste er ejende, men fattigdommen saa stor, at den ei større kand beskrives og derfore høiligs behøver Almuens og Alle menniskers hielp som bær nafn af Christne; det de med god Samvittighed, vel vidende baade Kand, vil og bør attestere.

Citantinden begierede hvis for Retten passerit er under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Anno 1731 d/en 24 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Peder Larsen Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Anders Qvame, Lars Aasem, Stephen Euchaas, Johannes Rødland, Johannes Euchaas, Erik Indre Arne, Jens Mieldem, Nils yttre Arne med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente Advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og høi øfrigheds foranstaltninger som fol/io 254 og 255 findis extraherede - dernest blev tinglyst

H/er/r Christen Tunboes udstedde Skiøde til Jan Jensøn paa Reberbanen udi Store Sandvigen med videre hvorfore er betalt 330 rdr, daterit Bergen d/en 22 Aprilis 1729.

Wice Biscop Tanches udstedde Bøxelbrev til Mons Mikkelsøn paa ½ løb Smør og 1 ½ Mæle Malt udi Tuenæs, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 22 Aprilis 1731.

1731: 260

S/igneu/r Eschel Lohmand haver ladet stevne Jens Nils/øn Hiermand tillige med hans huustrue Rangele Jansdatter at indfrie en til hans \Lomands huustrue/ udgivne Pante Obligation stor 50 Rdr med sine tilfaldende Renter til betaling skeer af dat/o 12 Julij 1730; og publicert for Laugtinget d/en 19 Julij 1730.

Rangele Jansdatter møtte for Retten og modtog Varselen om endskiønt ei dagen indfaldt og tilstaar Kravet og Søgningen. Rangele Jansdatter tilstod ellers efter tilspørgelse, at have fragaaet Arv og Gield - som hon lovede at forskaffe til høstetinget.

Mons/ieu/r Lochmand formeente at det var denne hans Sag Uvedkommende, hvad enten Rangele Jansdatter hafde holdet Skifte eller intet, ligesaa om hon hafde fragaaet Arv og Gield eller ikke, i henseende det er Retten bekiendt, at Lochmands Pant lengst forhen er afhandlet og giort i Penge; Lochmand sagde og at hans forskrivelse af dommeren forhen var antaget for fuldgyldig lige mod (imod) den anden Rangele Jansdatter(s) Creditor Mons Jonsøns og bemelte Mons Joensøn har forlengst erhvervet dom, muelig og nødt sin Betaling; thi paastod Lochmand Dom i Sagen og indvisning i Pantet og formodede indstendelig at hand ikke lengere af Retten blev opholdet.

Afsagt.

Saasnart Rangele Banens Arv og gields fragaaelse bliver producerit, som til høstetinget igien efter løfte skee bør, skal endelig dom i Sagen Vorde afsagt, om end det af den indstevnte ikke forskaffis som til den tid skee Kand afsiges endelig dom alligevel. Stevningen leverit tilbagers til forkyndelse med paaskriften.

D/en 25 Julij blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev tinglyst

Askild Johans/øn Lille Tuenæs og Johannes Ivers/øn Store Tuenæssis udstedde Skiøde til Anders Andersøn paa 1 p/un/d 21 merker Smør dat/erit 24 Julij 1731.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og havde da

Ærværdige H/er/r Gert Geelmeiden ladet stevne paa Ærværdige H/er/r Søren Bergendals Veigne Erik Romsloe efter forrige afskeedigelse af 18 Apr/ilis 1731 til at anhøre de da udeblivende og fra Retten Værende indstevnte Vidner Inge Olsdatter og Mons Taqvam, item et Nyt Vidne Ane Mentz deris Sandhed at udsige om den passagie angaaende Erik Romsloes uskikkelige adfærd udi Kirken og de forrige afhørte Vidner til Veddermele;

Erik Romsloe møtte ikke efter 3de ganger(s) paaraabelse ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Thommes Sem og Erik Arne afhiemblede edelig at have givit ham for denne Sag mere end fiorten dagis Varsel og talte med ham selv, sampt tillige indkaldet ham til at anhøre de indkaldede Vidner.

Vidnerne møtte alle og tilstode loulig at Være stevnt til at Vidne i Sagen og H/er/r Søren Bergendal møtte selv for Retten og paastod deris Edelige Vidnisbyrds afleggelse; for

Vidnerne blev Eden oplæst, betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandhed under Ed at udsige: og først fremkaldet
Mons Taqvam, som efter Edens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: ei noget om denne Sag at Være Vidende.
Inge Olsdatter fremstod dernest og edelig udsagde: at Erik Romsloe tillige med Koene vare komne i Kirken før hon og en hver af dem stode i deris stoel og skikkede sig Erik da Vel, og da Præsten raabte ham til Præstestoelen, hvad der passerede ved hon ikke, blev Erik Vred og hidsig og slog med Næven imod Præsten og forstod at Præsten skiød dem derom til Vidne, men ei hørte det; siden gik Erik i sin stoel og braverede imod Præsten og siuntis at have hørt at Præsten Søren sagde, hvis Erik ei holt fred, skulle hand tage tvende Mænd og

1731: 260b

lade ham leede ud af Kirken og svarede Erik Præsten derpaa jeg stod her før du Var her og skal staa her efter dig og braverede Erik og slog i stoelen hvor hand stoed af Vrede, og talte Erik om ei at faa Kirkefred eller Julefred og hørde siden Larm af Erik, men ei kunde erindre eller hørte hvis (det som) talet var, men saavit hon kunde slutte, var hands Vrede til Præsten, hørte og sige af Præsten til Erik, om ei andet Var som i dag kunde fraholde dig til at blive meddelet eller deelagtig giort udi Alterens sacrament, var nok din Vredagtig tale, og Geberder som paa denne tid udvistes.
Ane Mentz fremstod dernest og edelig udsagde: at da de siungede den sidste Psalme i Kirken begynte Erik Romsloe at slaa og larme i stoelen og talte meget, ordene kunde hon ikke høre eller nu erindre for Sangens skyld, saa blev Erik Romsloe staaendes i stoelen og gav sig fremst i stolen da folket begynte at gaa af Kirken efter Sangens slutning, og da H/er/r Søren Kom gaaende ner aD Kirke gulvet for at gaa af Kirken og som Præsten kom mod (imod) Eriks stoel, springer Erik ud og triver Præsten i *Skillrene (Skuldrene), ristede ham for brøstet sigende, du skalt ei lengere være Præst og blev Almuens raab da: Gud bedre os for Præsten i dag, saasom de frygtede for ham skulle af Erik ont Vedderfares, og Præsten saasnart hand sled sig fra Erik gik ud aD kirkedørren stiltiende, som intet ham var skeed eller uden at tale Videre, saa gik Erik af Stoelen og kom ei mere til Præsten saasom Nils Borge sagde til Erik, er du gal, saa skal vi sette dig i baand, mere sagde deponentinden sig ei at afvide.
H/er/r Søren Bergendal henstillede Sagen til Rettens paakiendelse, og til Vedbørlig satisfactions erholdelse over Erik Romsloe for saadan øvet formastelse udi Herrens huus, som er et fredhelligt Stæd, og hvor Herrens tienere skal forkynde fredens Evangelium.

Afsagt.

Paa det Erik Romsloe ei skal have allerringiste Aarsag til at beklage sig over nogen Rettens overilelse, saa forelegges ham nu sluttelig, engang for alle \til neste ting/ at ærklære sig imod de allerrede førte Vidnisbyrd i Sagen og samme Tid indkomme med alt hvis hand kand tienlig eragte til forsvar udi denne ham grove overtydede Sag og Mishandling, da og endelig dom skal vorde afsagt efter Lovens formæld.

Brite Andersdatter Teigland er stevnt efter forrige tiltale af 18 Apr/ilis 1731 angaaende dend beskyldning over Nils Jensøn Toft.
Mons Hitland den indstevntis Broder indleverede et brev fra Procurator Cramer af 21 Julij 1731 og begierede Anstand i Sagen til neste ting og Copie af hvis passerit er til bisvarelse, som blev bevilget.

Sluttelig blev Restantsen oplæst for dette Schibbrede og af Retten forseiglet efterdi ingen flere Sager til paakiendelse, efter paaraabelse, dennesinde vare indstevnte.

Anno 1731 d/en 25 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden møtte ikke for louligst forfald, som nu ligger Liig, og Laugrettet, Ole Vatle, Brynnild Mit Mielde, Johannes Røn-

1731: 261

hofde, Jens Antun, Johannes Rønhofde, Johannes Askeland, Anders Antun, Mons Askeland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 254 og 255 findis extraherede - dernest blev tinglyst

1. H/er/r Søren Bergendals udstedde Panteforskrivelse til H/er/r Assesor Wilhelm Hansen, paa 112 rdr, hvorfore er pantsat udi Gaarden Søre Ascheland i Mielde Schibbrede 18 merker S/mør 12 Kander Malt sampt hans iboende huus og alle hans andre ejendele, daterit Hougsviig d/en 2 Januarij 1731.
2. Jørgen Achenbergs udstedde panteforskrivelse til Madame Giertrud Arnoldidatter de Fine paa 30 rdr hvorfore er pantsat hans iboende huus og hands andre ejendeele, dat/erit Horvigen d/en 19 Junij 1731.
3. Ane Mensis fornyede Obligation til Nils Andersøn paa 36 rdr, hvorfore er pantsat hændis iboende huus i Wigen og andet derudi specificerit Løsøre, dat/erit Wigen d/en 18 Apr/ilis 1731.
4. Adskild Loftaasis udstedde Skiøde til Ole Kirke Brudviig paa *paa ½ løb Smør ¼ t/ønne Malt udi Loftaas med bøxel, dat/erit Horvigen d/en 24 Julij 1731.

Og blev saa Sagerne foretagne og havde da

Bendix Ernst Mannik ladet stevne ærværdige H/er/r Søren Bergendal efter forrige tiltale af 16 Aprilis angaaende hands udstedde Vexelers indfrielse.

H/er/r Søren Bergendal møtte og tilstod Varselens Louformelighed.

Peder Bejer paa Citantens Veigne [møtte] og tilkiendegav at hand efter forrige tiltale havde ladet indkalde H/er/r Søren Bergendal, omendskiønt hand seeniste gang Sagen var i rette begierede Tid indtil hand kunde erholde sin Principals conference og paastaar nu endelig dom efter Loven saaledis, at H/er/r Søren Bergendal maatte blive tilfunden at betale Vexelens Capital 40 rdr, hvorpaa siden er betalt siden 20 rdr \ d/en 18 Junij 1731 / og Rente fra 14 dager efter Sigt som er 11 Januarij 1729 til 11 Julij samme Aar er 6 Maaneder, aarlig á 100 rdr 12 pro Centum 2 rdr 2 merker 6 2/3 s/killing Nok Renter fra 11 Julij 1729 til 11 Julj 1730 á 5 pro Centum 2 rdr, item Rente fra 11 Julij 1730 og til 28 [Aprilis] 1731 er 9 Maaneder 2 Uger og 3 dager á 5 pro Centum er 1 rdr 3 merker 9 s/killing, Vexelens protest med Postpenge i alt 3 rdr; item for 4re Rorsfolk som fløttede ham til fogeden 10 merker og á parte omkostning 9 merker, sampt at H/er/r Søren Bergendal maa tilfindis at betale de for denne Ret til Sagens drift medgaaende Omkostninger tilstrekkelig.

H/er/r Søren Bergendal formeente at siden hand seniste gang for Retten anviste Caution for 20 rdr og andre 20 rdr og tilstod at betale billige Omkostninger; Men som hand siunis samme forhøit at Være opført, hvilket alt hand henstillede til Rettens eftertenksomhed.

Afsagt.

Sagen dependerer efter udgiven af ærværdige H/er/r Søren Bergendal Vexel til Auctionsdirecteur Bendix Ernst Mannich stor 40 rdr d/en 28 Decembr/is 1728. Samme af Ærværdige H/er/r Søren Bergendal udstedde Vexel til Citanten, er med Protest retournerit d/en 28 Martij 1730, som Notarial Protesten udviser. Nu søger Citanten Auctions

1731: 261b

directeur Mannik ærværdige H/er/r Søren Bergendal om skadesløes betaling og vexelens indfrielse baade med Capital og Renter indtil betaling skeer og tilstrekkelig Omkostnings erstatning; Vexelen med sin Lagie (overkurs på penger eller verdipapir) til datum giør da 48 rdr 5 merker 15 2/3 s/killing, hvorpaa er betalt d/en 18 Junij 1731 20 rdr, saa igien bliver Capital og Renter 28 rdr 5 merker 15 2/3 s/killing derforuden paastaaes andre Omkostninger til processens drift, men naar Retten anseer acten at allerrede af den indstevnte er betalt til Citantens fuldmægtig 7 rdr 3 merker, kand Citanten ei mere dennesinde udi Omkostning tilleggis end 9 merker, saasom hvis Omkostninger for høit bliver opført ei af Retten billiges; hvad dend indstevnte da til denne tid Citanten Bendix Ernst Mannich haver at betale er Capital, Renter og Omkostninger in alles 30 rdr 2 merker 15 2/3 s/killing, hvilke H/er/r Søren Bergendal tilfindis at betale Citanten Bendix Ernst Mannich inden 15 dager under Nam efter Loven; dog med videre Renters erleggelse for Citanten af hovetCapitalen som igienstaar indtil fuldkommen betaling skeer.

Ærværdige H/er/r Giert Gielmeiden haver ladet stevne opsidderne paa Rivenæs, Einer, Johannes, fordi at deris tieniste Piger haver giædet deris Qvæg udi Citantens Bøe, alt til strafs lidelse derfor; og omendskiønt hand Citanten haver tvende ganger advaret dem derom og de ei har Vildet holde deris Creature derfra er hand dismere aarsaget til at indkalde dem og til [at] anhøre hans tieniste drengers Mons KalleKlef og Johannes Brudvig deris forklaring og Indkaldet Pigerne som giædede af Rivenæs Christi, Brite og Siri til at anhøre disse indstevntis Vidner.

Ingen af de indstevnte paa Rivenæs enten hosbonder eller tienere møtte for Retten efter paaraabelse eller nogen paa deris Veigne; Vidnerne møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen. Ole Halvers/øn Weset og Brynnild Mit Mielde afhiemblede edelig at have givet alle de udeblivende loulig Varsel og talte med Einer, Siurs Koene, Johannes var ei hiemme naar stevnt for Einer, og stevnemaalet forkyndt og Pigerne ogsaa for Einer, efterdi de vare paa Setret - og først fremkaldet

Mons Kalleklef som edelig udsagde: at hand fant Pigerne af Rivenæs siddende og giæde deris paa Rivenæssis qvæg udi Præstens udmark tet ved Præstegaarden omtrent over 16 st/ykker stort qvæg og bad dem holde deris Creaturer derfra.

Johannes Brudvig forklarede enstemmig som forrige.

H/er/r Søren Bergendal begierede at siden ingen af de indstevnte møder de da maatte foreleggis Laudag til neste ting som Retten consenterede.

Sluttelig blev restantsen for Almuen oplæst og forseiglet og som ingen flere Sager til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 27 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Hoshofde, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Nils Hannistvedt og edsorne

og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Birkeland, Johannes Biertvet, Ole Biertvedt, Anders Dale, Johannes Birkeland, Lars Birkeland, Stephen Raknæs, Gutorm Raknæs med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst, alle de allernaadigste ud-

1731: 262

gangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 254 og 255 findis extraherede - dernest blev tinglyst

(1.) Andreas Garmands udstedde Skiøde [til ??] paa 1 p/un/d 3 merker Smør og 14 Kander Maltis Landskyld udi Nordre Mielstad, hvorfore er betalt 31 rdr 1 mark 8 s/killing dat/erit Bergen d/en 12 Maj 1731.

(2.) Ditoes udgivne Skiøde til Ole Andersøn Mielstad paa 1 p/un/d 21 merker Smør 22 Kander Malt udi Nordre Mielstad, hvorfore er betalt 51 rdr 1 mark 8 s/killing, dat/erit Bergen d/en 12 Maj 1731.

3. Karen Friman S/a/l/ig/ Johan Garmans udstedde Bøxelbrev til Ole Haldorsøn paa 18 merker Smør 12 Kander Malt udi Mossevold, dat/erit 21 Martj 1731.

4. H/er/r Lector Jacob Steensens udstedde Bøxelbrev til Ole Knudsen paa 14 2/5 del merker Smør 7 1/5 Kande Malt udi KalleKlef, dat/erit 12 Maj 1731.

D/en 28 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde Var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne, og først Kongens og havde da

Fogeden ladet stevne Ole *Stepensøn Bærnæs og Brite Adskildsdatter for Lejermaal, saa og andre som hon angivet haver legemlig Omgiengelse med, nemblig Nils Aslaks/øn og flere som er bekiendt at purgere (rense) sig fra denne beskyldning, eller dog lide dom til straf, alt efter forrige tiltale og den herved følgende Kiendelse af 13 Aprilis 1731.

Ole Stephensøn var ei stevnt, og Stevnevidnerne Ole Tvedten og Anders Bærnæs, forklarede ei at have fundet ham; Brite Askildsdatter møtte ikke, som dog er loulig stevnt og nu ligger siug. Nils Aslaksøn er loulig stevnt, som ei møtte efter paaraabelse: hvilken Stevnevidnerne forklarer edelig at have givet mere end 14 dagis Varsel og nu ligger i Mislingene - thi bleve hand forelagt Laudag til neste ting og Ole Stephens/øn vil og Stevnis tillige med Brite Adskildsdatter som nu ligger siug, alt til endelig dom i Sagen.

Dito haver ladet stevne Ole Miøs og Peder Tvedt for indbyrdis Slagsmaal, alt til strafs lidelse efter loven;

De indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa deris Veigne.

Stevnevidnerne Ole Tvedten og Anders Bernæs afhiemblede edelig at have stevnt dem med mere end 14 dagis Varsel og talte med Peder Selv og Oles Koene.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte til neste Ting.

Afsagt.

Ole Miøs og Peder Tvedt, som nu efter Stevnevidnernis edelige depositioner befindis loulig stevnte og ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis Lavdag til neste Ting igien at møde og svare for sig, thi ellers afsigis dom efter Citantens giørende paastand.

Haldor Fotland stevnt for Skieldsord *med (imod?) Halvor Fotlands Koene Synneve, alt til strafs lidelse efter Loven.
Haldor møtte for Retten og Halver paa huustrues Veigne og tilstod stevnemaalets loulige forkyndelse.
Haldor forklarede at Synneve kom ind i hans stue og beskyldede ham for en Møgsteds fiøl at have taget fra hende, som til stengsel stod i Laden unaglet, og forlangede fiølen igien, og Haldor forklarede ei samme at have taget som dog Synneve paastod, at skulle fremskaffis og vilde da Haldor

1731: 262b

leje hende ud paa dørren for fredeligheds skyld, og som hon ikke vilde *ikke gaa ud lagde hand hende under øret og hon tog ham i skiegget igien og lod saa Haldor besigtige sine Steder og andet om nogen fiøl hos ham falt af hændis og skieldede ham for horunge og andet ondt; og beskyldet *hende offentlig for at have taget fiølen; men Halver fragik dette at hans Koene ei hafde taget ham i skiegget. Haldor blev tilspuurt hvis Vidner hand hafde om at Være taget i skiegget af hænde, svaret hans Søn Ole, og Koene Brite sampt Lensmanden Nils Hannistvedt angaaende skieldsordene. Haldor forklarede ellers at have taget denne omtvistede fiøl, men nedsat ham paa sit Samme Sted:
Fogeden paastod at Haldors Koene til neste ting maatte foreleggis at Møde og de nafngivne Vidner tillige med, til Rettens opliuslighed, som Retten consenterede.

Haldor Fotland og Siur Galtland stevnt for Slagsmaal sammen, til strafs lidelse efter Loven.
Siur negtede ikke at have givet ham nogle Slag med en stok, som for Retten blev anvist, men igien at Være trekket i Skiegget af Haldor, som det gandske benegtede, men med sin haand at have skut ham fra sig ved ansigtet, uden enten at slaa ham eller rive ham udi sit Skieg - og at deris tale kom om, at Haldor ikke vilde tillade Siur at huugge i Skogen, hvilket Siur dog Vilde have frihed til. Siur angav at have Vidner som skulle bevise at Haldor ref Skiegget af ham, nemblig Sin Søn Nils Siurs/øn og Ane Haldorsdatter - som dette skulle overbevise, hvilke for Retten møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen - og efterat Eden for dem Var bleven oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige, fremstod først
Nils Siursen, og edelig udsagde: at Haldor sat paa forsætet og hans fader paa en krak og skavede paa Skav, og sagde Haldor til Siur Galtland, du skal ikke hugge saa meget som du giør, derpaa Siur svarede: gomænd skal jeg hugge, derpaa sagde Haldor, at hugger du saa skal jeg tage øxen fra dig, derpaa sagde Siur til Haldor, gak fra mig og lad mig have freed, Haldor sagde, jeg sidder og om jeg vil sidde mig op i Høgsedet, kand jeg det og giøre, derpaa tog Siur Galteland Rognekieppen og slog til Haldor paa hærrene hans 2de slag og et paa ansigtet med den samme Lurk af Stok, som nu for Retten blev anviist, og tog saa deponenten stokken fra sin fader Siur og satte den i høisædet i benken og kom saa Haldor og tog med den høire handen sin Siur i Skiegget som sad paa benken, enten hand rev ham i Skiegget eller ei kunde hand ikke sige, men tvers over Skiegget tog hand; og ei videre afveed;
Ane Haldorsdatter forklarede dernest \og/ edelig udsagde: edelig som forrige: eenstemmig.
Siur anviste en *fræfod (træfod?) som hand sagde: at Være af Haldor Sønderslaget, hvortil de svarede nej: men Nils sagde at have taget det og kastet det af b..det(?).
Fogeden, i henseende til at Siur Galtland er en ældgammel Mand og derhoes huusmand, som maa forsørgis under sine Børns Vinger, og derfore er teigen til at Armod er ham paakastet, hans Contrapart Haldor Fotland har ogsaa tilgivet ham denne brøst, saa af medynk og medlydendhed paastaaes ikke andet, end hand noget til de fattige for sin forseelse maa udreede og svare.

Afsagt.

Efterdi fogeden Lem ei giør paastand til Slagsmaals bøders udredning over Siur *Galtleland, som dog er loulig overbeviist samme at have begaaet, men allene, i henseende til Siur Galtlands store Alderdom, og fordi hand nu haver opsagt sin Jord og brug og af sine Børns ophold maa leve, og derfore allene paastaar udredning til de fattige, at alting ei skal

1731: 263

gaa ustraffet, saa dømmes dennesinde for Ret, at Siur Galtland, for denne hans øvede gierning, skal udrede til de fattige her udi fogederiet 4 rdr, som til fogeden inden 15 dager under Nam bør udredis til distibution; dog herhos denne alvorlige advarsel af Retten, at hvis Siur Galtland efterdags bevislig befindis nogen uskikkelig Gierning at øve, skal hand ikke allene for saadan gierning, uagtet hans høje Alder Vorde anseet, med end ogsaa PengeMulct til de fattige ansees; og svare de Omkostninger som Sagens drift kand medføre; Og som Haldor Fotland ei dennesinde er bleven overbevist at have handlet som beskylt er, og beskyldningen benegter, saa viger hand Sagesløs og frie i denne indstevnte Sag.

Erik Horvigen paa sin Stiffaders Siur Fieldschaals Veigne haver ladet stevne Adskild Jacobs/øn *Fieldskal fordi hand ei haver holdet sit Lof og Løfte imod hans gamble Stiffader udgivet, samme Løfte haver hand ei efter *\den indstevnte/* (står skrive over neste ord) Citantens sigelse holdet, thi vil Citanten have Ret til at bryde det Løfte som indgaaet var og nyde got af Oles opsagn med Videre.

Jacob Adskildsøn paa sin faders Veigne møtte og foregav sin faders Svaghed at hand dennesinde ei kand møde.

Citanten paastoed Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste Ting, som Retten consenterede.

Sluttelig blev restantsen for dette Schibbredis Almue oplæst og forfattet og af Retten forseiglet, og som ingen flere Sager til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 30 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Echanger Schibbredis tingstedes Almue, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhorlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Magne Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Fyllingsnæs, Magne Fyllingsnæs, Ole Fyllingen, Peder Echanger, Mikkel Echanger, Lars Echanger, Iver Fyllingen, Nils Myhr, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Navn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og anordninger som fol/io 254 og 255 findis extraherede.

1. Arnoldi de Fines paa S/a/l/ig/ Rector á Møinichens Veigne udstedde fornyede bøxelbrev til Anders Johans/øn paa Siur *Fulesens (Fusesens) tilforne boende part udi Rylland (Rødland), dat/erit 30 Julij 1731.
2. Anders Biørges udstedde bøxelbrev til Magne Anders/øn Biørge paa 16 merker Smør 5 ½ Kande Malt udi Biørge, dat/erit 30 Julij 1731.
3. Jacob Tvedtens udstedde Bøxelbrev til Jacob Johans/øn paa 12 merker Smør og 18 Kander Malt udi Vike, dat/erit 30 Julij 1731.

4. Placat hvorved de, som for seeniste Krigs tid endnu noget ved Søe Etaten med Rette Kunde have at fordre, advaris, med deris Krav og Bevisligheder til General Commissariatet at indkomme inden Aar og dag dat/erit 9 Junij 1731 ./.
5. Kongl/ig Allernaadigste Confirmation paa de Reformertis Privilegier daterit Fredensborg d/en 15 Junij 1731.
6. Kongl/ig Allernaadigste Placat anlangende inden hvad Tid de, som have indstevnt Sager for højeste Ret eller deris fuldmægtiger, sig dermed for Justitien dem skulle anmelde, dat/erit Rosenborg Slot d/en 20 Junij 1731.

1731: 263b

7. Capitain Højelsis Arv og Gields fragaaelse efter S/a/l/ig/ Velbaarne H/er/r Obriste du Wahl, daterit Boelstad d/en 31 Martj 1731 og 3 Martj 1731.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne - og hafde da

Capitain Andreas Sevat Højelse ladet stevne Iver \ Nils/øn / Houchøen fordi hand bemægtiger sig en til Paddøen af ældgammel Tid tillagt øe og der opsat sine Kied til græsning og bedning imod advarsel at entholde sig derfra.
Iver Nilsøn Møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og at have indsat sine smaa Creature som skal efter formænds for ham sigelse tilhøre Houchøen.
Citanten blev tilspuurt hvorfore hand ikke haver talet paa øen før nu ? svaret ei at have vist det, ei heller at have haft anden beviis end 2 á 3 Mænd haver brugt det saaledis for ham; og hver part tilholder sig til ejendommen.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 16 Capit/ul 1ste art/icul siger udtrykkelig at naar nogen beklager sig forurettet paa Jord, Eng, Markeskel, fiskeri etc: og alt andet saadant, som ikke kand kiendis paa førend siun og besigtelse skeer, da skal saadant ordeelis paa Stæden, thi henvisis samme Qvæstion til Aastæden, hvorhen, naar Retten med 6 af fogeden opnævnte Mænd vorde kaldet, skal, efter Vidnisbyrd, bevises, og adkomsten Kiendis, hvis louligt og forsvarligt er.

Sluttelig blev restantsen for dette Skibbredis Almue oplæst og forseiglet, saasom ingen indsigelse derimod er skeed.

Del E

NHL T.b. nr. 37 (1728-1731)

(1731: 263b)

Anno 1731 d/en 1 Augusti er holdet Almindeligt Sommer- Skatte og Sage Ting med Allenfits Schibbredis Almue paa Tingstædet Qvame, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Valle, Iver Lie, Christiens Øfre Mychisvold, Halver Mychisvold, Knud Schare, Lars Oxe, Iver Oxe og Mons Oxe, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Navn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 254, 255 og 262 findis extraherede - dernest blev tinglyst

Anders Røsetters udgivne Skiøde til Knud Simens/øn Fosse paa 1 p/un/d 4 merker Smør 18 2/3 kande Malt udi Gaarden Indre Fosse, dat/erit Røsetter d/en 1 Apr/ilis 1731 hvorfore er betalt 47 rdr siger Syvogfyrretyve Rixdaler Courant;

Og efterAt Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede blev foretaget med Sagerne d/en 2 Augusti udi foranførtis nærværelse af Rettens betiente og Laugrett.

Ane Andersdatter Sem, som endnu rester Lejermaals Bøder 6 rdr efter Dom af 10 Martij 1729, indstevnis tillige med og hendis formynder at svare til de resterende Bøder, sampt erstatte denne Processis bekostning;
Dend indstevnte møtte ikke efter paaraabelse.
Stevnevidnerne Anders og Arne Elsaas afhiemblede edelig at have givet hænde med nu i Mandags Var fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende, udi hendis Broders Lars Ichelands huus, hvor hon da Var i huuse;
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til Neste Ting, som Retten consenterede.

Knud Nepstad haver ladet stevne Marrite Rasmusdatter Nepstad, efter forrige tiltale og interlocutori Kiendelses afsigelse af 10 Apr/ilis 1731: item tilkiendegav Citanten at have ladet indkalde Børge Bysem og Gundele Haakensdatter Hilland, som begge ligger siug - og ei kand møde.
Mons Nilsen den indstevntis Mand møtte ogsaa for

1731: 264

Retten og trædde i Sagen efter Stevnemaal, og Manden sagde at det skal aldrig hende overbevises at continuere udi saadan tale som hand siger; dend indstevnte forklarede ei at have talt disse ord; men som Citanten paastod Vidners førelse og saaledis sagen maa udsettis til de {neste} navngivne Vidner, som ei for Svaghed kand møde, kand møde og Vidne i Sagen.

Fogeden haver ladet stevne Johannes Olsøn som inden Tinge d/en 16 Novembr/is 1729 fol/io 90 haver tilstaaet, at have slaget sin Madmoder Barbroe Monsdatter med et øxeskaft, derfore at lide straf efter Loven omendskiønt Sagen imellem Parterne er bleven forligt, under(?) ind.....(?) ....(?) til Kongens Bøder.
Paa den indstevntis Veigne møtte faderen Ole Mychisvold og henstillede Sagen til Rettens paakiendelse.
Fogeden paastod dom efter Loven efterdi her er egen bekiendelse, men som samme gierning er sked af Ungdoms daarlighed, hand da maatte ansees til noget til de fattige at udrede.

Afsagt.

Efterdi denne uforstandige Gierning af Johannes Olsøn er begaaet udi hans ungdom, mueligens mere af Uforstand end ond intention, eller optænkt Raad, saa finder Retten billig dennesinde, at hand for saadan hans ungdoms hastige Ubesindighed, paa det hand desbedre kunde samle forstands Vit og tilside sette sin Ungdoms ubetenksomhed, bør for denne hans

daarlige adfærd bøde til de fattige 3de lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven, som til fogeden leveris til distibution til de nødlidende her udi Schibbredet; dog med denne advarsel, at hand Johannes Olsøn efterdags entholder sig fra ald uskikkelig handel, saa fremt hand ei, om hand efterdags udi forseelses for sin Vanart vil vorde, efter Lovens reene bydende anseet og afstraffet.

Sluttelig blev restantzen for dette Schibbredis Almue oplæst og forseiglet og som ingen flere Sager til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 3 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Radøe Schibbredis Almue udi Brudeknappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Nils Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Askeland, Simen Qvalem, Gregus Sylte, Gudmund Risnæs, Mikkel *Qvalen, Mons Namtved, Ole Sletten, Unge Anders Askeland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 254, 255 og 262 findis extraherede - dernest tinglyst:

1. Velærværdige H/er/r Jens Jonisøn Mariagers udstedde Bøxelbrev til Hans Andersøn paa ½ løb Smør ½ t/ønne Malt udi Wettaas, uden reversen at anvise dat/erit Bergen d/en 3 Aprilis 1731.
2. Hans Christian Gartners udstedde Bøxelbrev til Gunder Joensøn paa 1 p/un/d [Smør?] 16 Kander Malt udi Hougland, uden reversen at anvise, dat/erit 4 Maj 1731, herfore betalt bøxel 6 rdr 1 mark 4 s/killing.
3. Knud Mangers udstedde Bøxelbrev til John Andersøn paa 18 merker Smør og 1 Qvarter Malt udi Øfre-Tvedt, uden reversen at anvise, dat/erit Øfre-Manger d/en 12 Junij 1721.

1731: 264b

4. H/er/r Hans Mejers udstedde bøxelbrev til Joen Eriks/øn Indsylte paa Joen Udsyltis part paa 10 2/3 merker Smør 14 ¼ Kande Malt, derforuden til Bøe Kirke 5 1/3 merker S/mør 7 1/9 Kande Malt daterit 14 Julij 1731 uden reversen at anvise.

D/en 4de dito blev Retten igien sat, med foranførte, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare annammede, blev foretaget med Sagerne, og havde da,

Klokkeren til Mangers Meenighed ladet stevne Velbyrdige frue Madame Hofmands med skriftlig Varsel af 6 Julij 1731 til at anhøre endeel af ham indkaldede Vidner til Tingsvidnis erholdelse;

Madame S/a/l/ig/ Hofmands møtte ikke, ei heller nogen paa hændis Veigne;

Stevnevidnerne Simen Sæbøe og Gregus Sæbøe, afhiemblede edelig at have ei givet hende mere end i dag 8tte dagis Varsel; som Citanten ogsaa paastod;

Afsagt,

Loven taler explicite at ingen Rettergang maa stædis imod Nogen, eller Vidnisbyrd føris, eller tingsvidne udstædis til tinge uden den det angaar dertil er loulig Kaldet, Da som baade Citanten selv og Stevnevidnerne forklarer, ei at have givet fru Hofmands mere end 8tte dagis

Varsel til at anhøre disse indstevnte Vidner, og hon ei selv møder, saa Kand Retten ikke, imod Lovens bydende, som herudi exigerer Loulig 14 dagis Varsel, antage nogen Vidners udsigende, førend hænde den loulige Varsel med 14 dager givis, imidlertid henvisis Sagen til Lovlig Stevnemaal, da og videre skal Vederfaris hvis louligt er, og ham Citanten extraderit (utlevert, avlevert) hans producerede hovetstevnemaal, til louligere forkyndelse, førend noget imod den indstevnte Kand foretagis.

Fogeden haver ladet stevne Johannes huusmand som d/en 6 Aprilis *1721 er dømt at svare ægtebøder 20 merker 4 s/killing og derpaa betalt ikkun 1 rdr - samme at betale og erstatte processens Omkostning.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag - og eftergav saa fogeden dem alle bøder for Retten.

Dito stevnt Hans Hellelands Enke \Aaggete/ som er dømt d/en 19 9vembris (Novembris) 1729 at svare efter fornyelsis dom 17 rdr 5 merker 4 s/killing sampt Processens Omkostning 2 merker 8 s/killing nu igien stevnt til fornyelsis dom efter paalagt laudag af 7 Apr/ilis 1731.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hændis Veigne;
StevneVidnerne Hans Vettaas og Knud Helland afhiemblede edelig at have givet hende mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende selv.
Citanten paastod dom efter Loven til fornyelse.

Afsagt.

Som d/en 19 Novembris 1729 er gaaet fornyelsis dom udi den indstevnte Sag contra Aagete Helland for resterende Bøder 17 rdr 5 merker *14 s/killing sampt at erstatte processens Omkostning med 2 merker 8 s/killing og nu d/en 7 Aprilis 1731 er stevnt til Anden fornyelse dom, da og Nu efter Lavdags foreleggelse ei møder eller lader svare til Sagen, saa fornyes den da ergangne Dom, ligesom den her ordlydende Var indført og tilfindis Aaggete S/a/l/ig/ Hans Helleland at betale disse endnu resterende Bøder 17 rdr 5 merker 14 s/killing den efter seeniste fornyelsis dom idømte omkostning 2 merker 8 s/killing, tilsammen 18 rdr 2 merker 6 s/killing inden 15 dager Under Nam efter Loven.

Byeskriver Hans Christian Gartner haver ladet stevne Mathias Dodt udi Bøevaagen efter forrige tiltale af 6 Aprilis 1731;
Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse:
Stevnevidnerne

1731: 265

Mikkel Qvalem og Lensmanden Nils Sæbøe afhiemblede edelig at have givet ham meere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hand selv.
Lensmanden paa Citantens Veigne producerede det ergangne interlocutorium som d/en 7 Aprilis 1731 var afsagt og ham forkyndt, saa og Citantens paastand, hvorudi hand tilstaar at have efter hovetstevnemaalet bekommet de 2de aars resterende Grundelejer og de 3 rdrs Landslod og nu allene paastaar denne processis Omkostning 1 rdr 3 merker 4 s/killing foruden møje for Citanten for i førte proces, og at Dend indstevnte maatte, efter hans udgivne revers fradømmes pladset, saasom hand nu endnu rester et aars Grundeleje;

Afsagt.

Saavit Retten af hovetstevnemaalet udfinder, saa er dend indstevnte ei mere indkaldet for, end for 2de Aars resterende grundelejer aarlig 7 merker er 2 rdr 2 merker og oppebaarne Landslod 3 rdr; disse resterende Penger, hvorfore dend indstevnte er indkaldet, ere, efter Citantens bevis og brev af 24 Julij 1731 betalt; Nu paastaaes den resterende omkostning

erstattet, efterdi Sagen ei mindelig er afgiort, men med Stevnemaaler foraarsaget at forfølgis til betaling skeer, sampt paastaar Citanten, efter den indstevntis udgivne revers, hand, nemlig Mathias Dodt bør fravige pladset, fordi hovet Citanten endnu resterer et aars Grundeleje, som ei dennesinde paastevnt er; Saa holder Retten det betænkeligt, at *følge (ifølge) Citantens paastand herudi, efterdi Søgningen saavit hovet stevnemaalet angaar, uden Processens anvente Omkostning, er betalt, og det endnu resterende ikke er paastevnt; men allene dømmer Mathis Bøevaagen dennesinde at betale hovetCitanten S/igneu/r Hans Christian Gartner de ham til datum udi denne Proces foraarsagede Processis ibragte Omkostninger 2 rdr 3 merker inden 15 dager under Nam efter Loven; Naar ellers ved Nyt Stevnemaal det endnu resterende proseqveris, skal derpaa dømmis hvis Ret er.

Peder Pedersøn Rønne haver ladet stevne Mathias Dodt udi Bøevaagen efter forrige tiltale af 7 Aprilis 1731 at indfrie sin til ham udgivne revers for 135 rdr med Processens anvente Omkostning.

Mathis Bøevaagen møtte ikke efter paaraabelse, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne de forrige Lensmanden Nils Sæbøe og Mikkel Qvalem afhiemblede edelig at have givet ham mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.

Peder Bejer paa Citantens Veigne paastod Dom i Sagen og Processens vedbørlige erstatning.

Afsagt.

Mathias Dodt udi Bøevaagen som først befindis Loulig stevnt og efter Lavdags foreleggelse, ei møder eller lader svare til Sagen, tilfindis at betale og indfrie sin til Citanten Peder Peders/øn Rønne, udgivne Revers af 26 Februarij 1729, stor 135 rdr, med 2 rdr udi Processens til datum anvente Omkostning og skadesløs betaling indtil fornøjelig Betaling skeer, inden 15 dager under Nam efter Loven.

Lensmanden Anders Tvedten KirkeEjer til Mælands Kirke haver ladet stevne sine Leilendinger paa Birkeland, Thommes Mons/øn Thommes Jacobs/øn, Anders Johans/øn, Jens Joens/øn, Nils Knuds/øn, at betale ham oppe-

1731: 265b

baarne Landslod, af fremmede paa *Helle, Knud Mons/øn, Jens Nils/øn, Johannes Mathis/øn, Erik Simens/øn, Anders Anders/øn, Nils Anders/øn, Ole Lars/øn, Peder Christens/øn, Halver Ols/øn, Rasmus Nils/øn, Nils Knuds/øn, Elling Ols/øn, at erstatte ham den af dem oppebaarne Landslod 8 rdr, hvoraf 4 rdr dem er tilbage leverit paa *Helland; samme oppebaarne Landslod at erstatte til Citanten med Processens til Datum anvente Omkostning.

De indstevnte møtte alle for Retten og tilstode at have oppebaaret af *Helle Mændene disse paastevnte 8 rdr, men at have leverit dem til bagers 4 rdr fordi de havde giort samlag med dem paa *Helle udi fellis Kast paa beggis Land og saaledis nødt af deris Land fordeel, og det ville korte her den fordeel som de af *Helland haver undet dem, ved sit Land igien - og skede dette allene dette Aar 1729 og før har de hverken givet eller tagit; Men af *Hellelands Mændene møtte slet ingen til denne Proces, ei heller af Citanten paastevnte.

Citanten indgav hans skriftlige indleg af 3 Aug/usti 1731 som blev læst og producerede saa Thommes Monsøn sin *bekomme (bekomne) bøxelseddel af 15 Aprilis 1722 som blev læst - de andre forlangede ikke oplæsning eller production videre.

Videre sagde Parterne ei dennesinde at have at producere.

Afsagt.

Vel tillades en Leilending, efter hans bøxelseddels tilladelse, at bruge sin bøxlede Jord og Land, dog ei mere end Loven tillader; thi naar en Leilending nu (ei?) betagis \ikke/ eget brug eller nøtte, saa vit de med egne Nøter kand fange, eller deraf exigeris det ringeste afgift, saa er det og billigt at en Leilending ei ved andre maa bruge fordeel af sit Land og Lands herlighed, som Loven Mangesteds udtrykkelig forklarer; Loven taler ogsaa udi første Bogs 22 Capit/ul 17 art/icul om Landnam, at hvis Skade paa Ejers eller Landdrots Jord skeer, allene tilkommer ejeren; Landslod er og haver Værit af ældgammel skik en herlighed som ejer allene tilkommer og ei Leilending; adskillige Poster udi Loven taler hid og did om Jorddrottelig herlighed af Skoug, drif fisk, af hval og Sæle til Land, dens herlighed allene tilhører Ejeren *en og Landdrotten \og ei Leilendingen/ med mange flere saadanne ting; Naar nu ei Leilending ikke betagis, som ei heller søgis, at erlegge noget til sin Landdrot af hvis Velsignelse hand fanger ved sit bøxlede Land med egen Not og Veld, saa er det og ubilligt, at en Leilending tør understaae sig at exigere nogit af hvis af fremmede fangis, men Retten finder billig at saadan ydende Landslod, allene bør tilhøre Jorddrotten og som Citanten Anders Tvedten, som kirkekiøber, nu efter det Kongl/ig Skiøde er odelsbaaren til Birkeland, saa finder og Retten billig at ham bør tilkomme den af de indstevnte opsiddere paa Birkeland Thommes Jacobs/øn, Thommes Mons/øn, Jens Joens/øn, Nils Knuds/øn og Anders Johans/øn oppebaarne Landslod, som de tilstaar at have af *Hellelands opsiddere oppebaaret med 8 rdr, og erstatte ham derforuden denne til datum foraarsagede Processis bekostning med 2 rdr, tilsammen 10 rdr, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Synneve Qvame haver ladet stevne Ane Qvame for skieldsord; til Vidne derudi Maggeli Stephensdatter Lunde; Ane Qvame haver ladet stevne Synneve Qvame med Contrastevning for samme og samme Vidne.

Synneve Qvame foregav at Være udskieldet af Ane Qvame for Tyv og kom *same deris tvistighed angaaende et Merke hvorudi Citantinden siuntis sig at Være udi Bøe for nær slagit, men Citantinden formenede samme Rettighed til Jordedyrkning at have som hendis formænd - derpaa

1731: 266

udskieldede Citantinden hende for en æreskiender, hvorpaa hovet Citantinden sagde du vil fare fort med bedragere; hvorpaa dend indstevnte svarede jeg holder ingen saasebikke..(?) i andres huus; og derpaa sagde Citantinden jeg vil bære ..ig(?) end..(?) og bad om det maatte være fredeligt,

Den indstevnte fragik sigtelsen;

Hovet Citantinden forklarede videre at have været beskyldet af den indstevnte at skulle Være udi hændis huus og staalet fra hænde og derpaa at have 3de Vidner.

Maggeli Stephensdatter blev dernest fremkaldet som til Vidne Var indstevnt og edelig forklarede: At hon var en anden Mans tiener og ei mindis det allerringiste heraf, uden at Synneve .....(?) \at/ Ane Qvame har vildet bedrage fra hende, og derpaa sagde Ane at det Var sagt for hænde at Synneve skulle tage fra hænde videre ei at erindre.

Hovet Citantinden forklarede at have sin Mand Nils Qvame og den indstevntis Mand Jens Qvame til Vidne i Sagen; til Videre opliuslighed - og begierede Synneve Tid til neste ting at føre disse Vidner, men Ane forlangede ikke noget deraf.

Fogeden paastoed at efterdi disse begge Partenis Søgning angaar ære, de da maa paaleggis deris skielding og æreskienden at bevise, paa det der kand udleedis hvem som er sandskyldig eller ikke og imidlertid at maa ham reserveris dem paatale, som til Kongens Bøder, kand udfalde.

Afsagt.

Siden hovetCitantinden nu for Retten haver nafngivet Tvende Vidner, som hon til neste Ting agter at føre, saa bevilgis hende til den tid udsettelse; imidlertid Reserveris Kongens foged, hans paatale, saa vit ved Sagens udfald til Kongens interesse kand vorde udfinden.

Nils Qvame haver ladet stevne Jens Qvame fordi Jens Qvame har nedskaaren en dør for Niels, alt til strafs lidelse efter Loven; Stevnepengene eller dompengene blev betroet af Retten til høsten.

Jens Qvame møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne;

Stevnevidnerne Lensmanden Nils Sæbøe og Hans Wettaas, afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og talte med ham Selv.

Citanten paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste Ting, som Retten consenterede.

Og som ingen flere Sager efter paaraabelse, dennesinde vare indstevnte, blev restantzen for dette Schibbredis Almue forfattet, oplæst, og som ingen indsigelse der imod blev giort, af Retten forseiglet.

Anno 1713 d/en 6 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilstrømmen, nærværende udi fogedens loulige forfald hans befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Mikkel Berraas, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Joen Lillaas, Mikkel Knarvig, Halsten Lofaas, Envold Kiedelen, Christian Kaland, Søren Fondnæs, Knud Hope, Jacob Kielgaflen med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og

1731: 266b

dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 254, 255 og 264 findis extraherede.

Johannes Olsøn UdKielens udstedde Skiøde til Thommes Solem paa 18 merker fisk og 1 Mæle Malt udi UdKielen dat/erit 2 Aprilis 1731.

Magne Rasmusøn Kalands udstedde revers til sin Søn Corporal Elling Magnes/øn paa 27 rdr courant, dat/erit 6 Aug/usti 1731.

D/en 7 dito er Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, vare annammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden Mikkel Berraas efter ordre af fogeden paa Præstens Ærværdige H/er/r Christen Kraags angivelse, ladet stevne Hans Langøen og Martinus Sæverøen, fordi de 2den eller 3de Pinsedag Aar 1730 skal have siddet med deris Noet udi Laxevaag for at fange Lax, derfore at straffis for helligBrøde, angiver til dette Mons Østrem, som ogsaa er stevnt sit sigende at beviise.

De indstevnte møtte for Retten og fragik Sigtelsen, og Mons Østrem forklarede at skal beviise det til neste ting og nafngav Peder Remnor og Hans Langøens Koene, og sagde end flere at forskaffe, som Retten consenterede.

Mons Kaalaas som d/en 2 Augusti 1727 er dømt at bøde 1 rdr, som hand ellers har lovet til Sommertinget at betale, indstevnis nu samme at betale og erstatte Processens Omkostning.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne efter paaraabelse. Ingen af Stevnevidnerne møtte som stevnet haver, thi henvisis Sagen til loulig stevnemaal.

Dito haver ladet stevne Anders Monsøn Onæs Soldat og Kari Monsdatter Onæs for Lejermaal og ere hin anden udi 3de leed beslegtede.
Ingen af de indstevnte møtte ei heller Stevnevidner som ham har stevnt; men Stevnevidnerne Arne Bruvold og Iver Træland afhiemblede Edelig at have givet hende over 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende Selv Kari Monsdatter.
Peder Bejer henstillede Sagen til Rettens skiønsomhed.

Afsagt.

Kari Monsdatter foreleggis Laudag til neste ting igien efter loulig given Varsel at møde og svare til Sagen og Anders Mons/øn vil stevnis til Veddermæle, da videre skal Vorde Kiendt hvis louligt er.

Ole Helland og Jacob Daland haver ladet stevne Anders og Ole Lyren formedelst een dem soldte qværn efter forrige tiltale af 22 Nov/embris 1729 og den da ergangne Kiendelse, acten findis fol/io 99.
De indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnt for Sagen - og bleve tilspuurte om de haver efterlevet den forrige afskeedigelse med at lade besigtige samme qværn, hvortil de svarede nej: og svarede Anders at Naar de ei skaffer qværnen goed, saa vil de levere Pengerne igien.

Afsagt.

Citanterne haver paa de indstevntis bekostning at lade fremføre qværnestene til de indstevnte, for at de kand udfinde om den kand giøris god til høsten; hvis ikke \det kand skee/ at den gyldig kand giøris bør Citanterne have deris udlagde Penger igien efter accord.

Ole Lyren haver ladet stevne Anders Lyren fordi hand haver skieldet ham dog at skeede udi hans drukkenskab, hos Lars Johans/øn IndLyren udi *hand (hands) barsøl, til Vidne udi Sagen Lars Johans/øn og Lars Mons/øn, Gudmund IndLyren, alt til strafs lidelse efter Loven.
Anders Lyren møtte

1731: 267

for Retten og tilstod ei anderledis at Være stevnt end at de skulle have haft nogle ord i haab eller sammen, og ei stevnt til at anhøre Vidnerne, og vilde ei tage til gienmæle at anhøre de nu indkaldene Vidner; og siden tog til gienmæle i Sagen. {Afsagt}
Vidnerne møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen, for hvem Eden blev oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldte
Lars Johans/øn som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at disse stridende med Vidnerne vare alle sammen i deponentens huus da kom der tale imellem dem om en qværn som Ole soldte til Sem og Anders og Ole ejede den sammen, da sagde Anders til Ole, naar skal jeg faae de Penger som for qværnen ere komne ? da sagde Ole som gik efter en daler og lagde frem samme paa Bordet hvor de Vare, og Anders Vilde ikke tage

Pengene efterat de vare reknede, saa sagde Anders du er en Tyv og skielm, men ei navngav nogen, Ellers forklarede deponenten at de vare drukne tilsammen;
Lars Mons/øn fremstod dernest og edelig udsagde: at hand og Rasmus sadde og talede og sammen og Ole og Anders sadde ogsaa og talede sam/m/en, da sagde Anders til Ole, naar skal det komme til endskab med den qværn som kom til Sem, ja sagde Ole, Arvingerne til Koenen din har faaet sine 9 merker og du skal faa dine og du ejede halvdeelen i Qværnen og dine 9 merker skal du faa ogsaa og daler skal du faa og 3 merker har jeg tilgode af den qværn du Anders soldte paa Monstad, da reiste Ole og gik efter daleren og deponenten tællede den Rixdaler og bød Anders den og ville qvitte den halve Rixdaler udi den qværn som blev soldt paa Monstad, saa sagde Anders drukken Var, forbandet være dig Ole, og den som uret giøre og gik saa deponenten ud, og kom saa Ole og Anders ud og sagde Anders du er baade en Tyv og skielm, men ei nafngav nogen; og bad Ole Anders tilforne at de skulle lade denne Sag blive til de bleve ædrue og saa kunde de tales derom.
Gudmund IndLyren fremstod dernest og edelig udsagde: at have ligget at sove og da de komme ud i gaarden Vaagnede hand op og da Var Ole og Anders udkommen i gaarden og deponenten med, da sagde Anders du er baade en Tyv og skielm, men ei nafngav nogen; Anders sagde at de for denne Gierning vare bleve forligte ved Præsten og haandrakte hin anden, at de vare forligte med hin anden; og dagen efter derfore at Være stevnt, da hand dog hafde afbedet sin forseelse hos ham.
Anders forklarede at skal beviise med Vidner at Ole havde irret ham, og skulle betale ham naar de fantis ædrue udi Nøstet, som er hans Koene, dend Citantes Koene, og Lars Johansøns Koene, som Retten consenterede.

Sluttelig blev restantsen forfattet oplæst og forseiglet.

Anno 1731 d/en 9 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue udi Scherjehafn, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts fogeds befuldmægtig tiener Peder Bejer udi hans loulige forfald, Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Store Slire, Ole Nørland, Siur Halsvig, Jørgen Halsvig, Ole

1731: 267b

Risnæs, Ole Torsvig, Ole Eide, Lars Eide, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 254, 255 og 264 findis extraherede - dernest blev tinglyst:
1. Peder Hofmands udstedde Skiøde til Aamund Christens/øn paa gaarden Stegelvig af Skyld 18 merker Smør med Bøxel dat/erit 20 Junij 1731.
2. Rector Stensens udstedde bøxelbrev til Hans Joensøn paa ½ løb Smør udi Hiertaas, ud/en Leilendingens revers at anvise, dat/erit Bergen d/en 31 Martij 1731.
3. Giertrud de Fines udstedde bøxelbrev til Aamund Sande og Salamon Kiettelsvig paa Laxevaagen under Kiettelsvigsnæsset for aarlig landskyld 1 rdr, dat/erit 14 Febr/uarij 1730.
4. Amptmand Henning Frimands udstedde Panteforskrivelse til Madame Catharina S/a/l/ig/ Mag/ister Nicolai Stabels paa 174 rdr 12 s/killing, hvorfore er pantsat Risnæs 1 ½

løb Smør og ½ t/ønne Malt og Hosteland 1 ½ løb Smør 1 ½ t/ønne Malt, daterit Bergen d/en 28 Decembr/is 1730.

5. Ditoes udgivne Panteforskrivelse til H/er/r Matthias Stabel paa 84 rdr 12 s/killing hvorfore er pantsat Torsvigen 2 ½ p/un/d Smør, *Tongeland (Tongedal? i Masfj. sokn) skyldende 1 løb Smør dat/erit Bergen d/en 28 Decembr/is 1730.

6. H/er/r Matthias Stabels transport til Mons/ieu/r Jens Stabel paa 84 rdr 12 s/killing af forrige Amptmand Frimands ham tilstillede Panteobligation, hvorfore er pantsat Torsvigen 2 ½ p/un/d Smør, *Tongeland (Tongedal?) 1 løb Smør, med samme obligations prioritet som ham er given dat/erit Gryten d/en 3 Febr/uarij 1731.

7. Catharina S/a/l/ig/ Mag/ister Nicolai Stabels udgivne Caution til Kongen for Stiftamptskriver Heibergs betiening for 1000 rdr dat/erit 18 Julij 1731.

8. H/er/r Matthias Stabels udgivne Caution for StiftAmptskriver Heiberg paa 100 Rdr, for hans Betiening dat/erit 18 Julij 1731 ./.

D/en 10 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme Vare anammede, blev foretaget med Sagerne og havde da

Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe ladet stevne Synneve Andersdatter for andet begangne Lejermaal, alt til strafs Lidelse efter Loven, sampt at navngive sin Rette Barns fader og derudi indtet dølge, paa det hand ikke heller skal gaa ustraffet.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og nafngav til Barnefader Peder Peders/øn Steene;

Lensmanden tilstod at have faaet hendis Bøder, thi Kunde for ikke videre hende dennesinde tildømme.

Dito ladet stevne Claus Halleland for forhastig sammenleje med sin hustrue til Ægtebøder efter Loven.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod stevnemaalets loulige forkyndelse; tilstod efter Spørsmaal at have holt Bryllup helgemis bild; og hans Koene at Være kommen i Barselseng 8tte dager efter Paaske; Men Lensmanden forklarede at det Var Vorsmis; siden tilstod hand at det Var 14 dage for Sommermaal.

Peder Bejer paastod dom til betaling for Bøders erleggelse.

Afsagt.

Som det befindis \af acten/ at dend indstevntis huustrue meget fortilig udi Egteskabet haver fød Barn, som endnu lever, saa tilfindis hand Claus Halland for sig og huustrue at betale Egtebøder i følge

1731: 268

af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul tilsammen 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Lensmanden Peder Henriksbøe haver ladet indstevne Ildri Trulsdatters fader Trols Anvigen og grander Gutorm Anfinds/øn Andvigen, item Mons Mons/øn Anvigen, til at giøre deris forklaring *og (om) dette Vanvittige Menniskes Svangerskab og fødsel, og om de ei har fornummet hendis Svangerskab før fødselen eller ved hvem Barnefader er, efterdi samme Menniske Ildri Trolsdatter ikke haver det ringiste teign til forstand, men fra fødselens Tid værit Vanvittig eller haver allerringiste menniskelige forstand eller teign til forstand.

Og efterat Eden for de tilstædeVærende Vidner vare oplæst og betydet, blev først fremkaldet

Faderen Trols Anvigen, som edelig udsagde: til første spørsmaal om hans Barn haver [Værit?] fra førstes fødsels tid, saaledis som hon nu befindis ? hvortil hand svarede ja. 2. Om hand nogensinde har merket hende Være frugtsommelig ? svaret nej eller det afvist før barnet græd. 3. Tilspuurt om Koenen var hos hende medens hon fødde ? svaret nej saasom ingen af dem det merkede og ei afvist noget førend fosteret falt fra hende paa Gulvet og græd; 4. Om denne Vanvittige ville antage Barnet som født Var ? svaret nej: men af samme galenskab Vilde rive det [i] stykker; 5. Om hon ikke ved hvem Barnefader er ? svaret aldeelis nej.

Gutorm Anvigen fremstod dernest og edelig udsagde: edelig som forrige, undtagen hvad 3de og 4de Post angaar, ei at afvide, saasom hand den tid ei var i huuset.

Mons Monsøn forklarede edelig som forrige enstemmig.

Peder Bejer begierede extract af hvis (det som) forklaret er, som Retten consenterede.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse dennesinde vare indstevnte, blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almue og af Retten forseiglet.

Anno 1731 d/en 31 Augusti, er holdet extra ordinaire Ting paa Gaarden Horvigen efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmanden H/er/r Wilhelm August von der Osten hans Høirespective Befaling af 1 Augusti 1731 og 27 Augusti 1731 med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem opnefnte Laugrettesmænd, Anders Qvame, Lars Aasem, Stephen Euchaas, Johannes Rødland, Erik Indre Arne, Jens Meldem, Johannes Euchaas, Niels Yttre Arne, og Bøgdelensmanden Peder Arnetvedt for at holde examen over et Menniske Halver som skal Være beskyldt for at have boelet med en Koe og samme dag da denne Ulykkelige Gierning skal Være skeed, siden druknet sig og saaledis lagt synd til Synd, og siden derpaa dømme;

Fogeden hafde da ladet stevne Hans Bang, Hans MøllerSvend, Ole, en Mølledreng Hans, og en Knud, item Erik Baarsøn boende i Storesandvigen, som samme gierning skal have seet og Rangele Nilsdatter, som Koen ejer; til Veddermæhle; item Ingeborg Larsdatter, Koenen til Erik Baarsen;

Hans Bangs skriftlige Vidnisbyrd blev ved Johannes Ingebrigtsøn indgivet af dato 10 Aug/usti 1731 som blev læst.

Eriks Koene blev tilspuurt om hon tilforne er dømt(?) til sin 3 merker efter Hans Bangs sigende ? svarede hon nej.

Alle Hans Bangs 3de folk Ole, Hans og Knud møtte ikke;

Stevnevid-

1731: 268b

nerne Johannes Ingebrigtsøn og Nils Anders/øn afhiemblede edelig at have stevnt dem med mere end fiorten dagis Varsel til at Vidne i denne Sag og talte med dem selv.

Dernest blev Erik Baarsøn fremkaldet, efterat Eden for ham Var bleven forklaret oplæst og betydet, sampt tilholdt sin Sandhed at udsige: og edelig forklarede: at da Halvor kom gaaende op efter at slaa diget igien, gik hand forbie endeel Kiør og kom saa til en rød Koe, som laaeg paa Marken og slog 2de slag paa hende for at faa hende op, siden klaadde hende imellem beenene og gik op i bakken med hende og *hon (hand?) stod under bakken og klaadde hende paa nyt, og tog da sit Manlige instrument af Brogen og fuldførte sin syndige gierning med hende, og da denne gierning var skeed, af ham, gik hand lit op i Bakken og satte sig og Koen kom op til ham igien og stod hos ham en stund, saa gik hand Halvor op til diget, og skeede

denne gierning samme dag hand dræbte sig og saa raabte deponenten til ham da hand kom ned fra diget og talte til ham om hvis (det som) hand hafde seet; sagde Halvor til ham deponenten, i Herre Gud og slog sig til brøstet, men efter tilspørgelse svarede hand ei at have flere haft med sig:

Ingeborg Larsdatter fremstod dernest og edelig udsagde: ei have seet af denne Halvor som har dult (dræbt?) sig selv, have haft nogen omgiengelse med Koen, men da hendis Mand talte til Halvor om denne gierning og hon skammede ham ud derfor, da svarede Halvor hende, aa Ingeborg, du skal ei sige nogen deraf eller tale derom - men Halvor tilstod ei gierningen da hendis Mand tiltalede ham derom - men begge forklarede at hand samme dag druknede sig.

Rangele Nilsdatter forklarede dernest edelig: ei at have seet nogen gierning eller afvide noget uden hvis (det som) Ingeborg og hendis Mand for hende forklaret haver og qvæget eller Koen at tilhøre Pladset hon boer paa og Gunder Gunders/øn tilhørende.

Fogeden begierede endelig dom i Sagen efter hvis (det som) Vidnerne forklaret haver.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Saavit Retten af acten udfinder, er ei noget tilstrekkeligt, beviis imod Halvor om Omgiengelsen imod Naturen; thi først er her ikkun et Vidne og det andet som paa tiltalen af første Vidne har hørt, tilstaar at Halvor fragik Sigtelsen; Men disverre den anden Post om SelvMordet som hand har giort paa sig med at drukne sig selv i Vandet er opliusligt nok, thi finder Retten billig at hans legene ei bør nyde Christen Jord, men af Natmanden bortslæbes og Jordes i Udmark, hvis Midler, efter ham kand findis tildømmes Kongen.

Fogeden begiere[de] dommen beskreven til at insinuere (insiunere?) Stiftbefalingsmanden den, som Retten consenterede.

Anno 1731 d/en 18 Octobris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa gaarden Grimstad, nærværende udi fogedens Svaghed, hands beskikket befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Stephen Mittuun, Arne Bratland, Ole Smørraas, Erik Mittun, Salamon Grimstad, Lars Tvedt, Nils Heldal, Nils Øfre Dyngeland, med mere Ting-

1731: 269

søgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst;

1. Kongl/ig Allernaadigste Placat angaaende Kongsbergs Sølvverk til Participanterne at afstaae enten til forpagtning eller Ejendom dat/erit Fredensborgs Slot d/en 17 Aug/usti 1731.
2. *Brudestyrs (Brandstyrs) Skattens Taxation under Stiftbefalingsmanden og H/er/r Lector Bornemans hænder af og for 1731.
3. Stiftbefalingsmandens Høi Respective ordre efter Høikongl/ig ordre angaaende Skougenis fredigelse efter den udgivne ordre af 20 Aug/usti 1726.
4. Hermand Morritses udstedde PanteObligation til Velærværdige H/er/r Johan Friderich Spismacher, Pastor ved den Cantorske Marie Kirke i Bergen, paa 300 Rdr, hvorfore er pantsat hans tilhørende og iboende huus paa Møllendal, med tilliggende Møller og Møllebygning, sampt Ildhuus og Nøsterne med de tilkiøbte odels grunder og ald dens rette tilliggelse sampt friheder udi dammerne og digerne, daterit Møllendal d/en 7 Sept/embris 1731.

5. Lector Bornemans udstedde bøxelbrev til Mikkel Nils/øn paa ½ løb Smør 8 Kander Malt udi Rødland, item Leilendingens derpaa udstedde revers dat/erit 21 Febr/uarij 1731.
6. Lector Bornemans udstedde bøxelbrev til Siur Siurs/øn paa 2 p/un/d S/mør udi Houcheland, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 14 Febr/uarij 1731.
7. Maren Frimand S/a/l/ig/ Johan Garmands udstedde bøxelbrev paa Salamon Andersøns tilforne brugende part til Ole Larsøn udi Gaarden Birkeland uden Leilendingens derpaa fultte revers at anvise, dat/erit 17 Januarij 1731.

D/en 19 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var [at] bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne og 1st Kongens - og hafde da

Kongl/ig Maj/este/ts foged ladet stevne Anders Nils/øn Laxevaag soldat ved Lif Compagniet, til at tilstaae eller fragaae om hand haver besvangret Ingeborg Monsdatter, som ham for Barnefader skal have udgivet eller Nafngivet og hende til Veddermæle og hvis hon ikke i tinglauget skulle være at findes er hendes formynder eller Værge Mons Olsøn Krogstøen under Espeland, at giøre rede og rigtighed for hendis Arvedeel, alt til Kongens Bøders erleggelse.
Soldaten møtte ikke, ej heller nogen paa hans Veigne;
Lensmanden forklarede ei at have faaet spuurt hendis ophold til denne tid;
Hendis fader møtte for Retten og forklarede at hans datter Ingeborg Monsdatter tiener i Bergen for An/n/e i Bergen og boer 3de gaarden inden for Nyekirken og ei kand nafngive Mandens Nafn; Mens siden blev forklared at hand heder Bærent Busch.
Stevnevidnerne Ole Mittun og Hans Schage, afhiemblede Edelig ei at have givet fuldkommen 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting.
Mons Ols/øn møtte for Retten og tilstod ei at have Skiftet med sin Koene og at

1731: 269b

hon er død forleden Aar Kyndelsmisse; og ei nafngivet saadant dødsfald for nogen øfrighed tilforne før nu.
Fogedens tiener Mons/ieu/r Bejer begierede Rettens Kiendelse herom.

Afsagt.

Siden den paagieldende baade Anders Nilsøn og Ingeborg Monsdatter, ei dennesinde ere loulig Varsel givne, saa Kand intet mod dem foretagis før loulig stevnemaal derudi skeer; Og som hændis fader Mons Krogstøen nu for Retten møder og tilstaar ei at have ladet holde skifte efter sin Koene, som Kyndelsmisse tider forleden aar er frafalden, eller saadant før nu for nogen Verslig betroed Øfrighed det tilkiendegivet, saa Vil skiftet først holdis efter hans Koene før deraf kand sees hvis (hva som) *hand (hands) datter kand tilfalde, førend hand noget til Ansvar i denne Sag Kand tilfindis.

Nils Birkeland er efter Rettens forrige afskeedigelse indkaldet til at aflegge efter Citanten fogeden Lems paastand Ed om \at/ hand paa Synneve Myntevigens Veigne til fogeden haver leverit disse søgende 2 rdr.
Nils Birkeland aflagde sin Ed paa at have betalt til fogeden de søgende 2 rdr paa Sommer Tinget; og derfore befriet ved dom efter edens afleggelse ei videre i denne Sag at svare.

Lensmanden Ole Totland haver ladet stevne Ane Catharina efter forrige tiltale for Lejermaals Bøders erleggelse; ei loulig stevnt; og henvist til Videre stevnemaal.

Lector Borneman haver ladet stevne Crispinus Jensøn Houcheland for resterende Landskyld for 1729 og fløtning 2 rdr ligeledis for 1730 2 rdr og 3detage for 1730 4 merker, tilsammen 4 rdr 4 merker og erstatte denne Processis bekostning.
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne.
Stevnevidnerne Lars Myrdal og Ole Totland afhiemblede edelig at have stevnt ham med i gaar 14 dagis Varsel og talte med ham selv.
Peder Bejer paa Citantens Veigne paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte, som Retten consenterede.

Dito haver ladet stevne Lars Høverstun for resterende Landskyld og 3dietage for 1730 2 rdr 4 merker 8 s/killing og erstatte denne Processis bekostning - item tiende for 1730 1 mark 12 s/killing tilsammen 3 rdr 4 s/killing.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod søgningens rigtighed og ikke kand negte søgningen.
Peder Bejer paastod dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Efterdi Lars Høverstuun for Retten tilstaar Citanten Velærværdige H/er/r Lector Bornemann at Være pligtig de søgende 3 rdr 4 s/killing, henrørende af Landskyld, 3dietage og tiende, saa tilfindis Lars

1731: 270

Høverstuun Citanten samme søgende 3 rdr 4 s/killing med 1 rdr udi denne til datum anvente Processis bekostning at betale inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito haver ladet stevne Nils Eriks/øn Houcheland for resterende 3dietage for 1730 3 merker 8 s/killing, sampt at erstatte denne Processis anvente omkostning.
Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne,
Stevnevidnerne Lars Myrdal og Ole Totland afhiemblede Edelig at have stevnt ham med i gaar Var 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv.
Citanten Peder Bejer paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til Neste ting, som Retten consenterede.

Lars Hammersland haver ladet stevne Povel Dolvigen fordi hand haver skieldet ham ilde og bandet ham og skuet ham i Søen, alt till strafs lidelse efter Loven; herom Vidner Mikkel Dolvigen, Anne Aamundsdatter Dolvigen, Johannes nu tienende paa Aase og er soldat - og end foregivende at skulle paa Vejen have observerit af samme hendet sit blod og saa Vendte til bagers for at faa prov derpaa.
Povel Dolvigen møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og fragik gandske Sigtelsen.
Citanten begierede det tilstæde Væhrende Vidne Mikkel Dolvig afhørt, som nu tilstæde er; som tilstod loulig at Være stevnt til at Vidne i denne Sag; de tvende Vidner Ane Aamundsdatter og Johannes Aase Møtte ikke efter paaraabelse;
Stevnevidnerne Ole Mittun og Hans Schage afhiemblede edelig at have stevnt dem med mere end 14 dagis Varsel til at Vidne i denne Sag og talte med dem selv.
Og efterat Eden for det Nærværende Vidne Var bleven oplæst og betydet, aflagde hand sin Ed om sit Sandfærdige Vidne: og udsagde at de Vare ud og Kastede med deris Noet og Var kommen med deris Noet til Land, da kom Lars Gaaende *eje træet*(?) igiennem til dem da de Vare komne til Volden(?) og medens de Voldede(?) Noten, og da hand fornam at de Gik fra deris Noet og Vare komne til deris støe, kom Kars til dem og sad sig ned i støen og bad

dem Være Vekommen af fisket og sagde Lars til ham jeg er skyldig eder 2 s/killing og tog samme Lars de 2 s/killing og flidde deponenten, og saa drog deponenten Paal og det andet med blivende Vidne baaden op over Lunderne, da sagde Povel til Lars, du skal have tak for Stevnemaalet du har ført paa mig, Min fader var saa gammel Mand for(?) b...(?) i Dolvigen, aldrig Var der ført stevnemaal derom paa ham, ikke heller burde du giort det, din Vas(?) da Vendede Lars som Var begynt at gaa der fra og kom tilbagers igien, saa tog Paal Lars bag i Skuldrene i Larsis Klæder og gik nerigiennem støen med Lars

1731: 270b

indtil det gik over Larsis Skoe med Søe og slippede Paal med samme Lars og Lars snublede, men enten Povel giorde det eller Lars lod sig falde af egen Villie kunde deponenten ei sige; saa kom Lars Op til nøstet igien og talte med dem og gik Lars paa sin hiemVej Vest efter ongefær et got Kuuleskut fra dem da de ginge fra Nøstet, og da de Vare komne Mit op til deris huus mit paa Vejen fra Søen, da kom Lars til bagers og var blodig i Ansigtet, men hvor hand havde faaet det fra vidste deponenten ikke; deponenten blev tilspuurt om hand saa noget blod paa ham da hand saaeg ham falde i Søen ? svarede hand at paa Næsen ved øjet blev hand Var et lidet huul, hvor af ei blev var noget blod rende. Storm indfant sig paa Citantens Veigne som tilspuurte Vidnet under den samme af ham aflagde Ed, om Vidnet ikke saa \at/ Paal Dolvig den tid hand tog Citanten Lars Hammersland bag i skulderen eller axelene, om hand da lejede ham baglengis til Søen eller førde ham forhen for sig ? Vidnet svarede: at Lars gik før og Paal gik efter og holt ham fast i Klæderne indtil Søen. 2. Om hand med samme slog ham med Kiep haand eller andet, ? 3. Om hand Paal Dolvig ikke med Vred huu støtte Lars Hammersland i Søen ? hvor til hand svarede nej: ei heller at føre ham til Stranden af Vred huu: Om ordene ei andet at Vidne end før forklaret haver; ei heller om faldet at Vide andet end før forklaret er. Endelig tilspuurte Storm Vidnet om Lars Hammersland, nogensinde, da hand kom til dem og talede med Vidnet, gav den mindste anledning eller Aarsage til, hvorved Povel Kunde blive ophidset til at Overfalde ham ? hvortil hand svarede nej:

Storm derefter begierede at de fraværende Vidner som dennesinde ei møder maatte foreleggis Laudag til neste ting at møde.

Afsagt.

De udeblivende Vidner Ane Aamundsdatter og Johannes Nordhaard(?), foreleggis til neste ting, efter loulig given Varsel at Møde, deris Edelige Vidne at aflegge under LoVens straf, da Videre skal Vorde Kient udi Sagen hvis louligt er.

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1732 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamle som før for Laugmanden haver aflagt der Ed, Knud Riple, Niels Borge, Elias Riple, Arne Nedre Totland, Arne Øfre Totland, Marcus Borge og tvende Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettes Ed, hvorefter, de, til Rettens betiening skal vorde antagelige.

1731: 271

D/en 20 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte hvorda blev forfattet restantzen over dette Schibbredis Almues Skatter, saavel ordinaire som extraordinaire og odelskat, item odels Mandtallet og af Retten forseiglet;

Derefter tilspuurte fogeden Lem Almuen og Laugrettet om dem ei er vitterligt at Steene Gaard udi Schiolds Schibbrede ejes og beboes af Assessor og StiftAmptskriver Wilhelm Hanssen og at hand derpaa stedse holder dug og disk /: undtagen de dager hand maa Være i Byen for allerunderdanigst at beobagte StiftAmptskrivers Betiening :/ ligesaa at hand og hans Familie søger Guds tieniste i Phanøe Kirke, hvorunder Steene gaard sorterer og lader sig der communicere og yder offer og andre indfaldende Rettigheder til Phanøe Præstegields Præster ? dertil Almuen og Laugrettet enstemmigt svarede, at ligesom tilspørgelsen er, er og beskaffendheden med Stenegaard; saa de ikke ved at H/er/r Assessor og StiftAmptskriver Hanssen haver anden fast boepæl end Steene Gaard, dette alt fogeden til sit allerunderdanigste Regenskabs ibeleggelse pro A/n/no 1731 forlangede beskreven, som ei heller kunde nægtis.

Fogeden tilspuurte Almuen og Laugrettet 1. Om Nogen forandring med Skatte Matriculen eller Jordebogen dette Aar enten ved Aftag eller ved paalæg var skeed, som ellers Allernaadigst var approberit ? hvortil de svarede nej: 2. Om hans Kongl/ig Maj/este/ts eget allernaadigste beneficerede Gods ei endnu er det samme som det Aar 1717 befantes og deraf ei noget siden den Tid er forbyttet ? dertil blev svaret, at derudi er ingen forandring giort, saavidt dem Vitterligt er. 3. Om noget Strandvrag dette Aar 1731 paa Schiolds Schibbredes Grunder eller af dessens Indbyggere paa Havet udi Søen, eller Ved Strandsider funden er, som til fogeden er angivet eller leverit ? hvortil de svarede: at ei noget Vrag til fogeden er angivet eller leverit, langt mindre af dem fundet. 4. Om her findis Sauger hvorpaa skiæris Bord som til Skat dette Aar kunde bereignis og ansees ? hvortil iligemaade blev svaret nej: 5. Om nogle Huusmænd eller Strandsiddere som bruger haandVerker, Øltapperie eller andet deslige og der ikke til Nogen Kiøbsted ere Borgere sig herudi Schibbredet opholder ? hvortil blev svaret, at aldeelis ingen saadanne udi dette gandske Tinglaugs district er at finde. 6. Om der findis Andre huusmænd som bruger haandværker eller haver nogen Anden Næring at leve af, eller beboer deris egne Huuser og derfore pro A/nn/o 1731 har skattet eller kundet skatte ? hvortil blev svaret, at ingen andre Huusmænd end betlere og tiggere her udi Schibbredet boer.

1731: 271b

7. Om her findis Pebbersvenne eller andre ledige Karle som hverken ere boesatte eller tiener udi Aars tieniste, eller dog nogle saadanne, som bruger Kiøbmandskab med heste eller Slagtefæe eller andre Vahrer ? derpaa gavis Svar, at saadanne Persohner ved de ingenlunde af at sige. 8. Om noget Arveløs eller forbrut Odelsgods eller Kiøbegods Hans Kongl/ig Maj/este/ts dette Aar 1731 er tilfalden, item 6te og 10de Penge for Arvs Afførsel eller nogen slags Boeslod; ligeledis om dette Aar nogen 60 eller 3de 40 lod Sølvs Bøder, Slagsmaal eller andre deslige store strafbøder Hans Kongl/ig Maj/este/ts er tilfalden ? hvortil de svarede: at af alt saadant ei noget for 1731 er faldet.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse vare indstevnte, ei heller nogen sig angav, efter paaraabelse, videre paa Tinget dennesinde at have at forrette, blev Retten her ophævet.

Anno 1731 d/en 20 Octobris, er, efter Lars Hammerslands begiering sked samling paa Gaarden Hammersland med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged \Jens Lem/ opnefnte Laugrettesmænd, Lars Aase, Ole Raa, Halvor Biørndal, Paal Schiold, Paal Søraas, Lars Byenæs, Simen Mittun og Salamon Grimstad,

For at afhøre 2de af Citanten indstevnte Vidner angaaende Markeskiel imellem ham og opsidderne paa Dolvig Mikkel og Povel sampt deris beneficerede Jordejer H/er/r Lector Ole Borneman, udi en forhen af ham indstevnt Sag contra de nu indstevnte, hvilke Vidner ere, Salamon Birkeland, og Ole Halvorsøn, omendskiønt forhen i Sagen 1728 d/en 28 Maj derpaa endelig er dømt, og hand nu med Ed erbyder sig at forklare det hand om samme Vidner ei før nu haver Været Vidende; hand producerede nu sit skriftlige udstedde Stevnemaal af 30 Augusti 1731: som blev læst: og fantis af H/er/r Lector Borneman paateignet d/en 19 Sept/embris 1731 ham at Være forkyndt.

Mikkel og Paal Dolvig vare ei endnu Komne; Stevnevidnerne Ole Mittun og Hans Schage afhiemblede edelig at have givet dem mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til denne Ret og talte med dem selv;

Vidnerne ere tilstædes og tilstode loulig Varsel at Være givne for Sagen at Vidne udi - og efterat Eden for Vidnerne var bleven oplæst og betydet, sampt forklaret deris Sandhed at udsige, fremstod først

Lars Hammersland og edelig udsagde: ei før dom udi Sagen var falden har vist af disse nu indstevnte Vidner, thi ellers skulle hand da have ladet føre dem, men efter dom var gangen for nu et Aar siden at have først faaet det at Vide - og dernest fremkaldet

Salamon Birkeland, som forklarede: 70 Aar g/amme/l at have hørt af sin afdøde Koene Brite fød paa Dolvigen at her skulle have boet paa Hammerland og Dolvig 2de Søstre og hon som boede paa Dolvigen bad den stedse boende paa Hammersland, at hon skulle unde hende et stykke Mark af Bøen til at have sine Kalver udi, hvilket hon fik af Hammersland Bøe og Kand giøre anvisning paa Stykket, men ei kand giøre anvisning paa Skiftet og hafde forklarit for ham at skiel og Skifte skulle gaa fra store steen ved Søen beent op igiennem

1731: 272

ei hvor Vidt det gaar ud eller ind.

Ole Birkeland imod 50 Aar at haver hørt af sin fader Halver Grimstad at Kalvetræet skulle høre Hammersland til; men ei at Vide skiel og Skifte saasom hand den tid Var et barn og saavit hand nu Kand erindre var samme inden i Smouget - hvorpaa hand Vilde giøre dem Anvisning.

Og som vi begave os med Mændene paa Aastæden som Vidnet hafde, kunde ingen af dem sige os Nogen Anvisning hvor Merket skulle have gaaet, Nord eller sør op eller neder og derpaa aflagde sin Ed, det de ei rettere, sandere og mere for Gud Viste, end de forklaret haver, eller Videre anvisning ved at giøre om Skiel og Skifte end de i Stuen hiemme forklaret haver.

Storm paa Citantens Veigne begierede derefter forretningen beskreven for saavit passerit er, hvilket Retten Consenterede.

Anno 1731 d/en 22 Octobris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue paa Gaarden Schoge, nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts fogeds loulige forfald Og Svaghed hands befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Simen Schoge og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mikkel Knuds/øn Bache, Jens Vindenæs, Lars Ystvedt, Morten Nipen, Paal Foldnæs, Ole Spield, Mons Glesnæs, Jacob Tøssøen, med mere tingsøgende Almue;

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn blev sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de

allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som [fol/io] 269 findis extraherede - dernest tinglyst

(1.) H/er/r Lector Ole Bornemanns udstedde Skrift angaaende S/igneu/r Hans Todes ham tilstillede PanteObligation, hvoraf endeel til Andre er bortsoldt og ei pengene til ham leveret, herved *reverserer hand sig til sit Pantis Rettighed og videre advarer vedkommende som paa Pantet boer ei at maa betale Penger til Andre end ham uden de derfore selv vil lide ansvar, dat/erit Bergen d/en 17 Octobr/is 1731.

2. Lars Torsen Schoges udstedde bøxelbrev til Ole Nils/øn paa ½ p/un/d fisk udi Tæle, dat/erit 22 Octobr/is 1731.

3. Rector Jacob Steensens udstedde Bøxelbrev til Ole Mathisøn Dale paa *paa ½ Vaag 4 1/5 merker fisk udi Dale, dat/erit 15 Octobr/is 1731.

4. Dernest publicerit en contract sluttet imellem Schipper Jacob Lene og Adrian Bøyner(?), sampt Mathias Rasmus/øn og endeel Almues Mænd paa 7 Aar til 37 indbereignet, angaaende Hommers Leverantze dat/erit Sollesvigen d/en 20 Februarij 1731.

5. Hans Todes udstedde bøxelbrev til Anders Larsøn paa 2 p/un/d 6 merker fisk udi Søre Fielde, uden reversen at anvise, dat/erit Bøxelseddelen d/en 18 Sept/embris 1731.

6. Dernæst publicerit Mikkel Mikkelsøn Syltøens Odels-Løsnings-Rett paa 12 merker fisk udj Gaarden Tæle dat/erit 22 Octobr/is 1731.

7. Stiftbefalingsmandens udgifne Bevilgning til Christian Daniel Orning om Kremmerlejet paa Laachøen dat/erit 16 Dec/em/br/is/ 1730.

Dend 23 Octobris blef Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blef tinglyst

Biskop Marcus Mullers udstedde Bøxelbref til

1731: 272b

Jens Nielsen paa en half fierding Torsk udj Gaarden Strømme dat/erit 15 *Dec/em/br/is/ 1731.*

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde Var At bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Lensmanden efter fogedens ordre ladet stevne Mikkel Mikkels/øn Bache for en Utilbørlig gierning paa Glesvæhr og efter befaling ladet Lensmanden det udsøge.

Lensmanden tilstod at have stevnt Mikkel Mikkels/øn for sagen, men ei herom udspuurt Vidner;

Mikkel Mikkelsøn Møtte ikke efter trende gangers paaraabelse ei heller nogen paa hans Veigne;

Stevnevidnerne Hans Simens/øn og Paal Hansen afhiemblede edelig at have stevnt hand med i gaar Var 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv.

Beder Bejer henstillede Sagen til Rettens paakiendelse.

Afsagt.

Efterdi fogeden efter Spargement formerer sit Stevnemaal om en imellem Mikkel Mikkels/øn Bache og Lyder Schultis Moder Uventelig passagie, saa vil angiveren til denne Sags drift eller beskylderen til neste ting indstevnis, beskyldningen at afbevise, med videre Vidner i Sagen, da derudi skal Vorde kiendt og afhandlet, saavit louligt er.

SognePræsten til Sunds Præstegield lod fredlyse sit Land for hugster fiskekast, Sildefangst og andet brug ved Hummer Teigner og andet sampt Krabbeteigner ved hans Land med Videre for alle mands brug og det af Retten paateignet beskreven begiert.

Endelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1732 Retten skulle betiene og først 5 g/am/l/e/ som før for Laugmanden haver aflagt deris Ed Peder Hambre, Elling Vorland, Peder Laakøen, Nils Arefiord, Nils Biørøen, og 3de Unge Lars Torsen Schoge, Hans Hans/øn Algrøen, Peder Olsøn Tøssøen, som først for Laugmanden haver at aflegge deris ed, hvornest de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Dernest blev forfattet restantsen for dette Aars Schibbredis Skatter, saavel odel som Rostieniste item tiende med Videre og eftersom ingen modsigelse derimod blev skeed af Retten forseiglet, item odelsmandtallet, saaog de forrige Tingsvidner og af denne Ret forseiglet.
Og som ingen flere Sager dennesinde her Var indstevnet eller efter paaraabelse anmeldet, blev Retten her ophævet, efterat tilkiendegivet Var hvis (det som) af Qvalvaagen Schage bør betalis 3 merker aarlig *af (og?) af Tæle 2 merker.

Anno 1731 d/en 25 Octobris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Tingstedet Frechaug, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mikkel Blom, Ole Oen, Anders Dale, Vincents Tosvig, Svend Vig, Paal Toft Johannes Sæle, Ole Oen med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen og til fredelighed ædruelighed og Ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Patenter, sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 269 og 272 findis extraherede - dernest tinglyst
(1.) Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Constitution til H/er/r Asessor Johan Lausøn for at Være Gastgæber udi Herløe Sundet, dat/erit 9 Januarij 1730.
2. Stiftbefalingsmandens Resolution paa H/er/r Laugmand Knagenhielms andragende angaa-

1731: 273

ende de nye Laugrettesmænds opnefnelse af 15 Octobr/is 1731.
3. Mathias Rasmus/øns udstedde contract med endel af Herløe Schibbredis Almue angaaende Hommers Leverantze for Jacob Lens Schib *dat dat/erit 20 Febr/uarij 1731.
4. Stiftbefalingsmandens Resolution paa Mons/ieu/r Marcus Lexis andragende angaaende ingen maa selge øl paa Tinget uden hand som priviligerit Gastgiæber, dat/erit 20 Octob/ris 1731.
5. Laugmand Knagenhielms udstedde *bøxelsedeldel til Ole Jacobs/øn paa 12 merker Smør 1/3 huud og 4re Kander Malt udi Øfre Rafnanger dat/erit 14 Octobrr/is 1731.
6. H/er/r Asessor Lausens udstedde bøxelsedel til Peder Nils/øn paa Ole Ivers/øn Hattens brug, dat/erit 12 Maj 1731.

D/en 26 Octobris blev Retten igien sat med foranførte hvorda blev tinglyst

Anders Tvedten og Anders Røsetters contract med S/igneu/r Peder Bejer at oppebærge tienden for de Aaringer 1732, 1733 og 1734 og ingen anden at oppebære det, sampt at nyde Aarlig for sin Møje 20 rdr, og hvis af forpagtningen resterer efterdags at Komme paa forpagterens og Cautionens risico, Frechaug Tingsted d/en 26 Octobr/is 1731.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne og havde da

Bøigdelensmanden Anders Tvedten ladet stevne Ole MoldeKlef som tilsiunsmand for sin entvigte Broder Nils Ivers/øn der ellers er dømt udi Lejermaals Bøder, samme Bøder med mere at svare af hans efterlatte ejendeele alt efter forrige tiltale.

Fogeden tilspuurte Ole Moldeklef om hand kand fragaa det hand ikke paa sin Broders Veigne havde caverit for samme sin *Søns (Broders) Bøder og hans tieniste hos ham ? hvor til hand svarede jo: Af Skiftebrevene det første af 17 Julij 1717 er ham tilfalden 4 rdr 3 merker - og efter det Andet Skiftebrev af 28 Junij 1727 3 rdr 5 merker 8 s/killing dog tilstod Ole Iversøn ei at have faaet alting fra Knud Refskaar som Skiftebrevet omformelder - dog ved seeniste Skifte være tilsat til hands formynder.

Fogeden paastod Dom af ham Ole Ivers/øn som formynder for hvis (det som) hand arvet haver og resten at søge sin regres hvor hand best ved og Kand - og omendskiønt hands Broder caverede for fulde Bøder saa paastaar fogeden ei meere dennesinde end hans arvedeel 8 rdr 2 merker 8 s/killing.

Afsagt.

Efterdi fogeden ei paastaar at Ole Iversøn skal efter hands tilstaaelse for Retten angaaende sin Caution for sin Broder Nils Ivers/øn betale fulde Bøder 12 rdr, som hands Broder Nils Ivers/øn var tildømt udi og Ole Iversøn havde Caverit for, men allene at ham maa paa Kongens Veigne tildømmis hans Broders tilfaldne *Arveedeel 8 rdr 2 merker 8 s/killing, hvorfore Ole *Nils/øn (Ivers/øn) har Værit formynder, saa tilfindis Ole MoldeKlef at betale til fogeden S/igneu/r Jens Lem, af hans Broders Nils Iversøns tilfaldne Arvemidler efter begge registreringernis formæld dend summa 8 rdr 2 merker 8 s/killing; og hvis (det som) ham ei af forrige formynder Kand Være giort rede og rigtighed for, reserveris ham paa louligste Maader at indtale og indsøge; imidlertid skal og bør disse Nils Iversens tilfaldne ArveMidler fogeden tilleveris inden 15 dager under Nam og exsecution efter Loven.

1731: 273b

Mikkel Rasmusøn Oen er stevnt efter forrige tiltale for fortilig sammenleje med sin huustrue, alt efter forrige tvende ergangne interlocutorie Kiendelser;

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne efter paaraabelse;

Stevnevidnerne Nils Valle og Helje Espetvedt afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og talte med hans Koene.

Fogeden Lem paastod, at efterdi hans 1ste d/en 1 Maj 1731 var paalagt Laudag og siden paa sommer tinget d/en 24 Julij paalagt at forskaffe Præstens attest, som nu ei efterkommis paastaar fogeden saa vel i regarde Rettens foreleggelser og dend indstevntis opsedsighed og overhørighed, bør tilfindis at betale de indstevnte Egteskabs bøder.

Afsagt.

Efterdi dend indstevnte Mikkel Rasmus/øn Oen først er forelagt Laudag i Sogn, siden tilholdt at forskaffe sin SognePræstis attest om hands indsigelse til dette ting og intet saadant efterlevet, saa kand Retten ikke, formedelst hans modvillighed, helst efterdi dennesinde *ikken nogen undskyldning forebringis af nogen, lade Retten tale den ære som Kongens Lov

Embedet venerer med, men dømmer for Ret at Mikkel Rasmusøn bør, formedelst overhørighed og foragt imod Rettens ergangne Kiendelser, betale til fogeden, efter hands paastand de søgende Egtebøder for sig og huustrue 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Aamund huusmand i Hellesund, som d/en 15 Julij 1730 er tildømt at svare for sig og huustrue 3 rdr 2 merker 4 s/killing, og samme end nu ei haver betalt, indstevnis samme resterende Bøder at betale med Processens Omkostnings erstatning,
Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne;
Stevnevidnerne Nils Walle og Helge Espetvedt afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med hans Koene.
Fogeden paastod Laudags foreleggelse for dend indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Ingeborg Nilsdatter som haver hos sin fader Nils Hougland lagt i Barselseng er stevnt til sine Bøders erleggelse og nafngive sin Barnefader.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod sin forseelse og at hændis Barnefader er Corporal Mikkel Lars/øn ung Karl under Capitain Rambs Compagnie,
Fogeden tilspuurte hendis fader Nils Hougland om hand, efterdi hands datter siger at være lovet egteskab af Corporal Mikkel Larsøn, om hand da vil Cavere for hende inden Aar og dag at deris egteskab skal fuldbyrdis eller Bøder for hende svare ? hvortil hand svarede nej: fogeden tilspuurte end videre hvad hon har ført med sig da hon kom til ham ? svaret intet mere end hon nu staar udi,
Fogeden paastod dom i Sagen - siden lovet bevis eller Penger.

Afsagt.

Efterdi Nils Hougland haver lovet efter fogedens paastand at

1731: 274

forskaffe beviis inden halvanden Aar om hans datters Egteskabs fuldbyrdelse og hvis det ikke skeer, da at svare hendis bøder som fulde Lejermaal, og hvis de egter hin *handen (anden) da hendis *hændis anpart Egtebøder, saa forbliver det med samme indgaaende forliig at det ubrødelig som indgaaet er skal forholdis.

Adskild og Nils Nore Aadland er stevnt for skieldsord og Slagsmaal, til Vidne derom Kari og Zidsele alt til strafs lidelse efter Loven.
De indstevnte møtte for Retten og tilstode louligen at Være stevnte for denne sag og forklarede at deris trette kom af nogle Creature som Vare komne ind paa Bøen og i Askilds Ager igiennem Nilsis Gierde, hvorover Adskild blev Vred og talte til Nils sigende skam faa dig du maatte seet saaledis til at jeg kunde Være Ured her sør og du Nord, hvorpaa Nils kom til ham og bar det i haandekrams med dem saa at Askild laag under og Nils ovenpaa ham hand sterkere med hands Knæ paa hans Askilds brøst, blev ellers af Nils skuet til Jorden og Kloret udi hands andsigt.
Nils tilstod saaledis at Være passerit som forrige forklaret.
Fogeden paastod at Vidnerne maatte indkaldis til neste ting som Retten consenterede.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som ei tilforne \ei/ haver aflagt deris Laugrettesed; Ole Nils/øn, Ole Christians/øn Blom, Mikkel i Oen, Knud Tielstad, Mikkel Tielstad, Torgier Tielstad, og 2de gamle Arne Tielstad, Anders Herlevær,

Dernest proponerede fogeden for Laugrettet og Almuen om de ikke noksom ere Vidende, at den priviligerede Sædegaard Herløe, udi Herløe Schibbrede nu beboes og brugis af Velædle og Velbyrdige H/er/r Commerce Assesor Jan Lausen som har ægtet forrige Ejer Velbyrdige Jomfrue Ane Margrete Lillienschiold som dessens rette Odel og eeniste eje og at de der daglig holder dug og disk ? hvorpaa alle gav Giensvar: at hvad her om Herløe Gaard proponerit er, forholder sig i alle Maader som anført er og benefnt; det alt fogeden forlangede under Rettens forseigling, til hans allerunderdanigste Regenskabs bileggelse pro A/nn/o 1731 at faa beskreven, som ham ei heller kunde nægtis.

Ligeledis tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen om det findes saa i sig selv som berettet er at Florvaags Mølle og Møllehuuser er nedreven og ødelagt, saa at ingen Malning der dette Aar, hverken er skeed eller kunde skee, efterdi dessens Ejermand ei har betalt eller vil betale den sædvanlige MølleSkat derpaa Laugrettet saavelsom den tilstædeværende Almue lydelig og forklarlig udsagde, at det er gandske baade Vist og sant, at Florvaags Mølle og Mølle huus er reent borte og total ødelagt, dette alt fogeden under Rettens forseigling æskede beskreven, som blev bevilget.

Sluttelig blev forfattet restantzen saavel over de ordinaire skatter som tienden, oplæst og af Retten forseiglet; item odelsmandtallet oplæst forfattet og af Retten forseiglet saa og Almuen svaret til det ordinare tingsvidne som forrige tingsted svart haver;
Og som ingen flere Sager efter paaraabelse dennesinde til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten her ophævet.

1731: 274b

Anno 1731 d/en 29 Octobr/is er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Hoshofde, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøigdelensmanden Nils Hannistvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Miøs, Johannes Børtved, Gutorm Rachnæs, Stephen Raknæs, Lars Byrkeland, Ole Børtvedt, Johannes Birkeland, Ole Birkeland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 269 og 273 findis extraherede - dernest tinglyst
(1.) Deris Maj/este/ts allernaadigste Placat anlangende Negotiens Videre fortsettelse paa Grønland dat/erit Fredensborgs Slot d/en 14 Sept/embris 1731.
2. Ditoes allernaadigste *orden (ordre?), paa Nogle til højeste Ret indstevnte Sager, som vi udi de af Hans Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Anordnede trende (tvende?) høieste Rettis Commisioner skal foretagis og afgiøris, dat/erit Fredensborg d/en 14 Sept/embris 1731.
3. Stiftbefalingsmandens Constitution til H/er/r Leutenant Holch at Være Gastgiæber i Bernæs Tongen dat/erit 15 Aug/usti *1713.
4. Anders Tvedtens fuldmagt tillige med Anders Røsetters til Peder Bejer paa Kongens Anpart tiendes forpagtning udi Nordhordlehn for de Aaringer 1732, 1733 og 1734, saa at ingen anden saadant maa oppebære, dat/erit 25 Apr/ilis 1731.
5. Velædle fru Hanssens udstedde bøxelbrev til Torkil Ivers/øn paa 18 merker Smør udi Lille Jord, dat/erit 3 Januarij 1731.

6. H/er/r Petter Mathias Tanches udstedde bøxelbrev til Elling Olsøn paa 2 p/un/d Smør udi Bysem, item Leilendingens derpaa givne revers dat/erit 21 Octobr/is 1731.
7. Magdeli Rasmusdatters, Magne Kleppe og Ole Heggeboes udstedde bøxelbrev til Ole Johansøn paa ½ løb S/mør 1 Mæle Malt udi Langeland item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 29 Octobr/is 1731.

D/en 30 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne, og hafde da

Bøigdelensmanden efter ordre af fogeden ladet indkalde Ole Stephensøn Bernæs og Brite Askildsdatter for Lejermaal, saa og at bevise de flere nafngivne, som ei udi stevnemaalet stod specificerede, der med hende skulle have haft omgiengelse uden Nils Aslaks/øn at giøre sig reen fra denne beskyldning, eller og lide dom til strafs lidelse, efter forrige tiltale.
Ole Stephensøn møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne; og Stevnevidnerne forklarede ei at have Kundet udspuurt ham hvor hand; er, eller sig opholder; paa Brite Askildsdatter[s Veigne] møtte Anders Bernæs og svarede at hon var siug og endnu er Siug. Nils Aslaks/øn møtte for Retten og tilstod at have haft legemlig omgiengelse med hænde, men ei været hændis Barnefader; og det 2de Aar før hon blev frugtsommelig.
Fogeden paastod at efterdi hon ei nu møder efter saa mange foreleggelser hon da maa tilfindis at bøde sine Bøder tillige med den som for Retten haver angivet at have haft Legemlig omgiengelse med hænde - og for Retten reserverer fogeden sig sin loulige tiltale til alle

1731: 275

fraværende paa Kongens Veigne og til tilbørlig strafs lidelse for begangne Synd.

Afsagt.

Ved denne Sags afhandling, er det for Retten beviist, at dette for Retten indstevnte løsagtige Qvindemenniske Brite Askildsdatter haver nafngivet 3de til horagtig omgiengielse med sig og endnu ikke nogen har tilstaaet at Være Barnefader \som indstevnt er/ men allene Nils Aslaksøn nu for Retten tilstaar, at have haft 2de Aar, før end hon blev eller er bleven Svanger, legemlig omgiengielse med hænde; da som denne nu aabenbare hore baade haver aabenbaaret sin forrige synd beganget og sin Barneavling og ei endnu Rette Barnefader er udfunden, saa bør hon Brite Adskildsdatter dennesinde at bøde sine Lejermaals Bøder med 12 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven - Nils Aslaksøn som nu for Retten tilstaar at have for 2de aar siden haft legemlig omgiengelse med hænde og hon nu ikke er til Veddermæle formedelst angivende Svaghed at svare imod, udsettis til neste ting, og andre nu uindkaldede; imidlertid reserveris Kongl/ig Maj/este/ts foged sin Ret og tiltale saavel til hænde i det øfrige, som de, nu upaadømte, naar de til veddermæle og examination paa begge sider vorder indkaldede, udi alt hvis lovligt er.

Haldor Fotland og Hover Fotlands Koene Synneve Andersdatter indstevnt efter forrige tiltale formedelst Slagsmaal og skieldsord;
De indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnt for denne sag. Synneve Andersdatter forklarede om Aarsagen til dette Klammeri om fiølen som *Halver forklaret haver, men dette derhos at da hon spuurte efter samme fiøl som Haldor tilforne forklaret haver om, sagde Haldor at skulle skaffe hende sin fiøl igien og vilde udlegge det paa hin anden og da hon sagde at den eller den ei derudi var skyldig udi, spuurte Haldor hende udi om hon beskylder *hende (ham?) for tyv og derfore lagde hende under øret og siden tog hænde under halsen og gav hende end en ørefigen saa mund og næse gik i blod, dette

benegter *Halvor om det sidste ørefigen, men siger sig før at Være skieldet af hende udi sin egen stue førend hand udgav det første.
Vidnerne Lensmanden Nils Hannestvedt, item Ole Haldors/øn og Haldors Koene Brite \og Brite Siursdatter møtte for Retten/ for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige under straff - og efterat de andre først Vare blevne udviste, blev først fremkaldet,
Brite Haldors Koene; og forklarede at da hendis Mand Var kommen i stuen og deponenten stod der, kom Synneve Andersdatter ind og tillagde hendis Mand Haldor at have taget en fiøl af hendis lade og Haldor vilde have hænde paa dørren men hon Vilde ikke, ei blivende Var nogen videre skieldord eller slagsmaall imellem dem, siden forklarede hon at Synneve gik til hendis Mand med Knytte Næver og sagde til ham hendis Mand, at hand hafde staalet fiølen fra hendis lade - og som Vidnet blev tilspuurt hvem flere i stuen dentid

1731: 275b

var ? svaret Brite Siursdatter.
Brite Siursdatter aflagde dernest sin Ed om sin sandheds Vidnisbyrd: udsagde mesten som forrige undtagen dette at Synneve Andersdatter efter første tiltale til Haldor om fiølen at det af ham blev negtet og siden hon tillagde ham at have af hændis lade staalet den, reiste Haldor sig op og Synneve gik ud siden hon saa ham nemblig Haldor blive Vred og holdt dørren for ham, hvad siden uden forre siden Haldor slap ud passerede, sagde hon sig ei at afvide - dette Vidne tilstod at ei flere dend tid udi stuen Vare.
Ole Haldors/øn aflagde dernest sin Ed om sit sandfærdige Vidne: og forklarede at have haft Været i stuen i førstningen da Synneve Andersdatter indkom og talede om den mistede fiøl af hændis Lade, da negtede Haldor at have taget den, sigende den skulle ligge under Aargeveden, og saa gik deponenten ud og da hand hafde Været ude blev hand Var at Synneve Andersdatter holt paa Klinken for Stuen og satte Ryggen imod og da hands fader udkom saa hand at hands fader Haldor lagde Synneve under øret med haanden og da talede deponenten til sin fader; sigende, agte dig hvad du giør: videre ei at afvide.
Lensmanden Nils Hannestvedt forklarede dernest edelig: at *Halvor Fotlands Koene Synneve kom til ham deponenten staaende i sit Nøst og viste ham at Være blodslagen, men hvor hon hafde faaet det ved hand intet, men sagde for ham at Haldor Fotland hendis Svaager skulle have giort det; siden kom Haldor til ham medens hand Var i sit Nøst og begierede at hand vilde Komme hiem medens hand Viste dem Stederne sine om de Kientis med den fiøl de beskylder ham for, saa Viste Haldor Synneve og Halvor om de Kientis med nogen fiøl,? hvortil de svarede nej: og skulle saa Haldor vist ham i Løen hvor fiølen stod under AargeVeden hvor hon stod fast og da hand Kom til dørren hvor stolen stod, saa svor hon Synneve *Halvorsdatter (Andersdatter) dyreste Ed hon Kunde giøre at Haldor havde taget *ham (den), hvilket Synneve endnu tilstaar som tilforne saa at Være passerit, sigende end ydermere Synneve til Haldor først har du bedraget mit gods fra mig, siden er du en horunge og har jeg suet en ærlig Moder, skal du betale slaget du slog mig, nu har jeg faaet sinde paa mig og tilstod hende endnu for Retten at hand hafde bedraget 1 s/killing Jordegods fra hænde.
Og som Parterne ei videre hafde i denne paastevnte Sag at indvende; Paastod fogeden Dom efter Loven saavit Kongens interresse er angaaende.
Da blev af os samptlige for Ret dømt *af (og) afsagt.
Saa vit Retten af disse indstevntis forklaringer udfinder, saa og af deris tilstaaelse til Vidnernis udsigende, befindis det, at af en ganske ringe fiel, neppe 2 s/killings Værdi, denne heele uforligelige handel er skeed, som Haldor Fotland vel haver tilstaaet at have taget af Synneve Andersdatters Lade, men strax sat hand der hen igien hvor den stod; denne af

Synneve Andersdatter savnede fiel, beskylder hon Haldor Fotland for udi hands huus at have staalet, hvilket saavel efter Vidnernis som egen tilstaaelse forklares og af hende Synneve Andersdatter for Retten igien er tilstaaet, hvorover Haldor Fotland ubesindig slaar hende paa øret eller giver hende et saa Kaldet ørefigen, som hand selv tilstaar tillige med Vidnets udsigende at have

1731: 276

giort; Saadan uforligelighed vil Loven ikke tillade eller give nogen Mand Ret til, langt mindre tillade nogen enten at slaa sig til Rette eller skiende sig til Rette, men Vel efter Lovens allernaadigste bydende udi 1ste Bogs 1ste Capit/ul 3 art/icul; thi finder Retten billig, at Haldor Fotland for denne hands øvede Næve huug paa Synneve Andersdatter bør bøde til Kongen 3de 6 lod Sølv i følge af Lovens 6te Bogs 7 Capit/ul 8 art/icul inden 15 dager under Nam efter Loven; og Synneve Andersdatter for hendis haarde tilleg, som aldeelis ikke er Haldor Fotland overbevist at bøde til de fattige 3de lod sølv for hendis ubesindige udtalte ord, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven. Havd andre uskikkelige og nærgaaende beskyldninger udi acten er falden, som ei dennesinde er paastevnt, da, saasnart de med loulig Stevnemaal proseqveris og tracteris, som nu dennesinde paastevnt er eller dette paastevnte Vedkommer, skal derudi Kiendis hvis louligt er.

Og som ingen flere Sager efter paaraabelse vare indstevnte til paakiendelse, blev først oplæst restantzen for dette Schibbredis Almue, saavel af ordinaire som extraordinaire og odelskat og Rostieniste, sampt af Retten, forseiglet, ligeledis med odels Mandtallet og forseiglet, saasom ingen indsigelse derimod blev giort - ligeledis forfattet det ordinaire tingsvidne og af dette svaret som af forrige, undtagen at Haldor Fotland d/en 30 Octobr/is dette Aar er tildømt for Slagsmaal at betale 3de 6 lod Sølv.

Ligeledis forfattet restantzen over Tienden udi dette Skibbrede og af Retten forseiglet.

Sluttelig blev Opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1732 Retten skulle betiene nemblig 2de gamble som tilforne deris Laugrettesed haver aflagt Ole Mielstad og Torkield Mossevold og Sex Unge Siur Mielstad, Johannes Tvedten, Lars Blegelie, Niels Blegelie, Johannes Huustrulie, Mons Echeland, som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed hvornest de til Rettens Betiening skal Vorde antagelige.

Anno 1731 d/en 2 Novembris er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Eide nærværende udi fogedens Loulige forfald hands beskikket befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mikkel Echanger, Iver Fyllingen, Lars Echanger, Nils Myhr, Peder Echanger, Ole Fyllingen, Magne Fyllingsnæs, Ole Fyllingsnæs med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 269, 273 og 274 findis extraherede -

1731: 276b

dernest tinglyst

Rector Jacob Steensens udstedde bøxelbrev til Johannes Knuds/øn paa 27 merker Smør ¼ t/ønne Korn og ¼ faar udi Rodland, dat/erit 4 Aprilis 1731.

D/en 3 dito Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda blev oplæst

H/er/r Christen Tunboes udstedde bøxelbrev til Baar Eriks/øn paa ½ løb S/mør ¼ t/ønne Malt udi Rommerem uden reversen at anvise, bøxelseddelen dat/erit 4 Apr/ilis 1731.

Jacob Steensens udstedde Bøxelbrev til Berge Nils/øn paa 9 merker S/mør 3 Vaager Næver udi Moestrøm, dat/erit 31 Martj 1731, uden reversen at anvise.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne, og hafde da

Fogeden ladet indstevne Ane Andersdatter Hougen og bøde for begangne Lejermaal \med/ Johans Knuds/øn Øfre Helleland;
Anders Brynnilds/øn Hougen møtte paa den indstevntis Veigne og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og ei hafde noget dennesinde til at aflegge hendis Bøder med. Rasmus Helland møtte paa Johannes Knuds/øns Veigne og forklarede at fogeden var for hans Bøder bleven fornøjet.
Peder Bejer paastod dom til Bøders erleggelse paa Ane Andersdatters Veigne.

Afsagt.

Som paa Ane Andersdatters Veigne af hendis fader Anders Brynnelsen tilstaaes at baade Stevnemaalet rigtig er, og disverre Gierningen, saa tilfindis Ane Andersdatter Hougen at betale sine Lejermaals bøder med 12 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven; Johannes Knuds/øn Øfre Helland, som efter Rasmus Hellelands forklaring, skal have fornøjet fogeden sine tilfaldne Bøder, kand ei dennesinde for videre bøder, Lejermaalet angaaende i denne Sag tilfindis.

Dito haver ladet stevne Nils Sandvigen som d/en 26 Julij 1730 skal Være tildømt for Slagsmaal med sin Grande 3de 6 lod Sølv.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod ei at have betalt de søgende og idømte Bøder.
Peder Bejer paastod fornyelses dom med Processens Omkostnings erstatning.
Retten tilspuurte dend indstevnte, om hand ei Kunde skaffe 2de Mænd eller en som for samme Bøder Kunde Cavere ? svaret nej.

Afsagt.

Saasom den indstevnte Niels Sandvigen for Retten tilstaar ei at have betalt de forrige idømte Bøder 3de Sex lod Sølv som hand for Slagsmaal med sin grande d/en 26 Julij 1730 er tildømt at svare, saa tilfindis hand endnu at betale de samme idømte bøder med 3de Sex lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven.

Halver Johans/øn Fyllingsnæs haver ladet stevne sin Landbonde Iver Olsøn Fyllingsnæs for resterende Landskyld og 3dietage udi 6 Aar, og erstatte Processens Omkostning.
Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig stevnt for Sagen, og tilstod at være skyldig ham hvis (det som) ikke paa Bogen findis afskreven - og fantis derpaa beskreven at [ei?] Være betalt mere end 4 merker 6 s/killing og befindis saa at naar odel og Rostieniste fradragis som til tinge af Leilendingen for ejeren er betalt, dend indstevnte da rester 7 rdr 2

merker 14 s/killing til Juul 1731. Dend indstevnte sagde ellers efter tilspørgelse ei dennesinde at have at betale med *med begierede dilation til høsten igien, som Citanten ei vilde, men paastod dom med Processens tilstrekkelige omkostnings erstatning.

1731: 277

Afsagt.

Saasom Iver Olsøn Fyllingsnæs for Retten tilstaar ei at have betalt Citanten Halvor *Johannes Fyllingsnæs mere end hvis bogen udviser 4 merker 6 s/killing paa 6 aars resterende Landskylder og 3dietage til nu Kommende Juul og hand befindis at blive Citanten Halvor Johansøn skyldig til samme tid 7 rdr 2 merker 14 s/killing; da, omendskiønt dend indstevnte Iver Olsøn Fyllingsnæs begierer dilation til neste høst sin Debet at betale, som Citanten Halvor Johans/øn ei vil tilstaae ham, saa Kand Retten ikke andet udi saadan reen Sag, end dømme for Ret at Iver Olsøn Fyllingsnæs bør, inden 15 dager under Nam efter Loven betale Citanten Halvor Johansøn ei allene de resterende til nu Kommende Juul Landskylder og 3dietage med 7 rdr 2 merker 14 s/killing men end ogsaa denne til datum anvente Processis bekostning med 1 rdr tilsammen 8 rdr 2 merker 14 s/killing, under forrige adfærd og tid efter Loven.

Capitain Højelse haver ladet stevne Iver \ Ivers/øn / Houchøen for ulovlig hugster udi hans Mark til strafs lidelse efter Loven 6 træer i tallet;

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Nils og Mons Aurdal afhiemblede edelig at have stevnt ham med 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med den Gamble selv.

Citanten paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste Ting som Retten consenterede, ligeledis dilation til neste ting om Vidnernis afhørelse om gierningen som d/en 9 Octobr/is dette Aar skal Være skeed.

Derefter blev forfattet restantsen for dette Schibbredis Almues Skatter af Retten forseiglet efterdi ingen modsigelse imod oplæsningen skeed er, ligeledis odelsmandtallet og forseiglet; saa og angaaende det ordinaire tingsVidne angaaende de poster som ved første tingsted denne Reiste ordlydende findis indført, her svaret som der; saa og blev forfattet restantsen paa tiende Mandtallet og forseiglet.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1732 Retten skulle betiene først 3de g/am/l/e/ gamle Ole Kalsaas Mons Heggertvedt, Ole Heggernæs, og 5 Unge Johannes Echanger, Ole Nils/øn Lie, Johannes Kalsaas, Johannes Hindenæs, Mons Yttre Hindenæs hvilke først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed hvornest de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Og som ingen flere Sager efter paaraabelse ere indstevnte, blev Retten denne sinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 12 Novembris, er efter opsidderne paa Gaarden Søre Biørøen Nils Nilsen og Henrik(s) begier holdet Aastedz Ret, med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnefnte Laugrettesmænd, Mons Foldnæs, Iver Fielde, Mikkel Knuds/øn Bache, Peder Hambre, Ørje Kousland, Ole Spield, Stephen Aagotnæs

1731: 277b

Niels Arefiord, item Bøigdelensmanden Simen Schoge,

Hvorda Citanterne Nils Nils/øn og Henrik producerede deris i denne Sag udstedde skriftlige Stevnemaal af 23 Octobr/is 1731 som blev læst: de trende indstevnte Peder Ellingsen, Ørjans og Nils Villeks/øn møtte ikke for Retten; Hans Simens/øn og Paal Hans/øn afhiemblede edelig at have stevnt dem [med] mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette sted, sampt til at anhøre disse indstevnte Vidner, og talte med Ørjans selv, Peders datter, og Nils Villeks/øns Koene; Af Vidnerne møtte g/amme/l Nils Søre Biørøen, Ole Nore Biørøen, Jacob Tossøen, Ole Tossøen, og Peder Huusmand, og derforuden Peder Søre Echerhofde, item Iver Tossøen og Johannes Rasmusøn til at forklare hvis Svar dem blev givit af Nore Biørøens opsiddere til hvis (det som) dem blev svaret da de æskede Landslodden - hvilke Vidner møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen - for hvem eden blev oplæst betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandheds eed at udsige: og først fremkaldet

G/amme/l Nils Søre Biørøen som udsagde: at Være 76 Aar og boet her i 40 Aar til Nytaar, og i ald hans tid har brugt Trettevigen naar noget af fiskerie er faldet og heele Landslodden til Søre Biørøens opsiddere allene betalt, saaledis ogsaa at have hørt af sine formænd og skall giøre Anvisning paa steden.

Ole Nore Biørøen fremstod, som haver boet paa Nore Biørøen i 35 Aar, selv at være over 70 Aar, og udi hans tid naar noget af fisk er fanget, har Søre Biørøen faat Landslod, og selv været med dem paa Nore Biørøen i Noet, og betalt til dem paa Søre Biørøen Landlodden - og vil giøre Anvisning om kastet.

Peder huusmand fremstod dernest; og forklarede: at have Været her en 36 Aar og derover og selv boet og tient her paa Gaarden før end hand blev gift og naar noget falt udi TretteVigen af fiskerie fik Søre Biørøen selv allene Landslodden og saaledis at Være skeed før hans tid, at have hørt af sin Værfader Hans Søre Biørøen, hvis datter hand fik til egte, og vil giøre os Anvisning paa steden.

Jacob Tossøen 57 aar g/amme/l forklarede at have hørt af sin fader at Trettevigen tilhørte Søre Biørøen allene, selv været i fellig med Søre Biørøen i Noet og til dem allene betalt Landslod af hvis (det som) fanget er af fisk; steden at skal giøre Anvisning paa.

Ole Tossøen forklarede at have boet i 26 aar paa Tossøen, tient paa Søre Biørøen i 10 Aar før, aldrig har Kiv eller trette i de dager om TretteVigen, men hvis (det som) der falt af fisk, blev allene til Søre Biørøen betalt Landslod, ligeledis hørte *ham (hand) medens hand tiente her af andre, at det Var skeed tilforne,

Peder Søre Echerhofde 60 Aar, har boet paa Søre Echerhofde imod 40 Aar, og Kastede hand og Thommes i Gaflen som den tid hafde Noet sammen udi Trettevigen *Sei (Sild?) og betalede Landslodden allene til Søre Biørøens opsiddere og den til en Mand som da hede Hans.

Iver Tossøen fremstod dernest og edelig udsagde at hand med det Andet Vidne Johannes Rasmus/øn kom til Nore Biørøens opsiddere, med Nils og Henrik Søre Biørøen, paa Gaarden Nore Biørøen, spuurte Nils og Henrik opsiddere som i denne Sag ere indstevnte af Nore

1731: 278

Biørøen, om de ikke Vilde betale dem, nemblig Søre Biørøens opsiddere Landslodden af den fangede Sild i TretteVigen; da svarede Peder Nore Biørøen, vi vilde gierne betale det naar vi viste hvem det hørte til, kand i skaffe os gamle brev og beskeen, enten det eller g/am/l/e/ Markesteene som til ligger under, saa Vilde de betale - hvilket opsiddere ogsaa tilstoed saa at Være passerit.

Johannes Rasmusøn forklarede edelig og enstemmig som forrige, hvilket de opsiddere paa Gaarden Nore Biørøen tilstod af dem svaret at Være.
Retten tilspuurte de 3de indstevnte Ørjans, Peder og Nils Villeks/øn, om de haver andre beviser og Adkomster, at forskaffe og Retten fremvise, som kand styrke dem i denne Sag ? hvortil de svarede nej: *Eller (Ellers) begierede de at deris indkaldede Vidner Halvor Geitanger, Nils Peders/øn Myren, Nils Christophers/øn, Marrite Monsdatter, edelig maatte afhøris; som Retten consenterede og blev saa eden for dem alle oplæst, betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet
Halvor Gietanger 72 Aar, har tient i Nore Biørøen, og medens hand tiente der som Var i 3de Aar blev altid begiert af Nore Biørøen af Søre Biørøen nogen Landslod; og aldrig fik Søre Biørøen den tid noget af Nore Biørøen og er dette 47 Aar siden hand tiente der; og derpaa aflagde sin eed, det hand ei rettere, sandere eller meere ved, end nu forklaret haver, men ei ved hvis (hva som) siden er skeed; dem imellem.
Nils Peders/øn Myren forklarede at Være 52 Aar g/amme/l at have hørt af sin fader som hafde Not med Nore Biørøen og aldrig var givet Noget for fiskerie af Trettevigen i den tid og lidet eller intet var der og den tid fanget, og sagde om Merket, til ham, som denne gang ei er paastevnt paa - om Trettevigen ei andet at Være Vidende end forklaret er; og derpaa aflagde sin eed ei rettere, sandere og mere ved Trettevigen angaaende, end forklaret er, om Markeskiel ei at være stevnt dennesinde:
Nils Christophers/øn over 66 Aar, boende i Byen men fød og opfød paa Nore Biørøen, at Være nogle 30 aar siden hand drog derfra, men i hans tid blev hverken givet eller fordret noget af Trettevigen, hvad siden er passerit ved hand ikke ei heller om Markeskiel og derpaa aflagde sin eed som forrige:
Marte Monsdatter 90 Aar, boende i Bergen, har tient i 10 Aar paa Nore Biørøen at medens hon tiente der blev af Nore Biørøen ei ringiste Landslod til Søre Biørøen ydet af TretteVigen, nu at Være 46 Aar siden hon fløttede herfra og hvad siden er skeed, ei der at Vide af det; ei heller gav Søre Biørøen, noget til Nore Biørøen; og derpaa aflagde sin Ed, ei rettere, sandere eller meere ved end hvis forklaret er.
Hvorpaa vi begave os til den omtvistede Vaag Trettevig Kaldet med de af Citanterne indstevnte Vidner, for at imodtage deris Anvisninger, da forklarede først for os
G/amme/l Nils Biørøen at deris Kast altid har skeed Udi samme Vig enten fra Skierret Ved Vestre Land beent over i Nordost eller og fra Nordoste Land til Veste imod Sydvest i Trettevigen ligesom fisken har staaet til og hvis (det som) de Da har fanget eller andre, deraf er dem af fremmede saavelsom Nore Biørøens opsiddere givet Landslod og at denne Vig tilhører Søre Biørøen og derpaa aflagde sin Corporlige eed, det hand ei rettere, sandere eller mere

1731: 278b

ved Trettevigen angaaende end forklaret er;
Det samme giorde Ole Nore Biørøen; Jacob Tossøen, og Ole Tossøen; Peder Echerhofde forklarede om Kastet som forrige og at Landlodden falt allene til Søre Biørøen; og derpaa aflagde en hver sin eed det de ei rettere sandere eller mere Viste Trettevigen angaaende, end forklaret.
Retten tilspuurte de indstevnte Peder, Ørjans og Nils hvor meget de fik af fisk i denne omtvistede Vaag TretteVaagen ? svaret engang 11 merker 8 s/killing som blev soldt i alt og engang 4 ½ merker som og blev soldt, videre ei derved at have faaet.
Videre sagde de indstevnte og Citanterne ei at have til opliuslighed i denne Sag; end nu anført og afhørt er;

Thi blev Sagen optagen til Doms til i Morgen formiddag Klokken Nie, da Parterne igien haver at møde og endelig Dom at afhøre.

Dernest fremstillede sig samme tid for Retten Mikkel Villumsøn Landraa af Sartor Schibbrede i Sunds Præstegield, som haver erlanget deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste Brev af dato Rosenborgs Slot d/en 30 Julij 1731 at maa ægte Ane Rasmusdatter, omendskiønt de ere hin anden udi 3die og andet Leed beslegtede, og begierede, at hans 2de indkaldede Vidner Stephen Aagotnæs og Ole Spield, tvende ærlige Boesatte Mænd udi Sartor Schibbrede, edelig maatte afhøris om hans og hans forlovede festemøes slegtskab, hvilke Vidner for Retten møtte og et efter andet edelig eenstemmig udsagde, at Mikkel Villumsens Moder Moder Ane Landraa, og Ane Rasmusdatters Moder, Kisti Landraa vare sødskende og saaledis Mikkel Villumsen og Ane Rasmusdatter hin anden udi andet og 3die Leed beslegtede og ei nermere enten i Slegtskab eller Svaagerskab paarørende.
Citanten Mikkel Villumsen begierede hvis for Retten passerit var, under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Dagen derefter blev Retten igien sat sammesteds med foranførte Laugret, hvorda først specificeris denne Sags bekostning.

Fogeden for at tilsige Laugrettet	1 rdr	
Sorenskriverens Reises dags fortæring	4 mrk	
2de dagis forretning	3 -	
Reise hiem ad igien er in natura giort men fortæring anføris	4 -	
Lagrettet for 2de dagis forretning	3 -	
Lensmanden	3 -	
Stevnevidnerne	2 -	8 sk
Forseiglingspenge	1 -	4 -
Forseiglet papiir	4 -	8 -
Beskrivelse	4 -	
---		
10 -	5 -	4 -

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt, efterdi ingen af Parterne mere hafde at indføre paa nogen af siderne efter tilspørgelse.

1731: 279

Imellem Opsidderne paa Gaarden Søre Biørøen Nils Nilsen og Henrik, sampt Nore Biørøens Opsiddere Ørjans, Peder og Nils Villeksøn reiser sig en Proces angaaende et ringe fiske Kast eller fiskevaag, TretteVaag kaldet; hvilken over nogle og tredive Aar haver fult Søre Biørøens Opsiddere og Beboere; Men nu dette Aar af 3de af Nore Biørøens Opsiddere, Ørjans, Peder og Niels Villeksen dem vil disputeris, efterdi en fast ringe deel Sild derudi er fanget, hvor af dog tilforne efter gamle Nils Søre Biørøen, Jacob Tøssøens, Ole Tossøen, Peder Huusmand ved Søre Biørøen, fordum boende paa Søre Biørøen, Peder Echerhofde og det som meere er, den ældste Mand af Nore Biørøens egne beboere Ole Nore Biørøens forklaringer, baade har tilhørt og tilhører Søre Biørøen og udi deris Tid til Søre Biørøens Opsiddere deraf er betalt Landslod, naar Gud Naadelig, som skielden er skeed af nogen importance, har indsendet fiskerie der, af hvem der end fisket haver, denne gamle Rettighed, Søre Biørøen tilhørende, haver nu Ørjans, Peder og Nils Villeks/øn Nore Biørøen, Citanterne paa Søre Biørøen vildet betage og selv tilholdet sig Rettighed dertil, imod formaals Tider, uden nogen Adkomst, Domme, eller noget tilstrekkeligt Beviis, efter Spørsmaal at fremvise som Lovens 5te Bogs 5te Capit/ul 5 articul dem imputerer og tilholder; men det som U-

rimeligst er, paastaar, at Citanterne Nils Nils/øn og Henrik Søre Biørøen, som de selv haver forurettede og fornermede, skal bevise det, som de indstevnte ere pligtige til ved Adkomster, at gotgiøre. Nu haver Citanterne ved Lovgyldige beviser og enstemmige Vidnisbyrd gotgiort, at dette Land eller ringe fiskerie, Trettevig kaldet, som de indstevnte har ubeviist tilholdet sig {gammel} Rettigheds ydelse og Landslod af og fast tilegnet sig Landets ejendom, Citanterne tilhørende, conform med Lovens 5te Bogs 5te Capit/ul 3 og 4de articler. Vel haver nu de indstevnte ladet indkalde endeel Vidner, som acten udviser, til formeenentlig styrke i deris Sag; Men naar Retten med sine Meddoms Mænd observerer Lovens 1ste Bogs 18 Capit/ul 12 art/icul og eftergrandsker deris udsigende, da finder Retten ikke, at de haver været mægtige til svekke den af Citanterne fangne hæfd, Vel taler de om noget som skal være passerit i deris Tid, førend disse førte Vidner, af Citanterne indstevnte haver udsagt deris, men derhos tilstaar, at Vaagens fiskerie den tid har været gandske ringe, og hvis siden de droge der fra, ei at afvide hvis passerit og skeed er, den ene opsidder paa Nore Biørøen tillige med Citanternis Vidner

1731: 279b

tilstaar jo at Søre Biørøens Opsiddere altid har allene nødt og dem fult Landslod af denne nu først omtvistede Vaag Trettevig Kaldet og selv ydet til Søre Biørøens opsiddere Landslod deraf. Denne af disse 3de Nore Biørøens opsiddere Ørjans, Peder og Nils Villeks/øn fingerede dog ubevislige prætention paa deris unødige reiste Sag angaaende Trettevigen, kand ikke være god for at hemme den hæfd som Lovens 5te Bogs 5 Capit/ul 3 og 4de articler dem tilstaar, saasom ingen Dommer eller anden bevilling imidlertid at være skeed, produceris; Men dømmis for Ret at Søre Biørøens opsiddere Nils Nils/øn og Henrik, bør, ubehindret, som deris formænd, den rettighed af Land og fiskerie, som Gaarden Søre Biørøen fult haver med fuldkommen hæfd, og at Nore Biørøens opsiddere, Ørjans, Peder og Nils Villeksen, bør betale til Citanterne Landslod af den fangede sild udi Trettevigen, som ubehindret bør tilhøre Citanterne, med 4 merker dandske, og erstatte Citanterne denne dem paatvungne Processis bekostning efter foranførte specification, med 10 rdr 5 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven. Hvis ellers er paastevnt om de indstevntis tag, da, som Vidnerne intet noget positive dessen angaaende, udsiger, saa delibereris de indstevnte for videre Bøder i denne Sag.

Og saaledis slutter denne Protocol

Arnoldus de Fine

1731: 280

(Blank side)

1731: 280b

Udi Denne Bog som IndeHolder Toe Hundrede og Firsindstiuge Nummererede Igiennemdragne og forseiglede Blade, og er Indrettet til een Ting-Protocoll udi Norhorlehn,

Haver Kongl/ig May/este/ts E.v..forordnede(?) Sorenskriver sammestæds S/igneu/r Arnoldus de Fine rigtig at Indføre alt hvis saa wel Inden som uden Tinge efter foregaaende befaling maatte fore falde, og det saa Lovlig, som hand selv agter At an- og tilsware, og naar denne Protocoll er fuldskreven, Wil den, imod een andens udtagelse igien indleveres.

Bergen den 16 Junij A/nn/o 1728.

Udj Afgangne S/a/l/ig/ H/er/r StiftBefalingsmand
Undalls tid, efter Allernaad/ig/st tillagte Order
Johan Garman

****